

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

ISSN-1857-9779

**Б И Л Т Е Н
НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

Број 1143

Скопје, 31 март 2017 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Ул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:

проф. д-р Никола ЈАНКУЛОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска - Цветановска

Бр. _____

5.8. 2013

Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на веб-страницата на УКИМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ” бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа, прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми, рецензиите на учебници и учебни помагала, како и рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј”. По објавување на материјалите на веб-страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во **електронска форма**.

Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт **Georgia**. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на надредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со корегирани знаци во италијанскиот формат за македонските букви ‘**g**’, ‘**u**’, ‘**u**’, ‘**i**’ може да се добие во компјутерскиот центар на УКИМ на барање на факултетот. Исто така, таму може да се добие софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач кога работи под Windows XP оперативниот систем при притискање на копчето ‘`’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**ѐ**’, а при притискање на копчето ‘~’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**и**’.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на веб-страницата, ве молиме, рефератите откако ќе бидат лекторирани, да ја доставите оригиналната верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија да ја доставите на e-mail адресата: t.basevski@ukim.edu.mk (so mali bukvi).

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе ја добиеме бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

УКИМ-Ректорат

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

Содржина на Билтен број 1143 од 31 март 2017 година

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) програмски јазици и технологии, по предметот планирање и развој на веб, на Економскиот факултет во Скопје (**д-р Мартин Михајлов**).....9-20

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на два наставника во сите звања по предметот хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје (**н. сор. д-р Венко Филипче, н. сор. д-р Скендер Саиди, н. сор. д-р Реџеп Сељмани, н. сор. д-р Ристо Чоланчески, н. сор. д-р Огнен Ивановски, д-р Сапо Дохчев, н. сор. д-р Лазо Новески, н. сор. д-р Катерина Касапинова**).....21-154
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Васкуларна деменција: клиничко-генетска студија** од **м-р д-р Иван Барбов** пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....155-160
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Минимално инвазивен третман на платотибијални скршеници со контралатерална елевација – споредба со стандардна хируршка техника** од **д-р Андреја Гавриловски** пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....161-170

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

1. Рецензија на ракописот Методика на ликовното образование од авторката **проф. д-р Маја Рауник Кирков**, пријавен на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.....171-176

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Религијата како фактор на конфликт и интеграција во мултиетничко општество – искуство и предизвик за Република Македонија** од **м-р Васко Шутаров**, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....177-186
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Информациското општество и трговските марки во корпоративното право** од **м-р Димитри Чапканов**, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....187-195
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Режимот на глобална нуклеарна непролиферација: меѓународните правни аспекти и дипломатски средства за решавање на меѓународни спорови: случајот на нуклеарната програма на Северна Кореја** од **м-р Ментор Лецај**, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....196-201

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од областите теориска физика и физика на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**д-р Ирина Петреска**).....202-214
2. Реферат за избор на насловен доцент по група предмети од наставно-научните области: молекуларна биологија и биологија-ембриологија на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје (**д-р Валентина Сотирска**).....215-223
3. **Приговор** на Рефератот за избор на асистент од областа на физичката географија на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1141 од 1.3.2017 година, поднесен од **д-р Марјан Темовски**.....224-226

4. **Одговор** на Рецензентската комисија на приговорот на Рефератот за избор на асистент од областа на физичката географија на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1141 од 1.3.2017 година.....227-229
5. Реферат за избор на помлад асистент од наставно-научната област на применетата математика на Институтот за математика при Природно-математичкиот факултет во Скопје (**м-р Марко Димовски**).....230-232
6. Рецензија за оцена на докторската дисертација под наслов **Селекција на генетски трансформирани in vitro култури од *Nureticum perforatum* L. (кантарион) со висока продукција на антиоксидантни секундарни метаболити**, поднесена од **м-р Оливер Тушевски**, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....233-242

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Дигитална евалуација CO T-scan III System при оклузија и артикулација кај испитаници со ортодонски малоклузии** од **д-р Весна Трпевска**, пријавена на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....243-248
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Детекција и типизација на хуман папилома вирусот (ХПВ) кај оралните преканцерозни лезии** од **м-р Линдита Зендели-Беџети**, пријавена на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....249-256
3. Преглед на одобрена тема за изработка на докторски труд пријавен на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**д-р Сашка Тодороска, д-р Бруно Николовски**).....257

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Колаборативен здравствен информационален систем базиран на новите технологии** од **м-р Гоце Гаврилов**, пријавена на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.....258-263
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Применлив модел за електронско гласање кај клиентски уреди со ограничени карактеристики** од **м-р Панче Рибарски**, пријавена на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.....264-269
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Дидактички аспекти за развој на едукативни содржини со користење на ИКТ** од **м-р Марина Василева**, пријавена на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.....270-277
4. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје (**д-р Ѓорѓи Маџаров**)....278-302
5. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје (**д-р Игор Мишковски**)..303-325

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ

1. Реферат за избор на наставник по предметот атлетика, теорија и методика на атлетика, физичка подготовка на атлетиката, техника и тактика на атлетика, педагошка пракса со изработка на дипломска работа во атлетиката на

Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје (д-р Александар Симеонов).....	326-337

ФАРМАЦЕВТСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Алгоритам за проценка на хромозомски абнормалности на плодот кај рани спонтани абортуси од м-р Катерина Кубелка-Сабит**, пријавена на Фармацевтскиот факултет во Скопје.....338-344
2. Преглед на одобрени еми за изработка на специјалистички труд на Фармацевтскиот факултет во Скопје (**Викторија Вељаноска, Агон Хоти, Селвета Шулета**).....345-346

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (дисциплини): социјална работа (во здравство, образование, социјална заштита и друго), методика на социјална работа (поединец, група, локална заедница) и методологија и статистика на социјални истражувања на Филозофскиот факултет во Скопје (**д-р Софија Георгиевска**).....347-369
2. Рецензија на ракописот **Социологија** од авторот **проф. д-р Илија Ацески**, пријавен на Филозофскиот факултет во Скопје.....370-380
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Стратегиските партнерства на Европската Унија како инструмент на заедничката надворешна и безбедносна политика во контекст на мултиполарниот поредок од м-р Јован Манасијевски**, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....381-389
4. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**м-р Драгана Јованоска, м-р Есат Елези, д-р Наум Илиевски, м-р Лета Барциева Миовска, м-р Александар Василески**).....390
5. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**Ненад Саздовски, Коста Митрески, Александар Ликарски, Благица Димитрова, Алисија Колевска, Маја Христовска Ташковска, Анета Петровска, Јасмина Гудоманова, Ема Зафирова, Јоана Шипкова**).....391-392

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (дисциплини): германистика, применета лингвистика и компаративна лингвистика на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**д-р Бисера Станкова**).....393-411
2. Рецензијата за оцена на докторската дисертација **Репрезентација на политичкото насилство во наративните текстови (врз од примери од латино-американската и македонската проза и филм)**, пријавена од **м-р Славица Гацова** на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....412-422
3. Рецензијата за оцена на докторската дисертација **Падежниот систем во албанскиот и во латинскиот јазик (компаративно-контрастивна анализа)**, од **м-р Шејназе Ајдини-Муртези**, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....423-430
4. Рецензијата за оцена на докторската дисертација **Топонимите на балканските земји во османската историографија и патеписна литература**, изработена

- од **м-р Ферхат Ашикферки**, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....431-435
5. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**Билјана Оровчанец-Нинеска, Ника Гавровска**).....436

ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Шумарскиот факултет во Скопје (**Влатко Димитровски**).....437

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Скулптурата во урбаниот простор врз примерот на Скопје** од **м-р Стојче Тоциновски**, пријавена на Институтот за македонска литература во Скопје.....438-445
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за македонска литература во Скопје (**Симона Трајанова**).....446

ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

1. Реферат за избор во звањето виш научен соработник/вонреден професор во Институтот за национална историја во Скопје (**д-р Исамедин Азизи**)....447-453

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-
НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ПРОГРАМСКИ ЈАЗИЦИ И ТЕХНОЛОГИИ, ПО
ПРЕДМЕТОТ ПЛАНИРАЊЕ И РАЗВОЈ НА ВЕБ, НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
СКОПЈЕ

Врз основа на одредбите од Законот за високото образование, Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Правилникот за условите, критериумите, постапката и начинот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Правилникот за внатрешните односи и работењето на Економскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 25.1.2017 година, донесе Одлука за формирање на Рецензентска комисија за избор на наставник по предметот Планирање и развој на веб. По разгледувањето на пристигнатите пријави, Комисијата го изготви рефератот во согласност со член 45 и член 48 од Правилникот за условите, критериумите, постапката и начинот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и во врска со тоа го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) програмски јазици и технологии, по предметот Планирање и развој на веб, објавен на 22.12.2016 во весниците Нова Македонија и Коха, во предвидениот рок се пријави еден кандидат, доц. д-р Мартин Михајлов.

1. Биографски податоци и образование

Кандидатот Михајлов Драган Мартин е роден на 26 јули 1979 година во Скопје. Средното образование го завршил во гимназијата „Раде Јовчевски - Корчагин“. Студиите на Електротехничкиот факултет ги започнал во 1997 година на насоката Компјутерска техника информатика и автоматика, а ги завршува во декември 2002 година. Во септември 2006 година се запишал на последипломски студии по електронски науки на Jozef Stefan International Postgraduate School, во Љубљана, каде што во декември 2012 година успешно го брани докторатот насловен „Корисна автентикација со графички системи базирани на препознавање“ пред меѓународна комисија.

Во декември 2005 година е избран за помлад асистент по група предмети од е-бизнис на Економскиот факултет во Скопје, а во октомври 2010 година е избран за асистент по група предмети од е-бизнис. Во моментот, кандидатот работи како доцент избран во мај 2012 година.

Наставно-образовна дејност

Во однос на образовната дејност, од вработувањето на Економскиот факултет во Скопје во 2005 година се до денешен ден, кандидатот целовремено активно учествува во наставните тимови по предметите: Основи на Интернет архитектура, Организација и дизајн на веб и Користење на апликации преку Интернет. Совесно и квалитетно ги извршува своите работни задачи кои се однесуваат на подготовка и одржување на настава, консултации со студентите за дипломски, семинарски и стручни трудови на кои работат, како и помош при подготовка и изведување на колоквиуми и испити по наведените предмети на Економскиот факултет во Скопје.

2. Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Економски факултет - Скопје, кандидатот доц. д-р Мартин Михајлов изведувал настава и вежби на прв циклус студии по предметите: Организација и дизајн на веб, Планирање и развој на веб, Современи трендови во е-бизнис и Е-бизнис апликации во виртуелно окружување, и настава на втор циклус студии на студиската програма Е-бизнис менаџмент, по предметот Креирање и дизајн на е-бизнис решенија.

Кандидатот бил ментор на 54 дипломски трудови, а учествувал и како член во комисија за оцена/или одбрана на 11 дипломски, 2 магистерски труда и на 1 докторска дисертација. Кандидатот има добиено акредитација за ментор на студенти од втор циклус студии од Одборот за акредитација и евалуација во високото образование.

Научноистражувачка дејност

Во периодот од изборот во звањето доцент до пријавата на овој конкурс, д-р Мартин Михајлов има објавено вкупно 9 научни трудови од соодветната област. Од овие, 2 научни труда се објавени во референтно научно-стручно списание со меѓународен уредувачки одбор и импакт-фактор класифициран во SCI и SSCI- индексот на Web of Science, а 7 труда се објавени во зборник на трудови на научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор.

Во изборниот период, доц. д-р Мартин Михајлов учествувал во 6 меѓународни научни проекти и во 1 национален научен проект. Воедно има одржано и 1 пленарно предавање на научен/стручен собир.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатот, д-р Мартин Михајлов е активно вклучен во стручно-апликативната работа на Економскиот факултет во Скопје. Бил член на 9 факултетски комисии и учествувал во промотивни активности на Економскиот факултет во Скопје.

Учествувал во изготвување и пријавување на два научно-образовни меѓународни проекта како соработник, а учествувал и во рецензијата на 6 научноистражувачки проекти, проследени преку Министерството за образование и наука на Република Македонија.

Кандидатот бил на три студиски престои со времетраење до 3 месеци на институции во Германија и Англија и бил член на еден програмски одбор на научен/стручен собир во Хрватска.

Кандидатот е автор е на две книги од стручна област. Едната книга, HTML QuickStart Guide, прави детален преглед на основниот јазик за веб кодирање, HTML, додека другата книга, JavaScript QuickStart Guide, ги претставува основите на веб- програмирање.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот доц. д-р Мартин Михајлов има добиено позитивни оценки од анонимно спроведената анкета на студентите на Економскиот факултет во Скопје:

- 9,91 - по предметот Организација и дизајн на веб, 2012/2013
- 9,85 - по предметот Организација и дизајн на веб, 2013/2014
- 9,87 - по предметот Планирање и развој на веб, 2014/2015
- 9,50 - по предметот Планирање и развој на веб, 2015/2016
- 9,98 - по предметот Современи трендови во Е-бизнис, 2014/2015
- 9,75 - по предметот Е-бизнис апликации во виртуелно окружување, 2015/2016.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-

образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на доц. д-р Мартин Михајлов.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека доц. д-р Мартин Михајлов поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во научната област програмски јазици и технологии, по предметот Планирање и развој на веб.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, д-р Мартин Михајлов да биде избран во звањето вонреден професор во научната област програмски јазици и технологии, по предметот Планирање и развој на веб.

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Сашо Јосимовски, с.р
2. Проф. д-р Марјан Гушев, с.р.
3. Проф. д-р Гоце Арменски, с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Мартин Михајлов

Институција: Економски факултет - Скопје
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Научна област: информатика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на настава од прв циклус на студии Организација и дизајн на веб, 2012/2013 ($2 \cdot 15 \cdot 0.04 = 1.2$) Организација и дизајн на веб, 2013/2014 ($2 \cdot 15 \cdot 0.04 = 1.2$) Планирање и развој на веб, 2014/2015 ($4 \cdot 15 \cdot 0.04 = 2.4$) Планирање и развој на веб, 2015/2016 ($4 \cdot 15 \cdot 0.04 = 2.4$) Современи трендови во Е-бизнис, 2014/2015 ($4 \cdot 15 \cdot 0.04 = 2.4$) Е-бизнис апликации во виртуелно окружување, 2015/2016 ($4 \cdot 15 \cdot 0.04 = 2.4$) Е-бизнис апликации во виртуелно окружување, 2016/2017 ($4 \cdot 15 \cdot 0.04 = 2.4$)	14.4

2	Одржување на вежби Организација и дизајн на веб, 2012/2013 ($4*15*0.03=1.8$) Организација и дизајн на веб, 2013/2014 ($4*15*0.03=1.8$) Планирање и развој на веб, 2014/2015 ($2*15*0.03=0.9$) Планирање и развој на веб, 2015/2016 ($2*15*0.03=0.9$) Современи трендови во Е-бизнис, 2014/2015 ($2*15*0.03=0.9$) Е-бизнис апликации во виртуелно окружување, 2015/2016 ($2*15*0.03=0.9$) Е-бизнис апликации во виртуелно окружување, 2016/2017 ($2*15*0.03=0.9$)	8.1
3	Одржување на настава на втор циклус на студии на: Креирање и дизајнирање на е-бизнис решенија, 2013/2014 ($3*6*0.05=0.9$) Креирање и дизајнирање на е-бизнис решенија, 2014/2015 ($3*6*0.05=0.9$)	1.9
4	Консултации со студенти Организација и дизајн на веб, 2012/2013 ($173*0.02=0.346$) Организација и дизајн на веб, 2013/2014 ($122*0.02=0.244$) Планирање и развој на веб, 2014/2015 ($131*0.02=0.262$) Планирање и развој на веб, 2015/2016 ($142*0.02=0.284$) Современи трендови во Е-бизнис, 2014/2015 ($35*0.02=0.07$) Е-бизнис апликации во виртуелно окружување, 2015/2016 ($22*0.02=0.044$) Е-бизнис апликации во виртуелно окружување, 2016/2017 ($26*0.02=0.052$) Креирање и дизајнирање на е-бизнис решенија, 2013/2014 ($15*0.002=0.03$)	1.4

	Креирање и дизајнирање на е-бизнис решенија, 2014/2015 (15*0.002=0.03)	
5	Подготовка на нов предмет - предавања и вежби Организација и дизајн на веб (1+0.5=1.5) Планирање и развој на веб (1+0.5=1.5) Современи трендови во Е-бизнис (1+0.5=1.5) Е-бизнис апликации во виртуелно окружување (1+0.5=1.5)	6
6	Ментор на дипломска работа (54*0.2=10.8)	10.8
7	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат (1*0.3=0.3)	0.3
9	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (2*0.5=1)	1
10	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (11*0.1)	1.1
	Вкупно	44.86

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Учесник во меѓународни научни проекти (6*5=30) - ERASMUS-2016-1-UK01-KA204-024508 Gameplay for Inspiring Digital Adoption – GIRDA (2016-2019). - COST-TD1306 New Frontiers of Peer Review – PEERE (2014-2018). - TEMPUS-JPRG-511342 “Innovation and Knowledge Management towards eStudent Information System” – iKnow. - Cross-sectorial Transfer of Design & Evaluation Methods, MK-AT Scientific-technological cooperation (2011-2012).	30

	- COST–IC1003 European Network on Quality of Experience in Multimedia Systems and Services – QUALINET (2010-2014). - COST–IC0904 Towards the Integration of Transectorial IT Design and Evaluation – TwinTide (2009-2013).	
2	Учесник во национален научен проект (1*3=3)	3
3	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во референтно научно-стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: 1. Mihajlov, M., Jerman-Blažič, B., & Ciunova Shuleska, A. (2016, December). Why That Picture? Discovering Password Properties in Recognition-Based Graphical Authentication. <i>International Journal of Human–Computer Interaction</i>, 32(12), 975-988. (2015 Impact Factor: 1.260) ((6+1.26)*.8=6.06) 2. Mihajlov M., Lai-Chong, E.L., Springett M., (2015, May). Intuitive Learnability of Touch Gestures for Technology-Naïve Older Adults. <i>Interacting with Computers</i> 27(3), 344-356. (2015 impact factor: 1.129) ((6+1.13)*.8=5.93)	12
4	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови на научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (7*3*0.8) 1. Mihajlov, M., Lai-Chong, E.L., Springett, M., (2016, October). The Effect of Dyadic Interactions on Learning Rotate Gesture for Technology-Naive Older Adults. In <i>Proceedings of the International Symposium on Interactive Technology and Ageing Populations (ITAP)</i>. ACM. 2. Mihajlov, M., Stojmenski, A., (2016, September). Internet Addiction: Evaluating the psychometric properties of the IAT in Macedonia. <i>Advances in Intelligent Systems and Computing</i>. Springer International Publishing. 3. Al-Shamisi, A., Louvieris, P., Al-Mualla, M., & Mihajlov, M. (2016, May). Towards a theoretical framework for an active cyber situational awareness model. In <i>Systems, Signals and Image Processing (IWSSIP)</i>, 2016 International Conference on (pp. 1-6). IEEE. 4. Mihajlov, M., Trpkova, M., Arsenovski, S. (2013, October). Eye tracking recognition-based graphical authentication. In <i>Application of Information and Communication Technologies (AICT)</i>, 2013 7th International Conference on (pp. 1-5). IEEE.	16.8

	5. Law, E. L. C., Springett, M., & Mihajlov, M. (2013, May). Towards a Tripartite Theoretical Framework for the Sociality of Digital Games: Psycho-Social-Biological. In Proceedings of the CHI-2013 Workshop on Designing and Evaluating Sociability in Online Video Games, pp. 45-51. 6. Tevdovski, D., Mihajlov, M., & Sazdovski, I. (2012, September). The day of the week effect in South Eastern Europe stock markets. Annals-Economy Series, 3(3), 20-24. 7. Mihajlov, M., Jerman-Blazic, B., 2012. Improving the Security and Usability Properties of a Graphical Authentication System. In Proceedings of the IST-Africa 2012 Conference and Exhibition, pp. 9-17.	
	Пленарно предавање на научен/стручен собир	2
	Превенција на зависности од модерните технологии, Загреб, Хрватска	
	Вкупно	75.78

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	/	0
	Вкупно	0

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Поени

Дејности од поширок интерес	

1	Рецензент на 6 научноистражувачки проекти (Министерство за образование и наука) ($6 \cdot 1 = 6$)	6
2	Книга од стручна област (коавтор) ($2 \cdot 7 = 14$) - HTML: QuickStart Guide - The Simplified Beginner's Guide To HTML, ISBN-10: 1511617993 - JavaScript QuickStart Guide: The Simplified Beginner's Guide to JavaScript, ISBN-10: 0996366733	14
3	Студиски престој (до 3 месеци) ($3 \cdot 0.5 = 1.5$) - Springer Nature, Heidelberg, Germany, 9.11-4.12.2015 - Middlesex University, London, United Kingdom, октомври, 2013 - Middlesex University, London, United Kingdom, мај, 2013	1.5
4	Член на програмски одбор на научен/стручен собир Превенција на зависности од модерните технологии, Хрватска	0.5
5	Учество во промотивни активности на Факултетот - Промоција на саем на образование ($1 \cdot 0.5 = 0.5$) - Промоција во средно училиште ($2 \cdot 0.5 = 1$)	1.5
6	Член на факултетска комисија ($9 \cdot 0.5 = 4.5$) - Комисија за администрација на упис на студенти (4 пати) - Комисија за јавни набавки - Комисија за меѓународна акредитација - Комисија за избор на демонстратори (2 пати) - Комисија за изработка на споменица	4.5
7	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект (соработник) ($2 \cdot 0.5$) ERASMUS+ - Gameplay for Inspiring Digital Adoption – GIRDA ERASMUS+ - Innovation Manager and Project Occupation	1
Спортска дејност		
1	/	0

	Вкупно	29

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	44,86
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	75,78
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	0
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	29
Вкупно	149,64

Членови на Комисијата

Проф. д-р Сашо Јосимовски, с.р.

Проф. д-р Марјан Гушев, с.р.

Проф. д-р Гоце Арменски, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ДВА НАСТАВНИКА ВО СИТЕ ЗВАЊА ПО ПРЕДМЕТОТ ХИРУРГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје - Медицински факултет - Скопје, објавен во весниците „Утрински весник“, „Дневник“ и „Коха“ од 20.2.2017 година, за избор на два наставника во сите наставно-научни звања по предметот Хирургија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-1135/57, донесена на III редовна седница одржана на 7.3.2017 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Илија Панговски, проф. д-р Горан Кондов, проф. д-р Слободан Ристовски, доц. д-р Светозар Антовиќ и доц. д-р Христијан Костов.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на два наставника во сите наставно-научни звања по предметот хирургија, во предвидениот рок се пријавија: н.сор.д-р Венко Филипче, н.сор.д-р Скендер Саиди, н.сор.д-р Реџеп Сељмани, н.сор.д-р Ристо Чоланчески, н.сор.д-р Огнен Ивановски, д-р Сашко Дохчев, н.сор.д-р Лазо Новески и н.сор.д-р Катерина Касапинова.

Н. сор. д-р Венко Филипче

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Венко Филипче е роден на 13.6.1977 година во Скопје. Средно образование завршил во Скопје на 10.6.1995 година. Со високо образование се стекнал на Медицинскиот факултет во Скопје. Дипломирал на 10.7.2001 година, со просечен успех 9,65.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2009 година се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршил на 13.6.2011 година, со просечен успех 10. На 13.6.2011 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Квантитативна и квалитативна анализа на хируршката работна површина добиена со ендоскоп и микроскоп при различни присојни до комплексни на предната комуникативна и базиларната артерија косијејќи фронтална сфериотаксија кадаверична студија.*

Докторска дисертација пријавил на 22.12.2011 година на Медицинскиот факултет. Дисертацијата на тема: *Евалуација на оптималниот терапевтски пристап во поглед на преживувањето и квалитетот на животот кај пациенти со субарахноидална хеморагија од рупурирана интракранијална аневризма: проспективна клиничка студија* ја одбрал на 2.3.2016 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Илија Панговски, проф. д-р Александар Чапароски, проф. д-р Славчо Стојменски, проф. д-р Спасе Јовковски и проф. д-р Добрила Тосовска Лазарова. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на медицински науки.

На 15.4.2004 година е избран во звањето помлад асистент по предметот хирургија, а повторно во истото звање бил избран на 22.5.2008 година.

На 25.5.2010 година е избран во звањето асистент по предметот хирургија.

Во моментот е научен соработник. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1137 од 30.12.2016 година.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет - Скопје, кандидатот ас. д-р Венко Филипче изведува вежби (настава, вежби, теренска настава, итн.) на прв циклус студии на студиската програма по општа медицина и на стоматолози.

Кандидатот е коавтор на рецензиран учебник под наслов „Специјална хирургија”.

Научноистражувачка дејност

Д-р Венко Филипче има објавено вкупно 23 научни трудови од неврохируршката област, од кои 14 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание) и 9 труда во меѓународни научни публикации.

Д-р Венко Филипче бил член на 1 национален научен проект. Бил национален координатор на 1 меѓународен научен проект.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Венко Филипче активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Неврохируршката клиника.

Стручно усовршување во странство остварил со студиски престој во Србија, Швајцарија, САД, Германија, Австрија, Словенија, Турција.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при 11 комисии при Неврохируршката клиника.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот Венко Филипче доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

Ред. бр.	Евалуација:	Поени
1.	2015/2016, летен семестар	9,99 (од 10)
2.	2015/2016, зимски семестар	7,50 (од 10)
3.	2014/2015, летен семестар	9,50 (од 10)
4.	2014/2015, зимски семестар	9,99 (од 10)
5.	2013/2014, летен семестар	9,90 (од 10)
6.	2013/2014, зимски семестар	9,07 (од 10)
7.	2012/2013, зимски семестар	5 (од 5)
8.	2012/2013, летен семестар	4,8 (од 5)
9.	2011/2012, зимски семестар	4,86 (од 5)
10.	2011/2012, летен семестар	4,69 (од 5)

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Венко Илија Филиџе
 (име, татково име и презиме)

Институција: Медицински факултет, Скопје, Универзитетска
клиника за неврохирургија - Скопје
 (назив на факултетот/институтот)

Научна област: ХИРУРГИЈА

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност (наставно-образовна):	Поени
1.	Одржување на настава	
	Одржување на вежби (клинички)- 982 (502ЕКТС + хирургија 240+пропедевтика 120+стоматолози 120) часови x 0,03	29,46
2.	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка пракса-760 часови x 0,06	45,60
3.	Ментор и едукатор на здравствена едукација: - 8 специјализанти x 56 неделен број часови (4 работни дена и еден ден дежурство) x 4 работни недели x 0,08 поени - 1 специјализант x 56 неделен број часови (4 работни дена и еден ден дежурство) x 8 работни недели x 0,08 поени	143,36 35,84

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Вкупно	254,26

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
1.	Filipce V , Pillai P, Makiese O, Zarzour H, Pigott M, Ammirati M. Quantitative and qualitative analysis of the working area obtained by endoscope and microscope in various approaches to the anterior communicating artery complex using computed tomography-based frameless stereotaxy: a cadaver study. Neurosurgery. 2009 Dec;65(6):1147-52; IF=3,78 (3,78+3,6)	7,38
2.	Filipce V , Ammirati M. Quantitative and qualitative analysis of the working area obtained by endoscope and microscope in pterional and orbitozigomatic approach to the basilar artery bifurcation using computed tomography based frameless stereotaxy: A cadaver study. Asian J Neurosurg. 2015 Apr-Jun;10(2):69-74.	5,40
3.	Valavanis A, Filipce V , Khan N. Selective and superselective angiography of pediatric moyamoya disease angioarchitecture: the anterior circulation. Baltsavias G, Interv Neuroradiol. 2014 Jul-Aug;20(4):391-40260 IF=0,7 (3,60+0,7)	3,67
4.	Baltsavias G, Khan N, Filipce V , Valavanis A. Selective and superselective angiography of pediatric moyamoya disease angioarchitecture in the posterior circulation. Interv Neuroradiol. 2014 Jul-Aug;20(4):403-12. IF=0,7 (3,60+0,7)	3,67
5.	Tang CT, Kurozumi K, Pillai P, Filipce V , Chiocca EA, Ammirati M. Quantitative analysis of surgical exposure and maneuverability associated with the endoscope and the	5,03

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	microscope in the retrosigmoid and various posterior petrosectomy approaches to the petroclival region using computer tomography-based frameless stereotaxy. A cadaveric study. Clin Neurol Neurosurg. 2013 Jul;115(7):1058-62. IF=1,43 (3,60+1,43)	
6.	Filipce V , Caparoski A, Milosevic Z. First Case of Endovascular Treatment of Ruptured Internal Carotid Artery Aneurysm Using Stent Assisted Coiling at the Department of Neurosurgery in Skopje. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2015;36(3):147-50.	4,80
7.	Filipce V , Caparoski A .The Effects of Vasospasm and Re-Bleeding on the Outcome of Patients with Subarachnoid Hemorrhage from Ruptured Intracranial Aneurysm. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2015;36(3):77-82.	5,40
8.	Kaftandziev I, Trpeski S, Filipce V , Arsovski O, Hasani I, Nikolov L, Kaev A. Operative treatment of degenerative lumbar spine spondylolisthesis. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2015;36(1):129-35.	3,60
9.	Chepreganova-Changovska T, Petrovska-Cvetkovska D, Srceva-Jovanovski M, Filipce V . Symptomatic epileptogenic lesions. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2014;35(2):45-52.	3,60
10.	Atanasovska E, Tasic V, Slaninka-Miceska M, Alabakovska S, Zafirov D, Kostova E, Pavlovska K, Filipce V , Labacevski N. Six week follow-up of metabolic effects induced by a high-fat diet and streptozotocin in a rodent model of type 2 diabetes mellitus. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2014;35(1):169-79	3,60
11.	Blazhevski B1, Filipche V, Cvetanovski V, Simonovska N Predictive value of the duration of sciatica for lumbar discectomy.. Prilozi. 2008 Dec;29(2):325-35.	3,60
12.	Filipce V, Caparoski A, Kamiloski T; Outcome of early vs late operated patients due to SAH from ruptured intracranial aneurysm, Makedonski Medicinski Pregled 2015;69(1) 30-34	3,20
13.	Filipce V, Caparoski A, Kamiloski T,Daskalov D;Excellent outcome after early surgery for ruptured MCA aneurysm complicated with ICH and IVH. A case report; Makedonski Medicinski Pregled 2015;69(1) 48-50	2,40

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
14.	Filipce V, Caparoski A, Sumkovski R, Elezi F, Kamiloski T; Early vs delayed surgical treatment in patients with aneurismal SAH due to ruptured intracranial aneurysm admitted with H&H grade 2. Acta morphologica 2015; Vol 12(2):76-80	2,40
	Одржано предавање по покана на референтен странски универзитет	
1.	Filipce V. Microscopic and minimal invasive microsurgical approaches to the skull base and vascular anatomy 9 th Hands on cadaver course Zurich Switzerland August 22-24 2016	3,00
	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
1.	Filipce V. Days of Neuroscience, МАНУ, Сеенс, Скопје, 3 Октомври 2014.	2,00
2.	Filipce V. Македонско-Јапонски состанок за васкуларна неврохирургија, Скопје, 3 Јуни 2016.	2,00
3.	Filipce V. The 5 th Symposium of World Federation of neurosurgical Societies Iran Teheran, 17-22 April 2016.	2,00
4.	Filipce V. Предавач, со приложен програм) на стручно-едукативен состанок организиран од МАНУ, 4 Состанок за ретки болести, Скопје на 14.11.2015. Селективна и суперселективна ангиографија кај деца со Моја-Моја	2,00
5.	Filipce V. Предавач на 2 nd Congress of SEENS Sarajevo 2015.	2,00
6.	Filipce V. Предавач на 9 th European Skull Base Society, Rotterdam april 15-18, 2009, Rotterdam Holland	2,00
7.	Filipce V. Предавач на 1 st Congress of Southeast European Neurosurgical Society, Belgrade Serbia 31 Oct-2 Nov. 2013	2,00
8.	Filipce V. Предавач на 9 th Annual Conference on Spine Experts Group, Скопје, 25-26 Nov 2011	2,00
9.	Filipce V. Предавач 3 rd Macedonian Congress of ORL	2,00

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	
1.	Filipce V. 3 rd Congress in the Danube Carpathian Region “Controversies in neurosurgery” May 29-31 2014 Varna Bulgaria, Invited speaker	3,00
	Секциско предавање на научен/стручен собир	
1.	Filipce V. Интензивна и ургентна медицина, крв и трансфузија на крв, Дојран 18-20 Окт 2013.	1,00
	Учество на научен/стручен собир со реферат - усна презентација	
1.	Filipce V. Предавач на Невропротекција и хепатопротекција кај критично болни пациенти , секциски состанок на Здружение на лекари по анестезија и Неврохируршко здружение, Skorje	1,00
	Апстракти објавени во зборник на конференција – меѓународна	
1.	Venko Filipce (presenter), Promod Pillai, Orphee Makiese, Hekmat Zarzour, Kazuhiko Kurozumi, Matt Pigott, Michael Tang, Mario Ammirati. Quantitative analysis of surgical exoposureand angle of surgical freedom obtained by endoscope and microscope in various approaches to the ACom complex using CT based frameless stereotaxy. Skull Base, Interdisciplinary approach, suppl 1,Vol 19, May 2009,	1,00
2.	Filipce V. “Surgical treatment of lumbal spinal stenosis “ Eastern-Atlantic Student Research Forum, Diet and Cancer, Miami, USA, 23-26.02.2000.	1,00
3.	Filipce V. Establishing hybrid neurosurgery in Macedonia. Our first experiences with endovascular treatment of aneurysms. EANS 2016, Athens, September 5-9.	1,00
4.	Caparoski A, Filipce V Surgical treatment of single level disc disease treated with ACDFP EANS 2016, Athens, September 5-6	1,00
	Вкупно	87,75

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно- апликативна):	Поени
	Книга од стручна област - автор	
1.	Filipce V. Коавтор. Специјална хирургија. Поглавје „Кранио-церебрални повреди, Мед, фак Скопје, Унив. “Св Кирил и Методиј”, Скопје 2013	7,00
2.	Filipce V. Коавтор. Интензивна и ургентна медицина, крв и трансфузија на крв. Поглавје „Traumatic brain injury” Committee for European education in Anaesthesiology 2013	7,00
	Воведување нова лабораториска/клиничка или јавно-здравствена метода во областа на медицинските науки и здравството - првпат во државата воведена метода	
1.	Тромбектомија за исхемичен мозочен удар	4,00
	Воведување нова лабораториска/клиничка или јавно-здравствена метода во областа на медицинските науки и здравството - првпат во институцијата воведена метода	
1.	Емболизација на церебрална аневризма	1,00
2.	Емболизација на интракранијални тумори	1,00
3.	Трансназален пристап до хипофизата во тим составен исклучиво од неврохирурги	1,00
	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	
1.	Уверение за положен специјалистички испит по Неврохирургија	2,00
	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија	
1.	Рецензент на труд во Journal of surgical technology international	1,00
	Вкупно	24,00

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
1.	WFNS young Neurosurgeons Educational Course 2012, Skopje, Macedonia	2,00
2.	Days of Neuroscience , 2014, Skopje, Macedonia	2,00
3.	Macedonian-Japanese Vascular Neurosurgery Meeting, 2016, Skopje, Macedonia	2,00
4.	WFNS young Neurosurgeons Educational Course June 1-4 2017, Ohrid Macedonia	2,00
	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
5.	1 st Congress of Seens, Belgrade Serbia 2013, 31 Oct-2 Noe	1,00
6.	3 rd Congress Danube Carpathian region Varna, Bulgaria 29-31 May 2014	1,00
7.	1 st Seens endoscopic pituitary course, Zagreb Croatia 14 Noe 2014	1,00
8.	WFNS Course Dubrovnik Croatia, 14-17 May 2015	1,00
9.	Functional and peripheral nerve surgery Podgorica, Montenegro 18-20 Jun 2015.	1,00
10.	2 nd Congress of Seens, Sarajevo Bosna and Herzegovina, 22-25 Oct 2015	1,00
11.	Controversies in Neurotraumatology, Novi Sad Serbia Oct 20-22 2016	1,00
12.	Seens Neurosurgery course Walking the silk road, (initaly 2016, postponed for 2017)	1,00
	Награда за научни постигнувања од струкова организација	1,00
	- самостоен	
1.	Filipce V. European Skull Base Society, Rotterdam 2009, Best oral presentation paper	3,00
	Раководител на внатрешна организациона единица	

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Раководител на оддел за интензивно лекување и оперативен блок на ЈЗУ У клиника за Неврохирургија Скопје	3,00
	Студиски престој во странство - до три месеци	
1.	Универзитетскиот клинички центар Љубљана, Словенија, Оддел Неврорадиологија, Mentorship As. Dr. Z.Milosevic Sep 2014	0,5
2.	Неврохирургија Белград, Institut Neurohirurgije, Mentorship Prof. Jokovic Dec 2014	0,5
3.	Франкфурт UniKlinik, Neurochirurgie, Mentorship Prof. Seifert Dec 2012	0,5
4.	18 th Zurich Course on interventional neuroradiology 26-29 August 2010 Zurich Switzerland	0,5
5.	Microsurgical Approaches to the skull base August 2-4 2011 Zurich Switzerland	0,5
6.	1 st Anatolian Asian Neurosurgical Meeting February 18-20 Istanbul Turkey	0,5
7.	19 th Zurich Course on interventional neuroradiology 26-29 August 2011 Zurich Switzerland	0,5
8.	Microsurgical dissection of human white matter Zurich Switzerland August 23-25, 2012	0,5
9.	21 st Zurich Course on interventional neuroradiology 22-26 August 2012 Zurich Switzerland	0,5
10.	21 st Zurich Course on interventional neuroradiology 26-29 August 2013 Zurich Switzerland	
11.	22 nd Zurich Course on interventional neuroradiology 26-29 August 2014 Zurich Switzerland	0,5
12.	International Workshop on Neurosurgical Endoscopy Oct 1-2 2009, Istanbul Turkey	0,5
13.	X Kongres Neurohirurga Srbije i Crne Gore Novi Sad, 2-5 okt, 2005	0,5

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
14.	24th Zurich Course on interventional neuroradiology 22-27 August 2016 Zurich Switzerland	0,5
15.	Penumbra Strasbourg workshop on mechanical thrombectomy Oct 14, 2015 Strasbourg France	0,5
16.	WF NS interim meeting, Porto de Galinhas, Brasil, Sept 14-17 2011.	0,5
17.	Endoscopic endonasal pituitary surgery, Zagreb Croatia, Noe 14, 2014	0,5
18.	Medtronic cervical workshop 10 Noe 2010, Zagreb Croatia	0,5
	Студиски престој во странство - повеќе од 6 месеци	
1.	Белград, 2005-2006, Институт за неврохирургија УКХ КЦС Дел од специјализација по неврохирургија, Mentorship Prof Antunovic	2,00
2.	Ohio State University Columbus, Ohio USA, Skull base fellowship, Mentorship Prof. Ammirati 2008	2,00
3.	Zurich Switzerland Interventional neuroradiology fellowship 2012-2013, Unispital Zurich, Mentorship Prof. Valavanis	2,00
	Членство во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувачка дејност (ФП7, ЦОСТ, ИЦГЕБ, ИЕАЕ и сл.) - член	
1.	- AANS Young forum	2,00
2.	SEENS- Southeast European neurosurgery society, member of Executive board. Secretary elected 2017	2,00
	Учество во комисији и тела на државни и други органи	
1.	Одлука за координатор на комисија за малигни болести на ЈЗУ УК за неврохирургија на ден 10.7.2014	1,00

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
2.	Одлука за именување член на УО на Клиника за неврохирургија на ден 14.9.2016	1,00
3.	Одлука за именување заменик член во Централна пописна комисија на ЈЗУ УК за неврохирургија Скопје на ден 17.11.2014 од страна на УО на Клиника за неврохирургија	1,00
4.	Одлука за комисија за избор и именување на директор на ЈЗУ УК за неврохирургија врз основа на статутот и член 33 од одлука на Влада на РМ 19-3434/1 од 8.7.2008	1,00
5.	Одлука за именување претседател на комисија за интрахоспитални инфекции на ЈЗУ УК за неврохирургија Скопје на ден 26.3.2014 од страна на УО на Клиника за неврохирургија	1,00
6.	Одлука за именување член на комисија за етички прашања на ЈЗУ УК за неврохирургија на ден 24.10.2013 од страна на УО на Клиника за неврохирургија	1,00
7.	Одлука за именување заменик член на комисија за преиспитување на оцена за привремена спреченост за работа за сите вработени на ЈЗУ УК за неврохирургија на ден 29.8.2012 од страна на УО на Клиника за неврохирургија	1,00
8.	Решение за именување заменик претседател на комисија за дисциплинска постапка на ЈЗУ УК за неврохирургија на ден 25.1.2016 од страна на УО на Клиника за неврохирургија	1,00
9.	Одлука за именување заменик член на комисија за проценка на квалитет на здравствена заштита која врши проценка на медицински постапки за унапредување на квалитет на медицинската заштита на ЈЗУ УК за неврохирургија на ден 29.4.2014 од страна на УО на Клиника за неврохирургија	1,00
10.	Одлука за именување заменик претседател на комисија за попис на ЈЗУ УК за неврохирургија на ден 5.10.2007 од страна на УО на Клиника за неврохирургија	1,00
11.	Координатор за кадаверична трансплантација на ЈЗУ УК за неврохирургија	1,00

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Вкупно	52,50

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	254,26
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	87,75
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	52,50
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	24,00
Вкупно	418,51

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Илија Панговски с.р.
2. Проф. д-р Горан Кондов с.р.
3. Проф. д-р Слободан Ристовски с.р.
4. Доц. д-р Светозар Антовиќ с.р.
5. Доц. д-р Христијан Костов с.р.

Н.сop.д-р Скендер Саиди

Скендер Саиди е роден на 13.6.1967 година во Тетово, каде што го завршил основното и средното образование. Во 1992 година дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје, со просечна оценка 8,07.

Во 1995 година се вработил како лекар од општа практика во ПЗУ „Виталис –АС“ во Тетово, а во 2000 година на Универзитетската клиника за урологија, како специјалист-уролог, каде што е вработен и денес.

Постдипломските студии во областа на урологијата ги завршил во 2009 година со одбрана на магистерската теза „Евалуација на вредноста на експресијата на p53 протеинот во екстракапсуларната екстензија на карциномот на простата“, под менторство на акад. проф.д-р Живко Попов, и се стекнал со звањето магистер на науки, со просечна оценка 8,875.

На 29.11.2013 г. ја одбрал докторската дисертација на тема „Поврзаноста на прекумерната експресија на гените UHRF1, p53 и микросателитната нестабилност со фенотипот на карцином на мочен меур“, под менторство на акад. проф. д-р. Живко Попов.

Од 2002 до 2016 година остварил повеќе престои во реномирани институции во странство за стручно усовршување од областа на ендоурологијата, минимално-инвазивните уролошки методи, интервентната ултрасонографија, трансплантацијата на органи и лапароскопската нефректомија.

Учествувал на голем број симпозиуми и конгреси во земјава и во странство, а бил модератор и член на организациониот одбор на I балкански конгрес за урологија.

Автор и коавтор е на над 80 стручни и научни трудови од областа на урологијата и медицинските науки.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот Скендер Саиди доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет

Ред.бр.	Евалуација	Поени
1.	2016, летен семестар	9,29 (од 10)
2.	2016, зимски семестар	9,68 (од 10)
3.	2015, летен семестар	9,60 (од 10)
4.	2015, зимски семестар	9,35 (од 10)
5.	2014, летен семестар	9,99 (од 10)
6.	2014, зимски семестар	9 (од 10)
7.	2012/13, зимски семестар	4,87 (од 5)
8.	2012/2013, летен семестар	4,48 (од 5)
9.	2011/2012, зимски семестар	5 (од 5)
10.	2011/2012, летен семестар	5 (од 5)

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Скендер Исмаил Саиди

**Институција: Медицински факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј”,
 Универзитетска клиника за дигестивна хирургија, Скопје.**

Научна област: ХИРУРГИЈА

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	338,36
Назив на активност	Поени
Одржување на вежби (800х0.03)	24,00

Консултација со студенти (500 x 0.03)	15,00
Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика (1800 x 0.06)	108,00
Едукатор на здравствена едукација (часови*0.08), Блертрон Асани (гинекологија)	27,52
Едукатор на здравствена едукација (часови*0.08), Африм Салиу (урологија)	40,32
Едукатор на здравствена едукација (часови*0.08), Мерита Џемаили (гинекологија)	27,52
Едукатор на здравствена едукација (часови*0.08), Мерита Џемаили (гинекологија)	27,52
Ментор на здравствена едукација (часови*0.08), Африм Салиу (урологија)	68,48

Научноистражувачка дејност	159,17
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	поени
Petrovski D., Stavridis A., Georgiev V., Popov Z., Penev M., Lekovski L., Stankov O., Dohcev S., Saidi S. , Stavrids S. Evaluacija na urodynamicните parametri kaj pacienti со BPH (Benigna Prostaticna hiperplazija) tretirani со alfa-reduktaza inhibitor i alfa – blokator. Mak Med Pregled 2003; 41-47.	2,40
Petrovski D., Stavridis A., Georgiev V., Popov Z., Penev M., Lekovski L., Stankov O., Dohcev S., Saidi S. , Kuzmanovski M., Stavrids S. Ehosonografskite parametri, serumskiot PSA i simptom skorot kaj pacienti со benigna prostaticna hiperplazija tretirana со 5 alfa-reduktaza inhibitor i alfa blokator. Mak Med Pregled 2004; 11-5.	2,40
Petrovski D., Stavridis A., Georgiev V., Popov Z., Penev M., Lekovski L., Stankov O., Dohcev S., Saidi S. , Kuzmanovski M., Stavrids S., Banev S., Aceva-Andova L. Yolk sac tumor na testisi-adultna forma-prikaz na slucaj i osvrt na literatura. Mak Med Pregled 2005; 157-160.	2,40

Saso Dohcevi, Oliver Stankov ¹ , Jelka Masin-Spasovska ² , Sotir Stavridis ¹ , Irena Rambabova-Busletic ² , Saso Josifov ³ , Skender Saidi¹ , Maja Mojsova-Miovska ⁴ , Viktor Stankov ⁵ , Goce Spasovski ² . A lymphocele after kidney transplantation can resemble the clinical condition of renal artery kinking or stenosis. Mak Med Pregled 2012; 66(3): 187-190.	3,6
Sotir Stavridis, Vladimir Georgiev, Mihail Penev, Oliver Stankov, Sasho Dohcev, Skender Saidi , Ognjen Ivanovski, Jovan Janculev, Maja Mojsova, Marija Srceva, Zivko Popov. Renal cell carcinoma with presence of venous tumor thrombus in the renal vein and inferior vena caval: surgical treatment and follow-up. Mak Med Pregled 2012; 66(1): 51-57	3,6
Skender Saidi , Vlado Georgiev, Saso Dohcev, Oliver Stankov, Sotir Stavridis, Ognjen Ivanovski and Zivko Popov. The effect of immediate intravesical Mitomycin C instillation after transurethral resection of the newly superficial (TA-T1) bladder cancers. Mak Med Pregled 2012; 66(2): 103-107.	3,6
Spasovski G, Dohcev S, Stankov O, Stavridis S, Josifov S, Saidi S, Mojsova-Mijovska M, Masin Spasovska J. Kidney Transplant Program in Republik of Macedonia - The Reality of Outstanding Results achieved in 2012. Mak Med Pregled 2012; 66(3): 129-130.	3,6
Stavridis S., Stankov O, Dohcev S, Saidi S., Penev M. Optimal local anesthesia when performing prostate biopsy. Mak Med Pregled 2013; 67(2): 105-110.	3,6
Josifov A., Simeonova A., Masin-Spasovska J., Dohcev S., Stankov O., Stavridis S., Saidi S., Rambabova-Busletic I., Lazarevska M., Mojsova-Miovska M., Spasovski G. Iliac-renal bypass surgery with saphenous vein graft in kidney transplant recipient. Mak Med Pregled 2013; 67(2): 123-125.	3,6
Slavica Kostadinova-Kunovska, Vesna Janevska, Selim Komina, Blagica Dukova, Magdalena Bogdanovska-Todorovska, Ivan Domazetovski, Bojan Labachevski, Skender Saidi, Sotir Stavridis, Gordana Petrushevska. Incidence of the urinary tract tumors in two-year period (2010–2011) at the Institute of Pathology, Faculty of Medicine, Skopje, Macedonia. Update in uropathology. Ljubljana, december 2013	2,40
S. Stavridis, V. Georgiev, O. Stankov, S. Dohcev, S. Saidi, O. Ivanovski, B. Sabani, M. Penev. Хер-2 - предиктор на локално напреднат карцином на простата, Мак.мед. преглед 2013; 67(1): 28-34	3,6

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
Stavridis S., Georgiev V., Popov Z., Penev M., Lekovski Lj., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Saidi S. , Kuzmanovski M., Banev S., Stavridis A. Radical Retropubic Prostatectomy for Prostate Carcinoma; First Results of the Clinic of Urology in Skopje. Acta Chir Jugosl. 2005; 52(4):37-40.	3,60
Popov Z., Stavridis A., Lekovski Lj., Penev M., Dohcev S., Stankov O., Petrovski D., Saidi S. , Kuzmanoski M., Stavridis S., Mickovski A., Banev S., Zografski G., Janculev J., Ivanovski O., Georgiev V. Urinary diversion: 30 years experience of a single centre in Republic of Macedonia. Acta Chir Jugosl. 2007;54(4):49.	3,60
Ivanovski O., Stankov O., Kuzmanovski M., Saidi S. , Banev S., Filipovski V., Lekovski L., Popov Z. Penile strangulation: two case reports and review of the literature. J Sex Med. 2007 Nov; 4(6): 1775-80.	6,75
Goce B Spasovski., Jelka Masin-spasovska., Sotir Stavridis., Skender Saidi. , Ljupco Lekovski. Pyelo-ureteral necrosis after renal transplantation. Int Urol Nephrol (2008) 40:551-553.	4,51
Saidi S. , Ivanovski O, Petrovski D, Kuzmanoski M, Stavridis S, Banev S, Popov Z. Lower urinary tract reconstruction following a cystectomy: experience and results in 20 patients using the "Studer" orthotopic ileal bladder substitution. Bratisl Lek Listy. 2008;109(8):353-7. PMID: 1883724	4,51
Skender Saidi ¹ , Daniel Petrovski ¹ , Josif Janculev ¹ , Sotir Stavridis ¹ , Saso Banev ² , Vladimir Georgiev. Ten year experience with radical prostatectomy for treatment of localized prostate cancer. Medicus 2008, Vol. X (2), (suppl. 3):144-148.	2,4
Elizabeta Stojovska-Jovanovska ¹ , Vjolca Aliji ¹ , Antonio Gligorievski ¹ , Skender Saidi ² , Saso Banev ³ . Radiological procedures in diagnosis and preoperative staging of testicular malignant tumors. Medicus 2008, Vol. X (2), (suppl. 3):155-159.	2,4
S Saidi ¹ , V Georgiev ¹ , S Stavridis ¹ , D Petrovski ¹ , S Dohcev ¹ , L Lekovski ¹ , Z Popov ¹ , S Banev ² , and G Spasovski ³ Does prostate specific antigen density correlates with aggressiveness of the prostate cancer? Hippokratia. 2009 Oct-Dec; 13(4): 232–236. PMCID: PMC2776337.	3,6

Sotir Stavridis ¹ , Skender Saidi ¹ , Josif Janculev ¹ , Aleksandar Mickovski ¹ . Efficacy of Tamsulosin in the treatment of distal-ureteral stones; A single-center experience. Medicus 2009, Vol. XI (1):96-100.	2,4
Skender Saidi ¹ , Astrit Saidi ² , Faredin Xhelili ³ , Arjeta Raufi ³ , Selviye Demiri ⁴ , Beti Stojovska ⁵ . Effects of Tamsulosin in treatment of benign prostatic hyperplasia. Medicus 2009, Vol. XI (1):101-104.	2,4
Rexhep Selmani ¹ , Goran Begovic ¹ , Fejsi Shehu ² , Astrit Saidi ³ , Skender Saidi ⁴ , Nikola Jankulovski ¹ . A giant incisional flank hernia-case report. Medicus 2009, Vol. XII (2): 363-367.	2,4
Stavridis S, Saidi S , Lekovski Lj, Dohcev S, Spasovski G. Screening for prostate cancer: a controversy or fact. Hippokratia. 2010 Jul;14(3):170-5	3,6
Saidi S ¹ , Georgiev V ¹ , Stavridis S ¹ , Penev M ¹ , Stankov O ¹ , Dohcev S ¹ , Banev S ² , Danilovski D ³ , Ivanovski O ¹ , Popov Z ¹ . Evaluation of the value of p53 protein expression in the extra-capsular extension of prostate cancer. Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, XXXII, 2, p. 213–220 (2011).	3,60
Skender Saidi ¹ , Sotir Stavridis ¹ , Ognjen Ivanovski ¹ , Beti Stojovska ² , Vlado Georgiev ¹ , Zivko Popov ¹ . A correlation between preoperative hydronephrosis and pathologic staging in patients undergoing cystectomy for bladder cancer. Medicus 2012, Vol. XVII (1):142-146.	3,60
Sotir Stavridis, Skender Saidi. Screening for prostate cancer; the facts. Medicus 2012, vol. 17(2):7-11.	5,4
Masin-Spasovska J, Dimitrovski K, Stavridis S, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Jakovski K, Balkanov T, Labacevski N, Stankov V, Lekovski L, Spasovski G. Acute fulminant hepatitis in kidney transplant recipient after repeated sevoflurane anesthesia - a case report and literature review. Curr Drug Saf. 2013 Jul 4;8(2):141-4.	5,05
Saidi S, Popov Z, Stavridis S, Janevska V, Panov S. Digital quantitative immunofluorescent detection of p53 protein in urinary bladder cancer tissue samples. Prilozi. 2013;34(1):167-75.	3,60
Skender Saidi, Sotir Stavridis, Sasho Dohcev, Oliver Stankov, Selim Komina, Gordana Petrushevska, Zhivko Popov. Incidental Prostate Cancer in Patients Undergoing Radical Cystoprostatectomy for Bladder Cancer: Our Five-Year Results. Medicus 2013, Vol. 18 (2): 14-18.	3,60

Masin-Spasovska J1, Dohcev S, Stankov O, Stavridis S, Saidi S, Dejanova B, Dejanov P, Hristova-Dimceva A, Dimitrovski K, Spasovski G. Can an increased nitric oxide level be accepted as non-invasive marker for sub/acute rejection of the kidney allograft? Int J Artif Organs. 2013 Dec;36(12):907-12. doi: 10.5301/ijao.5000261. Epub 2013 Nov 29.	5,05
Spasovski G, Dohcev S, Stankov O, Stavridis S, Saidi S, Josifov A, Masin-Spasovska J. The improvement in kidney transplant program in R. Macedonia - what are the clues? Prilozi. 2013;34(2):9-13. PMID:24280885[PubMed - in process].	3,60
Jelka Masin-Spasovska, Saso Dohcev, Oliver Stankov, Sotir Stavridis, Skender Saidi, Koco Dimitrovski, Goce Spasovski. Kidney Transplantation from Living-Unrelated and Elderly Living-Related Donors: Analysis of 5 Years Graft Survival and Outcome. BANTAO Journal 2013; 11 (1):24-28	3,60
Kostadinova-Kunovska S1, Janevska V, Komina S, Dukova B, Bogdanovska-Todorovska M, Domazetovski I, Labachevski B, Saidi S, Stavridis S, Petrushevska G. Incidence of urinary tract tumours in a two-year period (2010-2011) at the Institute of Pathology, Faculty of Medicine, Skopje, Macedonia. Prilozi. 2014;35(1):65-71.	3,60
Секциски предавања на научен/стручен собир	
Предавач на работилницата „Бенигна простатична хиперплазија терапевтски пристап кај пациентите со БПХ”, 2010.	1,00
Предавач на работилницата „Последици од субоптимален третман на БПХ”, 12.3.2013.	1,00
Предавач на секција „Генетски алтерации кај карцином на мочен меур и нивна поврзаност со неговиот фенотип“, 20.12.2013.	1,00
Предавач на секција на МАУ: „Примарни тумори на мочен меур, лекување и евалуациј” (април 2015).	1,00
Предавач на работилница: „Benigna hiperplazija na prostata“, Тетово, акредитирано од ЛКМ (јуни 2015)	1,00
Апстракти објавени во зборник од конференции-меѓународни	

Lekovski L., Stavridis A., Georgiev V., Penev M., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Saidi S. , Stavridis S., Popov Z. Екстракорпорална шокбранова и класична пиелолитотомия, споредбена студија. MAK MED PREGLED 2002; 55:44.	1,00
Petrovski D., Stavridis A., Georgiev V., Penev M., Lekovski L., Stankov O., Dohcev S., Saidi S. , Stavridis S., Popov Z. Evaluation of the urodynamic parameters at patients with BPH treated with 5 α R inhibitor and α -blocker. MAK MED PREGLED 2002; 55:49.	1,00
Dohcev S., Stavridis A., Georgiev V., Lekovski L., Penev M., Stankov O., Petrovski D., Saidi S. , Stavridis S., Popov Z. Оротопска континентна деривација на урина според методот на Штудер, петгодишен преглед. MAK MED PREGLED 2002; 55:56	1,00
Penev M., Stavridis A., Georgiev V., Lekovski L., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Saidi S. , Stavridis S., Kuzmanovski M., Popov Z. Lithotrypsi for ureteral lithiasis with the Dornier system with radiological location. MAK MED PREGLED 2002; 55:69.	1,00
Stavridis A., Georgiev V., Penev M., Lekovski L., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Saidi S., Stavridis S., Popov Z. Urethral strictures and Their Management with Internal Optical urethrotomy, Our Experiences. MAK MED PREGLED 2002; 55:79.	1,00
Stavridis S., Penev M., Lekovski L., Saidi S., Kuzmanovski M., Mickovski A., Stavridis A. Does lymphadenectomy improves the overall survival in RCC patients. European Urology Meetings 2007; 2(5):13	1,00
Saidi S., Dohcev S., Petrovski D., Kuzmanovski M., Sotir S., Oliver S., Penev M., Lekovski L., Georgiev V., Stavridis A., Banev S., Popov Z. The complications after bladder substitution with "Studer-technique" for muscle invasive bladder cancer. European Urology Meetings. 2007; 2(5): 6.	1,00
Saidi S., Stavridis S., Janculev J., Kuzmanovski M., Mickovski A., Petrovski D. Complications after radical retropubic prostatectomy-our experience. European Urology Meetings 2008;3(9):102	1,00
Saidi S., Kuzmanovski M., Stavridis S., Ivanovski O., Janculev J., Petrovski D. Effectiveness of immediate intravesical instillation of mitomycin C after transurethral resection of low risk non muscle invasive bladder cancer. European Urology Meetings 2008;3(9):120.	1,00

Stavridis S. Dohcev S., Saidi S. , Mickovski A., Janculev J., Stavridis A., Lekovski Lj. Finasteride prior TURP; Does it really helps? European Urology Meetings 2008;3(9):94.	1,00
Skender Saidi , Sotir Stavridis, Daniel Petrovski, Saso Banev. The correlation between ultrasonography prostate specific antigen density and pathologic feature in patients with localized prostate cancer treated with radical prostatectomy. Simposiumi i 6 i urologeve te Kosoves, 2008	1,00
Z. Popov, N. Jankulovski, T. Josifovski, O. Stankov, M. Kuzmanoski, S. Saidi , S. Stavridis, A. Mickovski, O. Ivanovski, C. Dimitrovski. Transperitoneal Laparoscopic Adrenalectomy: First Experience from the Balkan Peninsula. Urology, 2008, Volume 72, Issue 5, Pages S100-S101	1,00
A. Mickovski, S. Stavridis, J. Janculev, O. Stankov, L. Lekovski, S. Saidi , V. Filipovski. Is adrenalectomy necessary during radical nephrectomy for renal cell carcinoma?. European urology supplements 2009;8:629-630	1,00
S. Stavridis, A. Mickovski, J. Janculev, S. Saidi , S. Dohcev, L. Lekovski. Inguinal hernia in men undergoing sectio alta surgical approach. European urology supplements 2009;8:639.	1,00
S. Saidi , D. Petrovski, S. Dohcev, O. Stankov, M. Penev, S. Stavridis, A. Mickovski, J. Janculev, I. Ognen, L. Lekovski, V. Georgiev, Z. Popov. Penil fracture – Series of cases. European urology supplements. 2009;8:647.	1,00
Saidi S. , Georgiev V, Lekovski L, Petrovski D., Dohcev S., Stavridis S., Janculev J., Mickovski A., Shabani B., Popov Z. Expression of p53 protein and correlation with clinocopathological features in patients undergoing radical prostatectomy. Eur Urol Suppl 2010;9(6):575.	1,00
Saidi S. , Stankov O., Dohcev S., Stavridis S., Mickovski A., Penev M., Shabani B., Ivanovski O., Popov Z. Our experience with the treatment of benign prostatic hyperplasia (BPH) with tamsulosin in patients with normotension or orthostatic hypotension. Eur Urol Suppl 2010;9(6):598	1,00
Saidi, S. , Stavridis, S., Ivanovski, O., Dohcev, S., Stankov, O., Janculev, J., Shabani, B., Penev, M., Georgiev, V., Popov, Z. Prognostic significance of hydronephrosis in bladder cancer treated by radical cystectomy. Eur Urol Suppl 2011; 10(9):597.	1,00

Ivanovski O., Stojovska-Jovanovska E., Saidi S., Stavridis S., Popov Z. Adult non-obstructing orthotopic ureterocele- is the endoscopic management safe?. Eur Urol Suppl 2011;10(9):586.	1,00
Stavridis, S.1, Georgiev, V.1, Penev, M1, Stankov, O.1, Dohcev, S.1, Saidi, S.1 , Ivanovski, O.1, Janculev, J.2, Mojsova, M.2, Srceva, M.2, Popov, Z.1 Renal cell carcinoma with renal vein and inferior vena caval involvement: Surgical techniques and outcomes. Eur Urol Suppl 2011;10(9):607.	1,00
Ivanovski O, Saidi S , Stavridis S, Dohcev S, Stankov O, Georgiev v, Popov Z. Characterisation of adult murine prostate stromal stem cell population. European Urology Supplements, volume 10, Issue2, March 2011, Page 182. Presented on 26 th annual congress of European Association of Urology, 17-22 March, 2011	1,00
Penev, M.1, Stefanovsky, A.2, Batandjiovski, T.3, Stankov, O.1, Stojanoski, I.2, Popovski, Z.3, Dohcev, S.1, Ilievski, L.2, Kelepurovski, I.3, Saidi, S.1, Minev, I.2, Nakovski, R.3, Stavridis, S.1, Krstev, T.2, Doga, K.3, Ivanovski, O.1, Kajeovski, V.2, Sabani, B.1, Gjurchovski, G.2, Rusaj, A.1, Stojchev, S.2, Janculev, J.1, Batandjiovski, S.3, Chipurovski, I.3, Saltirov, I.4, Petkova, K.4 Extracorporeal shockwave lithotripsy in the treatment of renal and ureteral stones: A multicenter international experience with SIEMENS Lithoskop®, Eur Urol Suppl 2012.	1,00
Saidi, S. , Popov, Z., Stavridis, S., Janevska, V., Panov, S.. Quantitative immunofluorescent detection of p53 protein in urinary bladder cancer samples. Eur Urol Suppl 2013;12:e1230.	1,00
Saidi, S. , Popov, Z., Penev, M., Stankov, O., Stavridis, S., Dohcev, S., Shabani, B., Panov, S. Increased expression of UHRF1 gene in urinary bladder cancer. Eur Urol Suppl 2013;12:e1231.	1,00
Ivanovski, O., Saidi, S. , Shabani, B., Trajkovski, D., Djordjevic, M. Different approaches in buccal mucosa urethral augmentation-dorsal or ventral onlay, dorsal inlay or two stage urethroplasty? Eur Urol Suppl 2013;12:e1236.	1,00
Saidi S , Stavridis S, Dohcev S, Stankov O, Komina S, Petrusevska G, Popov Z. Incidental prostate cancer in patients undergoing radical cystoprostatectomy in treatment for bladder cancer, 5 years results. 5th Uro-Oncology Winter Congress, Skopje, Macedonia 2013	1,00

Stavridis S, Georgiev V, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Saidi S , Ivanovski O, Shabani V, Janculev J, Mojsova M, Srceva M, Popov Z. Renal cell carcinoma with renal vein and inferior vena caval involvement: surgical techniques and outcomes. 5th Uro-Oncology Winter Congress, Skopje, Macedonia 2013	1,00
Saidi, S.1 , Georgiev , V.2, Stavridis, S.2, Dohcev , S.2, Stankov, O.2, Penev, M.2, Panov, S.2. Microsatellite instability in urinary bladder cancer .Eur Urol Suppl 2014; 13(7) e1470	1,00
Saidi, S.1 , Popov, Z.1, Janeska, V.2, Panov, S.3 Molecular markers for detection of urinary bladder cancer. Eur Urol Suppl 2014; 13(7) e1471.	1,00
Tanevska Zrmanovska, D. Bajdevska, S. Komina, G. Petrushevska, S. Saidi, S. Stavridis, O. Ivanovski, O. Stankov, S. Dohcev, V. Janevska. Evaluation of prostatic core biopsies in five-year pweriod (2010-2014); single center experience. Virchovs Arch (2015) 467 (suppl 1): S1-S279.	1,00
Stavridis S., Dohcev S, Stankov O, Penev M. Pelvic exenteration for advanced bladder carcinoma: Single center expwerience. European Urology Supplements 14(8):E1428. DOI: 10.1016/S1569-9056(15)30472-3.	1,00
Stavridis S., Saidi S., Janculev J., Stankov V. Did we forget the old good friends in strategy planning for prostate cancer patients? European Urology Supplements (2015); 14(8): E1357.	1,00
Stavridis S., Stankov O., Dohcev S., Saidi S., Mijovska M. Mojsova., Petrusevska G., Penev M. Laparoscopy for large adrenal masses. European Urology Supplements (2015); 14(8): E1446.	1,00
Stavridis S., Saidi S., Stojanovski I., Stankov V. The right timing for second shock wave lithotripsy procedure. DOI: 10.13140/RG.2.1.2165.6403, 12/2015, At: ISTANBUL, TURKEY, Conference: 4th ISTANBUL UROLITHIASIS DAYS	1,00
Апстрактти објавени во зборник од конференции-домашни	
Ardian Prenaj, Daniell Petrovski, Stankov Oliver, Saso Dohcev, Skender Saidi . Hematoma spontane perirenale te pacienti me insuficiencë kronike terminale të veshkës - Prezantim rasti. Symposium for arterial hipertension, Kumanova, 24 October, 2008.	0,50

Faredin Xhelili, Arjeta Raufi, Astrit Saidi, Bashkim Shabani, Skender Saidi . Efektet e Tamsulosinës në trajtimin e pacientëve normotenzivë me hiperplazion benign të prostatës. Symposium for arterial hypertension, Kumanova, 24 October, 2008.	0,50
Stavridis S., Dohcev S., Stankov O., Saidi S., Penerv M., Mojsova M. Mijovska. Laparoskopski tretman na tumori na goren urinaren trakt. XIX CONGRESS OF DOCTORS OF REPUBLIC OF MACEDONIA WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION 1-3 OCTOBER 2015 SKOPJE, MACEDONIA, T5-006.	0,50
Stankov O., Stavridis S., Dohcev S., Saidi S., Dimitrovski K., Hristova-Dimceva A., Masin-Spasovska J., Spasovski G. Indukciona terapija vo renalnata transplantacija. XIX CONGRESS OF DOCTORS OF REPUBLIC OF MACEDONIA WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION 1-3 OCTOBER 2015 SKOPJE, MACEDONIA, T5-002.	0,50
Dohcev S, Stankov o, Stavridi S, Saidi S, Josifov s, Dimitrovski K, Mojsova-Miovska M, Petruseva-Panovska A, Masin-Spasovska J, Spasovski G. Kidnez transplantation in Macedonia – Can we do better? XIX CONGRESS OF DOCTORS OF REPUBLIC OF MACEDONIA WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION 1-3 OCTOBER 2015 SKOPJE, MACEDONIA, T5-001.	0,50
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	76,50
Назив на активноста	Поени
Воведување на нова клиничка метода во областа на здравството	
Воведување на нова хируршка метода: лапароскопски операции во урологија	4,00
Воведување на ултрасонографијата како неинвазивна дијагностичка метода	4,00
Воведување на трансректална ултрасонографија	4,00
Воведување на инвазивна ултрасонографија како дијагностичка и терапевтска метода	4,00

Објава на монографија	
Молекуларна генетика на карциномот на мочен меур	8,00
Член на организациониот одбор	
Член на Организациониот одбор на Првиот национален конгрес по урологија во соработка со Европската асоцијација за урологија	1,00
Студиски престој во странство	
До три месеци (Splojsna bolnisnica-Slovenj Gradec, R. Slovenija), Обука за лапароскопски процедури во урологијата (2002)	0,50
До три месеци (Univerzitetni klinicni center Ljubljana, Kirurska klinika, KO za urologijo). Obuka za upotreba na transabdominalnata ultrasonografija, transrektalnata ultrasonografija na prostata i perkutani nefrolitotomii (2005)	0,50
До три месеци (International hospital Hacibadem, Istanbul, Turkey). Трансплантација на бубрези, лапароскопска living donor нефректомиа (2012)	0,50
До три месеци (Ankara NUMUNE egitim ve arasterma hastanesi, Ankara, Turkey). Retrograde intrarenal surgery, 2015	0,50
До три месеци (Splojsna bolnisnica-Slovenj Gradec, R. Slovenija), Обука за лапароскопска екстраперионеална radikalna простатектомија	0,50
Награди за научни достигнувања од струковата организација	
Плакета за значаен придонес во остварувањето на целите и задачите на Македонското лекраско друштво - 2014	3,00
Плакета за значаен придонес во науката -доделена од Градското собрание и градоначалничката на Тетово, Теута Арифи (2015)	3,00
Втора награда за најдобар апстракт (EAU South Eastern European Meeting-SEEM, Belgrade, 2014).	2,00
Раководител на внатрешна организациона единица	

Член на Комисијата за интрахоспитални инфекции, Решение на Министерство за здравство, 1861/1, од 23.2.2010 (учество во изработка на национална програма од одредена област)	3,00
Член на Комисија за регистрација на ортопедски помагала, Министерство за здравство, записник од седницата на Комисијата (9.1.2003) (учество во комисиите и тела на државни органи)	1,00
Член на Работна група за изработка на Национални стандарди за акредитација на здравствените установи. Решение од мин. за здравство бр. 07-4603/1-14.06.2013	3,00
Член на Комисија за регистрација на ортопедски помагала, (повторен избор), Решение од Мин. бр.15-1325/1 од 9.2.2005 (учество во комисиите и тела за државни органи)	1,00
Член на Здравствена комисија, Решение од Мин. за внатрешни работи бр. 13.1-30496/1 од 4.5.2007 (експертски активности)	1,00
Член на Управен одбор. Решение на ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија бр. 02-180/2 од 15.3.2012 (експертски активности)	1,00
Член на Работна група за изработка на национални стандарди за акредитација на здравствените установи, Решение на МЗ бр. 07-4605/1; 4.1.20 .,(учество во изработка на национална програма од одредена област).	3,00
Стекнување на звање, специјалист по урологија. Уверение од Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 07-03-680 од 20.6.2000 година.	2,00
Член на Управен одбор, Одлука на ЈЗУ Клиника за урологија 02-254/26.12.2007 (експертски активности)	1,00
Член на Комисијата за трансплантација на ткива и органи, Одлука на Лекарската комора бр.02-3765/3 од 14.6.2013 год. (член на Организационен одбор)	1,00
Член на Работната група за евалуација и имплементација на Упатството за безбедна хирургија во РМ, Решение на МЗ бр.07-7012/1 од 4.9.2013 (учество во изработка на национална програма од одредена област)	2,00

Заменик претседател на Комисија за етички прашања. Одлука на ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија бр. 2-764/24.10.2008 (експертски активности)	1,00
Член на Комисијата за интрахоспитални инфекции. Одлука на ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија бр. 02-738 /22.10.2008 (експертски активности)	1,00
Член на Конкурсна комисија. Одлука на ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија, 02-972/1 од 4.1.2010 (експертски активности)	1,00
Член на Комисијата за следење и сузбивање на интрахоспитални инфекции. Одлука на ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија бр 02-892, (експертски активности)	1,00
Член на Комисијата за контрола на квалитет на здравствената заштита. Одлука на ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија, 02-419/4 од 19.6.2012 (експертски активности)	1,00
Одговорно лице-клинички координатор за информирање за прогресот на активностите во однос на воведување на нови методи во ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија. Решение бр 03-120 од 3.2.2014 (експертски активности)	1,00
Претседател на Комисија за селекција, Одлука од ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија бр. 03-596/5 од 25.11.2013 год.) , (експертски активности)	1,00
Претседател на Комисија на квалитет на здравствената заштита, Одлука на ЈЗУ УК за урологија бр. 03-446/2 3.5.2014, (експертски активности)	1,00
Член на Комисија за регистрација на лекови, Министерство за здравство, Решение бр. /2014 (учество во комисији и тела на државни органи)	1,00
Соработник на акад. Живко Попов во проектот „Етаблирање на банка на тумори на мочен меур и нивни деривати и анализа на молекуларни маркер релевантни во проценката на рекурентноста и прогресијата на болеста” . Потврда на МАНУ бр 07-92/2 од 27.11.2012 година.	3,00
Раководител на одсек на дневна болница, Решение на ЈЗО Клинички центар бр. 0402-4209/3 од 16.4.2003 год. (раководител на внатрешна организациона единица)	

Раководител на одд. А, за калкулоза, општа урологија, Решение на ЈЗУ Клиника за урологија, 1.12.2014.	3,00
Проект на Министерството за здравство на РМ за континуирана медицинска едукација на матични лекари во РМ, 2014/2015	3,00
Соработник на меѓународниот проект ИНТЕГРИРАНА ИМУНОГЕНЕТСКА АНАЛИЗА НА МОЛЕКУЛАРНИ МАРКЕРИ НА КАРЦИНОМОТ НА МОЧНИОТ МЕУР РЕЛЕВАНТНИ ВО ПРОЦЕНКАТА НА РЕКУРЕНТНОСТА И ПРОГРЕСИЈАТА НА БОЛЕСТА. гл. истражувач: Чавдар Славов, член - кореспондент при БАН). Rakovoditel Akad. Prof. @ivko Роров; носител од бугарска страна: Акад. Дамјан Дамјанов	3,00
Член на Комисија за лекови за хумана употреба. Решение на Агенција за лекови на РМ: бр. 02-7437-1/10.9.2015	1,00
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	338,36
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	159,17
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	76,50
Вкупно	574,03

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Илија Панговски с.р.
2. Проф. д-р Горан Кондов с.р.
3. Проф. д-р Слободан Ристовски с.р.
4. Доц. д-р Светозар Антовиќ с.р.
5. Доц. д-р Христијан Костов с.р.

Н.сop. д-р Реџеп Сељмани

Биографски податоци

Д-р Реџеп Сељмани е роден на 27.11.1964 година во с. Липково, Куманово. Основно и средно образование завршил во родното место со одличен успех. На Медицинскиот факултет во Приштина се запишал во

учебната 1982/1983 година, каде што во 1988 година дипломирал со среден успех 8,3. Во 1991 го положил стручниот испит во Белград. Во периодот од 1989 до 1995 работел како доктор по општа практика. Во 1995 година започнал со специјализација по општа хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје. Со звањето специјалист по општа хирургија се здобил во 2000 година и од тогаш работи како специјалист-хирург на Клиниката за дигестивна хирургија при Клиничкиот центар во Скопје. Во 2008 година е избран за помлад асистент, а во 2011 година за асистент на Медицинскиот факултет по предметот хирургија. Истата година ја одбрал магистерската теза „Рана лапароскопска холецистектомија кај акутен холецистит“ и се стекнал со звањето магистер на медицински науки, со успех 9,875, и со звањето примариус. Во 2014 година ја одбрал докторската дисертација на тема „Анализа на предиктивните фактори за конверзија на рана наспроти одложена лапароскопска холецистектомија кај акутен холецистит“ и се стекнал со звањето доктор на медицински науки.

Од 2002 до 2004 година ја вршел функцијата министер за здравство на Република Македонија. Од почетокот на 2009 година ја вршел функцијата в.д. директор на ЈЗУ Ургентен центар во Скопје. Од август 2010, со Одлука на Владата на РМ, е именуван за в.д. директор на ЈЗУ УК за трауматологија, ортопедски болести, анестезија, реанимација и интензивно лекување и ургентен центар - Скопје.

Во 2008 и 2010 година престојувал во Клиниката за абдоминална хирургија при Универзитетскиот клинички центар во Љубљана, со посебен интерес во Одделот за хепатобилијарна, панкреатична и трансплантациона хирургија. Во 2009 година завршил шестмесечна обука за базична ултрасонографска дијагностика во ГЕХ Клиника-Скопје.

Има учествувано на повеќе конгреси, симпозиуми и семинари од меѓународен и национален карактер и е автор и коавтор на повеќе трудови кои се рецензирани во списанија и билтени на конгреси и симпозиуми.

Член е на Македонското здружение на хирурзи, Здружението на гастроентерохепатолози на Македонија, МЛД, Европското здружение за клиничка нутриција и метаболизам, како и на Европското здружение на дигестивни хирурзи.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот Реџеп Сељмани доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

Ред. бр.	Евалуација:	Поени
1.	2016, летен семестар	9,18 (од 10)
2.	2016, зимски семестар	9,40 (од 10)
3.	2015, летен семестар	9,12 (од 10)
4.	2015, зимски семестар	9,17 (од 10)
5.	2014, летен семестар	9,35 (од 10)
6.	2014, зимски семестар	10 (од 10)
7.	2012/13, зимски семестар	4,8 (од 5)
8.	2012/2013, летен семестар	5 (од 5)
9.	2011/2012, зимски семестар	4,42 (од 5)
10.	2011/2012, летен семестар	5 (од 5)

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Реџеп Сељмани

Институција: Медицински факултет, Скопје, ЈЗУ Универзитетска клиника за дигестивна хирургија

Научна област: хирургија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред.	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на вежби (клинички) ~~1100 x 0.03 = 33.6~~	33.6
2.	Консултации со студенти	1.04
3.	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка пракса ~~1360 x 0.06 = 81.6~~	81.6
4.	Ментор и коментор на специјализација 4 кандидати Д-р Митко Сенокозлиоски – 6 семестри (90 недели) - 288 Д-р Весна Крстевска - 6 семестри (90 недели) – 288	864
6.	Едукатор на здравствена едукација 7- месеци 3 кандидати 89.6 x3=268.8 ~~2 – месеци 6 кандидат 25.6x6= 153.6~~	422,4
8.	Настава во школи и работилници – учесник	17
	Сертификат од МЛК за учество во Школа за тимски пристап во лекувањето на критично болни пациенти, 15-16.12.2006 година	1
	Сертификат од МЛД за учество на курс. Менаџирање на хеморагичен шок од 13.12.2008 г.	1
	Сертификат од Катедрата за анестезиологија со реанимација за учество на македонска школа за инструктори по анестезиологија, 11-12.03.2011 г.	1
	Сертификат од EDS за курс “Модерен концепт во GI хирургијата од 6-8.11.2008 г. Софија, Бугарија	1
	Сертификат за 16.ESPEN Курс за клиничката исхрана од 08-14.10.2009 г. Фрушка Гора, Србија	1
	Сертификат за активно учество на Основниот курс за клиничка исхрана од 3-4.6.2006г, Сарајево, Босна и херцеговина.	1
	Сертификат од Клинички центар “ Advanced course in laparoscopic colorectal surgery”, 24-25.5.2012г. Ријека, Хрватска	1
	Сертификат EDS Postgraduate Course “ Advances in gastro-intestinal surgery “ од ЕАССМЕ од 24-26.11.2011 г. Љубљин, Полска	1
	Сертификат од МЛД за учество во школа за критично болни од 5-6.02.2010г	1
	Сертификат 6 th EDS postgraduate course “Advanced laparoscopic training course”, 19-21.04.2012 г. Солун, Грција	1
	Сертификат 3 th EDS postgraduate course “ Advanced in GI – surgery” од 22-24.10.2009 г. Белград, Србија	1
	Сертификат од МЛД за учество во работилница за механичка вентилација за возрасни и деца, 27.1.2011 г.	1
	Сертификат од МЛД за учество во работилницата “Декубитуси-социоекономски и тераписки аспекти” од 8.4.2011 г.	1
	Certificate of completion “Health care Economics, Systems and Policies Seminar”, June to July 2013, Skopje	1

	Certificate of completion “Organizational behavior”, October to November 2013, Skopje	1
	Certificate of completion “Change Management”, May to June 2014, Skopje	1
	Certificate of completion “Logistics & Supply Chain Management” November to December 2014	1
	Вкупно:	1419,64

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред.	Назив на активност:	Поени
1.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	44.2
	Selmani R , Begovic G, Janevski V, Rushiti Q, Karpuzi A. Giant retrosperitoneal liposarcoma: A case report, Прилози.МАНУ XXXII.1. с.323-332 (2011);	3.6
	Selmani R , Begovic G, Stardelova K, Rushiti Q, Karpuzi A. Pneumatosis cystoides intestinalis related to gastric outlet obstruction: A case report, Прилози: МАНУ XXXII.2. с. 323-330 (2011);	3.6
	Rexhep Selmani , Aleksandar Karagjozov, Vesna Stefanovska. Conversions in laparoscopic cholecystectomy in acute versus chronic cholecystitis, Прилози:XXXIV.2. с. 43-50 (2013);	4.8
	Rexhep Selmani , Vesna Velik-Stefanovska, Arben Karpuzi, Qemal Rushiti. Postoperative hospital stay and operative time in laparoscopic cholecystectomy in acute vs. chronic cholecystitis, Jökull Journal Vol.63 No.11 (2013): 232-242; 3.6+1.6 и.ф=5.2	5.2
	Rexhep Selmani & Arben Karpuzi. The Enormous Size of the Gallbladder – A Reason for Conversion to Open Surgery in Acute Cholecystitis, Global Journal of Medical Research, Vol.13, Issue 2, Version 1(2013): 17-19;	5.4
	Rexhep Selmani , Goran Begovic, Fejsi Shehu, Astrit Saidi, Skender Saidi, Nikola Jankulovski. A Giant incisional flank hernia –Case report, Medicus 2009, Vol. XII (Δ): 237-239;	3.6
	Rexhep Selmani , Goran Begovic, Aleksandar Karagjozov, Vlado Janevski, Nikola Jankulovski, Qemal Rushiti, Arben Karpuzi, Vesna Velik-Stefanovska. Early Laparoscopic cholecystectomy for acute cholecistitis - operative time, Medicus 2011, Vol. XV (1): 273-278;	3.6
	Гривчева Старделова Калина, Трајков Д., Дерибан Г., Мишевска П., Сељмани Р. , Беговиќ Г. Синдром на кратко црево – нутритивен и медицински предизвик (Наши искуства), Мак.Мед Преглед 2009, 63 (1): 47-51;	3.6

	Вања Цамбазовска Трајковска, Зорка Николова Тодорова, Реџеп Сељмани , Анета Арсовска, Ѓорѓи Трајковски, Андријан Карталов, Билјана Кузмановска, Албер Леши. Евалуација на структурата на пациентите во единицата за интензивно лекување кои биле на механичка вентилација во тек на 2009 година, Medicus 2011, Vol. XV (1): 335-340;	3.6
	Selmani R , Karagjozov A, Velik-Stefanovska V, Begovic G, Rushiti Q, Karpuzi A. Acute vs. chronic cholecystitis – hospitalisation and antibiotic and analgetic use, Medicus –Letter acceptance-publishing in the next issue of the Journal in year 2014;	3.6
	Elena Kostova, Maja Slaninka-Micevska, Nikola Labacevski, Krume Jakjovski, Jasmina Trojacanec, Emilija Atanasovska, Vlado Janevski, Redzep Selmani , Gordana Petrushevska, Vesna Janevska. Serum Matrix Metalloproteinase-2, -7 and -9 (MMP-2, MMP-7, MMP-9) levels as Prognostic Markers in Patients with Colorectal Cancer, Journal of Health Science 2012:2 (3):100-106;	3.6
2.	Трудов со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	5.4
	Begovic G, Selmani R, Stardelova K, Rushiti Q, Delev J, Krpaq A. Complicated peptic ulcer disease, Bosnian journal of basic medical sciences, may 2011:11 (supplement 1) :49-54;	1.8
	Rexhep Selmani, Goran Begovic, Alen Jovceviski, Fesih Shehu, Jovan Delev. Complicated gastroduodenal ulcer: A three study (2003-2005), Medicus October 2008 (supplement): 242-252;	1.8
	И.Теменугова, Т.Спировска, Р.Сељмани, Б.Кузмановска, А.Карталов, Ј.Бушиноска. Лапароскопија кај деца-анестезиолошки предизвик, VI на здржението на педијатри на РМ со меѓународно учество Октомври 2015 (книга со трудови): 226-238;	1.8
3.	Учество на научен/стручен собир со реферат	6
	- Усна презентација	
	Учество на симпозиум за артеријална хипертензија, работилница за дијабет и слободни теми во 2008 година во Куманово	1
	Учество на 13. Стручен состанок во Струга, 2013 година, во организација на Здружението на лекари Албанци од РМ	1
	Учество на 14. Стручен состанок во Струга, 2014 година, во организација на Здружение на лекари Албанци од РМ	1
	Учество на 7-миот симпозиум на Асоцијацијата на гастроентеролозите на Косово (01.10.2016г. – Приштина)	1
	Учество на 16-тиот стручен состанок во Струга 2016 година во организација на Здружение на лекари албанци од РМ	1
	- Постер	
	Учество на XIX Конгрес на лекарите на РМ со меѓународно учество 1-3 Октомври 2015, Скопје РМ (Т5-071 презентација)	0.5
	Учество на XIX Конгрес на лекарите на РМ со меѓународно учество 1-3 Октомври 2015, Скопје РМ (Т5-072 презентација)	0.5
4.	Апстракти објавени во зборник на конференција	11
	- Меѓународна	

	В. Аврамовски, Т.Јосифовски, А. Караџозов, В.Спасов, Н.Јанкуловски, Г.Беговиќ, А.Шумковски, Р.Селмани, П.Кодовски, Ѓ.Трајковски. Aperite portam hepatitis (отворија портата на црниот дроб), VII Macedonia Congress of Gastroenterology and Hepatology with international participation, September 15-18,2004, Book of abstracts;	1
	В. Аврамовски, А. Караџозов, В.Спасов, М.Пановски, З.Караџов, Т.Јосифовски, Г.Беговиќ, Р.Селмани, П.Кодовски, Ѓ.Трајковски. Компликации при црнодробните ресекции, VII Macedonia Congress of Gastroenterology and Hepatology with international participation, September 15-18,2004, Book of abstracts;	1
	Rexhep Selmani, Goran Begovic, Aleksandar Karagjozov, Nikola Jankulovski, Vlado Janevski, Arben Karpuzi, Qemail Rushiti. Acutemesentericischemia, Simposium for abdomen acuta, 2010 Medicus:Suppl.V:54-54;	1
	R.Selmani, AKaragjozov, M.Panovski, Z.Karaxhov, N.Jankulovski, G.Begovic, Q.Rushiti, A.Karpuzi. Tretmani laparoskopik I tumoreve te kolonit dhe rektumit: pervojat tona me video prezentim, Takim professional mjeklsor-XVIII, Plrmbledhje e abstrakteve 2013:128-128.	1
	Татјана Спировска, Реџеп Селмани, Билјана Кузмановска, Андријан Карталов, Вања Трајковска. Ресусцитација со течности кај пациент со политраума: Преглед од литература, XIX конгрес на лекарите на РМ со меѓународно учество, 2015, Зборник на апстракти;	1
	Татјана Спировска, Реџеп Селмани, Вања Трајковска, Андријан Карталов, Билјана Кузмановска. Краниocereбрална повреда: проценка, реанимација и ран третман, XIX конгрес на лекарите на РМ со меѓународно учество, 2015, Зборник на апстракти;	1
	Rexhep Selmani, Goran Begovic, Qemal Rushiti, Arben Karpuzi, Tatjana Spirovska, Besnik Zeqiri. Laparoscopic splenectomy – our experience, Takim professional mjekesor XIX, 2014 Struga, Book of abstracts;	1
	Спировска Т, Гавриловска-Брзанов А, Кузмановска Б, Картаов А, Селмани Р. Азот оксидул (n2o) во педијатриската анестезија: да се напушти или не?, VI на здржението на педијатри на РМ со меѓународно учество, Октомври 2015 (книга со трудови): 208-209;	1
	Spirovska T, Gavrilovska-Brzanov A, Kuzmanovska B, Kartalov A, Selmani R. Comparioson of two different concentration of bupivacain in caudal block in pediatric patients, VI на здржението на педијатри на РМ со меѓународно учество Октомври 2015 (книга со трудови):210;	1
	R.Selmani, A. Karagjozov, Z.Karadzov, V.Janevski, Gj.Jota, G.Begovic, Q.Rushiti, A.Kartalov, B.Kuzmanovska, V.Trajkovska, T.Spirovska. Early laparoscopic cholecystectomy for acute cholecystitis: is it really safe? Takim professional mjekesor XXI, 2016 Struga, Book of abstracts;	1
	R.Selmani, A. Karagjozov, Z.Karadzov, V.Janevski, Gj.Jota, G.Begovic, Q.Rushiti, A.Kartalov, B.Kuzmanovska, V.Trajkovska, T.Spirovska, A.Lleshi. Laparoscopic surgery for colorectal cancer. 7 th symposium of Kosovo association of gastroenterologists, 01.12.2016 Prishtina, Book of abstracts;	1
	Вкупно	66.6

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Поени
1.	Учество во промотивни активности	1
	Promotion of the Health care system and PHI UC for traumatology, orthopedic diseases, reanimation, intensive care and emergency centre - Skopje with introduction of the chapter – Medicine, pharmacy in the renowned publication Bussines directory of Macedonia 2014;	0.5
	Promotion of PHI UC for traumatology, orthopedic diseases, reanimation, intensive care and emergency centre - Skopje as part of the chapter – Medicine, pharmacy in the renowned publication Bussines directory of Macedonia 2011;	0.5
2.	Воведување нова јавно - здравствена метода во областа на здравството	8
	Воведување на рана лапароскопска холецистектомија кај акутен холецистит, како стандарден третман согласно Токио - упатствата од 2007 и 2013; (магистериум и докторат од иста област);	4
	Воведување на ехо дијагностиката како стандард согласно Токио упатствата од 2013 година за акутен холецистит (со сертификат за завршена 6 месечна обука за ехо дијагностика од ГЕХ Клиника и истражување содржано во докторатот)	4
3.	Клиничка или научно-апликативна студија во областа на медицинските науки и здравството	2
	Координатор во студијата за центарот за безбедноста на ибандронат во посменопаузална остеопороза, опсервациона студија-МЛ 21741 – Хофман Ла Роше ЛТД Швајцарија- бр. 02/ 01-07;	2
4.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	2
	Специјалист по општа хирургија, Уверение од Медицински факултет Скопје бр. 07-03-670 од 16.10.2000 г.	2
5.	Претседател на комисија за изработка на закон	12
	Закон за заштита на населението од заразни болести, Сл.весник на РМ бр. 66 од 1.10.2004 г. Указ бр. 07-3712/1 од 16.9.2004 г.	6
	Закон за прекурзори Сл.весник на РМ бр. 37 од 14.06.2004г., Указ бр. 27-2485/1 од 09.06.2004г.	6
6.	Претседател на комисија за изработка на измени и дополнувања на закон; изработка на подзаконски акт	36
	Закон за изменување и дополнување за Законот за здравствената заштита, Сл.весник на РМ бр.10 од 7.3.2004 г., Указ бр. 07-961/1 од 25.2.2004 г.	4
	Закон за дополнување на Законот за здравственото осигурување, Сл.весник бр. 31 од 5.5.2003 г., Указ бр. 07-1818/1 од 17.4.2003 г.	4

	Правилник за изменувањена Правилникот за специјализација и супспецијализација на здравствените работници и соработници со високо образование Сл.весник на РМ бр.2/21 со рег.бр.53	4
	Правилник за здравствените и психофизичките способности што треба да ги исполнува лицето кое заснова работен однос во Министерството за внатршни работи, начинот на нивно утврдување, роковите и начинот на контрола на здравствените и психофизичките способности на работниците на Министерството за внатршни работи кои вршат работа и задачи со посебни должности и овластувања и начинот на работење на здравствената комисија, Сл.весник бр.22/9 со рег бр. 942 од 2004 г.	4
	Правилник за безбедноста на водата за пиење, Сл.весник бр. 57/5 со рег.бр. 1123 од 2004 г.	4
	Правилник за начинот на издавањето под закуп и критериумите за утврдување на висината на закупнината за просторот и опремата на јавните здравствени установи кои се издаваат под закуп Сл.весник бр. 63/14 со рег.бр.1181 од 2004 г.	4
	Правилник за приправничкиот стаж за стручниот испит на здравствените работници со средно и више образование Сл.весник бр. 65/44 со рег.бр. 1208 од 2004 г.	4
	Правилник Планот и програмата за приправничкиот стаж на здравствените работници со високо образование и образецот и начинот на водење на приправничката книшка, Сл.весник бр. 65/49 со рег.бр. 1209 од 2004 г.	4
	Правилник за образецот на легитимацијата на државните инспектори за храна, Сл.весник на РМ бр. 88/14 со рег.бр. 1647 од 2004 година.	4
	Вкупно:	61

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред.	Назив на активноста:	Поени
1.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание	1

	Член на уредувачкиот одбор на Билтенот на лекарската комора VOX MEDICI, Одлука бр. 0201-3343/17 од 13.6.2012г.	0.5
	Член на уредувачки одбор на стручното списание МЕДИКУС	0,5
2.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	1
	Член на научен одбор на Симпозиум одржан во Тетово 23-24 октомври 2009 г. , MEDICUS, ISSN 1409-6366 UDC 61 Supplement 4	0.5
	Член на научен одбор на Симпозиум одржан во Гостивар, 28-29 октомври 2011 г., Програма од Здружението на лекари Албанци во Р Македонија	0.5
3.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	1
	МЛД - XVIII КОНГРЕС НА ЛЕКАРИТЕ на Република Македонија со меѓународно учество - член на конгресен одбор, Зборник на апстракти, 15-18 јуни 2011, Охрид	1
4.	Награда/благодарница за научни постигнувања од струкова организација- учесник во тим	1
	Благодарница од Лекарска комора на РМ, 5 јуни 2015 година	1
5.	Студиски престој во странство	1,5
	Клинички центар Љубљана, Потврди, 22.5.2008 година	0.5
	Клинички центар Љубљана, Потврди, 17.6.2010 година	0.5
	Клинички центар Љубљана – областа на абдоминална хирургија – хепатобилијарна и панкреатична хирургија, Решение од МЗ на РМ број 17-10611/1, 26.10.-21.11.2015 година	0.5
6.	Директор	12
	Директор на ЈЗУ Ургентен центар Скопје, од министер за здравство со Решение бр. 10-799/1 од 2.2.2009 г.	6
	Директор на ЈЗУ УК за трауматологија, ортопедски болести, анестезија, реанимација и интензивно лекување и ургентен центар Скопје, со Одлука на претседател на Влада на РМ бр. 51-4511/1 од 30.7.2010	6
7.	Раководител на внатрешна организациона единица	3
	Раководител на отсек за проктологија при Клиника за дигестивна хирургија при ЈЗУ Универзитетски Клинички центар - Скопје., Решение бр. 0402-6791/3 од 14.9.2006 г.	3
8.	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.)	2
	Претседател на национална меѓуреспорска комисија за ХИВ /СИДА, Решение бр. 17-1506/2 од 7 април 2003, Влада на РМ	2
9.	Учество во комисии и тела на државни и други органи	11
	Член на управен одбор на ЈЗУ УК за дигестивна хирургија Одлука бр. 02-764/1 од 22.9.2008 година	1

	Член на комисијата за нормативна дејност при ЈЗУ УК за дигестивна хирургија Одлука бр. 02-90/6 од 22.10.2007 г.	1
	Член на Здравствен совет на како советодавно тело на Министерот за здравство на РМ, Решение бр. 07-12381/1 од 1.8.2008 г.	1
	Член на Советодавен одбор на процесот за формирање на Ургентен центар – Решение бр. 07-3030/2 од 20.11.2008 г.	1
	Член на Комисија за трансплантација на ткива и органи- Одлука бр. 02-3765/3 од 14.6.2013 г.	1
	Акредитиран испитувач за стручен испит за здравствени работници со високо образование за лиценца за работа за период 2012-2014 година, Решение бр. 08-743/2	1
	Акредитиран испитувач за стручен испит за здравствени работници со високо образование за лиценца за работа за период 2014-2016 година, Решение бр. 08-3060/1	1
	Член на работна група за ревизија на болнички истории по пат на телемедицина во Јавните здравствени установи од секундарно ниво на здравствена заштита, Решение бр. 07-8345/1 од 11.09.2014 год.	1
	Претседател на испитна комисија за полагање на прв дел од стручен испит во лекарска комора – Решение бр. 21-835/8 од 12.09.2016 год.	1
	Претседател на испитна комисија за полагање на прв дел од стручен испит во лекарска комора – Решение бр. 21-933/1 од 04.10.2016 год.	1
	Претседател на испитна комисија за полагање на стручен испит во лекарска комора – Решение бр. 21-1099/3 од 15.12.2016 год.	1
10.	Учество во изработка на национална програма од одредена област	66
	Програма за обезбедување на трошоци за болните кои се третираат со дијализа, за обезбедување на лекови за трансплантирани болни, за обезбедување на цитостатици, инсулин, хормон за раст и лекување на болни од хемофилија во РМ за 2003 г. Сл.весник бр.45/8 рег.бр.1049 од 2003 г.	3
	Програма за заштита на населението од СИДА во РМ за 2003 г. Сл.весник бр.45/5 рег.бр.1050 од 2003 г.	3
	Програма за здравствена заштита на лица со душевни растројства и болести на зависности во РМ за 2003г Сл.весник бр.45/8 рег.бр.1051 од 2003 г.	3
	Програма за испитување на појавата, спречување и сузбивање на бруцелозата кај луѓето во РМ за 2003 г., Сл.весник бр.45/9 рег.бр.1052 од 2003 г.	3
	Програма за превентивни мерки за спречување на туберкулозата кај населението на РМ за 2003 г. Сл.весник бр.45/10 рег.бр.1053 од 2003 г.	3
	Програма за систематски прегледи на учениците и студентите во РМ за 2003 г. Сл.весник бр. 45/12 рег.бр.1054 од 2003 г.	3
	Програма за активна здравствена заштита на мајките и децата во РМ за 2003 г. Сл.весник бр.45/14 рег.бр.1055 од 2003 г.	3
	Програма за организирање и унапредување на крводарителството во РМ за 2003 г. Сл.весник бр. 45/17 рег.бр.1056 од 2003 г.	3

	Програма за здравствена заштита на одредени групи на население и одделни заболувања на граѓани кои не се здравствено осигурани во РМ за 2003 г. Сл.весник бр. 45/19 рег.бр.1057 од 2003 г.	3
	Програма за задолжителна иминузација на населението во РМ за 2003 г. Сл.весник бр.45/21 рег.бр.1058 од 2003 г.	3
	Програма за превентивна здравствена заштита во РМ за 2003 г. Сл.весник бр.45/24 рег.бр, 1059 од 2003 г.	3
	Програма за испитување на појавата, спречувањето и сузбивањето на бруцелозата кај лугето на Република Македонија во 2004 година Сл.весник бр. 24/4 со рег.бр.415 од 2004 година	3
	Програма за превентивни мерки за спречување на туберкулозата кај населението во Република Македонија за 2004 година, Сл.весник бр. 24/5 со рег.бр. 416, од 2004 година	3
	Програма за систематски прегледи на учениците и студентите во Република Македонија за 2004 година, Сл.весник бр. 24/7 со рег.бр.417, од 2004 година	3
	Програма за обезбедување на трошоците за болните кои се третираат со дијализа, за обезбедување на лекови за трансплантирани болни и за обезбедување на цитостатици, инсулин, хормон за раст и лекување на болни од хемофилија во Република Македонија за 2004 година, Сл.весник бр. 24/9 со рег.бр. 418 од 2004 година	3
	Програма за здравствена заштита на одредени групи на население и одделни заболувања на граѓани кои не се здравствено осигурани за 2004 година во Република Македонија, Сл.весник бр. 24/12 со рег.бр. 419 од 2004 година	3
	Програма за задолжителна имунизација на населението во Република Македонија за 2004 година, Сл.весник бр. 24/13 со рег.бр. 420 од 2004 година	3
	Програма за организирање и унапредување на крводарителството во Република Македонија за 2004 година, Сл.весник бр. 24/16 со рег.бр. 421 од 2004 година	3
	Програма за заштита на населението од СИДА во Република Македонија за 2004 година, Сл.весник бр.24/18 со рег.бр.422 од 2004 година	3
	Програма за активна здравствена заштита на мајките и децата во Република Македонија за 2004 година, Сл.весник бр.24/21 со рег.бр.423 од 2004 година	3
	Програма за здравствена заштита на лица со душевни растројства и болести на зависности во Република Македонија за 2004 година, Сл.весник бр.24/24 со рег.бр.432 од 2004 година.	3
	Програма за превентивна здравствена заштита во Република Македонија за 2004 година, Сл.весник бр.25/2 со рег.бр.432 од 2004 година.	3
	Вкупно	99,5

	ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
	НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	1419,64
	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	66,6
	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	61
	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	99,5
	Вкупно	1646,74

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Илија Панговски с.р.
2. Проф. д-р Горан Кондов с.р.
3. Проф. д-р Слободан Ристовски с.р.
4. Доц. д-р Светозар Антовиќ с.р.
5. Доц. д-р Христијан Костов с.р.

Н.сop.д-р Ристо Чоланчески

Биографски податоци

Роден е на 15. 2. 1967 година во Скопје. Медицинскиот факултет во Скопје го завршил во 1992 година со просечна оценка 9, 86 во редовен термин. Веднаш по завршувањето на студиите, волонтирал на Клиниката за торакална и васкуларна хирургија при Клиничкиот центар во Скопје, каде што редовно е вработен од 1994 година. Специјализирал општа хирургија во 1997 година. Магистрирал на Катедрата за хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје во 2001 година, со просек 9,66, а супспецијализација по торакална хирургија завршил во 2003 година на Клиниката за торакална и васкуларна хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје.

Наставно-образовна дејност

Во 1995 година е избран за помлад асистент по предметот хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје, а во 1999 година е избран за асистент по истиот предмет. Во два наврата е реизбран во истото звање.

Научноистражувачка дејност

Активно учествува и во научноистражувачката работа на Клиниката, како и на научните собири во земјата и во странство. За време на супспецијализацијата по торакална хирургија има остварено кратки студиски престои од по 3 месеци во Европскиот центар за обука за торакална хирургија во Гавацени-клиниката во Бергамо, Италија, под покровителство на Европското здружение на торакални хирурзи, потоа во Клиничкиот центар во Љубљана, на Одделот за торакална хирургија, Клиниката за торакална хирургија во Метаксас канцер хоспитал во Переја-Атина и Клиниката за торакална хирургија при Клиничкиот центар во Печуј-Унгарија. Член е на Здружението на торакални хирурзи при Здружението на лекари на Македонија, Европското здружение на торакални хирурзи и Фелоу во Здружението на торакални хирурзи на Велика Британија и Северна Ирска. Автор и коавтор е на 42 труда од областа на торакалната хирургија. Во 2002 година го одбрани својот магистерски труд, а во јуни 2010 година ја одбранил докторската дисертација под наслов: „Проценка на вредностите на поедини хируршки зафати во хируршкото лечење на парапнеумоничниот плеврален емпием“.

Стручно-апликативна дејност

Активно учествува во секојдневната работа на Клиниката за торакална хирургија, каде што самостојно ги изведува и најсложените хируршки зафати.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот Ристо Чоланчевски доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

Ред. бр.	Евалуација:	Поени
1.	2016, летен семестар	9,22 (од 10)
2.	2016, зимски семестар	9,99 (од 10)

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Ристо Чоланчески

**Институција: Медицински факултет, Скопје, УКИМ, Скопје, ЈЗУ
Универзитетска клиника за торакална и васкуларна хирургија,
Скопје**

Научна област: Хирургија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Одржана настава според ЕКТС

Ред. бр.	Назив на активноста:	Бр. на активности	Поени
1	Одржување настава-прв циклус студии	44	1.76
2	Одржување вежби	160	6,4
3	Одржување менторска настава за здравствена клиничка праксата	520	41.6
	Вкупно		49.76

Одржана настава според старата наставна програма

Ред. Бр.	Назив на активноста:	Бр. на активности	Поени
1	Одржување вежби хирургија	1380	55,2
2	Одржување вежби хируршка пропедевтика	450	18
3	Одржување вежби за стоматолози	690	27,6
	Вкупно		100,8

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Поени
1.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	

1.1	Два случаја на бронхопластични хируршки интервенции со сочуввање на функционалниот белодробен паренхим / Спировски З., Кондов Г., Чоланчески Р. Acta Chir.Mac.Vol.1N1;2002:85-92	3.6
1.2	Интраплеврална примена на стрептокиназа во хируршкиот третман на фибринопурулентниот стадиум на парапневмониичниот плеврален емпием . Ристо Чоланчески, З. Спировски, Г. Кондов, А. Арсовски, С. Јовев, Д. Смилевски, В. М. Цветановски. MakMedPregled 2005;59(3-4):119-123.	3.6
1.3	Клиничката торакоскопија наспроти торакалната дренажа како иницијален третман на фибринопурулентниот стадиум на парапневмониичниот плеврален емпием. Ристо Чоланчески, З. Спировски, Г. Кондов, А. Арсовски, С. Јовев, Д. Смилевски, В. М. Цветановски. MakMedPregled 2006;60(1-2):69-73.	3.6
1.4	Перкутана транслуминална ангиопластика со стентирање кај пациенти со периферна артериска болест: кога и каде?. Влатко М. Цветановски, В. Н. Пеев, Т.А. Андреевска, Т. М. Крцковски, М. В. Цветановска, Р. Чоланчески. MakMedPregled 2005;59(3-4):115-119.	3.6
1.5	Влијанието на оперативната техника на појавата на сером кај пациентки со карцином на дојка Влатко Цветановски, З. Спировски, Г. Кондов, Т. Андреевска, Т. Крцковски, Р. Чоланчески. MakMedPregled 2007;60(3-4):102-105.	3.6
1.6	Right Heart Haemodynamics After Lung Resection: the Role of the Transthoracic Echo-Doppler Cardiography .Jovev S., Tager S., Spirovski Z., Arsovski A., Trajkovska T., Proevska D., Kondov G., Colanceski R., Spirovska V.Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, XXVII, 2, p. 201–216 (2006)	3.6
1.7	Индикација за хируршко лекување на фибринопурулентниот стадиум на плевралниот емпием според морфолошките карактеристики на плеврата и плевралниот простор.Ристо Чоланчески, З. Спировски, Г. Кондов, А. Арсовски, С. Јовев, Д. Смилевски, Б. Антевски, В. М. Цветановски. MakMedPregled 2007;60(1-2):49-52.	3.6
1.8	Сером-от како постоперативна компликација кај пациенти со карцином на дојка . Влатко Цветановски, З. Спировски, Г. Кондов, Т. Андреевска, Т. Крцковски, Р. Чоланчески, М. Цветановска. Acta Morfologica.2009;4(1):68-71.	3.6
1.9	Плеврална биопсија при клиничка торакоскопија како можност за дијагноза и терапија на плевралниот емпием. Ристо Чоланчески, Зоран	3.6

	Спировски, Горан Кондов, Сашко Јовев, Борче Антевски, Драган Смилевски, Влатко М. Цветановски. MakMedPregled 2008 ;62(3):49-53.	
1.10	Перкутана транслуминална антгиопластика со стентирање кај пациенти со периферна артериска болест – фактори кои влијаат на нејзиниот успех. Влатко Цветановски, Ристо Чоланчески, Марија Цветановска. MakMedPregled 2007;62(3):54-57.	3.6
1.11	Influence of crural run-off on patency of the arteries in patients with peripheral artery disease treated with percutaneous transluminal angioplasty with stenting.VM. Cvetanovski, R.Colanceski, M. Cvetanovska. Acta Morfologica.2009;6(1):62-65.	3.6
1.12	Short term results of femoro-popliteal reconstruction autologous saphenous vain vs PTFE. VM. Cvetanovski, R.Colanceski, M. Cvetanovska . Acta Morfologica.2009;6(1):58-61	3.6
1.13	Улогата на отворената плеврална декортикација во хируршкиот третман на парапневмониичниот плеврален емпием. Ристо Чоланчески, З. Спировски, Г. Кондов, С. Јовев, Б. Антевски, Д. Смилевски, В. М. Цветановски. MakMedPregled 2009;63(2):50-56.	3.6
1.14	Femoropopliteal bypass vs percutaneous transluminal angioplasty and stenting in treatment of peripheral artery diseases of infrainguinal segment – short-term results. Vlatko M. Cvetanovski, S. Jovev, M. Cvetanovska, B. Blaževski, R. Čolančeski, T. Andreevska, N. Gramatikovski, A. Kartalov. Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, XXX, 1, p. 105–118 (2009)	3.6
1.15	Indications for vats or open decortication in the surgical treatment of fibrino-purulent stage of parapneumonic pleural empyema. Risto Colanceski, Zoran Spirovski, Goran Kondov, Sasko Jovev, Borce Antevski, Vlatko M. Cvetanovski. Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, XXXI, 2, p. 61–70 (2010)	3.6
1.16	Хирургија кај рано откриен белодробен карцином – потреба од прегледи за рано откривање на истиот. Сашко Јовев, З. Спировски, Т. Трајковска, Р. Чоланчески, Б. Антевски, А. Абдули, Б. Кондов. MakMedPregled2010; 64(3): 40-44.	3.6
1.17	Lung resections and heart-lung haemodynamics. Sashko Jovev, I. Orama, Z. Spirovski, T. Trajkovska, R. Colanceski, B. Kondov. Medicus2011,Vol.XVI(2):136-139.	3.6
1.18	Пациенти оперирани заради пневмоторакс, актуелни ставови за хируршки третман. Сашо Јовев, И. Орана, Р. Чоланчески, А. Абдули, Б. Кондов. Medicus2011,Vol.XVI(2):284-289.	3.6

1.19	Хирургија кај неситноклеточен белодробен карцином (N2 статус). Сашко Јовев, З. Спировски, Т. Трајковска, Р. Чоланчески, Б. Антевски, А. Абдули, Б. Кондов. <i>MakMedPregled</i> 2011; 65(3):186-189.	3.6
1.20	Analysis of lung function test in patients with pleural empyema treated with thoracotomy and decortication. Goran Kondov, R. Colanceski, I. Kondova-Topuzovska, Z. Spirovski, B. Caeva-Jovkovska, A. Kokareva, A. Popovska, S. Petrusevska-Marinkovic, B. Kondov. <i>Contributions, Sec. Biol. Med. Sci.</i> , XXXII/2 (2011), 259–271	3.6
1.21	Reconstruction of oesophagus for oesophageal carcinoma. Colanceski R. <i>Med Arc.</i> 2001; 55(2):87-90.	4
1.22	Хируршки третман на емпијот на плеврата, Чоланчески Р., Македонски медицински преглед; 5-6, 2001, стр. 182-185.	4
1.23	Analysis of lung function test in patients with pleural empyema treated with thoracotomy and decortications. <i>Contributions, MAS XXXII</i> 2 p. 259-271 (2011) Kondov G. Colanceski R. Topuzovska I. Spirovski Z. Kokareva A. Popovska A. Kondov B.	3.6
1.24	Anesthesia for patients with Myasthenia gravis and tracheal resection undergoing thyroid surgery – What could possibly go wrong. <i>Acta Ortopaedica et Traumatologica Macedonica</i> , No 8 2016, p. 42-45. Kokareva A. Jovanovski-Srceva M. Gavrilovska-Brzanov. Colanceski R.	3.6
1.25	Polytrauma and thoracic trauma admissions in the intensive care unit – Retrospective evaluation. <i>Acta Ortopaedica et Traumatologica Macedonica</i> , No 8 2016, p. 11-14 Jovanovski-Srceva M. Dzoleva-Tolevska M. Kuzmanovska B. Kartalov A. Spirovski Z. Colanceski R.	3.6
1.26	Thymectomy for myasthenia gravis and anesthetic implications – a retrospective study, <i>Epilepsy and Neurology</i> 15/16 N. 47/48 p. 23-28 <i>Acta Ortopaedica et Traumatologica Macedonica</i> , No 8 2016, p. 42-45. Jovanovski-Srceva M. Mojsova M. Dzoleva-Tolevska M. Kuzmanovska B. Kartalov A. Spirovski Z. Kondov G. Colanceski R.	3.6
1.27	Prognostic Factors on the Positivity for Metastases of the Axillary Lymph Nodes from Primary Breast Cancer, <i>Contributions, Sec. of Med. Sci.</i> , XXXVIII 1, 2017, p. 1-10 Kondov B., Kondov G., Spirovski Z., Milenkovic Z., Colanceski R., Petrusevska G., Pesevska M.	3.6
2.	Апстрактни објавени во зборник од конференции -меѓународни	
2.1	Рахитичниот синдром и пулмопатиите Чоланчески Р., Арсовски З.; Зборник резимеа (32 Конгрес студената медицине и стоматологије Југославије, Бања Вручица), Теслич, 1990, стр. 190.	1
2.2	Респираторни болести и имунолошкиот статус (имуноглобулини), Чоланчески Р., Арсовски З., Чоланчески Р.; Зборник резимеа (32 Конгрес студената медицине и стоматологије Југославије, Бања Вручица), Теслич, 1990, стр. 189.	1

2.3	Хируршка постапка при спонтаниот пневмоторакс, Чоланчески Р.,Зборник радова (33 Конгрес студената медицине и стоматологије Југославије, Сарајево, 1991, стр.73.	1
2.4	Early results after surgical treatment of bronchogenic carcinoma,Colanceski V., Spirovski Z., Kondov G., Arsovski A., Colanceski R.; Panchelenic symposium of surgery, Athens, 1992, p.86	1
2.5	Surgical treatment of breast cancer, Colanceski V., Spirovski Z., Kondov G., Arsovski A., Colanceski R.; Panchelenic symposium of surgery, Athens, 1992, p.86.	1
2.6	Late results after surgical treatment of thyroid toxic adenoma, Spirovski Z., Colanceski V., Trajkovska T., Kondov G., Arsovski A., Jovev S., Antevski B., Colanceski R.; 18. European Federation Congress, Varna, 1993,p.20.	1
2.7	Quadrantectomy with locoregional limphadenectomy for breast cancer Kondov G., Colanceski V., Spirovski Z.Trajkovska T., Kondov G., Arsovski A., Jovev S., Colanceski R.; 18. European Federation Congress, Varna, 1993,p.20.	1
2.8	Pulmonary lung resections with locoregional limphadenectomy for bronchogenic carcinoma.Colanceski V., Spirovski Z.Trajkovska T., Kondov G., Arsovski A., Jovev S., Colanceski R.; 18. European Federation Congress, Varna, 1993,p.21.	1
2.9	Превенција на постоперативна инфекцијаво торакалната хирургија.Арсовски А., Чоланчески В., Спировски З., Чоланчески Р., Пулмол;ошки денови, Охрид, 1993, стр.259.	1
2.10	Хируршки пристап кај ехинококовите белодробни цисти Чоланчески В., Спировски З., Арсовски А.,Чоланчески Р., Пулмолошки денови, Охрид, 1993, стр.495.	1
2.11	Пулмонална резекција со локорегионална лимфаденектомија во хируршкото лекување на бронхогениот карцином Чоланчески В., Спировски З., Арсовски А.,Чоланчески Р., Пулмол;ошки денови, Охрид, 1993, стр.304.	1
2.12	Pulmonary resections with locoregional lymphaadenectomy for bronchogenic carcinoma.	1

	Colanceski V., Colanceski R. Abstracts 3 rd European conference on general thoracic surgery, Lausanne 1995.	
2.13	Surgical treatment of breast cancer. Colanceski V., Colanceski R. Abstracts 3 rd European conference of surgery, Budapest 1998.	1
2.14	Surgical treatment of bronchiectasiae. Colanceski V., Colanceski R. Abstracts Euro surgery, Budapest 1998.	1
2.15	Surgical treatment of gross benign mediastinal teratoma. Abstracts, 6 th European conference on general thoracic surgery, Portorož 1998.	1
2.16	Empyema associated with resection of the lung. Kondov G., Colanceski V., Spirovski Z., Arsovski A., Colanceski R., Abstracts, 6 th European conference on general thoracic surgery, Portorož 1998.	1
2.17	Surgical management of thymomas. Colanceski V., Colanceski R., Abstracts, 6 th European conference on general thoracic surgery, Portorož 1998.	1
2.18	Surgical management of thyroid carcinoma. Colanceski R., Colanceski V., Monduzzi Editore, Proceedings of the Euro surgery 2002; Lisbon. P;175-178.	1
2.19	Pulmonary resection with locoregional lymphadenectomy for non-small cell lung cancer. Colanceski R., Colanceski V., Monduzzi Editore, Proceedings of the Euro surgery 2002; Lisbon. p.373-379.	1
	Вкупно:	129

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Поени
1.	Воведување нова јавноздравствена метода во областа на здравството	
1.1	Rekonstruktivna hirurgija na trahea	4
1.2	VATS dekortikacija/debridman na plevrata	4
2.	Завршена специјализација од областа на медицинските науки и здравството	2

Вкупно:	10

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	150,56
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	117
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	10
Вкупно:	277,56

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Илија Панговски с.р.
2. Проф. д-р Горан Кондов с.р.
3. Проф. д-р Слободан Ристовски с.р.
4. Доц. д-р Светозар Антовиќ с.р.
5. Доц. д-р Христијан Костов с.р.

Н.сop.д-р Огнен Ивановски

Биографски податоци:

Д-р Огнен Ивановски е роден на 25 април 1975 година во Скопје, Република Македонија. Средно образование завршил 1993 година во природно-математичката гимназија “Никола Карев” во Скопје со одличен успех. Истата година се запишал на Медицинскиот факултет во Скопје, кој го завршил во 1999 година со просек 9,45. Бил корисник на државна стипендија за талентирани студенти. На Клиниката за урологија се вработил во 2001 година каде што ја

започнал својата клиничка обука. Во рамките на својата професионална наобразба, од март 2002 до ноември 2005 година работел во болницата “Некер” во Париз, Франција, во Одделот за урологија и нефрологија, како и во Одделот за научноистражувачка работа при Националниот институт за здравје и медицинско истражување (*INSERM: Institut national de la santé et de la recherche médicale*). На 11.7.2003 ги завршил магистерските студии, а потоа на 7.7.2006 и докторските студии при Шестиот париски универзитет “*Pierre et Marie Curie*” со тезата со наслов: *Atherosclerose acceleree et calcifications vasculaires: apport des modeles experimentaux d’insuffisance renale chronique*. Јавната одбрана на трудот била оценета со највисока оцена од осум члена комисија (*mention très honorable/first class honours*). Во 2008 година го реализира научно-клиничкиот стаж на Кјушу-Универзитетот во Јапонија, на Одделението за истражување на матични клетки на простатата во Фукуока, Јапонија, како стипендист на Фондацијата “Иноуе” со седиште во Токио, Јапонија. Специјализацијата по урологија ја завршил на 28 јуни 2010 година со што се стекнал со титулата специјалист хирург-уролог.

Наставно-образовна дејност

За помлад асистент на Медицинскиот факултет во Скопје е избран во мај 2008 година. Реизбран е во звањето асистент во март 2010 година, од кога и одржува вежби за студентите по општа медицина по предметите: хирургија, хирургија-клиничка практика и хирургија-семинар.

Од 30.6.2016 година е научен соработник по предметот хирургија.

Научноистражувачка дејност:

Во 2005 година ја продолжил научната и клиничката активност на Универзитетската клиника за урологија преку бројни меѓународни и домашни проекти од кои произлегуваат 25 оригинални публикации листирани на пабмед во списанија со висок фактор на влијание. Благодарение на добиен грант од НАТО за научна реинтеграција во својата земја оформил научноистражувачка лабораторија при Универзитетската клиника за урологија. Својата научна работа во повеќе наврати ја изложувал на светски конгреси и семинари, од кои посебно се издвојуваат: Сан Диего, САД (2003, 2006), Сан Луис, САД (2004), Филадельфија, САД (2005), Париз, Франција (2004, 2006, 2007, 2012), Лисабон, Португалија (2004), Глазгов, Шкотска (2006), Милано, Италија (2007), Виена, Австрија (2011), Стокхолм (2014), Минхен (2016). Активно се служи со англискиот и францускиот јазик.

Од 2008 до 2010 работел на научноистражувачки проект реализиран на Клиниката за урологија, спонзориран за 3 години од Шестата рамковна програма за истражување, технолошки развој и демонстрација на Европската комисија со работен наслов: “Интеграција на ДНК, РНК и протеински маркери во прогнозата и дијагнозата на карциномот на мочниот меур”.

Од 2007 до 2009 година е главен истражувач на Француско-македонски колаборативен проект поддржан од Министерството за образование и наука на Република Македонија и соодветната институција во Париз, Франција.

Во 2007 година се здобил со престижен грант за истражување од Јапонската научна фондација “Иноуе” (***Inoue Foundation of Science, Tokyo, Japan***) за една година научно-клинички стаж и работа на развој на матични клетки на Кјушу-Универзитетот (Kyushu University) во Фукуока, Јапонија, под менторство на проф. Даисуке Суџијама.

Во 2008 е добитник на престижна награда од НАТО-алијансата (***Reintegration grant from the NATO Science for Peace program***) во вид на научноистражувачки грант во траење од 3 години со цел научна реинтеграција во матичната земја.

Во 2010 година е добитник на научноистражувачки проект како главен истражувач од Министерството за образование и наука на Република Македонија во траење од две години за темата: Евалуација на ефектите на бубрежната инсуфициенција врз ендотелијалната функција на корпус кавернозум користејќи аполипопротеин Е дефицитарни глувци.

Во 2010 година работи на проект одобрен од Македонската академија за науки и уметностите (МАНУ) на тема: Етаблирање на банка на тумори на мочниот меур и нивни деривати и анализа на молекуларни маркери релевантни во проценката на рекурентноста и прогресијата на болеста. Истиот проект е продолжен за уште две години (2012-2014).

Во 2014 година ја доби првата награда за најдобар видео апстракт презентирајќи 10-минутно видео под наслов: “Реконструкција на комплицирана уретрална стриктура во две етапи со помош на графт од букална мукоза”, покажувајќи ги деталната (step by step) хируршка постапка на од ново реконструирање на уретра при долги дефекти или облитерации. Во 2013 добил прва награда за најдобар апстракт (Richard Wolf 1st Prize Best Abstract) на јужноисточниот конгрес на Европската асоцијација по урологија за темата: Partial nephrectomy protects from future cardiovascular disease- new experimental evidence. Во 2011 добил прва награда за најдобар апстракт (Richard Wolf first Prize Best Abstract) на јужноисточниот конгрес на Европската асоцијација по урологија за темата: “Chemical composition of urinary tract stones in Republic of Macedonia” . Во 2010 се здобил со втора награда за надобра презентација на Вториот конгрес на Асоцијацијата за општа и фамилијарна медицина (2nd Congress of the Association of General practice/family medicine), одржан во Анталија, Турција, за апстрактот “What does the increase of PSA means for the general practitioner”. Во 2009 добил трета награда за најдобар апстракт (Richard Wolf 3rd Prize Best Abstract) на јужноисточниот конгрес на Европската асоцијација по урологија за темата: Effect of calcimimetic R-568 in apolipoprotein E deficient mice with surgically induced kidney disease. Во 2006 се здобил со прва награда за најдобра презентација од млад автор на Европскиот конгрес на Европската асоцијација за дијализа и трансплантација (ЕДТА) при Европската бубрежна асоцијација за темата: Fetuin-

A deficiency enhances valvular calcification and coronary atherosclerosis in apolipoprotein E deficient mice.

Бил назначен за рецензент на следниве списанија: : Urology journal (2012, 2016), Advances in **Urology (2012)**, **Scandinavian** Journal of Trauma, Resuscitation and Emergency Medicine (2010), Pediatric Nephrology (2010), World Journal of Surgical Oncology (2011), Journal of Nephrology (2009) и Kidney International (2008, 2012). Macedonian Journal of Medical Sciences (2011, 2014)

Стручно–апликативна дејност

Член е на Европската асоцијација по урологија, Ендоуролошката асоцијација, Американската уролошка асоцијација, како и на Асоцијацијата на доктори на наука при Шестиот париски универзитет со седиште во Париз, Франција.

Во 2012, на барање на Клиниката, а со посредство на Министерството за здравство, бил на стручно усовршување за уретропластика во Клиничкиот центар на Србија во Белград. Истата година за прв пат на Клиниката изведува самостојно уретропластики со користење на букална мукоза. Воедно воведува нови хируршка интервенција - употреба на букалната лигавица при хируршко решавање на облитерации на уретра (во два акта), како и употреба на букалната лигавица при решавање на морбус peyronie (induratio penis plastica)

Коавтор е на две поглавја на две стручни и научни книги, и тоа: Actualités néphrourologiques "Jean Hamburger : Hôpital Necker, **објавена во 2005 година на француски јазик и** "Chronic Kidney Disease", ISBN 978-953-51-0171-0, **објавена 2012 година на англиски јазик. Во 2012 година, германската издавачка куќа LAP Lambert Academic Publishing ја издава книгата** "Atherosclerosis and vascular calcification in uremia, Lessons from a new mouse model of CKD", ISBN: 978-3-659-21235-2, **на англиски јазик.**

Досега има објавено повеќе трудови, од кои 25 се индексирани на пубмед (www.pubmed.com, ivanovski o). Досега неговите трудови биле цитирани 868 пати во меѓународниот индекс на цитации Scientific H -Index : 14 (google scholar) (до 16.3.2016).

Citation indices (16.03.2016)	All
Citations	868
h-index	14
i10-index	15

Ред. бр.	Евалуација:	Поени
1.	2016, летен семестар (хирургија)	9,99 (од 10)
2.	2016, зимски семестар (клиничко испитување)	9,38 (од 10)
3.	2016, зимски семестар (ургентна медицина)	8.40 (од 10)
4.	2016, зимски семестар(хирургија)	9,33 (од 10)
5.	2015, летен семестар	7,30 (од 10)
6.	2015, зимски семестар	9,80 (од 10)
7.	2014, летен семестар	9,99 (од 10)
8.	2014, зимски семестар	8,50 (од 10)
9.	2012/2013, зимски семестар	4,83 (од 5)
10.	2012/2013, летен семестар	2,45 (од 5)
11.	2011/2012, зимски семестар	4,71 (од 5)
12.	2011/2012, летен семестар	5 (од 5)

Оценка од самоевалуација

Кандидатот Огнен Ивановски доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Кандидат: Огнен Нинослав Ивановски

(име, татковоимеипрезиме)

**Институција: Медицински факултет, Скопје, УКИМ, Скопје, ЈЗУ
Универзитетска клиника за урологија, Скопје**

(називна факултетот/институтот)

Научна област: хирургија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на вежби (клинички)	
1	Во период од 2008 до 2010 година - Клинички вежби - хирургија (80 часа*0.03* 6 семестри= 14,4 - Клинички вежби – хирургија семинар: 4 часа*0.03* 6 семестри= 0,72 -(2009-2012)/ 2 пати по 5 дена на 4 кандидати 2 пати по 5 дена на 4	14,4 0,72 4,32
2	Во период од 2010 до 2012 година - Клинички вежби - хирургија: 80 часа*0.03* 6 семестри= 5.4 - Клинички вежби – хирургија клиничка пракса: 240 часа*0.03* 6 семестри= 72 - - Клинички вежби – хирургија семинар: 4 часа*0.03* 6 семестри= 0,72 (2 пати по 5 дена на 4) 0,72*2*5*4 Одржување вежби хируршка пропедетвтика 450 часа	5,4 72 18 14,4
3	Во период од 2012-2016 - Клинички вежби - хирургија: 528 часа*0.03* = 15.84 -	15.84

	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика (2012-2016)	
	1180 часа x 0.06	70.8
	Консултации со студенти; 500 часови x 0.03	15
	Ментор и едукатор на здравствена едукација	
	Ментор на специјализант Арслани Арсим од 11.2016 година до 02.2017; 4 месеци или 18 недели (35 часови неделно x 14 работни недели x 0.08)	50.4
	Едукатор на специјализант Вангел Здравевски; 1 месец (35 часови неделно x 0.08)	14
	Вкупно:	256.04

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред · бр.	Назив на активноста:	Поени
1.	Национален координатор на меѓународен научен проект	
	Од 2007 до 2009 година е раководител и главен истражувач на Француско-македонски колаборативен проект поддржан од француската институција (ЕГИДЕ) и Министерството за образование и наука на Република Македонија со наслов: Споредба на ефектите на хипохолестеринска и нормална исхрана врз прогресијата на атеросклерозата и калцификациите	6

	на аорталното и бубрежното ткиво кај аполипопротеин Е (Апо Е -/-) дефициентни глувци во експериментална уремија.	
	Во 2008, раководител на меѓународен проект финансиран од НАТО-алијансата во вид на научноистражувачки грант во траење од 3 години со цел научна реинтеграција во матичната земја.	6
	Раководител меѓународен научен проект	
	Во 2008 Раководител на меѓународен проект финансиран од грант за истражување од Јапонската научна фондација Иноуе (Inoue Foundation of Science, Tokyo, Japan) за истражување на матични клетки во простата во Кјушу-Универзитетот (Kyushu University) во Фукуока, Јапонија	9
2.	Учесник во меѓународен научен проект	
	Од 2008 до 2010 работи на научноистражувачки проект спонзориран за 3 години од Шестата рамковна програма за истражување, технолошки развој и демонстрација на Европската комисија (www.drop-top.net) со работен наслов: “Интеграција на ДНК, РНК и протеински маркери во прогнозата и дијагнозата на карциномот на мочниот меур”.	5
3.	Раководител на национален научен проект	
	Раководител и главен истражувач на научноистражувачки проект финансиран од Министерството за Образование и наука на Република Македонија во траење од две години за темата: Евалуација на ефектите на бубрежната инсуфициенција врз ендотелијалната функција на корпус кавернозум користејќи аполипопротеин Е дефицитарни глувци.	6
	Учесник во национален научен проект	
	Проект одобрен од Македонската академија на науки и уметностите (МАНУ) на тема: Етаблирање на банка на тумори на мочниот меур и нивни деривати и анализа на молекуларни маркери релевантни во проценката на рекурентноста и прогресијата на болеста (2010-2012).	3
	Проект одобрен од Македонската академија на науки и уметностите (МАНУ) на тема: Етаблирање на банка на тумори на мочниот меур и нивни деривати и анализа на молекуларни маркери релевантни во проценката на рекурентноста и прогресијата на болеста (2012-2014).	3
4.	Трудови со оригинални начни резултати, објавени во научно/стручно списание (10)	
1	IvanovskiN, MasinJ, Rambabova-BusljeticI, IvanovskiO , PusevskiV, DohcevS, PopovZ . The organ shortage in Balkans! Pakistan – The new hope on the horizon. Organ Transplantation: Ethical, Legal and Psychosocial Aspects. Expanding the European Platform.	2.4

2	Stavridis S, Georgiev G, Penec M, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Ivanovski O , Janculev J, Mojsova M, Srceva M, Popov Z. Renal Cell Carcinoma with presense of venous tumor thrombus in the renal vein: surgical treatment and follow up. Mak Med Pregled 2012; 66(1): 51-57	2.4
3	Saidi S, Stavridis S, Ivanovski O , Stojovska B. Georgiev V, Popov Z. CORRELATION BETWEEN PREOPERATIVE HYDRONEPHROSIS AND PATHOLOGIC STAGNING IN PATIENTS UNDERGOING CYSTECTOMY FOR BLADDER CANCER. Medicus 2012, Vol. XVII (1):	2.4
4	Saidi S, Georgiev V, Dohcev S, Stankov O, Stavridis S, Ivanovski O , Popov Z. THE EFFECT OF IMMEDIATE INTRAVESICAL MITOMYCIN C INSTILLATION AFTER TRANSURETHRAL RESECTION OF THE NEWLY SUPERFICIAL (TA-T1) BLADDER CANCERS. Mak Med Pregled 2012; 66(2): 103-107	2.4
5	Pavleska-Kuzmanovska S1, Popov Z, Ivanovski O , Ristovska V, Masin-Spasovska J, Rambabova-Busljetic I, Ivanovski N. Cyclosporine Nephrotoxicity and Early Posttransplant Hyperkalemia in Living-Donor Renal Recipients: Report of 4 Cases. Exp Clin Transplant. 2014 Jan 13. doi: 10.6002/ect.2013.0159.	2.4
	S. Stavridis, V. Georgiev, O. Stankov, S. Dohcev, S. Saidi, O. Ivanovski, B. Sabani, M. Penev. Хер-2 - предиктор на локално напреднат карцином на простата Мак. мед преглед 2013; 67(1): 28-34	2.4
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
1	Phan O, Ivanovski O, Nguyen-Khoa T., Mothu N., Angulo J.; Westenfeld R., Ketteler M., Meert N., Maizel J., Nikolov IG., Vanholder R., Lacour B., Drueke TB., Massy ZA.; SEVELAMER PREVENTS UREMIA-ENHANCED ATHEROSCLEROSIS PROGRESSION IN APOLIPOPROTEIN E – DEFFICIENT MICE; Circulation, November 1, 2005; page: 2875. Трудот е печатен во целост во списанието Circulation (импакт индекс 14.948, цитиран 127 пати). $6 \times 60\% = 3.6 + 14.948 = 21.202 = 18.548$	18.548
	Ivanovski O, Nikolov IG, Davceva O, Gjorgjievska K, Janevska V, Petrushevska G. Compared With Radical Nephrectomy, Nephron-sparing Partial Nephrectomy Protects Apolipoprotein E-deficient Mice From Atherosclerosis Progression. Urology. 2015 May;85(5): Трудот е печатен во целост во списанието Urology (импакт индекс 2.241) $\times 60\% = 3.6 + 2.241 = 5.841$	5.841
	Popov Z, Jankulovski N, Stankov O, Stavridis S, Saidi S, Kuzmanoski M, Chipurovski I, Banev S, Krstevska B, Ivanovski O, Dimitrovski C. Laparoscopic Adrenalectomy: First Single-Center Experience in the Balkans. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2015;36(3):27-33 60% од 6 поени = 3.6.	3.6
2	Massy ZA, Ivanovski O, Nguyen-Khoa T, Angulo J, Szumilak D, Mothu N, Phan O, Daudon M, Lacour B, Drueke TB, Muntzel MS. Uremia accelerates both atherosclerosis and arterial calcification in apolipoprotein E knockout (apoE^{-/-}) mice. JAmSocNephrol. 2005 Jan;16(1):109-16. Трудот е печатен во целост во списанието JASN (импакт индекс 9.343, цитиран 149 пати). $\times 60\% = 3.6 + 9.343 = 12.943$	12.943

3	Ivanovski O , Szumilak D, Nguyen-Khoa T, Ruellan N, Phan O, Lacour B, Descamps-Latscha B, Druke TB, Massy ZA. The antioxidant N-acetylcysteine prevents accelerated atherosclerosis in uremic apolipoprotein E knockout mice. <i>KidneyInt.</i> 2005 Jun;67(6):2288-94. Трудот е печатен во целост во списанието <i>KidneyInt</i> (импакт индекс 8.520, цитиран 92 пати. $6 \times 60\% = 3.6 + 8.563^* = 12.12$)	12.163
4	Ivanovski O , Szumilak D, Nguyen-Khoa T, Dechaux M, Massy ZA, Phan O, Mothu N, Lacour B, Druke TB, Muntzel M. Dietary salt restriction accelerates atherosclerosis in apolipoprotein E-deficient mice. <i>Atherosclerosis.</i> 2005 Jun;180(2):271-6. Трудот е печатен во целост во списанието <i>Atherosclerosis</i> . Impact index 3.994, цитиран 24 пат. $6 \times 60\% = 3.6 + 3.971 = 7.594$	7.594
5	Phan O, Ivanovski O , Nikolov IG, Joki N, Maizel J, Louvet L, Chasseraud M, Nguyen-Khoa T, Lacour B, Druke TB, Massy ZA. Effect of oral calcium carbonate on aortic calcification in apolipoprotein E-deficient (apoE-/-) mice with chronic renal failure.. <i>NDT</i> 2008; 23: 82-90. Трудот е печатен во целост во списанието <i>Nephrology Dialysis and Transplantation</i> . Impact index 3.577, цитиран 48 пати. $6 \times 60\% = 3.6 + 3.577 = 7.177$	7.177
6	Ivanovski O , Nguyen-Khoa T, Phan O, Massy ZA. Could proteinuria evaluation be helpful in predicting renal progression in apolipoprotein E-deficient (ApoE-/-) mice with chronic renal failure? <i>Nephrol Dial Transplant.</i> 2004 Apr;19(4):1013-4. Трудот е печатен во целост во списанието <i>Nephrology Dialysis and Transplantation</i> . Impact index 3.577, цитиран 4 пати. $6 \times 60\% = 3.6 + 3.577 = 7.177$	7.177
7	Ivanovski O , Szumilak D, Nguyen-Khoa T, Nikolov IG, Joki N, Mothu N, Maizel J, Westenfeld R, Ketteler M, Lacour B, Druke TB, Massy ZA. Effect of simvastatin in apolipoprotein E deficient mice with surgically induced chronic renal failure.. <i>J Urol.</i> 2008 April; 179(4): 1631-6. Трудот е печатен во целост во списанието <i>Journal of Urology</i> . Impact index 4.471, цитиран 24 пати. $6 \times 60\% = 3.6 + 4.471 = 8.071$	8.071
8	Ivanovski O , Nikolov IG, Joki N, Caudrillier A, Phan O, Mentaverri R, Maizel J, Hamada Y, Nguyen-Khoa T, Fukagawa M, Kamel S, Lacour B, Druke TB, Massy ZA.. The calcimimetic R-568 retards uremia-enhanced vascular calcification and atherosclerosis in apolipoprotein E deficient (apoE-/-) mice. * The first two authors contributed equally in this work. <i>Аtherosclerosis.</i> 2009 Jul;205(1):55-62. Epub 2008 Nov 18. Трудот е печатен во целост во списанието <i>Atherosclerosis</i> . Impact index 3.994, цитиран 86 пат. $6 \times 60\% = 3.6 + 3.971 = 7.594$	7.594
9	Nikolov IG, Joki N, Nguyen-Khoa T, Ivanovski O , Phan O, Lacour B, Druke TB, Massy ZA, Dos Reis LM, Jorgetti V, Lafage-Proust MH.. <i>Боне.</i> 2010 Jul;47(1):156-63. Epub 2010 Apr 18. Трудот е печатен во целост во списанието <i>Bone</i> . Impact index 3.973, цитиран 23 пати. $6 \times 60\% = 3.6 + 3.973 = 7.573$	7.573
10	Ivanovski O , Nikolov IG, Druke BT, Massy AZ. Atherosclerosis and vascular calcification in uraemia - a new experimental model. <i>Prilozi</i> 2007; 11-24. Трудот е печатен во целост. 60% од 6 поени = 3.6.	3.6
11	Popov Z, Ivanovski O , Kolevski P, Stankov O, Petrovski D, Cakalaroski K, Ivanovski N. De novo malignancies after renal transplantation--a single-center experience in the Balkans. <i>Transplant Proc.</i> 2007 Oct;39(8):2589-91. Трудот е печатен во целост. Цитиран е 12 пати. $6 \times 60\% = 3.6 + 0.982 = 4.584$	4.582
12	Popov Z, Stavridis A , Lekovski Lj , Penev M , Dohceev S , Stankov O , Petrovski D , Saidi S , Kuzmanoski M , Stavridis S , Mickovski A , Banev S , Zografski G , Janculev	3.6

	J, Ivanovski O, Georgiev V . Urinary diversion: 30 years experience of a single centre in Republic of Macedonia. ActaChirIugosl . 2007;54(4):49-55. Трудот е печатен во целост, цитиран 3 пати. 60% од 6 поени = 3.6.	
13	Saidi S, Ivanovski O , Petrovski D, Kuzmanoski M, Stavridis S, Banev S, Popov Z. Lower urinary tract reconstruction following a cystectomy: experience and results in 20 patients using the "Studer" orthotopic ileal bladder substitution. Bratisl Lek Listy. 2008;109(8):353-7. Цитиран е 2 пати, 6 x 60% = 3.6 + 0.439 = 3.945	4.039
14	Westenfeld R, Schäfer C, Krüger T, Brandenburg V, Haarmann C, Schurgers L, Reutelingsperger C, Ivanovski O , Drueke T, Massy Z, Ketteler M, Floege J, Jahnen-Dechent. Fetuin-A protects against atherosclerotic calcification in CKD. <i>J Am Soc Nephrol</i> . 2009 Jun;20(6):1264-74. Трудот е печатен во целост во списанието JASN (импакт индекс 9.343, цитиран 138 пати). 6x60% = 3.6 + 9.343 = 12.943	12.943
15	Ivanovski O, Stankov O, Kuzmanoski M, Saidi S, Banev S, Filipovski V, Lekovski L, Popov Z . Penile Strangulation: Two Case Reports and Review of the Literature. <i>J Sex Med</i> . 2007 Nov;4(6):1775-80. Review. Импакт индекс 3.15, цитиран 49 пати. 6 x 60% = 3.6 + 3.15 = 6.75	6.75
16	Stankov O, Ivanovski O , Popov Z. Artificial penile bodies-from Kama Sutra to Modern Times. <i>J Sex Med</i> . 2009 Jun;6(6):1543-8. <i>J Sex Med</i> . 2007 Nov;4(6):1775-80. Review. Импакт индекс 3.15, цитиран 49 пати. 6 x 60% = 3.6 + 3.15 = 6.75	6.75
17	Ivanovski O , Kulkeaw K, Nakagawa M, Sasaki T, Mizuochi Ch, Horio Y, Ishitani T, ² Sugiyama D. Characterisation of the kidney marrow in zebrafish (Denio Rerio) by using a new surgical technique. <i>Prilozi</i> . 2010. 60% од 6 поени = 3.6.	3.6
18	Ivanovski N , Masin J, Rambabova-Busljetic I, Pusevski V, Dohcev S, Ivanovski O , Popov Z. The outcome of commercial kidney transplant tourism in Pakistan. <i>Clin Transplant</i> . 2011 Jan-Feb;25(1):171-3. Цитиран е 27 пати. 6 x 60% = 3.6 + 1.522 = 5.122	5.122
19	Kulkeaw K, Ishitani T, Kanemaru T, Ivanovski O , Nakagawa M, Mizuochi C, Horio Y, Sugiyama D. Cold exposure down-regulates zebrafish pigmentation. <i>Genes Cells</i> . 2011 Apr;16(4):358-67. Цитиран 3 пати. 6 x 60 % = 3.6 + 2.855 = 6.455	6.455
20	Saidi S, Georgiev V, Stavridis S, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Banev S, Danilovski O, Ivanovski O , Popov Z. Evaluation of the value of p53 protein expression in the extra-capsular extension of prostate cancer. <i>Prilozi</i> . 2011 Dec;32(2):213-20. 60% од 6 поени = 3.6.	3.6
21	Ivanovski O , Drüeke TB. A new era in the treatment of calcium oxalate stones? <i>Kidney Int</i> . 2013 Jun;83(6):998-1000. Трудот е печатен во целост во списанието KidneyInt (импакт индекс 8.520, цитиран 14 пати. 6x90% = 5.4 + 8.563* = 12.12	13.963
22	Ivanovski O , Nikolov IG. Animal models of vascular calcification. <i>Atherosclerosis</i> . 2012 Jun;222(2):574-5. Трудот е печатен во целост во списанието Atherosclerosis. Impact index 3.994. 6x60% = 3.6 + 3.971 = 7.594	7.594
23	Nikolov IG1, Joki N, Galmiche A, Nguyen-Khoa T, Guerrera IC, Guillonneau F, Ivanovski O, Phan O, Maizel J, Marçon F, Benchitrit J, Lucas A, Edelman A, Lacour B, Drüeke TB, Massy ZA . Farnesyltransferase inhibitor R115777 protects against vascular disease in uremic mice. <i>Atherosclerosis</i> . 2013 Jul;229(1):42-51. Трудот е печатен во целост во списанието Atherosclerosis. Impact index 3.994, цитиран 2 пати. 6x60% = 3.6 + 3.971 = 7.594	7.594
6.	Апстракти објавени во зборник на конференција - национална	

1	Давчева О, Николов И, Трајковска-Аарон Ж, <u>Ивановски О</u> . Хемиски состав на калкулите на уринарниот тракт кај пациентите во Република Македонија 4. Национален конгрес по нефрологија, Скопје, 10-13 мај 2012 година	0.5
	Tanevska-Zrmanovska A, Badjievska D, Lazarova B, Janevska V, Petrusevska G, Stavridis S, Saidi S, Dohcev S, Stankov O, Ivanovski O, Janculev J, Trifunovski A, Penev M. Prostate specimens review from prostate needle biopsies, transurethral resections and operative materials in a three year period (2013-2015). Novini vo urologijata 2016	0.5
	Saisi S, Georgiev V, Popov Z, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Stavridis S, Ivanovski O, Saidi M, Janevska V, Petrusevska G, Spasovska L, Komina S, Panov S. Management of primary bladder tumors at the university clinic of urology in Skopje in 2010 during one-year follow up. Novini vo urologijata 2016	0.5
	Shabani B, Ivanovski O, Gurmesevski S. Management of non-invasive bladder cancer – our experience. Novini vo urologijata 2016	0.5
	Ivanovski O, Gurmesevski S, Shabani B. The surgical treatment of Peyronie's disease by plaque incision and grafting with buccal mucosa – new technique for an old problem. Novini vo urologijata 2016	0.5
	Ivanovski O, Gurmesevski S, Shabani B. Recurfacing and reconstruction of the glans penis after partial penile amputation- initial experience and cosmetic results. Novini vo urologijata 2016	0.5
	Ivanovski O, Gurmesevski S, Shabani B. Graft augmentation urethroplasty – what technique should we choose for the treatment of complex urethral strictures? Novini vo urologijata 2016	0.5
	Lazarova B, Badjevska D, Tanevska A, Noveska-Petrovska B, Stankov O, Stavridis S, Saidi S, Penev M, Ivanovski O, Dohcev S, Trifunovski A, Janculev J, Janevska V. Evaluation of renal cell carcinomas in operative material from radical nephrectomies in a five year period. Novini vo urologijata 2016	0.5
7.	Апстракти објавени во зборник на конференција -меѓународна	
1	<u>Ivanovski O</u> . Nikolov I, Davceva O, Gjorgjievska K, Petrusevska G. Partial nephrectomy compared to total nephrectomy slows down atherosclerosis progression in apolipoprotein E deficient mice. Presented on 28th annual congress of European Association of Urology, March, 2013	1
2	Nikolov IG, <u>Ivanovski O</u> , Daudon M, Sikole A, Knebelman B. Uric acid is the main component of kidney stones in patients with autosomal dominant polycystic kidney disease (ADPKD) – a study based on stone composition,	1

	morphology and infrared spectrometry analysis. Presented on 27 th annual congress of European Association of Urology, February, 2012	
3	Ivanovski O. , Saidi S.K., Stavridis S., Dohcev S., Stankov O., Georgiev V., Popov Z. Characterization of adult murine prostate stromal stem cell population. <i>European Urology Supplements, Volume 10, Issue 2, March 2011, Page 182.</i> Presented on 26 th annual congress of European Association of Urology, 17-22 March, 2011.	1
4	Nikolov IG, Joki N, Nguyen-Khoa, Ivanovski O , Phan O, Lacour B, Drüeke T, Massy Z, Machado Dos Reis L, Jorgetti V, Lafage-Proust M. Effect of apolipoprotein E deficiency and chronic renal failure on bone structure and function in mice. European association of artificial organs (ESAO) XXXVII Congress, 8-11 Sep, 2010, Skopje, Macedonia	1
5	Sugiyama D, Ivanovski O , Sasaki T, Mizuochi C, Horio Y. A progressive molecular profiling in the hematopoietic stem cells generation in mouse embryo. 23 rd Naito Conference on "Molecular Basis for Maintenance and Differentiation of Stem Cells" held on November 12(Wed)-14(Fri) in 2008 at the Shonan Village Center, Japan.	1
6	Popov Z, Ivanovski O , Kolevski P, Stankov O, Petrovski D, Ivanovski N. De novo malignancies after renal transplantation: a single center experience. <i>Urology</i> , September 2007 (Vol. 70, Issue 3, Page 120)	1
6	Ivanovski O , Nikolov IG, Popov Z. Mouse model of chronic uraemia: Surgical aspects. <i>Urology</i> , September 2007 (Vol. 70, Issue 3, Page 315)	1
7	Ivanovski O , Stankov O, Kuzmanoski M, Banev S, Lekovski L, Popov Z. Penile Strangulation: presentation of two unusual cases. <i>Urology</i> , September 2007 (Vol. 70, Issue 3, Pages 215-216)	1
8	Westenfeld R, Schäfer C, Haarmann C, Brandenburg V, Krüger T, Ivanovski O , Drüeke TB, Massy ZA, Floege J, Jahnke-Dechent W, Ketteler K. Fetuin-A deficiency aggravates vascular and valvular calcification in apolipoprotein E deficient mice after induction of chronic kidney disease. The 52 congress of Japanese Society for Dialysis Therapy 2007. IS-O-2007	1
9	Westenfeld R, Schäfer C, Haarmann C, Brandenburg V, Krüger T, Ivanovski O , Drüeke TB, Massy ZA, Floege J, Jahnke-Dechent W, Ketteler K. Fetuin-A deficiency aggravates vascular calcification in apolipoprotein E deficient mice - Role of Phosphate and Renal Insufficiency. <i>J Am Soc Nephrol</i> 2006; 17: (Abstract supp) SA-FC153	1
10	Ivanovski O , Nikolov IG, Joki N, Phan O, Lacour B, Drueke TB, Massy ZA. Effect of the calcimimetic R-568 on bone in apolipoprotein E-deficient (EKO) mice with chronic renal failure (CRF) and secondary	1

	hyperparathyroidism (HPT). <i>J Am Soc Nephrol</i> 2006; 17: (Abstract supp) TH-PO127	
11	Ivanovski O , Phan O, Nikolov IG, Joki N, Nguyen-Khoa T, Maizel J, Mothu M, Lacour B, Drueke TB, Massy ZA. The calcimimetic NPS-568 inhibits accelerated calcification and atherosclerosis in apolipoprotein E deficient (EKO) mice with chronic renal failure (CRF) and secondary hyperparathyroidism (2HPT.). <i>J Am Soc Nephrol</i> 2006; 17: (Abstract supp) SA-PO543	1
12	Ivanovski O , Szumilak D, Nguyen-Khoa T, Mothu N, Lacour B, Drüeke TB, Massy ZA. Effect of simvastatin in apolipoprotein deficient (Apo e-/-) mice with surgically induced chronic renal failure. <i>European Urology Supplements</i> , April 2006 (Vol. 5, Issue 2, Page 210)	1
13	Ivanovski O , Georgiev, Kojovic V, Djordjevic M. Urethral injury in patients with Mayer–Rokitansky syndrome-surgical management and outcome. Presented during the EAU 8th South Eastern European Meeting, October 26, 2012.	1
14	Ivanovski O , Stojovska-Jovanovska E, Saidi S, Stavridis S, Popov Z. Adult non-obstructing orthotopic ureterocele - is the endoscopic management safe? <i>European Urology Supplements</i> , Volume 10, Issue 9, October 2011, Page 58.	1
15	Ivanovski O , Nikolov G, Davceva O, Milosevska K, Popov Z. Hypercholesterolemic atherosclerotic apolipoprotein E knockout mouse is a good experimental model for erectile dysfunction. <i>European Urology Supplements</i> , Volume 10, Issue 9, October 2011, Pages 601-602	1
16	Davceva O, Nikolov G, Ivanovski O . Chemical composition of urinary tract stones in Republic of Macedonia <i>European Urology Supplements</i> , Volume 10, Issue 9, October 2011, Page 58.	1
17	Nikolov I, Ivanovski O , Daudon M., Sikole A, Knebelman B. Morphology and composition of kidney stones in patients with autosomal dominant polycystic kidney disease (ADPKD). <i>European Urology Supplements</i> , Volume 10, Issue 9, October 2011, Page 589	1
18	Saidi S, Stavridis S, Ivanovski O , Dohcev S, Stankov O, Janculev J, Shabani B, Penev M., Georgiev V, Popov Z. Prognostic significance of hydronephrosis in bladder cancer treated by radical cystectomy. <i>European Urology Supplements</i> , Volume 10, Issue 9, October 2011, Page 597	1
19	Stavridis S, Georgiev V, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Ivanovski O , Janculev J, Mojsova M, Srceva M, Popov Z. Renal cell carcinoma with renal vein	1

	and inferior vena caval involvement: Surgical techniques and outcomes. <i>European Urology Supplements, Volume 10, Issue 9, October 2011, Page 607.</i>	
20	Kuzmanoski M, Ivanovski O , Hadzi-Manchev M. Which parameters are important for the outcome of ESWL treatment . 1 st Meeting of the EAU Section of urolithiasis (EULIS), 7-10 September, 2011, London, UK.	1
21	Ivanovski O , Sugiyama D. C-kit, a nouvelle marker for prostate stromal stem cells. <i>European urology supplements</i> . Volume: 9 Issue: 6 Pages: 577-577. Sep 2010	1
22	Saidi S , Stankov O , Dohcev S , Stavridis S , Mickovski A , Penev M , Shabani B , Ivanovski O , Popov Z . Our experience with the treatment of benign prostatic hyperplasia (BPH) with tamsulosin in patients with normotension or orthostatic hypotension. <i>European urology supplements</i> . Volume: 9 Issue: 6 Pages: 598-598, Sep 2010	1
23	<i>Stojanovski B, Georgiev V, Ivanovski O. What does the increase of PSA means for the general pratitioner. Po 59, 2nd Congress of the Assosiation of General practice/family medicine, 22-25 April, 2010, Antalya, Turkey.</i>	1
24	Ivanovski O , Nikolov IG, Joki N, Caudrillier A, Phan O, Mentaverri R, Maizel J, Hamada Y, Nguyen-Khoa T, Fukagawa M, Kamel S, Lacour B, Drüeke TB, Massy ZA. Effect of calcimimetic R-568 in apolipoprotein E deficient mice with surgically induced kidney disease. European Urology Supplements. Volume 8, Issue 8 , September 2009, Page 630.	1
25	Saidi S, Petrovski D, Dohcev S, Stankov O, Penev M, Stavridis S, Mickovski A, Janculev J, Ivanovski O , Lekovski L, Georgiev V, Popov Z. Penile fracture-Series of cases. <i>European Urology Supplements</i> , Volume 8, Issue 8, September 2009, Page 647	1
26	Sasaki T, Ivanovski O , Mizuochi C, Horio Y, Sugiyama D. The role of placental hematopoiesis in the mouse embryo. 23 rd Naito Conference on "Molecular Basis for Maintenance and Differentiation of Stem Cells" held on November 12(Wed)-14(Fri) in 2008 at the Shonan Village Center,	1
27	Vidimliski PD , Bosevski M , Rambabova IB , Spasovska JM , Spasovski G , Ivanovski O , Dzikova S , Sikole A , Ivanovski N . Hepatitis C infection and the outcome of the kidney transplantation. <i>Transplant international</i> , Volume: 22 Pages: 299-299 Supplement: Suppl. 2 Published: AUG 2009	1

28	Popov Z., Jankulovski N., Josifovski T., Stankov O., Kuzmanovski M., Saidi S., Stavridis S., Mickovski A., Ivanovski O. Dimitrovski G. Transperitoneal laparoscopic adrenalectomy: first experience from the Balkan Peninsula. Santiago 2008, SIU World Uro-Oncology Update. November 19-22, 2008, Santiago, Chile, Volume 72, Supplement 5A	1
29	Nikolov IG, Joki N, Thao Nguyen-Khoa T, Guerrara C, Guillonneau F, Ivanovski O , Phan O, Maizel J, Lucas A, Edelman A, Lacour B, Drueke TB, Massy ZA. Proteomic analysis reveals improvement by farnesyl transferase inhibitor R115777 of abnormal serum fetuin A, apolipoprotein AIV (Apo AIV) and alpha-globin levels in apolipoprotein E deficient (apoE ^{-/-}) mice with chronic renal failure (CRF). <i>J am soc nephrol</i> , Abstract supp, Vol 19; 2008, F-PO1239	1
30	Nikolov IG, Joki N, Thao Nguyen-Khoa T, Guerrara C, Ivanovski O, Phan O, Maizel J, Lucas A, Edelman A, Lacour B, Drueke TB, Massy ZA. The farnesyl transferase inhibitor R115777 attenuates Enhanced atherosclerosis and vascular calcification in apolipoprotein E deficient (apoE ^{-/-}) mice with chronic renal failure (CRF). <i>J am soc nephrol</i> , Abstract supp, Vol 19; 2008, F-PO382	1
31	Joki N, Nikolov IG, Ivanovski O , Phan O, Nguyen-Khoa T, Maizel J, Lacour B, Drueke TB, Massy ZA. Independent contribution of serum phosphorus (P), but not total cholesterol, to uremia-induced atherosclerosis in apolipoprotein-E deficient (apoE ^{-/-}) mice: a meta-analysis. <i>J am soc nephrol</i> , Abstract supp, Vol 18; 743; SU-PO719	1
32	Igor G. Nikolov, Nobuhiko Joki, <u>Ognjen Ivanovski</u> , Olivier Phan, Thao Nguyen-Khoa, ^{1,2} Bernard Lacour, Tilman B. Drueke, Ziad A. Massy. Luciene Machado dos Reis, ⁴ Vanda Jorgetti. Increase I bone volume in non-uremic apolipoprotein-E deficient (EKO) mice and effect of chronic renal failure (CRF). European Renal Association 2008 Meeting, May 10-13, 2008 Stockholm, Sweden	1
33	Saidi S, Kuzmanoski M, Stavridis S, Ivanovski O , Janculev J Petrovski D. Effectiveness of immediate intravesical instillation of mitomycin C after transurethral resection of low risk non muscle invasive bladder cancer . EAU 4th South Eastern European Meeting, 17-18 October 2008. No 119	1
34	Popov Z, Dohcev S, Masin J, Spasovski G, Ivanovski O , Lekovski L, Ivanovski N. Pakistan new "hope" on the horizon. <i>Traspl Int</i> Vol 20. Supplement 2, September 2007, Page 228	1
35	Stavridis S, Lekovski L, Dohcev S, Ivanovski O, Mickovski A, Stavridis A. The impact of terazosin on the total IPSS, the quality of life and the delay of operative treatment in BPH/LUTS patients. EAU 3 rd SEEM Urology, Vol 2 Issue 5, October 2007. Page 60	1

36	Popov Z, Janculev J, Stankov O, Ivanovski O, Masin J, Kolevski P, Ivanovski N. LAPAROSCOPIC LIVING DONOR NEPHRECTOMY – THE FIRST EXPERIENCE IN THE BALKANS. EAU 3 rd SEEM Urology, Vol 2 Issue 5, October 2007. Page 94	1
37	Mickovski A, Stavridis S, Ivanovski O, Lekovski L, Stavridis A. Laparoscopic varicocele ligation in patients with scrotal pain. EAU 3 rd SEEM Urology, Vol 2 Issue 5, October 2007. Page 44	1
38	Popov Z, Janculev J Stankov O, Ivanovski O, Mickovski A, Masin J, Kolevski P, Ivanovski N. ABO-incompatible living renal transplanataion: first two cases on the Balkan Peninsula. EAU 3 rd SEEM Urology , Vol 2 Issue 5, October 2007. Page 99	1
39	Nikolov IG, <u>Ivanovski O</u> , Joki N, Phan O, Nguyen-Khoa T, Maizel J, Lacour B, Drüeke TB, Massy ZA. Le calcimimétique NPS R-568 réduit la progression des calcifications vasculaires et de l'athérosclérose accélérée chez la souris Apo E ^{-/-} urémique. 10-13 Septembre, Lyon, France. <i>Abstract book of the Annual Meeting of the French Society of Nephrology</i> , Lyon, France	1
40	Popov Z, Cakalaroski K, Kolevski P, Stankov O, <u>Ivanovski O</u> , Petrovski D, Ivanovski N. Les neoplasmes malignes - de novo après la transplantation renale – experience d'un centre de greffe unique. 6 ^e Congres Annuel de la Societe Francophonie de Transplantation. Tunisie, 2006. PA70	1
41	Phan O, <u>Ivanovski O</u> , Nguyen-Khoa T, Mothu M, Nikolov IG, Maizel J, Lacour B, Druke TB, Massy ZA. Oral calcium carbonate retards uremia-enhanced progression of calcification in apolipoprotein deficient (apo E) mice. ERA-EDTA, Glasgow, 2006. <i>Nephrology Dialysis Transplantation</i> , vol. 21 no. 7	1
42	Westenfeld R, Schäfer C, Brandenburg V, Krüger T, <u>Ivanovski O</u> , Drüeke TB, Massy ZA, Floege J, Jahnke-Dechent W, Ketteler K. Fetuin-A deficiency enhances valvular calcification and coronary atherosclerosis in apolipoprotein E deficient mice. ERA-EDTA Glasgow, 2006. <i>Nephrology Dialysis Transplantation</i> , vol. 21 no. 7. Oral: Chronic Kidney Disease (CKD). (Best abstract presented by young authors)	1
43	Nikolov IG, Joki N, Thao Nguyen-Khoa T, Guerrara C, <u>Ivanovski O</u> , Phan O, Maizel J, Edelman A, Lacour B, Druke TB, Massy ZA. The farnesyl transferase inhibitor R115777 attenuates Enhanced atherosclerosis and vascular calcification in apolipoprotein E deficient (apoE ^{-/-}) mice with chronic renal failure (CRF). Congrès des Jeunes Chercheurs en Biologie de la Faculté de Médecine René Descartes – 9 ^{emes} Journees de l'Ecole Doctorale de Physiologie et Physiopathologie. Page.40,	1

44	Westenfeld R, Schäfer C, Brandenburg V, Krüger T, Ivanovski O , Drüeke TB, Massy ZA, Floege J, Jahn-Dechent W, Ketteler K. Fetuin-A deficiency enhances valvular but not aortic calcification in apolipoprotein E deficient Mice. <i>J Am Soc Nephrol</i> 2005; 16: (Abstract supp) TH-PO317	1
45	Ivanovski O , Szumilak D, Maizel J, Phan O, Nguyen-Khoa T, Nikolov IG, MothuN, Druke TB, Lacour B, Massy ZA. Simvastatin slows uremia-enhanced vascular calcification in apolipoprotein E-deficient mice independently of cholesterol lowering and atherosclerosis progression. <i>J Am Soc Nephrol</i> 2005; 16: (Abstract supp) SA-FC090 (oral session)	1
46	Ivanovski O , O Phan O, Nguyen-Khoa T, Mothu N, Angulo J, Westenfeld R, Ketteler M, Lacour B, Drüeke TB, Massy ZA. Prévention par le sevelamer de l'athérosclérose accélérée induite par l'urémie. Congrès des Jeunes Chercheurs de la Faculté de Médecine René Descartes – Paris. 19 Octobre 2005 (<i>site Necker</i>), Paris	1
47	Ivanovski O , Szumilak D, Nguyen-Khoa T, Ruellan N, Phan O, Lacour B, Descamps-Latscha B, Druke TB, Massy ZA. Prévention par la N-acétylcystéine de la progression accélérée de l'athéromatose chez la souris urémique déficiente en apolipoprotéine E. 6èmes Journées de l'Ecole Doctorale de Physiologie et Physiopathologie CHU Pitié-Salpêtrière. Communication orale. Session Edward Calvin KENDALL. 6 and 7 July, 2005	1
48	Phan O, Ivanovski O , Nguyen-Khoa T <i>et al.</i> Sevelamer prevents accelerated atherosclerosis in apolipoprotein E deficient (apoE ^{-/-}) mice with chronic renal failure (CRF). Abstract 5. <i>J Am Soc Nephrol</i> 2004; 15: 275A (Poster FPO962)	1
49	Ivanovski O , Szumilak D, Nguyen-Khoa T, Dechaux M, Massy ZA, Phan O, Lacour B, Druke TB, Muntzel M. Dietary salt restriction does not prevent, but actually accelerates atherosclerosis in apolipoprotein E-deficient mice. ERA-EDTA 2004. (Poster SP031)	1
50	Ivanovski O , Szumilak D, Nguyen-Khoa T, Ruellan N, Lacour B, Descamps-Latscha B, Druke TB, Massy ZA: Effect of N-acetylcysteine (NAC) on accelerated atherosclerosis in chronic renal failure (CRF) mice. [Abstract]. <i>J Am Soc Nephrol</i> 14: 2003 (oral session).	1
51	Massy ZA, Nguyen-Khoa T, Angulo J, Muntzel M, Ivanovski O , Szumilak D, Ruellan D, Descamps-Latscha B, Lacour B, Druke TB. Uremia accelerates calcification in apolipoprotein E knockout (EKO) mice. 17th Congress of the International Society of Nephrology, Berlin, June 8-12, 2003	1
52	Ivanovski N, Popov Z, Kolevski P, Ivanovski O , Spasovski G, Masin-Paneva J. Excellent results of living unrelated renal transplantation (LURT)- a single center experience in the Balkans. XIX International congress of the transplantation society. 1645, 2002	1

	Stavridis S, Georgiev V, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Ivanovski O , Shabani V, Janculev J, Mojsova M, Srceva M, Popov Z. Renal cell carcinoma with renal vein and inferior vena caval involvement: surgical techniques and outcomes. 5th Uro-Oncology Winter Congress, Skopje, Macedonia 2013	1
	O. Ivanovski, I. Nikolov, O. Davceva, G. Petrushevska. European Urology Supplements, Volume 15, Issue 3, March 2016, Page e893	1
	Ivanovski O. , Shabani B. Corporoplasty using buccal mucosa graft in Peyronie disease. Eur Urol Suppl 2016; 15(10);e1337	1
	Ivanovski O. , Gurmesevski S., Shabani B. Resurfacing and reconstruction of the glans penis after partial penile amputation - initial experience and cosmetic results Eur Urol Suppl 2016; 15(10);e1307	1
	Shabani B., Gurmesevski S., Ivanovski O. Extraperitoneal laparoscopic radical prostatectomy - our initial experience Eur Urol Suppl 2016; 15(10);e1339	1
8.	Секциски предавања на научен/стручен собир	
1	2007-Покането предавање на стручен собир/секција на Здружението за нефрологија при МЛД, во 30.3.2007, година, Нови механизми на атеросклерозата и васкуларната калцификација во уремијата – експериментален хируршки модел.	1
2	2014- “Therapeutical strategies for atherosclerosis and vascular calcification in chronic kidney disease – the role of experimental models”/ “Стратегии за третман на атеросклерозата и васкуларните калцификати кај хроничната бубрежна болест-улога на експерименталните модели”;	1
	Препораки за третман на карциномот на простата според водичот на Европската асоцијација по урологија од 2016 година. Секција на Македонската асоцијација по урологија , октомври 2016.	1
9.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
1	Поканет предавач на Urology-today стручен состанок во Водице, Хрватска на тема- Is Oxalobacter formigenes a new treatment option in recurrent calcium oxalate stone formers? Мај, 2014	3
2	Поканет предавач на уроонколошкиот зимски состанок организиран од Турската асоцијација по урологија на тема: Prostate stem cells. Скопје, јануари 2013	3
3	Ivanovski O. Pathogenesis of penile strangulation. Invited lecture at the ESRU Nightmare session during the 23rd Annual EAU Congress in 2008 held in Milan, Italy	3

4	Use of buccal mucosa grafts for urethral and penile reconstruction. Пленарно покането предавање на “First Macedonian congress for oral and implant surgery with international participation	3
5	Buccal mucosa graft in reconstructive surgery. Invites speaker for the Female urology and reconstructive pelvic surgery in the Adriatic countries. Sarajevo, April, 9-10, 2016	3
6	Reconstruction of complicated urethral stricture in two stages with buccal mucosal graft. Invited speaker at the video session at the 10 th National Urology Congress.	3
7	Buccal mucosa graft in reconstructive surgery. Пленарно предавање на конгресот со меѓународно учество “Новини во урологијата” организирано од Македонската асоцијација по урологија, 16 и 17 април 2016.	3
10.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно популарно списание	
1	На Клиниката за урологија-први операции на уретрална стеноза со помош на графт од букална мукоза. Vox Medici, септември 2012.	2
Вкупно:		340.873

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активност:	Поени
1.	Воведување нова јавноздравствена метода во областа на здравството	
	Воведување нова хируршка интервенција- прелевација на букална мукоза за пластика на уретра и со изведени следни реконструкции на уретра сопомош на букален графт: dorsal Inlay -Asopa, dorsal onlay, ventral onlay I uretroplastika vo dva akta.	4
	Воведување на нова хируршка интервенција- употреба на букалната лигавица при решавање на morbus peyronie (induratio penis plastica)	4

	Воведување на нова хируршка интервенција- употреба на кожен графт за формирање на неофалус кај парцијалната пенектомија при карцином на пенис.	4
	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија	
	Рецензент на трудови на списанија со импакт фактор: Urology journal (2012, 2016), Advances in Urology (2012) ,ScandinavianJournal of Trauma, Resuscitation and Emergency Medicine (2010), Pediatric Nephrology (2010), World Journal of Surgical Oncology (2011), Journal of Nephrology (2009), Kidney International (2008, 2012). Рецензент на трудови на списанија со меѓународен уредувачки одбор: Macedonian Journal of Medical Sciences (2011,2014, 2017)	12
2.	Поглавје од книга од стручна област(коавтор)	
	Глава од научна книга "Chronic Kidney Disease", ISBN 978-953-51-0171-0, објавена 2012 г. на англиски јазик (коавтор).	2
	Глава од научна книга Actualités néphrourologiques "Jean Hamburger : Hôpital Necker" објавена во 2005 година на француски јазик	2
	Книга од стручна област	
	Книга издаден од германската издавачка кука Ламберт паблшинг со наслов- Atherosclerosis and vascular calcification in uremia: Lessons from a new mouse model of CKD.	8
	Завршена специјализација во областа на здравството	
	Уверение за завршена специјализација по урологија	2
Дејности од поширок интерес		
3.	Студиски престој во странство	
	- до три месеци (Белград. 2012, едукација за уретропластика со користење на букслна мукоза) (сертификат во прилог)	0.5
	- 7 месеци обука во областа на хируршката трансплантација на бубрег во Ерасмус МЦ центарот во Ротердам, Холандија како стипендист на европската асоцијација по урологија	1
	- до 6 месеци (Фукуока, Јапонија, 2008, научно-клинички стаж во областа на стем клетитена простата)	1

	- над 6 месеци (Париз, Франција, 2002-2005)	2
	-до 3 месеци –обука за лапароскопска простатектомија во општата болница Словењ градец, Словенија (февруари 2016, еден месец)	0.5
	до 3 месеци – обука за laparoskopiska hirurgija на Applied laparoscopic urology symposium, Ankara and Konya, Turkey	0.5
4.	Уредник на научно/стручно списание	
	Заменик главен и одговорен уредник на Вокс медици со одлука од 29.5.2012 и 13.6.2012 година	2
	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	
	Научен одбор на конгресот “Новини во урологијата” во организација на Македонската асоцијација по урологија 16 и 17 април 2016.	0.5
	Раководител на внатрешна организациона единица	
	Раководител на Оддел за Општа урологија и калкулоза на Унив. клиника за урологија	3
5.	Награда за научни постигнувања од струкова организација	
	Во 2014 добил прва награда на јужно-источниот конгрес на Европската Асоцијација по Урологија за најдобра хируршка видео презентација со наслов: Reconstruction of complicated urethral stricture in two stages with buccal mucosal graft	3
	Во 2013 добил прва награда за најдобар абстракт (Richard Wolf 1st Prize Best Abstract) на јужно-источниот конгрес на Европската Асоцијација по Урологија за темата-Partial nephrectomy protects from future cardiovascular disease- new experimental evidence	3
	Во 2011 добил прва награда за најдобар апстракт (Richard Wolf first Prize Best Abstract) на јужно-источниот конгрес на Европската асоцијација по урологија за темата: “Chemical composition od urinary tract stones in Republic of Macedonia” .	3
	Во 2010, втора награда за надобра презентација на вториот конгрес на Асоцијацијата за општа и фамилијарна медицина (2 nd Congress of the Association of General practice/family medicine) одржан во Анталија, Турција за абстрактот “What does the increase of PSA means for the general practitioner”(прв автор Б Стојановски).	1
	Во 2009 добил трета награда за најдобар абстракт (Richard Wolf 3rd Prize Best Abstract) на јужно-источниот конгрес на Европската Асоцијација по	3

	Урологија за темата: <i>Effect of calcimimetic R-568 in apolipoprotein E deficient mice with surgically induced kidney disease.</i>	
	Во 2007 година се здобива со прва награда за најдобра усмена презентација за темата Le calcimimétique NPS R-568 réduit la progression des calcifications vasculaires et de l'athérosclérose accélérée chez la souris Apo E-/- urémique, презентирана на конгресот на Француската асоцијација за дијализа, 10-13 Септември во Лион, Франција	1
	Во 2016, втора награда за најдобар апстракт со темата: Resurfacing and reconstruction of the glans penis after partial penile amputation - initial experience and cosmetic results.	3
	Март, 2015 -награда за постигнати најдобри резултати во работењето согласно обемот на здравствените услуги и ефикасноста во користењето на работното време, врз основа на податоците за извршените здравствени услуги што се внесуваат во системот за плаќање по успешност за месец март 2015 (решение бр 17-19/351)	3
	Септември, 2015 -награда за постигнати најдобри резултати во работењето согласно обемот на здравствените услуги и ефикасноста во користењето на работното време, врз основа на податоците за извршените здравствени услуги што се внесуваат во системот за плаќање по успешност за месец септември 2015 (решение бр 17-19/1059)	3
	2015, октомври - награда за постигнати најдобри резултати во работењето согласно обемот на здравствените услуги и ефикасноста во користењето на работното време, врз основа на податоците за извршените здравствени услуги што се внесуваат во системот за плаќање по успешност за месец март 2015, (решение бр 17-19/1083)	3
	Благодарница од Лекарската комора на Македонија за прикажана професионалност, стручност, пожртвуваност, максимална заложба и намерена реакција при укажување медицинска помош на повредените (Куманово 9.5.2015-10.5.2015)	3
6.	Учество во комисии и тела на државни и други органи(експертски активности)	
	Член на Државната комисија за благосостојба на експериментални животни (избран во 2012)	1
	Член на Комисијата за квалитет при Универзитетската клиника за урологија	1
	Член на болничката трансфузиона комисија при Универзитетската клиника за урологија	1
	Одговорно лице за спроведување на ДРГ при ЈЗУ Клиника за урологија	1

	Претседател на комисија за јавни набавки со денарска противвредност до 5000 евра	1
	Член на Стручна комисија за разгледување на случаи на пациенти со малигни заболувања од областа на урологијата	1
	Лекар – член на Комисијата за интрахоспитални инфекции при Клиниката за урологија	1
	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.)	
	Национален формулар за издавање на дозвола за работа со животни и органи и ткива од животни (во прилог)	2
	Член на Работната комисија за разработка на сегменти од Стратешки оперативен план при Министерството за здравство на Република Македонија: Карцином на простата	2
	Член на работната група при Министерството за здравство за воведување на правилник за правата и обрските од задолжителното здравствено осигурување по што следи измена на член 59, став 4 од Законот со цел намалување на непотребните административни чекори на пациентите со дијагноза N40-хиперлазија на простата.	2
Вкупно:		91

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	256,04
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	328,873
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	38
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	53
Вкупно:	675,913

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Илија Панговски с.р.
2. Проф. д-р Горан Кондов с.р.
3. Проф. д-р Слободан Ристовски с.р.
4. Доц. д-р Светозар Антовиќ с.р.
5. Доц. д-р Христијан Костов с.р.

Д-р Сашо Дохчев

Д-р Сашо Коста Дохчев е роден на 1.5.1961 во Скопје. Основно и средно образование завршил во Скопје. Дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје во 1999 година со просек 9,00. Бил активен член на Сојузот на студенти по медицина, Европската и интернационалната медицинска студентска асоцијација.

На 2.11.1989 година се вработил на Клиниката за урологија при Клиничкиот центар во Скопје, каде што и сега работи.

На 2.11.1993 година бил избран за помлад асистент по предметот хирургија, а во 1987 година е реизбран во истото звање сè до 2001 година.

На 25.11.2001 година е избран за асистент по предметот хирургија сè до 2009 год.

Учествувал во практичната настава по предметите хируршка пропедевтика и хирургија на студентите по медицина и стоматологија.

Во април 1996 година завршил специјализација по урологија и се стекнал со звањето специјалист хирург-уролог.

На 29.1.2016 година одбранил докторска дисертација со наслов: **„ТРАНСПЛАНТАЦИИ ОД ЖИВИ ДОНАТОРИ“** и се стекнал со звање: доктор на медицински науки.

Во 2012 година престојува во Клиничко-болничкиот центар Загреб, за запознавање и имплементирање на организационата и техничката поставеност на кадаверичната трансплантација во склоп на организацијата „Еуро трансплант“.

Учествувал на повеќе домашни и меѓународни конгреси и симпозиуми како презентер и поканет предавач.

Има изработено или учествувал во изработката на повеќе од 80 научни трудови.

Оценка од самоевалуација

Во периодот кога кандидатот д-р Сашо Дохчев изведувал вежби по предметот хирургија, по наставно-образовната програма во тој период немало анонимно спроведување на анкета за евалуација од страна на студентите на Медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: д-р Сапо Дохчев

Институција: Медицински факултет-Скопје

Научна област: хирургија - урологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на вежби (клинички) како асистент	
1.1	Асистент по предмет хирургија за медицинари 1993-2002 3500+360=3860 часови x 0.03	115,8
1.2	Асистент по предмет хирургија за стоматолози 2006 – 2009 400 часови x 0.03	12
1.3	Асистент по предмет хируршка пропедевтика за медицинари 2000-2002, 2006-2009; 335 часови x 0.03	10,05
2.	Консултации со студенти; 500 часови x 0.03	15

Вкупно:		152.85

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активност:	Поени
1.	Учесник во национални и меѓународни и национални научни проекти	
1.1	Проект на Министерство за здравство на РМ за континуирана медицинска едукација и деловна техничка соработка 2011-2017 (Непрекинато вршење на здравствена дејност со ЈЗУ Општа Болница Белес). European Group for Urolithiasis Research – SEGUR: Prospective randomized multicenter study on shockwave lithotripsy (SWL) versus ureteroscopy (URS) in the management of proximal ureteral stones < 15mm	5
1.2	Проект на Министерство за здравство на РМ за Континуирана медицинска едукација на матични лекари во РМ, 2014/2015 година	3
1.3	Проект на Министерство за здравство на РМ за континуирана медицинска едукација и деловна техничка соработка 2011-2017 (Непрекинато вршење на здравствена дејност со Завод за нефрологија –Струга (2016-2017)	3
1.4	Мапинг и идентификација на протеоми во урина кај пациенти со карцином на простата во РМ; носител на проект Македонска академија на науките и уметностите; Медицински оддел	3
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
2.1.	А. Ставридис, Љ. Лековски, С. Дохчев, С. Ставридис. Алфа-блокатори и нивната примена во урологијата; Мак мед преглед бр. 3-4, 1999	2.4

2.2.	Lekovski L., Stavridis A., Georgiev V., Penev M., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Saidi S., Stavridis S., Popov Z. Екстракорпорална шок бранова и класична пиелолитотомија, споредбена студија. Мак Мед Преглед 2002; 55:44	2.4
2.3.	Petrovski D., Stavridis A., Georgiev V., Penev M., Lekovski L., Stankov O., Dohcev S., Saidi S., Stavridis S., Popov Z. Evaluation of the urodynamic parameters at patients with BPH treated with 5 α R inhibitor and α -blockator. MAK MED PREGLED 2002; 55:49.	2.4
2.4.	Penev M., Stavridis A., Georgiev V., Lekovski L., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Saidi S., Stavridis S., Kuzmanovski M., Popov Z. Lithotrypsi for ureteral lithiasis with the Dornier system with radiological location. MAK MED PREGLED 2002; 55:69.	2.4
2.5.	Stavridis A., Georgiev V., Penev M., Lekovski L., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Saidi S., Stavridis S., Popov Z. Urethral strictures and Their Management with Internal Optical urethrotomy, Our Experiences. MAK MED PREGLED 2002; 55:79.	2.4
2.6.	Petrovski D., Stavridis A., Georgiev V., Popov Z., Penev M., Lekovski L., Stankov O., Dohcev S., Saidi S., Stavridis S. Evaluacija na urodynamicke parametri kaj pacienti so BPH (Benigna Prostaticna hiperplazija) tretirani so α -reduktaza inhibitor i α – blokator. Mak Med Pregled 2003; 41-47.	2.4
2.7.	Petrovski D., Stavridis A., Georgiev V., Popov Z., Penev M., Lekovski L., Stankov O., Dohcev S., Saidi S., Kuzmanovski M., Stavridis S. Ehsonografskite parametri, serumski PSA i simptom skorot kaj pacienti so benigna prostaticna hiperplazija tretirana so α -reduktaza inhibitor i α blokator. Mak Med Pregled 2004; 11-5.	2.4
2.8.	Petrovski D., Stavridis A., Georgiev V., Popov Z., Penev M., Lekovski L., Stankov O., Dohcev S., Saidi S., Kuzmanovski M., Stavridis S., Banev S., Aceva-Andova L. Yolk sac Tumor na testisi-adultna forma, приказ на случај и осврт на литература. Mak Med Pregled 2005; 157-160.	2.4
2.9.	С. Ставридис, Љ. Лековски, С. Дохчев, М. Пенев, А. Ставридис, С. Банев. Бенигни фиброепителијални тумори на бубрежното легенче. Наши искуства и преглед на литературата; Мак. мед преглед. 2005; 1-2:45-47	2.4
2.10.	Banev S., Cvetkovski P., Filipovski V., Georgiev V., Stavridis A., Penev M., Lekovski Lj., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Stavridis S., Popov Z., Dzikova S., Trajcevska B., Peneva M. Identification and pathological significance of neuroendocrine differentiation in prostatic carcinoma. Acta chir. Maced. 2002; Vol 1: 109-118	2.4

3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
3.1.	Stavridis S, Georgiev G, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Ivanovski O, Janculev J, Mojsova M, Srceva M, Popov Z. Renal Cell Carcinoma with presense of venous tumor thrombus in the renal vein: surgical treatment and follow up. Mak Med Pregled 2012; 66(1): 51-57	3.6
3.2.	Saidi S, Georgiev V, Dohcev S, Stankov O, Stavridis S, Ivanovski O, Popov Z. The Effect Of Immediate Intravesical Mitomycin C Instillation After Transurethral Resection Of The Newly Superficial (Ta-T1) Bladder Cancers. Mak Med Pregled 2012; 66(2): 103-107	3.6
3.3.	G. Spasovski, S. Dohcev, O. Stankov, S. Stavridis, S. Josifov, S. Saidi, M. Mojsova-Miovska, J Masin-Spasovska. Kidney Transplant Program In Republic Of Macedonia – The Reality Of Outstanding Results Achieved In 2012 Mak Med Pregled 2012; 66(3): 129-130	3.6
3.4.	S. Stavridis, V. Georgiev, O. Stankov, S. Dohcev, S. Saidi, O. Ivanovski, B. Sabani, M. Penev. Хер-2 – предиктор на локално напреднат карцином на простата Мак. мед преглед 2013; 67(1): 28-34	3.6
3.5.	S. Dohcev, O. Stankov, J. Masin-Spasovska, S. Stavridis, I. Rambabova-Busletic, S. Josifov, S. Saidi, M. Mojsova-Miovska, V. Stankov, G. Spasovski A lymphocele after kidney transplantation can resemble the clinical condition of renal artery kinking or stenosis Mak Med Pregled 2012; 66(3): 187-190	3.6
3.6.	G.Spasovski, Sasho .Dohcev, Oliver.Stankov, Sotir.S, S.Josifov, Irena Busletic, and Jeka Masin ,Improvement in Kidney Transplant Program in the Re public of Macedonia –What Might be the Clue ?- Bantao Journal 2012; 10(2),47-48	3.6
3.7.	S. Stavridis, O. Stankov, S. Dohcev, S. Saidi, M. Penev Optimal Local Anesthesia When Performing Transrectal Prostate Biopsy Mak Med Pregled 2013; 67(2): 105-110	3.6
3.8.	A. Josifov, A. Simeonova, J. Masin-Spasovska, S. Dohcev, O. Stankov, S. Stavridis, S. Saidi, I. Rambabova-Busletic, M. Lazarevska, M. Mojsova-Miovska, G. Spasovski. Iliaco-renal bypass surgery with saphenous vein graft in kidney transplant recipient Mak Med Pregled 2013; 67(2): 123-125	3.6
3.9.	Irena Rambabova Bushljetik, Jelka Masin Spasovska, Gjulsen Selim, Olivera Stojceva Taneva, Oliver Stankov, Sotir Stavridis, Skender Saidi, Mihail Penev, Saso Dohcev, Trajan Balkanov and Goce Spasovski. Factors	

	that Influence Graft Function at 1-Year Posttransplantation and Correlation with Baseline Donated Kidney Function Measured with Radioisotopes. BANTAO Journal 2016; 14(1): 23-29	3,6
3.10.	Stavridis S., Georgiev V., Popov Z., Penev M., Lekovski Lj., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Saidi S., Kuzmanovski M., Banev S., Stavridis A. Radical Retropubic Prostatectomy for Prostate Carcinoma; First Results of the Clinic of Urology in Skopje. Acta Chir Jugosl. 2005; 52(4):37-40.	3.6
3.11.	Rambabova Bushljetik I, Popov Z., Masin Spasovska J, Sikole A, Selim Gj, Dohcev S, Ivanovski N. Could living unrelated renal transplantation ameliorate the actual shortage of organs in the Balkan region? Hippokratia; 2013; 17(3): 243–245.	3.6+0.589
3.12.	S.Saidi, S.Stavridis, S. Dohcev, O.Stankov, S.Komina, G.Petrushevska, Zh.Popov. Incidental Prostatae cancer in patients undergoing radical cystoprostatectomy in treatment for bladder cancer: our five- years results, Medicus 2013, Vol. 18 (2): 14-18	3.6
3.13.	Jelka Masin-Spasovska, Saso Dohcev, Oliver Stankov, Sotir Stavridis, Skender Saidi, Koco Dimitrovski, Goce Spasovski. Kidney Transplantation from Living-Unrelated and Elderly Living-Related Donors: Analysis of 5 Years Graft Survival and Outcome. BANTAO Journal 2013; 11 (1):24-28	3.6
3.14.	Masin-Spasovska J, Dohcev S, Stankov O, Stavridis S, Saidi S, Dejanova B, Dejanov P, Hristova-Dimceva A, Dimitrovski K, Spasovski G. Can an increased nitric oxide level be accepted as non-invasive marker for sub/acute rejection of the kidney allograft? Int J Artif Organs. 2013 Dec 23;36(12):907-12.	3.6+1.448
	Saidi S, Georgiev V, Stavridis S, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Banev S, Danilovski D, Ivanovski O, Popov Z, Evaluation of the value of p53 protein expression in the extra-capsular extension of prostate cancer. Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, XXXII, 2, p. 213–220 (2011).	3.6
3.16.	Spasovski G, Dohcev S, Stankov O, Stavridis S, Saidi S, Josifov A, Masin-Spasovska J. The improvement in kidney transplant program in R. Macedonia - what are the clues? Prilozi. 2013;34(2):9-13.	3.6
3.17.	S Saidi, V Georgiev, S Stavridis, D Petrovski, S Dohcev, L Lekovski, Z Popov, S Banev, and G Spasovski, Does prostate specific antigen density correlates with aggressiveness of the prostate cancer? Hippokratia; 2009 Oct-Dec; 13(4): 232–236. PMCID: PMC2776337.	3.6+0.36

3.18.	Stavridis S, Saidi S, Lekovski Lj, Dohcev S, Spasovski G. Screening for prostate cancer: a controversy or fact. Hippokratia; 2010 Jul;14(3):170-5	3.6 + 0.88
3.19.	Rambabova-Busljetic I , Popov Z, Masin-Spasovska J., Sikole A, Selim Gj, Dohcev S, Ivanovski N. Could living unrelated renal transplantation ameliorate the actual shortage of organs in the Balkan region? Hippokratia; 2013, 17, 3:243-245	3.6 + 0.78
3.20.	Aleksandra Panovska, Biljana K. Maja.M, Adrijan K , Tatjana .S, Sasho Dohcev, Oliver.S. Evalution of changes in serum concentration of sodium in a transurethral resection of he prostatae , Прилози МАНУ, XXXVI (1) 2015, 117- 125	3.6
3.21.	Sotir Stavridis, Aleksandar Mickovski, Vanja Filipovski, Sasho Banev, Sasho Dohcev, Ljupcho Lekovski. Epithelioid Angiosarcoma of the Adrenal Gland. Report of a Case and Review of the Literature Maced J Med Sci. 2010 DEC 15 3(4): 388-394	3.6
3.22.	Popov Z., Stavridis A., Lekovski Lj., Penev M., Dohcev S., Stankov O., Petrovski D., Saidi S., Kuzmanoski M., Stavridis S., Mickovski A., Banev S., Zografski G., Janculev J., Ivanovski O., Georgiev V. Urinary diversion: 30 years experience of a single centre in Republic of Macedonia. Acta Chir Iugosl. 2007;54(4):49.	3,6+0.10
3.25	Masin-Spasovska J, Dimitrovski K, Stavridis S, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Jakovski K, Balkanov T, Labacevski N, Stankov V, Lekovski L, Spasovski G. Acute fulminant hepatatis in kidney transplant recipient after repeated sevoflurane anesthesia - a case report and literature review. Curr Drug Saf. 2013 Jul 4;8(2):141-4.	3,6+1,45
3.26	Stavridis S., Georgiev V., Popov Z., Penev M., Lekovski Lj., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Saidi S., Kuzmanovski M., Banev S., Stavridis A. Radical Retropubic Prostatectomy for Prostate Carcinoma; First Results of the Clinic of Urology in Skopje. Acta Chir Iugosl. 2005; 52(4):37-40.	3,6
3.27	Ivanovski N, Masin J, Rambabova-Busljetic I, Pusevski V, Dohcev S, Ivanovski O, Popov Z. The outcome of commercial kidney transplant tourism in Pakistan. Clin Transplant. 2011; 25(1):171-3.	3,6+1,667

4.	Секциско предавање на научен/стручен собир	
4.1.	Бенигна простатична хиперплазија – двоен пристап кај пациенти со БПХ, Штип, Велес, Струмица (ГлаксоцитКлајн Лимитед -2010,2011	1
4.2	Епидемиолошка испитување за честотата појава на ациенти со акутен простатит хроничен простатит Лек-Скопје ,2011	1
4.3.	Терапевтски пристап на БПХ, Алкалоид 2015	1
4.4	Бенигна простатична хиперплазија – пристап кај пациенти со БПХ, Штип, Велес, Струмица (Крка Фарма 2013)	1
4.5	Хирушки третмн на БПХ,Најдобриот избор ? Скопје 2014	1
4.6	Трансплантација од живи дарители-историска успешна приказна, Скопје 2016	1
4.7	Предавач (експерт),за предавање на обуки, работилници, и стручни советувања за целна група поврзана со годишната програма на здружението за 2015 год , Регионален центар за Интеграции –Битола 2015	1
4.8	Cetorelix pamoate 9AEZS-102),кај pacienti so simptomatica BPH : dvojno slepa placebo –kontrolirana studija za efikasnost ,Фарма Прима 2007	1
4.9	Експерт /Обучувач по проект – изведувач (ЗГ МИДС –битола 2013	1
4.10	Експерт /Обучувач по проект – изведувач, теренски обучувач, (Здружение Озонски свет –Штип, 2013	1
4.11	Бенигна простатична хиперплазија – двоен пристап кај пациенти соБПХ,2013 ,Berlin chemie ,Skopje	1
5.	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество (Panel)	
5.1.	O.Stankov,J.Jordanovski, M.Zezoski,,DpETROSKI, s.Dohcev, Z.Popov , VTOR nacionalen kongres po andrologija so megjunarodno ucestvo, (PANEL TRUD 242 A),12-14 Noemvri , Sofija	3
5.2.	L.Lekoski, A.Stavridis, V.Georgiev, M.Penev,DOHCEV.S, O.Stankov, D.Petreski,S.Stavridis Z.PopovVazu-Enugugumakna anastomoza –metod za izbori pri obstruktivna Azoospermia, 12-14 1999, Sofija, Bulgarija	3

6.	Труд со оригинални научни резултати објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
6.1.	S.Dohcev – A Lymphocele after kidney transplantation can resemble the clinical condition of renal artery kinking or stenosis 2012 ;66(3)	3
7.	Апстракти објавени во зборник од конференции -меѓународни	
7.1.	Stavridis S., Lekovski Q., Dohcev S., Stavridis A. Benign fibroepithelial tumor of the renal pelvis, personal clinical experience and global literature review; Abstrakt kniga na 1. Sostanok na EAU za JIE, 2005	1
7.2.	Stavridis S., Lekovski Q., Dohcev S., Banev S., Stavridis A. Her-2, new potential predictor of locally advanced prostate carcinoma? Eur Urol Meetings; 2 (5) oct 2007	1
7.3.	S.Stavridis, V.Georgiev, O.Stankov, S.Dohcev, S.Saidi,O.Ivanovski, B.Shabani, M.Penev HER-2, Predictor of locally advanced prostate carcinoma, MMP,2013 67(1),28-34	1
7.4.	Stavridis S., Lekovski Q., Dohcev S., Ivanovski O., Mickovski A., Stavridis A. The impact of terazosin on the total IPSS, the quality of life and the delay of operative treatment in BPH/LUTS patients; Eur Urol Meetings; 2 (5) oct 2007	1
7.5.	Ivanovski O., Saidi S.K., Stavridis S.O., Dohcev S.A., Stankov O.L., Georgiev V., Popov Z.I. Characterization of adult murine prostate stromal stem cell population. European Urology Supplements, Volume 10, Issue 2, March 2011, Page 182. Presented on 26 th annual congress of European Association of Urology, 17-22 March, 2011.	1
7.6.	Stavridis S, Georgiev V, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Ivanovski O, Janculev J, Mojsova M, Srceva M, Popov Z. Renal cell carcinoma with renal vein and inferior vena caval involvement: Surgical techniques and outcomes. European Urology Supplements, Volume 10, Issue 9, October 2011, Page 607.	1
7.7.	Saidi S, Stavridis S, Ivanovski O, Dohcev S, Stankov O, Janculev J, Shabani B, Penev M., Georgiev V, Popov Z. Prognostic significance of hydronephrosis in bladder cancer treated by radical cystectomy. European Urology Supplements, Volume 10, Issue 9, October 2011, Page 597	1

7.8.	Saidi S, Petrovski D, Dohcev S, Stankov O, Penev M, Stavridis S, Mickovski A, Janculev J, Ivanovski O, Lekovski L, Georgiev V, Popov Z. Penile fracture-Series of cases. European Urology Supplements, Volume 8, Issue 8, September 2009, Page 647	1
7.9.	Mickovski A, Stavridis S, Janculev J Stankov O Lekovski L Saidi S, Filipovski V. Is adrenelectomy necessary during radical nephrectomy for renal cell carcinoma..	1
7.10.	S. Stavridis, A. Mickovski, J. Janculev, S. Saidi, S. Dohcev, L. Lekovski. Inguinal hernia in men undergoing _ection alta surgical approach. European Urology Supplements, Volume 8, Issue 8, September 2009, Page 639	1
7.11.	Popov Z., Jankulovski N., Josifovski T., Stankov O., Kuzmanovski M., Saidi S., Stavridis S., Mickovski A., Ivanovski O. Dimitrovski G. Transperitoneal laparoscopic adrenalectomy: first experience from the Balkan Peninsula. Santiago 2008, SIU World Uro-Oncology Update. November 19-22, 2008, Santiago, Chile, Urology 2008: 72, 5 Supplement: S100-S101	1
7.12.	Saidi S, Stavridis S, Dohcev S, Stankov O, Komina S, Petrusevska G, Popov Z. Incidental prostate cancer in patients undergoing radical cystoprostatectomy in treatment for bladder cancer, 5 years results. 5th Uro-Oncology Winter Congress, Skopje, Macedonia 2013	1
7.13.	Stavridis S, Georgiev V, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Ivanovski O, Shabani V, Janculev J, Mojsova M, Srceva M, Popov Z. Renal cell carcinoma with renal vein and inferior vena caval involvement: surgical techniques and outcomes. 5th Uro-Oncology Winter Congress, Skopje, Macedonia 2013	1
7.14.	Saidi S, Georgiev V, Lekovski L., Petrovski D., Dohcev S., Stavridis S., Janculev J., Mickovski A., Shabani B., Popov Z. Expression of p53 protein and correlation with clinicopathological features in patients undergoing radical prostatectomy. Eur Uro Suppl 2010;90(6):575	1
7.15.	Stavridis S., Penev M., Lekovski L., Saidi S., Kuzmanovski M., Mickovski A., Stavridis A. Does lymphadenectomy improves the overall survival in RCC patients European Urology Meetings 2007; 2(5):13.	1
7.16.	S. Saidi, V. Georgiev , S. Stavridis, S. Dohcev , O. Stankov, M. Penev, S. Panov. Microsatellite instability in urinary bladder cancer. European Urology Meetings 2014; 2(5):23.	1

7.17.	S. Saidi, Z. Popov, V. Janeska, S. Panov. Molecular markers for detection of urinary bladder cancer. European Urology Meetings 2014	1
7.18.	Renal Cell Carcinoma With Renal Vein And Inferior Vena Caval Involvement: Surgical Techniques And Outcomes Stavridis, S., Georgiev, V., Penev, M, Stankov, O. Dohcev, S., Saidi, S., Ivanovski, O, Janculev, J., Mojsova, M., Srceva, M., Popov, Z. 5 th Winter Urooncology Congress 2013	1
7.19.	Improvement in the national kidney transplant program through the South-eastern European health Network (SEEHN) initiative Goce Spasovski, Jelka Masin Spasovska, Irena Rambabova Busletic, Saso Dohcev, Oliver Stankov, Sotir Stavridis, Saso Josifov ETCO Dubrovnik, Croatia, 2012	1
7.20.	Saidi S., Dohcev S., Petrovski D., Kuzmanovski M., Sotir S., Oliver S., Penev M., Lekovski L., Georgiev V., Stavridis A., Banev S., Popov Z. The complications after bladder substitution with "Studer-technique" for muscle invasive bladder cancer. European Urology Meetings. 2007; 2(5): 6.	1
7.21.	Saidi S., Stavridis S., Janculev J., Kuzmanovski M., Mickovski A., Petrovski D. Complications after radical retropubic prostatectomy-our experience European Urology Meetings 2008;3(9):102.	1
7.22.	Saidi S., Kuzmanovski M., Stavridis S., Ivanovski O., Janculev J., Petrovski D. Effectiveness of immediate intravesical instillation of mitomycin C after transurethral resection of low risk non muscle invasiva bladder cancer European Urology Meetings 2008;3(9):120.	1
7.23.	Stavridis S. Dohcev S., Saidi S., Mickovski A., Janculev J., Stavridis A., Lekovski Lj. Finasteride prior TURP; Does it really helps? European Urology Meetings 2008;3(9):94.	1
7.24.	Tausanova B., Orovcanec N., Zafirova B., Pavlovska I., Stavridis S. Urolithiasis in Macedonia; XXXVIII dani preventivne medicine, naucen sastanok so me unarodno u~estvo, Nis 2004	1
7.25.	S.Dohcev ,O.Stankov ,J.Masin, S.Stavridis, I.Rambabova,S.Josifov ,S.Saidi, M.MojsovaChainging patterns in urologic posttranplant care for an	1

	increased turnover of kidney graft recipients in R.Macedonia, Fouth International Medical Cogress 2013 ;66(3)	
7.26.	S. Stavridis, S. Dohcev, Lj. Lekovski, A. Stavridis. Gigantic leiomyosarcoma of the kidney: case report; 2. Kongres na urolozite na Slovenija Slovenia, 2002.	1
7.27.	Z. Popov, N. Ivanovski, L. Lekovski, S. Dohcev .O. Stankov, D. Petreski, Kidney Transplantation in r.of Macedonia , MAK.MEDPREGLED 54 suplement 41 Skopje 2000	1
7.28.	Saidi S, Stankov O., Dohcev S., Stavridis S., Mickovski A., Penev M., Shabani B., Ivanovski O., Popov Z. Our experience with the treatment of benign prostatic hyperplasia (BPH) with tamsulosin in patients with normotension and orthostatic hypotension. Eur Uro Suppl 2010;90(6):575	1
7.29	S. Stavridis. Georgiev. v, Popov. z, M. Penev, Lekovski. Lj, S. Dohcev, D. Petroski, S. saidi, A. Stavridis. Radical Retropubic prostatectomy for prostate carcinoma , First results of the clinic of urology in Skopje, 2005 , Beograd	1
7.30.	Stankov O., Popov Z., Stavridis A., Georgiev V., Penev M., Lekovski Lj., Dohcev S., Petrovski D., Stavridis S. Glaufos (Ofloxacin) in the treatment of UTI-s; 2 nd Congress of the Balkans Urologists, Crpyra, 2002.	1
7.31.	Petrovski D., Penev M., Popov Z., Stavridis A., Georgiev V., Lekovski Lj., Stankov O., Dohcev S., Stavridis S. Yolk sac tumor of the testis casereport; 2 nd Congress of the Balkans Urologists, Crpyra, 2002.	1
7.32	Lekovski Lj., Stavridis A., Popov Z., Georgiev V., Penev M., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Stavridis S. Nephrectomy indications and complications in 404 patients in 8 year period. 2 nd Congress of the Balkans Urologists, Crpyra, 2002.	1
7.33	Penev M., Stavridis A., Popov Z., Georgiev V., Lekovski Lj., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Stavridis S. Selection of BPH treatment in accordance to urodynamics. 2 nd Congress of the Balkans Urologists, Crpyra, 2002.	1
7.34	Penev M., Stefanovsky A., Batandzioski T., Stankov O., Stojanoski I., Popovski Z., Dohcev S., Ilievski L., Kelepurovski I., Saidi S., Minev I., Naskovski R., Stavridis S. et al. ESWL in the treatment of renal and ureteral stones: a multicenter international experience with Siemens lithoscop [®] Eur Uro Suppl 2010	1

7.35	L.Lekoski, A.Stavridis, V.georgiev, M.Penev,S.Dohcev, O.Stankov, D.Petreski,S.Stavridis, Z.popov Extracorporal shock wavelithot –ripsy withdornier -9000- tenyear experience MAK.MED.PREGLED 41,Skopje 2000	1
7.36	Stavridis S., Lekovski L., Dohcev S., Ivanovski O., Mickovski A., Stavridis A. The impact of terazoswin on the total IPSS, the quality of life and the delay of operative treatment in BPH/LUTS patients. European Urology Meetings 2007; 2(5):13.	1
7.37	Stavridis S., Lekovski L., Dohcev S., Banev S., Stavridis A. Her-2, new potential predictor of locally advanced prostate carcinoma? European Urology Meetings 2007; 2(5):13.	1
7.38	M.Peneva, Zogovska L, Damevska.L, Noevski B, S.DOHCCEV, S.Stavridis, M.Srceva A.Damevski, J.Janculec, Masin.Spasovska.J,G.Spasovski - Soft tissue cover for an exposed trasplnted kidney –a case report,4- Congres of the MSNDTAO	1
7.39	S.Stavridis, A.Mickovski, S.saidi, S. DOhcevAngiosarcom na nadbubreznata zhlezda –na slucaj i pregled na dostapna literatura ,3- Kongres na Hirurzite , 2010 ,Ohrid	1
7.40	S.saidi, V.Georgiev, L.Lekoski, D, petrovski, S.Dohcev ,S.Stavridis J.Jnaculev, Mickovski.A, Shabani.b,Expression of P53 Protein and corelation with clinicopathological features in patients undergoing radical prostatectomy, s70, 4-north Eastern European Meeting 2010 volume 9,ISSN 159=69-9056	1
7.41	M.Penev, Stefanovski.a, Btadzioski.T, Stankov.o, Stojanoski.I, S.Dohcev, Ilievski.L, I.Kelpurosvski, S.Saidi, I.Minev, Stavridis.S, Krtev .T, O.Ivanovski, Rusaj.A, J.Janculev,I.Cipurovski, I.Saltirov, Petkova.KExtracorporal Shockwave lithotripsy in the treatment of renal annd ureteral stones ;a multicenter international experience with siemens lithoskop, S178, 12EAU 2012 GERMANY , Drezden	1
7.42	Saidi S, Stavridis S, Dohcev S, Stankov O, Komina S, Petrusevska G, Popov Z. Incidental prostate cancer in patients undergoing radical cystoprostatectomy in treatment for bladder cancer, 5 years results. 5th Uro-Oncology Winter Congress, Skopje, Macedonia 2013	1
7.43	I.Rambabova Busljetik, J.Masin Spasovska, G.Selim, O.Stojceva Taneva, O.Stankov, S.Stavridis, S.Saidi, S.Dohcev, G.Spasovski. Comparison of graft function and factors of influence estimated with three formulas based on serum creatinine during twelve months after transplantation, with basic function of donated kidney measured with radioisotopes. 5 thCongress of MSNDTA with international participation, Skopje, R.Macedonia, 2016	1

7.44	Saidi. S, Popov. Z, Penev. M, Stankov. O, Stavridis.S, Dohcev.S, Shabani.B, Panov.S. Increased expression of UHRF1 gene in urinary bladder cancer, Eur Urol Suppl 2013;12:e1231	1
7.45	Saisi.S, Stavridis.S, Ivanosvski O, Dohcev .S, Stankov .O, Janculev .J, Shabani B, Penev .M, Georgiev.V, Zivko. P. Prognostic significance of hydronphrosis in bladder cancer treated by radical cystectomy. Eur Urol Suppl 2011; 10(9):597.	1
7.46	S. Saidi, D. Petrovski, S. Dohcev, O. Stankov, M. Penev, S. Stavridis, A. Mickovski, J. Janculev, I. Ognen, L. Lekovski, V. Georgiev, Z. Popov. Penil fracture – Series of cases. European urology supplements. 2009;8:647.	1
7.47	Saidi S ., Stankov O., Dohcev S., Stavridis S., Mickovski A., Penev M., Shabani B., Ivanovski O., Popov Z. Our experience with the treatment of benign prostatic hyperplasia (BPH) with tamsulosin in patients with normotension or orthostatic hypotension. Eur Urol Suppl 2010;9(6):598.	1
7.48	S. Stavridis, A. Mickovski, J. Janculev, S. Saidi, S. Dohcev, L. Lekovski. Inguinal hernia in men undergoing sectio alta surgical approach. European Urology Supplements, Volume 8, Issue 8, September 2009, Page 639	1
7.49	Stavridis S, Georgiev V, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Ivanovski O, Shabani V, Janculev J, Mojsova M, Srceva M, Popov Z. Renal cell carcinoma with renal vein and inferior vena caval involmnet: surgical techniques and outcomes. 5th Uro-Oncology Winter Congress, Skopje, Macedonia 2013	1
7.50	Stavridis S, Georgiev V, Penev M, Stankov O, Dohcev S, Saidi S, Ivanovski O, Janculev J, Mojsova M, Srceva M, Popov Z. Renal cell carcinoma with renal vein and inferior vena caval involvement: Surgical techniques and outcomes. European Urology Supplements, Volume 10, Issue 9, October 2011, Page 607.	1
7.51	Stavridis, S., Georgiev, V., Penev, M, Stankov, O., Dohcev, S., Saidi, S., Ivanovski, O., Janculev, J., Mojsova, M., Srceva, M., Popov, Z. Renal cell carcinoma with renal vein and inferior vena caval involvement: Surgical techniques and outcomes. Eur Urol Suppl 2011;10(9):607.	1

7.52	Z.Popov, S.Dohcev, J.masin, N.Ivanovski, I.RAMBABOVA,O.Stankov, The organ shortage on the Balkan – Pakistan , the promising land , Transplantation 2008; Volume 86: No 2s	1
8.	Апстракти објавени во зборник од конференции -домашни	
8.1.	A. Ставридис, В. Георгиев, М. Пенев, Љ. Лековски, О. Станков, С. Дохчев, Д. Петровски, С. Саиди, С. Ставридис, Ж. Попов. Стриктуре на уретра и нивно решавање со оптичка интерна уретротомија, наши искуства 1995-2001. Мак Мед Преглед 2002; 55:79.	0.5
8.2.	A. Stavridis, Lj. Lekovski, S. Dohcev, S. Stavridis, M. Ristovski. Onkocitom na bubreg - prikaz na slucaj; Mak Med Pregled 54: (suplement 41) str. 93, Skopje 2000	0.5
8.3.	S.Saidi, V.Georgiev, S.Stavridis, S.Dohcev, O.Stankov, M.Penev, S.Panov V-moifid orthotopic ileal bladder, S8824-26 October Belgrad , Serbia	0.5
8.4.	L.Lekovski, A.Stavridis, V.Georgiev, M.Penev, O.Stankov, S.Dohcev, D.Petrovski, S.Saidi, S.Stavridis, Z.Popov. Ekstrakorporalna sok branova litotripsija i klasicna pijelolitotomija, sporedbena studija. Prv nacionalen kongres po Urologija vo sorabotka so Evropskata Asocijacija po Urologija. Mak.Med.Pregled 55, (supplement 51), str.44 Ohrid 13-15 Juni, 2002	0.5
8.5.	Banev S, Cvetkovski P, Filipovski V, Georgiev V, Stavridis A, Penev M, Lekovski Q, Stankov O, Dohcev S, Petrovski D, Stavridis S, Popov Z, Xikova S, Trajcevska B, Peneva M. Identification and Pathological Significance of Neuroendocrine Differentiation in Prostatic Carcinoma. Прв национален конгрес по Урологија во соработка со Европската Асоцијација по Урологија . Mak.Med.Pregled 55, (supplement 51), стр.44 Охрид 13-15 Јуни, 2002	0.5
8.6.	D.Petrovski, A.Stavridis, V.Georgiev, M.Penev, L.Lekovski, O.Stankov, S.Dohcev, S.Saidi, S.Stavridis, Z.Popov Evaluation of the urodynamic parameters at patients with BPH treated with 5alfa inhibitor and alfa blockator. Прв национален конгрес по Урологија во соработка со Европската Асоцијација по Урологија. Mak.Med.Pregled 55, (supplement 51), стр.49 Охрид 13-15 Јуни, 2002	0.5
8.7.	S.Banev, P.Cvetkoski, V.Filipovski, A.Stavridis, V.Georgiev, M.Penev, L.Lekovski, S.Dohcev, O.Stankov, D.Petrovski, S.Stavridis, Z.Popov Морфомтерија на јадрото кај бенигни и малигни простатици лезии. Прв национален конгрес по Урологија во соработка со Европската Асоцијација по Урологија. Mak.Med.Pregled 55, (supplement 51), стр.56 Охрид 13-15 Јуни, 2002	0.5

8.8.	M.Penev, , A.Stavridis, V.Georgiev, L.Lekovski, O.Stankov, S.Dohcev D.Petrovski, S.Saidi, S.Stavridis, M.Kuzmanoski, Z.Popov. Lithotripsy or ureteral lithiasis with the dornier system with radiological location. Прв национален конгрес по Урологија во соработка со Европската Асоцијација по Урологија. Mak.Med.Pregled 55, (supplement 51), стр.69 Охрид 13-15 Јуни, 2002	0.5
8.9.	Stavridis A., Georgiev V., Penev M., Lekovski Lj., Stankov O., Dohcev S., Petrovski D., Saidi S., Stavridis S., Popov Z. Urethral Strictures and Their Management with Internal Optical Urethrotomy, Our Experiences 1995-2001; Mak Med Pregled 55: (supplement 51) str. 1-96, Skopje 2002	0.5
8.10.	L.Lekovski, A.Stavridis, V.Georgiev, Z.Popov, M.Penev, O.Stankov, S.Dohcev, D.Petrovski, S.Stavridis.Extracorporeal Shock Wave. Lithotripsy with Dornier MPL-9000-Ten Year Experience. Mak Med Pregled 54:(Suplement 41).str 39, Skopje 2000	0.5
8.11.	O.Stankov, Z.Popov, A.Stavridis, V.Georgiev, M.Penev, L.Lekovski, S.Dohcev, D.Petrovski, S.Stavridis Glaufos (Ofloxacin)-Our-Experience in the Treatment of UTI-s. Mak Med Pregled 54:(Suplement 41).str.81, Skopje 2000	0.5
8.12.	L.Lekovski, A.Stavridis, Z.Popov, V.Georgiev, M.Penev O.Stankov, S.Dohcev, D.Petrovski, S.Stavridis. Nephrectomy-Indications and Complications in 404 Patients in 8 Year Period. Mak Med Pregled 54:(Suplement 41).str.99, Skopje 2000	0.5
8.13.	Penev M., D. Petrovski, Z Popov, A. Stavridis, V. Georgiev, Lj. Lekovski, O. Stankov, S. Dohcev, S. Stavridis. Selection of BPH Treatment in Accordance to Urodynamics; Mak Med Pregled 54: (supplement 41) str. 1-108, Skopje 2000	0.5
8.14.	Dohcev S., Stavridis A., Georgiev V., Lekovski L., Penev M., Stankov O., Petrovski D., Saidi S., Stavridis S., Popov Z. Ortotopska kontinentna derivacija na urina spored metodot na Studer, petgodisen pregled. Mak Med Pregled 2002; 55:56.	0.5
8.15.	S.Dohcev, Анурија и ретенција ,Скопје XIX Симпозиум за усовршување на лекарите по општа хирургија на Р Македонија	0.5
8.16.	Екстракорпорална Сшок бранова литотрипсија и класична пиелолитотомиа , споредбена ситуација, 1 Македонски Конгрес по Урологија 13-15 јуни, Охрид 2002	0.5
8.17.	D.Petroski, A.stavridis, V.georgiev, M.Penev, Lekoski.Lj, O.Stankov, S.Dohcev, S.Saidi , Evolution of the urodynamic parameters at patients with BPH ,treated with 5L inhibitor and L-blocator, , 1-Makedonski Kongres po Urologija 13-15 juni, Ohrid 2002	0.5

8.18.	S.Banev, P.Cvetkovski, V.Filipovski, A.Stavridis, V.Georgiev, M.Penev, L.LJ, S.Dohcev, O.Stankov, D.Petreski, S.Stavridis, Zh.Popov Morfometrija na jadroto kaj Benigni I Mai=ligni prostaticni Lezii, 1-Makedonski Kongres po Urologija 13-15 juni, Ohrid 2002	0.5
8.19	S.Dohcev, A.Stavridis, V.Georgiev, M.Penev, L.Lekoski, O.Stankov, D.PETreski, S.Saidi, S.Stavridis Zh. Popov Ortotopska kontinentna derivacija na urina spored metododot na Shtuder ,godishen pregled, , 1-Makedonski Kongres po Urologija 13-15 juni, Ohrid 2002	0.5
8.20	O.Stankov, S.Stavridis, S.Dohcev, S.Saidi, J.Janculev, Dimitroski.K, J.Masin, G.Spasovski Индукциона терапија во ренална Трансплантација , април 2016, стр. 23	0.5
8.21	Stavridis.S, Stankov.o, S.Dohcev, S.Saidi, Stankov.V, Mojsova.M, A.Petrushevska, S.Komina, V.Janevska .Evaluatio of Panel use of prognostic markesrs for treatment planning in prostatae cancer patients , novini vo urologijatat2016, str 33,skopje	0.5
8.22	S.Saidi, V.Georgiev, Zh.Popov, M.Penev, O.Stankov, S.Dohcev, S.Stavridis, Panov.S. Имунотерапија кај карцином на мочен меур , Новини во урологијата 2016, стр. 27-28	0.5
8.23	S.Saidi, O.Stankov .S.Dohcev, M.Penev, G.Spasovski, Effects of serenoa repens alcohol extract on Benign prostate Hyperplasio, Новини во урологијата 2016, стр. 40	0,5
8.24	S.Saidi, V.Georgiev, Popov.Z, O.Stankov, S.Dohcev, S.Stavridis, Saodi.M., V.Janevska, G.Petrushevska, G.Spasovski, Selim.K, Panov S.Management of Primary Bladerr Tumors at the University Clinic od Urology in Skopje in 2010 during one year follow up , Новини во урологијата 2016, стр.40	0,5
8.25	Tanevska .Zrmanovska.A, Bajdevska .D, Lazarova.B, O.Ivanovski, J.Janculev, Trifunovski .A, S.Dohcev, O.Stankov, Penev.M Prostate Specimens Review from prostate needle Biopsies transurethral resections and operative materials in a three year period (2013-2015), Новини во урологијата 2016, стр.41	0,5
8.26	Lazarova.B, Bajdeska D, TanevskaZrmanovska.A, O.Stankov, Stavridis.S, M.Penev, O.Ivanovski, S.Dohcev, Trifunovski.A, S.Saidi, M.Penev, J.Jnanculev ,Janevsk.V Evaluation of Renal Cell Carcinomas in operative material from radical Nephrectomies in a five year period.), Новини во урологијата 2016, стр.44	0,5
8.27	Skender S, V.Georgiev, S. Dohcev, Oliver .s, Sotir.s, Ogden.I, Z.Popov. Тхе ефект оф имедиат интравесикал Митомидин Цинсталтационен трансуретрал ресектин оф тхе нејлу суперфициал (Та-Т1) бладдеер канцер.Мк.Мед.Друштво 2012; 66(2);103-107	0,5

8.28	G.Spasovski, S.Dohcv,O.Stankov, S.Stavridis,S.Josifov, S.Saidi, M.Mojsova, „Jelka Masin.Program za Transplantacija na bubreg vo R. Makedonija,realnost za postignite rezultati vo 2012 , Journal Of MACEDONIAN Medical Association2012;66(3)	0,5
8.29	M. Peneva, E. Zogovska, L. Damevska, L. Nveski, B. Dzonov, S. Stavridis, M. Srceva, A. Damevski, J. Janculev, J. Spasovska-Masin, G. Spasovski. Soft tissue cover for an exposed transplanted kidney- a case report; Книга на апстракти на 4. Конгрес на МЗНДТВО со интернационална партиципација, Охрид, 2012.	0,5
Вкупно:		

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Бр.	Назив на активноста:	Поени
1.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник	
2.1.	Калкулоза на уринарниот тракт, Скопје 2003, коавтор	6
2.2.	Симпозиум на новини во урологијата 2016, зборник на апстракти, член на Научен одбор	1
2.	Завршена специјализација во областа на здравството	
	Уверение за завршена специјализација по урологија	2
Вкупно:		9

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

1.	Уредник на меѓународно научно/стручно списание	
	Сеп	3
2.	Уредник на зборник на трудови од научен/стручен собир	
2.1	Прв Македонски национален конгрес по урологија – уредник на книга на апстракти	1
3.	Студиски престој во странство	
3.1.	- до три месеци (2012 год), Кадаверична трансплантација, принципи и организација, проф. Ж. Каштелан, Загреб, Хрватска	0.5
4.	Награда за научни постигнувања од струкова организација	
4.1.	Диплома од македонско лекарско друштво, за придонес и ангажирање во работата на друштвото - 2004	3
4.2.	Плакета за значаен придонес во остварувањето на целите и задачите на Македонското лекарско друштво – 2005	3
4.3.	Благодарница од Лекарската комора на Македонија, за покажана професионалност, стручност и пожртвуваност, максимална заложба и навремена реакција при укажување медицинска помош на повредените – 2006	3
4.4	Диплома – од градски одбор за техничко воспитување на младите при советот на Народна техника –Скопје	3
4.5	Награда –Фондот награда „13 Ноември“ на Град Скопје -2004 год.	3
4.6	Решение за парична награда април 20015, Министерство за здравство на РМ	3
4.7	Решение за парична награда ЈУЛИ 2013 ,Министерство за Здравство на РМ	3
5.	Раководител на внатрешна организациона единица	
5.1.	Раководител на Одделот на трансплантација на бубрези на Кл. за Урологија	3
5.2.	Раководител на Одделение Г-Уролошки оперативен блок, 2002	3
6.	Учество во комисии и тела на државни и други органи	

6.1	Председтел на комисија за јавни набавки во вредност од 5000 евра без ДДВ	1
6.2	Член на Комисија за трансплантација на органи 2013	1
6.3	Комисија за нормативна дејност при ЈЗУ –Урологија -член	1
6.4	Комисија за позитивна листа на лекови кои се неопходни во терапијата на начите оаменти при ЈЗУ Клиника за Урологија 2009 –член	1
6.5	Комисија за јавни набавки (над 3000 евра)-председател	1
6.6	Тим за управување и координација за областа специфични клинички услуги – председател	1
6.7	Комисија за разгледување на случаи на пациенти болни од малигни заболување од областа на урологијата-2016 – член	1
6.8	Комисија за нормативна дејност при ЈЗУ. Клиника за урологија –член	1
6.9	Комисија за здравсто на Собрание на Р.Македонија, 2002 –заменик-член	1
6.10	Делегација на Собранието на РМ во Парламентарна димеција на ПД-ЦЕИ, 2002	1
6.11	Пратеник во Собранието на Р Македонија, 2002-2006	1
Вкупно:		42,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	152,85
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	124,5
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	9
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	42,5

Вкупно:	328,85

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Илија Панговски с.р.
2. Проф. д-р Горан Кондов с.р.
3. Проф. д-р Слободан Ристовски с.р.
4. Доц. д-р Светозар Антовиќ с.р.
5. Доц. д-р Христијан Костов с.р.

Н.с.р.д-р Лазо Новески

Биографија

Д-р Лазо Новески е роден на 21.11.1958 година во с. Извор, Кичево, каде што завршил основно и средно училиште со одличен успех. Дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје на 2. 7. 1982 г. со среден успех 8,0.

Како стипендист на ЈНА бил вработен како активно воено лице во гарнизоните во Кичево и Скопје од 1982 до 1991 година. Специјализација по општа хирургија завршил во 1995 г. Супспецијализација од пластична хирургија завршил во 2000 г. Од 1991 г. бил вработен на Хируршкото одделение во Воена болница, Скопје, а од мај 2000 г. работи на Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија во Скопје.

Во 2006 г. ја одбранил магистерската теза „Проценка на факторите за предвидување на статус на регионални лимфни жлезди кај малиген меланом на екстремитети“ и со успех 9,625 ги завршил магистерските студии.

Во 2014 г. ја одбранил докторската дисертација „Вредноста на клиничките и хистолошките фактори во прогнозата на малигниот меланом на екстремитетите“, со што се здобил со звањето доктор на медицински науки.

Наставно-образовна дејност

Д-р Лазо Новески бил активно вклучен во различни процеси на образовната дејност. Во периодот од 1985 до 1991 година, како началник на Санитетската служба и управник на Гарнизонската амбуланта со стационар, бил директно одговорен за организацијата и изведувањето на секојдневната настава на Санитетското одделение. Како начелник на Центарот за обука на резервен санитетски кадар на РМ, бил одговорен за организација, планирање и изведување на периодична настава на резервниот санитетски кадар (теренски вежби). Во 1996 г., како специјалист-хирург, бил одговорен и ја изведувал санитетската обука на специјалните единици на АРМ.

Кандидатот активно учествувал во повеќе школи и работилници.

Д-р Лазо Новески е коавтор на учебник издаден во странство: Besim Elezi et all. Kirurgjija, Principe e praktika. Parimet themelore te kirurgjise plastike dhe rekonstruktive. Vol.1.2009;(24)444-483 Tirana.

Научноистражувачка дејност

Д-р Лазо Новески е автор на бројни научни трудови објавени во земјата и во странство. Активно учествувал на многу домашни и меѓународни конгреси, како и на секциски предавања. Апстрактите се објавени во соодветните зборници. Учесник е во националниот научен проект во 2013: Истражување на пазар за напреднат базоцелуларен карцином во Р. Македонија.

Стручно-апликативна дејност

Д-р Лазо Новески ја вовел за првпат во Р Македонија методата: Сентинел лимфна жлезда кај пациенти со меланом.

Учесник е во проектот со Министерството за здравство на РМ: Дисперзирана клиника.

Бил член во Комисијата за изготвување на клинички упатства.

Во неколку наврати бил ангажиран како вешто лице во судски процеси.

Член е на бројни домашни и меѓународни стручни здруженија.

Дејности од поширок интерес

Кандидатот е добитник на повеќе пофалници и награди. Бил раководител на внатрешни организациони единици на работното место. Бил член во повеќе комисии и тела на државни и други органи. Во 2001 г. бил на едномесечен стручен престој во Минхен, Германија, на Универзитетската клиника за пластична хирургија.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот Лазо Новески доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет

Ред. бр.	Евалуација:	Поени
1.	2016, летен семестар	9,87 (од 10)
2.	2016, зимски семестар	9,63 (од 10)

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат:

Лазо Благоја Новески

Институција:

Медицински факултет, УКИМ, Скопје

ЈЗУ Клиника за пластична и реконструктивна хирургија

Научна област:

медицина, хирургија

Наставно-образовна дејност

		Поени
Ред. број		
	Одржана настава прв циклус студии 4*0,04	0,16
	Одржани вежби 160*0,03	4,8
	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка пракса 144*0,06	8,64
1.	Теренска настава во Центар за обука на резервен санитарски кадар на Р. Македонија во периодот од 1985 до 1991 г. 7 години x 48 недели x 5 часа x 0.04 Изведувачка настава на едномесечна обука на специјални единици на АРМ и МВР IV. 1996 22 дена x 7 часа x 0.04	67,2 6,16
3.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник –коавтор Besim Elezi et all.Kirurgjija,Principe e praktika. Parimet themelore te kirurgjise plastike dhe rekonstruktive. Vol.1.2009;(24)444-483 Tirana	8
4.	Настава во школи и работилници – раководител – началник на санитарска служба во Центар за резервни санитарски старешини, 1985-1991	1,5
5.	Ментор на здравствена едукација	288
6.	Едукатор на здравствена едукација	112
7.	Настава во школи и работилници – учесник x 24 1. Курс на МАХ 15.5.2010 2. Обука за здравствен менаџмент 6 недели од 14.05.2009 3. European school of oncology- 31.10.2003 Битола 4. MAPREX 24.3.2014 5. ISAPS symposium, 6.6.2009 Охрид 6. Трет балкански семинар за телемедицина 6-7.2.2010 7. Курс на EACMFS, 20-21.11.2009 Скопје 8. Работилница MENTOR, 15.12.2007 Скопје 9. Тренинг курс RESTYLANE, 14-15.3.2007 Скопје 10. MAPREX, 20.11.2013 Скопје 11. Работилница MAPREX, 25.03.-5.4.3013 Скопје 12. Состанок MZKINI, 17.12.2010 Скопје 13. Endotin advanced training 3.12.2011. Tokuda Hospital –Sofia 14. Работилница MENTOR, 21-22.6.2012 Белград 15. Континуирана едукација на Фармацевтски факултет 25.6.2010. Скопје 16. MAPREX, 5.6.2012 Скопје	24

	17. MAPREX, 29.3.2012 Скопје 18. Курс по ринопластика 26-27.5.2011 Скопје 19. Семинар на ВМА Белград, 7-11.4.1986 20. Семинар – меѓународна вежба –MEDCEUR, 20-31.8.1997 21. Курс за опекотини USA MEDDAC;HEIDELBERG, 26.8.1997 22. Курс за срцева ресуституција USA MEDDAC, 26-27.8.1997 23. Workshop for “Breast education and Aesthetic surgery of face” 17. IX. 2014, Скопје 2014 24. Работилница организирана од Клиника за пластична и реконструктивна хирургија во присуство на проф. д-р Зијад Ал Кирики, Лајпциг, Германија, 2007	
	Вкупно	520,46

Научно-истражувачка дејност

Ред · бро ј		Поен и
1.	Учесник во национален научен проект: Истражување на пазар за напреднат базоцелуларен карцином во Р. Македонија, 2013	3
2.	Секциско предавање на научно-стручен собир, 23.4. 2003	1
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание: 1. Мостров И, Новески Л. Комбинација на резенки во реконструкција на големи дефекти на очните капаци и периорбита. ММП 2010; 64(1) 2. Џонов Б,...Новески Л. Реконструкција на мекоткивни дефекти на потколеница со мускулен флеп од гастрокнемиус: приказ на случај Acta Chirurgica Macedonica 2005; 4 (1) 3. Мостров И, Новески Л, Џонов Б. Хируршки третман на карциноми на очните капаци и периорбиталната кожа. ActaChirurgicaMacedonica 2003;1: 43-52.	3,6 3,6 3,2

4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: 1. Noveski L, Dzokic Gj, Dzonov B, Zafirova-Ivanovska B, Zhivadinovik J. Predictors of sentinel lymph node status and onset of regional lymph nodes metastases in melanoma. Contributions 2012; XXXIII (2):131–40. 2. Noveski Lazo, Tudzarova – Gjorgova S, Dzonov B, Mirchevska E, Pejкова S. Intraoperative Lymphatic mapping and sentinel lymphadenectomy in patients with malignant melanoma of the extremities – results of learning phase. Acta morphol. 2011; Vol.8(2):75-7. 3. Noveski Lazo, Dzhokik G, Pejкова S, Dzhonov B, Peneva M. Predictive factors in malignant melanoma. Acta morphol. 2012; Vol.9(1):41- 4. 4. Noveski Lazo, Dzonov B, Stojmenski S, Angelevska M, Stojanovski S. Sentinel lymph node mapping in patients with melanoma. Acta morphol. 2012; Vol.9(2):34-7. 5. Noveski L, Dzonov B, Mostrov I, Mircevska E. Coverage of anterior abdominal wall defects: case report. Acta morphol. 2011; Vol.8(1) 6. Noveski L, Dzonov B, Mostrov I, Mircevska E. Prognostic factors for onset of metastases in malignant melanoma of the extremities. Acta morphol. 2011; Vol.8(1) 7. Dzonov B, Noveski L, ... Total sub muscular plane as final solution for the complications in breast augmentations (case reports). Acta morphol. 2011; Vol.8(1)	3,6 3,6 3,6 3,6 3,6 3,6

		3,6
5.	Апстракти објавени во зборник на конференции (меѓународни и национални) 1.Бошковски Т, Мирчевски Ј, Новески Л. Колоректален карцином анализа на 108 случаи. XIV конгрес на лекарите на Македонија; октомври 1995, Охрид. 2.Noveski L, Mitanoski K, Noveska D, Mladenoski G. Our experience with tangent excision and transplantation on deep burns European Burns Association, 7th International Congress, September 1997, Leuven, Belgium. 3. Ilievski G, Mitanoski K, Noveski L. The general determination in the treatment of burns 6th Annual Conference of the Czech Burn Society, May, 1998, Brno, Czech Republic. 4.Noveski L, Mitanoski K, Reconstructive surgery in sacral region 6th Annual Conference of the Czech Burn Society, May, 1998, Brno, Czech Republic 5.Noveski L, Mitanoski K. Hypertrophic scars in burn patients 6th Annual Conference of the Czech Burn Society, May, 1998, Brno, Czech Republic 6. Mitanoski K, Noveski L. Local treatment of burn injuries with cantharion oil 6th Annual Conference of the Czech Burn Society, May, 1998, Brno, Czech Republic 7. Zafirov K, Mitanoski K, Noveski L. Frostbites, our experience XXXII International Congress on Military Medicine. April 1998, Vienna, Austria	1 1 1 1 1 1 1

	8.Noveski L,Mitanski K.Rhinophyma-case report1th Balcan Congress for Plastic,Reconstructive and Aesthetic surgery,1999, Thessalonici,Greece.	1
	9.Damevska L,.....Noveski L Surgery for recurrent malignant melanoma 1th Balcan Congress for Plastic,Reconstructive and Aesthetic surgery,1999, Thessalonici,Greece.	1
	10.TudzarovaS,Krckovski T,..Noveski L Reconstruction of the nipple-areola complex with an inner doughnut incision during implantation of silicone breast prosthesis in post-mastectomy patients.1th Balcan Congress for Plastic,Reconstructive and Aesthetic surgery,1999, Thessalonici,Greece	1
	11.Mitanski K,Noveski L.Reduction mammoplasty-free nipple grafting 1th Balcan Congress for Plastic,Reconstructive and Aesthetic surgery,1999, Thessalonici,Greece	1
	12.Noveski L,Mitanski K,Noveska D.Rhinoplasty for the hump nose-ten years experienceXX National Congress of the Turkish Society of Plastic Surgeons,September 1998, Istanbul,Turkey	1
	13. Мостров И, Џонов Б, ...Новески Л. Зачестеност на карциномите на кожа во периодот 1994-1999 г. II конгрес на хирурзите на Македонија, Охрид, 2000.	1
	14. Дамевска Л, Џонов Б, ...Новески Л. Развој на кожен карцином врз база на ожиљно ткиво. II Конгрес на Хирурзите на Македонија, Охрид, 2000	1
	15. Џонов Б, Мостров И, Новески Л. Малигнен меланом во периодот 1994-1995.	1

26. Noveski L,....Reconstruction of defects in the middle portion of the face using local flaps.First Macedonian Congres on maxillofacial and neck surgery With international participation, May 2006,Ohrid 27.Mostrov I,...Noveski L.Combnnation of flaps in the reconstruction of eyelids 10th Congres ESPRAS 2005,Viena 28.Dzonov B,...Noveski L.Gun shot injury of the hand and reconstruction 10th Congres ESPRAS 2005,Viena 29.Mostrov I,Noveski L,...10 years experience in surgical treatment of cancer of the eyelidsIIIКонгрес на Хирурзите на Македонија, Охрид, Мај, 2010 30.Peneva M,...Noveski L,..Local perforator flaps in soft tissue defects reconstruction7th Congres of the BAPRAS,2011, Sarajevo,BiH 31.Пенева М, ... Новески Л. Реконструкција на дефект на мекото ткиво на лицето по ексцизија на малигнитети. V конгрес на дерматовенеролозите на Македонија со меѓународно учество, 2013,Охрид. 32. Mirchevska E, Mirchevska D, Damevska L, Noveski L, Dzonov B, Mirchevski V, Ruso B. Reconstruction of the skin and subcutaneous tissue defects of the head after deep burns injuries. I балкански конгрес за платична, реконструктивна и естетска хирургија, 1-3. 4. 1999	1 1 1 1 1 1 1 1 1
Вкупно	107,6

Ред. број		Поени
1.	Завршена специјализација	2
2.	Завршена супспецијализација	1
3.	Член во Комисија за изготвување на клинички упатства	2
4.	Воведување нова метода во државата: Сентинел лимфна жлезда кај пациенти со меланом	4
5.	Експертска активност: Проект со Министерството за здравство на РМ: Дисперзирана клиника	1
Вкупно		10
	Дејности од поширок интерес	
1.	Пофалници Државна награда за научни постигнувања	5
2.	Награда за научни постигнувања од струкова организација ⁴	12
3.	Награда за постигнати најдобри резултати во работењето	4
5.	Учество во комисии и тела на државни и други органи ^{x7}	11
6.	Студиски престој во странство, еден месец во Минхен, Германија	0.5
7.	Студиски престој во странство, еден месец во Љубљана, Словенија	0.5
	Вкупно	33

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	520,46
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	107,6
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	10
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	33
Вкупно	671,06

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Илија Панговски с.р.
2. Проф. д-р Горан Кондов с.р.
3. Проф. д-р Слободан Ристовски с.р.
4. Доц. д-р Светозар Антовиќ с.р.
5. Доц. д-р Христијан Костов с.р.

Н.с.р.д-р Катерина Касапинова

Биографски податоци

Д-р Катерина Касапинова е родена на 10.5.1977 година во Скопје, каде што го завршила основното образование и општа гимназија со континуиран одличен успех. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишала во 1995 година, а дипломирала во 2001 година со просечен успех 9,75. Државниот испит го положила на 23.9.2002 година. На 16.10.2002 година се вработила на Универзитетската клиника за хируршки болести „Св. Наум Охридски“ во Скопје, на Одделот за трауматологија, каде што работи до денес како специјалист на РЕ Трауматологија и заменик - раководител на РЕ Специјалистичко - консултативна дејност. Во 2003 година ја започнала специјализацијата по општа хирургија, а на 19.12.2007 го положила специјалистичкиот испит. Од март 2015 година е на супспецијализација по трауматологија.

Во 2002 година се запишала на постдипломски студии на Медицинскиот факултет во Скопје на секторот хирургија, а предвидените испити ги положила со просечен успех 10. На 9.6.2010 г. се здобила со називот магистер по медицински науки со одбрана на тезата со наслов: „Процена на онеспособеноста кај пациентите со фрактура на дисталниот крај на радиусот“.

На 16.7.2015 ја одбранила својата докторска дисертација на тема: „Влијанието на придружните лигаментарно-капсуларни повреди кои се артроскопски дијагностицирани врз исходот на фрактурите на дисталниот крај на радиусот“.

Активно ги владее англискиот, германскиот, српскиот и хрватскиот јазик. Поседува Кембриџ Б2 - сертификат за познавање на англискиот јазик.

Педагошка активност

Во 2008 година е избрана за помлад асистент, а во 2010 година за асистент на Катедрата за хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје и од тогаш учествува активно во изведувањето на практичната настава по предметите: хирургија, клиничко испитување и ургентна медицина за студентите на Медицинскиот и Стоматолошкиот факултет, како и во клиничката практика по хирургија и семинарот по хирургија за студенти. Од 2013 година била едукатор на четири специјализанти во спроведување на турнусот трауматологија. Била вклучена и во едукацијата на специјализантите по семејна медицина како едукатор од 2011 година до денес.

Учествувала во спроведувањето на предавањата и обуките на националната програма за едукација на вработените во итните медицински служби во Р Македонија во 2012/2013 година, под покровителство на Министерството за здравство на РМ.

Во 2015 година е избрана за асистент-докторанд.

Стручно-здравствена активност

Во 2004 година во Порторож, Словенија, го завршила АО - напредниот курс за третман на фрактурите. Во 2005 година во Грац, Австрија, ги завршила кадаверичните курсеви на АО за хирургија на шака и хирургија на карлица и ацетабулум. Во април 2008 во Загреб го завршила Курсот за протетика и артроскопија на рамо, а истиот месец учествувала и на Јубилејниот АО Алумни симпозиум во Порто Карас во Грција. Има завршено АО - мастерс курс за хирургија на рачен зглоб и шака во Базел, Швајцарија, во 2012 година, како и Курс за артроскопија на лакт и рачен зглоб на Артроскопската асоцијација на Северна Америка во 2013 година во Чикаго. Добитник е на Меѓународната алумни - стипендија на Американската академија на ортопедски хирурзи во 2013 година, во рамките на која има остварено престој во Kansas Surgery and Recover центарот во Вичита, Канзас, САД.

Има остварено и други повеќемесечни студиски престои во странство. Во 2010 година била во Клиничкиот центар во Љубљана, на Клиниката за трауматологија кај проф. д-р М. Цимерман и д-р М. Кастелец. Во 2012 година престојувала во АКН - болницата (Allgemeines Krankenhaus) во Виена, на Универзитетската клиника за хирургија на повредени со ментор проф.д-р С. Хајду. Во 2013 година присуствувала во неколку клиники за артроскопија на рачен зглоб во Франција, и тоа во: Institut de la Main во Париз кај проф. д-р К.Матулин, Clinique Paris V во Париз кај проф.д-р Д.Фонте, во Лион во Les Hopitaux de Lyon кај проф.д-р Г.Херцберг и Clinique du Parc кај д-р Рицо, во Рејмс во Clinique Saint Andre кај д-р Х.Мартинаш и д-р Ж.Коњет. Во 2015 година престојувала во Клиниката „Хадаса“ во Ерусалим, Израел, со ментор проф.д-р Р.Мошаиф како стипендист на АО fellowship - програмата.

Д-р Катерина Касапинова е член на: Интернационалната АО Траума асоцијација, Американската академија на ортопедски хирурзи, Македонската лекарска комора, Македонското лекарско друштво и Македонското друштво на ортопеди и трауматолози.

Д-р Катерина Касапинова е акредитирана од страна на Министерството за правда на Р Македонија како судски вештак по хирургија.

Стручно-научна активност

Д-р Катерина Касапинова е автор и коавтор на бројни трудови со оригинални научни резултати објавени во стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор. Автор е на поглавје во книгата „Основи на судско трауматолошко вештачење. Форензична трауматологија”.

Земала активно учество на повеќе стручни состаноци од областа на хирургијата и трауматологијата. Во 2010 година била предавач на стручниот состанок на МАДОТ - „Повреди во предел на рачниот зглоб”. Во 2012 година учествувала на Секцискиот состанок за современ пристап во дијагностиката на патологијата на рачниот зглоб и дланката во Скопје. Во 2013 година била предавач на состанокот на МАДОТ - „Проксимален фемур”, а во 2015 година учествувала на состанокот на МАДОТ на тема: „Повреди и ортопедски заболувања на горен екстремитет: третман, резултат и компликации”.

Учествувала активно со усни презентации и објавени апстракти на конгреси од областа на трауматологијата. Во 2009 година учествувала на Третиот меѓународен конгрес на МАДОТ во Охрид. Во февруари 2011 година присуствувала на годишниот состанок на Американската академија на ортопедски хирурзи во Сан Диего, САД. Во 2011 година учествувала на Вториот балкански конгрес по артроскопија, спортска трауматологија и колена хирургија во Охрид. Во 2013 година е учесник на Јубилејниот симпозиум за 20-годишнината на МАДОТ во Скопје.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката Катерина Касапинова доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет

Оценка од самоевалуација

2016, зимски семестар (ургентна медицина) = 8,13 (од 10)
2015, зимски семестар (ургентна медицина) =9,71 (од 10)

2015, зимски семестар = 9,90 (од 10)
2014, летен семестар = 9,30 (од 10)
2014, зимски семестар = 9,80 (од 10)
2012/2013, летен семестар = 4,67 (од макс.5)
2012/2013, зимски семестар = 5 (од макс.5)
2011/2012, зимски семестар = 4,89 (од макс.5)
2011/2012, летен семестар = 5 (од макс.5)
2010/2011, зимски семестар = 5 (од макс.5)

АНЕКС 1

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**Кандидат: **КАТЕРИНА КИРИЛ КАСАПИНОВА**

Институција: Катедра за хирургија, Медицински факултет, Скопје,

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје

Научна област: хирургија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1	Одржување на вежби: Катедра за Хирургија	21,66

	722 часа x 0,03	
2	Консултации со студенти: Катедра за Хирургија 300 x 0,002	0,6
3	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка пракса: Катедра за Хирургија, 1360 x 0,06	81,6
4	Ментор и едукатор на здравствена едукација: Катедра за Хирургија, едукатор на специјализант д-р Ристо Тодоров во период од 6 месеци 35 неделен бр.часови x 26 работни недели x 0,08	72,8
5	Ментор и едукатор на здравствена едукација: Катедра за Хирургија, едукатор на специјализант д-р Билјана Цветановска во период од 6 месеци 35 неделен бр.часови x 26 работни недели x 0,08	72,8
6	Ментор и едукатор на здравствена едукација: Катедра за Хирургија, едукатор на специјализант д-р Софче Митковска-Милкова во период од 6 месеци 35 неделен бр.часови x 26 работни недели x 0,08	72,8
7	Ментор и едукатор на здравствена едукација: Катедра за Хирургија, едукатор на специјализант д-р Лабинот Бектеши во период од 6 месеци 35 неделен бр.часови x 26 работни недели x 0,08	72,8
8	Ментор и едукатор на здравствена едукација: Катедра за Хирургија, едукатор на специјализант д-р Клаудија Гиновска во период од 2 месеци 35 неделен бр.часови x 8 работни недели x 0,08	22,4
9	Ментор и едукатор на здравствена едукација:	22,4

	Катедра за Хирургија, едукатор на специјализант д-р Владимир Груев во период од 2 месеци 35 неделен бр. часови x 8 работни недели x 0,08	
10	Ментор и едукатор за здравствена едукација: Центар за семејна медицина, едукатор во 2011 година 5 кандидати x 2 недели x 35 часа/неделно x 0,08 = 28 3 кандидати x 1 недела x 35 часа/неделно x 0,08 = 8,4	36,4
11	Ментор и едукатор за здравствена едукација: Центар за семејна медицина, едукатор во 2013 година 1 кандидат x 1 недела x 35 часа/неделно x 0,08 = 2,8	2,8
12	Ментор и едукатор за здравствена едукација: Центар за семејна медицина, едукатор во 2014 година 3 кандидати x 1 недела x 35 часа/неделно x 0,08 = 8,4	8,4
13	Ментор и едукатор за здравствена едукација: Центар за семејна медицина, едукатор во 2015 година 1 кандидат x 1 недела x 35 часа/неделно x 0,08 = 2,8	2,8
14	Ментор и едукатор за здравствена едукација: Центар за семејна медицина, едукатор во 2016 година 1 кандидат x 1 недела x 35 часа/неделно x 0,08 = 2,8	2,8
15	Учество во настава на школи и работилници	Вк.63
	Сертификат за КМЕ, Школа за тимски пристап во лекување на критично болни пациенти	1
	Потврда за учество на workshop Synthes, 14-15.5.2009, Охрид	1

	Листа на ислушан 56 семинари организиран од АО Trauma во периодот од 23.9.2011 до 29.8.2014	56
	КМЕ семинар на Foundation for Orthopaedic research and education, Avoiding complications with Shoulder Arthroplasty, 23.9.2013	1
	Сертификат за учество на Симпозиум за 20-годишнина на МАДОТ, Скопје, 15-16.11.2013, Скопје	1
	Сертификат за слушател на предавање на МАДОТ, 30.9.2010, Велес	1
	Сертификат за учество на секциски состанок за современ пристап во дијагностика на патологијата на рачен зглоб и дланка, Здружение на радиолози на РМ, 24.12.2012	1
	Сертификат за присуство на 4ти Македонско-јапонски состанок на МАДОТ, Скопје, 6.11.2004	1
	ВКУПНО	556,06

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени

1	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Kasapinova K, Kamiloski V. The correlation of initial radiographic characteristics of distal radius fractures and injuries of the triangular fibrocartilage complex. The Journal of Hand Surgery (European Volume), 2016: 1-5. DOI: 10.1177/1753193415624669 90% од 6 + 1,868 импакт-фактор = 5.4 + 1,868	7,268
2	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Kasapinova K, Kamiloski V. Influence of the associated lesions of the intrinsic ligaments on distal radius fractures outcome. Archives of Orthopaedic and Trauma Surgery 2015; 135(6):831-838. DOI: 10.1007/s00402-015-2203-0 90% од 6 + 1.6 импакт-фактор = 5.4 + 1.6	7
3	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Kasapinova K, Kamiloski V. Open reduction and internal fixation versus external fixation and/or Kirschner wires for distal radius fractures. A systematic review. Contributions. Section of Medical Sciences. MASA 2014;35(1):225-236 90% од 6 = 5.4	5,4
4	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Kasapinova K, Kamiloski V. Analysis of the arthroscopically diagnosed soft-tissue injuries associated with distal radius fractures. Maced J Med Sci 2014; 7(2): 277-282 90% од 6 = 5.4	5,4

5	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Kasapinova K, Kamiloski V. The value of initial radiographic characteristics of the distal radius fractures in prediction of associated lesion of the triangular fibrocartilage complex. <i>Physioacta</i> 2014; 7(3):39-50 90% од 6 = 5.4	5,4
6	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Kasapinova K, Kamiloski V. Preoperative drop of hemoglobin level in patients with hip fractures. <i>Physioacta</i> 2013; 7(2):39-44 90% од 6 = 5.4	5,4
7	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно списание со меѓународен уредувачки одбор: Kamiloski V, Kasapinova K, Cvetanovska B. Fundaments of medical-forensic expertise. <i>Iustinianus Primus Law Review</i> 2012; 4(3):1-28 80% од 6 = 4.8	4,8
8	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Kasapinova K, Kamiloski V. Outcome evaluation in patients with distal radius fracture. Contributions, Section of biological and medical sciences, Macedonian academy of sciences and arts 2011;32(2):231-246 90% од 6 =5.4	5,4
9	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Kamiloski V, Kasapinova K. Третман на фрактурите на дисталниот крај на радиусот.	5,4

	Каде во наредните 10 години? Physioacta 2011; 5(1):17-27 90% од 6 = 5.4	
10	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Kasapinova K, Kamiloski V. Pain and disability during six months in patients with a distal radius fracture. Contributions, Section of biological and medical sciences, Macedonian academy of sciences and arts 2009; XXX/2, 185-196 90% од 6 = 5.4	5,4
11	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Kamiloski V, Kasapinova K. External fixation in patients with age over 65 years with distal radius fracture. Contributions, Section of biological and medical sciences, Macedonian academy of sciences and arts 2006; XXVII-2: 189-199 90% од 6 = 5.4	5,4
12	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Касапинова К, Камилоски В. Анализа на радиолошкиот исход на фрактурите на дисталниот крај на радиусот. Мак.медицински преглед 2011;65(2):106-112 90% од 6 = 5.4	5,4
13	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Камилоски В, Касапинова К, Чабуковска-Радуловска Ј. Процена на исходот на фрактурите на дисталниот радиус третирани со екстерна фиксација со примена на Gartland-Werley системот и прашалникот за проценка на рачниот зглоб од	4,8

	страна на пациентот.Македонски медицински преглед 2006; 60 (3-4): 169-176 80% од 6 = 4,8	
14	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Kasapinova K, Kamiloski V. Scapholunate and lunotriquetral ligament lesions associated with distal radius fractures. Medicus 2014;19(3):439-447 90% од 4 = 3.6	3,6
15	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Daneva Markova A, Hadzi Lega M, Kasapinova K, Poposka A. The correlation of maternal interleukin 4 and indicators of moderate and severe preeclampsia. International Journal of Medicine and Health research 2015; 1: 1-6 60% од 4	2,4
16	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Kamiloski V, Kasapinova K, Micic I. Unstable distal radius fractures in elderly patients - operate or not? Acta Facultatis Medicae Naissensis 2006;23(4): 185-189 80% од 4 = 3.2	3,2
17	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Зафировски Ѓ, Гавриловски А, Јаневска В, Зографски Ѓ, Врчаковски М, Самарџиски М, Каличанин М, Касапинова К. Приказ на случај: Заборавена хируршка газа 14 години. Acta Orthopaedica et Traumatologica Macedonica 2006; 4: 60-63 60% од 4 = 2.4	2,4
18	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Камилоски В, Вучков С, Касапинова К. Frykman-ов класификационен систем кај фрактури на дистален радиус (80 консекутивни пациенти со	3,2

	фрактури на дистален радиус). Acta Chirurgica Macedonica 2005; 4(1): 19-28 80% од 4 = 3.2	
19	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Камилоски В, Вучков С, Касапинова К. Хируршка анатомија на дистален радиус и дистален радиоуларен зглоб. Stewart-ов score system кај фрактури на дистален радиус. Acta Morphologica 2005; 2 (2): 32-38 80% од 4 = 3.2	3,2
20	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Камилоски В, Вучков С, Тодоров И, Зафировски Ѓ, Касапинова К. Класификациони системи кај фрактурите на дистален крај на радиус. Фрикман-ова класификација кај 80 консекутивни случаи на фрактура на дистален радиус. Acta Orthopaedica et Traumatologica Macedonica 2004; 3: 5-10 60% од 4 = 2.4	2,4
21	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Вучков С, Камилоски В, Жемојтел А, Митев К, Настов Н, Алексовски Г, Касапинова К. Минимална остеосинтеза во третманот на дво- и тропартните фрактури на проксималниот хумерус. Acta Chirurgica Macedonica 2003; 2(1): 21-28 60% од 4 = 2.4	2,4
22	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно/ научно популарно списание: Камилоски В, Касапинова К. Влијанието на медицинските-судски вештаци во насока на воедначување на судската практика во врска со надомест на нематеријална штета при сообраќајни незгоди. Правоматика 2016; 1:6-26	1,8

	90% од 2 = 1,8	
23	Секциско предавање на научен/стручен собир: Потврда за активно учество (предавач, со приложен програм) на стручно-едукативен состанок организиран од МАДОТ „Повреди во предел на рачниот зглоб”, на 12.11.2010	1
24	Секциско предавање на научен/стручен собир: Сертификат за активно учество (предавач, со приложен програм) на стручно-едукативен состанок организиран од МАДОТ на 29.3.2013, Скопје, „Проксимален фемур”	1
25	Секциско предавање на научен/стручен собир: Сертификат за предавач (со приложен програм) на стручен состанок на тема „Повреди и ортопедски заболувања на горен екстремитет: третман, резултат и компликации”, МАДОТ, Дојран, на 8.5.2015	1
26	Секциско предавање на научен/стручен собир: Сертификат за предавач (со приложен програм) на стручен состанок на тема „Дегенеративни заболувања и повреди на колениот зглоб”, МАДОТ, Скопје, на 18.3.2016.	1
27	Секциско предавање на научен/стручен собир: Сертификат за предавач (со приложен програм) на стручен состанок на тема „Артроскопијата во ортопедијата и трауматологијата”, МАДОТ, Градско, Велес, на 23.9.2016. 2 предавања x 1 поен = 2 поени	2
28	Секциско предавање на научен/стручен собир: Сертификат за предавач (со приложен програм) на стручен собир (советување) на тема „Анализа на судската практика и нејзината разновидност во врска со надомест на нематеријална штета”, Правоматика, Скопје, 12.4.2016	1

	1 поен	
29	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество: Сертификат за учество на 7th Balkan Congress of Arthroscopy, Sports Traumatology and Knee Surgery, Thessaloniki, Greece, 29.9-1.10.2016 година. Програма, презентација на тема „Outcomes of distal radius fractures with scapho-lunate and/or lunotriquetral ligament injury” 2 поени	2
30	Одржано предавање на покана на универзитет Потврда од Правниот факултет „Јустинијан Први” при Универзитетот „Св.Кирил и Методиј”, одржани по две предавања во летниот семестар од академската 2012/2013 до 2015/2016 година 2 предавања x 4 години x 1 поен = 8 поени	8
31	Учество на научен/стручен собир со реферат, усна презентација: Сертификат за учество на Трет конгрес на Македонското друштво на ортопеди и трауматолози со меѓународно учество, Охрид, 13-16.05.2009 година. Програма, усна презентација на тема “Pain and disability six months after a distal radius fracture”	1
32	Учество на научен/стручен собир со реферат, орална презентација: Сертификат за учество на Втор балкански конгрес по артроскопија, спортска трауматологија и колена хирургија, Охрид, 29.9-01.10.2011 година. Програма, орална презентација на тема „Arthroscopic management of distal radius fractures”	1
33	Апстракт објавен во зборник на конференција, меѓународна:	1

	Книга на апстракти, 7th Balkan Congress of Arthroscopy, Sports Traumatology and Knee Surgery, Thessaloniki, Greece, 29.9-1.10.2016 година. Наслов: „Outcomes of distal radius fractures with scapho-lunate and/or lunotriquetral ligament injury” “ 1 поен	
34	Апстракт објавен во зборник на конференција, меѓународна: Книга на апстракти, Симпозиум по повод 20 години од основањето на Македонското здружение на ортопеди и трауматолози, Скопје, 15-16.11.2013 Наслов: „ Musculoskeletal trauma: New light through old window“	1
35	Апстракт објавен во зборник на конференција, меѓународна: Книга на апстракти, Втор балкански конгрес по артроскопија, спортска трауматологија и колена хирургија, Охрид, 29.09-01.10.2011 година. Наслов: „Arthroscopic management of distal radius fractures“	1
36	Апстракт објавен во зборник на конференција, меѓународна: Книга на апстракти, Трет конгрес на Македонското друштво на ортопеди и трауматолози со меѓународно учество, Охрид, 13-16.5.2009 година. Наслови: 1. „Pain and disability six months after a distal radius fracture“ 2. „Minimally invasive percutaneous plate osteosynthesis MIPPO in distal tibia fractures “ 3. „Minimally invasive plate fixation in subtrochanteric femoral fractures“ 4. „External fixation in patients with age over 65 years with distal radius fractures“	7

	5. „Knee chondral lesions: Incidence and correlation between arthroscopic and magnetic resonance finding“ 6. „Прогнозирање на исходот кај пациентите со тешка траума: анализа на податоците од болничкиот траума регистар (БТР) на клиниката за харуршки болести „Св.Наум Охридски“ во Скопје“ 7. „Минимално инвазивна остеосинтеза кај фрактурите на долги коски“ 7 апстракти x 1 поен = 7 поени	
37	Апстракт објавен во зборник на конференција, меѓународна: Книга на апстракти, Eastern-Atlantic Student Research Forum, Diet and Cancer, Miami, USA, 23-26.2.2000. Наслов: “Surgical treatment of lumbal spinal stenosis“	1
38	Апстракт објавен во зборник на конференција, меѓународна: Книга на апстракти, International Medical Sciences Student Congress, Istanbul, Turkey, 06.-09.05.1998. Наслов: „Application of SDS PAG electrophoresis for determination of excreted urinary proteins in kidney transplant patients“	1
39	Апстракт објавен во зборник на конференција, домашна: Книга на апстракти, 22ри Интернационален медицински студентски научен конгрес, Охрид, 15-18.5.1998 година. Наслов: „Secretion of urinary proteins from patients with chronic renal failure by thin-layer horizontal gradient (4-22%) SDS-PAG electrophoresis “	0,5
40	Одржано предавање на семинар за потребите на меѓународни спортски здруженија и федерации Наслов: „Повреди на мускули, дијагноза и менаџирање“, 20.2.2016 (организиран од UERA и ФФМ)	1

	ВКУПНО	129,568

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
1	Поглавје во книга, автор: Книга „Основи на судско-трауматолошко вештачење. Форензична трауматологија”. Поглавје „Вештачење на нематеријална и осигурителна штета на повредите на градниот кош и абдоменот”	3
2	Експертски активности: Рецензент на трудови во Journal of Hand and Microsurgery од 2014-2016 година 6 рецензии x 1 поен = 6 поени	6
3	Експертски активности: Рецензент на труд во Macedonian Journal of Medical Sciences, 15.09.2014 со наслов: „Axillary arterial thrombosis secondary to re-fracture of the humerus “ 1 поен	1
4	Експертски активности: Рецензент на труд во British Medical Bulletin, 2016, со наслов: „Wrist arthroscopy in the management of articular distal radius fractures “ 1 поен	1
5	Воведување на нова лабораториска/клиничка метода во областа на медицинските науки и здравството, прв пат во државата воведена метода: Артроскопски третман на псевдоартрозите на скафоидната коска 4 поени	12

	Артроскопска дорзална капсулодеза за лекување на раскините на скафолунатниот лигамент 4 поени Артроскопски третман на повредите на триангуларниот фиброкартилагинозен комплекс 4 поени 3 x 4 поени = 12 поени	
6	Воведување на нова лабораториска/клиничка метода во областа на медицинските науки и здравството, прв пат во институцијата воведена метода: Proximal row carpectomy 1 поен Trapeziectomy and interposition arthroplasty (LRTI) 1 поен Заклучена остеосинтеза 1 поен Hook plate во третман на повредите на акромио-клавикуларниот зглоб 1 поен 4 x 1 поен = 4 поени	4
7	Завршена специјализација од областа на медицинските науки и здравството: Уверение за положен специјалистички испит по Општа хирургија на 19.12.2007, бр.07-02-2877 од 16.01.2008	2
8	Предавање на институции од јавен интерес: Спроведени едукации за вработените во итните медицински служби во Р Македонија, месец ноември и декември 2012 година и јануари 2013 година, организирани од Министерство за здравство на РМ. 3 предавања месечно Вкупно 9 предавања x 0.5 поени = 4.5 поени	4,5
9	Клиничка или научно-апликативна студија во областа на медицинските науки и здравството, учесник	1

	Доказ за истражувач во научноистражувачки проект: „Клиничко испитување на тераписката ефикасност, подносливост и безбедност на Furexa (Алкалоид АД, Скопје) во споредба со Zinacef (Glaxo Smith Kline) во пероперативна профилакса на инфекции кај пациенти со оперативна лекувана фрактура на колкот “ 1 поен	
Дејности од поширок интерес		
10	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир: Член на организационен одбор на Симпозиум по повод 20 години од основањето на Македонското здружение на ортопеди и трауматолози, Скопје, 15-16.11.2013	1
11	Раководител на внатрешна организациона единица: Одлука за распределување на работно место Раководител на оддел РЕ Специјалистичко-консултативна дејност од 1.3.2012 на ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски” Скопје	3
12	Студиски престој во странство, до три месеци: Потврда за Visiting surgeon на Универзитетскиот клинички центар Љубљана, Словенија, оддел Трауматологија, 1-30 мај 2010 година	0,5
13	Студиски престој во странство, до три месеци: Потврда за комплетиран Observership, General Hospital Vienna (AKH) Austria, Medical University, Department of trauma surgery, 1-24 мај 2012 година	0,5
14	Студиски престој во странство, до три месеци: Потврда од Weill Cornell Seminar in Trauma and Emergency surgery, 18-24.1.2009, Салцбург, Австрија	0,5
15	Студиски престој во странство, до три месеци:	0,5

	Потврда за комплетиран AO fellowship in Orthopaedic Trauma, Hadassah University Hospital, Jerusalem, Israel, мај и април 2015 година	
16	Студиски престој во странство, до три месеци: Потврда за завршен Observership program, Kansas Surgery and Recovery Center, Wichita, Kansas, USA, мај 2013 година	0,5
17	Студиски престој во странство, до три месеци: Потврда за комплетирана "Wrist Arthroscopy Tour" во Франција, во клиники во Париз, Лион и Рајмс, април 2013	0,5
18	Членство во меѓународна организација која подржува/организира научноистражувачка дејност: Член на AO Trauma Europe асоцијација	2
19	Членство во меѓународна организација која подржува/организира научно истражувачка дејност: Член на American Academy of Orthopaedic Surgeons	2
20	Учество во комисии и тела на државни и други органи: Решение издадено од Министерство за здравство на РМ бр.10-4736 од 14.4.2015 година за член на Комисија за издавање на конзилијарно мислење со наод за остварување на правото на додаток на мобилност	1
21	Учество во комисии и тела на државни и други органи: Решение издадено од Министерство за здравство на РМ бр.07-5671/1 од 10.7.2012 година за член на стручна Комисија за подготовка на техничките спецификации за тендер за остеосинтетски материјал за потребите на јавните здравствени установи на РМ	1
22	Учество во комисии и тела на државни и други органи: Решение издадено од Министерство за здравство на РМ бр.24-4651/1 од 21.1.2015 година за член на Стручна комисија за набавка на Остеосинтетските материјали за потребите на ЈЗУ во РМ	1
23	Учество во комисии и тела на државни и други органи:	1

	Известување издадено од Лекарска комора на РМ бр.08-743/11 од 24.7.2012 година за член на тело за спроведување на стручен испит на здравствените работници за периодот 2012-2014 година	
24	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Решение издадено од Лекарска комора на РМ бр.21-942/2 од 6.10.2016 година за член на комисија за полагање на прв дел од стручен испит на 7.10.2016.	1
25	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Решение издадено од Лекарска комора на РМ бр.21-862/2 од 26.9.2016 година за член на комисија за полагање на прв дел од стручен испит на 27.9.2016.	1
26	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски“ Скопје, 07-2550 од 20.12.2011 година за член на Комисија за сузбивање на интрахоспитални инфекции	1
27	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски“ Скопје, бр.07-2188 од 26.10.2011 година за член на Комисија за давање предлози до ФЗОМ за нови и измена на постојните референтни услуги	1
28	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски“ Скопје, бр. 03-42 од 11.1.2010 година за член на Комисија за подготовка на листа на лекови	1
29	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски“ Скопје, бр. 02-1334 од 12.5.2016 година за член на Комисија за управување со ризик и безбедност на пациенти	1

30	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски” Скопје, бр. 02-1316/3-4 од 12.5.2016 година за член на Комисија за етички прашања на клиниката	1
31	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски” Скопје, бр.03-2306 од 30.9.2010 година за координатор на тело за специјалистичко-консултативни пакети	1
32	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски” Скопје, бр.03-2522 од 27.10.2010 година за координатор на тело за активностите за плаќање по учинок	1
33	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски” Скопје, бр.02-1188/1 од 2.5.2014 година за член на Комисија од стручни лица за давање стручно мислење по доставените понуди на објавениот тендер за јавна набавка на Остеосинтетски материјал	1
34	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски” Скопје, бр. 07-2276/1-2 од 01.12.2011 година за член на Комисија од стручни лица за давање стручно мислење по доставените понуди на објавениот тендер за јавна набавка на Остеосинтетски материјал	1
35	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски” Скопје, бр. 03-2097/ од 23.8.2010 година за член на	1

	Комисија од стручни лица за давање стручно мислење по доставените понуди на објавениот тендер за јавна набавка на Остеосинтетски материјал и друг потрошен материјал за РЕ Трауматологија	
36	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски“ Скопје, бр. 07-2033 од 16.11.2012 година за член на Комисија од стручни лица за давање стручно мислење по доставените понуди на објавениот тендер за јавна набавка на Остеосинтетски	1
37	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски“ Скопје, бр. 02-1806/1 од 07.08.2013 година за член на Комисија од стручни лица за давање стручно мислење по доставените понуди на објавениот тендер за јавна набавка на Остеосинтетски материјал	1
38	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника по хируршки болести „Св.Наум Охридски“ Скопје, бр. 03-1438/3-2 од 5.8.2013 година за член на Комисија од стручни лица за давање стручно мислење по доставените понуди на објавениот тендер за јавна набавка на медицински потрошен материјал	1
39	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Одлука издадена од ЈЗУ Универзитетска клиника за хируршки болести „Св.Наум Охридски“ Скопје, бр. 02-3645 од 2.11.2016 година за член на Комисија од стручни лица за давање стручно мислење по доставените понуди на објавениот тендер за јавна набавка на остеосинтетски материјал	1
40	Студиски престој во странство, до три месеци: Сертификат за завршен курс за Wrist Arthroscopy Advanced Course, 25.11-26.11.2016, Strasbourg, Франција	0,5

41	Студиски престој во странство, до три месеци: Сертификат од Wrist/Elbow Arthroscopy, Arthroscopic Association of North America, Чикаго, САД, 18-20.5.2013	0,5
42	Студиски престој во странство, до три месеци: Поврда за учество на America Academy of Orthopaedic Surgeons, Сан Диего, САД, 15-19.2.2011	0,5
43	Студиски престој во странство, до три месеци: Сертификат Shoulder Instructional Course, 18-19.4.2008, Загреб, Хрватска	0,5
44	Студиски престој во странство, до три месеци: Сертификат AO Course Advances in Fracture management, 23-26.5.2004, Порторож, Словенија	0,5
45	Студиски престој во странство, до три месеци:: Сертификат AO Pelvis/Acetabulum, Hands-on-Course in Traumatology with cadaver dissection, 18-19.09.2005, Грац, Австрија	0,5
46	Студиски престој во странство, до три месеци:: Сертификат AO Hand Surgery, Hands-on-Course in Traumatology with cadaver dissection, 15-17.9.2005, Грац, Австрија	0,5
47	Студиски престој во странство, до три месеци: Сертификат AO Trauma Masters Workshop Hand and Wrist with Anatomical Specimens, 12-13.1.2013, Базел, Швајцарија	0,5
48	Студиски престој во странство, до три месеци: Сертификат European AO Alumni Association Jubilee Symposium, 15-17.4.2008, Грција	0,5
	ВКУПНО	70

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	556,06
НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	129,568
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	70
ВКУПНО	755,628

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Илија Панговски с.р.
2. Проф. д-р Горан Кондов с.р.
3. Проф. д-р Слободан Ристовски с.р.
4. Доц.д-р Светозар Антовиќ с.р.
5. Доц.д-р Христијан Костов с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на н.сор.д-р Венко Филипче, н.сор.д-р Скендер Саиди, н.сор.д-р Реџеп Сељмани, н.сор.д-р Ристо Чоланчески, н.сор.д-р Огнен Ивановски, д-р Сашко Дохчев, н.сор.д-р Лазо Новески и н.сор.д-р Катерина Касапинова.

Врз основа на изнесените податоци и севкупната активност на кандидатите, Комисијата заклучи дека н.сор.д-р Венко Филипче и н.сор.д-р Ристо Чоланчевски поседуваат научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот Св. „Кирил и Методиј“ во Скопје ги исполнуваат сите услови да бидат избрани во звањето ДОЦЕНТ по предметот хирургија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, н.сор.д-р Венко Филипче и н.сор.д-р Ристо Чоланчевски да бидат избрани во звањето ДОЦЕНТ по предметот хирургија.

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Илија Панговски	с.р.
2. Проф. д-р Горан Кондов	с.р.
3. Проф. д-р Слободан Ристовски	с.р.
4. Доц.д-р Светозар Антовиќ	с.р.
5. Доц.д-р Христијан Костов	с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВАСКУЛАРНА ДЕМЕНЦИЈА: КЛИНИЧКО-ГЕНЕТСКА СТУДИЈА“ ОД М-Р Д-Р ИВАН БАРБОВ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата III редовна седница одржана на 7.3.2017 година, со Одлука бр. 02-1135/54 од 7.3.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р д-р Иван Барбов со наслов „Васкуларна деменција: клиничко-генетска студија“, во состав: проф. д-р Илија Цонов (претседател), проф. д-р Сашо Панов (член) и проф. д-р Весна Пејовска-Герасова (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р д-р Иван Барбов, со наслов „Васкуларна деменција: клиничко-генетска студија“, содржи 133 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 370 библиографски единици, меѓу нив научни трудови и книги.

Трудот е структуриран во 7 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

На почетокот на текстот, кандидатот изложил апстракт на македонски и на англиски јазик.

Во **првата глава - воведот** на трудот, изложени се литературниот преглед и теоретските аспекти на докторската студија. Кандидатот укажува дека васкуларната деменција е втора по застапеност форма на когнитивно нарушување и е поврзана со претходни цереброваскуларни заболувања. Во етиопатогенезата на овој комплексен и недоволно проучен клинички ентитет учествуваат голем број ризик-фактори, особено васкуларните, но, есенцијална улога имаат генетските фактори. Меѓу бројните студии во кои е проучувана генетската поврзаност на васкуларната деменција со определени генски полиморфизми се и гените *MTHFR* и на *APOE* кои ги кодираат протеинските продукти: метилен тетрахидрофолат редуктаза и аполипопротеинот E, соодветно.

На крајот од воведот, наведен е и мотивот за изработката на докторската дисертација. Мотивот на оваа студија е да се испита корелацијата на повеќе клинички, неврофизиолошки и невроимединг техники како и неколку молекуларно-генетски параметри со цереброваскуларната болест и деменција, бидејќи не сите пациенти со исхемична цереброваскуларна болест развиваат васкуларна деменција. Д-р Барбов смета дека современите трендови во неврологијата е да се воспостават мостови на соработка помеѓу модерната медицинска практика и модерната наука, со надеж дека со подобро разбирање на базичните принципи ќе биде поуспешно решавањето на проблемите со невролошките болни.

Втората глава се однесува на **целите** на трудот. Кандидатот ги наведува следниве основни цели:

1. да се анализираат податоците од вкупно 100 испитаници со историја на документиран исхемичен мозочен удар во последните 2 години кои се поделени на две групи: група на 47 пациенти кај кои се развила васкуларна деменција и контролна група на 53 пациенти кај кои не се појавила васкуларна деменција;
2. да се определат фреквенциите на генотиповите и алелите на полиморфизмите rs1801133 во генот *MTHFR* и rs429358 и rs7412 во генот *APOE* со молекуларно-генетски анализи на DNA примероци од периферната крв на од сите 100 пациенти;
3. да се анализираат разликите во дистрибуциите на генотиповите и алелите на полиморфизмите rs1801133 во генот *MTHFR* и rs429358 и rs7412 во генот *APOE* меѓу групата пациенти со васкуларна деменција и контролната група пациенти и да се процени постоењето на генетска поврзаност на овие полиморфизми со појавата на васкуларна деменција. Покрај поединечната поврзаност на секој од двата гена, да се процени и поврзаноста со комбинации на генотиповите и алелите на полиморфизмите;
4. да се процени употребливоста на полиморфизмите rs1801133 во генот *MTHFR*, како и на rs429358 и rs7412 во генот *APOE*, како генетски маркери за идентификација на пациенти со висок ризик за развој на васкуларна деменција по исхемичниот мозочен удар, односно за нивна клиничка примена во превентивни и прогностички цели.

Во **третата глава, Материјал и методи**, опишани се дизајнот на студијата, критериумите за влучување и исклучување на пациентите во студијата, како и опис на анализата на демографските и клиничките податоци. Детално се опишани користените молекуларни анализи, односно, изолацијата на геномска DNA, генотипизацијата на полиморфизмите на двата испитувани гена, како и статистичката и генетско-популациската анализа на добиените податоци.

Резултатите од студијата се опишани во **четвртата глава**. Во секоја од секциите на оваа глава се наведени резултатите од демографските и клиничките податоци за пациентите со васкуларна деменција и контролната група, како и за испитуваните полиморфизми. Опишани се резултатите од молекуларно-генетските анализи и од споредбите на фреквенциите на генотиповите и алелите за секој од испитуваните полиморфизми, во однос на развојот на васкуларна деменција кај пациентите по исхемичен мозочен удар.

Петтата глава, Дискусија, опфаќа опсежна и критичка споредба на добиените резултати и сознанија со тие од досега објавените слични студии, како и толкувањата на можните причини за сличностите и разликите во резултатите.

Во **шестата глава**, кандидатот ги наведува следниве **заклучоци**:

1. Клинички беа следени вкупно 100 испитаници со историја на документиран исхемичен мозочен удар во последните 2 години и поделени на две групи: група на 47 пациенти кај кои се развила васкуларна деменција и контролна група на 53 пациенти кај кои не се појавила васкуларна деменција. Со молекуларно-генетски анализи беа детерминирани генотиповите на полиморфизмите на гените *MTHFR* и *APOE*.
2. Со анализата на селектирани клинички и демографски податоци од двете групи пациенти не се најдени статистички сигнификантни разлики, освен при споредбата на дистрибуцијата на пациентите кои имаат позитивен наод за клинички релевантна стеноза на една или двете каротидни артерии регистрирана со колор доплер ултрасонографски преглед, како и при постоењето на клинички релевантно кардиоваскуларно заболување.
3. Во однос на фреквенциите на генотиповите и алелите на полиморфизмот rs1801133 (*MTHFR* 677 C>T), хомозиготниот варијантен генотип TT е почесто застапен кај пациентите од групата со васкуларна деменција (25,53%), отколку кај пациентите од контролната група (21,15%), додека фреквенциите на хетерозиготниот генотип CT се речиси идентични кај двете групи пациенти. Варијантниот алел T е почесто застапен кај

групата пациенти со васкуларна деменција (42,55%), отколку кај контролната група (38,46%).

4. Не е детектирана генетска поврзаност на полиморфизмот rs1801133 (*MTHFR* 677 C>T) со појавата на васкуларна деменција кај пациентите со историја на исхемичен мозочен удар, при статистичка споредба на фреквенциите на генотиповите кај групата со васкуларна деменција со тие кај контролната група, со стандардниот тип на генетска анализа, како и со доминантниот и со рецесивниот модел. Не се најдени статистички значајни разлики ниту при споредба на фреквенциите на трите генотипови заедно, ниту при анализите на алелните фреквенции кај двете групи пациенти со алелниот модел.

5. Нниту генотиповите, ниту поединечните алели на полиморфизмот rs1801133 (*MTHFR* 677 C>T) не се поврзани со повисок ризик од развој на васкуларна деменција кај пациенти со исхемичен мозочен удар во текот на 2-годишниот евалуациски период.

6. Определена е фреквенцијата на генотиповите и алелите $\epsilon 2$, $\epsilon 3$ и $\epsilon 4$ на полиморфизмите rs429358 и rs7412 во генот *APOE*. Најзастапен е хомозиготниот генотип $\epsilon 3/\epsilon 3$ (приближно 50%) кај двете групи испитаници, додека најмалку застапен е хомозиготниот генотип $\epsilon 2/\epsilon 2$ (околу 2% и кај двете групи пациенти). Забележливо е дека фреквенцијата на варијантниот алел $\epsilon 4$ е повеќе од двојно повисока кај групата пациенти со васкуларна деменција (31,91%), во однос на фреквенцијата кај контролната група (15,09%).

7. Идентифицирана е генетска поврзаност на варијантниот хомозиготен генотип $\epsilon 4/\epsilon 4$ со васкуларна деменција и контролната група ($p < 0,05$). Овој генотип е 6,76 пати почесто застапен од референтниот див генотип $\epsilon 3/\epsilon 3$ кај групата со васкуларна деменција, во однос на пациентите од контролната група. Генетската поврзаност е најдена и при статистичките анализи со користење на генотипскиот, рецесивниот, како и со алелниот и адитивниот алелен модел. Фреквенцијата на варијантниот алел $\epsilon 4$ е приближно 2 пати почеста од референтниот алел $\epsilon 3$ кај групата со васкуларна деменција, отколку кај контролната група. Присуството на два $\epsilon 4$ алела е околу 6,75 пати почесто кај пациентите од групата со васкуларна деменција, отколку кај тие од контролната група.

8. Пациентите кои во текот на последните 2 години имале исхемичен мозочен удар и кои се носители на генотип $\epsilon 4/\epsilon 4$ имаат 8,4 пати повисока статистичка шанса да добијат васкуларна деменција во однос на пациентите со мозочен удар кои не се носители на овој генотип. Носителите на варијантниот алел $\epsilon 4$ имаат околу 2,5 пати повисока шанса за развој на васкуларна деменција, отколку носителите на останатите две алели $\epsilon 2$ и $\epsilon 3$.

9. Анализата на истовременото присуство на полиморфизмите на двата испитувани гена, покажа дека постои статистички значајна разлика меѓу двете групи на пациенти при споредбата на некоја од генотипските комбинации. Сличен ефект се јавува и при истовремено постоење на варијантните алели T и $\epsilon 4$ од гените *MTHFR* и *APOE*, соодветно, во однос на референтната комбинација од дивниот тип C и $\epsilon 3$. Статистичката значајност на оваа поврзаност е утврдена и со анализа на линеарен тренд на ризикот при алелните комбинации.

10. Според овие резултати, пациентите кои имале исхемичен мозочен удар во последните 2 години и се истовремено носители на некоја од генотипските комбинации: CT - $\epsilon 2/\epsilon 4$; CT - $\epsilon 4/\epsilon 4$; TT - $\epsilon 3/\epsilon 4$ или TT - $\epsilon 4/\epsilon 4$, имаат речиси 5 пати поголема статистичка шанса да развијат васкуларна деменција во однос на пациентите кои се носители на една од следниве генотипски комбинации на полиморфизмот rs1801133 (*MTHFR* 677 C>T) во генот *MTHFR* и на полиморфизмите rs429358 и rs7412 во генот *APOE*: CC - $\epsilon 3/\epsilon 3$; CT - $\epsilon 3/\epsilon 3$ или CT - $\epsilon 2/\epsilon 3$. Сличната споредба укажува на околу 3 пати повисок ризик кај носителите на варијантните алели T и $\epsilon 4$ од гените *MTHFR* и *APOE*.

11. Популациско-генетската анализа покажа дека фреквенциите на генотиповите и на алелите на гените *MTHFR* и *APOE* кај двете групи на пациенти, како и кај целата популација испитаници, се во рамките на вредностите кои се веќе опишани во литературата кај популации од Југоисточна Европа. Генотипските фреквенции не

покажуваат отстапувања од Hardy-Weinberg-овата рамнотежа, освен кај групата пациенти со васкуларна деменција во однос на генот *MTHFR*, но очекувано е дека употребените статистички анализи, вклучувајќи го Cochrane-Armitage тренд-тестот, го компензираат тоа.

12. Потребни се поопсежни студии со вклучување на поголем број пациенти и подолг евалуациски период за да се процени употребливоста на полиморфизмите rs1801133 во генот *MTHFR* и rs429358 и rs7412 во генот *APOE* како генетски маркери за идентификација на пациенти со повисок ризик за развој на васкуларна деменција по исхемичниот мозочен удар.

Предмет на истражување

Основната цел беше да се определи поврзаноста на присуството на генотиповите на полиморфизмите на гените *MTHFR* и на *APOE* со клиничкиот фенотип на појава на васкуларна деменција. Таквата генетска поврзаност може да имплицира улога на полиморфизмите на двата гена во етиопатогенезата на васкуларната деменција. Покрај генетските параметри, во оваа студија беа анализирани и определени клинички и демографски податоци од пациентите, со цел да се процени нивната коваријантна поврзаност со васкуларната деменција.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во последниве години, генетско-асоцијативните студии со користење на молекуларни анализи на определени полиморфизми се користат за да се детерминира нивната поврзаност со различни невролошки клинички ентитети, вклучително и деменциите. Истражувањата кај васкуларната деменција се во рана фаза и со големи варијации во резултатите. Инклузивноста и контрадикторноста на резултатите од некои досега објавените студии се смета дека се должат на генетските разлики во испитуваните популации, но и на некои енвиронментални фактори.

Краток опис на применетите методи

Во оваа генетско-асоцијативна, опсервациска студија на случаи и контроли, клинички се следени вкупно 100 испитаници со историја на документиран исхемичен мозочен удар во последните 2 години, поделени на две групи: група на 47 пациенти кај кои се развила васкуларна деменција и контролна група на 53 пациенти кај кои не се појавила васкуларна деменција. Со молекуларно-генетски анализи беа детерминирани генотипските и алелните фреквенции на полиморфизмите rs1801133 (*MTHFR* 677 C>T) во генот *MTHFR* и на полиморфизмите rs429358 и rs7412 во генот *APOE* и беа споредувани меѓу двете групи со користење на повеќе статистички методи.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Според резултатите на студијата, не е детектирана генетска поврзаност на полиморфизмот rs1801133 (*MTHFR* 677 C>T) со појавата на васкуларна деменција кај пациентите со историја на исхемичен мозочен удар. Наспроти тоа, варијантниот хомозиготен генотип ϵ_4/ϵ_4 е 6,76 пати почесто застапен од референтниот див генотип ϵ_3/ϵ_3 и е сигнификантно поврзан со васкуларната деменција. Носителите на генотипот ϵ_4/ϵ_4 имаат 8,4 пати повисока шанса, а на варијантниот алел ϵ_4 околу 2,5 пати повисока шанса, за развој на васкуларна деменција, отколку носителите на алелите ϵ_2 и ϵ_3 . Со анализата на двата локуса најдено е дека пациентите кои се истовремено ностители на некоја од генотипските комбинации: CT - ϵ_2/ϵ_4 ; CT - ϵ_4/ϵ_4 ; TT - ϵ_3/ϵ_4 или TT - ϵ_4/ϵ_4 , имаат

речиси 5 пати поголема статистичка шанса да развијат васкуларна деменција во однос на пациентите кои се носители на други комбинации на овие полиморфизми. Сличната споредба укажува на околу 3 пати повисок ризик кај носителите на варијантните алели T и ɛ4 од гените *MTHFR* и *APOE*.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р д-р Иван Барбов, со наслов „Васкуларна деменција: клиничко-генетска студија“, претставува интердисциплинарно истражување во областа на неврогенетиката. Изработката на темата на оваа докторска дисертација има определен научен придонес во натамошното расветлување на молекуларните механизми на развојот на васкуларната деменција по исхемичниот мозочен удар, со особен акцент врз генетските предиспозициски фактори.

Докторската дисертација на кандидатот м-р д-р Иван Барбов, со наслов „Васкуларна деменција: клиничко-генетска студија“, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Автори: Барбов И, Таравари А, Петров И, Петрова В. „Влијание на васкуларните ризик фактори врз когнитивниот статус на пациентите со мозочен удар.“, објавен во: *Medicus*. 2014; 19(2): 350-3.
- [2]. Автори: Barbov I, Georgievska A, Arsova C, Lazarova C, Petrov I. „Differentiating vascular dementia from Alzheimer's disease with brief cognitive tests“, објавен во: *Mac. Med. Review*. 2014; 68(1): 58-62.
- [3]. Автори: Barbov I, Arsova S, Taravari A, Petrova V. „Do Silent Brain Infarctions Predict the Development of Dementia After First Ischemic Stroke?“, објавен во: *Macedonian Journal of Medical Sciences*. 2013; 6(4): 404-7. doi: 10.3889/MJMS.1857-5773.2013.0334.
- [4]. Барбов И, Георгиевска А, Здравков И, Милановска М. „ЕЕГ наоди кај деменции“, објавен во: *Епилепсија*. 2011; 41/42: 32-5.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот се: детерминирање на генетската поврзаност на испитуваните полиморфизми во гените *MTHFR* и *APOE* со ризикот од развој на васкуларната деменција кај пациенти кои преживеале исхемижен мозочен удар. Со оглед на тоа што овие полиморфизми се досега испитувани во контекст на нивната генетска асоцијација со васкуларната деменција, но резултатите од досегашните студии се инконклузивни и контрадикторни, оваа студија може да придонесе за определувањето на нивниот ефект врз ризикот кај пациентите со васкуларна деменција во Република Македонија.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: потенцијалната клиничка примена на овие резултати, по неопходната валидација и дополнителни истражувања, е во насока на користење на полиморфизмите rs1801133 (*MTHFR* 677 C>T) во генот *MTHFR* и на полиморфизмите rs429358 и rs7412 во генот *APOE*, како генетски маркери за

идентификација на пациенти со повисок ризик за развој на васкуларна деменција по исхемичниот мозочен удар, односно во превентивни, дијагностички, терапевтски и прогностички цели.

Можните понатамошни истражувања се: поопсежни студии со вклучување на поголем број на пациенти и подолг евалуациски период за да се процени употребливоста на овие полиморфизми во попрецизната предикција на ризикот од појава на васкуларна деменција, какои вклучување на дополнителни генски полиморфизми со цел да се зголеми сензитивноста и специфичноста. Со оглед на инхерентните ограничувања на дизајнот на студиите со случаи и контроли, можно е перспективно спроведување на лонгитудинална-пресечна или кохортна студија.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р д-р Иван Барбов** со наслов **Васкуларна деменција: клиничко-генетска студија**.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Илија Цонов, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Сашо Панов, член, с.р.
3. Проф. д-р Весна Пејовска-Герасова,
член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МИНИМАЛНО ИНВАЗИВЕН ТРЕТАМАН НА ПЛАТОТИБИЈАЛНИ СКРШЕНИЦИ СО КОНТРАЛАТЕРАЛНА ЕЛЕВАЦИЈА – СПОРЕДБА СО СТАНДАРДНА ХИРУРШКА ТЕХНИКА“ОД Д-Р АНДРЕЈА ГАВРИЛОВСКИ, ПРИЈАВЕНО НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 07.03.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот д-р Андреја Гавриловски, со наслов „Минимално инвазивен третман на платотибијални скршеници со контралатерална елевација – споредба со стандардна хируршка техника“, во состав: проф. д-р Славчо Стојменски (претседател), проф. д-р Анастасика Попоска (ментор), проф. д-р Игор Кафтанциев (член), проф. д-р Никола Оровчанец (член) и проф. д-р Насир Бехџети (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Андреја Гавриловски, со наслов „Минимално инвазивен третман на платотибијални скршеници со контралатерална елевација – споредба со стандардна хируршка техника“, содржи 130 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 74 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 9 глави, во кои се вклучени вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата, која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се епидемиологијата, етиологијата на настанувањето на платотибијалните скршеници, функционалната анатомија и биомеханика на колениот зглоб со анатомијата, градбата на колениот зглоб со опис на коскените структури и мекоткивните елементи, кои што го сочинуваат колениот зглоб и играат важна улога во неговата биомеханика, видовите на поделба на платотибијалните скршеници и развитокот на третман на платотибијалните скршеници од историска гледна точка.

Кандидатот укажува на актуелноста на проблемот на појавата на платотибијалните скршеници, која што првпат во литературата е опишана пред 75 години како (Bumper fracture) – скршеница настаната од браник на кола. Следно, кандидатот укажува дека инциденцата е 10.3 луѓе од 100 000, при што најчесто настануваат на возраст помеѓу 30 до 40 години кај машката популација од 60 до 70 - годишна возраст кај женска популација. Најчеста причина за настанување на платотибијалните скршеници кај машката популација се сообраќајните незгоди, додека кај женската популација настануваат после пад од одење, пад од велосипед или пад од висина. Следува преглед на етиологија каде што е наведено дека кај машката популација платотибијалните скршеници настануваат под дејство на голема сила додека кај женската популација настануваат под дејство на мала сила. Во натамошниот текст детално е опишана анатомијата на тибијалното плато, со посебен осврт на коскената анатомија на тибијалното плато во првото поглавје. Во второто поглавје е опишана мекоткивната анатомија на колениот зглоб, со посебен осврт на припоите на меките ткива на тибијалното плато и нивната улога при движењето на колениот зглоб и стабилноста на истото. Во натамошниот текст следува детален опис на класификационите системи за опис на платотибијалните скршеници, при што одделно се опишани класифициционите системи на Hohl, Moore и Schatckер. На крај, во воведот детално е опишан историскиот развиток во третманот на платотибијалните скршеници со првите почетоци во конзервативниот третман до

денешните најнови минимално инвазивни третмани каде што додатно не се оштетува периостот и не се трауматизираат меките ткива.

Како **мотив** за истражувањето за докторскиот труд, кандидатот го истакнува фактот дека не постои унифициран и општо препорачан начин на третман. Покрај фактот дека секоја скршеница бара индивидуален пристап, сепак препорачаниот третман треба да обезбеди успешна стабилизација на скршеницата, без придружни компликации на самиот третман, брзо опоравување на пациентите и добри функционални резултати по завршеното лекување. Основниот мотив за ова истражување е поврзан со пронаоѓање на оптималниот начин на третман на скршениците на тибијалното плато од тип на (Schatker I,II,III,IV).

Третата глава се однесува на **целите** на истражувањето. Кандидатот ги наведува следниве цели:

1. да се направи евалуација на функционалните резултати на оперативната техника на минимално инвазивен пристап со контралатерално елевирање на депресијата на тибијалното плато кај скршеници од тип Schatker I,II,III,IV, компарирано со стандарна хируршка техника. Евалуацијата на функционалните резултатите ќе се изведува шест месеци по извршената оперативна интервенција;
2. да се направи споредба во времетраењето на оперативната интервенција, времетраењето на хоспиталниот престој по оперативната интервенција, како и времетраење на функционалното опоравување на пациентите и враќање на претходните активности;
3. да се направи споредба во квалитетот на живот кај пациенти третирани со минимално инвазивен пристап со контралатерално елевирање на депресијата на тибијалното плато, кај скршеници од тип Schatker I,II,III,IV, компарирано со стандарна хируршка техника до шестиот пост – оперативен месец;

Во поглавјето **Материјал и методи**, опишан е дизајнот на студијата како рандомизирано пресечна со ретроспективно - проспективен карактер, која е спроведена на Универзитетската клиника за трауматологија, при што се испитувани пациенти со Schatker I,II,III и IV платотибијални скршеници. Времето на имплементација на истражувањето се однесува на периодот потребен

за собирање и следење на примерокот на пациенти за испитуваната и контролната група и се однесува на периодот од април 2011 година до октомври 2016 година. Истражувањето опфати две групи со вкупно 56 испитаници (испитувана и контролна група), од кои што 28 се третирани со минимално инвазивен третман со контралатерална елевација и 28 со стандардна хируршка техника. За исполнување на целите на истражувањето се користени податоци добиени од пациентите, од достапната медицинска документација и согледувања на истражувачот. Во понатамошниот текст детално е опишана Schatckер - класификацијата. Селекцијата на испитаниците за студијата е направена според однапред утврдени инклузиони параметри (возрасни пациенти со Schatckер I, II, III и IV платотибијални скршеници, може да имаат изолирана платотибијална скршеница но може и да бидат мултитрауматизирани пациенти кои што имаат Schatckер I, II, III и IV платотибијална скршеница – чија општа состојба дозволува пациентот да се третира во првите седум дена) и екслузиони параметри (пациенти со Schatckер V и VI платотибијални скршеници, политрауматизирани и мултитрауматизирани пациенти кој што имаат Schatckер I,II,III и IV платотибијална скршеница – чија општа состојба не дозволува пациентот да се третира во првите седум дена и пациенти над 65 - годишна возраст со Schatckер I,II,III и IV платотибијална скршеница кои што пред повредата имале РТГ - знаци за артритични промени на колениот зглоб). Последователно е опишана првата група во која се вклучени пациенти кои што ќе бидат третирани со минимално инвазивен третман со контралатерална елевација., при што детално е опишана минимално инвазивната техника од самото поставување на пациентот на оперативниот стол, па се до оперативните интервенција и понатамошниот постоперативен тек. Во втората група се вклучени пациенти кои се третирани со стандардна оперативна техника со парapatеларен пристап при што скршениците ќе бидат третирани со плочка и шрафови, опишана е стандардната хируршка техника од самото поставување на пациентот на оперативниот стол, па се до оперативните интервенција и понатамошниот постоперативен тек. Испитаниците во истражувањето се следени во период од шест месеци, за кое време се извршени четири контролни прегледи. Првата контрола е по седмиот постоперативен ден, втората контрола е по третата постоперативна недела, третата контрола е по четвртиот постоперативен месец и последната е шестиот постоперативен месец. Во текот на првата контрола се

прави преглед на раната и се вадат конци и им се дава совет на пациентите да се исправат без стоење на повредената нога додека не помине втората постоперативна недела. На следната контрола се извршува радиографско снимање во антеропостериона и латерална позиција, истовремено пациентите се испраќаат на физикална терапија со совет да дојдат на контрола после месец дена. Следна контрола се прави после четвртиот месец, повторно се прави радиографско снимање во антеропостериона и латерална позиција. Во овој период се очекува пациентите веќе да ги извршуваат секојдневните домашни активности и да бидат во работоспособна состојба. Следната контрола е после шестиот месец, после направената РТГ снимка пациентите се евалуираат според "Tegner и Lysholm" и "Rasmussen" функционалните скорови. Пациентите по шестиот месец исто така ќе бидат евалуирани според Medical Outcomes Study: 36-Item Short Form Survey Instrument – скала за евалуирање на квалитет на живот.

Статистичка обработка на испитуваните параметри беше изведена со следниве програми: Statistica 7.1 for Windows и SPSS Statistics 17.0 Применети се следните методи: Кај сериите со нумерички белези / Времетраење на интервенција; Постоперативни денови; Накривување; Потпора; Заклучување; Нестабилност; Болка; Оток; Качување по скали; Клекнување; Одење, Екстензија, Движење, Стабилност, Вкупниот скор; Времето на постигнување секојдневни нормални физички активности; Секојдневна физичка активност; Ограничени активности во зависност од физичко здравје; Ограничени активности во зависност од емоционално здравје; Енергија/замор; Емоционална благосостојба; Социјално функционирање; Болка; Општо здравје, изработена е Descriptive Statistics (Mean; Std.Deviation; $\pm 95,00\%CI$; Minimum; Maximum);

Дистрибуцијата на податоците тестирана е со: Kolmogorov-Smirnov test; Lilliefors test; Shapiro-Wilks test (p); Разликите помеѓу две групи (група А1 & група Б1) тестирани се со Mann-Whitney U test (Z/p); Разликите во вкупните вредности на резултатите помеѓу две групи (група А1 & група Б1) / (Група А Rasmunssen & Група Б Rasmunssen) тестирани се со Fisher exact test (p); Квалитетот на живот кај пациентите од две групи (група А1 & група Б1) проценуван е со изработка на Reliability Statistics - Cronbach's Alpha / Тотал & Просек скор /; Разликите помеѓу две групи (група А1 & група Б1) тестирани се со

Mann-Whitney U test (Z/p); Сигнификантноста е одредувана за $p < 0,05$. Податоците се табеларно и графички прикажани.

Резултатите од презентираната студија се прикажани табеларно и со графикони, кои го олеснуваат нивното следење и се поделени во 6 поглавја.

Првото поглавје го обработува времетраењето на интервенцијата. Испитаниците се поделени во испитувана и контролна група. Обработените резултати се претставени и одделно и компарирано, при што добиените резултати се поставени со табели и графикони.

Второто поглавје ги обработува постоперативни денови. Испитаниците се поделени во испитувана и контролна група. Обработените резултати се претставени и одделно и компарирано, при што добиените резултати се поставени со табели и графикони.

Третото поглавје го обработува Tegner и Lysholm - функционалниот скор. Испитаниците се поделени во испитувана и контролна група. Обработени резултати се претставени и одделно и компарирано, при што добиените резултати се поставени со табели и графикони.

Четвртото поглавје го обработува Rasmussen - функционалниот скор. Испитаниците се поделени во испитувана и контролна група. Обработени резултати се претставени и одделно и компарирано, при што добиените резултати се поставени со табели и графикони.

Петтото поглавје ги обработува враќањето во секојдневни нормални физички активности. Испитаниците се поделени во испитувана и контролна група. Обработени резултати се претставени и одделно и компарирано, при што добиените резултати се поставени со табели и графикони..

Шестото поглавје ја обработува студијата за состојба после завршени медицински процедури. Ова поглавје е поделено на осум потпоглавја - секојдневна физичка активност, ограничени активности во зависност од физичко здравје, ограничени активности во зависност од емоционално здравје, енергија, емоционална благосостојба, социјално функционирање, болка и општо здравје.

Испитаниците се поделени во испитувана и контролна група. Обработените резултати се претставени и одделно и компарирано, при што добиените резултати се поставени со табели и графикони.

Дискусијата ја опфаќа критичката споредба на добиените резултати и сознанија со досега објавените слични студии, како и толкувања на можните причини за сличностите и разликите во резултатите.

Во седмата глава, кандидатот ги наведува следните заклучоци:

1. Скршениците на проксималната тибија се посебно комплексни за третман, поради нивната интра - артикуларна природа, непосредна локализација до спонгиозна коска и директно влијание врз колениот зглоб, поради секундарно нарушување во преносот на тежината на телото.
2. Стандардната хируршка техника овозможува директна визуелизација и репозиција на скршените фрагменти, но истата го компромитира мекото ткиво и доведува до деваскуларизацијата на коскените фрагменти. Како резултат на горенаведеното добиваме продолжено времетраење на оперативната интервенција, подолго престојување во болнички услови, а со тоа и подолг временски период на опоравување.
3. Контралатералниот минимално инвазивен пристап на платотибијалните скршеници (Schatker 1,II,III,IV) е оперативен третман, кој со извлекување и контралатерална елевација овозможува заштита на меките ткива, без дополнителна деваскуларизација на коскените фрагменти, и со мал број на компликации. Како резултат на тоа се скратува времетраењето на оперативната интервенција, како и престојот во болнички услови, а воедно и се овозможува порано започнување на физикална терапија.
4. Со скратување на периодот на обновување на функцијата на колениот зглоб, настанува рано, ефективно враќање на секојдневните физички активности. Малиот број на компликации, како и минималните кожни резови, при нашиот минимално инвазивен третман со контралатерална елевација и перкутана фиксација со шрафови, сепак се потврди дека допринесуваат за поголемо задоволство на пациентите од извршената оперативна интервенција, а со тоа и до подобрен квалитет на животот воопшто.

Во осмата глава е анализирана цитираната литература, во која се содржани 74 референци, правилно нумерирани и цитирани, и таа ги опфаќа последните податоци објавени од оваа област.

Деветтата глава ги содржи како додаток функционалните скорови и студијата за квалитет на живот кои се користени при изработката на оваа студија.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Андреја Гавриловски, со наслов "Минимално инвазивен третман на платотибијални скршеници со контралатерална елевација – споредба со стандардна хируршка техника", претставува истражување во трауматологијата. Изработката на темата на оваа докторска дисертација ја оствари главната цел. Научно и методолошки прецизно, кандидатот д-р Андреја Гавриловски ја истражи примената на минимално инвазивен третман со контралатерална елевација во третманот на платотибијалните скршеници (Schatckner I, II, III, IV), од каде што произлегоа препораките за неговата предност во споредба со стандардната хируршка техника.

Докторската дисертација на кандидатот д-р Андреја Гавриловски, со наслов "Минимално инвазивен третман на платотибијални скршеници со контралатерална елевација – споредба со стандардна хируршка техника", според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Gavrilovski A, Dimovska-Gavrilovska A, Nikolov LJ, Kaftandziev I, Poposka A. Minimally invasive treatment using contra lateral elevation of Tibial Plateau fractures – results and protocol of treatment. Acta morphologica. 2016; Vol.12(2):80-83.

2. Gavrilovski A, Dimovska-Gavrilovska A, Nikolov LJ, Kostov H, Stojmenski S, Kaftandziev I, Poposka A. Treatment of Tibial Plateau fractures – Comparative analysis of two operative techniques. *Acta morphologica*. 2016; Vol.13(2):17-25.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот се: пресек на минимално инвазивниот третман на платотибијални скршеници (Schatker I,II,III,IV) со контралатерална елевација и укажување на неговата предност врз стандардната хируршка техника, каде што има подобрување како во функционалниот статус, така и во времетраењето на оперативната интервенција, како и престојот во болнички услови, а воедно и раното започнување на физикална терапија.

Подрачјето на примена и ограничувања: главното подрачје на примена е во трауматологијата и ортопедијата.

Во светот, зголемувањето на инциденцата на скршеници на тибијалното плато е голем предизвик за здравствениот систем и општеството. Соодветниот третман на фрактурите на тибијалното плато сè уште е контроверзен, па дури и од меѓународна перспектива. Оптимизирањето и стандардизирањето на третманот за подобри резултати е задолжително како од хуманитарни, така и од економски причини. Важноста на инкорпорирањето на резултатите од третманот во клиничките испитувања на пациентот е признаена и денес постојат бројни инструменти за оценување на квалитетот на живот на оваа група пациенти. Последицата од фрактури на тибијалното плато може да претставува почеток на значителен пад во нивото на функционирање на колениот зглоб, со голем број компликации и можност за дополнителни хируршки третмани.

Во литературата нема специфични и детални протоколи за универзален третман на платотибијалните скршеници. Постои тенденција за се поголема употреба на некои од минимално инвазивните третмани. Доказите покажуваат дека минимално инвазивниот третман на платотибијалните скршеници (Schatker I, II, III, IV), овозможува заштита на меките ткива, без дополнителна

деваскуларизација на коскените фрагменти и со мал број на компликации. Како резултат на тоа се скратува времетраењето на оперативната интервенција, како и престојот во болнички услови, а воедно и се овозможува порано започнување на физикална терапија, со што се подобрува квалитетот на живот на повредениот.

Оваа студија отвора можност за спроведување на дополнителни истражувања на поголема група пациенти за да се согледа и потврди протоколот на минимално инвазивен третманот на платотибијалните скршеници (Schatckeg I, II, III, IV).

Комисијата има чест да му предложи на Наставно - научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот д-р д-р Андреја Гавриловски, со наслов "Минимално инвазивен третман на платотибијални скршеници со контралатерална елевација – споредба со стандардна хируршка техника".

Комисија:

Проф. Д-р Славчо Стојменски, с.р.

Проф. Д-р Анастасика Попоска, с.р.

Проф. Д-р Игор Кафтанциев, с.р.

Проф. Д-р Никола Оровчанец, с.р.

Проф. Д-р Насир Бехџети, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „МЕТОДИКА НА ЛИКОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ“ ОД АВТОРКАТА ПРОФ. Д-Р МАЈА РАУНИК КИРКОВ

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“, бр. 02-895/15, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Методика на ликовното образование од авторката: д-р Маја

Рауник Кирков, наменет за студентите на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“, за предметот ликовно образование со методика, избрани се проф. д-р Фхим Хусовиќ и проф. д-р Никола Смилков.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Методика на ликовното образование
Назив на предметната програма:	Ликовно образование со методика
Назив на студиската програма:	Одделенска настава
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Фонд на часови: 2+2+1, кредити: 5
Предметот ликовно образование со методика на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ е задолжителен предмет со фонд на часови 2+2+1, број на ЕКТС-кредити 5 и се слуша во 6 семестар.	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 201 страница (формат Б5), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 9 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 89 слики и 9 табели.

РЕЦЕНЗЕНТИ

4. Проф. д-р Фхим Хусовиќ с.р.

5. Проф. д-р Никола Смилков с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р ФЕХИМ ХУСКОВИЌ

Краток опис на содржината:	Учебникот „Методика на ликовното образование“ од авторот д-р Маја Рауник Кирков ги обработува теоретските сознанија и дава практични насоки за реализација на наставниот процес по предметот ликовно образование од 1. до 5. одделение во основите училишта. Во првото поглавје, авторката ги елелирира предметот, целите и задачите на методиката на ликовно образование како специфична научна дисциплина со уметничка основа која бара посебност во методолошкиот пристап. Авторката во вториот дел „Ликовна писменост“, ги дефинира поимите ликовна и визуелна писменост и укажува на неопходноста од совладување и познавање на основата на ликовниот јазик како предуслов за практична примена и реализација на теоретските и практичните содржини. Во третиот дел се обработени историските аспекти на развојот на методиката на ликовното образование од праисторија до денес, со што овозможува да се стекне целосна слика за континуитетот и важност на оваа научна дисциплина. Развојот на детскиот ликовен израз е обработен во четвртото поглавје, во кое стручно и сликовито се претставени карактеристиките на фазите на ликовното изразување во основно-училишна возраст чие познавање од страна на секој наставник е неопходно за правилна имплементација на наставните содржини. Ликовните типови на деца како петта целина претставува прегледна и јасна елелиорација на секој ликовен тип, со детални описи и визуелни примери. Методско-дидактичкиот аспект на организирање на наставата по ликовно образование е шести дел кој се состои од претатавување на формите, методите,

	специфичностите и принципите на работа, како и основата за планирање на наставните содржини и нивната организација. Како составен материјал од овој дел се претставени примери на дневни подготовки за возраст од прво до петто одделение кои ги опфаќаат сите ликовни подрачја со карактеристики за соодветната возраст. При тоа е ставен акцент на сите компоненти кои влијаат на квалитетот на реализација на целиот процес, како специфична елaborasiација на начините на комуникација со учениците. Седмиот дел авторката го наменува за обработка на содржини кои се однесуваат на аспектите на ликовното образование и креативноста. Во него се претставени карактеристиките и видовите на креативност, факторите кои влијаат врз креативноста и фазите во креативниот процес, како и одредување на поимите надареност и талент во ликовниот израз. Потребно е да се напомене дека во овој дел се посебно обработени начините и пристапите во поттикнување на ликовната креативност во однос на карактеристиките на учениците. Деветтиот дел ги елборира улогата, работата и усовршувањето на особините на наставникот во реализација на ликовното образование, како и начините на организација на изложби на детски творби, организација на приредби, соработка со родителите, музеите и галериите. Практикумот претставува посебно осмислена целина, која го следи текот на обработка на содржините во теоретскиот дел. Составен е од прашања, задачи и проблемски ситуации кои се однесуваат на презентација на знаења, вештини и способности као услов за стекнати компетенции од областа на методиката на ликовното образование, со што се објаснува значењето и улогата на

	ликовното образование во историски контекст.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот „Методика на ликовното образование“, кој се предлага за учебник со практикум, е усогласен со предметните програми и обемот за кој е наменет (предмет: ликовно образование со методика). Учебникот со практикум може успешно да се користи за реализација на настава и вежби по соодветниот предмет, како и за креативни ликовни работилници.
Предлози за потребни корекции:	///
Оцена на ракописот:	Ракописот под наслов „Методика на ликовното образование“, поднесен од д-р Маја Рауник Кирков, претставува научен труд кој заслужува внимание во областа за која е наменет, но и пошироко. Целокупната содржинска поставеност и целта на трудот овозможува стекнување на фундаментални знаења и вештини од областа на методиката на ликовното образование. Различните обработени аспекти на методиката на ликовното образование ја презентираат развојната динамика на предметната област во целиот процес. Освен со научна, трудот се карактеризира и со голема апликативна вредност.
Категоризација:	Учебник со практикум
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 201 страница (формат Б5), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 9 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 89 слики и 9 табели.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметот ликовно образование со методика, примарно наменет за студентите на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Фехим Хусовиќ с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р НИКОЛА СМИЛКОВ

Краток опис на содржината:	Ракописот со наслов „Методика на ликовното образование“ од авторот д-р Маја Рауник Кирков ги обработува методичките аспекти на реализација на наставните содржини од прво до петто одделение. Концепциски и структурно одговара на потребниот обем и временски оквир на реализирањето на предметот ликовно образование со методика, наменет за студентите од 6 семестар на групата одделенска настава на педагошките факултети. Учебникот е поделен на 9 целини (заедно со цитираната литература). Претставените целини се обработени сукусивно и постапно, со што овозможуваат адекватно разбирање на предметниот материјал: целите и задачите на методиката на ликовно образование, ликовна писменост и нејзиниот однос со визуелната писменост, историските аспекти на развојот на методиката на ликовно образование. Преку целините „Развој на детскиот ликовен израз“ и „ Ликовните типови на деца“ на студентите им се овозможува да се стекнат со знаења и увид во основите на детскиот ликовен израз. Особено детално е обработен методичкиот аспект на наставата по ликовно образование. Методите, техниките и принципите на наставата по ликовно се надополнети со дефинирање на специфичностите на ликовниот израз. Обработката на начинот на планирање на наставата е особено детална во елаборацијата со посебно наведени комплетно обработени дневни планирања за сите возрасти и сите ликовни подрачја. Креативноста на учениците како важен аспект на предметната област е од посебен интерес за авторката, која освен поимот, карактеристиките на различните видови креативно мислење, дава и насоки за нејзино поттикнување во ликовна сфера. Значењето и улогата на наставникот заземаат посебно место во поднесениот текст, во кој авторката ги наведува карактеристиките, можностите и насоките за креативно реализирање на ликовно-образовниот процес. Голем број на задачи, прашања, модели за реализација на дневни подготовки од прво до

	петто одделение во основите училишта, како и табели за решавање на проблемски задачи се презентирани во посебно осмислениот Практикум. Тој овозможува формирање на критички став, согледување на пропустите во учењето и можност за поправање на грешките.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот поднесен за рецензија со наслов „Методиката на ликовното образование“ од авторот д-р Маја Рауник Кирков е потполно усогласен со обемот и содржинската поставеност на предметната област. Текстот ги задоволува критериуми за објавување и употреба како учебник и прирачник со прашања и вежби.
Предлози за потребни корекции:	///
Оцена на ракописот:	Трудот со наслов „Методика ликовно образование“, поднесен од д-р Маја Рауник Кирков, е содржаен, стручно оправдан и комплексен текст, кој содржи информации за стекнување на знаења, способности и вештини потребни за да се организира современ едукациски процес во основните училишта од прво до петто одделение. Научната и креативна заснованост на презентираните материјали овозможуваат негова категоризација како научен труд, потполно адекватен за областа за која е наменет.
Категоризација:	Учебник со практикум
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 201 страница (формат Б5), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 9 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 89 слики и 9 табели.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметот ликовно образование со методика, примарно наменет за студентите на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.

Рецензент

**Проф. д-р Никола Смилков
с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „РЕЛИГИЈАТА КАКО ФАКТОР НА КОНФЛИКТ И ИНТЕГРАЦИЈА ВО МУЛТИЕТНИЧКО ОПШТЕСТВО - ИСКУСТВО И ПРЕДИЗВИК ЗА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“ ОД М-Р ВАСКО ШУТАРОВ, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 21.12.2016 година, донесе Одлука за формирање Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Васко Шутаров, со наслов: „Религијата како фактор на конфликт и интеграција во мултиетничко општество – искуство и предизвик за Република Македонија“, во состав: проф. д-р Љубомир Д. Фрчкоски, проф. д-р Зоран Илиевски, проф. д-р Ненад Марковиќ (ментор), доц. д-р Ирена Рајчиновска-Пандева и доц. д-р Ана Чупеска-Станишковска.

Комисијата ја прочита, ја разгледа и ја оцени докторската дисертација и до Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Приказ на докторската дисертација

Докторската дисертација со наслов „Религијата како фактор на конфликт и интеграција во мултиетничко општество – искуство и предизвик за Република Македонија“ од кандидатот м-р Васко Шутаров, опфаќа 484 страници компјутерски обработен текст во фонт Georgia, проред 1,15 и големина на букви 12, од кои 396 страници основен текст и 88 страници со наведени бројни странски и домашни библиографски единици, меѓу нив научни трудови (54), статии (36), книги (4), официјални извештаи и истражувања (4), медиумски извештаи, вести, прилози, интервјуа (820), информации од институции (22), информации од социјални мрежи (21), видеоматеријали (24) и останати интернет-ресурси (30).

Структурата на дисертацијата се состои од вовед, десет дела, заклучни согледувања и препораки и преглед на библиографија. Деловите се систематизирани во наслови и поднаслови, со што соодветно се следат прашањата опфатени во истражувањето.

Во воведот, кандидатот ги поставува предметот и целите на истражувањето, хипотезите и методолошката рамка. Предмет на истражувањето е проучување на влијанието на религијата во услови на мултиетничко општество како што е Република Македонија. Тоа вклучува разгледување на религијата како феномен и начините на кои придонесува кон конфликт и интеграција во општеството. Во таа рамка, се разгледува

нејзиното влијание врз идентитетот на поединецот и заедницата, интеракцијата со други поединци и заедници, како и влијанието на односите религија-политика-држава.

Основна цел е да се види специфичниот контекст на Република Македонија и искуството кое го имаше нашата земја со меѓуетнички инциденти од поголеми или помали размери, кои ја инволвираа религијата, улогата и активноста на различните актери, идентификување на причините за конфликти и начинот на нивно менаџирање. Истовремено, ова претставува и предизвик за во иднина.

Други посебни посебни цели се: да придонесе за разбирањето дека религијата не е само лично интимно чувство на поединецот туку силно средство за негова мобилизација, поврзување во заедницата, насочување на неговата активност преку нејзино различно канализирање и (зло)употреба во религиозни, идеолошки, економски и политички цели; да се препознаат причините кои довеле до одредени актуелни состојби во Република Македонија на религиозен, политички и етнички план; да се утврди влијанието на религијата во Република Македонија (како општество фрагментирано по етнички, религиозни, политички и социјални линии), врз однесувањето на поединци и групи; да се придонесе кон напорите за подобри меѓуетнички и меѓуконфесионални односи преку препораки до религиозните, политичките и државните претставници за идно постапување во однос на религиозните прашања во меѓуетнички контекст.

Врз основа на предметот на истражување поставена е основната хипотеза, како и од неа произлезените алтернативни и поединечни хипотези. При истражувањето се користени повеќе научни методи: историски, компаративен, анализа и синтеза и студија на случај.

Во првиот дел, „Религија, секуларизам, национализам“, кандидатот најпрвин дава преглед на различните значења, сфаќања и дефиниции на поимот религија. Посебно се потенцирани оние автори (Емил Диркем и Чарлс Тејлор) кои ја истакнуваат нејзината колективна и поврзувачка улога во општеството и како извор на вредности и норми што воедно го потврдува значењето на овој феномен во функционирањето на човекот во заедница. Иако се прогнозираше нејзино исчезнување, религијата денес сè повеќе добива на значење во општеството, државата и меѓународната политика. Токму во овој контекст, нужно се разгледуваат и концептот, практиката и различните сфаќања на секуларизмот. Неговата важност во плуралните општества ја препознале и Чарлс Тејлор и Џон Лок кои ја истакнале потребата државата да одржува еднаква дистанца и да го гарантира религискиот диверзитет. Посебно се разгледани различните модели на односите религија-држава и држава-верски заедници, (наспроти декларираната и посакувана секуларност) со поврзаност на државните и религиозните институции. Односот религија-национализам е претставен преку истражувањето на Родерс Брубејкер, кој разликува различни видови меѓусебна интеракција на двата феномени. Одделно е разгледан пристапот на христијанското (православието и католицизмот) и исламското учење кон национализмот, кои не само што не го прифаќаат туку и децидно го осудуваат и го забрануваат.

Во вториот дел, „Религија, толеранција, мир“, кандидатот ги разгледува поимот и различните сфаќања на толеранцијата, од традиционалните поимања како „прифаќање разлика“ или „трпење“ до

современите укажувања за потребата од „почитување“ и „признавање“ на „другиот“. Посебно е разгледана религиозната толеранција, која во денешно време се повеќе добива на значење и од повеќе автори е препознаена како гарант за културните права и важен предуслов за мирна коегзистенција во мултикултурни општества. Во одделни тематски целини е разгледана толеранцијата во христијанството и исламот. Во христијанството (Новиот завет), различни ставови во однос на религиозните разлики, кои можат да бидат основа за нетолеранција и осуда на различни проповеди (во рамки на самото христијанско учење) што може да се рефлектира и на интерконфесионалните односи. Во исламот (Куранот) се содржани мноштво примери на толеранција кон припадниците на другите религии, посебно христијаните и Евреите (како „луѓе на книгата“), што го покажува и историската практика и коегзистенција со немуслиmani. Посебно се илустративни прикажаните примери на религиозна толеранција со Пророкот Мухамед кон припадници на останати религии и нивните верски објекти - ресурс кој треба да се искористи во актуелниот политичко-безбедносен контекст. Во овој дел, кандидатот се осврнува и на меѓурелигискиот дијалог и различните форми на негово поимање и практикување. Притоа, посочена е и важната улога на медиумите, посебно во општество на религиски и етнички плурализам. Овој дел се заокружува со придонесот кој религијата го има кон градењето мир, препознат и признат од повеќе автори, при што е прикажана и улогата и влијанието на религиозните актери при решавањето конфликти.

Во третиот дел, „Религија, идентитет, конфликт“, кандидатот го разгледува влијанието на религијата врз идентитетот на поединецот, како индивидуа и припадник на заедница и влијанието на религиозните чувства при генерирање нов или врз динамиката на постоен конфликт. Преку компарирање на поимите идентитет, етнички идентитет, религиозен идентитет, претставени се гледиштата на различни автори кои ја нагласуваат улогата на религијата во градење, одржување и истакнување на идентитетот на една индивидуа и група, посебно видливо при интеракција со други групи и доколку идентитетот на „другиот“ е базиран врз различни религиозни вредности. Посебно е разгледана интеракцијата на етничкиот и религиозниот идентитет каде што повеќе автори го потенцираат значењето на религијата како поддршка и зајакнување на етничкиот идентитет. Понатаму, кандидатот го разгледува влијанието на религијата во етнички конфликт и нејзиниот потенцијал за насилство и конфликт. Иако се констатира дека приврзаноста кон определени религиозни вредности придонесува кон нивна „пожестока одбрана“ во однос на други индивидуи и групи, сепак, досегашното искуство во пошироки светски рамки укажува дека конфликти околу политички и етнички разлики предничат пред конфликти карактеризирани како религиозни. Овој дел се заокружува со претставување на начините на кои етничкиот и религиозниот идентитет се користи во мобилизацијата, динамиката и интензитетот на конфликтите од страна на етнички и религиозни лидери, за свои цели.

Во четвртиот дел, „Темната страна на религијата“, претставен е религискиот фундаментализам како основа за религиозна нетолеранција, радикализација, насилство и тероризам. Најпрвин се даваат причините за појава на фундаментализмот кој произлегува во самото прифаќање на

религијата како идеологија, нејзиното догматско поимање и практикување што е основа за појава на нетолеранција, непријателство и конфликт со религиски „другиот“. Фундаментализмот е карактеристика на сите религии, при што кандидатот ги претставува заедничките именители на христијанскиот и исламскиот фундаментализам. Како специфична форма од историски, но и актуелен општествен, културолошки, политички и безбедносен контекст претставен е салафизмот и на него надоврзаната салафистичко-дихадистичка идеологија. Ваквото „милитаризирање“ на едно религиозно учење се прави преку самопрогласени идеолози кои манипулираат со религиозните списи, (еднострано) интерпретирајќи ги во актуелен контекст. Специфичен пример претставува концептот на „Дихад“, кој во исламското учење има повеќе (ненасилни) значења, но често се злоупотребува и интерпретира за политички, воени и други цели. Притоа, кандидатот ги идентификува и негативните импликации на овие феномени во мултиетничко и мултиконфесионално општество. Ваквата идеологија е најчеста основа за радикализација на еден поединец, процес кој е составен од повеќе фази и е резултат на внатрешни (индивидуални) и надворешни (општествено-политички) фактори. Овој дел се заокружува со концептот „исламофобија“, кој негативно влијае во мултикултурни општества.

Во петтиот дел, „Република Македонија како мултиетничка и мултиконфесионална држава“, кандидатот започнува со претставувањето на случајот на Република Македонија. Ова е своевиден вовед во кој се претставени спецификите на нашата држава како „религиозна гранична област“ каде што се среќаваат и конвергираат различни религии. Воедно, држава во која постои етнички и религиозен диверзитет, но не постојат строги граници на етничко и религиозно разграничување и каде постојат етникуми со различна религиска припадност. Дополнително обременуваат: преклопувањето на етничкиот и религиозниот идентитет, досегашното искуство на етно-религиозни конфликти на Балканот, како и големата религиозност на населението, потврдено преку повеќе истражувања. Понатаму, во овој дел се дава приказ на законската рамка, преку наведување на различните прописи кои се однесуваат на религиозната сфера и односите религија-држава, како и институционалната рамка, преку наведување на различните институции кои се користат или се поврзани со уредување или менаџирање на меѓуетничките и меѓуконфесионални релации. Во продолжение, поопширно се прикажани карактеристиките на етничкиот и религиозниот идентитет кај етничките Македонци и етничките Албанци, при што, преку соодветни примери, се констатира големата приврзаност на етничкиот и религиозност идентитет кај Македонците. Одделно се разгледани и Македонците муслимани и православните Албанци, кои наместо да бидат мост за меѓусебно поврзување и комуникација, ги карактеризира различна интерпретација, дебата и несогласување за нивниот идентитет.

Во шестиот дел, „Нарушување на секуларизмот во контекст на меѓуетничките односи“, кандидатот претставува бројни примери на нарушување на секуларизмот во Република Македонија кои влијаеле или можат да влијаат на отуѓување на различна етничка и религиозна заедница. Специфични примери се: поддршката која во повеќе наврати,

декларативно и практично, државата ѝ ја дава на МПЦ-ОА, користење на верски симболи на грбовите и знамињата на општините, посебно изразени кај македонската етничка заедница, користење верски вокабулар од високи државни претставници, кои неретко зборуваат како верници и верски лица. Посебно внимание му е посветено на инволвирањето на религијата во образовните институции, предучилишното, основното и средното образование до универзитетот. Во овој дел е претставено и инволвирањето на локалната и централната власт во изградбата на верски објекти, за што се презентирани бројни примери, како и користењето на религијата во политички активности на партиите и застапување религиозни ставови и барања. Преку ваквите примери се констатира дека и покрај декларираната секуларност, државата се меша во религиозните прашања, што пречи на меѓуетничките односи.

Во седмиот дел, „Верските заедници во Република Македонија“, кандидатот ги разгледува активностите на МПЦ-ОА и ИВЗ од аспект на нивната интеракција со политичките партии, застапувањето на интересите на етничките заедници и нивните меѓусебни односи. Во однос на МПЦ-ОА, преку повеќе примери се констатира блискоста со ВМРО-ДПМНЕ, односно државата кога оваа партија е на власт и различните форми на меѓусебна поддршка. Понатаму, преку примери, претставен е односот на МПЦ-ОА како „чувар“ на македонскиот национален идентитет и во тие рамки прашањето за името и инволвираноста во политиката, што претставниците на Црквата не го сметаат за спорно. Ваквата практика на МПЦ-ОА укажува на елементи на „етнофилетизам“ и е во спротивност со универзалноста на христијанската религија. Меѓутоа, ваквата карактеристика МПЦ-ОА ја дели со останатите православни народи на Балканот поради специфичните историски околности. Во однос на ИВЗ, преку повеќе примери, исто така се констатираат активности во функција на заштита на етничкиот (албански) идентитет, кои неретко биле и спротивни на уставниот поредок и предизвикало реакции кај македонската јавност. Посебно внимание е посветено на односите меѓу ИВЗ и државата, каде што денационализацијата се идентификува како главен проблем што ја отуѓува оваа верска заедница од државата и МПЦ-ОА. Се осврнува и на односите на ИВЗ со останатите етнички заедници, при што се констатираат реакции кога ИВЗ и нејзиниот поглавар се ставаат во заштита и претставување само на верниците од една (албанска) заедница. Позитивно е посочена улогата на ИВЗ во превенција на конфликти и ширењето на салафизмот и салафистичкиот цихадизам, тероризмот и феноменот на странски терористички борци. Од друга страна, претставени се и примери како претставници на ИВЗ предизвикале реакции и конфликти од останати етнички заедници. Делот посветен на верските заедници, се заокружува со разгледувањето на карактеристиките на меѓурелигискиот дијалог и соработка, пред сè, меѓу МПЦ-ОА и ИВЗ, но и со останатите верски заедници, додека вистински меѓурелигиски дијалог, во смисла на контакти на верниците отсутува. Важноста на ваквата интеракција се потврдува и во последното прашање во овој дел, посветено на религиозната толеранција во Р.Македонија која повеќе се карактеризира со живеење „едни покрај други“, отколку „едни со други“. Во мултиетничко и мултиконфесионално општество ова претставува хендикеп, кој во иднина треба да се надмине со

актуализирање на важноста на толеранција преку образовниот процес и медиумите.

Во осмиот дел, „Религијата како фактор на конфликт“, прикажани се бројни случаи во кои религиозниот фактор предизвикал, придонел или се користел при инциденти и конфликт меѓу припадници на различни етнички и религиозни поединци и групи (пред сè Македонците и Албанците). Посебно е разгледан конфликтот од 2001г. и разните форми на (периферно) инволвирање на религијата. Понатаму, како карактеристична појава во етнички мешани средини се наведени нападите на верски објекти (доминираат напади врз цркви) кои не предизвикале последователни инциденти и настани. Посебно внимание му е посветено на прашањето за изградба на верски објекти кое предизвикува и најмногу реакции и несогласувања, посебно во етнички мешаните средини. Најкарактеристичен пример е општината Аеродром, каде што за краток период беа изградени повеќе цркви и параклиси што предизвика реакции, посебно изразени околу поставувањето на т.н. „Македонски крст“. Како досегашно искуство во Република Македонија претставени се и други инциденти со религиозен елемент како: физички напади, разни провокации, навредливи графити, написи во медиумите, а посебно карактеристично е несогласувањето со гласноста на верските објекти, како латентен проблем кој предизвикува реакции. Специфични закани по меѓуетничкиот соживот се и појави на исламофобија, како и заканите кои произлегуваат од ширењето на салафизмот и салафистичкиот дихадизам. Во овој контекст, евидентирани се повеќе вербални закани и планови кои произлегуваат од дејствувањето на странски терористички борци активни во Сирија и Ирак, кои во повеќе наврати ја посочиле нашата држава и регионот како потенцијална цел на напад.

Во деветтиот дел, „Религијата како фактор на интеракција“, прикажани се бројни примери во кои религиозниот фактор придонел и може да се користи за интеракција, комуникација и поврзување меѓу припадници на различни конфесионални и етнички заедници. Воедно, истите претставуваат рамка која може да се користи во иднина за зајакнување на меѓуетничката и меѓурелигиската комуникација. Наведените примери вклучуваат: изградба и помагање на верски објекти од лица од различни религии, заедничко почитување и чествување во верски објекти, дијалог на локално ниво, заедничко славење верски празник или заеднички празник, кои овозможуваат контакти на припадници на различни религии. Посебно се карактеристични честитките на верски празници, кои од аспект на стратешка комуникација од политички и верски претставници можат да служат за испраќање пораки за мир, толеранција и соживот. Во прилог на поголема религиозна и етничка толеранција и комуникација се и кампањите од владини и невладини институции, разни конференции, семинари, работилници, дебати, емисии и останати проекти за верска толеранција. Иако ретки, прикажаните примери покажуваат дека се добра платформа за меѓусебна интеракција.

Во десеттиот дел, „Студии на случај“, кој е и најобеман и го содржи тежиштето на истражувањето, претставени се најкарактеристичните примери на конфликт меѓу етничките, односно конфесионалните заедници во Р.Македонија. Тоа се: „Вевчански карневал“ 2012 г., „Црква на

Кале“ 2011г., „Монструм“ 2012г., „Скопје 2014“ и Изградбата на верски објекти како причина за конфликт на локално ниво – Лажец, Пешталево, Горна Белица, Октиси. Студиите на случај се структурирани (преку соодветни поднаслови) на начин на која ја покажуваат генезата, развојот и менаџирањето на конфликтот од страна на различни актери (централната и локална власт, државни институции и органи, политичките партии, верските заедници, екстремно-религиозни и националистички поединци и групи, медиумите, НВО, странскиот фактор). Притоа, може да се препознае и оцени во кој степен религијата била извор на проблемот и конфликтот, а во кој степен била злоупотребена во други (политички) цели, како и колку секој од наведените субјекти ја препознал чувствителната улога на религијата во одделните настани како и нивното постапување во процесот на менаџирање на конфликтите. Во „Вевчански карневал“, 2012 г., доминира религиозниот елемент и е пример за брза ескалација на конфликтот (од Струга во Тетово, Битола, Скопје), при што се констатира недостаток на религиозна толеранција, несоодветен пристап на локалните власти, медиумите, верските заедници и државните институции. Во „Црква на Кале“ 2011 г., се констатира несоодветен пристап на централната и локалната власт кон прашање кое инволвира религија, неприпознавање на чувствителноста на религијата и нејзиното влијание меѓу верниците во мешана етничка средина, прелевање на конфликтот од религиозна во етничка сфера, несоодветен пристап на политички партии, државни институции и верските заедници. Во „Монструм“ 2012г. се констатира немање разбирање кај државните институции за религиозните чувства (посебно видливо преку употреба на несоодветен вокабулар), недостаток од разбирање на влијанието на религијата врз меѓуетничките односи (дури и по серија насилни реакции), прелевање од религиозна и етничка сфера, активност на верско-радикални структури и несоодветен однос на медиумите. Во „Скопје 2014“ посебно се разгледани религиозните елементи и изградбата на црквата „Св. Константин и Елена“ и „Бурмали џамијата“. Кандидатот го посочува проектот како пример за нарушување на секуларизмот, политизација на религијата, несоодветен однос на државните институции, немање разбирање кон религиозниот и етнички диверзитет, отсуство на дијалог во Владата по вакви важни прашања, како и пример за предизвикување конфликти во рамки на иста религиозна и етничка група. Изградбата на верски објекти како причина за конфликт на локално ниво – Лажец, Пешталево, Горна Белица, Октиси, покажува недостаток на религиозна толеранција, отсуство на дијалог, нарушување на секуларизмот, политизација на религијата, несоодветно менаџирање од државните, локалните и верските претставници и неприпознавање на чувствителноста на религијата во мултиетничко контекст, како и цврстото асоцирање на религиозниот и етничкиот идентитет, посебно изразен во етнички мешани средини. Во Студиите на случај се потврдуваат претходно поставените хипотези.

На крајот од истражувањето, кандидатот дава и свои заклучни согледувања и препораки. Се констатира значењето на религијата во животот на човекот и нејзината интегративна и поврзувачка улога во општеството, нејзиното зголемено значење во денешно време поради што и идеалот на секуларизам не е целосно остварен, иако потребен во плуралните општества. Христијанството и исламот како универзални

религии го одбиваат национализмот што треба да се користи за поврзување на различни етнички групи. Толеранцијата може да ги надмине разликите ако покрај „трпењето“ вклучува и меѓусебна интеракција и разбирање, што треба да се охрабрува и афирмира, посебно кај младите. Религијата е составен дел од идентитетот на поединецот и групата, посебно видливо на Балканот каде има преклопување на етничкиот и религиозниот идентитет. Религијата има посебно значење во Р.Македонија како мултиетничко општество со изразена религиозност на населението, цврста поврзаност на етничкиот и религиозниот идентитет, цврста асоцираност на верските заедници со етничките групи од една и на државните претставници со својата религиозна припадност од друга страна и недоволен меѓурелигиски дијалог и соработка. Политизацијата на религијата и нарушувањето на секуларизмот во повеќе примери покажува негативно влијание врз меѓуетничките односи. Иако се регистрирани повеќе инциденти и тензии на меѓуетнички план, во кои влијание има религиозниот фактор, тие се ограничени, изолирани и во најголем дел не придонеле кон посериозен конфликт. Државните и верските институции, политичките партии и медиумите недоволно го препознавале значењето на религијата во меѓуетничките односи и несоодветно се однесувале.

Препораките кои ги дава кандидатот тргнуваат токму од потребата од препознавање на религијата и на субјектите (државни, политички претставници, медиумите и НВО) чии активности треба да се во насока на поддршка на вредностите на мир, толеранција и соживот, придржување кон принципите на секуларизмот и да не ги промовираат сопствените и религиозните убедувања на својата заедница, да не манипулираат со верските чувства за политички цели, да негуваат правичен и еднаков однос кон верските заедници. Посебно се потенцира улогата на Комисијата за односи со верските заедници и религиозни групи и единиците на локална самоуправа, каде што најчесто се случувале и биле лошо менаџирани инцидентите. Токму затоа, препораките вклучуваат користење на постојните и создавање нови механизми за менаџирање на меѓурелигиозни инциденти и конфликти или меѓуетнички инциденти кои вклучуваат религиозен елемент, развивање соодветен систем за рано препознавање и превенција, вклучително и за религиозна нетолеранција и радикализација која води кон насилан екстремизам. Посебна улога на овој план треба да имаат медиумите. Потребни се соодветни проекти, кампањи и интеракција на лица од различна етничка и религиозна припадност, со фокус на младите. Верските заедници треба да ги промовираат универзалните религиозни вредности и точки на поврзување, да развијат механизми за меѓусебна и соработка со државните институции во насока на превенција на конфликти. Потребен е соодветен критички однос кон досегашното искуство во Р.Македонија и решавање на проблемите од религиозен карактер кои можат да бидат извор на нови конфликти. Се препорачува и поригорозен однос кон сите форми на предизвикување меѓуетничка и верска омраза.

2. Оцена на докторската дисертација

Докторската дисертација „Религијата како фактор на конфликт и интеграција во мултиетничко општество – искуство и предизвик за

Република Македонија“ од кандидатот м-р Васко Шутаров, обработува една специфична, комплексна и чувствителна тема која и покрај нејзината актуелност и важност, досега била недоволно анализирана.

Структурата и содржината на трудот даваат за право да се констатира дека кандидатот успеал да даде целосна анализа на предметот на истражувањето, што се гледа и по опфатените прашања на разгледување и поставените хипотези кои се однесуваат на различни сегменти и актери. Во прилог на ова е и обемот на користена странска научна литература и голем обем на домашни извори на информации, што придонесува кон вредноста на трудот на академски и на практичен план.

Кандидатот настојувал да го артикулира досегашното искуство во Република Македонија, презентирano преку повеќе примери кои вклучуваат настани, цитати, изјави, ставови, истражувања на јавно мислење, со цел подобро да се илустрираат сецификите во нашата држава и да бидат во прилог на потврда на претходно поставениот предмет и цели на истражувањето. Претходно, дадена е поширока теоретска елаборација на главните поими и прашања, како што се религијата, секуларизмот, национализмот, толеранцијата, религиозниот фундаментализам и радикализмот, како и влијанието на религијата врз идентитетот, конфликтите и градењето мир.

Повеќето тематски целини и примери, анализирани од теориски, историски и компаративен аспект, ги потврдуваат предметот и целите на истражувањето, како и поставените хипотези. Религијата и религиозните вредности можат да се користат за унапредување не меѓуконфесионалните и меѓуетнички односи, а нивната политизација и злоупотреба да ги нарушат. Се истакнува важноста на секуларизмот, толеранцијата и меѓурелигискиот дијалог како клучни елементи за коегзистенција во мултиетничко општество.

Посебно детално се разработени студиите на случај во кој кандидатот практикува објективен и критички пристап кон настаните и актерите со цел подобро да се разбере нивното (не)соодветно постапување во минатото и да се укаже на потребата за нивен поадекватен пристап во иднина. Тоа најдобро се гледа во презентираниите препораки за различни области и субјекти, кои се во функција на унапредување на меѓуетничките и меѓуконфесионалните односи во Република Македонија, во функција на стабилноста на земјата.

Паралелно, со своето истражување, кандидатот дава своевиден придонес и кон идеалите за остварување на толеранција, коегзистенција и меѓурелигиски дијалог, како и борбата против насилниот екстремизам и радикализација што води кон тероризам, што е императив во пошироки светски рамки.

Докторската дисертација и методолошкиот пристап претставуваат придонес во домашната политиколошка литература како основа и провокација за натамошни истражувања во областа. Воедно, претставува и придонес кон политикологијата на религијата како посебна и најмлада научна дисциплина.

3. Заклучок и предлог

Врз основа на изложениот приказ и дадената оценка, Комисијата за оценка на докторската дисертација на кандидатот м-р Васко Шутаров

констатира дека се работи за докторска дисертација што ги задоволува сите критериуми за подготвување на самостојни научни трудови од ваков вид, преку кој кандидатот покажува дека длабоко навлегол во проблематиката која е предмет на обработка и е способен за самостојна научна работа. Комисијата со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ да ја прифати позитивната оценка за докторската дисертација и да одреди датум за нејзина одбрана.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Љубомир Д. Фрчкоски с.р.

Проф.д-р Зоран Илиевски с.р.

Проф. д-р Ненад Марковиќ с.р.

Доц. д-р Ирена Рајчиновска-Пандева с.р.

Доц. д-р Ана Чупеска-Станишковска с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ИНФОРМАЦИСКОТО ОПШТЕСТВО И ТРГОВСКИТЕ МАРКИ ВО КОМПАРАТИВНОТО ПРАВО“ ОД КАНДИДАТОТ М-Р ДИМИТРИ ЧАПКАНОВ, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на седницата одржана на 25.11.2016 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Димитри Чапканов, со наслов **Информациското општество и трговските марки во компаративното право**, во состав: проф. д-р Борче Давитковски, проф. д-р Владо Бучковски, проф. д-р Родна Живковска, проф. д-р Јасна Бачовска-Недиќ (ментор) и проф. д-р Божин Влашковиќ.

Комисијата во горенаведениот состав со внимание ја прегледа и ја оцени дисертацијата и до Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Дисертацијата содржи 260 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со извонредно голем број референци и библиографски единици, меѓу кои доминираат објавените научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во вовед, седум глави, заклучок и литература. Сите глави се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатот укажува дека модерниот и брз информатичко-комуникациски развој ја наметна потребата да се актуализира оваа проблематика, а со тоа и потребата од преземање на соодветни мерки. Станува збор за широка и доста комплексна проблематика, па следствено на тоа постои и богата листа на меѓународни инструменти со кои се регулирани одделни аспекти на појавата.

Во **првата глава**, со наслов **Социолошка и правна анализа на концептот на информациското општество**, даден е историски осврт на појавата и развојот на информациското општество. Натаму, разработени се основните социолошки теории за информациското општество, а посебно се елаборирани петте дефиниции на информациското општество, и тоа: технолошки, економски, професионални, просторни и културни. Во првата глава, исто така, е разработено начелото на „квазифизичка територија“ како централна компонента на одговорот на правото кон предизвикот што го наметна информатичката и комуникациската технологија.

Втората глава (Правна заштита на трговските марки во меѓународните конвенции и договори) ги разработува следниве аспекти: [трговската марка како институт од правото на индустриска сопственост, концептот на трговската марка](#) (таксономија, карактеристики, дункции), како и анализа на најзначајните меѓународни конвенции и договори: Париска конвенција за заштита на индустриската сопственост, Мадридски договор за меѓународна регистрација на марки и Протокол на Мадридскиот договор за меѓународна регистрација на марките; Договор од Ница за меѓународна класификација на добра и услуги за регистрација на марките; Конвенција за

основање на Светската организација за интелектуална сопственост (СОИС); Спогодба за трговските аспекти на правата од интелектуалната сопственост (ТРИПС).

Во **третата глава** се разработени **трговските марки на интернет**. Кандидатот направил успешна анализа на повеќе прашања, меѓу кои најзначајни се: користење на трговските марки како метаознаки (Meta tags), продажба на трговските марки како клучен збор (Keywords), поп-ап рекламирање (*Pop-up ads*), маустрепинг (Mousetrapping); линкови и фрејмови (Linking and framing), како и основни карактеристики на позиционирањето на трговските марки на интернет на глобално ниво.

Насловот на **четвртата глава** на дисертацијата е **Развојни тенденции на системот на домен имиња**. Во оваа глава, кандидатот ги разгледува основните тенденции на меѓународните правни иницијативи во однос на системот на домен-имиња, но и за интернетот и дигиталната ера воопшто. Детално е презентирана реформата на Меѓународната корпорација за доделени имиња и броеви (ICANN). Натаму, кандидатот дава преглед на активностите на Центарот за арбитража и медијација на Светската организација за интелектуална сопственост, како и основните правила за решавање на споровите за домен-имињата. Презентиран е пристапот на Правилникот за единствената политика за правилата за решавање на спорови (UDRP) преку детални референци на следниве прашања: тек на постапка, формат на барањето, закажување на сесија на панелот и рок за одлучување, комуникација меѓу странките и панел, одлуки на панелот, како и други прашања од значење за постапката.

Прегледот на решенијата од компаративното право ја опфаќа **петтата глава** на дисертацијата. Даден е осврт и компаративна анализа на одредбите на законските и/или подзаконските акти на: Германија, САД, Русија, Јапонија, Европска Унија, Обединето Кралство, Кина, Израел, Австралија, Македонија и Србија. Покрај законодавството, коментирани се и низа значајни одлуки од судската практика во насока на примена на позитивните искуства. Во оваа глава е разгледано и прашањето за трговските марки на социјалните медиуми, како еден од скорешните феномени.

Во **шестата глава** на дисертацијата, кандидатот презентира успешно спроведено квантитативно **истражување за ставовите на интернет-корисниците во Република Македонија за трговските марки на давателите на услуги на информациското општество**. Во контекст на

истражувањето, кандидатот елаборирал и низа [фактори на вреднувањето на трговските марки од страна на интернет-корисниците](#) (меморија, очекувања, боја и идентификација на производот или услугата, концепт на однесување на интернет-корисниците, ниво на инволвираност, донесување одлуки и индивидуални разлики).

Примерите за **конвергенција на информациското општество со останатите права од интелектуална сопственост** се презентирани во **седмата глава** на дисертацијата. Централно прашање во оваа глава се анализата на низа прашања од авторското право и сродните права, во контекст на примената и пристапот на Директивата 2001/29/EЗ на Европскиот парламент и на Советот од 22 мај 2001 година.

Во **заклучокот** на трудот, кандидатот се осврнува на релевантните сознанија до кои дошол во текот на изработката на трудот, кои се директна основа за утврдување на основните тенденции на правното регулирање на трговските марки во информациското општество, посебно во однос на нивните функции, карактеристики, како и мерките за правна заштита. Кандидатот успешно ја аргументирал констатацијата дека концептот на информациското општество и неговите карактеристики имаат значајно влијание врз димензионирањето на правните решенија и степенот на ефикасната и ефективната заштита на трговските марки во современото компаративно право, со што е потврдена основната хипотеза на дисертацијата.

Заклучокот посочува и низа мерки за создавање на натамошната конзистентна правна рамка и развојните тенденции на системот на имиња на домени, односно усовршување и подобрување на законските и подзаконските акти за заштита на правото на трговска марка на интернет преку сеопфатен пристап на информатичка технологија, правото на интелектуална сопственост, конкурентското право и потрошувачкото право.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Научната и општествената оправданост на истражувањето произлегува од фактот што трговските марки имаат важна улога во современото информациско

општество, посебно од аспект на односот со потрошувачите и прометот на добра и услуги. Имајќи го предвид развојот на информациското општество и последиците врз правото на интелектуална сопственост, една од тенденциите во компаративното право претставува и приспособувањето на правото на трговските марки на предизвиците на информациското општество.

Носителите на правото на трговска марка и субјектите во информациското општество се соочуваат со низа прашања во ефикасната и ефективната заштита и користењето на трговските марки во информациското општество.

Се проценува дека во современиот деловен свет, бројните производи и услуги добиваат сè поголемо значење во дигиталното опкружување отколку во физичкиот свет. Во овој контекст, присуството на интернет бара носителите на правото на трговска марка да ги штитат нивните права од новите форми на злоупотреба на трговската марка.

Предмет на истражувањето

Предмет на истражувањето е проучување на историскиот развој, карактеристиките, социолошката и правната рамка и информациското општество и заштитата на трговските марки во компаративното право, во функција на сегашното поефикасно успешно применување на нормативните решенија за трговските марки и другите институти од современото компаративно право на индустриската сопственост и нивното усовршување. Оттука, во дисертацијата се претставени современите гледишта на проблемот за правна заштита на трговските марки во информациското општество, односно теоретско-нормативните и практични во компаративното право.

Дисертацијата ги разработува и прашањата за правото на трговска марка кои енорно се зголемија со појавата на системот на имиња на домени и процесите за решавање на спорови за интернет домен-имињата. Поради комплексноста на прашањата кои ги обработува, дисертацијата нив ги разгледува, пред сè, во рамките на правото на информатичката технологија и на правото на индустриската сопственост. Во дисертацијата се опфатени и досегашните истражувања за проблемот на трговските марки (посебно и во

рамките на истражувањата за заштитата на интелектуалната сопственост на интернет).

Цели на истражувањето

Основна цел на истражувањето е утврдувањето на развојните карактеристики на информациското општество и трговските марки во поглед на дефинирањето, правната природа, субјектите и правната заштита, како и можностите за функционална примена на меѓународните и европските стандарди на заштитата на трговските марки во информациското општество.

Дефинирани се и други цели на истражувањето: придонесот на нормативното регулирање на информациското општество во унапредувањето на заштитата на правата од интелектуална сопственост чии носители се корисниците на услугите во информациското општество; детерминирање на пристапот на правото на информатичката технологија кон заштитата на трговските марки во контекстот на односот на правото на информатичката технологија со правото на индустриската сопственост, посебно во поглед на информациското општество го наметнува кон принципот на територијалното важење на правото на трговска марка.

Хипотеза на истражувањето

Основна хипотеза на дисертацијата е: концептот на информациското општество и неговите карактеристики имаат значајно влијание врз димензионирањето на правните решенија и степенот на ефикасната и ефективната заштита на трговските марки во современото компаративно право.

Краток опис на применетите методи

Во истражувањето се применети неколку соодветни и посебни научноистражувачки методи за остварување на целите на истражувањето и проверка на основната хипотеза. Доминантни методи на истражувањето кои се

користат при изработката на дисертацијата е методот на анализа и методот на компарација, а како споредни методи се употребени: методот на специјализација, историскиот метод, методот на дескрипција, како и методите на индукција и дедукција. Овие методи се подобни имајќи го предвид предметот на истражувањето, односно анализа на карактеристиките и историскиот развој на информациското општество, односно правната рамка на информациското општество, во смисла на заштита на правото на трговските марки на интернет.

Исто така, извршена е анализа на примената на националното право од аспект на заштитата на трговските марки во информациското општество. Овој метод дава јасен приказ за третманот на правото на индустриската сопственост во информациското општество и воочување на можните тенденции, како позитивни, така и негативни, во развојот на регулативата за заштита на правото на индустриската сопственост во информациското општество. Во контекст на овој метод, користен е методот на специјализација, со кој од општите поими се доаѓа до нови и побогати по содржина. Со методот на компарација е направен споредбен преглед во правните рамки на информациското општество, како на регионално, така и на меѓународно ниво.

Покрај употребата на аналитичкиот метод, методот на компарација и методот на специјализација, во докторската дисертација се користени и други методи. Историскиот метод е употребен со цел да се утврди развојот на информациското општество и правната заштита на трговските марки. Методите на индукција и дедукција се употребени за донесување на заклучоци и констатации за научните можности кои би ги понудил овој труд, а кои би инспирирале понатамошни истражувања и отворање на нови прашања.

Во рамките на испитувањето на вреднувањето на ставовите на корисниците на интернет применети се и квантитивни статистички методи, и тоа *t*-тестот за утврдување на статистичка значајност на разликите меѓу аритметички средини.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Димитри Чапканов, под наслов „Информациското општество и трговските марки во компаративното

право“, претставува успешно спроведено истражување од областа на правото на интелектуалната сопственост и правото на информатичката технологија. Изработката на дисертацијата и нејзината интердисциплинарност е од извонредно значење за решавање на теоретските и практичните проблеми од наведените области.

Исполнетост на законските услови за трудови на кандидатот објавени во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации

Кандидатот меѓу повеќето трудови ги објавил и следниве:

[1] Analysis of the system of Electronic Evidence for Broadcasted Copyrighted Works and Objects of Related Rights in Macedonia, *Socioeconomica*, 5(9), pp.13-22, 2016 ;

[2] Convergence of Trademark Law and E-Commerce: Overview of US, EU and China Regulations on Trademarks and Domain Names, *Mizan Law Review*, 8(4), pp.424.438, 2014;

[3] Вреднување на добро познатите трговски марки на телекомуникацискиот пазар од студенти на Економскиот факултет и Правниот факултет „Јустинијан Први“, Зборник на текстови од меѓународна конференција на Филозофскиот факултет во Скопје, pp.727-754, 2016.

[4] Empirical Analysis of Trademark Perception of Students Enrolled at Legal and Economic Studies in the Republic of Macedonia. 9th International Conference of Education, Research and Innovation, Seville, Spain, 7634-7639, 2016.

Заклучок и предлог

Дисертацијата има значаен научен придонес во поглед на нови сознанија за правото на интелектуална сопственост и за правото на информатичка технологија. Во поширока констелација на заштитата на правата на интелектуална сопственост во информациското општество, дисертацијата дава одговори на повеќе прашања кои произлегуваат од експанзијата на информациското општество, при што доминира превенцијата на злоупотреба и заштитата на трговските марки на интернет. Дисертацијата истовремено

претставува пример за успешност на примена на квантитативни статистички методи во правните науки.

Подрачјето на примена и ограничувањата се манифестираат во степенот на користењето на сознанијата во текот на постапките за заштита и решавање на проблемите со кои се соочуваат носителите на правото на трговски марки, потрошувачите, давателите на услуги на информациското општество, правосудството, застапниците на права од индустриска сопственост и сите засегнати чинители, како и при реформите на законодавството во областа на правото на интелектуалната сопственост и правото на информатичката технологија.

Можните натамошни истражувања се: релациите меѓу конкурентското право и правото на интелектуална сопственост во дигиталното опкружување; економско вреднување на домен-имињата; заштита на личните податоци во информациското општество; вреднување на географските називи.

Врз основа на погоре изнесеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот кандидатот м-р Димитри Чапканов, под наслов „Информациското општество и трговските марки во компаративното право“.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Борче Давитковски, с.р.
2. Проф. д-р Владо Бучковски, с.р.
3. Проф. д-р Родна Живковска, с.р.
4. Проф. д-р Јасна Бачовска-Недиќ
(ментор), с.р.
5. Проф. д-р Божин Влашковиќ, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „РЕЖИМОТ НА ГЛОБАЛНА НУКЛЕАРНА НЕПРОЛИФЕРАЦИЈА: МЕЃУНАРОДНИТЕ ПРАВНИ АСПЕКТИ И ДИПЛОМАТСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕШАВАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНИ СПОРОВИ: СЛУЧАЈОТ НА НУКЛЕАРНАТА ПРОГРАМА НА СЕВЕРНА КОРЕЈА“ ОД М-Р МЕНТОР ЛЕЦАЈ, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 24.2.2017 година, донесе Одлука за формирање Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Ментор Лецај, со наслов: „Режимот на глобална нуклеарна непролиферација: меѓународните правни аспекти и дипломатски средства за решавање на меѓународни спорови: случајот на нуклеарната програма на Северна Кореја“, во состав: проф. д-р Љубомир Д. Фрчкоски (ментор), проф. д-р Сашо Георгиевски, проф. д-р Владо Бучковски, проф.д-р Татјана Петрушевска и проф. д-р Мерсел Биљали.

Комисијата, до Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Приказ на докторската дисертација

Докторската дисертација „Режимот на глобална нуклеарна непролиферација: меѓународните правни аспекти и дипломатски средства за решавање на меѓународни спорови: случајот на нуклеарната програма на Северна Кореја“ на кандидатот м-р Ментор Лецај се состои од вовед, осум глави и заклучок (заедно со апстракт и библиографија). Напишана е на 262 страници, со 974 фусноти и 182 библиографски единици (книги, статии, документи).

Во *апстрактот*, кандидатот се осврнува на почетните тези и индикатори на кои почива самата теза. Тој дава краток и општ осврт на нуклеарната криза и режимот на нуклеарна непролиферација, особено во контекстот на Севернокорејската криза. Дополнително, тој ја истакнува целта на истражувањето и постигнатите резултати.

Првото поглавје е воведното поглавје на тезата. Кандидатот тука ги опишува и анализира „за“ и „против“ аргументите во поглед на режимот на нуклеарна непролиферација, растечките мотиви на државните и недржавните актери да поседуваат нуклеарно оружје, и дава општ поглед врз меѓународното право и меѓународната политика во поглед на режимот на непролиферација, фокусирајќи се на случајот на Северна Кореја. Кандидатот, исто така, ја опишува литературата користена во неговото истражување, базата на податоци, како и методологијата користена за да се постигне целта на истражувањето, како и очекуваниот научен придонес на самата докторска дисертација.

Второто поглавје го третира прашањето на разбирање на меѓународната безбедност, нудејќи широки и потесни дефиниции за неа. Ова поглавје ја приложува и историјата на спроведувањето и базичниот принцип на режимот на непролиферација, основната правна регулација на меѓународната нуклеарна

безбедност, како и Повелбата на Организацијата на Обединетите нации и нејзината ефективност во контекстот на нуклеарното оружје. Кандидатот го осветлува историскиот развој од првата нуклеарна експлозија се до потпишувањето на Договорот за нуклеарна непролиферација. Тој ги анализира главните столбови на Договорот за непролиферација и нивната поврзаност со општата безбедност во светот.

Третото поглавје ги опишува меѓународните напори пред креирањето на Меѓународната агенција за атомска енергија (IAEA), понатаму, структурата на Меѓународната агенција за атомска енергија и нејзината правна позиција во системот на Обединетите нации, системот на заштитни мерки според Договорот за нуклеарна непролиферација (NPT), имплементацијата на процедурата на заштитни мерки итн. Ова поглавје понатаму ја опишува и во детали ја анализира правната рамка, истовремено посочувајќи на празнината во поглед на регулирањето на нуклеарните кризи, особено во поглед на нуклеарната програма на Северна Кореја.

Четвртото поглавје ги опишува и ги објаснува позициите и активностите на Меѓународната агенција за атомска енергија во однос на Демократска Народна Република Кореја (Северна Кореја), повлекувањето на Северна Кореја од Договорот за нуклеарна непролиферација, притоа анализирајќи го и Дополнителниот протокол за заштитните аранжмани во поглед на Северна Кореја. Во главниот фокус на ова поглавје е анализата на извештаите и резолуциите на Меѓународната агенција за атомска енергија за Северна Кореја и имплементацијата на Договорот за заштитни мерки помеѓу Агенцијата и Северна Кореја.

Петтото поглавје ја испитува позицијата на Советот за безбедност на Обединетите нации во однос на нуклеарната програма на Северна Кореја,

резолюциите на Советот за безбедност и, пред се, влијанието на овие резолуции врз однесувањето на Северна Кореја.

Шестото поглавје се справува со влијанијата и инволвираноста на Јужна Кореја, Кина, Јапонија, Соединетите Американски Држави, Русија и импактот на разговорите на шесте членки врз нуклеарното оружје на Северна Кореја.

Седмото поглавје е посветено на разбирањето на коерсивната дипломатија и логиката на „стапот и морковот“. Во ова поглавје, кандидатот прави генеза на нуклеарните преговори помеѓу САД и Кореја, целите и опциите на политиките на САД во поглед на нуклеарната програма на Северна Кореја, како и предлозите за изнаоѓање на солүции за решавање на кризата. Дополнително, кандидатот ги анализира тактиките на преговарање, посебно преговарачките тактики на Северна Кореја и нејзините воени алатки и воена закана во овој контекст.

Во *осмото поглавје* кандидатот ги опишува и анализира сличностите и разликите во поглед на нуклеарните прашања помеѓу Северна Кореја и Иран, како и соработката помеѓу двете држави во оваа област.

Деветтото поглавје го третира моменталниот статус на нуклеарното оружје на Северна Кореја. Дополнително внимание е посветено на прашањата за нуклеарниот тероризам, воспоставувањето на зони слободни од нуклеарно оружје, како и сличностите и разликите помеѓу овие зони слободни од нуклеарно оружје.

Десеттото поглавје е заклучокот на трудот во кој кандидатот ги поместува своите предлози за решавање на прашањето и своите финални препораки.

Заклучок и предлог

Докторската дисертација: „Режимот на глобална нуклеарна непролиферација: меѓународните правни аспекти и дипломатски средства за решавање на меѓународни спорови: случајот на нуклеарната програма на Северна Кореја“, на кандидатот м-р Ментор Лецај, обработува значајна и актуелна тема во меѓународното право и меѓународните односи. Оваа дисертација помага да се објасни неопходноста од решавање на конфликтите преку употреба на дипломатски средства, конкретно, избегнувајќи ја колку што е можно повеќе воената конфронтација со Северна Кореја и започнувајќи соработка со оваа земја во други важни регионални прашања. Со други зборови, истражувањето е значајно не само во контекстот на режимот на нуклеарната непролиферација, туку во генералниот контекст на мирно решавање на споровите и предизвиците по одржувањето на светскиот мир и безбедност. Овој труд може да послужи како водилка за државните актери, дипломатите и сите оние што работат во полето на одржување на меѓународната стабилност и мир.

Поставената теоретска и структурна рамка на темата ги следи современите тенденции, а применетиот методолошки пристап им дава значење и издржаност на сознанијата изнесени во трудот. Притоа е користена мошне богата и релевантна научна литература.

Материјата е презентирана на јасен начин, а трудот е сеопфатно обработен, содржински и логично систематизиран. Кандидатот пристапува продлабочено и критички спрема анализата на комплексното и сеопфатно прашање кое е предмет на истражувањето, изразувајќи сопствен и јасен став за поставената тема, кој го пласира во соодветна теоретска рамка.

Дисертацијата претставува издржан научен труд, со кој кандидатот дава придонес за натамошно развивање на проблематиката поврзана со самите основи на режимот на нуклеарната непролиферација, како и дипломатските техники на мирно решавање на меѓународните спорови. Трудот, истовремено, претставува и мошне солидна основа за натамошни истражувања во оваа област, што ја покажува и неговата научна валидност и вредност.

Врз основа на изнесениот приказ и оценка, Комисијата едногласно и со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ да го усвои овој Извештај со позитивна оценка и да му овозможи на кандидатот м-р Ментор Лецај да пристапи кон јавна одбрана на неговиот докторски труд.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Љубомир Д. Фрчкоски с.р.

Проф. д-р Сашо Георгиевски с.р.

Проф. д-р Владо Бучковски с.р.

Проф. д-р Татјана Петрушевска с.р.

Проф. д-р Мерсел Биљали с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА
ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД ОБЛАСТИТЕ ТЕОРИСКА ФИЗИКА И
ФИЗИКА НА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ од 29.12.2016 и „Коха“ од 30.12.2016 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научните области: теориска физика и физика, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-2342/3, донесена на 9.2.2017 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Олга Галбова, редовен професор на ПМФ - Скопје, д-р Наце Стојанов, редовен професор на ПМФ - Скопје, и д-р Даница Крстовска, редовен професор на ПМФ - Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од областите теориска физика и физика, во предвидениот рок се пријави д-р Ирина Петреска, доцент на Институтот за физика при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Ирина Петреска е родена на 26.6.1978, во Охрид. Средно образование завршила во ОСУ „Св. Климент Охридски“ во Охрид на 10.6.1997 година. Со високо образование се стекнала на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Природно-математички факултет, Институт за физика, на 28.2.2003 година. Дипломирала на 28.2.2003 година, со просечен успех 9,55.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2003/2004 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Природно-математички факултет,

Институт за физика, на насоката теориска физика – квантна и статистичка физика. Студиите ги завршила на 30.6.2006 година, со просечен успех 10,00. На 30.6.2006 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Високосиметрични молекуларни вибрации и нивно заемно дејство со поле на кристална матрица“.

Докторска дисертација пријавила на 8.1.2009 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Природно-математички факултет, Институт за физика. Дисертацијата на тема: „Квантномеханичка и молекуларно-динамичка студија на конформациони молекуларни прекинувачи“ ја одбрала на 17.11.2011 година, пред Комисија во состав: акад. Љупчо Коцарев, д-р Љупчо Пејов, д-р Гертруд Цвикнагл, д-р Олга Галбова, д-р Даница Крстовска, д-р Наце Стојанов (резервен член). Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област физика.

На 19.6.2012 година е избрана во звањето доцент на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Природно-математички факултет, Институт за физика, во областа теориска физика и општа физика.

Во моментот е доцент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1031 од 15.5.2012 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 947, 1009, 1031, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, на ПМФ, во изборниот период, д-р Ирина Петреска изведувала настава на прв циклус студии на Институтот за физика, по предметите: биофизика за биолози, квантна теорија на материјата, физика 2 за хемичари, одбрани делови од квантна теорија на материјата, квантна механика – многучестични системи и физика за математичари. Во овој период, таа изведувала аудиториски/лабораториски вежби на прв циклус студии на Институтот за физика, по предметите: математичка физика 1, математичка физика 2, квантна механика, статистичка физика, спектроскопски техники, биофизика за биолози, физика 1 и физика 2 за хемичари, физика за студенти од геодезија, градежен факултет и геотехника, биофизика за ветерина, биофизика за фармација и физика за математичари.

Кандидатката била ментор на дипломски труд со наслов “Анизотропен квантен хармониски осцилатор во присуство на електрично и магнетно поле”, изработен од кандидатот Златко Неделкоски. Ирина Петреска има подготвено материјал за предметите од прв циклус студии на Институтот за физика: квантна механика – многучестични системи (предавања и вежби), одбрани делови од квантна теорија на многучестични системи (предавања и вежби), физика за математичари и практикум од експериментални вежби по спектроскопија.

Во изборниот период, кандидатката одржала едно научно-популарно предавање на XXXVIII школа „Млади физичари“, организирана од Друштвото на физичарите на Р Македонија. Исто така, има објавено една научно-популарна статија во стручно-методското списание „Школа млади физичари“. Од наставно-образовната дејност во изборниот период, Ирина Петреска има освоено вкупно 56,67 поени (подетални информации има во Образецот кон извештајот за избор - Анекс 2). Наставно-образовните активности на кандидатката до изборот во звањето доцент се презентирани во Билтенот бр. 1031 (15.05.2012 година).

Научноистражувачка дејност

Области на научен интерес на кандидатката се молекуларната квантна механика, молекуларната електроника и комплексните системи. Во периодот од изборот во звањето доцент до денес, д-р Ирина Петреска има објавено 6 научни труда од областа на физичките науки во референтни научни списанија со фактор на влијание, два труда со оригинални научни резултати објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор, еден труд во зборник од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор и три апстракти во зборници од меѓународни конференции.

Резултатите од научните истражувања се усно презентирани на 2 меѓународни конференции, на 1 национална конференција и постерски на 5 меѓународни конференции. Кандидатката одржала предавање со наслов “Estimation of Coulomb model parameters and their impact on conductance switching in organic molecules”, на 12 март 2015 година, на покана од Институтот за математичка физика при Техничкиот универзитет во Брауншвајг, Германија. Во изборниот период, д-р Ирина Петреска со постерски излагања учествувала на следниве работилници: Niedersächsische Technische Hochschule (Clausthal, September 30, 2014), Frontiers of Condensed Matter Physics (Trieste, 2013) и “Innovations in strongly correlated electrons” (Trieste, 6-17 август 2012). Ирина Петреска била учесник во меѓународниот научноистражувачки проект “Random search processes, Levy flights, and random walks on complex networks”, под раководство на академик проф. д-р Љупчо Коцарев.

Од научноистражувачката дејност во изборниот период, д-р Ирина Петреска има освоено вкупно 63,90 поени (подетални информации има во Образецот кон извештајот за избор - Анекс 2). Научноистражувачките активности на кандидатката до изборот во звањето доцент се презентирани во Билтенот бр. 1031(15 мај 2012 година).

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Во изборниот период, д-р Ирина Петреска остварила три студиски престои на Институтот за математичка физика при Техничкиот универзитет во Брауншвајг, Германија, во групата на проф. д-р Гертруд Цвикнагл (1-30 јули 2012 година; март-декември 2014 година, април-јуни 2016 година). Била рецензент на еден труд во научното списание „Journal of King Saud University“, еден труд во „International Journal of Physical Sciences“, два труда во „Physics Letters A“ и на книгата од 36. Школа „Млади физичари“ со наслов „Физиката и природните катастрофи“. Кандидатката била член на уредувачкиот одбор на меѓународното научно списание „Balkan Physics Letters“, како и член на организациониот одбор

на 11. Конференција на Друштвото на физичарите на Македонија (Охрид, 22-15 септември 2016). Кандидатката има изготвено и пријавено еден билатерален МК-АТ научен проект (носител, 2015) и еден билатерален македонско-австриски научен проект под раководство на проф. д-р Љупчо Пејов (учесник, 2015).

Д-р Ирина Петреска е еден од авторите на книгите „Збирка решени задачи од натпревари по физика - книга 1“ и „Збирка решени задачи од натпревари по физика - книга 2“, издадени од Друштвото на физичарите на Република Македонија, Скопје, 2016 година.

Во периодот од 2012 до 2016 година кандидатката учествувала во работата на Комисијата за државни натпревари како и во промотивните активности на Факултетот. Била и член на следниве факултетски комисии: Пописна комисија (2012, 2013, 2014, 2015) и Комисија за наука (2016).

Од стручно-апликативната дејност во изборниот период, Ирина Петреска има освоено вкупно 34,50 поени (Образец кон извештајот за избор - Анекс 2). Стручно-апликативните активности на кандидатката до изборот во звањето доцент се презентирани во Билтенот бр. 1031(15 мај 2012 година).

Оценка од самоевалуација

Кандидатката Ирина Петреска, на 21.01.2016 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Природно-математичкиот факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Ирина Петреска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Ирина Петреска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор по група предмети од областите теориска физика и физика.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Ирина Петреска да биде избрана во звањето вонреден професор по група предмети од областите теориска физика и физика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Олга Галбова, редовен професор на ПМФ, Скопје, с.р.

Д-р Наце Стојанов, редовен професор на ПМФ, Скопје, с.р.

Д-р Даница Крстовска, редовен професор на ПМФ, Скопје,
с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Ирина Крсте Петреска

(име, татково име и презиме)

Институција: Природно-математички факултет, Институт за физика

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: физика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување настава од прв циклус студии (предавања и вежби)	
	2011/12 - летен	
	Физика II за хемичари (ЛВ, 3+1+3) - 3	1,35
	Спектроскопски техники (ЛВ, 3+0+2) – 2	0,9
	Математичка физика 2 (НВ, 3+3+0) - 3	1,35
	Статистичка физика (НВ, 3+2+0) - 2	0,9
	Вовед во квантна теорија (НВ, 3+2+0) - 2	0,9
	Консултации со студенти – бр. на студенти 44	0,088
	2012/13 – зимски	
	Квантна теорија на материјата (П, 3+2+0) - 3	1,8
	Квантна теорија на материјата (НВ, 3+2+0) - 2	0,9

Физика за биолози (П, 2+0+2) - 2	1,2
Физика за биолози (ЛВ, 2+0+2) - 2	0,9
Математичка физика 1 (НВ, 3+3+0) - 3	1,35
Консултации со студенти – бр. на студенти 91	0,182
2012/13 - летен	
Физика II за хемичари (3+1+3, П) – 3	1,8
Физика II за хемичари (3+1+3, НВ) – 1	0,45
Одбрани делови од квантна теорија на многучестични системи (2+2+0, П) - 2	1,2
Одбрани делови од квантна теорија на многучестични системи (2+2+0, НВ) - 2	0,9
Спектроскопски техники (ЛВ, 3+0+2) – 2	0,9
Статистичка физика (НВ, 3+2+0) - 2	0,9
Математичка физика 2 (НВ, 3+3+0) - 3	1,35
Консултации со студенти – бр. на студенти 33	0,066
2013/14 - зимски	
Квантна теорија на материјата (П, 3+2+0) - 3	1,8
Квантна теорија на материјата (НВ, 3+2+0) - 2	0,9
Физика I – А ниво (П, 3+1+3) - 3	1,8
Физика I – А ниво (НВ, 3+1+3) - 1	0,45
Математичка физика 1 (НВ, 3+3+0) - 3	1,35
Физика за биолози (П, 2+0+2) - 2	1,2
Консултации со студенти – бр. на студенти 117	0,234
2013/14 - летен	
Одбрани делови од квантна теорија на многучестични с-ми (2+2+0, П) - 2	1,8

Одбрани делови од квантна теорија на многучестични с-ми (2+2+0, НВ) - 2	0,9
Спектроскопски техники (ЛВ, 3+0+2) – 2	0,9
Статистичка физика (НВ, 3+2+0) - 2	0,9
Консултации со студенти – бр. на студенти 20	0.04
2014/15 - зимски	
Отсуство	
2014/15 - летен	
Физика II за хемичари (3+1+3, П) – 3	1,8
Статистичка физика (НВ, 3+2+0) - 2	0,9
Математичка физика 2 (НВ, 3+3+0) - 3	1,35
Консултации со студенти – бр. на студенти 32	0.064
2015/16 - зимски	
Физика (за математичари) (3+2+0, П) – 3	1,8
Физика (за математичари) (3+2+0, НВ) – 2	0,9
Математичка физика 1 (НВ, 3+3+0) - 3	1,35
Консултации со студенти – бр. на студенти 38	0,076
2015/16 - летен	
Физика II за хемичари (3+1+3, П) – 3	1,8
Статистичка физика (НВ, 3+2+0) - 2	0,9
Спектроскопски техники (ЛВ, 3+0+2) – 2	0,9
Математичка физика 2 (НВ, 3+3+0) - 3	1,35
Консултации со студенти – бр. на студенти 35	0.07
2016/17 - зимски	
Квантна механика – многучестични системи (П, 3+2+0) - 3	1,8
Квантна механика – многучестични системи (НВ, 3+2+0) - 2	0,9
Физика (за математичари) (3+2+0, П) – 3	1,8
Консултации со студенти – бр. на студенти 26	0,052

2	Подготовка на нов предмет Квантна механика – многучестични системи (предавања и вежби) Одбрани делови од квантна теорија на многучестични системи – (предавања и вежби)	3
3	Настава во школи и работилници (учесник): 1. Ирина Петреска, Комплексни мрежи, XXXVIII школа „Млади физичари“ (2013).	1
4	Научно-популарна и наставно-историска статија во стручно методско списание 1. Ирина Петреска, Комплексни мрежи, Книга од XXXVIII школа „Млади физичари“ (2013), електронско издание.	1
5	Ментор на дипломска работа Златко Неделкоски, Анизотропен квантен хармониски осцилатор во присуство на електрично и магнетно поле	0,2
7	Пакет материјали за одреден предмет Ирина Петреска, Физика за математичари Ирина Петреска, Практикум од експериментални вежби по спектроскопија	2
	Вкупно	56,67

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
8	Учесник во меѓународен научен проект 1. DFG проект со наслов Random search processes, Levy flights, and random walks on complex networks (раководител акад. проф. д-р Љупчо Коцарев, 2016)	5

9	Трудови со импакт-фактор 1. *I. Petreska, V. Ohanesjan, Lj. Pejov and Lj. Kocarev (2016): Tunneling of electrons via rotor–stator molecular interfaces: Combined ab initio and model study, <i>Chemical Physics</i> 473:32. (IF 1,758) 5,36 2. *Lj. Pejov, I. Petreska and Lj. Kocarev (2015): Designing field-controllable graphene-dot-graphene single-molecule switches. A quantum theoretical proof-of-concept under realistic operating conditions, <i>The Journal of Chemical Physics</i> 143(24):244704. (IF 2,894) 7,69 3. Sandev, T., Petreska, I., E. K. Lenzi (2014): Time-dependent Schrödinger-like equation with nonlocal term, <i>Journal of Mathematical Physics</i> 09/2014; 55(9):092105. (1,243) 6,04 4. Nedelkoski, Z., Petreska, I. (2014): Magnetic properties of electrons confined in an anisotropic cylindrical potential, <i>Physica B: Condensed Matter</i> 07/2014; 452:113. (IF 1,352) 6,75 5. *Sandev, T., Petreska, I., E. K. Lenzi (2014): Harmonic and anharmonic quantum-mechanical oscillators in noninteger dimensions, <i>Physics Letters A</i>, Vol. 378, Issue 3, 109. (IF 1,677) 6,48 6. Petreska, I., Sandev, T., Nedelkoski, Z., Pejov, Lj. (2013): Axially symmetrical molecules in electric and magnetic fields: energy spectrum and selection rules, <i>Central European Journal of Physics</i>, Vol. 11, Issue 4, 412. (IF 1,085) 4,68	37,0
10	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор 1. Sandev, T., Petreska, I., E. K. Lenzi (2016): Effective Potential from the Generalized Time-Dependent Schrödinger Equation, <i>Mathematics</i> 2016, 4(4), 59. 4,8 2. Petreska, I., Pejov, Lj., Kocarev, Lj. (2013): Biasing field effects on electronic properties in halogenated phenylene ethynylene oligomers, <i>Contributions, Section of Natural, Mathematical and Biotechnical Sciences, MASA</i>, Vol. 34, No. 1-2, 19. 4,8	9,6

11	Труд објавен во зборник од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор I. Petreska, V. Ohanesjan, Lj. Pejov and Lj. Kocarev (2016): Electron transmission through a class of anthracene aldehyde molecules, <i>AIP Conference Proceedings: 9th International Physics Conference of the Balkan Physical Union – BPU9 (24–27 August 2015, Istanbul) 1722: 220020.</i>	1,8
12	Апстракти во зборник од конференција 1. I. Petreska, V. Ohanesjan, Lj. Pejov and Lj. Kocarev (2016): “Electron transmission through a class of anthracene aldehyde molecules”, <i>Book of abstracts - 9th International Physics Conference of the Balkan Physical Union – BPU9 (24–27 August 2015, Istanbul)</i>, стр. 444. - Nedelkoski, Z., Petreska, I., “Perturbation theory approach to modeling of the electromagnetic field effects on polyatomic molecular vibrations of axial symmetry”, 2012 (September, 20-23) – Book of abstracts - IX Conference of the Society of Physicists of the Republic of Macedonia, стр. 67. Petreska, I. and Zwicknagl, G. “Coulomb blockade diamonds for π-conjugated molecular wires”, Book of abstracts - 11th Conference of the Society of Physicists of Macedonia (2016 Ohrid, September 22-25), стр. 16.	2
13	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација) 2014 (Dresden, March 30- April 4) – Spring meeting of Condensed Matter Physics Division of the German Physical Society (DPG), усна презентација со наслов Coulomb model parameters in organic molecules from first principles, Petreska, I., Pejov, Lj., Kocarev, Lj., Zwicknagl, G. 2015 (Berlin, March 15-20) – Spring meeting of Condensed Matter Physics Division of the German Physical Society (DPG), усна презентација со наслов Effects of Coulomb repulsion on conductance switching in organic molecules, Petreska, I. And Zwicknagl, G. 2016 (Ohrid, September 22-25) – 11th Conference of the Society of Physicists of Macedonia, oral presentation entitled “Coulomb blockade diamonds for π-conjugated molecular wires”, Petreska, I. and Zwicknagl, G.	3

14	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер презентација) 1. 2012 (August , 6-17) – Innovations in strongly correlated electrons: school and workshop, постер презентација со наслов Coulomb repulsion effects on electron transport in OPE molecules, Petreska, I., Zwicknagl, G. 2. 2012 (September, 20-23) – IX Conference of the Society of Physicists of the Republic of Macedonia, постер презентација со наслов Perturbation theory approach to modeling of the electromagnetic field effects on polyatomic molecular vibrations of axial symmetry, Nedelkoski, Z., Petreska, I. 3. 2014 (Clausthal, September 30) – NTH (Niedersächsische Technische Hochschule) Workshop, постер презентација со наслов Correlated Charge Transfer in Organic Molecules, Petreska, I., Zwicknagl, G. 4. 2015 (Istanbul, August 24-27) - 9th International Physics Conference of the Balkan Physical Union – BPU9, постер презентација со наслов “Electron Transmission through a Class of Athracene Aldehyde Molecules”, I. Petreska, V. Ohanesjan, Lj. Pejov, Lj. Kocarev. 5. 2016 (Trieste, October 17-21) – Conference: “What about U? Effects of Hubbard interactions and Hund’s Coupling in solids.” постер презентација со наслов “Hubbard like mode for pi-conjugated molecular wires with ab initio estimated parameters”, Petreska, I. and Zwicknagl, G.	2,5
15	Одржано предавање по покана на референтен странски универзитет 1. 2015 (Braunschweig, March 12) – семинар на покана од Институтот за математичка физика при Техничкиот универзитет во Брауншвајг со наслов “Estimation of Coulomb model parameters and their impact on conductance switching in organic molecules”.	3
	Вкупно	63,90

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
16	Книга од стручна област 1. Група автори, Збирка задачи од натпревари по физика – Книга 1 (коавтор) Издавач: ДФРМ Печати Ирис-Струга 2016 2. Група автори, Збирка задачи од натпревари по физика – Книга 2 (коавтор) Издавач: ДФРМ Печати Ирис-Струга 2016	14
17	Учество во работа на комисији за државни натпревари (2012, 2013, 2014, 2015, 2016)	5
18	Учество во промотивни активности на Факултетот (2012, 2013, 2014, 2015, 2016)	2,5
19	Експертски активности Ревизија на еден труд во Journal of King Saud University Ревизија на еден труд во International Journal of Physical Sciences Рецензија на книга од 36та Школа млади физичари со наслов „Физиката и природните катастрофи“	3
20	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно списание Balkan Physics Letters	1
Дејности од поширок интерес		
21	Член на Пописна комисија во 4 мандати (2012, 2013, 2014, 2015)	2

	Член на Комисија за наука на ПМФ (2016)	0,5
22	Член на организационен одбор на научен/стручен собир - Organizing committee of the 11 th Conference of the Society of Physicists of Macedonia, 22-25 September 2016	0,5
23	Студиски престои во странство 1. 2012 (јули) – едномесечен престој на Институтот за математичка физика при Техничкиот универзитет во Брауншвајг, во групата на проф. д-р Гертруд Цвикнагл. 2. 2014 (март-декември) - деветмесечен престој на Институтот за математичка физика при Техничкиот универзитет во Брауншвајг, во групата на проф. д-р Гертруд Цвикнагл. 3. 2016 (април-јуни) – двомесечен престој на Институтот за математичка физика при Техничкиот универзитет во Брауншвајг, во групата на проф. д-р Гертруд Цвикнагл.	3
24	Изготвување и пријавување на научен меѓународен проект 1. Изготвување и пријавување на билатерален МК-АТ научен проект со наслов „Моделирање пренос на полнежи со примена на генерализирани стохастички равенки“ (носител, 2015) 2. Изготвување и пријавување на билатерален македонско-австриски научен проект под раководство на проф. д-р Љупчо Пејов (учесник, 2015)	3
	Вкупн	34,50
	о	

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО- ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	56,67
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	63,90
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	34,50
Вкупно	155,07

Членови на Комисијата

1. Д-р Олга Галбова, редовен професор на ПМФ,
Скопје, претседател, с.р.
2. Д-р Наце Стојанов, редовен професор на ПМФ, Скопје, член с.р.
3. Д-р Даница Крстовска, редовен професор на ПМФ, Скопје, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: МОЛЕКУЛАРНА БИОЛОГИЈА И БИОЛОГИЈА-ЕМБРИОЛОГИЈА НА ИНСТИТУТОТ ЗА БИОЛОГИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Природно-математички факултет, објавен во весниците „Нова Македонија“ од 29.12.2016 година и „Коха“ од 30.12.2016 година, за избор на насловен доцент по група предмети од наставно-научните области: молекуларна биологија и биологија-ембриологија на Институтот за биологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-2347/3, донесена на 2.2.2017 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Сашо Панов, редовен професор на Природно-математичкиот факултет, д-р Гордана Димеска, редовен професор на Природно-математичкиот факултет и д-р Џоко Кунгуловски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на насловен доцент по група предмети од наставно-научните области: молекуларна биологија и биологија-ембриологија на Институтот за биологија, во предвидениот рок се пријави само д-р Валентина Сотироска.

5. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Валентина Сотироска е родена на 7.4.1977 година, во Скопје. Средно медицинско училиште завршила во Скопје во 1995 година. Со високо образование се стекнала на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на биохемиско-физиолошката насока на Институтот за биологија. Дипломирала во 2001 година, со просечен успех 9,22.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2001/2002 година се запишала на магистерски студии на Природно-математичкиот факултет. Студиите ги завршила во 2006 година, со просечен успех 10,00. Во 2006 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Детекција и типизација на хуман папилома вирус со PCR-RFLP техниката кај цервикални лезии“.

Докторска дисертација пријавила во 2011 година на тема: „DNA - фрагментација во сперматозоиди кај машкиот инфертилитет и ембриолошки параметри кај двојки подложени на асистирана репродукција и *in vitro* фертилизација“ и ја одбрала на 9.10.2015 година, пред Комисија во состав: д-р Сашо Панов, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје (ментор), д-р Гордана Димеска, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Ицко Ѓорѓоски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Глигор Димитров, вонреден професор на Факултетот за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип и д-р Зоранчо Петановски, доцент на Факултетот за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област доктор по биолошки науки.

Во моментот е раководител на Лабораторијата за асистирана репродукција и фертилизација *in vitro* при ПЗУ Ремедика, Скопје.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

Изборот на насловен доцент по група предмети од наставно-научните области: молекуларна биологија и биологија-ембриологија на Институтот за биологија се врши заради учество во наставата по предметите кои ќе се определуваат пред почетокот на секој семестар, по предлог на наставникот кој е редовно избран за соодветните предмети. Обемот на учеството во наставата, како и правата и обврските на насловниот доцент се регулирани согласно со членот 142 од Законот за високото образование, член 292 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, како и членовите 5 и 16-18 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

6. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Природно-математички факултет, кандидатката д-р Валентина Сотирска била демонстратор, односно учествувала во изведувањето вежби, на првиот циклус студии на студиските програми: биохемија-физиологија и аналитичка биохемија на Природно-математичкиот факултет во Скопје и на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во текот на 3 академски години во периодот 2006-2008 година.

Научноистражувачка дејност

Д-р Валентина Сотирска има објавено вкупно **11** научни трудови од областа на молекуларната биологија и ембриологијата, од кои **4** научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание) и **6** труда во меѓународни научни списанија.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Валентина Сотирска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Лабораторијата за асистирана репродукција и фертилизација *in vitro* при ПЗУ Ремедика, Скопје. Како долгогодишен раководител на оваа Лабораторија, врши стручна дејност од областа на биомедицинската хумана ембриологија, како и континуирана стручна едукација на помлади соработници.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во Валенсија, Шпанија и во Истанбул, Турција, а учествувала и на повеќе работилници од областа на клиничката ембриологија во земјава и во странство.

Како истакнат стручњак од областа, кандидатката покажува особена активност и во дејностите од поширок интерес. Д-р Сотирска има сертификат за клинички ембриолог, издаден од Европското здружение за хумана репродукција и ембриологија (ESHRE) во Лондон, 2013 година. Таа е национален претставник за хумана репродукција на Р Македонија во истото Здружение.

Коавтор е на поглавје на стручна книга од областа на гинекологијата објавена во странство (САД).

Кандидатката има позитивна оценка од самоевалуацијата во периодот во кој изведувала практична настава.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Валентина Сотирска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Валентина Сотирска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето **насловен доцент** по група предмети од наставно-научните области: молекуларна биологија и биологија-ембриологија на Институтот за биологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, **д-р Валентина Сотирска** да биде избрана во звањето **насловен доцент** по група предмети од наставно-научните области: молекуларна биологија и биологија-ембриологија на Институтот за биологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Сашо Панов, с.р.

Проф. д-р Гордана Димеска, с.р.

Проф. д-р Џоко Кунгулоски, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Валентина Стојан Сотирска

Институција: Природно-математички факултет, Институт за биологија

Научна област: молекуларна биологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Демонстратор по предметот Молекуларна биологија (5-ти и 6-ти семестар) во периодот од 2006-2008 год. (3 академски години по 2 семестра x 2 часа x 15 недели x 0,03 бода)	5,4
2	Демонстратор по предметот Основи на молекуларната биологија на студентите од насоката Аналитичка хемија (6-ти семестар) во период од 2006-2008 год. (3 академски години по 1 семестар x 2 часа x 15 недели x 0,03 бода)	2,7
3	Демонстратор по предметот Молекуларна генетика на студентите од насоката Аналитичка хемија (7-ми семестар) во период од 2006-2008 год.. (3 академски години по 1 семестар x 2 часа x 15 недели x 0,03 бода)	2,7
4	Демонстратор по предметот Основи на биологиската за студентите од Стоматолошки факултет (прв семестар) во периодот од 2006-2008 год (3 академски години по 1 семестар x 2 часа x 15 недели x 0,03 бода)	2,7
5	Консултации со студенти во периодот од 2006-2008 год (3 академски години со вкупно 480 студенти x 0,002 бода)	0,96
6	Подготовка на вежби по предметите од точките 1-4 (4 x 0,5)	2,0

7	Интерна скрипта за вежби по предметите од точките 2 и 4 (2 x 3)	6,0
	Вкупно	22,46

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	<u>Valentina Sotiroska</u> , Zorancho Petanovski, Gligor Dimitrov, Makjuli Hadji-Lega, Damjan Shushleski, Stefan Saltirovski, Vladimir Matevski, Simona Shenbakar, Sasho Panov, Lars Johansson. The Day of ET affects delivery rate, birth weights, the female/male ratio and the monozygotic twin rate. <i>Taiwan J Obstet Gynecol.</i> 2015; Vol 54, Issue 6, 716-21. IF₍₂₀₁₅₎=0.865 (80% од 6 бода + ИФ = 4,8 + 0,865)	5,66
2	Dimitrov Gl, <u>Sotiroska V</u> , Dimitrov G, Sterjovska A, Panov S. Human Papillomavirus Infection in Cervical Precancerous Lesions. <i>Wulfenia.</i> 2015; Vol 22, Issue 7. IF(5-year)=0.649 (80% од 6 бода + ИФ = 4,8 + 0,649)	5,45
3	Kovačič B, Plas C, Woodward BJ, Verheyen G, Prados FJ, Hreinsson J, De los Santos MJ, Magli MC, Lundin K, Plancha CE (<u>Sotiroska V</u> . as participant). The educational and professional status of clinical embryology and clinical embryologists in Europe. <i>Hum Reprod.</i> 2015 Jun 12. pii: dev118. IF(5-year)= 4,621 (80% од 6 бода + ИФ = 4,8 + 4,621)	9,42
4	Noveski P, Madjunkova S, Maleva I, <u>Sotiroska V</u> , Petanovski Z, Plaseska-Karanfilska D. A homozygous deletion of the <i>DPY19L2</i> gene is a cause of globozoospermia in men from the Republic of Macedonia. <i>BJMG.</i> 2013;16;73-6. IF(5-year)=0,404 (60% од 6 бода + ИФ = 4,8 + 0,404)	5,2
5	Petanovski Z, Dimitrov G, Aydin B, Hadzi-Lega M, <u>Sotiroska V</u> , Susleski D, Saltirovski S, Matevski V, Stojkovska S, Petanovska E, Savic M, Balkanov T. Impact of active female smoking on controlled ovarian stimulation in intracitoplasmic sperm insemination cycles. <i>Med Glas Ljek komore. Zenicko-doboj kantona.</i> 2012; 9(2), 273-80. (60% од 6 бода)	3,6
6	Petanovski Z, Dimitrov G, Aydin B, Hadzi-Lega M, <u>Sotiroska V</u> , Matevski V, Stojkovska S, Saltirovski S, Suslevski D, Petanovska E. Impact of body mass index (BMI) and age on the outcome of the IVF process. <i>Prilozi.</i> 2011;32(1):155-71. (60% од 6 бода)	3,6

7	Petanovski Z, Dimitrov G, Aydin B, Hadzi-Lega M, <u>Sotiroska V</u> , Suslevski D, Saltirovski S, Matevski V, Stojkovska S, Lazarova A, Petanovska E, Balkanov T. Recombinant FSH versus HP-HMG for controled ovarian stimulation in intracitoplasmic sperm injection cycles. <i>Med Arh.</i> 2011;65(3):153-6. (60% од 6 бода)	3,6
8	Petanovski Z, Hadzi Lega M, <u>Stojanovska V</u> . Patients age as a marker in successful of in vitro fertilization at normogonadotropins condition. <i>Medicus</i> , 2009;7, (2) 94-102 (60% од 4 бода)	2,4
9	Петановски З, Хаџи Лега М, <u>Стојановска В</u> , Салтировски С, Корелација помеѓу бројот на преантралните фоликули и успехот на ин витро фертилизацијата; <i>Medicus</i> , 2009. 7, (2),103-11.	2,4
10	<u>Stojanovska V</u> , Panov S, Basheska N, Josifovska S, Dimitrov G, Petanovski Z, Stojkovski J, Hadzi Lega M. Prevalence and distribution of human papillomavirus in clinical suspicions cervical lesions. <i>MMP</i> . 2009. (60% од 4 бода)	2,4
11	<u>Stojanovska V</u> , Panov S, Gligorov D, Basheska N, Dimitrov G. Age distribution of Human Papillomavirus Infection among Macedonian females with Cervical Lesions. <i>Biologia Macedonica</i> . 2007. (60% од 4 бода)	2,4
12	<u>Sotiroska V</u> , Saltirovski S, Matevski V, Susleski D, Petanovski Z, Dimitrov G. Intracytoplasmatic sperm injection outcome of extracted testicular spermatozoa in azoospermic men. 3 rd Congress of gynecologists and obstetrics of Macedonia. Abstract book. HP 12, Ohrid, May 16-19, 2013.	0,5
13	Stojkovska S, Hadzi Lega M, Shushleski D, <u>Sotiroska V</u> , Saltirovski S, Matevski V. Influence of deepness of embryotransfer on the IVF results. 3 rd Congress of gynecologists and obstetrics of Macedonia. Abstract book. HP 12, Ohrid, May 16-19, 2013.	0,5
14	Шушлевски Д, Салтировски С, Матевски В, <u>Сотироска В</u> , Петановски З, Хаџи-Лега М. Корисќењето на различни јонадојтропини во индукцијата на овулација и ефектот на исцрпувањето во изборот на квалитетни ембриони за замрзнување. 3 ^{ти} Конгрес на гинеколози и акушери на Македонија. Книга на апстракти, XII 11. Охрид, 16-19 мај, 2013.	0,5
15	Plaseska-Karanfilska D, Noveski P, Madjunkova S, Maleva I, <u>Sotiroska V</u> , Petanovski Z. A homozygous deletion of DPY19L2 gene is a cause of globozoospermia in men from the Republic of Macedonia. American Society of Human Genetics. San Francisco, November 6-10. Abstract Book, p. 235. 2012.	1
16	Veljanovska L, Petanovski Z, <u>Sotiroska V</u> , Aydin B, Suslevski D, Saltirovski S, Matevski V, Dimitrov G, Hadzi-Lega M, Stojkovska S. Estradiol level as a predictor and HCG as confirmation of the success in IVF induction	1

	<i>cycles</i> . 20 th Meeting of Balkan clinical laboratory federation. Belgrade, Abstract book p.75. 2012	
17	Хаџи-Манчева Р, Поп-Лазарова М, Спасова Л, Живковиќ Ј, Анастасовска Ј, <u>Сотироска В</u> . Новородени од бременосџи конципирани со ин витро фертилизација во ПОБ Ремедика . 5 th Congress of Pediatric association of Macedonia with international participation. Ohrid, October 5-9, 2011.	0,5
18	Veljanovska L, <u>Sotiroska V</u> , Aydin B, Suslevski D, Saltirovski S, Matevski V, Petanovski Z, Dimitrov G, Hadzi-Lega M, Stojkovska S. Serum estradiol the day of hCG administration as predictor factor of IVF according to patient age.. 19 th Meeting of Balkan clinical laboratory federation. Bucharest, september 21-23, 2011	1
19	Kuzmanoski M, Dimitrov G, Hadzi-Lega M, Stojkovska S, <u>Sotiroska V</u> , Aidin B, Saltirovski S, Suslevski D, Matevski V, Petanovski Z. Microdissection-TESE-optimal approach for patient with non-obstructive azoospermia . EAU 7th South Eastern European Meeting in Skopje. October 14-15, 2011.	0,5
20	Пленарно предавање на стручен состанок на тема Криопрезервација на ооцити, Македонско здружение за хумана репродуктивна медицина, Скопје, 2015,	2
21	Пленарно предавање: In vitro fertilization – Contemporary techniques and cryopreservation of gametes and embryos . 37 th International Medical Scientific Congress, Ohrid.	3
22	Пленарно предавање: Freezing of gametes and embryos . Македонско здружение за хумана репродуктивна медицина, Скопје, 2014.	2
23	Пленарно предавање: High sophisticated methods in micromanipulations with gametes in the assisted reproduction and in vitro fertilization . New methods in gynecology and perinatology. Macedonian medical chamber. Skopje, 2012	1
	Вкупно	59,63

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активносџа:	Поени
1	Раководител на Лабораторијата за асистирана репродукција и <i>ин витро</i> фертилизација при ПЗУ Ремедика, Скопје во период од 2008 до денес.	1
2	Одговорен раководител за спроведување на ИСО 15:189 акредитација во Центарот за асистирана репродукција и <i>ин витро</i> фертилизација при ПЗУ Ремедика, Скопје.	3
3	Стручно-апликативен проект на повеќе од 13 000 анализи за детекција и генотипизација на хуман папилома вирус (ХПВ) кај пациентки од Универзитетската гинеколошка клиника и приватни гинеколошки институции.	1

4	Поглавје во книга: Milanova E, Trajkova K, Panov S, <u>Stojanovska V.</u> <i>Human Papillomavirus Typisation by Polymerase Chain Reaction, Made on an Infected Tissue of the Uterine Cervix-Our Experience.</i> In: Vliet HV, editors. Cancer Research Trends. NOVA Science Publishers, Inc. Hauppauge NY. 2007. 2nd quarter. ISBN-13:978-1-60021-648-0.	2
Дејности од поширок интерес		
1	Национален претставник за хумана репродукција на Р Македонија во European Society for Human Reproduction and Embriology – ESHRE)	13
2	Сертификат за Клинички ембриолог (European society for human reproduction and embryology, London, 2013)	1
3	Сертификат за Hands-on Workshop – Preimplantation Genetic Diagnosis, Embryolab academy, (EACCME accredited), Thessaloniki, 2013.	1
4	Сертификат за учество на 31-от Годишен состанок на ESHRE, Lisbon, Portugal, 2015	1
5	BioRad Workshop: Technologies and techniques in Life Science Research, May, Skopje, 2015	1
6	Biomedika Workshop: “Molecular diagnostic; Methods and clinical utility”, May, Skopje, 2015	1
7	ESHRE 29 th Annual Congress, July, Munich, 2014	1
8	Clinical observation program for fertility – Sofia, Bulgaria, 2013	1
9	Workshop for LifeGlobal media: vitrification system, (Ana Lopez), Istanbul, 2012	1
10	Workshop for Culture media: the best environment for gametes and embryos, ESHRE, annual meeting, Istanbul, Turkey, 2012	1
11	Vitrification media and protocols (Global workshop, organized in Acibadem hospital, Istanbul at ESHRE annual metting), 2012	1
12	Education for Oocyte and Embryo Vitrification (Ana Cobo, Spain; M. Kuwayama, Japan) - Controversies in Cryopreservation of Stem Cells, Reproductive Cells, Tissue & Organs (CRYO) - Valencia, Spain, 2011	1
	Вкупно	31,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	22,46
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	59,63
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	31,00
Вкупно	113,09

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Сашо Панов, с.р.
2. Проф. д-р Гордана Димеска, с.р.
3. Проф. д-р Џоко Кунгулоски, с.р.

До:

**- Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје**

- Рецензентската комисија

Датум:

7.3.2017

П Р И Г О В О Р

на Рефератот од Рецензентската комисија за избор на асистент од областа на физичката географија на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1141 од 1.3.2017 година на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Согласно со конкурсот за избор на асистент од наставно-научната област физичка географија објавен во дневните весници „Нова Македонија“ и „Коха“ од 29.12.2016 година, (четврток), на кој како кандидат се јавуваме јас, д-р Марјан Темовски и противкандидатот, м-р Анита Тодорова, Рецензентската комисија во состав: од д-р Драган Колчаковски, д-р Ивица Милевски и д-р Никола Панов приложува реферат во кој се направени пропусти кои водат кон погрешен заклучок и предлог во звањето асистент во областа на физичката географија да биде избрана м-р Анита Тодорова. Свкупно во рефератот податоците се изнесени редуцирано, со што се изоставени поголем број на информации кои одат во моја корист доколку се споредуваат постигнувањата на двата кандидата. Ова особено се однесува на делот за научноистражувачката дејност, каде што се направени повеќе пропусти со што очигледно ми е направена штета во вредувањето.

Кон делот за научноистражувачка дејност

Овој дел, кај двајцата кандидати содржи по две до три реченици, во кои е само наведен бројот на трудови и изнесена е погрешна констатација за предметот на интерес на мојата научната работа. Кај м-р Анита Тодорова, бројот на трудови како автор или коавтор, седум (7), ги вклучува заедно трудовите објавени во меѓународни и домашни зборници од конференции и списанија, а додатно се наведени излагања на научни/стручни собири со три (3) усни и една (1) постерска презентација. За разлика од противкандидатот, во мојот дел е наведено дека сум автор или коавтор на шест (6) труда објавени во домашни и меѓународни списанија и деветнаесет (19) труда презентирани на домашни и меѓународни симпозиуми и конгреси. Вака претставените информации, доколку се споредат двајцата кандидати, водат до погрешен заклучок за бројот на трудови објавени во списанија и зборници од конференции.

Имено, доколку се прегледа доставената документација, може да се види дека јас сум автор на шест труда објавени во домашни и меѓународни списанија и шест труда објавени во зборници од меѓународни и домашни конференции, значи вкупно **дванаесет (12)** во списанија и зборници од конференции за разлика од **седумте (7)** на противкандидатот. Во однос

на вреднувањето треба да се земе предвид и фактот дека два од трудовите се објавени во меѓународни списанија со фактор на влијание (IF), IF 0,625 и IF 1.559 Thomson Reuters. Во однос на излагањата на научни/стручни собири, од доставената документација може да се види дека сум имал вкупно **деветнаесет (19)** излагања на домашни и меѓународни конференции, на кои сум имал петнаесет усни и четири постерски презентации, за разлика од вкупно **четирите (4)** на противкандидатот. Покрај тоа, рецензентската комисија изоставила да наведи дека сум автор и на **една (1)** монографија и **две (2)** поглавја во монографии, сите објавени во странство, податоци кои се присутни во доставената документација.

Само бројчено земено, без потреба од подетална содржинска анализа, е јасно дека моите научноистражувачки постигнувања, со една (1) монографија, две (2) поглавја во монографии, дванаесет (12) трудови и деветнаесет (19) излагања на конференции се далеку поголеми од тие на противкандидатот м-р Анита Тодорова, со седум (7) трудови и четири (4) излагања на конференции.

Овие информации не можат да се видат во рефератот приложен од рецензентската комисија, бидејќи кај двајцата кандидати е наведен (и тоа погрешно) само бројот на објавени трудови, без да биде направена нивна оцена и без наведување на листа на трудови. Со тоа е евидентно **прекршен член 48** од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти – докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Имено, согласно член 48, став 1 од Правилникот за критериумите и постапката за избор, рефератот на рецензентската комисија покрај биографските податоци, оцената на научните, стручните, педагошките и другите остварувања на кандидатите, **треба да содржи и податоци за објавените стручни и научни трудови и оцена на тие трудови.**

Кон делот за заклучок и предлог

Во извештајот и заклучокот на Рецензентската комисија се наведува дека предмет на интерес во научноистражувачката работа на м-р Анита Тодорова е физичката географија со посебен акцент на геонаследството, а за мене се наведува доменот на карстологијата со посебен акцент на спелеологијата. Дококу Рецензентската комисија ги оценува трудовите од доставната документација, како и другите остварувања, ќе увидела дека тематиката на досегашните мои истражувања, покрај карстолошките и спелеолошките истражувања, вклучува и решавање на други значајни физичко-географски проблеми, како утврдување на периодот на истекувањето на Мариовското Езеро во Плеистоцен, утврдување на еволуцијата и стапката на всекување на речните долини во басенот на Црна Река, како и палеоклиматски проучувања базирани на пештерски украси. Земајќи го сето тоа предвид, Рецензентската комисија ќе можела да види дека предметот на мојата научноистражувачка работа опфаќа повеќе физичко-географски дисциплини и други геонауки (геоморфологија, карстологија, спелеологија, климатологија, геологија, геохемија) и е далеку поширок и посоодветен од тој на противкандидатот м-р Анита Тодорова од аспект на предметот на проучување на физичката географија.

Во истиот дел е дадена и нелогична констатација дека ги надминувам критериумите за асистент по група предмети од областа на физичката географија. Оваа констатација воопшто не е образложена во Рефератот и со оглед на тоа дека не постои правно ограничување, ни според Законот за високото образование, ни според Правилникот за критериумите и постапката за избор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, како доктор на науки да бидам избран во асистент по група предмети, единствениот логичен заклучок кој произлегува од оваа констатација е дека сум посоодветен избор од противкандидатот.

Доколку претходно посочените информации беа присутни во Рефератот на Рецензентската комисија, ќе беше очигледно согледувањето дека мојата биографија е далеку побогата и покомпетентна од таа на м-р Анита Тодорова.

Се надевам дека селективно изнесените информации и заклучоци во Рефератот на рецензентската комисија се само ненамерен превид и пропуст и дека забелешките укажани во овој Приговор ќе бидат уредно разледани и усвоени.

Подносител на Приговорот
Д-р Марјан Темовски, с.р.

**До Наставно-научниот совет на
Природно-математичкиот факултет во Скопје
Рецензентска комисија**

Предмет: Одговор на Приговорот

Рецензентската комисија го разгледа Приговорот бр. 02-2353/5 од 7.3.2017 година поднесен од д-р Марјан Темовски, до Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, во врска со предлогот во Рефератот за избор на асистент од областа на физичката географија по предметите: *ојшѝа ѝеолоѝија со ѝеѝроѝрафија, земјаѝа и вселенаѝа, ѝеоморфолоѝија и физичка ѝеоѝрафија на Република Македонија*, објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1141 од 1.3.2017 година, и истиот Приговор го смета за неоснован.

Образложение

Приговорот на кандидат д-р Марјан Темовски, главно, се базира на споредбена анализа помеѓу неговите и постигнатите резултати на кандидатката м-р Анита Тодорова, и тоа пред сѐ во научноистражувачката дејност. Ваквата анализа и не е спорна, но Комисијата не се водеше од овој и само од овој критериум, бидејќи и двата кандидата ваквиот услови постигнати резултати во научноистражувачка дејност за избор во звањето асистент го исполнуваат. Комисијата се водеше од моменталните и подолгорочни кадровски потреби на Институтот. Имено, на Институтот за географија во областа на физичката географија се веќе присутни двајца геоморфолози, а недостасува кадар со потесна специјалност во доменот на климатологијата, а нема и геолог. Вработување на трет геоморфолог, доктор на науки како кадровско решение на Институтот за географија во овој период би било несоодветно решение. М-р Анита Тодорова е веќе со 7-8 години работно искуство на Институтот за географија и нејзината перспектива во кој домен на физичката географија конкретно ќе се насочи допрва претстои.

Кандидатот д-р Марјан Темовски во неговиот Приговор наведува дека во Рефератот се направени пропусти кои водат кон погрешни заклучоци, дека податоците се изнесени редуцирано со изоставување на поголем број информации кои оделе во негова корист. Дека се направени повеќе очигледни пропусти, како што наведува, и му е направено штета во вреднувањето. Напротив, Комисијата се потруди да биде максимално коректна и да ги почитува резултатите на д-р Марјан Темовски во научноистражувачката работа. Впрочем, во самиот заклучок на Рефератот, Комисијата наведува дека кандидатот д-р Марјан Темовски ги надминува критериумите за асистент по група предмети од физичката географија, но и ваквото нешто за д-р Марјан Темовски е само “дадена нелогична констатација”, која “не е образложена во рефератот”, затоа што, според него, “логичен заклучок кој би произлегол од ваква констатација е дека е посоодветен избор од противкандидатот”. На крајот, во својот приговор, д-р Марјан Темовски наведува дека “Доколку претходно посочените информации беа присутни во Рефератот на рецензентската

комисија, ќе беше очигледно согледувањето дека мојата биографија е далеку побогата и покомпетентна од таа на м-р Анита Тодорова”. Неговиот краен заклучок во Приговорот е дека селективно изнесените информации и заклучоци во Рефератот на Рецензентската комисија се само ненамерен превид и пропуст и дека неговите забелешки укажани во Приговорот ќе бидат уредно разгледани и усвоени. Комисијата, уредно и коректно ги отфрла ваквите констатации на д-р Марјан Темовски како неосновани, па и некоректни.

Комисијата има направено превид во изнесувањето на вкупниот број на објавени трудови на д-р Марјан Темовски од проста причина што два (2) од објавените трудови кандидатот ги навел во засебна графа, цитирани трудови од други автори, и како бројка во вкупниот број на трудови ненамерно се изоставени. Исто така, во вкупниот број на трудови, ненамерно е изоставен и делот за Книги и поглавја од книги, каде што се наведени три референци, но некои од овие трудови и не се доставени во конкурсните материјали, а со тоа и до Комисијата. Во Приговорот, д-р Марјан Темовски наведува дека е автор на една (1) монографија, две (2) поглавја во монографии, дванаесет (12) трудови и деветнаесет (19) излагања на конференции. Според вака изнесеното во Приговорот, вкупниот збир на референци на д-р Марјан Темовски би изнесувал триесетичетири (34), но ако во приложената биографија се избројат наведените публикации (референци), бројката е триесет (30). Значи и д-р Марјан Темовски, негде згрешил во броењето. Воедно, д-р Марјан Темовски ја негира и констатацијата на Комисијата, дека е веќе тесно насочен во областа на карстологијата и посебно во спелеологијата. За истото не разбираме зошто го смета за негативно и неточно, кога од вкупно приложените 30 референци, 20 (дваесет) се во доменот на спелеологијата и десет (10) од поширока тематика во доменот на карстологијата. Вклучително и во деветте (9) референци што се во категоријата на извештаи од истражувања, прирачници и научно-популарни статии, седум (7) се во доменот на спелеологијата.

Што се однесува до забелешката на кандидатот д-р Марјан Темовски дека е “прекршен член 48” од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти - докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, Комисијата се согласува дека и за двајцата кандидати во Рефератот не е даден списокот на објавените стручни и научни трудови и тие текстуално не се анализирани во самиот Реферат. Компетентноста на Комисијата и нејзината доблест за овој “пропуст” е во тоа што, во таков случај ќе требаше и покрај исклучителните резултати што досега ги има постигнато, и високо ги цениме, да се изнесе забелешката дека во мултидисциплинарната наука за пештерите (спелеологија) е недозволиво да се менуваат имиња на пештерите, ако веќе се именувани во научната литература, што е присутно во некои трудови на д-р Марјан Темовски. Со вакви и слични констатации, кои неминовно ќе произлегоа со евентуалното текстално наведување во Рефератот на листата на трудови и нивната анализа, Комисијата смета дека ќе постапеше недоволно етички и педагошки неисправно, бидејќи се работи за млади истражувачи кои ја сакаат науката. Од тие причини, Комисијата не само што не го прекрши,

со намера, член 48, туку буквално не го примени ниту член 24 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти - докторанти на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во кој “За асистент може да биде избрано лице кое има завршено академски студии од втор циклус од соодветно научно, односно уметничко подрачје или постипломски магистерски студии според Законот за високото образование (Сл. весник на РМ бр. 64/2000 со измените) и еден мандат како помлад асистент или работно искуство од три години, се служи со еден од светските јазици и покажува способност за наставно-научна дејност”. Овој член кандидатот д-р Марјан Темовдски не го исполнува. Нема завршено постдипломски студии и нема магистрирано, а тоа е, исто така, еден од условите за избор во звањето асистент.

Членови на Рецензентската комисија

Д-р Драган Колчаковски, редовен професор,
с.р.
Институт за географија,
Природно-математички факултет - Скопје

Д-р Ивица Милевски, редовен професор, с.р.
Институт за географија,
Природно-математички факултет - Скопје

Д-р Никола Панов, редовен професор, с.р.
Институт за географија,
Природно-математички факултет – Скопје

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН ПОМЛАД АСИСТЕНТ ОД НАСТАВНО- НАУЧНАТА ОБЛАСТ НА ПРИМЕНЕТАТА МАТЕМАТИКА НА ИНСТИТУТОТ ЗА МАТЕМАТИКА ПРИ ПРИРОДНО- МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука бр. 02-272/3 на Наставно-научниот совет, донесена на седницата од 2.3.2017 година, избрани сме за рецензенти за избор на еден помлад асистент од наставно-научната област на применетата математика на Институтот за математика при ПМФ во Скопје.

На распишаниот конкурс, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 17.2.2017 година, се пријави само кандидатот м-р Марко Димовски.

Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Ирена Стојковска, проф. д-р Марија Оровчанец и проф. д-р Живорад Томовски, врз основа на приложените документи и од личното познавање на кандидатот, на Наставно-научниот совет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Биографски податоци

Марко Димовски е роден во Скопје на 24.8.1989 година. Во 2008 година го завршил средното образование во гимназијата „Раде Јовчевски-Корчагин“ на природно-математичката насока. Истата година се запишал на прв циклус студии на Природно-математичкиот факултет во Скопје на студиите по математика, насока математичка економија. Додипломските студии ги завршил во октомври 2012 година со просечна оценка 8,50 и со одбрана на дипломската работа со наслов „Метод на триаголници на развој (chain ladder method) кај неживотно осигурување“. Во ноември 2013 година се запишува на вториот циклус студии на Природно-математичкиот факултет на насоката математички науки и примени. Во јули 2016 година го завршува вториот циклус студии со просечна оценка 9,80 и со успешна одбрана на магистерската работа на тема „Регуларизација при оптимизација со методот на најмали квадрати за оценување на параметрите кај моделите на линеарна регресија“ и се здобива со звањето магистер на математички науки и примени.

За време на првиот циклус студии, Марко Димовски е добитник на државната стипендија за недипломирани студенти со одличен успех, која ја доделува Министерството за образование и наука на Република Македонија, за

учебните 2009/10, 2010/11 и 2011/12 година. Во август 2012 година посетува практична настава во осигурителната компанија АД „Осигурителна полиса“, Сектори за пријавување штета, осигурување и актуарство.

Од септември 2014 година помага при изведувањето на вежбите по 6 предмети: Основи на веројатност, Основи на статистика, Програмирање, Линеарна алгебра, Алгебарски структури, Финансиска математика, Математика 1 (мат-физ) и Структури на податоци, на првиот циклус студии на Институтот за математика при ПМФ, Скопје.

II. Учество на работилници

- Работилница ESGI126 во Амстердам, Холандија и работа на темата "Fair value of a mortgage", јануари 2017;
- Прв семинар „Математика и примени“, ИМ, ПМФ, 14 декември 2016, со предавањето „Математички модел на Францускиот парадокс“ (Кристина Новковска, **Марко Димовски**);
- Работилница „Математиката и предвидувањата“ ИМ, ПМФ, 11 мај 2016, со предавањето „Предвидување на резервите за исплата на штетите при неживотно осигурување“ (**Марко Димовски**);
- DAAD-курс во Нови Сад, Србија со наслов "Nonsmooth optimization and piecewise linearization" („Неглатка оптимизација и линеаризација по делови“), септември 2014.

III. Учество на научни собири со соопштенија

- **VI Congress of Mathematicians of Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2016**, Regularized least-square optimization method for variable selection in regression models (**Marko Dimovski**, Irena Stojkovska)
- **VI Congress of Mathematicians of Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2016**, Stochastic approximation with adaptive step sizes for optimization in noisy environment and its application in regression models (Milena Kresoja, **Marko Dimovski**, Irena Stojkovska, Zorana Lužanin)

IV. Научни трудови

- [1] **Marko Dimovski**, Irena Stojkovska, *Regularized least-square optimization method for variable selection in regression models*, Matematicki Bilten Vol. 40 No. 4 (2016) pp. 80-100
- [2] Milena Kresoja, **Marko Dimovski**, Irena Stojkovska, Zorana Lužanin, *Stochastic approximation with adaptive step sizes for optimization in noisy environment and its application in regression models*, Matematicki Bilten Vol. 40 No. 4 (2016) pp. 62-79

V. Други активности

Марко Димовски беше еден од координаторите на Првиот семинар „Математика и примени“ што се одржа на Институтот за математика, ПМФ, Скопје, на 14 декември 2016 година.

Од 2016 година е член на факултетската пописна комисија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесениот извештај и следењето на активностите на кандидатот м-р Марко Димовски, Рецензентската комисија констатира дека кандидатот може успешно да ги извршува претстојните наставни обврски, научно да се усовршува и да придонесува за развојот на Институтот за математика и математиката воопшто. Рецензентската комисија со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на ПМФ во Скопје да го избере м-р Марко Димовски во звањето помлад асистент од наставно-научната област на применетата математика.

Рецензентска комисија

1. Д-р Ирена Стојковска,

вонреден професор на ПМФ во Скопје, с.р.

2. Д-р Марија Оровчанец,

редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.

3. Д-р Живорад Томовски,

редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ

**СЕЛЕКЦИЈА НА ГЕНЕТСКИ ТРАНСФОРМИРАНИ *in vitro* КУЛТУРИ
ОД *Hypericum perforatum* L. (КАНТАРИОН) СО ВИСОКА ПРОДУКЦИЈА
НА АНТИОКСИДАНТНИ СЕКУНДАРНИ МЕТАБОЛИТИ,**

ПОДНЕСЕНА ОД **м-р ОЛИВЕР ТУШЕВСКИ**, ПРИЈАВЕНА НА

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на својата седница одржана на 2. 2. 2017 година, со Одлука бр. 02-2521/9 од 15.2.2017 година, не избра за членови на Рецензентската комисија за оцена на изработената докторска дисертација, под наслов **Селекција на генетски трансформирани *in vitro* култури од *Hypericum perforatum* L. (кантарион) со висока продукција на антиоксидантни секундарни метаболити**, поднесена од кандидатот **м-р Оливер Тушевски**, магистер на биолошки науки, вработен како асистент на Институтот за биологија при ПМФ во Скопје.

Рецензентската комисија во состав: д-р Соња Гаџовска-Симиќ, вонреден професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Мирко Спасеноски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје (во пензија), д-р Марина Стефова, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Стефан Мори, редовен професор на Универзитетот во Орлеан, Франција, д-р Калина Данова, редовен професор на Бугарската академија на науките во Софија, Бугарија, д-р Наталија Атанасова Панчевска, доцент на Природно-математичкиот факултет во Скопје (резервен член) и д-р Јасмина Петреска-Станоева, доцент на Природно-математичкиот факултет во Скопје (резервен член) по деталното разгледување на докторската дисертација го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Кандидатот м-р Оливер Тушевски, својата докторска дисертација под наслов **Селекција на генетски трансформирани *in vitro* култури од *Hypericum perforatum* L. (кантарион) со висока продукција на антиоксидантни секундарни метаболити** ја напишал на 387 страници, во рамките на кои се вклучени 67 табели и 86 слики, како и 389 цитирани библиографски единици.

Докторската дисертација се состои од следниве поглавја: **Поглавје 1** (Вовед), **Поглавје 2** (Цели и задачи), **Поглавје 3** (Материјал и методи), **Поглавје 4** (Продукција на фенолни соединенија, антиоксидантна и биолошка активност кај диворастечки растенија од *Hypericum perforatum* L.), **Поглавје 5** (Продукција на фенолни соединенија, антиоксидантна и биолошка активност кај култури на трансгени корени од *Hypericum perforatum* L.), **Поглавје 6** (Продукција на фенолни соединенија, антиоксидантна и биолошка активност кај култури на трансгени изданоци од *Hypericum perforatum* L.), **Поглавје 7** (Литература), **Поглавје 8** (Анекси).

Во **воведниот дел (поглавје 1)**, кандидатот дава детален опис на основните карактеристики и продукцијата на реактивни кислородни радикали (ROS): супероксиден анјон ($O_2^{\cdot-}$), водород пероксид (H_2O_2), хидроксилан радикал ($OH^{\cdot}$) и синглет кислород ($^1O_2$) и реактивни азотни радикали (RNS): азот-оксид ($NO^{\cdot}$) и пероксинитрит ($ONOO^{\cdot}$) во различни органели на растителната клетка. Авторот го опишува влијанието на абиотичките и биотичките фактори врз индукцијата на оксидативен стрес кај растенијата, како и појавата на клеточни оштетувања под дејство на кислородните радикали (липидна пероксидација, оксидација на протеини и оштетувања на DNA). Во продолжение, дефинирана е улогата и механизмите на растителните антиоксидантни соединенија кои имаат способност да ја одложат или инхибираат оксидацијата на молекулите преку неутрализација на ROS и на таков начин да го намалат оксидативниот стрес. Притоа, даден е посебен осврт на ензимскиот и неензимскиот антиоксидантен систем на растителните клетки. Кандидатот дава целосен преглед на хемиската структура, локализацијата и функцијата на неензимските антиоксиданти (аскорбинска киселина, глутатион, токофероли, каротеноиди и фенолни соединенија) и антиоксидантните ензими (супероксид дисмутаза, каталаза, гвајакол пероксидаза, аскорбат пероксидаза, монодехидроаскорбат редуктаза, дехидроаскорбат редуктаза, глутатион редуктаза и глутатион пероксидаза).

Кандидатот го потенцира значењето на лековитите растенија како главен извор на биолошки активни соединенија кои се користат во подготовка на природни производи, прехранбени суплементи и фармацевтски препарати. Всушност, лековитите растенија содржат фенолни соединенија кои како ефикасни антиоксидантни имаат примена во превенцијата и третманот на различни хронични болести, како што се кардиоваскуларните, канцерогените и невродегенеративните заболувања. Сепак, неконтролираната експлоатација на диворастечки растенија за комерцијални цели предизвикува нерационално искористување на растителните популации, губење на генетскиот диверзитет, исчезнување на одредени видови, како и деструкција на природните хабитати. Според тоа, методот на култивирање на растителни клетки и ткива во *in vitro* услови претставува ефикасна стратегија за контролирана продукција на биоактивни соединенија.

Објект на истражување во оваа докторска дисертација е растителниот вид *Hypericum perforatum* L. (жолт кантарион), кој има широка примена во традиционалната медицина поради присуство на голем број биолошки активни

соединенија со фармаколошка активност. Во ова поглавје е даден преглед на досегашните истражувања кај овој растителен вид за биолошката активност, протоколите за култивирање во *in vitro* услови, како и методите за стимулирање на продукција на биоактивни соединенија. Посебен акцент е даден на *Agrobacterium*-посредувана генетска трансформација како алтернативна стратегија за добивање на култури на генетските трансформирани *in vitro* култури од *H. perforatum* со висока продукција на фенолни соединенија. Досегашните научни истражувања за фитохемискиот состав кај генетски трансформирани *in vitro* култури од *H. perforatum* претставуваат добра основа за поставување на целите и задачите на оваа докторска дисертација.

Во **Поглавјето 2**, кандидатот на високо професионален начин ги дефинира целите и задачите на истражувањата, како и содржината на темата преку јасна презентација на работните задачи што ги применувал при изработката на докторската дисертација.

Целта на истражувањата во оваа докторска дисертација е да се изврши селекција на генетски трансформирани *in vitro* култури од *H. perforatum* со висока продукција на антиоксидантни секундарни метаболити.

Предмет на истражувањето во оваа докторска дисертација е да се проучат ефектите на *A. rhizogenes*-посредувана генетска трансформација врз акумулацијата на биомаса, продукцијата на фенолни соединенија, антиоксидантниот капацитет и *in vitro* биолошката активност кај култури на трансгени корени (HR) и трансгени изданоци (TS) од *H. perforatum*.

За реализација на целта на ова истражување се поставени четири експериментални модели на трансгени култури од *H. perforatum*:

- хетеротрофни трансгени корени (HR1) култивирани на солидифициран медиум на темно;
- хетеротрофни трансгени корени (HR2) култивирани во течен медиум на темно;
- фотомиксотрофни трансгени корени (HR3) култивирани во течен медиум на фотопериод;
- трансгени изданоци (TS) култивирани на солидифициран медиум на фотопериод.

Во текот на истражувањата за селекција на трансгените клонови од *H. perforatum* се поставени **следните задачи**:

- испитување на раст, продукција на биомаса и морфолошки карактеристики;
- продукција на вкупни фенолни соединенија;
- активност на клучни ензими од метаболизмот на фенолни соединенија;

- продукција на нефенолни антиоксидантни соединенија;
- вкупен антиоксидантен капацитет;
- капацитет за неутрализација на реактивни кислородни/азотни радикали;
- активност на антиоксидантни ензими;
- содржина на оксидативни стрес маркери;
- HPLC/DAD/ESI-MSⁿ идентификација и квантификација на фенолни соединенија;
- испитување на *in vitro* биолошка активност.

Во **Поглавјето 3 (Материјал и методи)** од предложената тема, кандидатот детално ги опишува сите техники кои ги користел за генетска трансформација на *H. perforatum* со *A. rhizogenes* A4, како и методите за фитохемиска анализа, антиоксидантниот статус и *in vitro* биолошката активност кај генетски трансформирани култури. Притоа, авторот ги наведува следниве материјал и методи кои ги применил во текот на реализацијата на оваа докторска дисертација:

1. Генетска трансформација на *H. perforatum* со *A. rhizogenes* A4 (Tusevski и сор., 2013a): добивање на култури од стерилно из'ртено семе од *H. perforatum*; подготовка на бактериска суспензија од *A. rhizogenes* A4; инфекција на експлантати од корени со бактериска суспензија; индукција на трансгени корени; потврдување на генетска трансформација кај трансгени корени со примена на PCR.
2. Добивање на експериментални системи на трансгени корени и изданоци од *H. perforatum* (Tusevski и сор., 2013a,b; 2014a).
3. Испитување на раст, продукција на биомаса и морфометриски параметри (Bertoli и сор., 2008; Koperdákova и сор., 2009a): индекс на растење, дневен индекс на растење, свежа маса, сува маса, однос свежа/сува маса, принос на сува маса, коефициент на продукција, должина на корени, број на секундарни корени, висина на изданоци, број на листови на изданок, индекс на компактност и број на темни жлезди на листови.
4. Содржина на вкупни фенолни соединенија (Singleton и Rossi, 1965), фенолни киселини (Fraisie и сор., 2007), флавоноиди (Zhishen и сор., 1999), флавоноли (Kumaran и Karunakaran, 2007), катехин деривати (Sun и сор., 1998), флаван-3-оли (Arnous и сор., 2002), кондензирани танини (Porter и сор., 1986), хидролизирачки танини (Bossu и сор., 2006), антоцијани (Meyers и сор., 2003) и хиперицини (European Pharmacopoeia, 2008).
5. Активност на клучни ензими од метаболизмот на фенолни соединенија: фенилаланин амониум лијаза (Zucker, 1965) и полифенол оксидаза (Das и сор., 1997).
6. Содржина на нефенолни антиоксидантни соединенија: аскорбинска киселина (Gillespie и Ainsworth, 2007), глутатион (De Vos и сор., 1992), токофероли (Rosenberg, 1992), хлорофили и каротеноиди (Lichtenthaler и Wellburn, 1983).
7. Антиоксидантен капацитет на растителни екстракти: капацитет за редукција на јони на бакар (Apar и сор., 2004), капацитет за редукција на јони на железо (Benzie и Strain, 1996), редуцирачки капацитет (Oyaizu, 1986), фосфомолибденски тест (Prieto и сор., 1999), капацитет за неутрализација на ABTS (Re и сор., 1999), капацитет за неутрализација на DPPH (Brand-Williams и сор., 1995), железо (II)-хелатирачка активност (Decker и Welch, 1990) и инхибиција на липидна пероксидација (Sun и Ho, 2005).

8. Капацитет за неутрализација на реактивни кислородни/азотни радикали: водород пероксид (Ruch и сор., 1989), супероксиден радикал (Liu и сор., 1997); хидроксилан радикал (Halliwell и сор., 2006) и азот-оксид (Marcocci и сор., 1994).
9. Активност на антиоксидантни ензими: гвајакол пероксидаза (Hemeda и Klein, 1990), аскорбат пероксидаза (Nakano и Asada, 1987), каталаза (Aebi, 1984), супероксид дисмутаза (Beauchamp и Fridovich, 1971) и глутатион редуктаза (Azevedo и сор., 1998).
10. Оксидативни стрес маркери: водород пероксид (Sergiev и сор., 1997), супероксидни анјони (Elstner и Neupel, 1976) и малондиалдехид (Heath и Packer, 1968).
11. Идентификација и квантификација на фенолни соединенија со примена на HPLC/DAD/ESI-MSⁿ (Tusevski и сор., 2013a,b; 2014a): фенолни киселини; флаван-3-оли; флавонолни гликозиди и флавоноидни агликонии; антоцијани; нафтодиантрони; ацил-флороглуциноли и ксантони.
12. Квантитативно одредување на *in vitro* биолошка активност на растителни екстракти:
 - антимикробна активност кон *Bacillus subtilis*, *Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Candida albicans*, *Saccharomyces cerevisiae*, *Rhodotorula* sp., *Aspergillus niger* и *Penicillium* sp. со микродилуцион метод (Sarker и сор., 2007);
 - антидепресивна активност со инхибиција на моноамино оксидаза А-МАО-А (Holt и Pancic, 2006);
 - невропротективна активност: инхибиција на ацетилхолинестераза-AChE, бутирилхолинестераза-BChE (Eldeen и сор., 2005) и тирозиназа-TYR (Masuda и сор., 2005);
 - антидијабетична активност: инхибиција на α -амилаза- α -AMYL (Bernfeld, 1955) и α -глукозидаза- α -GLUC (Collins и сор., 1997).
13. Статистичката обработка на добиените податоци е извршена со примена на софтверската програма STATISTICA for Windows (v.5.0; StatSoft Inc., Tulsa, OK, USA). Сите добиени резултати се претставени како аритметичка средна вредност со стандардна девијација ($\pm$ SD). Податоците се статистички обработени со еднонасочна анализа на варијанса (ANOVA), со цел да се определат значајните разлики ($p < 0.05$) помеѓу аритметичките средини на примероците. Потоа, резултатите се Post hoc анализирани со примена на Duncan-овиот многукратен тест за рангирање (Duncan, 1955) и Student-овиот t-тест. Исто така, добиените резултати се анализирани со примена на анализа на главни компоненти (PCA) и кластер анализа (CA) преку статистичкиот софтвер XLSTAT 2014.5.03 (Addinsoft, NY, USA) во комбинација со Microsoft Excel 2007 (Microsoft Office Enterprise 2007, Microsoft Corporation, USA).

Во Поглавјето 4 (Продукција на фенолни соединенија, антиоксидантна и биолошка активност кај диворастечки растенија од *Hyperricum perforatum* L.), кандидатот дава опис на морфолошките особини и генетските карактеристики на *H. perforatum*. Во продолжение на ова поглавје, даден е преглед на досегашните истражувања за секундарниот метаболизам кај *H. perforatum* и биолошката активност на одделни групи секундарни метаболити. Притоа, кандидатот дава сеопфатни литературни податоци за дистрибуцијата и биосинтезата на фенилпропаноидите, флавоноидите, катехин дериватите (флаван-3-оли и танини), антоцијаните, бифлавоноидите, нафтодиантроните, ацил-флороглуцинолите и ксантоните кај *H. perforatum*, како и нивната биолошка активност. Исто така, кандидатот дава општ преглед за *in*

in vitro биолошката активност на растителните екстракти, со посебен акцент на антимикуробната, антидепресивната, невропротективната и антидијабетичната активност на *H. perforatum*.

Добиените резултати од истражувањата на диворастечки растенија од *H. perforatum* покажале дека екстрактите од *Hyperici herba* и изданоци се карактеризираат со висока содржина на вкупни фенолни соединенија и антиоксидантна активност во споредба со корените. Резултатите од HPLC -анализите покажале дека *Hyperici herba* се карактеризира со присуство на следните фенолни соединенија: 3-ферулоилхина киселина, катехин, В-тип процијанидин димери, процијанидин тример, рутин, кверцитрин, кверцетин, I3-II8 биапигенин, аментофлавоин, цијанидин 3-О-глукозид, цијанидин 3-О-рамнозид, псевдохиперицин, хиперицин, протопсевдохиперицин, хиперфорин, адхиперфорин и диметилмангиферин, како и со антимикуробната активност кон *S. aureus*, *C. albicans* и *A. niger* и инхибиторната активност кон AChE. Изданоците биле опишани со следните фенолни соединенија: хина киселина, хлорогена киселина, 3-р-кумароилхина киселина, В-тип процијанидин димер, епикатехин, гвајаверин, хиперозид, кемферол 3-О-рутинозид, кемферол 3-О-глукозид и падиаксантон, како и со инхибиторната активност кон TYR. Корените биле претставени со присуство на следниве ксантони: 3,6-дихидрокси-1,5,7-триметокси-ксантон, γ-мангостин изомер, 5-О-метил-2-депренилреедиаксантон В, кадензин G, кадензин C, гарцинон C, антимикуробна активност кон *B. subtilis*, *P. aeruginosa* и *E. coli*, како и со инхибиторна активност кон MAO-A, BChE, α-AMYL и α-GLUC. Присуството на голем број идентификувани фенолни соединенија претставува потенцијална можност за искористување на *H. perforatum* во продукцијата на биоактивни метаболити кои имаат примена во прехранбената и фармацевтската индустрија.

Во Поглавјето 5 (Продукција на фенолни соединенија, антиоксидантна и биолошка активност кај култури на трансгени корени од *Hypericum perforatum* L.) се дефинирани примарните и секундарните метаболити и нивната физиолошка функција кај растителните организми. Со цел да се стимулира продукцијата на секундарни метаболити, современите научни истражувања се насочени кон примена на нови *in vitro* техники како алтернативна стратегија за култивирање на растенијата. Продукцијата на секундарни метаболити кај растителните *in vitro* култури може да се стимулира со примена на следниве методи: физичка оптимизација на условите за култивирање, додавање на прекурсори во хранливата подлога, пермеабилитација, биотрансформација, имобилизација, елицитација и генетска трансформација.

Во продолжение, кандидатот ја потенцира примената на методот на генетска трансформација на растителните клетки и ткива за продукција на секундарни метаболити во *in vitro* услови. Генетската трансформација со *A. rhizogenes* претставува често применуван метод за пренесување на туѓи гени во растителниот геном. Всушност, *A. rhizogenes* A4 припаѓа во групата на Gram-негативни почвени бактерии и предизвикува т.н. синдром на “влакнести корени”

(“Hairy roots”-HR) кај растенијата. Во продолжение, даден е опис на општите карактеристики и генетскиот состав на *A. rhizogenes*, како и механизмот на генетска трансформација. Култури на трансгени корени можат да се добијат со интеграција на T-DNA фрагмент од Ri плазмидот на *A. rhizogenes* во геномот на растителната клетка. Културите на HR се карактеризираат со генотипска и фенотипска стабилност, способност за прекумерна продукција на ендогени фитохормони, висок степен на растење, висок капацитет за продукција на секундарни метаболити и клонска варијабилност. Исто така, култивирањето на HR во услови на светлина овозможува формирање на зелени HR кои се карактеризираат со продукција на метаболити карактеристични за надземните делови на растенијата. На крај од воведниот дел на ова поглавје авторот дава исцрпен преглед на досегашните литературни податоци за успешна генетска трансформација на *H. perforatum* со *A. rhizogenes*, како и продукцијата на специфични секундарни метаболити кај културите на HR.

Во потпоглавјето „Резултати“, кандидатот детално го презентира процесот на индукција на HR кај *H. perforatum*, како и потврдувањето на генетска трансформација со PCR-амплификација на *rolB* и *aux2* гените. Петнаесет селектирани трансгени корени (HR1 A-HR1 O) култивирани на базален MS/B₅ солидифициран медиум во услови на темно биле субкултивирани во течен медиум и одржувани на темно (HR2 A-HR2 O) и фотопериод (HR3 A-HR3 O). Исто така, контролни корени биле култивирани во течен медиум и одржувани во услови на темно (NTR2) и фотопериод (NTR3). Селектираните трансгени и контролни корени биле користени за анализа на морфолошки карактеристики и акумулација на биомаса, продукција на фенолни соединенија, антиоксидантен статус и *in vitro* биолошка активност.

Според добиените резултати, трансгените корени се карактеризирале со зголемена акумулација на биомаса, продукција на фенолни и нефенолни антиоксидантни соединенија, како и висок неензимски и ензимски антиоксидантен капацитет. Во сите експериментални услови, трансгените корени HR B и HR F биле селектирани како супериорни клонови во однос на продукцијата на биомаса и антиоксидантниот статус.

Селектираните клонови HR1 B и HR1 F се карактеризирале со присуство на дериват на ванилинска киселина, B-тип процијанидин димери, процијанидин тример, епикатехин, кверцетин 6-C-глукозид, кемферол 6-C-глукозид, бифлаваноиди со еден катехин/епикатехин мономер, 1,3,7-трихидрокси-6-метокси-8-пренил ксантон изомер и гарцинон C. Овие трансгени корени покажале висока антимикробна активност (*B. subtilis*, *P. aeruginosa*, *C. albicans* и *Penicillium* sp.), како и инхибиторна активност кон BChE, α -AMYL и α -GLUC.

Резултатите за идентификација на фенолните соединенија кај трансгените HR2 корени покажале дека клонот HR2 F продуцира висока содржина на ванилинска киселина, *trans*-циметна киселина дериват на катехин/(епи) катехин, B-тип процијанидин димер, епикатехин, кемферол 6-C-глукозид и бифлаваноид со еден катехин/(епи)катехин мономер. Клонот HR2 B бил претставен со висока содржина на галоилхина киселина, B-тип процијанидин димер, процијанидин тример, бифлаваноид со еден катехин/епикатехин

мономер и кверцетин 6-С-глюкозид. Според резултатите за *in vitro* биолошката активност, клонот HR2 F покажал висока антимикуробна активност (*B. subtilis*, *S. aureus*, *P. aeruginosa*) и инхибиција на AChE, TYR и α -AMYL, додека пак, клонот HR2 B се карактеризирал со висока антифунгална активност кон *C. albicans*. Резултатите од HPLC анализите на ксантоните и *in vitro* биолошката активност покажале дека сите трансгени HR2 корени (B, F и H) одржувани на темно акумулираат мангиферин и линиксантон C изомер и имаат висока антимикуробна (*B. subtilis*, *S. aureus*) и инхибиторна активност кон MAO-A, AChE, TYR и α -AMYL.

Сите трансгени HR3 корени експонирани на фотопериод (B, F и H) вклучувајќи ги културите на NTR3 биле карактеризирани со висока содржина на хина киселина, 1,3,6,7-тетрахидроксиксантон, 3,6-дихидрокси-1,5,7-триметоксиксантон, трихидрокси-1-метокси-С-пренил ксантон, паксантон, γ -мангостин, гарцинон E и гарцинон B, како и со антифунгална активност кон *Penicillium* sp. и инхибиција на α -GLUC.

Добиените резултати за морфолошките карактеристики, продукцијата на фенолни соединенија, антиоксидантниот статус и *in vitro* биолошката активност на трансгените корени од *H. perforatum* се детално анализирани, дискутирани и споредувани со досегашните литературни податоци. Притоа, авторот посочува дека *A. rhizogenes* A4-посредуваната трансформација на *H. perforatum* и интеграцијата на *rol* и *aux* гените овозможува развој на трансгени корени кои се карактеризираат со брз раст и висок капацитет за акумулација на биомаса. Добиените резултати од истражувањата покажале дека акумулацијата на фенолни соединенија и активацијата на антиоксидантниот систем кај трансгените HR-клонови претставуваат главни одбранбени механизми во услови на стрес при процесот на генетска трансформација. Овие истражувања отвораат нови можности за изолација и карактеризација на други биолошки активни соединенија од екстрактите на трансгени корени на *H. perforatum*.

Во Поглавјето 6 (Продукција на фенолни соединенија, антиоксидантна и биолошка активност кај култури на трансгени изданоци од *Hypericum perforatum* L.), м-р Тушевски ги опишува факторите кои влијаат врз регенерација на трансгени изданоци од култури на HR. Во продолжение, тој дава детален преглед на досегашните литературни податоци за фенотипските карактеристики и продукцијата на секундарни метаболити кај култури на трансгени изданоци од *H. perforatum*.

Во потпоглавјето резултати, кандидатот детално ги презентира резултатите за морфолошките карактеристики, продукцијата на биомаса и фенолни соединенија, антиоксидантниот статус и *in vitro* биолошката активност кај петнаесет трансгени изданоци (TS A-TS O) и контролните изданоци (NTS) од *H. perforatum*. Според добиените резултати, трансгените изданоци TS B, TS C, TS D, TS E и TS K се карактеризирале со зголемен капацитет за акумулација на биомаса и висока вредност за NDG.

Трансгените изданоци (TS C, TS D, TS E и TS F) покажале висока продукција на фенолни соединенија и антиоксидантен капацитет. Клонот TS B се карактеризирал со присуство на хина киселина, цијанидин 3-О-глукозид, цијанидин 3-О-рамнозид, рутин, кверцитрин, кверцетин, протопсевдохиперидин, хиперфорин, диметилмангиферин и падиаксантон, како и висока антимикуробна активност кон *C. albicans* и инхибиција на MAO-A и TYR. Клонот TS F бил претставен со хлорогена киселина, епикатехин-епигалокатехин димер, В-тип процијанидин димери, процијанидин тример, епикатехин, кверцетин 6-С-глукозид, цијанидин 3-О-глукозид, хиперозид, мангиферин, падиаксантон, линиксантон В, мангиферин С-пренил изомери, 1,3,6,7-тетрахидроксиксантон 2-пренил ксантон, 1,3,6,7-тетрахидроксиксантон 8-пренил ксантон, кадензин G, гарцинон C, како и со висока антимикуробна (*S. aureus*, *P. aeruginosa*, *S. cerevisiae*) и инхибиторна активност кон BChE. Клонот TS H бил опишан со 3-р-кумароилхина киселина, дериват на хина киселина, 3-ферулоилхина киселина, адхиперфорин, γ-мангостин изомер и кадензин G изомер, како и со висока антимикуробна (*B. subtilis* и *Penicillium* sp.) и инхибиторна активност кон AChE, α-AMYL и α-GLUC.

Добиените резултати од ова истражување покажале дека трансгените изданоци од *H. perforatum* претставуваат ефикасен експериментален модел за добивање на стандардизирани екстракти со висока содржина на биолошки активни соединенија.

Во **Поглавјето 7 (Литература)** се цитирани 389 референци од врвни научни списанија кои ја обработуваат оваа проблематика, а на кандидатот му послужиле за правилна компарација и интерпретација на резултатите од сопствените истражувања.

Во **Поглавјето 8 (Анекси)** се претставени 11 слики и 17 табели во кои кандидатот ги прикажал хроматограмите од HPLC-DAD-ESI-MSⁿ анализата на фенолните соединенија, *in vitro* биолошката активност на референтните соединенија, како и Pearson-овите коефициенти на корелација помеѓу испитуваните параметри кај примероците.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисија оцени дека докторската дисертација под наслов **Селекција на генетски трансформирани *in vitro* култури од *Hypericum perforatum* L. (кантарион) со висока продукција на антиоксидантни секундарни метаболити**, поднесена од

кандидатот м-р Оливер Тушевски, по својата тематика, квалитет и специфичност на истражуваната проблематика претставува самостоен труд со висок степен на оригиналност, инвентивност и креативност. За одбележување е дека докторската дисертација по својата содржина, методолошкиот пристап и добиените резултати обработува актуелен проблем од областа на генетската трансформација на растенијата и продукцијата на антиоксидантни секундарни метаболити кај трансгени *in vitro* култури. Кандидатот исцрпно и на веродостоен начин ги толкува, ги интерпретира и ги коментира добиените резултати, а тоа покажува дека ги реализирал поставените цели и задачи. Истражувањата од оваа докторска дисертација ќе дадат голем придонес во апликативната примена на трансгените *in vitro* култури од *H. perforatum* како ефикасен модел-систем за продукција на антиоксидантни соединенија во прехранбената и фармацевтската индустрија.

Врз основа на сите елементи наведени во извештајот, како и поради значењето на добиените резултати, Рецензентската комисија има задоволство на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје да му предложи да ја прифати поднесената докторска дисертација под наслов: **Селекција на генетски трансформирани *in vitro* култури од *Hypericum perforatum* L. (кантарион) со висока продукција на антиоксидантни секундарни метаболити**, и да ја продолжи постапката за јавна одбрана.

Рецензентска комисија

Д-р Соња Гацовска-Симиќ, вонреден професор на ПМФ, Скопје, с.р.

Д-р Мирко Спасеноски, редовен професор на ПМФ, Скопје, (во пензија), с.р.

Д-р Марина Стефова, редовен професор на ПМФ, Скопје, с.р.

Д-р Стефан Мори, (Dr. Stéphane Maury), редовен професор на Универзитетот во Орлеан Full Professor, Université d'Orléans, France, с.р.

Д-р Калина Данова, редовен професор на Бугарската академија на науките, Софија, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ДИГИТАЛНА ЕВАЛУАЦИЈА СО T-Scan III System ПРИ ОКЛУЗИЈА И АРТИКУЛАЦИЈА КАЈ ИСПИТАНИЦИ СО ОРТОДОНТСКИ МАЛОКЛУЗИИ” ОД Д-Р ВЕСНА ТРПЕВСКА, ПРИЈАВЕНА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 22.3.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Весна Трпевска со наслов „Дигитална евалуација со T-Scan III System при оклузија и артикулација кај испитаници со ортодонтски малоклузии“, во состав: проф. д-р Лидија Кануркова (претседател), проф. д-р Алберто Бенедети (ментор), проф. д-р Марија Зужелова (член), проф. д-р Јулијана Ѓоргова (член) и проф. д-р Лаура Андреева (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Весна Трпевска, со наслов „Дигитална евалуација со T-Scan III System при оклузија и артикулација кај испитаници со ортодонтски малоклузии“, содржи 155 страници компјутерски обработен текст во фонт Georgia, со двоен проред и големина на букви 11, со 51 графикон и 87 табели, 89 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во осум глави, вовед, литературен преглед, цели на истражувањето, материјал и метод, резултати, дискусија, заклучоци и литература. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, кандидатката дава јасна дефиниција за поимот оклузија и артикулација и нивната улога во функцијата на стоматогнатниот систем. Кандидатката укажува и на сознанијата за критериумите за оптимална оклузија и артикулација кои вклучуваат хармоничен сооднос на оклудирачките површини при сите центрични и ексцентрични позиции на мандибулата, идентичен и симултан контакт на горните и долните заби на левата и десната страна во интер-постканините зони, присуство на функционална оклузална хармонија при сите функционални нивоа на движење, соодветно водење на мандибулата при протрузија и лева и десна латеротрузија со дисоклузија на постериорните заби при протрузија, дисоклузија на забите на неработната страна во тек на латеротрузија и отсуство на оклузални интерференции при ексцентричните екскурзии на мандибулата.

Авторот на оваа докторска дисертација укажува дека кај ортодонските малоклузии, дистооклузија втора класа според Angle, контактите на антагонистичките оклузални површини на забите не се во хармонија со другите забни контакти и постои присуство на оклузални интерференции на забите при ексцентричните движења на мандибулата и тие се карактеризираат со одредени морфолошки и функционални промени во орофацијалниот систем кои доведуваат до оклузална дисхармонија. Примарна цел на секој ортодонтски третман е постигнување на идеален сооднос помеѓу забите во денталниот лак, како и постигнување на идеален сооднос со забите антагонисти, односно постигнување на оклузија прва класа според Angle и невромускулен баланс како крајна цел на ортодонтскиот третман, следејќи ги сите карактеристики на идеална оклузија кои се однесуваат на целиот мастикаторен систем. Оттука, за поставување на

соодветна ортодонтска терапија на дентофацијалните неправилности, како многу битен фактор кандидатката ја наметнува потребата за евалуација на деталите при оклузија и артикулација и дијагностицирање на оклузалните односи, статички и динамички со цел креирање на оклузална стабилност и хармонија како фактори кои придонесуваат за долготраен успех во ортодонтскиот третман и овозможуваат соодветно функционирање на стоматогнатниот систем на функционално ниво. Д-р Весна Трпевска потенцира дека евалуацијата на деталите при оклузија и артикулација со помош на T-Scan III-системот како софистицирана алатка за дигитална оклузална анализа сè почесто се користи во ортодонцијата.

Втората глава од докторската дисертација е насловена „Литературен преглед“. Кандидатката цитира литературни податоци во однос на значењето и карактеристиките на оклузијата и артикулацијата кај испитаници со неутрооклузија и испитаници со дистооклузија. Таа укажува на оклузалните параметри кај испитаници со неутрооклузија според Angle. Потенцира дека неутрооклузија прва класа се карактеризира со оклузија на мезиобукалниот тубер на горниот прв молар во централната булакална фисура на долниот прв молар, а врвот на горниот канин се наоѓа помеѓу долниот канин и долниот прв премолар. Забите и во антериорната и во постериорната регија се во неутрална позиција со присуство на еквилибриум на лингвалните и лабијалните сили. Мандибуларните булакни тубери оклудираат во централната фуса на максиларните постериорни заби, а максиларните лингвални тубери оклудираат во централната фуса на мандибуларните заби. Овој оклузален сооднос ги штити меките ткива како што се образите и јазикот од повреди. Нормален сооднос во буколингвален правец овозможува максимизирање на ефикасноста на мускулатурата и минимизирање на траумата на меките ткива. Преку нормалниот сооднос на антериорните заби кој е претставен преку допир на инцизалните рабови на мандибуларните инцизиви и лингвалната површина на максиларните инцизиви, д-р Весна Трпевска ја потенцира улогата на антериорните заби при водење на мандибулата кон напред. Антериорното водство игра важна улога во функцијата на мастикаторниот систем и го детерминира движењето на мандибулата. Во текот на протрузивните движења, целта е да се постигне водство од страна на мандибуларните канини каде мандибуларните инцизиви се користат за да асистираат во протрузивните движења, што подразбира дека целокупната сила на протрузија не смее да биде распределена на нив. При латерални движења на мандибулата, препорачливо е водство на канините секаде каде што е можно бидејќи каниниот е голем, јак заб блиску до фронтот на забалото со конкавна палатинална површина која што овозможува мазна и адекватна дисоклузија на преостанатите заби. Улогата на антериорните заби не е да ја одржуваат вертикалната димензија на оклузијата, туку да ја водат мандибулата при различните мандибуларни екскурзии. Карактеристиките на антериорното водство се диктирани од точната позиција и соодносот на антериорните заби и во вертикална и во хоризонтална насока и антериорното водство е во директна зависност од соодносот на овие два фактори. За да се илустрира нивното влијание на мандибуларните движења и на оклузалната форма на постериорните заби, се разгледуваат разни можни комбинации од вертикален и хоризонтален преклоп на антериорните заби. Бидејќи мандибуларното движење е детерминирано во голема мера од антериорното водство, промените во вертикалниот и хоризонталниот преклоп на антериорните заби предизвикуваат промени во вертикалното движење на мандибулата запазено кај ортодонтските малоклузии.

Кандидатката укажува на тоа дека досегашните истражувања известуваат за различни резултати и податоци околу асоцијацијата на статичките и динамичките параметри на оклузијата и артикулацијата. Дел од цитираните литературни податоци укажуваат дека кај испитаниците со водство на канините и отсуство на оклузални интерференции се јавува помала мускулна активност споредено со оние кај кои се јавува контакт во постериорниот сегмент во текот на латералните движења на мандибулата. Со намалувањето на мускулната активност се редуцира и силата во денталниот лак и структурите на темпоромандибуларниот зглоб. Поголем дел од цитираните студии

укажуваат дека постои асоцијација помеѓу морфолошките карактеристики на оклузијата и артикулацијата при мандибуларните екскурзии.

Со еден дел од цитираните литературни податоци изнесени се можностите и начините за испитување на оклузијата и артикулацијата во стоматогнатниот систем и презентирани се современите достигнувања при клиничката употреба на T-Scan-системот во дијагностиката на оклузијата и артикулацијата, заклучувајќи дека овој прецизен систем за анализа е особено супериорен како квантитативен метод за евалуирање на оклузијата преку приказ на позицијата, силата и фреквенцијата на оклузалните контакти. Дел од цитираната литература укажува дека употребата на T-Scan-системот за снимање и анализа на забните контакти во позиција на максимална интеркуспидација и при движење на мандибулата овозможува мерење на силата и времето на оклузалните контакти и оваа анализа е особено значајна пред, за време и по завршување на ортодонтскиот третман, т.е. во периодот на ретенција. Други автори ја потенцирале значајноста на T-Scan-анализата вршејќи анализа на односот на силите во деналниот лак во единица време во корелација со контактните точки на антагонистите, како и анализа на дистрибуцијата на оклузалната сила по заб одделно.

За важноста од употребата на T-Scan-системот зборуваат и анализите на дел од цитираните автори кои ја испитувале корелацијата помеѓу мускулната активност и времето на дисоклузија, заклучувајќи дека постои висока сигнификантност кај активноста на мастигаторните мускули со времето на дисоклузија во тек на едно мандибуларно движење.

Д-р Весна Трпевска ја потенцира улогата на T-Scan-системот за анализа на силата на оклузалните контакти во различни проценти од вкупната максимална сила на загризот преку анализа на цитираните студии кои прикажуваат случаи каде употребата на конвенционални методи при оклузалната анализа води кон погрешна проценка на силата на одредени оклузални контакти.

Третата глава ги прикажува целите на истражувањето. Водејќи се според современите научно истражувачки трендови во областа, преку преглед на литературата и претходните научни сознанија од областа, во контекст на објективна оклузална дијагностика во ортодонтската практика кај испитаниците, кандидатката ги дефинира следниве цели на докторската дисертација:

1. да се карактеризира оклузалната стабилност во положба на максимална интеркуспидација кај испитаници со неутрооклузија компарирано со испитаници со ортодонтските малооклузии: дистооклузија, втора класа 1 одделение и дистооклузија втора класа 2 одделение според Angle;

2. да се карактеризира целокупната артикулација кај испитаници со неутрооклузија и кај испитаници со дистооклузија;

3. да се утврди соодносот помеѓу морфолошките и функционалните оклузални карактеристики на мастигаторниот апарат и деналниот систем кај испитуваните групи;

4. да се утврди важноста од употреба на дигиталната оклузална T-Scan-анализа во ортодонцијата.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во докторската дисертација на д-р Весна Трпевска со наслов „Дигитална евалуација со T-Scan III System при оклузија и артикулација кај испитаници со ортодонтски малооклузии“ е испитувањето и обидот да се карактеризира оклузалниот баланс и да се испита корелацијата помеѓу морфолошките и функционалните параметри кај испитаниците со неутрооклузија и испитаниците со ортодонски малооклузии, дистооклузија втора класа 1 одделение и втора класа 2 одделение според Angle со помош на T-Scan III-системот.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Подрачјето чиј предмет на истражување го содржи овој труд е актуелно со оглед на еволуцијата на компјутерската технологија и ерата на современите алатки за оклузална дијагностика. Поаѓајќи од фактот дека оклузалните контакти се клучни во одржувањето на денталното здравје и осигурувањето на стабилни долготрајни резултати, посебно внимание се посветува на алатките за оклузална дијагностика. Иако сè уште се сретнуваме со употребата на традиционални методи, како артикулациона хартија, восок и силиконски маси кои рутински се користат кога е во прашање анализата на оклузијата, во литературата се прикажани бројни студии и податоци од многу научни истражувања во врска со клиничката употреба на T-Scan-анализата во дијагностиката на оклузијата и артикулацијата.

Краток опис на применетите методи

Во истражувањето биле вклучени 90 испитаници кои со помош на анамнестички податоци и податоци добиени од клинички и рендгенолошки испитувања биле групирани во контролна и експериментална група. Критериум за нивно групирање во контролна и експериментална група е присуство или отсуство на ортодонска малоклузија, присуство на комплетно трајна дентиција, без претходен ортодонски третман и оклузални подесувања и отсуство на протетички надоместоци. Контролната група (КГ) ја сочинувале 30 испитаници со неутрооклузија, прва класа според Angle, еугнат загриз, интактно забало, додека експериментална група (ЕГ) ја сочинувале 60 испитаници со ортодонска малоклузија-дистооклузија, втора класа според Angle, поделени во подгрупи според малоклузијата: 30 испитаници со дистооклузија, втора класа 1 одделение според Angle како прва подгрупа и 30 испитаници со дистооклузија, втора класа 2 одделение според Angle како втора подгрупа. Со T-Scan III системот (Tekscan Inc., Boston, MA, USA), кај сите 90 испитаници во положба на максимална интеркуспидација, при протрузија и при латеротрузија на лева и десна страна од линеа медијана, кандидатката извршила проценка на следниве параметри: распределба и местоположба на оклузалните контакти при максимална интеркуспидација, протрузија и латеротрузија; вкупна сила во anteriорниот и posteriорниот сегмент, билатерално; време на оклузија; време на дисоклузија при мандибуларните движења; локализација и траекторија на центарот на оклузалната сила; присуство и големина на оклузална интерференција; преферирана страна на загриз според субјективното чувство на пациентот и според T-Scan-анализата и карактеризирање на оклузалниот баланс според субјективното чувство на пациентот и според T-Scan-анализата.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Добиените податоци се статистички анализирани и прикажани табеларно и графички преку приказ на 51 графикони и 87 табели. Најнапред е прикажана дескриптивна статистика кај нумеричките белези, потоа прикажана е анализа на серии со атрибутивни белези каде што се одредувани проценти на структура, а потоа се дадени меѓугрупните разлики и нивната статистичка значајност и на крајот е направена корелација помеѓу вредностите од испитуваните групи.

Добиените резултати покажуваат несигнификантност помеѓу распределбата на оклузалните контакти на десната страна и левата страна од денталниот лак при положба на максимална интеркуспидација кај испитаниците со неутрооклузија, додека кај испитаните со ортодонски малоклузии постои значајна разлика помеѓу испитуваните параметри. Постои значајна разлика во однос на времето на оклузија и времето на дисоклузија при положба на максимална интеркуспидација помеѓу испитуваните групи. Испитаниците со малоклузија втора класа 1 одделени според Angle се карактеризираат со најголема вредност за овие параметри.

Вредностите за присуство на оклузални интерференции при мандибуларните движења значајно се разликуваат помеѓу трите групи. Д-р Весна Трпевска, анализирајќи

ги резултатите во однос на присуството на оклузални интерференции во постериорниот сегмент при мандибуларните движења, потенцира дека овие вредности се сигнификантно највисоки кај испитаниците со дистооклузија втора класа 1 одделение според Angle. Вредностите за времето на дисоклузија при протрузија и лева и десна латеротрузија, исто така, значајно се разликуваат помеѓу трите групи на испитаници. Статистички сигнификантно највисоки вредности се јавуваат кај испитаниците со дистооклузија втора класа 1 одделение според Angle.

Во заклучните согледувања, кандидатката нагласува дека постои значајна разлика во целокупната оклузија и артикулација помеѓу испитаниците со неутрооклузија во споредба со испитаниците со дистооклузија втора класа 1 одделение и втора класа 2 одделение според Angle. Кандидатката укажува на важноста од примената на T-Scan III-системот во секојдневната клиничка практика, во дијагностиката, планот на терапија и сите фази на ортодонтскиот третман.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Весна Трпевска, со наслов „Дигитална евалуација со T-Scan III System при оклузија и артикулација кај испитаници со ортодонтски малоклузии“, претставува истражување во ортодонцијата. Изработката на темата на оваа докторска дисертација може да даде научен придонес во детектирање на оклузалните алтерации преку објективна анализа на оклузалниот сооднос со T-Scan III System како важно дијагностичко скрининг средство и да ја подобри способноста за дијагностика, креирање и документирање на оклузалната состојба.

Докторската дисертација на кандидатката д-р Весна Трпевска, со наслов „Дигитална евалуација со T-Scan III System при оклузија и артикулација кај испитаници со ортодонтски малоклузии“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Автор-и: V. Andreevska, G. Kovacevska, A. Benedeti, B. Jordanov. „T-SCAN III System diagnostic tool for digital occlusal analysis in orthodontics-modern approach“, објавен: Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, XXXV 2, 2014, 155-160.
- [2]. Автор-и: Vesna Trpevska, Gordana Kovacevska, Alberto Benedetti, Lidija Kanurkova. „Occlusion Timeline Analyses with T-Scan III System in Subjects with Neutroocclusion“, објавен: International Journal of Science and Research (IJSR), <https://www.ijsr.net/archive/v6i3/v6i3.php>, Volume 6 Issue 3, March 2017, 66 - 69, #ijsrnet, Impact Factor (2015): 6.391.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се релевантните информации кои оваа студија ги содржи за оклузијата и артикулацијата на пациентите со неутрооклузија и пациентите со ортодонтските малоклузии: дистооклузија, втора класа 1 одделение и дистооклузија втора класа 2 одделение по Angle. Оваа студија ја потенцира потребата од употреба на T-Scan III-системот во секојдневната клиничка практика во полето на дијагностиката, планот на терапија и сите фази на ортодонтскиот третман, со цел постигнување на оклузален еквилибриум и успешно третирање на многу оклузални проблеми обезбедувајќи му на пациентот високо квалитетна оклузија на крајот од третманот и оклузија која, покрај естетски, задоволува и од функционален аспект.

Подрачјето на примена и ограничувањата се во доменот на стоматологијата, односно ортодонцијата.

Можните понатамошни истражувања се истражувања со поголем број на испитаници, како и испитаници со различни ортодонтски малоклузии, со цел карактеризирање на оклузалниот баланс и кај други ортодонтски случаи.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **д-р Весна Трпевска** со наслов **Дигитална евалуација со T-Scan III System при оклузија и артикулација кај испитаници со ортодонтски малоклузии.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Лидија Кануркова, претседател с.р.

Проф. д-р Алберто Бенедети, ментор с.р.

Проф. д-р Марија Зужелова, член с.р.

Проф. д-р Јулијана Ѓоргова, член с.р.

Проф. д-р Лаура Андреева, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ДЕТЕКЦИЈА И
ТИПИЗАЦИЈА НА ХУМАН ПАПИЛОМА ВИРУСОТ (ХПВ) КАЈ
ОРАЛНИТЕ ПРЕКАНЦЕРОЗНИ ЛЕЗИИ“ ОД М-Р ЛИНДИТА
ЗЕНДЕЛИ- БЕЏЕТИ, ПРИЈАВЕНА НА СТОМАТОЛОШКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 21.3.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Линдита Зендели- Беџети со наслов „Детекција и типизација на хуман папилома вирусот (ХПВ) кај оралните преканцерозни лезии“, во состав: проф. д-р Киро Ивановски (претседател), проф. д-р Мирјана Поповска (ментор), проф. д-р Анета Атанасовска Стојановска (член), проф. д-р Весна Антовска (член) и проф. д-р Ана Миновска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Линдита Зендели- Беџети, со наслов „Детекција и типизација на хуман папилома вирусот (ХПВ) кај оралните преканцерозни лезии“, содржи 145 страници компјутерски обработен текст во фонт Arial, со 2,0 проред и големина на букви 12, со 171 библиографска единица, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 8 глави, вклучувајќи ги воведот и заклучните согледувања. Деловите од Глава 4 и 5 (материјал и метод; резултати) се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во воведот, како прва глава на трудот, кандидатката се осврнува на мултикаузалната етиологија и комплексна генеза на оралните преканцерозни лезии како една од причините за задоцнето дијагностицирање како и адекватен тераписки приод кон овие ентитети. Покрај веќе познатите ризик- фактори како што се алкохолот и пушењето, дополнително како ризик-фактори се посочуваат и радиоактивноста, траумата, лошата орална хигиена, возраста и многу други.

Во воведниот дел се опишува и улогата на инфективниот агенс, особено на хуман папилома вирусот (ХПВ), кој се почесто се поврзува со етиологијата на овие лезии како ризик-фактор, односно се смета дека дел од овие лезии се поврзани и со инфекцијата со ХПВ. Кандидатката ја потенцира улогата на овие вируси во трансформацијата на лезиите во малигни заболувања како последица на континуирана експресија на постојниот онкоген потенцијал, но и на едно ново поле на истражување и, секако, пренасочување на вниманието кон значењето и улогата на ХПВ како ризик-фактор.

Кандидатката укажува на значењето на онкогените ХПВ-типови и можноста да стимулираат трансформација на епителните клетки кај афектираната генитална и респираторна мукоза што резултира во малигна алтерација на тие лезии, вклучувајќи го и оралниот малигнитет, посочувајќи го како значаен здравствен проблем во светски рамки со висока стапка на морбидитет и морталитет.

Даден е краток осврт и на комплексната геномска структура на ХПВ-вирусите. Објаснета е улогата на вирусните протеини и особено улогата на двата онкопротеини, Е6 и Е7, кои имаат клучна улога во онкогеноста на високоризичните ХПВ. Прикажана е комплексноста на ХПВ-циклусот, кој се одвива паралелно со процесот на клеточна матурација, потенцирајќи дека продукцијата на зрели вириони е ограничена само на зрелите супрабазални епителни клетки во напреден стадиум на матурација.

Во прегледот на литературата, прикажани се искуствата од светската литература во однос на ХПВ-инфекцијата кај оралните преканцерозни лезии, нагласувајќи притоа дека разноликоста на дијагностичките процедури кои се користени за детекција и типизација на ХПВ резултираат во значителни разлики во интерпретацијата на инциденцата и улогата на ХПВ во етиологијата на оралните премалигни лезии. Вистински предизвик се сметаат и интерпретацијата, како и споредувањето на резултатите од различните географски подрачја и испитувани популации во однос на одредени ХПВ-типови.

Цитираните студии прикажуваат различен процент на асоцираност на ХПВ со оралните преканцерозни лезии, и тоа најчесто со леукоплакија, лихен планус и еритроплакија, со напомена дека детекцијата на ХПВ-вирусот кај леукоплакијата, но и кај останатите орални преканцерозни лезии може да го реши проблемот не само со генезата, туку може да претставува појдовна точка за превенција и третман на овие мукозни заболувања.

Во литературата е констатирано е зголемено присуство на високоризичниот ХПВ 16 кај оралната леукоплакија и оралниот сквамозен клеточен карцином, што е потврда дека ХПВ 16 асоцира со патогенезата на овие два ентитета.

Наведени се резултатите од истражување на ХПВ-инфекцијата кај потенцијално малигните орални лезии со имунохистохемиски метод (*in situ* hybridisation и PCR) кадешто е констатирана ХПВ-позитивност кај 50% од испитуваните пациенти со еритроплакија, со што авторите сугерираат инволвираност на ХПВ во развојот на оралниот карцином како етиолошки кофактор.

Прикажани се наоди во однос на оралниот лихен планус, кој и покрај тоа што има непозната етиологија, се почесто се поврзува со ХПВ, па оттука студиите констатирале ХПВ- ДНК асоцираност кај 19,7% од оралниот лихен планус, но и ХПВ-позитивност која кај овој ентитет прилично широко и нерамномерно варира. Иако се смета дека само ерозивната форма на оралниот лихен планус е ХПВ-позитивна, овој податок не бил потврден во повеќе студии.

Кандидатката цитира истражувања кои наведуваат на заклучокот дека ХПВ има улога во развојот на актиничната кератоza (АК). ХПВ е детектиран кај актиничната кератоza со мерливи вредности на вирусна репликација. Овој податок дава за право да се смета дека постои поврзаност на абнормалната кератиноцитна пролиферација и диференцијација кај АК.

Потенцирано е дека ХПВ-преваленцијата расте со агресивноста на промените, односно најниска преваленција е детектирана кај здравата лигавица, а највисока кај оралниот сквамозен карцином.

Прикажани се најчестите цитопатски карактеристики, кои можат да се детектираат со цитоморфолошка анализа, како што е коилоцитозата, која се смета за значаен и најфреквентен морфолошки маркер, како и дискератозата, хиперкератозата, паракератозата, бинуклеацијата, кои означуваат не само присуство туку и активна инфекција со високоризични ХПВ-типови. Покрај предностите и недостатоците на цитолошкиот метод, кандидатката ја нагласува и улогата на молекуларните методи во дијагностиката на ХПВ-вирусот.

Цели на истражувањето на докторската дисертација се следниве: 1. одредување на ХПВ-статусот кај оралните преканцерозни лезии, 2. генотипизација на детектираните ХПВ-типови, 3. проследување на најчестите цитоморфолошки промени асоцирани со ХПВ-статусот, 4. да се испита дали ХПВ-инфекцијата влијае на индексот на матурација на клетките, 5. детерминација на асоцијацијата помеѓу позитивниот ХПВ-статус и абнормалната цитологија, 6. одредување на онкогената активност (E6/E7-mRNA) на детектираните високоризични ХПВ, 7. одредување на пародонтолошкиот статус и улогата на оралното здравје во однос на ХПВ-

инфекцијата, 8. Одредување на улогата на демографските фактори (пол, возраст, пушење, навики) врз оралната ХПВ-инфекција.

Предмет на истражување на кандидатката се 80 испитаници, од двата пола. Вкупно 40 пациенти кај кои е констатирано присуство на орални премалигни лезии биле дел од испитуваната група со орални премалигни лезии (со ОПЛ). Другата група на пациенти, одбрани по случаен избор (n=40), без видливи промени на оралната лигавица /Е7 онкопротеините, ја составиле контролната група без орални премалигни лезии (без ОПЛ).

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Научното подрачје и областа во која се работи оваа докторска дисертација се истражени во светската литература, но ова истражување од ваков тип претставува прво во нашата земја кое има за цел да ја проследи улогата на ХПВ-инфекцијата кај оралните преканцерозни лезии, односно да се детектираат најчестите ХПВ-типови асоцирани со овие лезии. Оваа студија понатаму има за цел проследување на најчестите цитоморфолошки промени асоцирани со ХПВ-инфекцијата, улогата на Е6/Е7 онкопротеините, како и потенцирање на предностите на молекуларните методи во детекцијата на ХПВ.

Краток опис на применетите методи

Истражувањето е дефинирано како клиничко, молекуларно и цитоморфолошко испитување во кое се вклучени 80 испитаници, од двата пола, при што кај вкупно 40 пациенти е констатирано присуство на орални преканцерозни лезии, и тие ја сочинуваат испитуваната група со орални преканцерозни лезии (со ОПЛ), а останатите пациенти, одбрани по случаен избор и видливи промени на оралната лигавица, се дел од контролната група без орални преканцерозни лезии (без ОПЛ).

Клиничкото проследување е спроведено со детална анамнеза (главни тегоби и сегашна болест, историја на минати заболувања, социјална анамнеза) и клинички преглед кој опфати одредување на пародонтолошките параметри и оралнохигиенскиот статус. Иследувањето е надополнето со структуриран прашалник (возраст, пол, степен на образование, навики, социјални услови, пушење, алкохол, итн.)

Како материјал за испитување во понатамошното иследување, кандидатката користела брисеви земени од самата лезија кај пациентите со ОПЛ, односно од здрава лигавица кај пациентите од контролната група без ОПЛ со користење на техниката ексфолијативна цитологија и стерилна четка.

Молекуларните испитување за ХПВ ДНК-скрининг се реализирани со полимеразна верижна реакција (PCR) според работниот протокол на PureLink™ Genomic DNA Mini Kit (Invitrogen, USA), примена на комерцијален кит HPV 4ACE Screening и "Dual Priming Oligonucleotide" (DPO) прајмери.

Изолација на ХПВ ДНК од брисевите од оралната мукоза е спроведена со примена на класична полимеразна верижна реакција (PCR), со примена на консензус прајмери MY09/ MY11 кои амплифицираат фрагмент од L₁ регијата на вирусот. Генотипизирана и спроведена примена на мултиплекс полимеразна верижна реакција во реално време (real- time PCR) и со RFLP (Restriction Fragment Polymorphism), кои овозможуваат детекција на 12 најчести високоризични ХПВ-типови (16, 18, 31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 56, 58 и 59), како и на ретките типови на ХПВ. За ХПВ-типизација се користени и тестови кои функционираат врз база на реверзна хибридизација наменети за генотипизација на 28 различни генотипови ХПВ со PCR методот.

Одредувано е и присуство на вирусните Е6/Е7 онкогени протеини во испитуваниот материјал при што е користена mPHK (messenger-рибонуклеинска киселина) изолирана од примероците од оралната мукоза. Анализата е спроведена со квалитативна "real- time" мултиплекс полимеразна верижна реакција во автоматизиран апарат.

Во студијата е спроведена и цитоморфолошка анализа за детекција на ХПВ- асоцираните цитоморфолошки алтерации со земање на два бриса од секој пациент со орална лезија. Едниот брис е земен од самата лезија, додека вториот брис, во улога на контролен брис, е земен од најблиската површина на непроменета мукоза.

Опишана е подготовката на брисевите, кои се боени со модифицирана Папаниколау-техника на боење, анализирани со светлосен микроскоп и планахроматски објективи. Класификацијата на промените е направена според Беседа системот за градација (Bethesda Analogous Grade System).

Цитолошкото испитување опфатило детекција и класификација на мајорните и минорните цитоморфолошки промени патогномични за ХПВ-инфекцијата, како што се: коилоцитоза, анизоцитоза, дискератоза, паракератоза, хиперкератоза, кератохијалин и бинуклеација. Во однос на цитолошките промени типични за ХПВ-морфологијата, детектираните алтерации биле класифицирани како позитивни, парцијални и негативни.

Како дел од цитолошката анализа во истражувањето е одреден и индексот на епителна матурација, параметар кој овозможува одредување на соодносот меѓу клетките од епителните слоеви помеѓу здрава и ледирана лигавица, како и во однос на ХПВ- инфекцијата.

За проценка на оралното здравје и денталниот статус спроведен е пародонтолошки клинички преглед, при што биле одредени следниве клиничките пародонтолошки параметри: индекс на дентален плак, индекс на гингивална инфламација, индекс на гингивално зголемување, индекс на клиничка загуба на припој, индекс на луксација.

Резултатите биле статистички анализирани со помош на дескриптивно-статистички и аналитички статистички методи со компјутерски софтвер Statistika 7.1 и SPSS 19.0 (Statistical Package for Social Sciences, 19.0).

Краток опис на резултатите од истражувањето

Кандидатката резултатите од студијата ги структурирала во неколку категории според текот на истражувањето и добиените анамnestички податоци, почнувајќи од демографските карактеристики на испитаниците, односно возраст, пол, степен на образование, по што следуваат резултатите од молекуларното и цитолошкото испитување. Прикажани се дел од резултатите на испитаниците кои се однесуваат на главните тегоби и сегашната болест, минати заболувања, навики, орално здравје и пародонтолошки статус во однос на ХПВ-инфекцијата.

Во испитуваниот примерок се вклучени вкупно 80 (100,0%) пациенти на возраст 39- 61 година. Просечна возраст на пациентите од испитуваниот примерок изнесува 52,45 (SD+/- 5,56). Во зависност од промените на оралната лигавица пациентите се поделени во две групи, и тоа: 40 пациенти (n=40) со дијагностицирани орални преканцерозни лезии кои ја сочинуваат испитуваната група и контролна група од вкупно 40 пациенти (n=40) со здрава орална лигавица, односно без видливи промени на оралната лигавица. Во однос на половата дистрибуција во истражувачкиот примерок, евидентно е дека доминира женската популација, односно 76,25% (61/80) од пациенти се од женски пол. Застапеноста според степенот на образование покажала дека од вкупно 80 пациенти 14(14/80) се изјасниле дека имаат основно образование, 52 пациенти (52/80) имаат средно образование и 14 (14/80) пациенти се со високо образование.

Кај 40 (50,0%) пациенти се евидентирани промени во устата, од кои 6 (15,0%) промени се регистрирани на јазик 19(47,5%) промени се евидентирани на образната лигавица- билатерално, 8 (20,0%) на образната лигавицаунилатерално, 2 (5,0%) на подот на усната празнина, сублингвално

1(2.5%) и 4(10.0%) промени се регистрирани на усни. Кандидатката промените ги класифицирала според: големина, конфигурација, боја, морфологија, конзистенција и палпација.

Во испитуваниот примерок се дијагностицирани следниве орални премалигни лезии и состојби: лихен планус – 77,5% (31/40), леукоплакија- 10% (4/40), актинична кератоза- 10% (4/40) и еритроплакија- 2,5% (1/40).

Со скринингот методот од вкупно 80 (100,0%) испитани пациенти, ХПВ-ДНК е детектиран кај 12(30%) од пациентите од испитуваната група со орални лезии (12/40). Кај 1 (2,5%) пациент (1/40) од групата без орални лезии е детектирано присуство на ХПВ ДНК. Констатирана е статистички сигнификантна разлика меѓу ХПВ-позитивните и ХПВ - негативните пациенти кај групата со орални лезии, како и помеѓу ХПВ-позитивните и ХПВ-негативните пациенти во рамките на двете испитувани групи.

Дистрибуција на ХПВ-позитивните пациенти од испитуваниот примерок според возрастната група покажала дека од вкупно 23 (28,8%) пациенти до 50-годишна возраст, ХПВ е детектиран кај 12,5% од пациентите со ОПЛ, на возраст од 51 до 56 години констатирано е присуство на ХПВ кај 10% од испитаниците со орални лезии и кај пациенти над 56-годишна возраст, ХПВ е детектиран кај 7,5% од пациентите. Кај групата без ОПЛ, ХПВ позитивитет е евидентиран во групата до 50-годишна возраст 1 (2,5%).

Според прикажаната дистрибуција на ХПВ-позитивните пациенти кај групата со ОПЛ, според топографијата, констатирано е дека од вкупно 6 (15,0%) регистрирани промени на јазикот, 2 (5,0%) промени резултираа ХПВ-позитивни. На образната лигавица со билатерална локализација на промените се регистрирани вкупно 8 (20,0%) ХПВ-позитивни примероци. На образната лигавица со унилатерална локализација се регистрирани вкупно 1 (2,5%) ХПВ-позитивен примерок. На усни сите регистрирани промени се ХПВ-негативни. На подот на усната празнина се регистрирани 2 (5,0%) промени кои резултираат ХПВ-негативни. Со сублингвална локализација е регистрирана 1 (2,5%) промена која е ХПВ-позитивна. Констатирана е статистичка сигнификантност во однос на топографијата и ХПВ-позитивитетот.

Највисок застапеност на ХПВ-инфекцијата е кај пациентите со средно образование кај кои се евидентирани 11 (27,5%) пациенти со ХПВ-позитивен наод.

Од 22 (27,5%) пушачи, ХПВ56 е детектиран кај 1 пациент (1,25%); ХПВ16 е детектиран кај 2 пациенти (2,5%) и ХПВ 18 кај еден пациент (1,25%). Одредувањето на ХПВ-позитивитетот според консумацијата на алкохол покажа ХПВ-позитивитет само кај еден пациент (1,25%) пациент кој се изјаснил дека консумира алкохол секој ден . Во истражувањето учествувале вкупно 61 пациенти од женски пол. Во однос на ХПВ -позитивитетот 3 пациентки (10,0 %) кои редовно прават ПАП-тест резултираа ХПВ -позитивни и 1 (3,2%) пациентка од контролната група која исто така редовно прави ПАП- тест е ХПВ-позитивна.

Резултатите во однос на прашањето за „посета на стоматолог,, покажале дека 10 (25,0%) пациенти од испитуваната група со орални лезии редовно посетуваат стоматолог, од кои 2 (5,0%) пациенти резултираат ХПВ-позитивни. Вкупно 10 (25,0%) пациенти од испитуваната група (со орални лезии) и 1 (2,5%) пациент од контролната група кои не посетуваат редовно стоматолог резултирале со ХПВ-позитивитет. Сите пациенти-80 (100%) одговориле позитивно во однос на навиката за редовно одржување орална хигиена, како и користење сопствена четка за заби. Во однос на двете прашања, кај 1 (2,5%) пациент од испитуваната група со орални лезии и кај 12 (30%) од контролната група констатиран е ХПВ-позитивитет.

Вкупно 34 (85,0%) пациенти од испитуваната група се изјасниле дека имаат субјективни симптоми на болка, од кои 10 (25,0%) се ХПВ-позитивни. Од вкупно 38 (47,5%) од пациентите кои се изјасниле дека имаат крварење од непцата 6 (15%) пациенти од испитуваната група се ХПВ-позитивни. Разлабавување

на забите е констатирано кај 13 (32,5%) од пациентите од испитуваната група со орални лезии од кои 6 (15%) се ХПВ -позитивни. Сувост на устата е констатирана кај 27 (67,5%) пациенти од испитуваната група со орални лезии од кои 6 (15%) резултираат ХПВ-позитивни.

Одреден е ХПВ-позитивитет и во однос на системските заболувања (кардиоваскуларни, гастроинтестинални, ендокринолошки, нервни). ХПВ-позитивен наод е констатиран кај 1 (2,5%) пациент со кардиоваскуларно заболување. ХПВ -позитивитет е констатиран кај 1 (2,5%) од пациентите од испитуваната група кои имаат гастроинтестинално заболување. Сите пациенти со невролошко заболување резултирале ХПВ-негативни. ХПВ е детектиран кај 1 (2,2%) пациент од испитуваната група со ендокрино заболување.

Кај 11 (27,5%) од пациентите од испитуваната група со орални лезии кои се изјаснија дека живеат во „добри услови за живот“ евидентирано е ХПВ-присуство. Кај 1 (2,5%) од пациентите од групата со орални лезии кои се изјаснија дека живеат во „лоши услови за живот“ констатирано е ХПВ-присуство. ХПВ-позитивитет е констатиран кај 9 (22,5%) пациенти од испитуваната група кои се во брак и кај 3 (7,5%) од пациентите од испитуваната група кои не се во брак.

Во склоп на клиничкиот преглед спроведен е пародонтолошки преглед при што се евидентирани следниве пародонтолошки параметри: индекс на дентален плак (ИДП), индекс гингивално зголемување (ИГЗ), индекс на гингивална инфламација (ИГИ), клинички губиток на атачмент (КГА) и индекс на луксација (ИЛ). Разликата помеѓу ХПВ позитивните и ХПВ негативните пациенти од вкупниот број на испитувани пациенти (контролна и испитувана) во однос на пародонтолошките параметри не е статистички сигнификантна.

Со методот за генотипизација биле детектирани вкупно четири различни типови ХПВ: ХПВ 16, ХПВ 18, ХПВ 56 и ХПВ 31. ХПВ 56 е детектиран кај 4 (10,0%) испитаници со лихен планус. ХПВ 16 е детектиран кај 3 (7,5%) пациенти со лихен планус, кај 2 (5,0%) испитаници со леукоплакија и кај 1 (2,5%) пациент со еритроплакија. ХПВ 18 е детектиран кај 2 (5,0%) пациенти со леукоплакија. Кај 1 (1,25%) пациент од контролната група е регистриран ХПВ 31.

Кај пациентите со лихен планус детектирани се вкупно 22,6% (7/31) ХПВ позитивни и 77,7% (24/31) ХПВ-негативни испитаници со орален лихен планус. Генотипизацијата покажала присуство на ХПВ 16 кај 9,7% (3/31) пациенти со ерозивна форма на ОЛП и ХПВ 56 кај 12,9% (4/31) пациенти со ретикуларна форма на ОЛП.

Независно од клиничкиот наод или возрасната и полова дистрибуција во истражувањето е констатиран негативен наод во однос на E6/E7 mRNA.

Цитоморфолошкото испитување кај 31 (77,5%) примерок од лихен планус покажало 4 (10%) примероци со позитивни цитолошки резултати. Од 4 (10%) пациенти со актинична кератоза, кај 3 (7,5%) регистрирана е негативна цитологија, и 1 (2,5%) каде се пронајдени парцијални знаци за ХПВ-инфекција. Од 4 (10%) пациенти со леукоплакија, 2 (5%) е евидентирана позитивна цитологија, кај 1 (2,5%) брис цитологијата е негативна, додека кај еден брис е констатирано присуство на парцијални знаци 1 (2,5%). Единствениот случај дијагностициран како еритроплакија покажал присуство на парцијални цитолошки знаци типични за ХПВ-инфекцијата (2,5%).

Во студијата е прикажана и асоцираноста на поединечни ХПВ типови со цитолошкиот наод. Евидентирана е застапеност на мајорната алтерација коилоцитозата со 12,5%, дискератозата која се смета за втор позначаен индикатор за ХПВ инфекцијата со 15%, хиперкератоза кај 20% испитаници, бинуклеација кај 5% од испитаниците и кератохијалински гранули кај 15% од испитаниците.

Во однос на индексот на епителна матурација евидентирани се просечните вредности за суперфицијалниот, интермедиерниот и парабазалниот слој помеѓу ХПВ -позитивните и ХПВ-негативните брисеви од примероците од

оралните лезии. Не е констатирана сигнификантна разлика помеѓу слоевите кај ХПВ-позитивните и ХПВ -негативните примероци.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Линдита Зендели Беџети, со наслов „Детекција и типизација на хуман папилома вирусот (ХПВ) кај оралните преканцерозни лезии“, претставува истражување во областа на стоматологијата и тоа во подрачјето на болести на устата и пародонтот. Изработката на темата на оваа докторска дисертација имала за цел одредување на ХПВ-статусот кај оралните преканцерозни лезии, како и генотипизација на детектираните ХПВ-типови. Исто така, во истражувањето се проследуваат и најчестите цитоморфолошки промени асоцирани со ХПВ-статусот, како и на индексот на епителна матурација во однос на ХПВ-инфекцијата. Детерминирана е и асоцијацијата помеѓу позитивниот ХПВ-статус и абнормалната цитологија како и онкогената активност (E6/E7- mRNA) на детектираните високоризични ХПВ.

Во ова истражување се евидентирани и пародонтолошкиот статус, оралното здравје и демографските фактори (пол, возраст, пушење, навики), како и нивната улога кај оралната ХПВ -инфекција. Истражувањето констатира поврзаност на високоризичните ХПВ со оралните преканцерозни лезии, па во тој поглед, имајќи ја предвид природата на овие вируси, не се исклучува улогата на овој вирус (како фактор или кофактор) во оралната карциногенеза.

Докторската дисертација на кандидатката д-р Линдита Зендели Беџети, со наслов „Детекција и типизација на хуман папилома вирусот (ХПВ) кај оралните преканцерозни лезии“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [3]. Zendeli- Bedjeti Lindita, Popovska Mirjana, Duvlis Sotirija. Oral Lichen Planus and Possible Association with Human Papilloma Virus. Physioacta. 2016; Vol10-No1. UDC 616.311-002.2-085.
- [4]. Zendeli- Bexheti Lindita, Popovska Mirjana, Duvlis Sotirija. Human Papilloma Virus Infection and Associated Cytomorphologic Alterations in Oral Premalignant Lesions. Medicus 2017, Vol. 22 (1): 62 -68.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на ова истражување се дефинирањето на улогата и значењето на оралната ХПВ-инфекција во комплексната етиологија и генеза на оралните преканцерозни лезии. Добиените наоди се научна основа кои ќе поттикнат понатамошни истражувања и еден нов и современ пристап во превенцијата, дијагностиката и терапијата на оралните преканцерозни лезии со примена на молекуларни методи за детекција и типизација на ХПВ како задолжителна дијагностичка постапка кај сомнителни и перзистентни орални лезии.

Дополнително, генотипизацијата покажа дека сите детектирани ХПВ-типови, вклучувајќи го и тој од здрава орална лигавица, припаѓаат на високоризичните ХПВ типови. Во тој поглед, констатираната поврзаност на оралните преканцерозни лезии со ХПВ-инфекцијата придонесува пациентите со детектиран високоризичен ХПВ да се третираат како пациенти со висок ризик за развивање на малигно заболување.

Навремената детекција на високоризичните ХПВ-типови кај суспектни лезии, овозможува рана дијагностика и терапија, односно, внимателно следење на промената со можност за целосно отстранување, со цел да се спречи малигната трансформација како последица на пролонгирано дејство на овие вируси и експресија на онкогената активност.

Подрачјето на примена на овој труд е оралната патологија и пародонтологија, односно детекција на присуството на инфективниот агенс (ХПВ) кај оралните

преканцерозни лезии, како и одредување на улогата на демографските фактори (пол, возраст), оралнохигиенскиот статус, како и пародонталната болест, системските заболувања, социјалната анамнеза и навиките (пушење, алкохол) во однос на оралната ХПВ-инфекција.

Можните понатамошни истражувања кои произлегуваат од оваа докторска дисертација треба да бидат насочени кон ХПВ-скрининг на популацијата во Република Македонија со цел да се детектираат и типизираат најчестите ХПВ-типови кај здрава и ледирана орална лигавица, карактеристични за нашето географско подрачје и популација, одредување на времето на пезистенција на детектираните ХПВ-типови, како и одредување на онкогената активност преку детекција на E6/E7 mRNA, што ќе придонесе во развојот и унапредувањето на научноистражувачката дејност, како во земјата така и пошироко, со цел ефикасна превенција на ХПВ-асоцираните лезии и нивна малигна трансформација преку заштита односно вакцинација на населението од одредени ХПВ-типови.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **д-р Линдита Зендели- Беџети** со наслов **Детекција и типизација на хуман папилома вирусот (ХПВ) кај оралните преканцерозни лезии.**

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р **Ќиро Ивановски**, претседател с.р.
2. Проф. д-р **Мирјана Поповска**, ментор с.р.
3. Проф. д-р **Анета Атанасовска Стојановска**, член с.р.
4. Проф. д-р **Весна Антовска**, член с.р.
5. Проф. д-р **Ана Миновска**, член с.р.

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ**

1. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Д-р Сашка Тодороска	Регенеративна пародонтална терапија со примена на BIO-OSS и Emdogain – компаративна студија	Regenerative periodontal treatment with the use of BIO-OSS and Emdogain – comparative study	Проф.д-р Анета Атанасовска Стојановска	23.03.2017 02-1969/2
2.	Д-р Бруно Николовски	Евалуација на методи за рана детекција на оралните премалигни и малигни лезии	Evaluation of methods for early detection of oral premalignant and malignant lesions	Проф.д-р Даница Поповиќ Монеvsка	23.03.2017 02-2479/2

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

КОЛАБОРАТИВЕН ЗДРАВСТВЕН ИНФОРМАЦИОНЕН СИСТЕМ
БАЗИРАН НА НОВИ ТЕХНОЛОГИИ

ОД М-Р ГОЦЕ ГАВРИЛОВ, ПРИЈАВЕНА НА

ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, на седницата одржана на 23. 01. 2017 година, формира Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Гоце Гаврилов со наслов „Колаборативен здравствен информатички систем базиран на нови технологии“, во состав: проф. д-р Сузана Лошковска (претседател), проф. д-р Владимир Трајковиќ (ментор), вонр. проф. д-р Боро Јакимовски (член), вон.проф. д-р Сашо Коцевски (член) и доц. д-р Смилка Саркањац (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Гоце Гаврилов, со наслов „Колаборативен здравствен информатички систем базиран на нови технологии“, содржи **155 страници** компјутерски обработен текст во фонт Arial, со 1,5 проред и големина на букви 12, со **121 библиографска единица**, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи и интернет-ресурси.

Согласно со законските прописи, дисертацијата беше поднесена во Системот за анализа и пронаоѓање на плагијати во трудови при Министерството за образование и наука (plagijati.mon.gov.mk) на ден 07. 03. 2017 од страна на менторот. На ден 08. 03. 2017, менторот беше известен од адресата plagijati@mon.gov.mk дека системот завршил со проверките и подготвил Извештај со резултатите од проверките. По направениот увид во добиениот Извештај, менторот одлучи дека наодот е негативен, односно дека во трудот нема елементи на плагијат. Извештајот од системот менторот го испрати во електронска форма на plagijati@finki.ukim.mk.

Трудот е структуриран во **7 глави**, вклучително со вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **првата глава**, односно **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатот укажува дека со предложениот модел на колаборативен здравствен информациски систем обезбедува архитектура која ќе овозможи

централизирано прибирање, обработка и пристап до здравствените податоци. Во голем дел, придобивките од предложениот модел се градење на комплексни структури на електронски здравствени податоци кои понатаму би се користеле при лекувањето и воспоставување на поточна дијагностика при давањето на здравствената заштита на граѓаните. Преку анализа на финансиските трошоци кои се потребни при остварување на услугите во постојните информациски системи за здравствена заштита, можно е обезбедување на подобра здравствена заштита и услуги.

Во **втората глава** е претставен краток преглед на досегашните истражувања во областа на здравствените информациски системи (ЗИС), како и примената на новите технологиите при дизајнот на колаборативните информациски системи. Новиот модел на колаборативен здравствен информациски систем што е предложен во оваа дисертација, ги користи резултатите од претходните истражувања при што е направена комбинација на придобивките од претходно добиените резултати од други истражувања. Оваа глава содржи и компаративна анализа за примери на здравствени информациски и колаборативни системи со моделот на колаборативен здравствен информациски систем предложен во оваа докторска дисертација.

Во **третата глава** на оваа докторска дисертација се елаборира потребата од модернизирање на здравствените информациски системи, како и влијанието и примената на информациско-комуникациските технологии (ИКТ) во здравството. Претставени се дефиниции на клучни зборови како: електронски здравствени досиеја, е-здравство, интероперабилност, колаборација. Во оваа глава се објаснува и концептот на електронски идентитет во контекст на негова примена во сложени здравствени информациски системи.

Во **четвртата глава** се опишани основните карактеристики на колаборативниот здравствен информациски систем предложен во оваа докторска дисертација. Во оваа глава, објаснета е структурата и архитектурата на колаборативниот ЗИС, информациската инфраструктура потребна за поддршка при размена на информации, како на национално така и на меѓународно ниво. Истата информациска инфраструктура, треба да биде приспособлива и да постои можност за нејзино проширување, за да се овозможи задоволување на евентуалните идни побарувања кои не се предвидени во овој момент.

Во **петтата глава** се дадени неколку примери на услуги кои се составен дел од предложениот колаборативен здравствен информациски систем. Примерите кои се објаснети во оваа глава се само еден дел од услугите кои ги поддржува предложениот модел и тие се однесуваат на активности во здравствените установи и здравствениот фонд. Посебно внимание е посветено на сигурноста и приватноста на податоците во предложениот модел, како и на начинот на авторизација и автентикација на корисниците на системот.

Во **шестата глава** е опфатена евалуација и валидација на предложениот модел на здравствен информациски систем. Опишана е споредба на податоците во дефинираниот колаборативен здравствен информациски систем преку кој ќе може да се оцени ефективноста на предложениот модел. Анализирани се придобивките од дефинираниот колаборативен ЗИС со примена на новите технологии. Направена е квалитативна и квантитативна анализа на предложениот модел. На крај се разгледани и анализирани резултатите добиени со споредба на дел од податоците кои се прибираат во предложениот систем.

Во **заклучните согледувања** (последната **седма глава**) се претставени главните резултати и придобивки од остварените истражувања, како и осврт на нивната можна примена и понатамошни подобрувања.

Предмет на истражување

Предмет на истражувањето на докторската дисертација е употребата на достигнувањата на новите ИКТ и анализата на финансиските трошоци во информациските системи на сите нивоа на здравствена заштита преку обезбедување поддршка за намалување на административните бариери и непотребните трошоци од една страна и зголемување на задоволството кај граѓаните и подобра здравствена заштита од друга страна. Предложениот колаборативен модел на ЗИС има скалабилна архитектура која е лесна за надградба и обезбедува добра комуникација меѓу хетерогени компоненти на ЗИС. Со тоа е обезбеден начин за анализа на финансиските средства кои непотребно се трошат за здравствените услуги а кои можат да бидат подобро организирани, или реализирани со поголемо користење на современите технологии.

Предложениот систем нуди можност за користење на дигиталните сертификати сместени на паметни картички, токени или интеграција со т.н сервер-базирани системи за дигитално потпишување. Во ситуации на користење на дигитално потпишување и автентикација, користењето на сервер-базираното потпишување го прави предложениот систем независен од дополнителни хардверски ресурси и дополнителни софтвери. Ова во комбинација со предностите на облак- базираната технологија овозможува намалување на трошоците за инвестиција во набавка на хардверски компоненти.

При описот на архитектурата на предложениот колаборативен здравствен информациски систем, комуникацијата меѓу одделните учесници во здравствениот систем се базира на меѓународно прифатени стандарди и технологии карактеристични за размена на лични административни и медицински податоци.

Презентираните безбедносни критериуми и стандарди за приватноста и безбедноста на податоците во предложениот колаборативен здравствен информациски систем се посебно значајни бидејќи податоците кои се разменуваат се лични и медицински податоци за чие споделување е потребна согласност од страна на нивните сопственици, како и нивна заштита од злоупотреби и неправилна употреба.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Здравствените системи во многу земји се под финансиски притисоци од тековните глобални економски услови. Во исто време, населението ги зголемува барањата за здравствена заштита и бара подобри и поудобни услуги. Во оваа трка за подобри здравствени услуги и економски предизвици, трошоците за лекувањето на болести, трошоците за болните и буџетите на болниците се зголемуваат. Потребата од заштеда во здравствениот систем е неизбежна. Изнаоѓањето на нови начини за подобрување на квалитетот на здравствената заштита, испораката и проширувањето на пристапот до виталните услуги, како и обезбедувањето на третмани со пониски трошоци е еден од највисоките приоритети на здравствените власти. Воведувањето на електронска комуникација во здравствениот систем е еден од можните начини да се заштедат финансиски средства, без притоа да се изгуби на квалитетот и испораката на здравствената заштита.

Иако размената на здравствените податоци создава можности со кои се подобрува координацијата на чинителите во здравството, интероперабилноста е многу повеќе од административна неопходност. Владините политики бараат поголем пристап до надворешни и отворени податоци, технолошки стандарди, надминување на трошоците и конкурентни пречки.

Воведувањето на информациско-комуникациските технологии во здравствената индустрија може да ги поедностави комплексните прашања во здравствениот систем ако ова воведување се третира како неопходност и итност во насока на подобрување на квалитетот на здравствената заштита. Иновациите со воведувањето на електронските услуги во здравствениот систем не се статични. Новите електронски здравствени услуги во континуитет треба да бидат испитувани, развивани и воведени во областа на здравството. Со појавата на е-здравство се создаде широк спектар на нови можности за подобрување на здравјето на граѓаните, преку употреба на ИКТ.

Краток опис на применетите методи

Во истражувањето кое е изведено при изработката на оваа докторска дисертација направена е анализа на постојните решенија во потесната област на истражување. Резултатите на таа анализа се искористени за дефинирање на основниот концепт на побарувањата за предложеното решение (подобрување на постоечките системи). Врз основа на тие побарувања, за потребите на оваа дисертација, изработен е колаборативен модел на ЗИС.

Моделот е валидиран со анализа на неговата применливост во случајот на македонскиот здравствен информациски систем. Анализата е направена со податоците кои во моментот се достапни во два поголеми информациски система во македонскиот здравствен информациски систем. Анализата и споредбата на податоците добиени од овие системи покажа дека примената на предложениот колаборативен здравствен информациски систем нуди дополнителна заштеда на финансиски средства. Покрај тоа, анализата покажа дека примената на предложениот колаборативен систем влијае на поголема достапност на податоците и намалување на времето потрошено за обезбедување на дополнителни документи и информации во рамките на здравствениот систем било да станува збор за остварување на одредено право од здравствено осигурување или обезбедување на здравствената заштита. Со тоа е обезбедена и можност за оптимизирање на деловните процеси во рамките на здравствениот информациски систем.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Главни придобивки од оваа докторска дисертација се:

- истражување и анализа на примената на информациско-комуникациските технологии во здравството;
- компаративна анализа на повеќе здравствени информациски системи и нивна примена;
- квалитативна и квантитативна анализа на современите технологии и нивна примена на сите ниво на здравствена заштита;
- дефинирање на колаборативен модел на здравствен информациски систем;
- дефинирање на безбедносни протоколи кои ќе обезбедат сигурност и приватност на корисничките информации и податоци во сите нивоа од информацискиот систем.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Гоце Гаврилов, со наслов „Колаборативен здравствен информационален систем базиран на нови технологии“, претставува истражување во техничките науки, поточно во примената на современите

компјутерски технологии во здравството. Изработката на темата на оваа докторска дисертација остварува научен придонес во развојот, примената и евалуацијата на напредните технологии во здравствените информациски системи.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Гоце Гаврилов, со наслов „Колаборативен здравствен информативен систем базиран на нови технологии“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, објавил, како прв автор, два труда во меѓународни списанија:

- [5]. **Gavrilov G**, Vlahu-Gjorgievska E., Trajkovic V. Analysis of introducing e-services: a case study of Health Insurance Fund of Macedonia. Journal of Health Organization and Management, vol. 30, no 3, pp: 354 - 371. (2016).
- [6]. **Gavrilov G**, Trajkovic V. New model of Electronic Health Record: Macedonian case study. Journal of Emerging Research and Solutions in ICT, Vol. 1. No 2, pp: 86–99. (2016)

Дополнително, кандидатот објавил трудови на четири меѓународни конференции (на сите како прв автор), и тоа:

- [7]. **Gavrilov G**, Vlahu-Gjorgievska E., Trajkovic V. Connected Health Development in R. Macedonia: Focus on Health Insurance Fund. In Loshkovsa S., Koceski S., editors. ICT Innovations 2015. Web Proceedings ISSN 1857-7288; pp. 282-292. (2015).
- [8]. **Gavrilov G**, Trajkovic V. Security and Privacy Issues and Requirements for Healthcare Cloud Computing. In Markovski S, editor. ICT Innovations 2012. Web Proceedings ISSN 1857-7288; pp. 143-152. (2012).
- [9]. **Gavrilov G**, Trajkovic V. Service-oriented architecture of Macedonian healthcare information system, In proceedings of the 9th International Conference for Informatics and Information Technology, Bitola, Macedonia. (2012).
- [10]. **Gavrilov G**, Davcev D. Concept of Healthcare Information System in Macedonia- Electronic Health Card System. In Kocarev L, editor. ICT Innovations 2011. Web Proceedings ISSN 1857-7288; pp. 39-49. (2011).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главен научен придонес на кандидатот е модел на колаборативен здравствен информациски систем во облак-базирана средина. Тоа е комплексен систем составен од повеќе информациски системи кои се користат од страна на административниот и медицинскиот персонал, и обединува складишта на медицински и финансиски податоци, мобилни апликации, како и систем за обезбедување на електронски идентитет за секој осигуреник/граѓанин.

Централно место во предложениот модел на ЗИС зазема електронскиот здравствен картон како централизиран систем кој врши интегрирање на сите медицински и административни податоци на едно место. Предложениот модел на електронски здравствен картон претставува предлог-решение кое е сублимат од најдобрите практични имплементации и студии во полето на електронски здравствен картон и областа на технологијата на дигитални потписи во целиот свет. Покрај него, во предложениот

колаборативен систем се опфатени и други компоненти и делови кои се неопходни за целосно функционирање на еден колаборативен здравствен информациски систем.

Од претходно изнесеното може да се заклучи дека предложениот колаборативен ЗИС базиран на нови технологии нуди: заштеда на финансиски средства, намалување на непотребно губење на време за: пациентите, лекарите, медицинскиот и административен персонал, побрзо остварување на правата од здравствено осигурување, подобрување на квалитетот на податоците кои се прибираат и обработуваат во здравствениот систем, поголема достапност на податоците што води кон крајната цел-подобра, понавремена и поквалитетна здравствена заштита на граѓаните.

Можните понатамошни истражувања се: анализа на агрегираните податоци за оптимизирање на процесите во ЗИС на национално и меѓународно нови, како и градење политики за развој на здравствените услуги.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Гоце Гаврилов** со наслов **Колаборативен здравствен информационален систем базиран на нови технологии.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Сузана Лошковска,
претседател, с.р.

Проф. д-р Владимир Трајковиќ, ментор,
с.р.

Вонр. проф. д-р Боро Јакимовски, член,
с.р.

Вонр. проф. д-р Сашо Коцевски, член,
с.р.

Доц. д-р Смилка Саркаџеџ, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРИМЕНЛИВ МОДЕЛ ЗА ЕЛЕКТРОНСКО ГЛАСАЊЕ КАЈ КЛИЕНТСКИ УРЕДИ СО ОГРАНИЧЕНИ КАРАКТЕРИСТИКИ“ ОД М-Р ПАНЧЕ РИБАРКИ, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, на седницата одржана на 26.1.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Панче Рибарски со наслов „Применлив модел за електронско гласање кај клиентски уреди со ограничени карактеристики“, во состав: проф. д-р Марјан Гушев (претседател), вонр. проф. д-р Љупчо Антоовски (ментор), вонр. проф. д-р Весна Димитрова (член), вонр. проф. д-р Гоце Арменски (член) и вонр. проф. д-р Александра Милева (надворешен член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Панче Рибарски, со наслов „Применлив модел за електронско гласање кај клиентски уреди со ограничени карактеристики“, содржи 161 страница компјутерски обработен текст во фонт Computer Modern, со 1,25 проред и големина на букви 12, и се повикува на 123 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во седум глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **првата глава**, насловена „Преглед“, кандидатот ја презентира мотивацијата за изработка на докторскиот труд, основата на која почива истражувањето, темата која се истражува, целите и хипотезите на истражувањето, општиот придонес на трудот, методологијата и структурата на трудот.

Втората глава под наслов „Основи“ ги претставува математичките и криптографските термини кои се користат понатаму во главите. Оваа глава, исто така, дава основни дефиниции за асиметрична криптографија, криптографија со елиптични криви и концепти за делење на тајна.

Третата глава, насловена „Панда“, ја презентира софтверската библиотека Панда, изработена од страна на кандидатот, која се користи за конструирање на алгоритми и протоколи кои користат елиптични криви и парови над елиптични криви. Кандидатот презентира резултати, според кои имплементацијата на BLS-потписи со Панда е најбрза публикувана имплементација во време на пишување на трудот.

Четвртата глава, насловена „ID-базирана криптографија“, ги претставува проблемите со посредништвото на клучевите при користење на овој тип криптографија. Кандидатот предлага решение за поделба на приватниот клуч на повеќе уреди, со цел да се елиминира централната точка на моќ. Предложеното решение кандидатот го имплементира на Android-оперативниот систем, со што практично покажува употребна вредност на ID-базирана криптографија без користење на сертификати.

Петтата глава, насловена „ID-базирани слепи потписи“, ги истражува слепите потписи со користење на ID-базирана криптографија. При тоа, кандидатот споредува седум алгоритми за слепи потписи, ги унифицира алгоритамските прикази и дава табели за споредба на потребниот пропусен опсег и потребните аритметички операции за извршување на секој алгоритам.

Шестата глава, насловена „Електронско гласање“, е централната точка на истражувањето на докторскиот труд. Во оваа глава кандидатот предлага модел на систем за електронско гласање на уреди со ограничени карактеристики користејќи го истражувањето од претходните глави. Кандидатот го имплементира предложениот систем на оперативниот систем Android покажувајќи дека е возможно да се направи практично и сигурно електронско гласање со мобилни уреди. Имплементираниот систем е тестиран на вистински Android-уреди и резултатите од извршувањето на протоколот се дадени во табели и слики во делот за резултати на главата.

Седмата глава, насловена „Заклучок“, дава преглед на изложеното истражување, неговиот придонес и сумирање на резултатите. Покрај ова, во седмата глава се наведени отворени прашања на темата на докторскиот труд и идна работа во истражуваната област.

Предмет на истражување

Електронското гласање е поле кое е хетерогено според областите што ги вклучува во истражувањето. Темите што се истражуваат во овој труд се базираат на елиптични криви, брзо пресметување на парови над елиптични криви, делење на тајна без чесен делител, криптографија со идентитети, слепи потписи и сигурни системи за електронско гласање.

Истражувањата врзани со елиптични криви и парови над елиптични криви вклучуваат креирање на софтверска библиотека за брзи пресметки на операции врз елиптични криви и парови над елиптични криви. Оваа библиотека ги користи најновите методи за забрзување на аритметичките пресметки. Како пример за ефикасноста претставува имплементацијата на BLS-потписи кои се извршуваат за трипати побрзо време од останатите библиотеки. Истражувањето за делење на тајна без чесен делител и криптографија базирана на идентитети претставува начин да се добие PKI (инфраструктура за приватни клучеви, англ. Private Key Infrastructure) систем без централна точка на слабост. PKI-системот користи криптографија базирана на идентитети, што во основа ја елиминира потребата од преземање на јавни клучеви (и сертификати) од PKI-системот. Ова го искористивме за намалување на комплицираниот протокол при делење клучеви во системот за електронско гласање и за земање на моќта за генерирање на клучеви од едно лице и префрлување на одговорноста на креирање на клучеви на група од учесници во протоколот. Во истражувањето на слепи потписи во криптографија базирана на идентитети анализиравме протоколи за слепи потписи и нивната потреба од пресметки и количина на податоци кои се пренесуваат при извршувањето на протоколот. По донесувањето на протоколите за слепи потписи "на заеднички именител" многу го олеснува бирањето на слеп потпис за специфично сценарио. Тоа понатаму го искористивме за бирање на соодветен протокол за слепи потписи во системот за електронско гласање.

Крајната тема која се истражува е систем за електронско гласање на уреди со ограничени карактеристики - мобилни уреди и таблети. Истражуваме имплементација на систем за електронско гласање без ниту една клучна точка на мобилни уреди со Android-оперативниот систем. Преку користење на криптографија базирана на идентитети со дистрибуирано генерирање на клуч и слепи потписи, покажуваме реален систем за сигурно електронско гласање со уреди со ограничени карактеристики.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Полето на докторската дисертација е широко по својата природа и опфаќа повеќе активно истражувани теми. Полето на елиптични криви се развива во последните 50 години, полето на делење на тајна, како и полето на електронското гласање во последните 30 години, а полето на криптографијата базирана на идентитети во последните 15 години. Сите сме сведоци дека живееме во време кога технологијата станува дел од нашиот секојдневен живот и ги зафаќа сите компјутерски дисциплини. Брзиот развој на секојдневните модерни уреди од една страна ветува многу предности, кои го прават нашиот живот полесен, а од друга страна, пак, отвора огромен број прашања поврзани со безбедноста на тие уреди. Да се обезбеди сигурност и приватност кај ваквите уреди е од голема важност. Затоа, при користење на електронски уреди за олеснување на гласачките процеси треба многу да се внимава на сигурноста и приватноста. Покрај безбедноста и сигурноста, многу се истражува и на практичноста на овие системи бидејќи електронското гласање по природа претставува комплициран процес кој вклучува голема интерактивност меѓу корисниците на системот.

Краток опис на применетите методи

Според темата на истражување на овој докторат, соодветно дефинираме методологија на истражување на секоја целина која продуцира резултати. Истражувањето започнува со креирање на библиотека за брзи пресметки на аритметички операции врз елиптични криви и врз основните конечни полиња на тие криви. Имплементација ги следи eBACS-принципите на API-изгледот. За демонстрирање на леснотијата на користење и ефикасноста на аритметичките операции го имплементираме BLS-протоколот и го споредуваме со други имплементации. Понатаму, во полето на ID-базирана криптографија работиме на Android-имплементација на PKI систем без централна точка на моќ. Со Android-имплементацијата се демонстрира успешно користење на ID-базирана криптографија и PKI-систем без сертификати. За потребите на електронското гласање, кое претставува главна цел на истражувањата, ги истражуваме ID-базираните слепи потписи. Во ова истражување се концентрираме на собирање и споредба на алгоритмите за слепи потписи во литературата. Сведувајќи ги на иста номенклатура потребите на секој од алгоритмите даваме лесен начин на бирање на протокол за слепи потписи според карактеристичните сценарија каде што би се користеле овие потписи. Методологијата за главниот дел од ова истражување претставува изработка на протокол за електронско гласање кое користи ID-базирана криптографија. Понатаму, овој протокол се имплементира на Android-мобилната платформа како демонстрација дека уреди со ограничени карактеристики може да се користат во процесите за електронско гласање.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Кандидатот ги идентификува следниве истражувачки прашања:

ИП1. Дали е возможно да се направи софтверска библиотека која е лесна за користење при имплементирање на криптографски протоколи со користење на елиптични криви?

ИП2. Дали може да се имплементира PKI-систем за користење на криптографија базирана на идентитети со дистрибуирано користење на клучеви на уреди со ограничени карактеристики?

ИП3. Дали може лесно да се споредат постојните протоколи за слепи потписи во криптографија со идентитети?

ИП4. Дали може да се имплементира систем за електронско гласање на уреди со ограничени карактеристики?

За да може да одговори на истражувачките прашања, кандидатот ги истражува научните публикации од наведените области. При истражувањето се фокусира на различни тематски целини бидејќи темата електронско гласање вклучува многу полиња од математиката, криптографијата и софтверското инженерство. Како решение, кандидатот прави имплементација на мобилни уреди од Android-оперативниот систем, покажувајќи дека предложените модели и протоколи може реално да се користат.

Во однос на ИП1, кандидатот анализира дека е потребна софтверска библиотека за работа со елиптични криви која ќе се користи за имплементирање на криптографски протоколи. При истражувањето на ова прашање, кандидатот покажува дека не постои единствена софтверска библиотека која ги имплементира најновите достигнувања за брзи имплементации на аритметика на елиптичните криви и на аритметика на елементи од основните полиња. Уште повеќе, кандидатот укажува на потребата од извршување на тие алгоритми во константно време. Временските напади покажуваат дека е многу лесно да се извлече информација за тајните податоци од мерење на времето на извршување на алгоритмот. Затоа, предложената софтверска библиотека имплементира две верзии на алгоритмите: алгоритми кои се извршуваат најбрзо што може, меѓутоа не се гарантира константно време на извршување и алгоритми кои се извршуваат во константно време.

Во однос на ИП2, кандидатот го идентификува проблемот на преголема моќ во центарот на екстракција на приватни клучеви во криптографија базирана на идентитети. Кандидатот го истражува предложеното решение во литературата за дистрибуирано креирање на клуч. Притоа, кандидатот предлага протокол за дистрибуирано креирање на приватниот клуч без дедициран делител. За екстракција на приватни клучеви за дадени јавни идентитети се користи целата група која учествувала во дистрибуираното креирање на приватниот клуч на центарот. Ова сценарио не дозволува ниту еден член на центарот за екстракција на клучеви да има моќ да креира приватни клучеви без дозвола. Предложениот протокол кандидатот го имплементира на Android-оперативниот систем, покажувајќи дека истражувачкото прашање е успешно одговорено.

Во однос на ИП3, кандидатот увидува дека во истражувачката литература за слепи потписи постојат повеќе предложени протоколи, меѓутоа многу е тешко протоколите директно да се споредат меѓу себе. Предложените протоколи во литературата не секогаш имаат јасни показатели за бројот и типот на потребните операции за извршување, како и големината на податоците што се испраќаат меѓу играчите на протоколот. Затоа, кандидатот избира седум протоколи за слепи потписи во криптографија базирана на идентитети и го унифицира приказот на извршувањето на протоколот. Потоа, кандидатот презентира табели кои даваат одговор на истражувачкото прашање. Со овие табели е многу лесно да се споредат протоколите и да се избере протокол според потребата во моментот.

Во однос на ИП4, кандидатот прави истражување за имплементација на систем за гласање на уреди со ограничени карактеристики. Во основа, кандидатот користи криптографија базирана на идентитети за да се избегне потребата од проверка на сертификатот, односно на јавниот клуч. Потоа, кандидатот конструира модел за електронско гласање базиран на слепи потписи. Објаснувајќи ги потребните карактеристики за систем за електронско гласање, кандидатот покажува дека предложениот модел ги задржува наведените карактеристики и дека моделот може да се користи за извршување на гласачки процеси. Потоа, во однос на истражувачкото прашање, кандидатот го имплементира предложениот модел на оперативниот систем Android и го тестира во различни сценарија во однос на бројот на играчи на протоколот. Извршените мерења покажуваат дека системот е употреблив за користење на мобилни уреди кои веќе ги имаме со нас и околу нас. Со ова, главното истражувачко прашање за

имплементација на систем за електронско гласање на уреди со ограничени карактеристики е позитивно одговорено.

Од анализата на овој докторски труд можат да се идентификуваат повеќе главни придонеси на кандидатот:

П1. Софтверска библиотека која може да се користи за имплементирање на протоколи кои користат елиптични криви и парови над елиптични криви. Оваа софтверска библиотека е отпорна на временски напади бидејќи има имплементација на алгоритмите кои се извршуваат во константно време. Исто така, софтверската библиотека ги имплементира аритметичките операции врз елементи од основните полиња врз кои се градат елиптичните криви.

П2. Протокол за користење на сигурно делење на тајна за дистрибуирано креирање на клуч при користење на криптографија базирана на идентитети. Овој протокол овозможува креирање на приватниот клуч на групата, при што во ниту еден момент да не се открие содржината на приватниот клуч. Користејќи го овој протокол, може да се имплементираат системи со криптографија базирана на сертификати во кои нема да има централна точка на моќ за креирање на приватни клучеви за дадени јавни идентитети.

П3. Споредбени табели на алгоритми за слепи потписи со криптографија базирана на идентитети. Во овие споредбени табели јасно се гледа потребниот број на аритметички операции за извршување на соодветниот протокол. Исто така, наведени се споредбени табели за елементите кои се пренесуваат помеѓу играчите на протоколот. Со бирање на конкретна елиптична крива може директно да се дојде до потребниот пропусен опсег на мрежата помеѓу играчите на протоколот.

П4. Предложен систем за електронско гласање кај уреди со ограничени карактеристики. Овој предложен систем користи криптографија базирана на идентитети и слепи потписи за зачувување на приватноста на гласачкото ливче. Исто така, овој предложен систем е имплементиран на оперативниот систем Android, давајќи можност да се тестира системот за електронско гласање во реални гласачки процеси и сценарија.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Панче Рибарски, со наслов „Применлив модел за електронско гласање кај клиентски уреди со ограничени карактеристики“, претставува истражување во областа на криптографијата и софтверското инженерство. Изработката на темата на оваа докторска дисертација дава научен придонес во областа на електронското гласање, криптографијата базирана на идентитети и криптографијата со елиптични криви. Во оваа докторска дисертација е даден комплетен протокол и имплементација на систем за електронско гласање на мобилни уреди со Android-оперативниот систем.

Докторската дисертација е проверена во рамките на системот за анализа и пронаоѓање на плагијати во трудови на Министерството за образование и наука. Согласно со извештајот од системот, добиен на 17.3.2017, дисертацијата е оригинално дело.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Панче Рибарски, со наслов „Применлив модел за електронско гласање кај клиентски уреди со ограничени карактеристики“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Pance Ribarski, Ljupcho Antovski, Distributed Private Key Generator for ID-Based Public Key Infrastructure, 8th International Conference ICT Innovations 2016.
2. Pance Ribarski, Ljupcho Antovski, Comparison of ID-Based Blind Signatures from Pairings for E-Voting Protocols, 37th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics (MIPRO), 2014.
3. Chuengsatiansup C., Naehrig M., Ribarski P., Schwabe P., Panda: Pairings and Arithmetic, Pairing 2013. Pairing 2013. Lecture Notes in Computer Science, vol 8365. Springer, Cham, 2013
4. Pance Ribarski, Ljupcho Antovski, Mixnets: Implementation and Performance Evaluation of Decryption and Re-encryption Types, Journal of Computing and Information Technology, Volume 20, 2012.
5. Pance Ribarski, Ljupcho Antovski, Mixnets: Implementation and Performance Evaluation of Decryption and Re-encryption Types, Proceedings of the 34th International Conference on Information Technology Interfaces, ITI 2012.
6. Pance Ribarski, Ljupcho Antovski, E-Voting algorithm dilemma: Blind Signatures or Homomorphic encryptions; P. Ribarski, Lj. Antovski; 7th South East European Doctoral Student Conference (DSC 2012).
7. Pance Ribarski, Jovan Bicevski, E-Voting as Tool for Practical Meetings, The 9th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT 2012).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот се поставување на систем за електронско гласање кај мобилни уреди со Android-оперативниот систем. Покрај ова, кандидатот придонесува во полето на криптографијата со изработката на софтверска библиотека за имплементирање на криптографски протоколи и истражувањето на криптографијата базирана на идентитети.

Подрачјето на примена на овој докторски труд е електронското гласање, криптографијата базирана на идентитети и криптографијата со елиптични криви. Со изработениот систем за електронско гласање се демонстрира можноста за практична примена на мобилните уреди при олеснување на одржувањето на гласачките процеси.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Панче Рибарски** со наслов **„Применлив модел за електронско гласање кај клиентски уреди со ограничени карактеристики“**.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Марјан Гушев, претседател, с.р.

Вонр. проф. д-р Љупчо Антоvски, ментор, с.р.

Вонр. проф. д-р Весна Димитрова, член, с.р.

Вонр. проф. д-р Гоце Арменски, член, с.р.

Вонр. проф. д-р Александра Милева, надв. член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ДИДАКТИЧКИ
АСПЕКТИ ЗА РАЗВОЈ НА ЕДУКАТИВНИ СОДРЖИНИ СО
КОРИСТЕЊЕ НА ИКТ“
ОД М-Р МАРИНА ВАСИЛЕВА, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА
ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО -
СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, на седницата одржана на 26. 01. 2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Марина Василева со наслов „Дидактички аспекти за развој на едукативни содржини со користење на ИКТ“, во состав: проф. д-р Ана Мадевска Богданова (претседател), проф. д-р Владимир Трајковиќ (ментор), проф. д-р Маргита Кон-Поповска (член), проф. д-р Вера Стојановска (член) и вонр. проф. д-р Андреа Кулаков (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Марина Василева, со наслов „Дидактички аспекти за развој на едукативни содржини со користење на ИКТ“, содржи 253 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со големина на проред 1,5 и со големина на букви 12, 140 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, интернет-ресурси и други извори.

Согласно со законските прописи, дисертацијата беше поднесена во Системот за анализа и пронаоѓање на плагијати во трудови при Министерството за образование и наука (plagijati.mon.gov.mk) на ден 14. 03. 2017 од страна на менторот. Истиот ден менторот беше известен од адресата plagijati@mon.gov.mk дека системот завршил со проверките и подготвил Извештај со резултатите од проверките. По направениот увид во добиениот Извештај, менторот одлучи дека наодот е негативен, односно дека во трудот нема елементи на плагијат. Извештајот од системот менторот го испрати во електронска форма на plagijat@finki.ukim.mk.

Трудот е структуриран во вовед, 7 глави и 5 прилози. Целините се систематизирани во наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Воведот го објаснува мотивот за изработката на оваа докторска теза, дава преглед на проблематиката, предметот и целите на истражувањето, теоретските и практичните истражувања што им претходат, како и предложените насоки за истражување што се однесуваат на докторскиот труд. Кандидатот, низ повеќе примери, укажува на предностите и потребата за развој на едукативни содржини со користење на ИКТ. Во него се посочува важноста на дидактичките аспекти во процесот на креирање на едукативни материјали како резултат на анализа на претходните истражувања и начинот на кој тие се вклопуваат во целите на трудот. Анализата на слабостите се однесува и на актуелните платформи и системи за адаптивно учење.

Втората глава го разгледува теоретскиот пристап кон проблемот и најчесто застапените дефиниции во литературата кои се однесуваат на зборот „игра“. Направена е анализа на познати електронски едукативни игри и процесот на нивното развивање во

различни педагошки контексти. Претставен е преглед на поголем број научни истражувања во кои е анализиран процесот на учење и различните начини на колаборативно учење со електронски едукативни игри. Презентиран е концептот на развивање и дигитализацијата на електронските едукативни игри заснован на традиционални игри. Тој предлага појдовна основа на секоја постапка во развивањето на концептите за дигитализација да бидат дидактички правила и принципи, со образовни методи и приспособени симулациски средини за учење кои се фокусираат кон индивидуалноста на учениците.

Третата глава ја опишува методологијата на истражувањето заедно со предметот на истражување, целта и задачите на истражувањето. Посочени се поставените хипотези и варијабли во истражувањето. Согласно со предметот, истражувањето го идентификува влијанието на традиционалните детски игри во процесот на настава во мотивацијата и учењето, примената на стекнатите знаења и нивната трајност, влијанието на игрите во тимската работа и социјализацијата во училиште; конструктивната работна атмосфера; мислењето на родителите за примената на игрите во домашна атмосфера и нивното влијание врз климата во семејството.

Четвртата глава содржи ретроспектива на моделот на учење врз основа на традиционални детски игри со опис на 12 традиционални детски игри и нивните правила за играње и учење: Плочка, Кибритче, Петкамци, Челик, Мижи Баба, Џамија, Конец, Јанино, Јанино, Прстенче, Бзззззз, Дама и Забор. Покрај описот на игрите, наведени се и образовните цели кои може да се реализираат согласно со адаптираната наставна програма, со цел правилно да се идентификуваат релевантните фактори кои влијаат врз мотивацијата за учење.

Петтата глава претставува преглед од анализата на основните карактеристики на адаптираните наставни програми по предметите математика и природни науки во одделенска настава. Разгледани се различните тематски подрачја по предметите математика и природни науки од прво до трето одделение и согласно со тоа, посочени се образовните цели што можат да се реализираат со традиционалните детски игри. Посебен фокус е даден на дигитализираната верзија на играта Забор.

Шестата глава ги прикажува резултатите од анализите од спроведеното истражување кое опфаќа анализа на степенот на дигитална писменост на учесниците, употреба на ИКТ во наставата, степенот на прифатеност на традиционалните игри, нивно влијание врз учењето од аспект на мотивација, трајност на стекнати знаења, и нивно влијание во семејната атмосфера. Прикажани се едукативните придобивки од примената на традиционалните игри во однос на степен на постигнување образовни цели, во однесување ученик-ученик, ученик-наставник, и во пошироката училишна заедница. Опишани се резултатите од истражувањето за квалитетот на стекнати искуства на учениците од примената на традиционалните игри во настава, леснотијата на нивното користење, ставот и мотивацијата на учениците, моделот на мерење на квалитетот на стекнатите искуства на учениците, како и структурниот модел на мерење на квалитет на стекнати искуства од примената на традиционалните детски игри во наставата.

Седмата глава го содржи заклучокот од оваа докторска дисертација, заедно со понатамошните насоки за имплементација на моделот на учење врз основа на традиционалните детски игри со креативно користење на ИКТ, врз основа на дидактичките правила и принципи.

Предмет на истражување

Предмет на истражувањето во докторската дисертација е улогата на учењето базирано на традиционални детски игри во процесот на наставата, улогата на ИКТ и придобивките што ги обезбедува во комуникацијата ученик-ученик, наставник-ученик, родител-ученик, наставник-наставник. Широк е спектарот на ефектите од учењето врз основа на традиционални детски игри. Тие поттикнуваат забава, видливо поголема мотивација за нови знаења, влијаат на мисловните процеси, влијаат на физичкиот развој и претставуваат привлечен начин на трансформација на наставниот процес со големи перформанси, креативни и иновативни средини за учење. Преку детални анализи на промените кои се случуваат во процесот на учење врз основа на традиционални детски игри треба да се откријат дидактичките аспекти во имплементирањето на ИКТ во наставата како модел на интегративен предметен пристап кој треба да биде во корелација со целокупниот наставен процес. Истражувањето е насочено кон оживување на заборавените традиционални детски игри и систематско педагошко планирање за нивно вметнување во наставниот процес со користење на ИКТ.

Применети методи

Студијата е базирана на едукативниот проект "Бабини игри" во кој се оживеани и обработени дванаесет традиционални детски игри, имплементирани согласно со дидактичките принципи и правила во настава во шест основни градски и рурални училишни средини во Република Македонија. 175 ученици од различна етничка припадност беа вклучени во истражувањето, а игрите беа имплементирани во одделенска настава, со реализација на интердисциплинарни и мултипредметни образовни цели од математика, природни науки, уметности, општествени науки и јазици. Со цел да се оцени влијанието на традиционалните игри, беше спроведена анкета меѓу 177 наставници и 37 родители на ученици. Со дескриптивна метода се собрани податоци од примерокот на испитаници за проценка на нивните ставови и мислења во врска со примената на моделот на учење базирано на традиционалните игри како форма на истражување, утврдена е зачестеноста на употребата на ИКТ во наставата кај наставниците и евалуиран е моделот на користење на дигитализирана традиционална игра во училиницата. Резултатите послужија да се направат заклучоци за образовните аспекти кои се најчесто застапени.

Поради едукативниот потенцијал што го носат во себе детските игри, тие можат да се користат како наставен додаток во различни образовни контексти или можат да бидат целосно вградени во образовната сфера. Овој труд го следи методот каде што ученикот е во центарот на вниманието. При тоа се анализирани широк спектар на фактори кои можат да влијаат на квалитетот на стекнатото искуство на учениците во текот на интеграција на традиционалните детски игри во училиница. Презентирани се различни променливи кои можат адекватно да го предвидат квалитет на искуство, водејќи сметка за вообичаената врска помеѓу скриените конструкции во различни состојби за учење. Резултатите покажаа дека селектираните фактори објаснуваат повеќе од 90% различност во квалитет на искуство во секоја ситуација, покажувајќи се како веродостоен репрезент на нивните верувања за зголемена ефективност и продуктивност во знаењата.

Иако образованието од далечина не е широко распространето во основните училишта и не е застапено во наставните програми, испитана е можноста за додавање на одредени образовни активности на учење од далечина со цел подобрување на процесот на учење базирано врз основа на игра. Истражувачкиот модел беше тестиран користејќи ги одговорите на учениците од анкетата после секој час.

Значајна придобивка на учењето врз основа на традиционални детски игри е можноста за прилагодување на мерните променливи во самиот тек на активноста, во зависност од конкретната примена: во училишен двор или во училница со дигитализирана игра. Тие можат да се менуваат пред започнувањето на игровните активности или за време на анализата на резултатите, во лимитирани граници следејќи го основното чувство за пријатност и забава при учењето, како и доживувањето на учениците во природна средина при процесот на настава, со цел зголемена ефикасност, зголемени можности и подобрена продуктивност во текот на учењето.

Имајќи ја предвид комплексноста на мерењето на промените во стекнатите знаења и вештини кај помалите ученици од одделенска настава, како и тешкотијата при мерливост на промена на емотивно доживување на задоволство, (не)способноста да ја изразат рефлексјата од игрите, или нивото на квалитет на искуство, применет е сеопфатен педагошко-дидактички пристап кој ги зема предвид сите компоненти кои влијаат на искуството кај учениците, условени од нивното лично, емотивно и когнитивно однесување. При тоа, моделот има повеќе дисциплинарен пристап бидејќи ги обединува субјективните фактори со објективните фактори и перформансите на технолошкото решение при дигитализација на игрите, тежнеејќи да постигне идеална поставеност и применливост во практиката.

Придонеси и резултати од истражувањето

Основната придобивка на ова истражување е разгледувањето на електронските едукативни игри како современа форма на следење и мерење на индивидуалните постигнувања на учениците, но воедно и како алатка за инспирирање на учениците со акцент на индивидуалниот напредок во образовниот процес.

Како резултат од извршените истражувања и разработената тематика може да се заклучи дека најзначајните резултати на оваа докторска дисертација се:

- развиен интегриран модел за учење врз основа на традиционални детски игри со употреба на ИКТ во наставата;
- дефинирани конкретни образовни цели согласно со развиениот модел за учење врз основа на традиционални детски игри според возраста на учениците со користење на ИКТ;
- пристап за дигитализација на традиционални детски игри како дел од културното наследство преку креирање на дигитални едукативни содржини;
- модел на електронски прирачник со наставни подготовки за употреба на технологијата во и надвор од училница;
- дефиниран процесуално-технолошки аспект на конвертирање на дидактички принципи и правила во содржинска организација на модел за учење со традиционални дигитализирани игри;
- развиен симулатор на детска игра со едукативни содржини „Завор“, (Кинект) игра во училница;
- оценка на ефективноста на предложениот модел, преку анализа на начинот и резултатите од имплементација на развиената игра во училница;
- потврда на погодноста на предложените модели на симулациите во наставата како методи преку синтеза на резултатите и придобивките од имплементацијата.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Марина Василева со наслов „Дидактички аспекти за развој на едукативни содржини со користење на ИКТ“ претставува истражување во областа на примена на ИКТ во образованието. Изработката на темата на оваа докторска дисертација вклучува истражување на степенот на квалитетот на искуство што консументите на образовните процеси може да го добијат со помош на дигитализација на традиционалните игри и нивна дидактичка обработка со цел да ги мапираат актуелните образовни цели.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Марина Василева со наслов „Дидактички аспекти за развој на едукативни содржини со користење на ИКТ“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, објавила, како прв автор, 2 труда во меѓународни списанија од кои 1 е со импакт-фактор:

- [1]. **Vasileva, M.**, Malinovski, T., Vasileva-Stojanovska T., Trajkovic, (2016), Students' Experience during Integration of Traditional Games in the Elementary School Program, Croatian Journal of Education, (Thomson Reuters Journal Citation Report IF: 0.011) (прифатен за публикување).
- [2]. **Vasileva, M.**, Bakeva, V., Vasileva-Stojanovska, T., Malinovski, T., Trajkovic, V., (2014) Grandma's Games Project: Bridging Tradition and Technology Mediated Education, TEM Journal, vol. 3, no. 1, pp.13-21.

Дополнително, кандидатката како коавтор или автор, објавила 10 труда во научни списанија (6 во меѓународни списанија и 4 во национални научни списанија), од кои 3 се со импакт-фактор:

- [1]. Malinovski, T., Vasileva-Stojanovska, T., **Vasileva, M.**, Jovevski, D., Trajkovic, V. (2015) Adult Students' Perceptions in Distance Education Learning Environments Based on a Videoconferencing Platform – QoE Analysis. Journal of Information Technology Education: 14, 1-19., Research, SCImago Journal & Country Rank IF: 0.27
- [2]. Vasileva-Stojanovska, T., **Vasileva, M.**, Malinovski, T., Trajkovic, V., (2014) An ANFIS model of Quality of Experience prediction in Education, Applied Soft Computing (Thomson Reuters Journal Citation Report IF: 2.140) 34. 129-138.
- [3]. Malinovski, T., **Vasileva, M.**, Vasileva-Stojanovska, T., Trajkovic, V., (2014) Considering high school students' experience in asynchronous and synchronous distance learning environments: QoE prediction model, The International Review Of Research In Open And Distance Learning, vol. 15, no. 4, (Thomson Reuters Journal Citation Report IF: 0.690)
- [4]. Malinovski, T., **Vasileva, M.**, Trajkovic, V., (2014) Students' Perceptions during Integration of Computer Games in Primary Education: QoE Analysis, International Journal of Informatics and Communication Technology, vol. 3, no. 1, pp.13-22.
- [5]. Malinovski, T., **Vasileva, M.**, Vasileva-Stojanovska, T., Trajkovic, V., Factors Influencing Students' Experience during Integration of Classroom Games in Primary

School Program, The Journal of Experimental Education (Thomson Reuters Journal Citation Report IF: 1.789)

- [6]. Stojanovska V., **Vasileva, M.**, (2014) Digitized Children's Games from The Past in Function of the Realization of the Mathematics Curriculum in Primary Education, Practice and Theory in Systems of Education, pages 236-244 Volume 9 Number 3 HU (Online)
- [7]. **Василева, М.**, (2012) Игрите некогаш и денес, Образовни Рефлексии, Научно стручно списание за теорија и практика во воспитанието и образованието:ISSN 1409-5270
- [8]. **Vasileva, M.**, (2011) Grandma's Games. Образование и технологии. Иновации в обучението и познавателното развитите. Годишно научно-методическо списание. Година I. Бургас: Университет Проф. д-р. Асен Златаров стр.271-272
- [9]. **Василева, М.**, (2010) Електронското портфолио како алтернатива на трансформациските промени во водењето на педагошката документација, Педагошка ревија, Научно списание за образовни прашања, Скопје: стр.155-161
- [10]. **Василева, М.**, (2006) Училишниот курикулум во практика, Педагошка практика, Скопје: Педагошки факултет Свети Климент Охридски. стр.49-52

Кандидатката, како коавтор, објавила 2 труда во трудови на меѓународни конференции и 2 на национални конференции, и тоа:

- [1]. Vasileva-Stojanovska, T., **Vasileva, M.**, Malinovski, T., Trajkovic, V., (2014, October). The Educational Prospects of Traditional Games as Learning Activities of Modern Students, Published in C. Busch (Eds.), Proceedings of the 8th European Conference on Games Based Learning, (Vol.2, pp. 749-756. Berlin, Germany, Academic Conferences International Limited.
- [2]. Malinovski, T., **Vasileva, M.**, Trajkovic, V., (2014) Integrating Computer Games in Primary Education for Increased Students' QoE, 5th ICT Innovations 2013 Conference, Ohrid, Macedonia, September 2013. Published in V. Trajkovic and M. Anastas (Eds.), ICT Innovations 2013, Advances in Intelligent Systems and Computing, vol. 231, pp. 35-44, Springer International Publishing.
- [3]. Malinovski, T., **Vasileva, M.**, Vasileva-Stojanovska, T., Trajkovic, V., (2013). Teachers' acceptance of the Smart Board in primary education schools – QoE analysis, Published in I. Mishkovski and S. Ristov (Eds.), Proceedings of the 10th Conference for Informatics and Information Technology,
- [4]. **Vasileva, M.**, Trajkovic, V., Samardzic Jankova O., Karbeva, S., Videnovic, M., (2012) Increasing Students' Motivation by Using Social Networks In and Out of The Classrooms, The 9th Conference for Informatics and Information Technology, Bitola, Macedonia

Кандидатката ја презентирала работата поврзана со докторската дисертација на 6 меѓународни конференции и работилници, и тоа:

- [1]. **Vasileva, M.**, Stojanovska, V., Trajkovic, V., (2016) Pedagogy Students Ability to Use ICT in Their Teaching, International Scientific Conference, Pedagogy in Modern Global Society, Eduglobe, IJERT
- [2]. **Vasileva, M.**, Taleski, D., (2016) Play with robots in Science Education, International Conference, Innovative Science Education, Verona, Italy
- [3]. **Vasileva, M.**, (2015) Stem primary education&Grandmas Games, EMINENT, Barcelona, Spain, SCIENTIX, European Schoolnet

- [4]. **Vasileva, M.**, (2015) Robotic in Primary School, SCIENTIX 7th SPWatFCL, Future Classroom, Brussels, Belgium
- [5]. **Vasileva, M.**, (2014) Grandmas Games in Primary School, 2nd SCIENTIX Conference, Brussels, Belgium
- [6]. **Vasileva, M.**, (2012) Games in the Past and Now, Future en Seine, 1st Conference Games For Change Europe, Paris, France

Останати ресурси публикувани од кандидатот поврзани со работата на докторската теза се:

- [1]. **Василева, М.**, (2011) Книгата, Интелко и ние,. Иновативно користење на технологијата. Скопје: Просветно дело, стр 49- 55
- [2]. **Vasileva, M.**, (2010) Transforming Education Through Technology, Success story, Intel Learning series, USA.
- [3]. **Vasileva, M.**, (2009) E Strategies and Opportunities in Education in Macedonia, British publisher
- [4]. **Vasileva, M.**, (2009) Grandma's Games, Manuel for teachers, (Free online recourse)

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главен научен придонес на кандидатката е процесуално-технолошкиот аспект на конвертирање на дидактичките принципи и правила во содржинска и методичка организација на наставата користејќи го моделот за учење базиран на традиционалните детски игри.

Годините кои следуваат ќе донесат сè поголема застапеност на ваквиот тип на учење низ игра со примена на современи технологии. Таквото сфаќање на наставата и едукативниот процес ја наметнува и потребата од посоефициран пристап во педагошкото планирање на активностите во согласност со дидактичките аспекти и новите промени во образованието.

Во рамките на ова истражување е направена споредбата помеѓу резултати од учење добиени во различни услови. Можните понатамошни истражувања се понатамошни анализи за квалитетот на искуство со дополнителните фактори, како претходно знаење, когнитивни способности, лични стилови на учење со цел да се обезбеди детална корелација помеѓу квалитетот на искуство и резултати од учење во слични средини.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Марина Василева** со наслов **Дидактички аспекти за развој на едукативни содржини со користење на ИКТ.**

КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Ана Мадевска Богданова, с.р.**
- 2. Проф. д-р Владимир Трајковиќ, ментор,
с.р.**
- 3. Проф. д-р Маргита Кон-Поповска, член,
с.р.**
- 4. Проф. д-р Вера Стојановска, член, с.р.**
- 5. Вонр. проф. д-р Андреа Кулаков, член,
с.р.**

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА
ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ОБЛАСТИ ОД НАСТАВНО-
НАУЧНОТО ПОЛЕ ИНФОРМАТИКАТА И НАСТАВНО-НАУЧНОТО
ПОЛЕ КОМПЈУТЕРСКА ТЕХНИКА И ИНФОРМАТИКА НА
ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО
ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство, објавен во весниците „Утрински весник“ и „Коха“ од 1 март 2017 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 20, донесена на 23 март 2017 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Сузана Лошковска, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Дејан Ѓорѓевиќ, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и д-р Ивица Димитровски, вонреден професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, извршивме преглед на доставената документација и го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика, во предвидениот рок се пријави само кандидатот Ѓорѓи Мацаров, доктор на технички науки, доцент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.

7. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот доц. д-р Ѓорѓи Мацаров е роден во Велес на 14.3.1984 година. Основно и средно училиште завршил во родниот град. Во учебната 2002/2003 година се запишал на редовни студии на Електротехничкиот факултет во Скопје, на насоката компјутерска техника, информатика и автоматика. Во текот на факултетското образование постојано е наградуван за успешно завршување на студиите во секоја студиска година со просек 10. На Факултетот се стекнува со диплома за дипломиран инженер по електротехника на 20 јуни 2007 год. Како најдобар дипломиран студент на Факултетот за електротехника и информациски технологии за 2006/2007 година е добитник на признанието “Инженерски прстен”, кое го доделува Инженерската институција на Македонија, и Златник и Пофалница кои ги доделува Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

На 26 август 2009 година ја одбрал магистерската тема под менторство на проф. д-р Дејан Ѓорѓевиќ и се стекнал со научното звање магистер на електротехнички науки, област: компјутерска техника и информатика.

Во октомври 2009 година ја пријавил, а на 17 мај 2012 година со успех ја одбранил докторската дисертација на тема „Нови методи за градење на хиерархиски повеќецелни класификатори“ под менторство на проф. д-р Дејан Ѓорѓевиќ и коменторство на проф. д-р Сашо Џероски. Во периодот на изработка на докторската дисертација, во учебната 2010/2011 година остварил едногодишен научен престој на Институтот „Јожеф Стефан“ во Словенија под менторство на проф. д-р Сашо Џероски.

Своето прво работно искуство го стекнал во Друштвото за компјутерски услуги „Netcetera“ – Скопје. Од септември 2007 година до октомври 2009 година работел како демонстратор, а од 21 октомври 2009 година до септември 2011 година работел како помлад асистент на Факултетот за електротехника и информациски технологии. Во септември 2011 година преминува на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство. На 22 август 2012 е избран во звањето доцент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 1034 од 02 јули 2012 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

8. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство, кандидатот д-р Ѓорѓи Маџаров изведува настава и вежби на прв циклус студии на сите студиски програми и настава на втор циклус студии на студиските програми софтверско инженерство и содржински базирано пребарување.

На прв циклус студии изведува настава по следниве предмети: Основи на софтверско инженерство, Вовед во интернет, Вовед во информатика, Структурно програмирање, Објектно-ориентирано програмирање, Напредно програмирање, Визуелно програмирање, Софтверско инженерство, Препознавање на облици и Анализа на бизнис и софтвер потреби.

На втор циклус студии изведува настава по следниве предмети: Анализа и предвидување на временски серии и Системи за поддршка на одлуки.

Кандидатот бил ментор на 15 дипломски трудови.

Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена/или одбрана на 25 дипломски и на 6 магистерски труда.

Научноистражувачка дејност

Д-р Ѓорѓи Маџаров досега има објавено 50 научноистражувачки трудови од сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика. Од овие трудови, 28 се рецензирани заклучно со изборот во звањето доцент. Во тековниот изборен период има објавено 22 труда, од кои 4 во списанија со фактор на влијание. Д-р Ѓорѓи Маџаров има 603 цитати (541 цитат од 2012 год. па наваму) според Google Scholar.

Трудови објавени по претходниот избор

- [1] I. Kitanovski, G. Strezoski, I. Dimitrovski, G. Madjarov, and S. Loskovska, "Multimodal medical image retrieval system," *Multimedia Tools and Applications*, vol. 76, no. 2, pp. 2955–2978, 2017.
- [2] G. Strezoski, D. Stojanovski, I. Dimitrovski, and G. Madjarov, "Content based image retrieval for large medical image corpus," in *Hybrid Artificial Intelligent Systems* (E. Onieva, I. Santos, E. Osaba, H. Quintian, and E. Corchado, eds.), vol. 9121 of *Lecture Notes in Computer Science*, pp. 714–725, Springer International Publishing, 2015
- [3] I. Kitanovski, I. Dimitrovski, G. Madjarov, and S. Loskovska, "Medical image retrieval using multimodal data," in *Discovery Science - 17th International Conference, DS 2014, Bled, Slovenia, October 8-10, 2014. Proceedings*, pp. 144–155, 2014

Во овие трудови се претставени архитектури на системи за содржинско пребарување на медицински слики и мултимодални податоци. Претставени се нови техники на извлекување на обележја и нивна комбинација за решавање на конкретните проблеми.

- [4] D. Stojanovski, G. Strezoski, G. Madjarov, and I. Dimitrovski, "Finki at semeval-2016 task 4: Deep learning architecture for twitter sentiment analysis," in *Proceedings of SemEval*, pp. 149–154, 2016.
- [5] D. Stojanovski, I. Chorbev, I. Dimitrovski, and G. Madjarov, "Social networks vgi: Twitter sentiment analysis of social hotspots," in *European Handbook of Crowdsourced Geographic Information*, pp. 223–235, 2016.
- [6] D. Stojanovski, G. Strezoski, G. Madjarov, and I. Dimitrovski, "Twitter sentiment analysis using deep convolutional neural network," in *Hybrid Artificial Intelligent Systems* (E. Onieva, I. Santos, E. Osaba, H. Quintian, and E. Corchado, eds.), vol. 9121 of *Lecture Notes in Computer Science*, pp. 726–737, Springer International Publishing, 2015.
- [7] D. Stojanovski, G. Strezoski, G. Madjarov, and I. Dimitrovski, "Emotion identification in fifa world cup tweets using convolutional neural network," in *11th International Conference on Innovations in Information Technology (IIT)*, pp. 52–57, 2015.

- [8] D. Stojanovski, I. Dimitrovski, and G. Madjarov, "TweeTViz: Twitter data visualization," in *Proceedings of the Data Mining and Data Warehouses*, 2014.

Во оваа група на трудови се претставени длабоки архитектури на невронски мрежи за природна обработка на јазици со посебен акцент на анализата на сентиментот на кратки текстуални пораки и твитер пораки и нивна визуелизација.

- [9] G. Strezoski, D. Stojanovski, I. Dimitrovski, and G. Madjarov, "Deep learning and support vector machine for effective plant identification," in *Web Proceedings ICT Innovations*, 2015.
- [10] I. Dimitrovski, G. Madjarov, D. Kocev, and P. Lameski, "Maestra at lifeclef 2014 plant task: Plant identification using visual data," in *Working Notes for CLEF 2014 Conference, Sheffield, UK, September 15-18, 2014.*, pp. 705–714, 2014.

Проблемот на класификација на растенија на CLEF-податочната база е обработен во овие два труда. Првиот користи длабоки невронски мрежи, додека вториот труд користи напредни техники за извлекување на обележја и индексирано пребарување со методот на најблиски соседи.

- [11] G. Madjarov, D. Gjorgjevikj, I. Dimitrovski, and S. Džeroski, "The use of data-derived label hierarchies in multi-label classification," *Journal of Intelligent Information Systems*, pp. 1–34, 2016.
- [12] G. Madjarov, I. Dimitrovski, D. Gjorgjevikj, and S. Džeroski, "Evaluation of different data-derived label hierarchies in multi-label classification," in *New Frontiers in Mining Complex Patterns* (A. Appice, M. Ceci, C. Loglisci, G. Manco, E. Masciari, and Z. W. Ras, eds.), vol. 8983 of *Lecture Notes in Computer Science*, pp. 19–37, Springer International Publishing, 2015.
- [3] G. Madjarov, V. Vidulin, I. Dimitrovski, and D. Kocev, "Web genre classification via hierarchical multi-label classification," in *Intelligent Data Engineering and Automated Learning – IDEAL 2015* (K. Jackowski, R. Burduk, K. Walkowiak, M. Wozniak, and H. Yin, eds.), vol. 9375 of *Lecture Notes in Computer Science*, pp. 9–17, Springer International Publishing, 2015.
- [14] G. Madjarov, T. Delev, I. Dimitrovski, and D. Gjorgjevikj, "Evaluation of different data-derived label hierarchies in multi-label classification," in *New Frontiers in Mining Complex Patterns (NFMCP 2014), Proceedings of the 3rd Workshop on*, pp. 124–135, 2014.

- [15] D. Gjorgjevikj, G. Madjarov, and S. Džeroski, “Hybrid decision tree architecture utilizing local svms for multi-label classification,” *Int. J. Patt. Recogn. Artif. Intell.*, vol. 27, no. 7, 2013.
- [16] G. Madjarov, D. Kocev, D. Gjorgjevikj, and S. Džeroski, “An extensive experimental comparison of methods for multi-label learning,” *Pattern Recognition*, vol. 45, pp. 3084–3104, 2012.

Овие трудови даваат една поширока слика на повеќезначната класификација и постојните техники за решавање на класификациските проблеми од овој тип. Тие покажуваат дека откривањето на информациите скриени во податочните множества можат да се употребат при дефинирањето на класификацискиот проблем за негово поуспешно решавање.

- [17] B. Dikovski, G. Madjarov, and D. Gjorgjevikj, “Evaluation of different feature sets for gait recognition using skeletal data from kinect,” in *Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics (MIPRO), 2014 37th International Convention on*, pp. 1304–1308, May 2014.

Евалуација на различни обележја добиени со кинект сензор за проблемот на биометриско препознавање според начинот на движење е претставена во овој труд. Податоците со кои се врши евалуацијата се креирани и снимани за потребите на ова истражување.

- [18] D. Spasovski, G. Peshanski, and G. Madjarov, “The influence the training set size has on the performance of a digit speech recognition system in macedonian,” in *ICT Innovations 2014* (A. M. Bogdanova and D. Gjorgjevikj, eds.), vol. 311 of *Advances in Intelligent Systems and Computing*, pp. 205–212, Springer International Publishing, 2015.
- [19] D. Spasovski, G. Peshanski, G. Madjarov, and D. Gjorgjevikj, “Robustness of speech recognition system of isolated speech in macedonian,” in *ICT Innovations 2014* (A. M. Bogdanova and D. Gjorgjevikj, eds.), vol. 311 of *Advances in Intelligent Systems and Computing*, pp. 197–204, Springer International Publishing, 2015.

Во овие трудови е обработен проблемот на препознавање на изолиран говор и цифри на македонски јазик. За негово решавање се користени MFCC-обележја на звукот и различни класификациски техники како што се машини со носечки вектори и невронски мрежи.

- [20] A. Gajduk, G. Madjarov, and D. Gjorgjevikj, "Intelligent tag grouping by using an agglomerative clustering algorithm," in *Proc. of the 10th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT 2013)*, (Bitola, Macedonia), 2013.
- [21] A. Tenev, T. Delev, G. Madjarov, and D. Gjorgjevikj, "Estimation of functional brain connectivity," in *Proc. of the 9th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT 2012)*, (Bitola, Macedonia), pp. 149–151, 2012.
- [22] G. Madjarov, G. Pesanski, D. Spasovski, and D. Gjorgjevikj, "Automatic music classification into genres," in *Proc. of Workshop GMI-ASP – German-Macedonian Initiative on Advanced Audio and Speech Signal Processing*, (Ohrid, Macedonia), pp. 623–632, 2012.

Во овие три труда обработени се проблемите на интелигентно гупирање на тагови од Stackoverflow, проценка на функционалната мозочна поврзаност и класификација на музика во жанрови.

Учество во научноистражувачки проекти

Д-р Ѓорѓи Маџаров бил раководител на 4 национални научни проекти. Учествовал како член на 4 меѓународни и 6 национални научни проекти.

Кандидатот бил ментор на 4 магистерски труда.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Ѓорѓи Маџаров активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство.

Кандидатот д-р Ѓорѓи Маџаров учествувал во подготовката и пријавувањето на меѓународниот проект Learning from Massive, Incompletely annotated, and Structured Data (MAESTRA), FP7-ICT-2013-10 и билатералниот проект: Personalisation of technology-enhanced learning environment using empirical evaluation methodologies (Bilateral MK-SL, 2017-2018). Учествовал во дизајн и изработка на еден информациски систем, како и во развој на еден нов софтверски пакет. Од претходниот избор бил на студиски престој на Институтот „Јожеф Стефан“ во Љубљана, Словенија (јануари 2015).

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство:

- Комисија за уписи, 2013/2014;
- Комисија за уписи, 2016/2017;
- Комисија за самовалуација;
- Комисија за мапирање на области.

Кандидатот учествувал во програмски одбор на 8 меѓународни научни собири (ICT Innovations 2013, ICT Innovations 2014, ICT Innovations 2015, ICT Innovations 2016, 17th International Conference on Discovery Science - DS 2014, ETAI 2013, ETAI 2015 и 19th International Conference on Discovery Science - DS 2016) и во програмски одбор на три

научни собира СИТ2013, СИТ2015 и СИТ2016. Бил претседавач на научниот собир СИТ2014.

Кандидатот е претседател (со мандат од февруари 2016 до февруари 2018) на здружението на граѓани „Асоцијација за информатички и комуникациски технологии ИКТ-АКТ“

Оценка од самовалуација

Кандидатот д-р Ѓорѓи Маџаров во периодот од септември 2012 до ноември 2016 год., во сите извештаи за самовалуација на Факултетот од анонимно спроведените анкети на студентите на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, има добиено позитивна оценка.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и дејноста од поширок интерес на д-р Ѓорѓи Маџаров.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Ѓорѓи Маџаров поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти - докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика.

Според гореизнесеното, Комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Ѓорѓи Маџаров да биде избран во звањето вонреден професор во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

6. Проф. д-р Сузана Лошковска, с.р.

7. Проф. д-р Дејан Ѓорѓевиќ, с.р.

8. Вонр. проф. д-р Ивица Димитровски, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Ѓорѓи Миле Маџаров

Институција:

Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство - Скопје

Научна област:

сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1	Одржување на настава - прв циклус (Прилог 1)	55,58
2	Одржување на настава - втор циклус (Прилог 1)	9,00
3	Консултации со студенти - прв циклус (Прилог 1)	8,70
4	Консултации со студенти - втор циклус (Прилог 1)	0,02
5	Подготовка на нов предмет – предавања (Прилог 1)	6,50
6	Ментор на дипломска работа (15*0.2)	3,00
7	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (6*0.3)	1,80
8	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (25*0.1)	2,50
9	Учество во летни школи и работилници (2*1)	2,00
	Вкупно	89,10

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1	Ментор на магистерска работа (Прилог 2)	4,00
2	Раководител на национален научен проект (Прилог 2)	24,00
3	Учесник во меѓународен научен проект (Прилог 2)	20,00
4	Учесник во национален научен проект (Прилог 2)	18,00
5	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (Прилог 2)	21,045
6	Дел од монографија објавен во странство (Прилог 2)	28,800
7	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (Прилог 2)	14,400
8	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир (Прилог 2)	2,400
9	Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција (Прилог 2)	2,00
10	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација) (Прилог 2)	10,00
	Вкупно	144,645

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1	Дизајн или изработка на информациски систем (1 x 1) (Прилог 3)	1,00
2	Изработка на нов софтверски пакет (1 x 2) (Прилог 3)	2,00
3	Учество во промотивни активности на факултетот (4*0.5) (Прилог 3)	2,00
Дејности од поширок интерес		
1	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир (3*0.5) (Прилог 3)	1,50
2	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир (8*1) (Прилог 3)	8,00
3	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект (4*1) (Прилог 3)	4,00

4	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект (2*1) (Прилог 3)	2,00
5	Член на факултетска комисија (4*0.5) (Прилог 3)	2,00
6	Уредник на зборник на трудови од научен/стручен собир (1*1) (Прилог 3)	1,00
7	Студиски престој во странство - до три месеци (Прилог 3)	0,50
	Вкупно	24,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	89,10
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	144,645
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	24,00
Вкупно	257,745

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. Проф. д-р Сузана Лошковска, с.р.
2. Проф. д-р Дејан Ѓорѓевиќ, с.р.
3. Вонр. проф. д-р Ивица Димитровски, с.р.

Наставно-образовна дејност

Ангажираност во наставниот процес по семестри и предмети на доц. Ѓорѓи Маџаров во периодот од септември 2012 до јануари 2017

Одржување на настава - прв циклус									
Година	Семестар	Предмет	Часови предавања/неделно	Часови вежби/неделно	Часови лаб. вежби/неделно	Подготовка на нов предмет	Студенти	Поени	
								Одржување настава	Консултации со студенти
2012/13	зимски	Основи на софтверско инженерство	4			✓	267	2.4	0.534
		Напредно програмирање	2			✓	74	1.2	0.148
2012/13	летен	Визуелно програмирање	2				82	1.2	0.164
		Анализа на бизнис и софтвер потреби	2	1	6	✓	60	4.35	0.12
		Препознавање на облици	1.5	1			8	1.125	0.016
2013/14	зимски	Напредно програмирање	2				148	1.2	0.296
		Вовед во информатика	2			✓	111	1.2	0.222
		Вовед во интернет	2				57	1.2	0.114
		Препознавање на облици		1	2		8	1.35	0.016
2013/14	летен	Објектно-ориентирано програмирање	2				137	1.2	0.274
		Визуелно програмирање	2				102	1.2	0.204
		Софтверско инженерство		2			77	0.9	0.154
		Pattern recognition (УИСТ)	2	2			16	2.1	0.032
2014/15	зимски	Вовед во информатика	4				220	2.4	0.44
		Вовед во интернет	2				154	1.2	0.308
		Напредно програмирање	2				158	1.2	0.316
		Препознавање на облици		1	2		8	1.35	0.016

2014/15	летен	Објектно-ориентирано програмирање	2				131	1.2	0.262
		Визуелно програмирање	2				108	1.2	0.216
		Софтверско инженерство	2	2	2		80	3	0.16
		Софтверско инженерство		2	2		98	1.8	0.196
2015/16	зимски	Вовед во информатика	2				179	1.2	0.358
		Структурно програмирање	2				149	1.2	0.298
		Вовед во интернет	2				219	1.2	0.438
		Напредно програмирање	2				152	1.2	0.304
2015/16	летен	Објектно-ориентирано програмирање	2				129	1.2	0.258
		Визуелно програмирање	2				97	1.2	0.194
		Софтверско инженерство	2	2			108	2.1	0.216
		Софтверско инженерство		2			109	0.9	0.218
2016/17	зимски	Вовед во информатика	2				122	1.2	0.244
		Структурно програмирање	2				158	1.2	0.316
		Вовед во интернет	2				138	1.2	0.276
		Напредно програмирање	4				202	2.4	0.404
2016/17	летен	Објектно-ориентирано програмирање	2				122	1.2	0.244
		Визуелно програмирање	2				78	1.2	0.156
		Софтверско инженерство	2	2			128	2.1	0.256
		Софтверско инженерство		2			155	0.9	0.31
						ВКУПНО	55.575	8.698	

Одржување на настава - втор циклус									
Година	Семестар	Предмет	Ч а с о в и п р е д а в	Ч а с о в и в е ж б и /	Ч а с о в и в л а в е ж	П о д г о т о в к а	Студенти	Посени	
								Одржување настава	Консултации со студенти

			а њ а / н е д е л н о	н е д е л н о	б и / н е д е л н о	н о в п р е д м е т			
2013/14	зимски	Анализа и предвиђување на временски серии	2			✓	2	1,5	0.00 4
2013/14	летен	Системи за поддршка на одлуки	2			✓	2	1,5	0.00 4
2014/15	зимски	Анализа и предвиђување на временски серии	2				2	1,5	0.00 4
2014/15	летен	Системи за поддршка на одлуки	2				2	1,5	0.00 4
2015/16	летен	Системи за поддршка на одлуки	2				2	1,5	0.00 4
2016/17	зимски	Анализа и предвиђување на временски серии	2				1	1,5	0.00 2
ВКУПНО								9	0.022

Настава во летни школи и работилници		
Ред. Бр.	Предавања	Поени
1	Робомак 2016	1,0
2	MAESTRA-летна школа 2016	1,0
ВКУПНО		2,0

Научноистражувачка дејност

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор						
Ред ен број	Автори	Наслов	Списание	Година	Факт ор на влиј ание	Поени
1	I. Kitanovski G. Strezoski I. Dimitrovski G. Madjarov S. Loskovska	Multimodal medical image retrieval system	Multimedia Tools and Applications	2017	1,331	4,931
2	G. Madjarov D. Gjorgjevikj I. Dimitrovski S. Dzeroski	The use of data-derived label hierarchies in multi-label classification	Journal of Intelligent Information Systems	2016	1,000	4,600
3	D. Gjorgjevikj G. Madjarov S. Džeroski	Hybrid decision tree architecture utilizing local svms for multi-label classification	International Journal of Pattern Recognition and Artificial Intelligence	2013	0.915	4,515
4	G. Madjarov D. Kocev D. Gjorgjevikj S. Džeroski	An extensive experimental comparison of methods for multi-label learning	Pattern Recognition	2012	3,399	6,999
ВКУПНО						21,045

Дел од монографија објавен во странство					
Ред ен број	Автори	Наслов	Конференција	Годи на	Поени
1	D. Stojanovski I. Chorbev I. Dimitrovski G. Madjarov	Social Networks VGI: Twitter Sentiment Analysis of Social Hotspots	European Handbook of Crowdsourced Geographic Information	2016	3,600

2	G. Madjarov V. Vidulin I. Dimitrovski D. Kocev	Web Genre Classification via Hierarchical Multi-label Classification	International Conference on Intelligent Data Engineering and Automated Learning, Lecture Notes in Computer Science, vol. 9375	2015	3,600
3	D. Stojanovski G. Strezoski G. Madjarov I. Dimitrovski	Twitter Sentiment Analysis Using Deep Convolutional Neural Network	International Conference on Hybrid Artificial Intelligence Systems, Lecture Notes in Computer Science, vol. 9121	2015	3,600
4	G. Strezoski D. Stojanovski I. Dimitrovski G. Madjarov	Content Based Image Retrieval for Large Medical Image Corpus	International Conference on Hybrid Artificial Intelligence Systems, Lecture Notes in Computer Science, vol. 9121	2015	3,600
5	G. Madjarov I. Dimitrovski D. Gjorgjevikj S. Dzeroski	Evaluation of different data-derived label hierarchies in multi-label classification	New Frontiers in Mining Complex Patterns, Lecture Notes in Computer Science, vol. 8983	2015	3,600
6	I. Kitanovski I. Dimitrovski G. Madjarov S. Loskovska	Medical image retrieval using multimodal data	International Conference on Discovery Science, Lecture Notes in Computer Science, vol. 8777	2014	3,600
7	D. Spasovski G. Peshanski G. Madjarov	The influence the training set size has on the performance of a digit speech recognition system in macedonian	Advances in Intelligent Systems and Computing, vol. 311	2014	3,600
8	D. Spasovski G. Peshanski G. Madjarov D. Gjorgjevikj	Robustness of speech recognition system of isolated speech in macedonian	Advances in Intelligent Systems and Computing, vol. 311	2014	3,600
ВКУПНО					28,800

Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор

Ре де н бр ој	Автори	Наслов	Конференција	Год ина	Поени
1	D. Stojanovski G. Strezoski G. Madjarov I. Dimitrovski	Finki at SemEval-2016 Task 4: Deep Learning Architecture for Twitter Sentiment Analysis	Proceedings of the 10th International Workshop on Semantic Evaluation (SemEval 2016)	2016	1,800
2	D. Stojanovski G. Strezoski G. Madjarov I. Dimitrovski	Emotion identification in FIFA world cup tweets using convolutional neural network	11th International Conference on Innovations in Information Technology (IIT)	2015	1,800
3	G. Strezoski D. Stojanovski I. Dimitrovski G. Madjarov	Deep Learning and Support Vector Machine for Effective Plant Identification	Web Proceedings ICT Innovations 2015	2015	1,800
4	G. Madjarov T. Delev I. Dimitrovski D. Gjorgjevikj	Evaluation of different data- derived label hierarchies in multi-label classification	Proceedings of the 3rd Workshop on New Frontiers in Mining Complex Patterns (NFMCP 2014)	2014	1,800
5	D. Stojanovski I. Dimitrovski G. Madjarov	TweetViz: Twitter Data Visualization	Proceedings of the Data Mining and Data Warehouses	2014	2,400
6	I. Dimitrovski G. Madjarov D. Kocev P. Lameski	Maestra at LifeCLEF 2014 Plant Task: Plant Identification using Visual Data	CLEF (Working Notes)	2014	1,800
7	B. Dikovski G. Madjarov D. Gjorgjevikj	Evaluation of different feature sets for gait recognition using skeletal data from kinect	Proceedings of the 37th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics	2014	1,800
8	G. Madjarov G. Pesanski D. Spasovski,	Automatic music classification into genres	Proc. of Workshop GMI-ASP – German-Macedonian Initiative on Advanced Audio and Speech Signal Processing	2012	1,800

	D. Gjorgjevikj			
ВКУПНО				14,400

Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир					
Реден број	Автори	Наслов	Конференција	Година	Поени
1	A. Gajduk G. Madjarov D. Gjorgjevikj	Intelligent tag grouping by using an agglomerative clustering algorithm	Proc. of the 10th Conference for Informatics and Information Technology	2013	1,200
2	A. Tenev T. Delev G. Madjarov D. Gjorgjevikj	Estimation of functional brain connectivity	Proc. of the 9th Conference for Informatics and Information Technology	2012	1,200
ВКУПНО					2,400

Апстракти објавени во зборник на конференција (меѓународна)					
Реден број	Автори	Наслов	Конференција	Година	Поени
1	I. Dimitrovski G. Madjarov D. Kocev S. Dzeroski	Hierarchical classification of diatom images using ensembles of predictive clustering trees	9th Central European Diatom Meeting	2015	1,000
2	G. Madjarov S. Martinčić-Ipšić	Extracting keywords from images: bag-of-visual-words enriched with graph techniques	International Keystone Conference	2015	1,000
ВКУПНО					2,000

Учество на научно/стручно собир со реферат (усна презентација)					
Реден број	Автори	Наслов	Конференција	Година	Поени
1	G. Strezoski D. Stojanovski I. Dimitrovski G. Madjarov	Deep Learning and Support Vector Machine for Effective Plant Identification	Web Proceedings ICT Innovations 2015	2015	1,000
2	G. Madjarov S. Martinčić-Ipšić	Extracting keywords from images: bag-of-visual-words enriched with graph techniques	International Keystone Conference	2015	1,000
3	G. Madjarov T. Delev I. Dimitrovski D. Gjorgjevikj	Evaluation of different data-derived label hierarchies in multi-label classification	Proceedings of the 3rd Workshop on New Frontiers in Mining Complex Patterns (NFMCP 2014)	2014	1,000
4	B. Dikovski G. Madjarov D. Gjorgjevikj	Evaluation of different feature sets for gait recognition using skeletal data from kinect	Proceedings of the 37th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics	2014	1,000
5	D. Spasovski G. Peshanski G. Madjarov	The influence the training set size has on the performance of a digit speech recognition system in macedonian	Advances in Intelligent Systems and Computing, vol. 311	2014	1,000
6	D. Spasovski G. Peshanski G. Madjarov D. Gjorgjevikj	Robustness of speech recognition system of isolated speech in macedonian	Advances in Intelligent Systems and Computing, vol. 311	2014	1,000
7	D. Stojanovski I. Dimitrovski G. Madjarov	TweetViz: Twitter Data Visualization	Proceedings of the Data Mining and Data Warehouses	2014	1,000

8	A. Gajduk G. Madjarov D. Gjorgjevikj	Intelligent tag grouping by using an agglomerative clustering algorithm	Proc. of the 10th Conference for Informatics and Information Technology	2013	1,000
9	G. Madjarov G. Pesanski D. Spasovski, D. Gjorgjevikj	Automatic music classification into genres	Proc. of Workshop GMI-ASP – German-Macedonian Initiative on Advanced Audio and Speech Signal Processing	2012	1,000
10	A. Tenev T. Delev G. Madjarov D. Gjorgjevikj	Estimation of functional brain connectivity	Proc. of the 9th Conference for Informatics and Information Technology	2012	1,000
ВКУПНО					10,000

Ментор на магистерска работа				
Ред. бр.	Кандидат	Наслов	Година	Поени
1	Дарио Стојановски	Длабоки конволуциски невронски мрежи за сентимент анализа во Твитер пораки	2015	1,000
2	Даниел Спасовски	Анализа и статистичко моделирање на времетраење во систем за синтеза на говор на македонски јазик	2015	1,000
3	Горан Пешански	Анализа и статистичко моделирање на интонација во систем за синтеза на говор на македонски јазик	2015	1,000
4	Бојан Диковски	Препознавање на луѓе преку начинот на одење со употреба на RGB-камера и длабочински сензор	2014	1,000
ВКУПНО				4,000

Учество во национални научни проекти					
Ред. бр.	Финансиран	Проект	Период на траење	Позиција	Поени
1	ФИНКИ	Продолжување на проектот „Решавање на проблеми од повеќе-значна класификација со примена на методи за предвидување на структури“ за 2016/2017 година	2016-2017	раководител	6,00
2	ФИНКИ	Решавање на проблеми од повеќе-значна класификација со примена на методи за предвидување на структури	2015-2016	раководител	6,00
3	ФИНКИ	Продолжување на „Методи за рударење на масивни структурирани податоци“ за 2014/2015 година	2014-2015	раководител	6,00
4	ФИНКИ	Методи за рударење на масивни структурирани податоци	2013-2014	раководител	6,00
5	ФИНКИ	Продолжување на „Алатки и техники за подобрување и поддршка на учењето програмирање кај почетници“ за 2016/2017	2016-2017	учесник	3,00
6	ФИНКИ	Алатки и техники за подобрување и поддршка на учењето програмирање кај почетници	2015-2016	учесник	3,00
7	ФИНКИ	Продолжување на „CODE - напредна веб-базирана околина за учење програмирање“ за 2014/2015	2014-2015	учесник	3,00
8	ФИНКИ	CODE - напредна веб-базирана околина за учење програмирање	2013-2014	учесник	3,00
9	ФИНКИ	Продолжување на ""Методи за повеќе-значна и хиерархиска повеќе-значна класификација и рангирање базирани на дрва на одлучување"" за 2012/2013 година	2012-2013	учесник	3,00
10	ФИНКИ	"Продолжување на ""Македонски текстуален корпус"" KORPUS1.0	2012-2013	учесник	3,00
ВКУПНО					42,00

Учество во меѓународни научни проекти					
Ред. бр.	Финансиран	Проект	Период на Траење	Позиција	Поени
1	FP7	MAESTRA - Learning from Massive, Incompletely annotated, and Structured Data, EC - ICT-2013-612944	2014-2017	учесник	5,00
2	COST Action	Knowledge Discovery from Moving Objects (MOVE)	2009-2013	учесник	5,00
	COST Action	Integrating Biometrics and Forensics for the Digital Age	2012-2016	учесник	5,00
3	COST Action	Semantic keyword-based search on structured data sources (KEYSTONE)	2013-2017	учесник	5,00
ВКУПНО					20,00

Прилог 3**Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес**

Учество во промотивни активности на факултетот		
Ред. Бр.	Активност	Поени
1	Презентации во училишта низ Македонија (2012, 2013, 2014) 3*0.5	1,5
2	Отворен ден на ФИНКИ (2013) 1*0.5	0,5
ВКУПНО		2,0

Дизајн или изработка на информациски систем				
Ред. бр.	Име на проектот	Период на траење	Позиција	Поени
1	Систем за поддршка на одлуки во секторот за социјална заштита	2015	учесник	1,0
ВКУПНО				1,0

Изработка на нов софтверски пакет				
Ред. бр.	Име на софтверскиот пакет	Период на траење	Позиција	Поени
1	Имплементација на Maven Native Archive Plugin	2016	учесник	2,0
ВКУПНО				2,0

Уредник на зборник на трудови од научен/стручен собир				
Ред. бр.	Име на научен/стручен собир	Година	Место	Поени

1	Уредник на зборник на трудови на 11th Conference on Informatics and Information Technology with International Participation (CIIT 2014)	2014	Битола	1,0
ВКУПНО				1,0

Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир				
Ред. бр.	Име на научен/стручен собир	Година	Место	Поени
1	Член на програмски одбор на 10th Conference on Informatics and Information Technology with International Participation (CIIT 2013)	2013	Битола	0,5
2	Член на програмски одбор на 12th Conference on Informatics and Information Technology with International Participation (CIIT 2015)	2015	Битола	0,5
3	Член на програмски одбор на 13th Conference on Informatics and Information Technology with International Participation (CIIT 2016)	2016	Битола	0,5
ВКУПНО				1,5

Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир				
Ред. бр.	Име на научен/стручен собир	Година	Место	Поени
1	Член на програмски одбор на 5th Conference for Information and Communication Technologies, ICT Innovations 2013, Охрид, 2013	2013	Охрид	1,0
2	Член на програмски одбор на 6th Conference for Information and Communication Technologies, ICT Innovations 2014, Охрид, 2014	2014	Охрид	1,0
3	Член на програмски одбор на 7th Conference for Information and Communication Technologies, ICT Innovations 2015, Охрид, 2015	2015	Охрид	1,0
4	Член на програмски одбор на 8th Conference for Information and Communication Technologies, ICT Innovations 2016, Охрид, 2016	2016	Охрид	1,0
5	Член на програмски одбор на 17th International Conference on Discovery Science - DS 2014	2014	Блед, Словенија	1,0
6	Член на програмски одбор на ETAI 2013	2013	Охрид	1,0
7	Член на програмски одбор на ETAI 2015	2015	Охрид	1,0
8	Член на програмски одбор на 19th International Conference on Discovery Science - DS 2016	2016	Бари,	1,0

		Италија	
ВКУПНО			8,0

Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект				
Ред. бр.	Проект	Година	Донатор	Поени
1	Продолжување на проектот „Решавање на проблеми од повеќе-значна класификација со примена на методи за предвидување на структури“ за 2016/2017 година	2016	ФИНКИ	1,0
2	Решавање на проблеми од повеќе-значна класификација со примена на методи за предвидување на структури	2015	ФИНКИ	1,0
3	Продолжување на „Методи за рударење на масивни структурирани податоци“ за 2014/2015 година	2014	ФИНКИ	1,0
4	Методи за рударење на масивни структурирани податоци	2013	ФИНКИ	1,0
ВКУПНО				4,0

Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект				
Ред. бр.	Проект	Година	Донатор	Поени
1	Personalisation of technology-enhanced learning environment using empirical evaluation methodologies	2016	МОН	1,0
2	Learning from Massive, Incompletely annotated, and Structured Data (MAESTRA), FP7-ICT-2013-10	2013	Европска комисија	1,0
ВКУПНО				2,0

Член на факултетски комисији		
Ред. бр.	Комисија	Поени
1	Комисија за уписи 2013/2014	0,5
2	Комисија за уписи 2016/2017	0,5
3	Комисија за самоевалуација	0,5
4	Комисија за мапирање на области	0,5

	ВКУПНО	2,0

Студиски престој			
Ред. бр.	Универзитет	Период	Поени
1	Институтот „Јожеф Стефан” во Љубљана, Словенија	јануари 2015	0,5
		ВКУПНО	0,5

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

4. Проф. д-р Сузана Лошковска, с.р.
5. Проф. д-р Дејан Ѓорѓевиќ, с.р.
6. Вонр. проф. д-р Ивица Димитровски, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА
ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ОБЛАСТИ ОД НАСТАВНО-
НАУЧНОТО ПОЛЕ ИНФОРМАТИКАТА И НАСТАВНО-НАУЧНОТО
ПОЛЕ КОМПЈУТЕРСКА ТЕХНИКА И ИНФОРМАТИКА НА
ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО
ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство, објавен во весниците „Утрински весник“ и „Коха“ од 1 март 2017 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 20, донесена на 23 март 2017 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: академик д-р Љупчо Коцарев, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Димитар Трајанов, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и д-р Соња Филиповска, вонреден професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, извршивме преглед на доставената документација и го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика, во предвидениот рок се пријави кандидатот Игор Мишковски, доктор на технички науки, доцент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.

9. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот Игор Мишковски е роден на 10.10.1981 година во Скопје. Основното образование го завршил во основното училиште „Ѓорѓија Пулевски“ во учебната 1995/1996 со одличен успех и просечна оценка 5,00. Средното образование го завршил во Скопје во природно-математичката гимназија „Раде Јовчевски - Корчагин“ во учебната 1999/2000 год. со одличен успех и просечна оценка 5,00.

На Електротехничкиот факултет во Скопје, насока: компјутерска техника, информатика и автоматика, се запишал во учебната 2000/2001 година, го завршува во предвидениот рок во учебната 2004/2005 година со просек 9,45. Уште од почетокот на високото образование, па сè до крајот на студиите бил корисник на стипендија за талентирани ученици и студенти за струки и дисциплини од интерес на Република Македонија. Притоа има добиено повеќе признанија за најдобар студент во текот на студирањето и завршува како еден од највисоко рангираните студенти на генерацијата.

Дипломската работа од предметот Компјутерски мрежи со назив „Имплементација на криптографија со јавен клуч“, под менторство на проф. д-р Аксенти Грнатов, ја брани во мај 2005.

Веднаш по дипломирањето се вработил во приватниот сектор и по неколку-месечно искуство како инженер, во септември 2005 година започнал со работа во

академска средина како демонстратор изгласан од Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии.

Истата година се запишал на постдипломски студии на Факултетот за електротехника и информациски технологии под менторство на проф. д-р Аксенти Грнarov. Предвидените испити ги положил со просек 10,00 и во декември 2008 година се стекнал со звањето магистер по електротехнички науки на тема: „Анализа на Грид системи со користење на теорија на игри“.

Во јануари 2009 година кандидатот се запишал на докторски студии на Политехничкиот факултет во Торино. По здобивањето со потребните кредити и објавувањето на голем број трудови на интернационални конференции и списанија со импакт-фактор во февруари 2012, успешно ја одбрани докторската дисертација изработена под менторство проф. д-р Марио Бјеј и коменторство на академик проф. д-р Љупчо Коцарев „Ранливост и динамички процеси во комплексни мрежи“.

Во август 2012 е примен на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство како доцент, при што одржува предавања по предметите од областа компјутерска техника и информатика.

Во јануари 2016 заминува на постдокторски престој на Аалто Универзитетот во Финска, кадешто работи на проект поврзан со анализа на податоци поврзани со мрежната безбедност и објавува неколку научни трудови.

Во текот на работниот ангажман придонесува во осмислувањето, креирањето и организацијата на аудиториските и лабораториските вежби по наставните предмети. Во текот на овој период е учесник и во неколку меѓународни и домашни проекти на факултетот. Активно учествува во истражувања од областа на компјутерските мрежи и мрежната наука и постигнатите резултати ги објавува како научни трудови на бројни меѓународни и домашни конференции.

Кандидатот учествувал во поголем број научно-истражувачки и апликативни проекти. Во текот на своето образование активно ги изучува странските јазици и покрај англискиот јазик, одлично го говори и италијанскиот јазик.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 912 од јануари 2007 и бр. 967 од јули 2009, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

10. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство, кандидатот д-р Игор Мишковски изведува настава и вежби на прв циклус студии на сите студиски програми и настава на втор циклус студии на студиските програми Компјутерски Мрежи и Е-Технологии и Систем во чип.

На прв циклус студии изведува настава по следниве предмети: податочни и компјутерски комуникации, компјутерски мрежи, WAN-мрежи, микропроцесорски системи, системски софтвер, оперативни системи, логички кола и дискретни автомати, дизајн на компјутерски мрежи, мобилни IP мрежи, персонални и ад хок мрежи,

архитектура и организација на компјутери, мрежна безбедност, моделирање и симулација на комуникациски мрежи.

На втор циклус студии изведува настава по следниве предмети: Дизајн на интегрирани кола, Паралелно процесирање, Техники за дизајнирање на систем во чип, Напредни компјутерски мрежи, Сензорски мрежи, Безбедност и заштита на компјутерско-комуникациони системи, Современи методи за анализа на мрежи, Јавни мобилни услуги и апликации, IPTV-сервиси и технологии, Безжични и ад хок компјутерски мрежи, Мрежи од следната генерација, Web-сервиси и XML, Мрежна виртуелизација и пресметки во облак, Развој на софтвер за мобилни и вградливи системи. Во рамките на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство раководител е и предавач на Microsoft IT-академијата, како и на Центарот за кариера од 2016 година.

Кандидатот бил ментор на 11 дипломски трудови.

Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена/или одбрана на 48 дипломски и на 18 магистерски трудови.

Научноистражувачка дејност

Д-р Игор Мишковски досега има објавено 52 научноистражувачки труда од сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика. Од овие трудови, 16 се рецензирани заклучно со изборот во звањето доцент. Во тековниот изборен период има објавено 36 труда, од кои 4 во списанија со фактор на влијание.

Д-р Игор Мишковски бил раководител на 5 национални научни проекти. Бил учесник на 3 меѓународни научни проекти, а учествувал и како член во 3 национални научни проекти.

Кандидатот бил ментор на 7 магистерски трудови.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Игор Мишковски активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство.

Кандидатот д-р Игор Мишковски учествувал во подготовката и пријавувањето на меѓународните проекти: Gamification of Education: Towards Eco-friendly and Greener Youth во рамки на програмата Erasmus+ во рамки на акцијата: Strategic Partnership, 2014, Multi-country E2B Start-ups: European Hub for Technology, Expertise, Resource and Connections во рамки на програмата Erasmus+ во рамки на акцијата: Strategic Partnership, 2014, Smart Advice for Citizens to feel more secure and to improve general emergency resilience, Small or medium-scale focused research project (STREP), Call identifier: FP7-ICT-2013-EU-Brazil, 2013, билатералниот проект: MENTOR (Making Entrepreneurs in New and emerging Technological fields in the crOss border - Interreg IPA CBC (GR-MK). Учествовал во дизајн и изработка на 4 информациски системи, како и во развој на 1 нов софтверски пакет. Од претходниот избор бил на 45-дневен студиски престој на Универзитетот Аалто во Финска во 2014 год, како и 5-месечен престој на Универзитетот Аалто во Финска во 2016 год.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство:

- Комисија за уписи, 2015/2016;
- Комисија за самовалуација;

- промоција на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, 2013, 2014 и 2016 година;
- советник на студенти од студиските програми МТ за учебната 2014/2015 година;
- координатор на студиската програма Систем во чип од 2014 година.

Кандидатот учествувал во програмски одбор на 4 меѓународни научни собири (ICT Innovations 2013, ICT Innovations 2014, ICT Innovations 2015, ICT Innovations 2016) и во програмски одбор на четири научни собира СИТ 2014, СИТ2015, СИТ2016 и СИТ 2017, како и во организацискиот одбор на научниот собир СИТ 2013.

Последните три години кандидатот активно членува во меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувачка дејност преку 4 COST акции.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Игор Мишковски, од последниот негов избор како доцент, па досега, добива позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство согласно со Извештајот за самоевалуација на Факултетот (која може да се провери на Веб-страницата на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и дејноста од поширок интерес на д-р Игор Мишковски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Игор Мишковски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти - докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика.

Според гореизнесеното, Комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Игор Мишковски да биде избран во звањето вонреден професор во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Љупчо Коцарев, с.р.

Проф. д-р Димитар Трајанов, с.р.

Проф. д-р Соња Филипоска, с.р.

Анекс 2

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:**

Игор Васе Мишковски

Институција:

Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство – Скопје

Научна област:

сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa	Поени
1	Одржување на настава - прв циклус (Прилог 1)	51,08
2	Одржување на настава - втор циклус (Прилог 1)	27,75
3	Консултации со студенти - прв циклус (Прилог 1)	6,348
4	Консултации со студенти - втор циклус (Прилог 1)	0,212
5	Подготовка на нов предмет – предавања (Прилог 1)	8,00
6	Ментор на дипломска работа (11*0.2)	2,20
7	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (48*0.1)	4,80
8	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (18*0.3)	5,40
9	Настава во школи и работилници (раководител) (1*1.5)	1,50
	Вкупно	107,290

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa	Поени
1	Ментор на магистерска работа (Прилог 2)	7,00
2	Раководител на национален научен проект (Прилог 2)	30,00
3	Учесник во меѓународен научен проект (Прилог 2)	15,00
4	Учесник во национален научен проект (Прилог 2)	9,00
5	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (Прилог 2)	39,088

6	Дел од монографија објавен во странство (Прилог 2)	3,600
7	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (Прилог 2)	44,400
8	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир (Прилог 2)	10,200
9	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација) (Прилог 2)	7,00
	Вкупно	165,288

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa	Поени
1	Дизајн или изработка на информациски систем (4 x 1) (Прилог 3)	4,00
2	Изработка на нов софтверски пакет (1 x 2) (Прилог 3)	2,00
3	Учество во промотивни активности на Факултетот (4*0.5) (Прилог 3)	2,00
		8,00
Дејности од поширок интерес		
1	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир (5*0.5) (Прилог 3)	2,50
2	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир (4*1) (Прилог 3)	4,00
3	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект (4*1) (Прилог 3)	4,00
4	Член на факултетска комисија (2*0.5) (Прилог 3)	1,00
5	Член на комисии за избор во звање	0,20
6	Раководител на внатрешна организациона единица (1x3) (Прилог 3)	3,00
7	Раководител на постдипломски или докторски студии (1x2) (Прилог 3)	2,00
8	Студиски престој во странство - до три месеци	0,50
9	Студиски престој во странство - до шест месеци	1
10	Членство во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувачка дејност (FP7, COST, ICGEB, IEAE и сл.) – (4*2) (Прилог 3)	8
	Вкупно	34,20

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	107,290
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	165,288
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	34,20
Вкупно	306,778

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

7. Проф. д-р Љупчо Коцарев, с.р.
8. Проф. д-р Димитар Трајанов, с.р.
9. Проф. д-р Соња Филипоска, с.р.

Наставно-образовна дејност

Ангажираност во наставниот процес по семестри и предмети на доцент Игор Мишковски во периодот од август 2012 до март 2017

Одржување на настава - прв циклус									
Годи на	Семест ар	Предмет	Часови предавања/неделно	Часови вежби/неделно	Часови лаб. вежби/неделно	Подготовка на нов предмет	Студенти	Поедини	
								Одржување настава	Консултации со студенти
2012/1 3	зимски	Податочни и компјутерски комуникации	2				122	1.2	0.244
		Компјутерски мрежи	2				125	1.2	0.25
2012/1 3	летен	WAN-мрежи	2				115	1.2	0.23
		Микропроцесорски системи	2				295	1.2	0.59
		Системски софтвер	2				184	1.2	0.368
		Оперативни системи	2				85	1.2	0.17
2013/1 4	зимски	Компјутерски мрежи	2				163	1.2	0.326
		Податочни и компјутерски комуникации	2				139	1.2	0.278
		Логички кола и дискретни автомати	2				99	1.2	0.198
2013/1 4	летен	WAN-мрежи	1				273	0.6	0.546
		Микропроцесорски системи	2				106	1.2	0.212
		Медиуми и комуникации	0	2			128	0.9	0.256
		Дизајн на компјутерски мрежи	2			✓	40	1.2	0.08
2014/1 5	зимски	Компјутерски мрежи	2				112	1.2	0.224
		Мобилни IP-мрежи	1	1	1	✓	43	1.5	0.086
		Персонални и ад хок мрежи	2	2	1	✓	14	2.55	0.028
2014/1 5	летен	Оперативни Системи	2				114	1.2	0.228
		Архитектура и Организација на компјутери	2				157	1.2	0.314

		Мрежна безбедност	2	1	2	✓	24	2.55	0.048
		Operating Systems	2				22	1.2	0.044
2015/16	зимски	Компјутерски мрежи	2		1		180	1.65	0.36
		Мобилни IP-мрежи	1	1	1		17	1.5	0.034
		Microprocessor Systems	2			✓	23	1.2	0.046
		Персонални и ад хок мрежи	2	2	1		21	2.55	0.042
2015/16	летен	//////////////////// ////////						0	0
2016/17	зимски	Microprocessor Systems	2				26	1.2	0.052
		Компјутерски мрежи	2				151	1.2	0.302
		Мобилни IP-мрежи	1	1	1		10	6.6	0.02
		Персонални и ад хок мрежи	2	2	1		5	2.55	0.01
2016/17	летен	Архитектура и организација на компјутери	2		1		146	1.65	0.292
		Architecure and Organization of Computer Systems	2				75	1.8	0.15
		Оперативни системи	2				151	1.8	0.302
		Моделирање и симулација на комуникациски мрежи	1	1	1		9	1.275	0.018
						ВКУПНО	51.08	6.348	

Одржување на настава - втор циклус									
Годи на	Семестар	Предмет	Часови предавања/неделно	Часови вежби/неделно	Часови лаб. вежби/неделно	Подготовка на нов предмет	Студенти	Поени	
								Одржување настава	Консултации со студенти
2012/13	зимски	Дизајн на интегрирани кола	2				1	1.5	0.002

		Паралелно процесирање	2				1	1.5	0.002
		Техники за дизајнирање на Систем во чип	2				1	1.5	0.002
2012/1 3	летен	Напредни компјутерски мрежи	2				1	1.5	0.002
		Сензорски мрежи	2				3	1.5	0.006
		Безбедност и заштита на компјутерско-комуникациони системи	2			✓	5	1.5	0.01
2013/1 4	зимски	Современи методи за анализа на мрежи	1			✓	15	0.75	0.03
		Јавни мобилни услуги и апликации	2				6	1.5	0.012
		IP TV сервис и технологии	2				2	1.5	0.004
		Безжични и ад хок компјутерски мрежи	2				4	1.5	0.008
2013/1 4	летен	Мрежи од следната генерација	1				15	0.75	0.03
		Web сервис и XML	1				5	0.75	0.01
		Напредни компјутерски Мрежи	2				3	1.5	0.006
		Мрежна виртуелизација и пресметки во облак	2				2	1.5	0.004
2014/1 5	зимски	Техники за дизајн на систем во чип	2				8	1.5	0.016
		Современи методи за анализа на мрежи	1				11	0.75	0.022
		Паралелно процесирање	2				3	1.5	0.006
		Развој на софтвер за мобилни и вградливи системи	1			✓	8	0.75	0.016
2014/1 5	летен	Мрежна виртуелизација и пресметки во облак	2				1	1.5	0.002
		Напредни компјутерски мрежи	2				1	1.5	0.002
2015/1 6	зимски	Современи методи за анализа на мрежи	2				3	1.5	0.006
2015/1 6	летен	/////							
2016/1 7	зимски	Паралелно процесирање	2				1	1.5	0.002
		Современи методи за анализа на мрежи	2				8	1.5	0.016

ВКУПНО	27.7 5	0.212

Настава во школи и работилници		
Ред. бр.	Школа (академија)	Поени
1	Microsoft IT-академија (раководител)	1,5
ВКУПНО		1,5

Научноистражувачка дејност

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор						
Реден број	Автори	Наслов	Списание	Година	Фактор на влијание	Поени
1	Scepanovic, S., Mishkovski, I., Pan Hui, Jukka Nurminen, Antti Yla-Yaaski	Mobile Phone Call Data as a Regional Socio-economic Proxy Indicator	PLoS ONE 10(4): e0124160. doi:10.1371/journal.pone.0124160, 21st April 2015.	2015	3.234	6.834
2	L. Dzinevski, S. Filiposka, I. Mishkovski, D. Trajanov	Accelerating wireless network simulation in 3D terrain using GPUs	Ad Hoc & Sensor Wireless Networks 29, (ISSN 1551-9899) (impact factor 0.41), Old City Publishing www.oldcitypublishing.com, pp. 253-264, November 2015.	2015	0.41	4.01
3	A. Bogojeska, M. Mirchev, I. Mishkovski, L. Kocarev	Synchronization and Consensus in State-Dependent Networks	Transactions on Circuits and Systems I, Vol. 61, Issue 2, pp. 522-529, 24th January 2014.	2014	2.393	5.993
4	A. Bogojeska, S. Filiposka, I. Mishkovski, L. Kocarev	Observing Dynamical Processes in Multiplex Networks by Using Edge Correlation	Int.J.Comp.Syst.Sci. vol.3(1), pp.107-112, 31 December 2013	2013	0	3.6
5	S. Filiposka, I. Mishkovski	Smartphone User's Traffic Characteristics and Modelling	Transactions on Networks and Communications, Vol 1, No. 1, December 2013.	2013	0	5.4
6	S. Filiposka, I. Mishkovski, B. Taslamichevska-Trajkoska	Terrain Details Effect on Connectivity in Ad hoc Wireless Networks	Communications and Network, Vol.5 No.2B, May 2013.	2013	0	4.8
7	A. Kanevce, I. Mishkovski, L. Kocarev	Modeling long-term dynamical evolution of Southeast European power transmission system	Energy, Volume 57, 1 August 2013, Pages 116-124	2013	3.651	8.451
ВКУПНО						39,088

Дел од монографија објавен во странство					
Реден број	Автори	Наслов	Списание	Година	Поени
1	M. Biey, F. Corinto, I. Mishkovski, M. Righero	Synchronization in Complex Networks: Properties and Tools, 01/2013; ISBN: 978-3-642-33358-3	In book: Consensus and Synchronization in Complex Networks, Chapter: Chapter 5: Synchronization in Complex Networks: Properties and Tools, Publisher: Springer-Verlag	2013	3.6
ВКУПНО					3,6

Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор					
Реден број	Автори	Наслов	Конференција	Година	Поени
1	Ruohonen, J., Scepanovic, S., Hyrnsalmi, S., Mishkovski, I., Aura, T., Leppänen, V.	Correlating file-based malware graphs against the empirical ground truth of DNS graphs	In Proceedings of the 10th European Conference on Software Architecture Workshops (p. 30). ACM	2016	1.8
2	Ruohonen, J., Hyrnsalmi, S., Mishkovski, I., Aura, T., & Leppänen, V.	The Black Mark Beside My Name Server: Exploring the Importance of Name Server IP Addresses in Malware DNS Graphs	In Future Internet of Things and Cloud Workshops (FiCloudW), IEEE International Conference on (pp. 264-269). IEEE.	2016	1.8
3	Ruohonen, J., Scepanovic, S., Hyrnsalmi, S.	A Post-Mortem Empirical Investigation of the Popularity and	Proceedings of the European Intelligence and Security Informatics Conference	2016	1.8

	,Mishkovski, I.,Aura, T.,Leppänen, V.	Distribution of Malware Files in the Contemporary Web-Facing Internet	(EISIC 2016), At Uppsala, Sweden. August 2016		
4	D. Zdravkovski,I. Mishkovski	Methodology for migration of desktop-based applications to the cloud	ICT Innovations 2016	2016	2.7
5	S. Filiposka,E. Velichkovska,V. Popovski ,Mishkovski, I.	CROSS-SECTORAL ANALYSIS USING MOBILE COMMUNICATION TRACES	Proceedings of the International Conference on Theory and Practice in Modern Computing, July 2015	2015	1.8
6	Mishkovski, I.,Scepanovic, S.,Klandev, I.	Creating Resilience Using Twitter Data	International Conference on Big Data, Knowledge and Control Systems Engineering - BdKCSE'2015, 5-6 November, Sofia, R. Bulgaria.	2015	2.4
7	S. Ivanov,I. Mishkovski	Data Backup and Archiving with Enterprise Storage Systems	Proceedings of the 7th International Conference ICT Innovations 2015, October 2015, Ohrid, R. Macedonia	2015	2.7
8	D. Petkovski,I. Mishkovski	Parallel Implementation of the Modified Subset Sum Problem in OpenCL	Proceedings of the 7th International Conference ICT Innovations 2015, October 2015, Ohrid, R. Macedonia	2015	2.7
9	Z. Ristovski,I. Mishkovski,S. Gramatikov,S. Filiposka	Parallel Implementation of the Modified Subset Sum Problem in CUDA	22nd Telecommunication Forum TELFOR 2014, November 2014, Belgrade, Serbia.	2014	1.8
10	K. Mishev,V. Nikolovski,I. Mishkovski	Smart, Personalized and Social IPTV based on currently provided infrastructure	Proceedings of the 6th International Conference ICT Innovations 2014, September 2014, Ohrid, R. Macedonia	2014	2.4
11	M. Mirchev,I. Mishkovski,F. Corinto,L. Kocarev	MEMRISTIVE NETWORKS OF CHUA'S CIRCUITS	Proceedings of ICCSA 2014 Normandie University, Le Havre, France - June 23-26, 2014.	2014	1.8
12	L. Dzinevski,I. Mishkovski,S. Filiposka,D. Trajanov	Wireless Ad Hoc Network Simulation in Cloud Environment	Conference: 5-th Proceedings of the Small Systems Simulation Symposium (SSSS 2014), 12-14 February 2014, Nish, Serbia.	2014	1.8
13	A. Bogojeska,S. Filiposka,I. Mishkovski,L. Kocarev	The Link Between Consensus and Edge Correlation in Multiplex Networks	Net-Works 2013, Madrid, Spain, 11-13 December 2013.	2013	1.8
14	A. Bogojeska,S. Filiposka,I. Mishkovski,L. Kocarev	On opinion formation and synchronization in multiplex networks	TELFOR 2013, Belgrade, Serbia.	2013	1.8
15	L. Dzinevski,S. Filiposka,D. Trajanov,I. Mishkovski	GPU performance impact of the Durkin's	TELFOR 2013, Belgrade, Serbia.	2013	1.8

		radio propagation algorithm			
16	A. Bogojeska, I. Mishkovski	Enhanced consensus in state-dependent networks	NetSci 2013.	2013	2.7
17	S. Stojanova, L. Dzinevski, I. Mishkovski, S. Filiposka, D. Trajanov	Micro-benchmarking NS-2 and NS-3 Network Simulators Using the Terrain Aware Radio Propagation Extension	ICIST 2013 - International Conference on Internet Society Technology; 03/2013	2013	1.8
18	I. Mishkovski	, Hierarchy and Vulnerability of Complex Networks	ICT Innovations 2013, 2013	2013	3
19	S. Gramatikov, F. Jaureguizar, I. Mishkovski, J. Carbera, N. Garcia	P2P Assisted Streaming for Low Popularity VoD Contents	ICT Innovations 2012, Ohrid, Macedonia, September 2012.	2012	1.8
20	F. Doko, I. Mishkovski, S. Filiposka	Integrated Business Collaboration in the Cloud	XX Telekomunikacioni forum TELFOR 2012.	2012	2.4
21	Igor Mishkovski, Miroslav Mirchev, Fernando Corinto, Mario Biey	Synchronization Analysis of Networks of Identical and Nearly Identical Chua's Oscillators	IEEE International Symposium on Circuits and Systems, ISCAS2012, COEX, Seoul, Korea, May 2012.	2012	1.8
ВКУПНО					44,400

Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир					
Реден број	Автори	Наслов	Конференција	Година	Поени
1	I. Mishkovski, D. Trajanov, K. Mishev	Social Innovation Use Cases - Tools for environment protection	"ICT in Agribusiness", 25 - 26.11.2015	2015	1.8
2	V. Nikolovski, R. Stojanov, I. Mishkovski, I. Chorbev, G. Madzarov	Educational Data Mining: Case Study for Predicting Student Dropout in Higher Education	12th International Conference on Informatics and Information Technologies, April 2015, Bitola, R. Macedonia.	2015	1.2
3	M. Piperkoski, I. Mishkovski	SDN Controller: Where to Drop the Pin	12th International Conference on Informatics and Information Technologies, April 2015, Bitola, R. Macedonia.	2015	1.8

4	Mishkovski, I., Basnarkov, L., Kocarev, L., Ilchev, S., Andreev, R.	Big Data Platform for Monitoring Indoor Working Conditions and Outdoor Environment	International Conference on Big Data, Knowledge and Control Systems Engineering - BdKCSE'2014, 5 November, Sofia, R. Bulgaria.	2014	1.2
5	N. Shipka, I. Mishkovski	Overview of Software Defined Networking	11th International Conference on Informatics and Information Technologies, April 2014,	2014	1.8
6	P. Lameski, I. Mishkovski, S. Filiposka, D. Trajanov, L. Dzinevski	COMPARISON OF RECTANGULAR MATRIX MULTIPLICATION WITH AND WITHOUT BORDER CONDITIONS	The 10th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT 2013)	2013	1.2
7	V. Popovski, B. Kostadinov, R. Stojanov, I. Mishkovski, D. Trajanov	WEB-BASED DISASTER AND CRISIS MANAGEMENT SYSTEM	The 10th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT 2013)	2013	1.2
ВКУПНО					10,200

Учество на научно/стручно собир со реферат (усна презентација)					
Реден број	Автори	Наслов	Конференција	Година	Поени
1	D. Zdravkovski, I. Mishkovski	Methodology for migration of desktop-based applications to the cloud	ICT Innovations 2016	2016	1,000
2	I. Mishkovski, D. Trajanov, K. Mishev	Social Innovation Use Cases - Tools for environment protection	"ICT in Agribusiness", 25 - 26.11.2015	2015	1,000
3	S. Filiposka, E. Velichkovska, V. Popovski, Mishkovski, I.	CROSS-SECTORAL ANALYSIS USING MOBILE COMMUNICATION TRACES	Proceedings of the International Conference on Theory and Practice in Modern Computing, July 2015	2015	1,000
4	Mishkovski, I., Scepanovic, S., Klandev, I.	Creating Resilience Using Twitter Data	International Conference on Big Data, Knowledge and Control Systems Engineering - BdKCSE'2015, 5-6 November, Sofia, R. Bulgaria.	2015	1,000
5	Z. Ristovski, I. Mishkovski, S. Gramatikov, S. Filiposka	Parallel Implementation of the Modified Subset Sum Problem in CUDA	22nd Telecommunication Forum TELFOR 2014, November 2014, Belgrade, Serbia.	2014	1,000

6	L. Dzinevski,S. Filiposka,D. Trajanov,I. Mishkovski	GPU performance impact of the Durkin's radio propagation algorithm	TELFOR 2013, Belgrade, Serbia.	2013	1,000
7	I. Mishkovski	, Hierarchy and Vulnerability of Complex Networks	ICT Innovations 2013, 2013	2013	1,000
ВКУПНО					7,000

Ментор на магистерска работа				
Ред. бр.	Кандидат	Наслов	Година	Поени
1	Миле Пиперкоски	Примена на мрежна виртуелизација и софтверски дефинирани мрежи во податочни центри и споредба со традиционалните мрежи	2013	1,000
2	Емилија Филипоска Величковска	Користење на податоци од мобилни телефони за одредување на мобилната динамика и навиките на корисниците	2015	1,000
3	Христина Петровска	Имплементација на стратегијата за трансфер на сообраќај и SEO ефектите при ребрендирање и промена на домен	2016	1,000
4	Ирина Трајановска	Анализа на големи податоци од мобилни оператори и нивна корелација со отворени податоци	2016	1,000
5	Славјан Иванов	Заштита и архивирање со напредни системи за складирање податоци	2016	1,000
6	Душан Петковски	Семантичка анализа на медиумите преку корелација на ентитети и реакции на социјалните мрежи	2016	1,000
7	Ивана Мазневска	Платформа за анализа на податоци добиени од програма за културна размена	2017	1,000
ВКУПНО				7,000

Учество во национални научни проекти					
Ред. бр.	Финансиран	Проект	Период на траење	Позиција	Поени
1	ФИНКИ	Ширење на влијанија во мултиплекс мрежи	2016-2017	раководител	6,00

2	ФИНКИ	Креирање на кибер-физички модели преку анализа на големи податоци добиени од дронови и сензори	2015-2016	раководител	6,00
3	ФИНКИ	Оптимален стриминг на Рег-асистирано видео на барање во менаџирани мрежи	2014-2015	учесник	3,00
4	ФИНКИ	Употреба на големи и отворени податоци како прокси социо-економски индикатори	2014-2015	раководител	6,00
5	ФИНКИ	Методи за податочна рударење на масивни и структурирани податоци	2013-2014	учесник	3,00
6	ФИНКИ	Моделирање и анализа на динамички процеси во сложени и мултиплекс мрежи	2013-2014	раководител	6,00
7	ФИНКИ	Моделирање на мрежен сообраќај	2012-2013	учесник	3,00
8	ФИНКИ	Споделување на информации во хетерогени мрежи	2012-2013	раководител	6,00
ВКУПНО					39,00

Учество во меѓународни научни проекти					
Ред. бр.	Финансиран	Проект	Период на Трасење	Позиција	Поени
1	MASA and BAN	Communication Analysis of Heterogeneous Wireless Networks, regional project between Macedonia and Bulgaria, in collaboration with MASA and BAN,	2014-2016	учесник	5,00
2	ЕУ	EUROWEB- European Research and education collaboration with WEstern Balkans, Erasmus Mundus External Cooperation Window, Financed by EU	2011 – 2015	учесник	5,00
3	Swedish Council for Higher Education	Linnaeus-Palme cooperation project between FINKI at UKIM and School of Innovation, design and engineering at Mälardalen University, Financed by Swedish Council for Higher Education	2014 – 2015	учесник	5,00
ВКУПНО					15,00

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Учество во промотивни активности на фкултетот		
Ред. Бр.	Активност	Поени
1	Презентации во училишта низ Македонија (2013, 2014) 2*0.5	1,0
2	Отворен ден на ФИНКИ (2013, 2016) 2*0.5	1,0
ВКУПНО		2,0

Дизајн или изработка на информациски систем				
Ред . бр.	Име на проектот	Период на траење	Позиција	Поени
1	Regional Network of Biodiversity Related CSOs in the SEE region (BioNET) - Development of Biodiversity Related Smartphone Application, Financed by GIZ	2017	координатор	1,0
2	Using Big Data Analysis for Proxy Indicators for Economical Development, in collaboration with UNDP, 2014	2014-2015	координатор	1,0
3	Facebook Game for sustainable and eco-production of apples in the region of Lake Prespa, in collaboration with UNDP	2014-2015	координатор	1,0
4	Disaster and Climate Risks Assessment - Development and Installation of Software Application for Smart Phones on Disaster Risk Reduction, project number: 00078215 in collaboration with UNDP, 2012, project coordinator.	2012-2013	координатор	1,0
ВКУПНО				4,0

Изработка на нов софтверски пакет				
Ред . бр.	Име на софтверскиот пакет	Период на траење	Позиција	Поени
1	Strengthening Disaster Resilience of at Risk Municipalities in Kosovo - DEVELOPMENT	2012-2013	координатор	2,0

	AND INSTALLATION OF SOFTWARE APPLICATION FOR SMART PHONES ON DISASTER RISK REDUCTION, project number: 00082466 in collaboration with UNDP Kosovo, 2012, project coordinator			
			ВКУПНО	2,0

Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир				
Ред. бр.	Име на научен/стручен собир	Година	Место	Поени
1	Член на организациски одбор на 10th Conference on Informatics and Information Technology with International Participation (CIIT 2013)	2013	Битола	0,5
2	Член на програмски одбор на 11th Conference on Informatics and Information Technology with International Participation (CIIT 2014)	2014	Битола	0,5
3	Член на програмски одбор на 12th Conference on Informatics and Information Technology with International Participation (CIIT 2015)	2015	Битола	0,5
4	Член на програмски одбор на 13th Conference on Informatics and Information Technology with International Participation (CIIT 2016)	2016	Битола	0,5
5	Член на програмски одбор на 14th Conference on Informatics and Information Technology with International Participation (CIIT 2017)	2017	Битола	0,5
			ВКУПНО	2,5

Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир				
Ред. бр.	Име на научен/стручен собир	Година	Место	Поени
1	Член на програмски одбор на 5th Conference for Information and Communication Technologies, ICT Innovations 2013, Охрид, 2013	2013	Охрид	1,0
2	Член на програмски одбор на 6th Conference for Information and Communication Technologies, ICT Innovations 2014, Охрид, 2014	2014	Охрид	1,0
3	Член на програмски одбор на 7th Conference for Information and Communication Technologies, ICT Innovations 2014, Охрид, 2015	2015	Охрид	1,0
4	Член на програмски одбор на 8th Conference for Information and Communication Technologies, ICT Innovations 2014, Охрид, 2016	2016	Охрид	1,0

	ВКУПНО	4,0

Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект				
Ред. бр.	Проект	Година	Донатор	Поени
1	MENTOR (Making Entrepreneurs in New and emerging Technological fields in the crOss border - Interreg IPA CBC (GR-MK)	2016	Европска комисија	1,0
2	Multi-country E2B Start-ups: European Hub for Technology, Expertise, Resource and Connections во рамки на програмата Erasmus+ во рамки на акцијата: Strategic Partnership, 2014	2014	Европска комисија	1,0
3	Gamification of Education: Towards Eco-friendly and Greener Youth во рамки на програмата Erasmus+ во рамки на акцијата: Strategic Partnership, 2014	2014	Европска комисија	1,0
4	"Smart Advice for Citizens to feel more secure and to improve general emergency resilience", Small or medium-scale focused research project (STREP), Call identifier: FP7-ICT-2013-EU-Brazil, 2013	2013	Европска комисија	1,0
ВКУПНО				4,0

Член на факултетски комитет		
Ред. бр.	Комитет	Поени
1	Комитет за уписи 2015/2016	0,5
2	Комитет за самоевалуација	0,5
ВКУПНО		1,0

Член на комитет за избор во звање		
Ред. бр.	Комитет	Поени
1	Комитет за избор во звање-доцент (Мирослав Мирчев)	0,2
ВКУПНО		0,2

Раководител на внатрешни организациони единици		
Ред. бр.	Единица	Поени
1	Центар за кариера	3,0
ВКУПНО		3,0

Раководител на постдипломски студии		
Ред. бр.	Програма	Поени
1	Систем во чип	2,0
ВКУПНО		2,0

Студиски престој			
Ред. бр.	Универзитет	Период	Поени
1	Универзитет „Аалто“ во Еспоо, Финска	Мај-јуни 2014	0,5
2	Универзитет „Аалто“ во Еспоо, Финска	Јануари-Јуни 2016	1,0
ВКУПНО			1,5

Членство во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувачка дејност (FP7, COST, ICGEB, IEAE и сл.)					
Ред. бр.	Организација	Проект	Период на траење	Позиција	Поени
1	EY/COST	COST Action CA16111 COST Association International Ethnic and Immigrant Minorities' Survey Data Network	2017-2021	член	2,00
2	EY/COST	COST Action IC1404 Information And Communication Technologies Multi-Paradigm Modelling for Cyber-Physical Systems (MPM4CPS)	2014-2018	член	2,00
3	EY/COST	COST Action IC1401 Information And Communication Technologies Memristors - Devices, Models, Circuits, Systems and Applications (MemoCiS)	2014-2018	член	2,00

4	EY/COST	COST Action TD1307 Trans-Domain Proposal European Model Reduction Network (EU-MORNET)	2014-2018	член	2,00
ВКУПНО					8,00

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

10. Проф. д-р Љупчо Коцарев, с.р.

11. Проф. д-р Димитар Трајанов, с.р.

12. Проф. д-р Соња Филипоска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ПО ПРЕДМЕТИТЕ: АТЛЕТИКА, ТЕОРИЈА И МЕТОДИКА НА АТЛЕТИКА, ФИЗИЧКА ПОДГОТОВКА НА АТЛЕТИКАТА, ТЕХНИКА И ТАКТИКА НА АТЛЕТИКА, ПЕДАГОШКА ПРАКСА СО ИЗРАБОТКА НА ДИПЛОМСКА РАБОТА ВО АТЛЕТИКАТА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, дел. бр. 0201-360/2 од 16. 3. 2017 година, формирана е Рецензентска комисија за избор на наставник по предметите: атлетика, теорија и методика на атлетиката, физичка подготовка на атлетиката, техника и тактика на атлетиката и педагошка пракса со изработка на дипломска работа во атлетиката, во состав: проф. д-р Зоран Радиќ – претседател, проф. д-р Војо Настевски – член и проф. д-р Александар Туфекчиевски - член.

Врз основа на распишаниот конкурс и приложениот материјал, Комисијата на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци за кандидатот

На конкурсот објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 7. III 2017 година, се пријавил еден кандидат, Александар Симеонов.

Александар Симеонов е роден во Скопје, на 22. II 1975 година.

Основно образование завршил во Скопје во ОУ „Моша Пијаде“, а средно образование завршил во гимназијата „Кочо Рацин“ во Скопје.

По завршувањето на средното училиште, конкурирал на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, на кој мошне успешно го положил практичниот и теоретскиот дел од приемниот испит. На Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, испитите ги завршил со просечна оценка 8,14, предметот атлетика го положил со оценка 10,00, а дипломската работа која исто така му е од предметот атлетика на тема „Биомеханичка анализа на фрлањето ѓуле со рационална техника кај македонскиот рекордер Илов Сашо“, ја одбрал со оценка 10,00 на 25. 12. 1998 година.

Од 2000 до 2003 година работел како соработник по предметот атлетика. Во овој период студирал на постдипломските студии на Факултетот за физичко

образование, спорт и здравје, кои ги завршил со просечна оценка 9,16. На 29. 12. 2005 година го одбрал магистерскиот труд под наслов: ВЛИЈАНИЕТО НА НЕКОИ МОРФОЛОШКИ КАРАКТЕРИСТИКИ И МОТОРНИ СПОСОБНОСТИ ВРЗ УСПЕШНОСТА ВО АТЛЕТСКИОТ ПЕТТОБОЈ КАЈ СТУДЕНТИТЕ ОД ВТОРА ГОДИНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА ВО СКОПЈЕ.

На 23. 3. 2011 година ја одбрал докторската дисертација на тема: КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА И СТРУКТУРА НА МОРФОЛОШКИОТ, БАЗИЧНИОТ И СПЕЦИФИЧНИОТ МОТОРЕН ПРОСТОР КАЈ СТУДЕНТИ ОД ВТОРА ГОДИНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА ВО СКОПЈЕ, ПРЕКУ ПОСТИГНУВАЊАТА ВО АТЛЕТСКИОТ ПЕТТОБОЈ.

Спортска и педагошка дејност

Александар Симеонов поседува одредени психомоторни способности кои му овозможија успешно да го заврши Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, на кој се бара поседување на сестрани психомоторни способности поради изучувањето на многу спортови со различни техники на изведба.

Напоредно со студирањето членува и се натпреварува за АК „Работнички“ – Скопје, и тоа во повеќе атлетски дисциплини во кои придонесува да се освојат битни бодови за клубот во финалните натпревари кои овозможуваат освојување на првото место на државните натпревари.

Покрај тоа што активно се занимава со атлетскиот спорт, како педагог со млади категории атлетичари, во Атлетската федерација на Македонија е претседател на судиската комисија, без која не може да се одржи ниту еден атлетски натпревар.

Како претседател на судиската комисија при АФМ активно присуствува на семинари организирани од Светската атлетска федерација (IAAF) во Москва од 19 до 25. 3. 2012 година, каде што се здобил со диплома од прво ниво (Level I – LECTURE). Од 2. до 9. 9. 2013 година учествувал на семинарот во Лисабон, организиран од Светската атлетска федерација на кој успешно го положил испитот и се здобил со диплома Technical Officials – Level II и е првиот македонски меѓународен делегат за атлетски натпревари. На Европскиот Куп на 10000м. одржан во Скопје на 7. VI 2014 година бил назначен за Директор на натпреварот и Главен судија (Referee).

Стручно-научна апликативна активност

Александар Симеонов, покрај вршењето на практичната и теоретската работа на предметите од областа на атлетиката, работи и на изработка на научни и стручни трудови од кои најголем дел се објавени во научни списанија во други земји. Од реизборот има изработено 22 научен и стручен труд, како и книгата “Атлетика – методика”. Трудовите се реализирани со предметниот професор со кого практично и теоретски ги анализира проблемите во атлетскиот спорт, како

што се врвниот спорт во Република Македонија и во светот, атлетиката во основните и средните училишта и, секако, кај студентите на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје.

1. Симеонов, А., Радиќ, З., Раковиќ, А. (2012) „Компаративна анализа структуре морфолошког, базичног и специфично моторног простора код студената друге године Факултета за физичку културу у Скопљу у дисциплини бацање кугле“, ФИС Комуникације, Ниш, (73-77).

2. Simeonov, A., Radich, Z., Rakovich, A. (2012), „TEHNIQUE FOR WALKING AND RUNNING WITH PROGRESSION METHODOLOGY AND TECHNIQUE" p.p. Resarch education, sport and health. International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health. Skopje. (PESH). Vol 1 No 1. (49-52).

3. Ćilik. I., Pupiš, M., Raković, A., Radić, Z., Simeonov, A., Pavlović, R. (2012). „RESPONSE TO TRAINING LOAD IN MESOCYCLE OF THE ATHLETES IN ATHLETIC SPRINTS". Research in the physical education, sport and health. International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje. (PESH), Vol 1 No, (43 – 49).

4. Pavlović, R., Raković, A., Radić, Z., Simeonov, A., (2012). „EFFECTS OF THE TRAINING MICROCYLE ON THE SUCCESS IN MARATHON". Research in the physical education, sport and health. International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje. (PESH). Vol 1 No 2, (97 – 104).

5. Pavlović, R., Simeonov, A., Radić, Z. (2013). „DIFFERENCES BETWEEN THE STUDENTS AND ATHLETES – JUNIORS IN SPACE SPEED AND ENDURANCE". Research in the physical education, sport and health. International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje. (PESH). Vol 2 No 1. (65 – 72).

6. Simeonov, A., Radić, Z., Slavcev, A., Raković, A. (2013). „RELATIONS OF CERTAIN MOTOR ABILITIES TO THE GRADES ACCORDING TO THE RESULTS ACHIEVED". International conference „Track and Field Athletics and Science". Меѓународна научна конференција по Лека Атлетика – Софија, (66 – 70).

7. Pavlović, R., Raković, A., Simeonov, A., Radić, Z., Pirsl, D. (2013). „MORPHOLOGICAL STATUS OF FEMALE ATHLETES IN THROWING DISCIPLINES AT THE OLYMPIC GAMES IN BEIJING". Research in the physical education, sport and health. International Journal of Scientific Issues in Physical Education, sport and Health. Skopje. (PESH). Vol 2 No 2. (113 – 119).

8. Pavlović, R., Simeonov, A., Radić, Z., Raković, A., Idrizović, K., Tošić, J. (2013). „DIFFERENCES IN ANTHROPOLOGICAL SPACE OF JUMPERS FINALISTS OF THE BEIJING OLIMPICS". Research in the physical education, sport and health. International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health. Skopje. (PESH). Vol 2 No 2. (63 – 71).

9. Pavlović, R., Simeonov, A., Idrizović, K., Pupish, M., Raković, A., Bošnjak, G. (2013). „DIFFERENCES IN MORPHOLOGICAL SPACE OF THROWERS FINALISTS

OF THE BEIJING OLYMPICS". *Acta Kinesiologica* 7 (2013) 2, 52 – 57. International Scientific Journal of Kinesiology.

10. Pavlović, R., Simeonov, A., Radić, Z., Idrizović, K. (2014). „TREND OF THE CHANGE OF THE ANTHROPOMETRIC CHARACTERISTICS OF STUDENTS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT IN THE PERIOD FROM 2008 TO 2012". Research in the physical education, sport and health. International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health. Skopje. (PESH). Vol 3 No 1. (307 – 315).

11. Simeonov, A., Radić, Z., Raković, A. (2014) „THE INFLUENCE OF SOME MOTOR VARIABLES ON THE POINT CRITERIA". Research in the physical education, sport and health. International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health. Skopje. (PESH). Vol 3 No 1. (371 – 374).

12. Pavlović, R., Idrizović, K., Raković, A., Stanković, D., Simeonov, A., Vrcić, M. (2014). „DIFFERENCES IN MORPHOLOGICAL STATUS AND RESULT SUCCESS AND SPORT FROM DIFFERENT BACKGROUNDS". *Acta Kinesiologica* 8 (2014) 2. 65 – 71. International Scientific Journal of Kinesiology.

13. Raković, A., Savanović, V., Stanković, D., Pavlović, R., Simeonov, A., Petković, E. (2015). „ANALYSIS OF THE ELITE ATHLETES SOMATOTYPES". *Acta Kinesiologica* 9 (2015). Suppl. 1 (47 – 53). International Scientific Journal of Kinesiology.

14. Raković, A., Mladenović, D., Stanković, D., Pavlović, R., Pirs, D., Simeonov, A., Radić, Z. (2015). „RUNNING TRAINING OF TRIATHLETES". Research in the physical education, sport and health. International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health. Skopje. (PESH). Vol 4 No 1, pp. (135 – 142).

15. Simeonov, A., Radić, Z., Iseni, A. (2015). „IMPACT OF SPECIFIC – MOTOR VARIABLES ON THE 100 METERS SPRINT WITH STUDENTS FROM 14 YEARS". Research in the physical education, sport and health. International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health. Skopje. (PESH). Vol 4 No 2 pp. (135 – 138).

16. Simeonov, A., Radić, Z., Raković, A., Iseni, A. (2016). „COMPARATIVE ANALYSIS AND STRUCTURE OF THE MORPHOLOGICAL, BASIC AND SPECIFIC MOTOR STRUCTURE OF THE STUDENTS IN THEIR SECOND YEAR OF STUDIES AT THE FACULTY OF PHYSICAL EDUCATION IN THE DISCIPLINE OF SHOT PUT". Research in the physical education, sport and health. International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health. Skopje. (PESH). Vol 5 No 2, pp. (107 – 110).

17. Simeonov, A., Radić, Z., Iseni, A., Raković, A., Pavlović, R. (2016). „BIOMECHANICAL AND KINEMATIC ANALYSIS OF SPIRE THROWING PERFORMED BY THE MACEDONIAN RECORD HOLDER DEJAN ANGELOVSKI". *Acta Kinesiologica* 10 (2016) 1 (38 – 34).

18. Pavlović, R., Pupiš, M., Simeonov, A., Borovčanin, S., Curović, M. (2016). „FACTOR STRUCTURE ALL-AROUND OF STUDENTS THE PHYSICAL

EDUCATION AND SPORTS". International Slovak Journal of Sport Science (2016) vol. 1 no 2 (28 – 41).

19. Радик, З, Симеонов, А. (2014). „МЕТОДСКА ПОСТАПКА ЗА ОБУЧУВАЊЕ НА АТЛЕТСКАТА ДИСЦИПЛИНА – НИЗОК СТАРТ". Стручно списание за физичко образование, спорт и здравје. КОНДИЦИЈА, Година 1, бр. 1 (45 – 51).

20. Симеонов, А., Радик, З. (2015). „БИОМЕХАНИЧКА АНАЛИЗА НА ФРЛАЊЕ ДИСК". Стручно списание за физичко образование, спорт и здравје. КОНДИЦИЈА, Година 2, бр. 2 (55 – 59).

21. Симеонов, А., Радик, З. (2016). „МЕТОДСКА ПОСТАПКА ЗА ОБУЧУВАЊЕ НА АТЛЕТСКАТА ДИСЦИПЛИНА – ТРЧАЊЕ ПРЕКУ ПРЕЧКИ". Стручно списание за физичко образование, спорт и здравје. КОНДИЦИЈА, Година 3, бр. 4 (64 – 72).

22. Симеонов, А., Радик, З. (2016). „МЕТОДСКА ПОСТАПКА ЗА ОБУЧУВАЊЕ НА АТЛЕТСКАТА ДИСЦИПЛИНА ТРЧАЊЕ ФРЛАЊЕ НА ЃУЛЕ - РОТАЦИОНА ТЕХНИКА". Стручно списание за физичко образование, спорт и здравје. КОНДИЦИЈА, Година 3, бр. 5 (76 – 81).

Издадени учебници

1. Радик З., Симеонов, А. : АТЛЕТИКА – МЕТОДИКА, (2013). Алком – Доел, Скопје.

Оценка за самоевалуација

Александар Симеонов, насловен доцент по предметите: атлетика, теорија и методика на атлетиката, физичка подготовка на атлетиката, техника и тактика на атлетиката и педагошка пракса со изработка на дипломска работа во атлетиката, позитивно е оценет за наставно-образовната дејност од анонимно спроведената анкета за самоевалуација од студентите на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје при УКИМ во Скопје.

Заклучок и предлог

Поаѓајќи од изнесеното, ценејќи ја севкупната активност како студент, соработник, стручните и научните способности за предметот, неговите морално-етички квалитети, доктор по кинезиологија, заинтересираноста за научно истражувачка работа во областа на атлетиката и неговата желба за понатамошно усовршување во областа на кинезиологијата, Комисијата, со задоволство, на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје му предлага Александар Симеонов да биде избран за НАСЛОВЕН ВОНПРЕДЕН професор по предметите: атлетика, теорија и методика на атлетиката, физичка подготовка на атлетиката, техника и тактика на атлетиката и педагошка пракса со изработка на дипломска работа во атлетиката.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Зоран Радиќ, претседател, с.р.

Проф. д-р Војо Настевски, член, с.р.

Проф. д-р Александар Туфекчиевски, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:** Александар Мирче Симеонов**Институција:** Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Факултет за физичко образование, спорт и здравје - Скопје**Научна област:** ПРИМЕНЕТА КИНЕЗИОЛОГИЈА

анекс 2

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на настава	
2.	- од прв циклус	24,4
3.	- одржување на теренска настава	8,40
4.	- одржување на вежби (практична настава)	21,60
5.	- консултации со студенти	2,48
6.	-член на комисија за оцена или одбрана на дипломска	3,6
7.	-позитивно рецензиран универзитетски учебник - коавтор	6
	ВКУПНО	66,48

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност: научноистражувачка	Поени
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно - научно списание со меѓународен уредувачки одбор	
1.	Радик, З., Симеонов, А. и Ракович, А. (2012). “Компаративна анализа структуре морфолошког, базичног и специфичног моторног простора код студената друге године Факултета за физичкоу культуру у Скопљу у дисциплини бацање кугле”. <i>ФИС – Комуникације, Ниш, (73-77)</i> .	3,60
2.	Simeonov, A., Radic, Z., & Rakovic, A. (2012). “TECHNIQUE FOR WALKING AND RUNNING WITH PROGRESSION METHODOLOGY AND TECHNIQUE” p.p. <i>Research in the physical education, sport and health, International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje, (PESH), Vol_1_No_1, (49-52)</i> .	2,40
3.	Čillík, I., Pupiš, M., Raković, A., Radić, Z., Simeonov, A. & Pavlović, R. (2012). “RESPONSE TO TRAINING LOAD IN MESOCYCLE OF THE ATHLETES IN ATHLETIC SPRINTS”. <i>Research in the physical education, sport and health, International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje, (PESH), Vol_1_No_2, (43-49)</i> .	2,40
4.	Pavlović, R., Raković, A., Simeonov, A. & Radić, Z. (2012). “EFFECTS OF THE TRAINING MICROCYCLE ON THE SUCCESS IN MARATHON”. <i>Research in the physical education, sport and health, International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje, (PESH), Vol_1_No_2, (97-104)</i> .	2,40
5.	Pavlović, R., Simeonov, A. & Radic, Z. (2013). “DIFFERENCES BETWEEN THE STUDENTS AND ATHLETES-JUNIORS IN SPACE SPEED AND ENDURANCE”. <i>Research in the physical education, sport and health, International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje, (PESH), Vol_2_No_1, (65-72)</i> .	2,40

6.	Pavlović, R., Simeonov, A. , Radić, Z., Raković, A., Idrizović, K. & Tošić, J. (2013). "DIFFERENCES IN ANTHROPOLOGICAL SPACE OF JUMPERS FINALISTS OF THE BEIJING OLYMPICS." <i>Research in the physical education, sport and health, International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje, (PESH), Vol_2_No_2, (63-71).</i>	2,40
7.	Ratko Pavlović, Aleksandar Simeonov , Zoran Radic, Kemal Idrizović, Martin Pupiš, Aleksandar Raković and Goran Bošnjak (2013). "DIFFERENCES IN MORPHOLOGICAL SPACE OF THROWERS FINALISTS OF THE BEIJING OLYMPICS." <i>Acta Kinesiologica 7 (2013) 2: 52 - 57. International Scientific Journal of Kinesiology.</i>	4,0
8.	Ratko Pavlović, Kemal Idrizović, Aleksandar Raković, Daniel Stanković, Aleksandar Simeonov and Mensur Vrcić (2014). "DIFFERENCES IN MORPHOLOGICAL STATUS AND RESULT SUCCESS OF SHOT-PUT BETWEEN STUDENTS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT FROM DIFFERENT BACKGROUNDS." <i>Acta Kinesiologica 8 (2014) 2: 65 - 71. International Scientific Journal of Kinesiology</i>	4,0
9.	Pavlovic, R., Rakovic, A., Simeonov A. , Radic, Z. & PirsI, D. (2013). „MORPHOLOGICAL STATUS OF FEMALE ATHLETES IN THROWING DISCIPLINES AT THE OLYMPIC GAMES IN BEIJING“. <i>Research in the physical education, sport and health, International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje, (PESH), Vol_2_No_2, (113-119).</i>	2,40
10.	Pavlović, R., Simeonov, A. , Radić, Z., Raković, A. & Idrizović, K. (2014). "TREND OF THE CHANGE OF THE ANTHROPOMETRIC CHARACTERISTICS OF STUDENTS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT IN THE PERIOD FROM 2008 TO 2012." <i>Research in the physical education, sport and health, International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje, (PESH), Vol_3_No_1, (307-315).</i>	2,40
11.	Simeonov, A. , Radic, Z. & Raković, A. (2014). "THE INFLUENCE OF SOME MOTOR VARIABLES ON THE POINT CRITERIA." <i>Research in the physical education, sport and health, International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje, (PESH), Vol_3_No_1, (371-374).</i>	2,40

12.	Aleksandar Rakovic, Darko Mladenovic, Danijel Stankovic, Ratko Pavlovic, Danica PirsI, Zoran Radich, Aleksandar Simeonov (2015). "RUNNING TRAINING OF TRIATHLETES." <i>Research in the physical education, sport and health, International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje, (PESH), Vol_4_No_1, pp.(135-142).</i>	2,40
13.	Aleksandar Simeonov , Zoran Radic, Astrit Iseni (2015). "IMPACT OF SPECIFIC - MOTOR VARIABLES ON THE 100 METERS SPRINT WITH SUDENTS FROM 14 YEARS." <i>Research in the physical education, sport and health, International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje, (PESH), Vol_4_No_2, pp.(135-138).</i>	2,40
14.	Zoran Radich, Aleksandar Simeonov , Aleksandar Rakovich, Astrit Iseni (2016). "COMPARATIVE ANALYSIS AND STRUCTURE OF THE MORPHOLOGICAL, BASIC AND SPECIFIC MOTOR STRUCTURE OF THE STUDENTS IN THEIR SECOND YEAR OF STUDIES AT THE FACULTY OF PHYSICAL EDUCATION IN THE DISCIPLINE OF SHOT PUT." <i>Research in the physical education, sport and health, International Journal of Scientific Issues in Physical Education, Sport and Health, Skopje, (PESH), Vol_5_No_2, pp.(107-110).</i>	2,40
15.	Simeonov, A. , Radic, Z., Slavcev, A. & Rakovic, A. (2013). "RELATIONS OF CERTAIN MOTOR ABILITIES TO THE GRADES ACCORDING TO THE RESULTS ACHIEVED". <i>Internacional conference "Track and Field Athletics and Science" Международна научна конференција по Лека Атлетика- Софија, (66-70).</i>	3,60
16.	Aleksandar Raković, Vladimir Savanović, Daniel Stanković, Ratko Pavlović, Aleksandar Simeonov , Zoran Radić and Emilija Petković (2015). "ANALYSIS OF THE ELITE ATHLETES' SOMATOTYPES." <i>Acta Kinesiologica 9 (2015) Suppl.1: 47-53. International Scientific Journal of Kinesiology.</i>	4,00
17.	Aleksandar Simeonov , Zoran Radić, Astrit Iseni, Aleksandar Raković and Ratko Pavlović (2016). "BIOMECHANICAL AND KINEMATIC ANALYSIS OF SPIRE THROWING PERFORMED BY THE MACEDONIAN RECORD HOLDER DEJAN ANGELOVSKI." <i>Acta Kinesiologica 10 (2016) 1: 38-43. International Scientific Journal of Kinesiology.</i>	4,00
18.	Ratko PAVLOVIĆ, Martin PUPIŠ, Aleksandar SIMEONOV , Snezana BOROVIČANIN & Milan CUROVIĆ (2016). "FACTOR STRUCTURE ALL-	3,60

	AROUND OF STUDENTS THE PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS.” <i>International Slovak Journal of Sport Science (2016) vol. 1, no.2: (28-41).</i> Трудови со оригинални стручни резултати, објавени во стручно списание	
19.	Зоран Радик, Александар Симеонов (2014). “МЕТОДСКА ПОСТАПКА ЗА ОБУЧУВАЊЕ НА АТЛЕТСКАТА ДИСЦИПЛИНА – НИЗОК СТАРТ.” <i>Стручно списание за физичко образование, спорт и здравје, КОНДИЦИЈА, Година 1, бр.1 (45-51).</i>	2
20.	Александар Симеонов, Зоран Радик (2015). “БИОМЕХАНИЧКА АНАЛИЗА НА ФРЛАЊЕ ДИСК.” <i>Стручно списание за физичко образование, спорт и здравје, КОНДИЦИЈА, Година 2, бр.2 (55-59).</i>	2
21.	Александар Симеонов, Зоран Радик (2016). “МЕТОДСКА ПОСТАПКА ЗА ОБУЧУВАЊЕ НА АТЛЕТСКАТА ДИСЦИПЛИНА – ТРЧАЊЕ ПРЕКУ ПРЕЧКИ.” <i>Стручно списание за физичко образование, спорт и здравје, КОНДИЦИЈА, Година 3, бр.4 (64-72).</i>	2
22.	Александар Симеонов, Зоран Радик (2016). “МЕТОДСКА ПОСТАПКА ЗА ОБУЧУВАЊЕ НА АТЛЕТСКАТА ДИСЦИПЛИНА ФРЛАЊЕ НА ЃУЛЕ – РОТАЦИОНА ТЕХНИКА.” <i>Стручно списание за физичко образование, спорт и здравје, КОНДИЦИЈА, Година 3, бр.5 (76-81).</i>	2
	ВКУПНО	61,2

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Книга од стручна област - коавтор	7
2.	Главен (основен) проект - соработник	2
3.	Изведбен проект - соработник	0,5

4.	Учество во промотивни активности на Факултетот	0,5
5.	Учество во работа на комисији за државни натпревари	1
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
1.	Член на уредувачки одбор на научно / стручно списание	2,5
2.	Член на факултетска комисија	5
3.	Член на организационен или програмски одбор на научен/ стручен собир	2,5
4.	Награда – Плакета за посебен придонес и развој на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје	3
СПОРТСКА ДЕЈНОСТ		
1.	Селектор (водич) на студентска репрезентација	4
2.	Тренер на спортски клуб	1
3.	Претседател на стручно-организационен одбор за организација на домашен натпревар	2
4.	Потпретседател на стручно-организационен одбор за организација на меѓународен натпревар од висок рејтинг	3
ВКУПНО		34

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	66,48
НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	61,2
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	34
ВКУПНО	161,68

КОМИСИЈА

Проф. д-р Зоран Радиќ – претседател, с.р.

Проф. д-р Војо Настевски – член, с.р.

Проф. д-р Александар Туфекчиевски – член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „АЛГОРИТАМ ЗА ПРОЦЕНКА НА ХРОМОЗОМСКИ АБНОРМАЛНОСТИ НА ПЛОДОТ КАЈ РАНИ СПОНТАНИ АБОРТУСИ“ ОД Д-Р КАТЕРИНА КУБЕЛКА –САБИТ, ПРИЈАВЕНА НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, на својата XXXII редовна седница одржана на 24.3.2017 година, со Одлука бр. 02 212/10, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Катерина Кубелка-Сабит со наслов: „Алгоритам за проценка на хромозомски абнормалности на плодот кај рани спонтани абортуси“, во состав: проф. д-р Александар Димовски, проф. д-р Миљана Толовска, проф. д-р Живка Ери, проф. д-р Глигор Димитров и проф. д-р Дијана Плашеска-Каранфилска. Комисијата во горенаведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на д-р Катерина Кубелка-Сабит претставува самостојна студија од областа на гинеколошката патологија, во која е обработен важен сегмент од истражувачките сознанија за причините за настанок на ран спонтан абортус.

Дисертацијата содржи 115 страници компјутерски обработен текст, со 100 цитирани научни трудови и книги. Трудот е изнесен во 7 глави, преку вовед, мотив, дефинирање на целите на истражувањето, материјал и методи, резултати, дискусија и заклучоци. Деловите се систематизирани со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјалот која е обработена во истражувањето.

Воведниот дел е изнесен во пет сегменти. Во првиот сегмент, изнесени се општи податоци за потребата од анализа на материјалот од спонтани абортуси. Имено, во повеќето медицински установи во светот, материјалот добиен од спонтан абортус задолжително се испраќа на рутинска хистопатолошка анализа, со цел, пред се, да се потврди присуството на интраутерина бременост или, пак, доколку се добие само децидуално ткиво, да се постави сомнение за постоење на ектопична, екстраутерина бременост. Дадени се и објаснувања на терминот спонтан абортус, кој се користи за многу компликации на раната бременост, па заради тоа е неопходно терминологијата да биде јасно дефинирана и правилно користена. Понатаму, кандидатката наведува дека со употреба на различни молекуларни техники е утврдено дека во првиот триместар настанува загуба на една третина од сите фертилизирани ембриони, при што две третини од овие загуби на бремености се јавуваат помеѓу периодот на имплантација и клинички препознаена бременост.

Даден е посебен осврт на моларните бремености. Наведено е дека голем предизвик при анализа на спонтаните абортуси е и

дијагностицирањето на гестациската трофобластна болест. Тоа е хетерогена група на болести, од кои моларната бременост има највисока инциденца. Хидатидиформната мола, или т.н. моларна бременост, се карактеризира со различен степен на пролиферација на синцицио и цитотрофобластните клетки и везикуларен едем на стромата. Во основата на генетската етиологија на оваа болест е присуството на прекуброен патернален геном.

Понатаму во текстот е обрнато внимание и на морфолошките промени на постелката кај раните спонтани абортуси. Имено, плацентарната улога во губењето на бременоста се` уште не е потполно разјаснета. Дадени се исцрпни податоци за имунохистохемиските и молекуларните методи кои се користат како комплементарни методи на класичната хистоморфолошка анализа. Така, наведено е дека за проценка на плоидијата на клетките може да се користи методот на ин ситу хибридизација или проточна цитометрија (flow cytometry). На овој начин може да се разликуваат диплоидните комплетни моли или хидропичниот абортус од триплоидните парцијални моли. Сепак, оваа анализа не може да разграничи помеѓу диплоидна комплетна моларна бременост и диплоиден хидропичен абортус, односно помеѓу триплоидна немоларна и парцијална моларна бременост, ниту, пак, меѓу моно- и диспермични комплетни моли, односно андрогенетска или бипарентална комплетна мола. За точно прецизирање на овие ентитети, неопходно е утврдување на потеклото на хромозомите со помош на полимераза PCR за детекција на полиморфизми на ДНК. Овие анализи може да се прават и на мала количина фиксирано ткиво од абортус, но неопходни се и примероци на крв од мајката и таткото.

Во следната глава, објаснети се **мотивот и целите** на студијата. Имено, и покрај напредокот на современата медицина, раното губење на бременоста се` уште претставува актуелен и сериозен проблем за многу парови. Со компарирање на хистоморфолошките промени на постелката со наодот на анеуплоидии добиени од молекуларните анализи, се очекува да се идентификуваат посуптилните хистолошки промени на постелката кои евентуално би сугерирале присуство на анеуплоидија. Воведувањето на јасно дефиниран алгоритам за испитување на материјал од спонтан абортус треба да овозможи адекватна дијагностика кај сите случаи на ран спонтан абортус. Кај повеќе од половината од случаите, со ваков пристап во дијагностиката ќе им се овозможи откривање на точната причина за неуспехот на бременоста, што е од огромно значење за загрижените парови. Се очекува и да се намалат трошоците и стресот од непотребните дополнителни иследувања во потрага по евентуална причина за спонтаниот абортус, кај оние случаи кај кои би се детектирала анеуплоидија на постелката.

Дефинирани се следниве цели:

1. воведување на стандардизиран протокол за селектирање на материјал од спонтан абортус за хистопатолошка и молекуларна анализа.
2. проценка на дефинирани хистоморфолошки параметри на постелката и децидуалното ткиво, кои ќе овозможат поточна претпоставка на причината за настанок на спонтаниот абортус.

3. молекуларна детекција на анеуплоидии на постелката.
4. воведување на дополнителни имунохистохемиски методи за потврда или исклучување, како и одредување на типот на моларна бременост.
5. дефинирање на алгоритмот за испитување на материјалот од спонтан абортус, со цел поточно да се утврди причината за настанок на спонтан абортус.

Во четвртата глава која се однесува на **материјал и методи**, кандидатката ја изложува испитуваната група. Наведува дека во првиот дел од студијата биле вклучени 181 консекутивен случај на ран спонтан абортус, дијагностицирани во периодот од мај 2012 до декември 2014 година. Во вториот дел од студијата биле анализирани сите случаи на триплоидија (24 случаи) или комплетна моларна бременост (5 случаи) дијагностицирани во периодот од мај 2012 година до јуни 2016 година. Оваа втора група на случаи била селектирана подолг временски период заради релативно ниската инциденца на овие абнормалности, а со цел да се добие репрезентативен примерок за анализа. Во студијата била вклучена и контролна група од 50 случаи на намерни, артефициелни абортуси, направени заради несакани бремености помеѓу 5.-11. гестациска седмица. Сите случаи од испитуваната и контролната група биле обработени во Лабораторијата за хистопатологија и цитологија при Клиничката болница “Ацибадем Систина” и Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија “Георги Д. Ефремов” во Скопје.

На хистолошки препарати била направена хистоморфолошката анализа на плацентарното ткиво за проценка на параметрите кои би сугерирале присуство на хромозомски абнормалности.

Имунохистохемиската анализа била изведена на сите случаи кај кои со помош на молекуларната анализа беше добиена триплоидија или сомнение за комплетна моларна бременост (отсуство на ДНК од мајката).

За компарација со хистоморфолошките и имунохистохемиските наоди била направена молекуларна детекција на хромозомски абнормалности кај сите примероци од групата на пациенти со спонтани абортуси и сите пациенти од контролната група.

За утврдување на евентуално присуство на хромозомски анеуплоидии во материјал од плацентарно ткиво, бил користен методот QF-PCR (Quantitative Fluorescent Polymerase Chain Reaction - квантитативна флуоресцентна полимераза верижна реакција), а анализите биле изведени на ABI-PRISM 3100 и 3500 генетски анализатор. Кај овој PCR метод еден од прајмерите кои се користат за амплификација е флуоресцентно обележан. Доколку со методот QF-PCR не биле детектирани хромозомски анеуплоидии, кај примероците биле анализирани суптеломерните региони на сите хромозоми со помош на MLPA (Multiplex Ligation Probe Amplification - мултипла амплификација на лигирани проби) методот.

Статистичка анализа е направена со помош на компјутерска техника. Во дескриптивната анализа, категориите варијабли се прикажани со проценти, а квантитативните варијабли се прикажани со просек, стандардна девијација и со медијана и интерквартилен ранк. Во биваријантната анализа, за тестирање на разликите меѓу категориите

варијабли, се користени χ^2 (chi-squared) тест и Fisher exact тест, а за тестирање на континуираните варијабли со асиметрична дистрибуција е користен Mann-Whitney Wilcoxon test. Мултуваријантна логистичка регресиона анализа (Binary Logistic Regression Analysis) е користена за да се одредат независните сигнификантни предиктори за спонтан абортус. Добиените резултати се табеларно и графички прикажани.

Во петтата глава, во која се прикажани **резултатите** од студијата, направена е обемна анализа на испитуваните параметри согласно на очекувањата дадени во поднесокот на докторатот.

Опишани се демографските и клиничките карактеристики на испитуваната и контролната група, во однос на етничката структура, исходот од претходни бремености, претходни ин витро постапки, како и гетстацистата старост при спонтаниот абортус.

Понатаму, дадени се резултатите од молекуларните анализи, при што хромозомските абнормалности биле значително почесто детектирани кај спонтаните абортуси споредено со артефицијални абортуси. Следно, дадени се резултатите од хистоморфолошката анализа.

Резултатите од анализата на поврзаноста на молекуларната и хистоморфолошка дијагностика се детално елаборирани, со посебен осврт на морфолошките промени на постелката кај најчестите хромозомски абнормалности.

Обрнато е внимание во посебен дел и на резултатите од групата триплоидии и комплетни моли. Така, анализата на комплетната моларна бременост, според потеклото на хромозомите, покажала дека хромозомите кај комплетните моли потекнуваат од таткото кај 4 од 5-те испитувани случаи (андрогенетска диплоидија), додека кај еден од случаевите бил најден нормален женски генотип 46,XX, со потекло на хромозомите и од мајката и од таткото (бипарентална диплоидија). Од друга страна, дополнителниот хромозомски сет кај триплоидиите почесто потекнува од мајката. Во овој дел, кандидатката ги изложи и резултатите од дополнителните имунохистохемиски анализи, со употреба на антителата Ki-67, p63, p57 и CD34.

Дискусијата на докторската студија е прикажана во шестото поглавје и опфаќа детална анализа на добиените резултати споредени со резултатите објавени во литературата. Дискутирани се и образложени резултатите кои отстапуваат во одредена мера од оние веќе објавени во литературата. Образложени се фактите кои евентуално придонеле за ваквите резултати, како и нивното клиничко значење за пациентките со спонтан абортус.

Оваа студија е прва од ваков тип во нашата држава, обработува актуелна тема, со што дава значаен придонес во научноистражувачката дејност и клиничката практика во областа на гинеколошката патологија, особно проблематиката поврзана со инфертилитетот. Таа придонесува во разјаснувањето на причините за настанок на ран спонтан абортус на голем дел од загрижените парови.

Во седмата глава, врз основа на добиените резултати, кандидатката ги наведува следниве **заклучоци**:

1. Воведувањето на стандардизиран протокол за селектирање на материјалот од спонтан абортус за хистопатолошка и молекуларна анализа доведе до успешна комплетна евалуација на материјалот кај

80,1% од примероците, при што процентот на успешност се зголеми на над 90% по направената детална обука на медицинскиот персонал, а селекцијата на материјалот беше направена исклучиво од искусен патолог.

2. Хистоморфолошките промени на постелката кои според литературата би можеле да сугерираат присуство на анеуплоидија, не покажаа статистички значајна разлика помеѓу случаите со и без анеуплоидија.

3. Употребата на молекуларните PCR- методи, како QF-PCR и MLPA, овозможи детекција на хромозомска абнормалност кај 53,1% од испитуваните примероци, со што практично со сигурност е утврдена причината за настанок на ран спонтан абортус кај овие пациенти.

4. Горенаведените молекуларни методи овозможуваат и разликување на потеклото на матерналните и патерналните алели кај постелката, со што беше овозможено јасно разликување на раната комплетна моларна бременост од парцијалната моларна бременост.

5. Разграничувањето на потеклото на дополнителниот хромозомски сет кај триплоидиите, овозможи разликување на триплоиден спонтан абортус од парцијална моларна бременост.

6. Воведувањето на дополнителните имунохистохемиски методи, пред сè p57 маркерот, овозможи јасна дистинкција помеѓу комплетната моларна бременост, од една страна, и парцијалната моларна бременост и хидропичниот абортус, од друга страна.

7. Останатите имунохистохемиски маркери не покажаа статистички сигнификантна разлика помеѓу случаите на анеуплоидија, парцијална или комплетна моларна бременост.

8. За децидна дијагноза на хидропичен абортус, парцијална или комплетна моларна бременост, неопходна е корелација меѓу хистоморфолошките промени на постелката, наодот од имунохистохемиските анализи и молекуларните анализи.

9. Дефинирањето на алгоритмот за испитување на материјалот од спонтан абортус, кој го опфаќа процесот на транспорт, селекција и обработка на материјалот, преку хистопатолошка анализа, имунохистохемиска анализа и молекуларна анализа до корелација на резултатите од овие анализи, овозможи поточно утврдување на причината за настанок на спонтан абортус кај пациентите.

Во последното поглавје, цитирана е литература, при што референците се правилно нумерирани и цитирани, вклучувајќи ги и најновите податоци од оваа област.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во оваа докторска дисертација претставува раниот спонтан абортус. Анализирани се хромозомските абнормалности кај раните спонтани абортуси и нивната поврзаност со хистолошките промени кај постелката. Исто така, воведен е алгоритам за анализа на материјал од ран спонтан абортус.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во последнава деценија интензивно се истражуваат причините за настанок на ран спонтан абортус, пред сè појавата на хромозомските абнормалности и нивното точно дијагностицирање. На тој начин, кај повеќе од половината од случаите, може точно да се разјасни причината за ваквиот немил настан.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

[1]. Автори: Kubelka-Sabit K, Bozinovski G, Jasar Dz, Filipovski V, Lazarevski S, Ivanovski M, Plaseska-Karanfilska D. “*Detection of placental chromosomal aberrations in early spontaneous abortions in correlation with the histologic findings*”, прифатен за објавување во научното списание Mac Med Review 2017.

[2]. Автори: Kubelka- Sabit K, Prodanova I, Jashar Dz, Filipovski V, Bozinovski G, Drakulevski S, Plaseska- Karanfilska D. “*Molecular and immunohistochemical characteristics of complete hydatidiform moles*”, прифатен за објавување во научното списание со импакт-фактор BJMG 2017.

[3]. Автори: Kubelka-Sabit K, Bozinovski G, Jasar Dz, Filipovski V, Plaseska-Karanfilska D. “*Molecular and histological characteristics of early triploid and partial molar pregnancies*”, прифатен за објавување во научното списание со импакт фактор Pol J Pathol 2017.

ОЦЕНКА

Рецензентската комисија смета дека овој актуелен труд дава значаен придонес во научно-истражувачката дејност и клиничката практика. Студијата е реално замислена, со јасно дефиниран методолошки пристап. Изнесените податоци се во согласност со добиените резултати од деталната статистичка споредба на хистоморфолошките параметри, имунохистохемските анализи и молекуларните анализи за детекција на анеуплоидиите кај рани спонтани абортуси. Оваа студија е прва од ваков тип во нашата држава и дава значаен допринос во разјаснувањето на причините за настанок на ран спонтан абортус. Исто така, со компарирање на хистоморфолошките промени на постелката и наодот на анеуплоидии со молекуларните методи, се идентификувани суптилните хистолошки промени на постелката кои евентуално може да сугерираат присуство на анеуплоидија. И секако, на голем дел од загрижените парови им се овозможува објаснување за причината за настанок на спонтаниот абортус.

Комисијата позитивно го оценува пријавениот труд како докторска

дисертација под наслов „Алгоритам за проценка на хромозомски абнормалности на плодот кај рани спонтани абортуси„ на д-р Катерина Кубелка–Сабит.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Александар Димовски, с.р.

Проф. д-р Миљана Толовска, с.р.

Проф. д-р Живка Ери, с.р.

Проф. д-р Глигор Димитров, с.р.

Проф. д-р Дијана Плашеска – Каранфилска, с.р.

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАРМАЦЕТСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

1. СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУД ПО ИНДУСТРИСКА ФАРМАЦИЈА

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Викторија Вељаноска	Големина на честици – критичен параметар за квалитет на фармацевтските дозирани форми	Particle size-critical parameter for the quality of pharmaceutical dosage forma	Проф. д-р Катерина Горачинова	02-103/15 15.03.2017
2.	Агон Хоти	Проект менаџмент во фармацевтската индустрија	Project management in pharmaceutical industry	Доц. д-р Зоран Стерјев	02-103/14 15.02.2017

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАРМАЦЕТСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

**1. СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУД ПО ЗДРАВСТВЕН МЕНАЏМЕНТ И
 ФАРМАКОЕКОНОМИЈА**

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Селвета Шулета	Фармакоекономски аспекти на фармакогенетски тестирања во здравствените системи	Pharmacoeconomic aspectso of pharmacogenetic testing in healthcare systems	Доц. д-р Зоран Стерјев	02-103/13 15.02.2017

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА
ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ):
СОЦИЈАЛНА РАБОТА (ВО ЗДРАВСТВО, ОБРАЗОВАНИЕ,
СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА И ДРУГО), МЕТОДИКИ НА СОЦИЈАЛНА
РАБОТА (ПОЕДИНЕЦ, ГРУПА, ЛОКАЛНА ЗАЕДНИЦА) И
МЕТОДОЛОГИЈА И СТАТИСТИКА НА СОЦИЈАЛНИ ИСТРАЖУВАЊА
НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет в- Скопје, Институт за социјална работа и социјална политика „Мајка Тереза“ објавен во весникот, Нова Македонија од 24.12.2016 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (дисциплини): социјална работа (во здравство, образование, социјална заштита и друго), методики на социјална работа (поединец, група, локална заедница) и методологија и статистика на социјални истражувања, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот/, бр. 04-43/3, донесена на 1.2.2017 година на XXXII редовна седница, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Аница Драговиќ, редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје, д-р Сунчица Димитријоска, редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје и д-р Иван Трајков, вонреден професор на Филозофскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области (дисциплини): социјална работа (во здравство, образование, социјална заштита и друго), методики на социјална работа (поединец, група, локална заедница) и методологија и статистика на социјални истражувања, во предвидениот рок се пријави д-р Софија Георгиевска, доцент.

11. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Софија Георгиевска е родена во Скопје на 28.9.1982. Средно образование завршила во Скопје, со континуиран одличен успех како првенец на генерацијата. По завршувањето на средното образование се запишала на Институтот за психологија на Филозофскиот факултет во Скопје, и студиите ги завршила со просечен успех 9.82. Како најдобар студент возавршната година на студии во текот на учебната 2004/2005 година на Филозофскиот факултет, од страна на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и била доделена наградата “26, јули-Франк Манинг”.

Паралелно со нејзиното школување, почнувајќи од основното образование, па до денес, активно се посветила и на изучувањето на странските јазици. Кандидатката активно ги користи: англискиот, германскиот, албанскиот и грчкиот јазик.

Во учебната 20.5/2006 се запишала на постдипломски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“-Скопје, Филозофски факултет - Институтот за социјална работа и социјална политика. Студиите ги завршила со просечен успех 9,87. На 22. 5.2008 година го одбрани магистерскиот труд на тема: *Испитување на нивојто одина на емоционалност, алтруизам и асертивност со примена на мултимедиска презентација кај*

стиудентите од домаќините насоки, по што се здоби со научен степен магистер по социјална политика.

Докторска дисертација пријавила на 10.12.2008 година, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, Филозофски факултет - Институт за социјална работа и социјална политика „Мајка Тереза“. Дисертацијата на тема: *Насилство врз децата згрижени во установите за социјална заштита* ја одбранила на 4.11.2011 година пред Комисија во состав: проф. д-р Верица Стаменкова Трајкова, проф. д-р Сунчица Димитријска, проф. д-р Весна Димитријска, проф. д-р Аница Драговиќ и доц. д-р Наташа Богоевска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област социјална политика.

На 18.4.2011 година е избрана во звањето доцент на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, Филозофски факултет - Институт за социјална работа и социјална политика „Мајка Тереза“, во областите: социјална работа (во здравство, образование, социјална заштита и друго), методики на социјална работа (поединец, група, локална заедница) и методологија и статистика на социјални истражувања.

Во моментот е доцент на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет - Институт за социјална работа и социјална политика „Мајка Тереза“. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на Универзитетот бр.1028 од 2.4.2012 година.

На совладување на компјутерските вештини им се посветила уште од основното училиште, а денес успешно ги користи апликативните програми: Microsoft Office™ tools (Word™, Excel™ and PowerPoint™); SPSS (Statistical Package for Social Sciences); Internet.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 951 од 3.11. 2008 година, бр. 1016 од 3.10. 2011 година, и билтен бр.1028 од 2.4.2012 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

12. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Филозофски факултет - Скопје, кандидатката д-р Софија Георгиевска изведува настава и вежби на прв, втор и трет циклус студии на студиските програми на Институтот за социјална работа и социјална политика „Мајка Тереза“, и на Институтот за семејни студии на Филозофскиот факултет во Скопје.

На прв циклус студии при Институтот за социјална работа и социјална политика „Мајка Тереза“ кандидатката д-р Софија Георгиевска изведува настава и вежби по предметите: методологија и статистика во социјална работа, Социјална работа со деца и млади во ризик, Квалитативни и квантитативни истражувања и вештини и техники во социјална работа. На Институтот за семејни студии изведува настава по предметот Семејството и генерациската солидарност.

На втор циклус студии при Институтот за социјална работа и социјална политика „Мајка Тереза“, изведува настава на три студиски програми. На постдипломските студии по социјална работа и социјална политика изведува настава по предметите: Истражувачки и практични методи и техники во социјална работа и Креативни техники

во социјална работа. На постдипломските студии по социјален менаџмент изведува настава по предметите: Евалуација и истражувачки методи и менаџирање со граѓански здруженија. На специјалистичките студии по социјална работа во здравство изведува настава по предметите Клинички менаџмент на случај и Психосоцијална помош и поддршка.

На трет циклус студии по социјална работа и социјална политика, д-р Софија Георгиевска изведува настава по предметите Методологија на научноистражувачката работа со примена и примери во подрачјето на општествените науки (социјална работа и социјална политика), Однесување и психосоцијален развој во социјалната средина и Концепт на емоции во социјалната работа.

Кандидатката била ментор на 20 дипломски трудови.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на 162 дипломски, 13 магистерски трудови и на 3 докторски дисертации.

Кандидатката е коавтор на позитивно рецензиран универзитетски учебник (во 2014 година, рецензенти: д-р Сунчица Димитријоска, професор на УКИМ, Филозофски факултет - Скопје и д-р Јелисавета Тодоровиќ, Универзитет во Ниш, Филозофски факултет - Ниш), во под наслов *Вештини и техники во социјална работа*. Трудот ги опфаќа потребните вештини кои е потребно да ги поседуваат социјалните работници за да бидат успешни на работното место – управување со време, делегирање, водење на ефективни состаноци, емоционална интелигенција, комуникациски вештини, асертивност, конфликтот и стрес- менаџмент.

Врз основа на Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, број 274 од 31 декември 2013 година) комисијата констатира дека д-р Софија Георгиевска од областа на наставно-образовната дејност остварила вкупно 167,6 поени и со тоа повеќекратно го надминала минималниот бројот поени кој е неопходен за избор во звањето вонреден професор.

Конкретните активности на кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот се наведени во табелата во Анекс 2 согласно член 2 од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

Д-р Софија Георгиевска има објавено 22 научни трудови од областа на социјалната политика и социјалната заштита, од кои 1 монографија во коавторство објавена во странство, 4 труда со оригинални научни резултати, објавени во научно / стручно списание, 1 труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно / стручно списание со меѓународен уредувачки одбор, 6 труда со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор, 8 труда со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор и 2 труда со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен собир.

Кандидатката има оставрено 3 секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество, 7 учества на научен/стручен собир со реферат/ усна презентација и 10 апстракти објавени во зборник на конференција.

Д-р Георгиевска учествувала како член во три научни проекти, од кои во еден во улога на национален консултант.

- *Претставување на улогите на општините и давателите на услуги* (Portraying the roles of municipalities and social service providers), UNDP, ноември 2012-2013 (национален консултант);
- *Истражување на стипендиите на студентите Роми во здравство и нивната транзиција од студии до вработување* (Investigation on Roma Health Scholarship Program (RHSP) beneficiaries' transition from studies to employment), Open Society Hungary and REF, септември- декември 2016 (истражувач- консултант);
- *Поддршка на граѓанското општество во креирање политики за социјална кохезија и диверзитет* (подготовка на истражување (документи за јавни политики) и учество во јавни дебати во рамки на проектот, Хелсиншки комитет, Скопје, декември 2016-јуни 2017.

Во поглед на научноистражувачката работа може да се констатира дека кандидатката д-р Софија Георгиевска имала значајни ангажмани и остварила забележителни резултати. Таа има подготвено голем број на извештаи, анализи и студии чиј главен фокус се истражувања, анализа и проверка на постојните знаења во социјалната работа, методики на социјална работа и методологија и статистика на социјални истражувања.

Сознанијата добиени преку богатата научноистражувачка дејност на кандидатката д-р Георгиевска се презентирани на реномирани научно-стручни собири организирани од домашни и странски универзитети и истражувачки центри. Кандидатката учествувала со трудови на 17 меѓународни научни конференции, симпозиуми и семинари каде што успешно ги претставувала Институтот, Филозофскиот факултет и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и истовремено ги афирмирала своите-стручни квалитети, при што, континуирано се занимава и ги истражува современите теми за заштита на правата на децата, особено децата под ризик, децата без родители и родителска грижа и децата со посебни потреби, вештините и компетенциите кои е потребно да ги поседуваат вработените за успех на работното место, како и изворите на стрес и мобинг на работното место. Овие и слични теми, кандидатката д-р Георгиевска континуирано ги актуализира и елаборира преку објавување на научни и стручни трудови, но и презентирање на студија на случај (Република Македонија) на меѓународни научни собири. Со тоа, кандидатката д-р Георгиевска ја збогатува, и во исто време ја афирмира македонската научна мисла и социјална наука на меѓународната научна сцена.

Кандидатката била ментор на 3 магистерски труда.

Врз основа на Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, број 274 од 31 декември 2013 година), Комисијата констатира дека д-р Софија Георгиевска од областа на научноистражувачката дејност остварила вкупно 101,5 поени и со тоа го надминала минималниот број поени кој е неопходен за избор во звањето вонреден професор.

Другите активности кои припаѓаат во научноистражувачка дејност, релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 (член 3 /член 4) од Правилникот за избор со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Софија Георгиевска активно е вклучена во стручно-апликативната работа во повеќе области.

Кандидатката д-р Софија Георгиевска остварила експертски активности во доменот на истражувањата во социјалната политика и социјалната заштита, како изработувач на анализи во физибилити- студијата *Анализа на квалитетот и стандардите за трижа за деца* но и како национален експерт во следниве проекти:

- Развој на социјални карти, промовирање на социјална инклузија преку вработеност, Коалиција СЕГА (Development of Social Cards, Fostering social inclusion through employability enhancement „Open door – for youth by youth”, Coalition SEGA, јуни 2016 јули 2016, *Зајакнување на националниот капацитет во услови на хуманитарно-вонредна состојба*, Save the Children, декември, 2016 – март, 2017 (национален експерт);
- *Преку социјални договори до одржливост*, СОС Детско село- Македонија, 2016-2017 година.

Д-р Георгиевска покажува активности и во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена и ги извршува благовремено и одговорно обврските како:

- координатор за Еразмус- мобилност на Филозофскиот факултет (2013-тековно);
- член на координативно тело за ЕКТС на Институт за социјална работа и социјална политика „Мајка Тереза“ (2013-2015).

Кандидатката д-р Георгиевска од 2014 година е член на уредувачкиот одбор на Меѓународното списание *Ревизија за социјална политика* во издание на Филозофски факултет, Скопје. Исто така, кандидатката била член на програмскиот одбор на Меѓународната научна конференција *Достигнувањата и перспективите на социјалната работа и социјалната политика*, во организација на Филозофскиот факултет во Скопје – Институт за социјална работа и социјална политика „Мајка Тереза“, во 2014 година, како и член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир- 11. Меѓународна конференција – Денови на применета психологија, 2015 (*11th International Conference - Days of applied psychology 2015*), Универзитет во Ниш, Филозофски факултет, Ниш, Р Србија.

Врз основа на Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, број 274 од 31 декември 2013 година), Комисијата констатира дека д-р Софија Георгиевска од областа на стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес остварила вкупно 14,5 поени и со тоа го надминала минималниот бројот поени кој е неопходен за избор во звањето вонреден професор. Конкретните активности кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 (согласно со член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Софија Георгиевска, во академската 2013/2014 година, доби позитивна оценка (9,50 по предметот Методологија на социјални истражувања со статистика) од анонимно спроведената анкета на студентите на Институтот за социјална работа и социјална политика „Мајка Тереза“ при Филозофскиот факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Софија Георгиевска.

Кандидатката д-р Софија Георгиевска има остварено релевантно научно и стручно творештво за што потврда се бројните домашни и меѓународни ангажмани во кои кандидатката на мошне успешен начин ги поврзува теоретските и апликативните знаења и дава личен придонес во сферата на истражувањата на социјалната работа.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Софија Георгиевска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето **вонреден професор** во научните области: социјална работа (во здравство, образование, социјална заштита и друго), методики на социјална работа (поединец, група, локална заедница) и методологија и статистика на социјални истражувања.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, д-р Софија Георгиевска да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научните области: социјална работа (во здравство, образование, социјална заштита и друго), методики на социјална работа (поединец, група, локална заедница) и Методологија и статистика на социјални истражувања.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**13. Проф. д-р Аница Драговиќ
с.р.**

**14. Проф. д-р Сунчица Димитријоска
с.р.**

15. Проф. д-р Иван Трајков с.р.

Анекс 2

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Софија Митко Георгиевска

Институција:

Филозофски факултет, Институт за социјална работа и социјална политика

Научна област:

социјална работа (во здравство, образование, социјална заштита и друго), методики на социјална работа (поединец, група, локална заедница) и методологија и статистика на социјални истражувања.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Одржување на настава (предавања) од I циклус студии	20.4
1.	Методологија на социјални истражувања со статистика, летен семестар 2012/13 <i>3 часа * 15 недели * 0,04</i>	1,8
2.	Социјална работа со деца и млади во ризик, летен семестар 2012/13 <i>3 часа * 15 недели * 0,04</i>	1,8
3.	Методологија на социјални истражувања со статистика, летен семестар 2013/14 <i>3 часа * 15 недели * 0,04</i>	1,8
4.	Социјална работа со деца и млади во ризик, летен семестар 2013/14 <i>3 часа * 15 недели * 0,04</i>	1,8
5.	Методологија и статистика во социјална работа, зимски семестар 2014/15 <i>4 часа * 15 недели * 0,04</i>	2,4
6.	Методологија и статистика во социјална работа, зимски семестар 2015/16 <i>4 часа * 15 недели * 0,04</i>	2,4
7.	Квалитативни и квантитативни истражувања во социјалната работа, зимски семестар 2015/16 <i>2 часа * 15 недели * 0,04</i>	1,2
8.	Социјална работа со деца и млади во ризик, летен семестар 2015/16 <i>2 часа * 15 недели * 0,04</i>	1,2

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
9.	Вештини и техники во социјална работа, летен семестар, 2015/16 <i>4 часа * 15 недели * 0,04</i>	2,4
10.	Методологија и статистика во социјална работа, зимски семестар 2016/17 <i>4 часа * 15 недели * 0,04</i>	2,4
11.	Квалитативни и квантитативни истражувања во социјалната работа, зимски семестар 2016/17 <i>2 часа * 15 недели * 0,04</i>	1,2
	Вкупно	20.4
	Одржување на настава (вежби) од I циклус студии	
1.	Ментално здравје во заедница, зимски семестар 2012/13 (две групи) <i>21руџи*2 часа * 15 недели * 0,03</i>	1,8
2.	Психосоцијален развој, летен семестар 2012/13 <i>21руџи*2 часа * 15 недели * 0,03</i>	1,8
3.	Методологија на социјални истражувања со статистика, летен семестар 2012/13 <i>21руџи*2 часа * 15 недели * 0,03</i>	1,8
4.	Социјална работа во локална заедница, зимски семестар 2012/13 <i>21руџи*2 часа * 15 недели * 0,03</i>	1,8
5.	Тераписки техники и вештини во социјална работа, зимски семестар 2012/13 <i>21руџи*2 часа * 15 недели * 0,03</i>	1,8
6.	Социјална работа со деца и млади во ризик, летен семестар 2012/13 <i>21руџи*2 часа * 15 недели * 0,03</i>	1,8
7.	Ментално здравје во заедница, зимски семестар 2013/14 <i>21руџи*2 часа * 15 недели * 0,03</i>	1,8
8.	Психосоцијален развој, летен семестар 2013/14 <i>21руџи*2 часа * 15 недели * 0,03</i>	1,8
9.	Методологија на социјални истражувања со статистика, летен семестар 2013/14 <i>21руџи*2 часа * 15 недели * 0,03</i>	1,8
10.	Социјална работа во локална заедница, зимски семестар 2013/14 <i>21руџи*2 часа * 15 недели * 0,03</i>	1,8

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
11.	Тераписки техники и вештини во социјална работа, зимски семестар 2013/14 <i>2ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	1,8
12.	Социјална работа со деца и млади во ризик, летен семестар 2013/14 <i>2ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	1,8
13.	Групна социјална работа, летен семестар 2013/14 <i>2ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	1,8
14.	Методологија и статистика во социјална работа, зимски семестар 2014/15 <i>3ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	2,7
15.	Ментално здравје во заедница, зимски семестар 2014/15 <i>3ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	2,7
16.	Психосоцијален развој, летен семестар 2014/15 <i>2ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	1,8
17.	Превентивна социјална работа, зимски семестар 2014/15 <i>2ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	1,8
18.	Методологија и статистика во социјална работа, зимски семестар 2015/16 <i>2ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	1,8
19.	Квалитативни и квантитативни истражувања во социјалната работа, зимски семестар 2015/16 <i>2ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	1,8
20.	Социјална работа со деца и млади во ризик, летен семестар 2015/16 <i>2ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	1,8
21.	Вештини и техники во социјална работа, летен семестар, 2015/16 <i>2ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	1,8
22.	Методологија и статистика во социјална работа, зимски семестар 2016/17 <i>2ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	1,8
23.	Квалитативни и квантитативни истражувања во социјалната работа, зимски семестар 2016/17 <i>2ĩруѝи*2часа * 15 недели *0,03</i>	1,8
Вкупно		43,2
Одржување на настава од II циклус на студии		

Ред. број	Назив на активностa (наставно-образовна):	Поени
1.	Истражувачки и практични методи и техники во социјална работа, летен семестар, 2012/13 2 часа * 6 недели * 0,05	0,6
2.	Креативни техники во социјална работа, зимски семестар, 2012/13 2 часа * 5 недели * 0,05	0,5
3.	Истражувачки и практични методи и техники во социјална работа, летен семестар, 2013/14 2 часа * 6 недели * 0,05	0,6
4.	Креативни техники во социјална работа, зимски семестар, 2013/14 2 часа * 5 недели * 0,05	0,5
5.	Истражувачки и практични методи и техники во социјална работа, летен семестар, 2014/15 2 часа * 6 недели * 0,05	0,6
6.	Креативни техники во социјална работа, зимски семестар, 2014/15 2 часа * 5 недели * 0,05	0,5
7.	Истражувачки и практични методи и техники во социјална работа, летен семестар, 2015/16 2 часа * 6 недели * 0,05	0,6
8.	Креативни техники во социјална работа, зимски семестар, 2015/16 2 часа * 5 недели * 0,05	0,5
	Вкупно	4,4
	Настава во школи и работилници	
1.	<i>Development of Social Services for Vulnerable Groups at the Local Level</i> , November 2012/January 2013 (Gostivar, Resen, Kocani, Skopje), UNDP Ministry of Labour and Social Policy (раководител на работилницата) (4 работилници * 1,5)	6
5.	Обука: Училиште за јавни политики, Центар за истражување и креирање на политики, септември 2012- септември, 2013 (учесник на обука) (1 обука * 1,0)	1,0
6.	Обука: Ethics and Attitudes in Social work users of Mental Health Services, 28.08-01.09.2013, DAAD, Бар, Црна Гора (учесник на обука) (1 обука * 1,0)	1,0
7.	Обука за даватели на услуги во семеен центар, Град Скопје и ХЕРА, 13.-15.9.2013, Скопје, Македонија (учесник на обука) (1 обука * 1,0)	1,0

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
8.	Тренинг: Анализа на детски цртеж, Ars rugeti, 7-10.11.2013, Бари, Италија (учесник на обука) (1 обука *1,0)	1,0
9.	Транскациона анализа и системска семејна терапија (300 часа), Модус центар- Скопје, 2013 (учесник на обука) (1 обука *1,0)	1,0
10.	Обука – Современо родителство, центар за обука „Гравитрон“, 2014 (учесник на обука) (1 обука *1,0)	1,0
11.	Тренинг по емоционална интелигенција, центар за обука „Гравитрон“, 2015 (учесник на обука) (1 обука *1,0)	1,0
12.	Системска семејна терапија, Институт „Алтернатива“, 2015 – тековно (учесник на обука) (1 обука *1,0)	1,0
	Тренинг по Позитивна психологија, Тренинг Центар Гравитрон (09.2016-12.2016) раководител на програмата за обука (1 шренин *1,5)	1,5
	Тренинг – Развој на менаџерски вештини, Центар за обука „Гравитрон“ (септември.2016-декември.2016) (раководител на програмата за обука) (1 шренин *1,5)	1,5
	Учење, мотивација, емоционална интелигенција и стрес, Национален младински совет на Република Македонија и Британска амбасада (01.10 и 02.10.2016) (*1,5)	1,5
13	European project proposal development training for horizon 2020, EU Funds and Programmes, 2016 (учесник на обука) (1 обука *1,0)	1,0
	Вкупно	19,5
	Подготовка на нов предмет	
	Прв циклус на студии	7,5
1.	Методологија и статистика во социјалната работа, (СР3013, трет семестар, задолжителен предмет)	1,5

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	<i>(предавања 1 поен+ вежби 0,5 поен)</i>	
2.	Квалитативни и квантитативни истражувања во социјална работа, СР504И, петти семестар, изборен предмет) <i>(предавања 1 поен+ вежби 0,5 поен)</i>	1,5
3.	Вештини и техники во социјална работа, (СР601З, шести семестар, задолжителен предмет) <i>(предавања 1 поен + вежби 0,5 поен)</i>	1,5
4.	Социјална работа со деца и млади во ризик, (СР606И, шести семестар, изборен предмет) <i>(предавања 1 поен + вежби 0,5 поени)</i>	1,5
5.	Семејството и генерациската солидарност, (СС707И, седми семестар, изборен предмет) <i>(предавања 1 поен + вежби 0,5 поени)</i>	1,5
	Вкупно	7.5
Втор циклус на студии		
1.	Истражувачки и практични методи и техники во социјалната работа, (СРСР202З, втор семестар, задолжителен предмет) <i>предавања 1 поен</i>	1,0
2.	Креативни техники во социјалната работа (СРСР123И, прв семестар, изборен предмет) <i>предавања 1 поен</i>	1,0
3.	Евалуација и истражувачки методи, (СМ104З, прв семестар, задолжителен предмет) <i>предавања 1 поен</i>	1,0
4.	Менаџирање сограѓански здруженија, (СМ213И, втор семестар, изборен предмет) <i>предавања 1 поен</i>	1,0
	Вкупно	4.0
Трет циклус на студии		
1.	Методологија на научно истражувачка работа со примена и примери во подрачјето на општествените науки (социјална политика и социјална работа), (ФЗФЗ, прв семестар, задолжителен предмет) <i>предавања 1 поен</i>	1,0
2.	Однесување и психосоцијален развој во социјалната средина, (СР2, прв семестар, задолжителен предмет) <i>предавања 1 поен</i>	1,0
3.	Концепт на емоции во социјалната работа, (СРСР18, втор семестар, изборен предмет) <i>предавања 1 поен</i>	1,0

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Вкупно	3,0
	Консултации со студенти	
1.	Учебна 2012/2013 (зимски семестар), 200 <i>студенти</i> *0,002	0,4
2.	Учебна 2012/2013 (летен семестар), 200 <i>студенти</i> *0,002	0,4
3.	Учебна 2013/2014 (зимски семестар), 200 <i>студенти</i> *0,002	0,4
4.	Учебна 2013/2014 (летен семестар), 200 <i>студенти</i> *0,002	0,4
5.	Учебна 2014/2015 (зимски семестар), 200 <i>студенти</i> *0,002	0,4
6.	Учебна 2014/2015 (летен семестар), 200 <i>студенти</i> *0,002	0,4
7.	Учебна 2015/2016 (зимски семестар), 200 <i>студенти</i> *0,002	0,4
8.	Учебна 2015/2016 (летен семестар), 200 <i>студенти</i> *0,002	0,4
9.	Учебна 2016/2017 (зимски семестар), 200 <i>студенти</i> *0,002	0,4
	Вкупно	3,6
	Ментор на дипломска работа	
1.	20 кандидати * 0,2	4,0
	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	
1.	3 кандидати * 0,50	1,5
	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	
1.	13 кандидати * 0,30	3,9
	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
1.	162 кандидати * 0,10	16,2
	Позитивно рецензиран универзитетски учебник	6
1.	<i>Вештини и техники во социјална работа</i> . Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филозофски факултет во (печат) (коавтор: 6*1)	6
	Позитивно рецензирана збирка задачи или практикум	
1.	<i>Прирачник за обука за менторска програма за малолетници во конфликт со законот</i> , Скопје: Филозофски факултет, 2012 (коавтор: 3*1)	3

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
2.	<i>Прирачник за развој на социјални услуги за ранливите групи во локалните заедници</i> , Поглавје V. Стратешко планирање во областа на социјалната заштита: изработка и имплементација на локални стратешки програми. Скопје: Министерство за труд и социјална политика, 2013 (коавтор: 3*1)	3
	Вкупно	6
	Интерна скрипта од предавања	
1.	Предмет: Креативни техники во социјална работа (1*4)	4
2.	Предмет: Социјална работа со деца и млади во ризик (1*4)	4
3.	<i>Предмет:</i> Семејството и генерациската солидарност (1*4)	4
4.	<i>Предмет:</i> Однесување и психосоцијален развој во социјалната средина (1*4)	4
5.	<i>Предмет:</i> Концепт на емоции во социјалната работа (1*4)	4
	Вкупно	20.0
	Научно- популарна книга	4
1.	<i>Research on Internal Trafficking in Humans in Republic of Macedonia</i> , LAP LAMBERT Academic Publishing. 2004 (коавтор) (1*4)	4
Вкупно		167,2

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	Ментор на магистерска работа	3,0

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	<i>Влијаниеџо на родителскиџе силилови врз однесувањеџо кај ученициџе во социјален ризик, кандидат: Наташа Димоска</i> <i>Трјовија со луѓе со цел ипрудова експлоатација: Идентификација и заштитиџа на иприваниџе лица во Република Македонија, кандидат: Марија Тодоровска</i> <i>Влијаниеџо на социјалниџе вештини врз квалификиџи на работџа кај вработениџе во невладин сектор, кандидат Елена Чалческа Ташаминава</i> (3*1)	
	Учесник во меѓународен национален научен проект	10
1.	Претставување на улогата на општините и давателите на услугите (Portraying the roles of municipalities and social service providers), UNDP, ноември 2012-2013 (национален консултант) (1*5)	5
2.	<i>Испражување на силипендиџиџе на синуднеџиџе Роми во здравство и нивнаџа ипранзиција од синудџи до вработување (Investigation on Roma Health Scholarship Program (RHSP) beneficiaries' transition from studies to employment), Open Society Hungary and REF, септември-декември 2016 (истражувач- консултант)</i> (1*5)	5
	Учесник во национален научен проект	3
1.	<i>Поддршка на граѓанскоџо оишесство во креирање иолиџиџи за социјална кохезија и диверзиџеџи.</i> Хелсиншки комитет, Скопје, 2016-2017 (истражувач за подготовка на истражување (документи за јавни политики) и учество во јавни дебати во рамки на проектот) (1*3)	3
	Дел од монографија објавен во странство	6
1.	Violence against Children at Risk and Children without Parental Care, In: Child and Family Welfare, Edited by Patricia-Luciana Runcan, Georgeta Rață and Mihai-Bogdan Iovu, Cambridge Scholars Publishing, 2014 (1*6)	6
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно / стручно списание	15,2

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
1.	Арнаудова, С., Денкова, Ф. (2012). Психолошки профил на жртвите на мобинг на работното место. Во: Годишен зборник бр. 65. Филозофски факултет, Скопје (стр. 232- 249) (0,90*4)	3,6
2.	Георгиевска, С., Денкова-Зафировска, Ф. (2013). Социјална дистанца кај средношколци од македонска и албанска национална припадност. Во: Годишен зборник Бр. 66. Филозофски факултет, Скопје (стр. 283- 300) (0,90*4)	3,6
3.	Георгиевска, С. (2014). Разлики во перцепцијата на родителските воспитни стилови кај родителите и децата изложени на социјален ризик. Во: Годишен зборник бр. 67. Филозофски факултет, Скопје (стр. 206- 218) (1*4)	4
4.	Георгиевска, С. (2015). Поврзаноста помеѓу условите за живот во семејството, успехот во училиште и неприспособеното однесување кај адолесцентите. Во: Годишен зборник бр. 68. Филозофски факултет, Скопје (стр. 149-162) (1*4)	4
	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	6
1.	Georgievska, S. (2013). Motivation for working with children with special needs In International Journal of Physical and Social Sciences Vol. 3, Issue 9 ISSN: 2249-5894 IF 3,797 for 2013 (1*6)	6
	Трудовите со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор	15,9
1.	Трајкова В., Трајков И., Георгиевска, С., Денкова Зафировска, Ф. (2013). Супервизија на студентите на пракса. In: JOURNAL OF PROCESS MANAGEMENT – NEW TECHNOLOGIES, INTERNATIONAL (pp.558-561) (0,60*3)	1,8
2.	Georgievska, S. (2014). The impact of self esteem on the degree of general and examination anxiety. In Journal of Social Policy No. 11/2. Faculty of Philosophy, Skopje. (pp. 504-511) (1*3)	3,0
3.	Георгиевска, С. (2016). Психолошка траума кај жени жртви на семејно насилство. Во: Годишен зборник бр. 69. Филозофски факултет, Скопје (стр. 291-306) (1*3)	3,0
4.	Георгиевска, С., Денкова – Зафировска. Ф. (2016). Семејната афективна врзаност и насилното однесување кај адолесцентите. Во: Меѓународен дијалог: Исток – запад (психологија и образование). (179-189) (0,90*3)	2,7

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
5.	Georgievska, S. , Trajkov, I. (2016).Tendencies for perceived self efficacy and procrastination in students. In: Teacher International journal of education, Faculty of Education - Bitola (pp. 37-42) (0,90*3)	2,7
6.	Trajkov, I., Georgievska, S. (2016). Professional burn out and balance between work and family life among teachers. In: Teacher International journal of education, Faculty of Education - Bitola (pp.55-58) (0,90*3)	2,7
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	18,9
1.	Trajkov, I. , Stamenkova Trajkova, V., Arnaudova, S. (2012) Socijalizacija dece sa rizicnom ponsanjem, Socialization in the conditions of social crisis, Kosovska Mitrovica, Kosovo (0,80*3)	2,4
2.	Stanojkovska-Trajkovska, N., Markovska, B., Arnaudova, S. , Stojanovska-Chingoska, D., Petrov, R. (2013). Availability of high education for students with special educational needs”. Symposium in cause of 60 years Institute of pedagogy in Ohrid „Teaching and education between modern and tradiotional”, Faculty of Philosophy, Skopje. (0,60*3)	1,8
3.	Trajkova, V., Trajkov, I. , Georgievska, S. , Belevska, D. (2014) Stavovi mladih prema evrointegraciji R. Makedonije Vo: Mladi I drustvene promene – izmedzu nacionalnog identiteta I evrointegracija, Kosovska Mitrovica (0,60*3)	1,8
4.	Georgievska, S. , Trajkov, I., Denkova Zafirovska F. (2014). Social distance in ethnic Macedonian and Albanian high school students, Vo: Mladi I drustvene promene – izmedzu nacionalnog identiteta I evrointegracija, Kosovska Mitrovica (0,80*3)	2,4
5.	Georgievska, S. , Stanojkovska –Trajkovska, N. (2014) Quality of life and social services at children under risk, In: Unapredzenje kvalitete zivota djece I mladih. Tuzla (0,90*3)	2,7
6.	Georgievska, S. , Stanojkovska –Trajkovska, N. (2014) Quality of life and social services for children under risk In: “Promoting the quality of children and youth”, 2014, Igalo. (0,90*3)	2,7
7.	Агаи, А., Петров, Р., Георгиевска, С. (2015) Способностите на возрасните лица со умерене интелектуална попреченост за живеење во заедница. Во: Unapredzenje kvalitete zivota djece i mladih. Tuzla (0,80*3)	2,4

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
8.	Георгиевска, С., Станојковска – Трајковска Н. (2016). Влијанието на стресот кај трудниците и појава на постпородилна депресија – причини за психолошка поддршка, Во Современи трендови во дефектолошката теорија и практика, Бомат Графикс, Скопје (0,90*3)	2,7
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	3,6
1.	Трајков, И., Арнаудова, С. (2012). Социјална интеграција на децата со посебни образовни потреби во училишната средина во редовните основни училишта. Во: Инклузивно образование – состојба и предизвици, Бомат Графикс (0,90*2)	1,8
2.	Georgievska, S. , Trajkov, I. (2014) Cognitive behavioral therapy as psychological intervention for treating traumatized children, Сборник научни доклади, VII Национален конгрес по психологија, Софија, Бугарија (pp. 1266-1270) (0,90*2)	1,8
	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	6
1.	Georgievska, S., Trajkov, I. Professional development of teachers, 19th Psychology Days Programme. Zadar, 29-31 May, 2014 (1*2)	2
2.	Georgievska, S. Trajkov, I. (2014) Values and value orientation among Social Work Students. Democracy and the University in 21st Century: Assessing the Path Forward. Alliance of Universities for Democracy 25th Annual Conference. Skopje, 19-21 October, 2014 (1*2)	2
3.	Георгиевска, С., Денкова – Зафировска. Ф. (2016). Семејната афективна врзаност и насилното однесување кај адолесцентите. VII меѓународна научна конференција – меѓународен дијалог: Исток – Запад. Меѓународен славјански универзитет „Г. Р. Державин“ Свети Николе – Тамбов, 15.4.2016 (1*2)	2
	Учество на научен/стручен собир со реферат усна презентација	7
1.	Georgievska, S. , Denkova, F. (2012) Quality of life in elderly people, VIII Days of applied psychology in Nis, 28-29.09.2012 (1*1)	1

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
2.	Denkova, F. , Georgievska, S. , (2012) Psychological profile of victims of mobbing, VIII Days of applied psychology in Nis, 28-29.09.2012 (1*1)	1
3.	Георгиевска, С. , (2013). Ресоцијализација на деца и младинци со воспитно-социјални проблеми и со нарушено поведење. Четврта меѓународна конференција: Современи аспекти на специјалната едукација и рехабилитација на лица со инвалидност. Охрид, 17-19 октомври, 2013 (1*1)	1
4.	Георгиевска, С. , Станојковска – Трајковска Н. (2014). Компетенции на студентите дефектолози за реализација на инклузивното образование. Меѓународна конференција: Социјална и образовна инклузија и кохезија – теорија, практика и перспективи. Битола, 17-18 октомври, 2014 (1*1)	1
5.	Georgievska, S. (2016). Emotional intelligence, life satisfaction and self esteem of teachers, Intenational Scientific Conference – Pedagogy in a modern Global Society, Faculty of Philosophy, Ohrid, 19-21.09.2016 (1*1)	1
6.	Georgievska, S. (2016). Macedonia's Brain Drain Problem. International Conference - The migration waves – past, present and furture. South west University Neofit Rilski, Faculty of Philosophy, Blagoevgrad, 11 November, 2016 (1*1)	1
7.	Stanojkovska –Trajkovska, N., Rashikj- Canevska, O., Karovska-Ristovska, A.i Georgievska, S. (2016) Family support and Resources for children with Disabilities in Regular Kondergardens. In: Inclusive Education as a Function of the positive development of Children. 19 th International Scientific Conference - Educational research and school practice, 16.12.2016 (1*1)	1
	Учество на научен/стручен собир со реферат постер	0,5
1.	Sofija Georgievska: Kvaliteta života osoba s duševnim smetnjama koje žive u zajednici .VI. znanstveno - stručni skup Osnaživanje potencijala za preventivne aktivnosti u zajednici Filozofski fakultet Osijek, 25. – 27. veljače 2016. (1*0,5)	0,5
	Апстракти објавени во зборник на конференција	10
1.	Georgievska, S. , Tassevsca, A. , Ethnic Stereotypes and Emotional – Value Aspect of Self-image 16th Conference of the	1

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	Balkan Society, for Pedagogy and Education “The Image of the “Other”/the Neighbour In the Educational Systems of the Balkan Countries”, Aristotle University of Thessaloniki, 26-28 September, 2013 (1*1)	
2.	Tassevsca, A., Georgievsca, S. , The Image of the “Other” beyond Teaching and Learning in the Extra-Curricular Activities of the Students at the University Level. 16th Conference of the Balkan Society, for Pedagogy and Education “The Image of the “Other”/the Neighbour In the Educational Systems of the Balkan Countries”, Aristotle University of Thessaloniki, 26-28 September, 2013 (1*1)	1
3.	Georgievska, S. Internal human trafficking in the Republic of Macedonia. International Scientific Conference: Young women and gender equality in post Yugoslav societies: research, practice and policy international conference, Zagreb, Croatia, November 26 – 27, 2013 (1*1)	1
4.	Georgievska, S. , Trajkov, I. Optimism and hope among cancer patients and family members 11th ALPS ADRIA PSYCHOLOGY CONFERENCE, September 18-20, 2014, University of Pécs, Hungary (1*1)	1
5.	Trajkov, I., Georgievska, S. Emotional memory in actors, 11th ALPS ADRIA PSYCHOLOGY CONFERENCE, September 18-20, 2014, University of Pécs, Hungary (1*1)	1
6.	Георгиевска, С. Денкова – Зафировска, Ф. Насилство кај децата изложени на социјален ризик. International conference on theory and practice in psychology, ICTPP, Department of Psychology, Faculty of Philosophy, Skopje, 30.11-01.11.2014 (1*1)	1
7.	Денкова- Зафировска, Ф., Георгиевска, С. Персоналните карактеристики и мобингот кај вработени во приватниот и јавниот сектор. International conference on theory and practice in psychology, ICTPP, Department of Psychology, Faculty of Philosophy, Skopje, 30.11-01.11.2014 (1*1)	1
8.	Стаменокова, Т., В., Георгиевска, С. , Трајков, И. Украдени насмевки: Профил на личноста на жени жртви трговија со луѓе. International conference on theory and practice in psychology, ICTPP, Department of Psychology, Faculty of Philosophy, Skopje, 30.11-01.12.2014 (1*1)	1
9.	Stanojkovska–Trajkovska, N., Karovska-Ristovska, A., Georgievska, S. и Rashikj- Canevska, O.(2016). Ставови запослених у дневним центрима и родителја нјових корисника о прмени активности из области сексуалног васпитања. Зборник резимеа – Стручно научни семинар са меѓународним учешћем.	1

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	Дани дефектолога Србије, 11-14.02.2016 (1*1)	
10.	Stanojkovska –Trajkovska, N., Rashikj- Canevska, O., Karovska-Ristovska, A.i Georgievskа, S. (2016) Family support and Resources for children with Disabilities in Regular Kondergardens. In: Inclusive Education as a Function of the positive development of Children. 19 th International Scientific Conference - Educational research and school practice, 16.12.2016 (1*1)	1
	Вкупно	105.1

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-апликативна):	Поени
	Студија, физибилити студија, истражување на пазарот (одговорен проектант) Анализа на квалитетот и стандардите за грижа за деца и млади, 2014, СОС Детско село- Македонија	2
	Експертска дејност	3
1.	Проект: <i>Social Cards, Fostering social inclusion through employability enhancement „Open door – for youth by youth”</i> , (PREVOD) Coalition SEGA, june 2016-july, 2016 (Експерт за развој на социјални карти) (1*1)	1
2.	<i>Зајакнување на националните капацитети во услови на хуманитарно-вонредна состојба</i> , Save the Children, 2016 (национален експерт) (1*1)	1
3.	<i>Преку социјални договори до одржливост</i> , СОС Детско село- Македонија, 2016- 2017 (национален експерт) (1*1)	1
	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	
1.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание <i>Journal of Social Policy</i> , Филозофски факултет, Скопје (1*1)	1
2.	Член на програмски одбор на научен стручен собир	0,5

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
	<i>International Scientific Conference „The Achievements and Perspectives in the Social Work and Social Policy”</i> Institute of Social Work and Social Policy, Faculty of Philosophy – Skopje, 2014 (1*0.5)	
3.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир <i>11th International Conference DAYS OF APPLIED PSYCHOLOGY</i> 2015 Faculty of Philosophy, Niš (1*1)	1
4.	Координатор за Еразмус мобилност (2013- тековно) (4 мандати *1)	4
5.	Член на координативно тело за ЕКТС (2013-2015) (3 мандати*1)	3
6.	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Член на Управен одбор на НВО „ За среќно детство“ (1 мандат*1)	1
Вкупно		15,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	167,2
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	105,5
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	15,5
Вкупно	287,8

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

**Проф. д-р Аница Драговиќ
с.р.**

**Проф. д-р Сунчица
Димитријоска с.р.**

Проф. д-р Иван Трајков с.р.

РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ „СОЦИОЛОГИЈА“ ОД АВТОРОТ ПРОФ. Д-Р ИЛИЈА АЦЕСКИ

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет донесен, на XXXIII редовна седница, бр.02-549/3 од 16.3.2017 година, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Социологија“ од авторот, проф. д-р Илија Ацески, наменет за студентите на Институтот за социологија (назив на единицата), за предметот социологија I и II, Социологија избрани се проф. д-р Зоран Матевски и проф. д-р Марија Дракуловска Чукалевска.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

III. Општ дел

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Социологија
Назив на предметната програма:	Социологија
Назив на студиската програма:	Социологија, како и други студиски програми на Филозофскиот факултет каде што се изучува овој курс
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Социологија I, 4+2, ЕКТС 6 Социологија II, 4+2, ЕКТС 6 Социологија, 2+2, ЕКТС 6
Предметот Социологија I, II на Филозофскиот факултет е задолжителен (изборен/задолжителен) предмет со фонд на часови 4+2, број на ЕКТС-кредити 6 и се слуша во I и II семестар. Предметот Социологија на Филозофскиот факултет е изборен предмет со фонд на часови 2+2, број на ЕКТС-кредити- 6 и се слуша во I семестар.	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 422 страници (формат А 4), напишани на компјутер, со големина на фонтот - 12. Текстот е поделен во 19 поглавја.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Зоран Матевски с.р.

Проф. д-р Марија Дракуловска Чукалевска с.р.

ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р ЗОРАН МАТЕВСКИ

Краток опис на содржината:	Трудот е во обем од 422 страници, структуриран во деветнаесет глави со предговор и библиографија, претставен на начин кој овозможува студентите (и други читатели) да се запознаат со основните прашања на социологијата. Основната цел на учебникот <i>Социологија</i> е да ги воведат студентите по социологија во проблематиката на социолошките истражувања и да ги запознае со основните категории. Тоа на учебникот му дава особина на водич за студентите, не само во правец на запознавање со конкретните социолошки подрачја туку и со анализи на феномените поврзани со македонското општество. Основната идеја која е проследена во <i>Социологија</i> е да се следат сложените општествени феномени кои се обилно поткрепени со резултати од бројни истражувања и учебници кои се користат во други институти и катедри на повеќе универзитети во светот. Секоја глава/дел во книгата претставува јасно структурирана целина, со заклучоци и компетентни сознанија од домашни и странски автори. <i>Структура на трудот</i>. Во првата глава: Социологијата поим, предмет и значење се расправа за местото и значењето на социологијата и претставува една логички и мисловно заокружена целина со јасно поставени цели. Втората и третата глава се посветени на феномените на културата и масовните медиуми. Во следните две глави, анализата е посветена на основните елементи на социјалната организација, социјалната структура и типовите на социјална структура; улогите врз основа на полот, возраста и етничката припадност. Следната глава со наслов: Девиијација, социјална контрола и криминал обработува повеќе теми кои се поврзани со девијантното однесување, криминалот и деликвенцијата, со посебен акцент на теоретските аспекти, но и на нивното непосредно исполнување на примерот на македонското општество.

	Осмата глава е посветена на социјалната стратификација, нееднаквоста, сиромаштијата и социјалната исклученост. Анализата се базира врз доволно разработени теоретски гледишта, кои се често спротивставени, но кои даваат доволно простор за размислување за оние што влегуваат во сферата на социолошката наука. Главата која се однесува на етничката стратификација, главно, е посветена на теоретските погледи, но и на прашања кои се директно поврзани со она што се случува во современото македонско општество. Во десеттата глава се обработени содржини кои се поврзани со етницитетот и етничката стратификација и етничките судири. Карактерот на етничките односи, прашањата на толеранцијата и односите меѓу заедниците, прашањата поврзани со национализмот и социјалната дистанца, феноменот на родната стратификација, односите меѓу половите, хомосексуалноста и односите спрема „другите“ се дел од широкиот спектар на прашања кои се дел од оваа глава. Родовата стратификација е предмет на анализа во десеттата глава, а феномените поврзани со економскиот живот, трудот и слободното време во единаесеттата глава. Власта, државата, политиката и демократијата се предмет на анализа во дванаесеттата глава. Потоа, следат делови кои обработуваат теми поврзани со семејството, образованието, религијата, населението, животната средина, здравјето и болестите. На крајот, во последната глава се анализираат феномените поврзани со процесите на глобализацијата, идентитетот и интеграцијата., глобалната економија и глобалната култура. Авторот во голема мера успеал социолошките анализи да ги синтетизира на еден логички и доволно разбирлив начин во функцијата за која е наменет учебникот.

Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Учебникот е во согласност со предметната програма по предметот Социологија, и е во функција на совладување на содржините по соодветниот предмет. Вредноста на трудот е содржана, пред се', во релевантните сознанија кои се поткрепени со релевантна литература и сознанија кои се со висок степен на систематизираност, меѓусебна поврзаност и прегледност, што е во функција на совладување на содржините од страна на студентите. Треба да се нагласи и фактот дека големиот дел од содржините се директно поврзани со карактеристиките на современото македонско општество, што сигурно дека ќе има позитивно влијание врз квалитетот и интересот на совладување на материјалот од страна на студентите.
Предлози за потребни корекции:	Нема
Оцена на ракописот:	При изготвувањето на учебникот <i>Социологија</i> консултирана е научно-релевантна домашна и странска литература од областа на социологијата, како и трудови од другите општествени науки и нивните сознанијата се втемелени во основата на книгата, и со оригинални погледи и мисловни концепти на авторот. Авторот во голема мера успеал содржините кои се предмет на обработка да ги поткрепи со релевантни сознанија од домашна и странска научна литература од областа на социолошките науки. Потоа, што е важно да се потенцира за учебници од овој тип, сознанијата се систематизирани во логички поврзани и прегледни целини, што говори и за висок степен на дидактичко-методска вредност, што им овозможува на студентите подлабоко да навлезат во анализата на социолошките феномени.

Категоризација:	учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 422 страници (формат а4), напишани на компјутер, со големина на фонтот- 12. Текстот е поделен во 19 поглавја.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметите Социологија I и II и Социологија, примарно наменет за студентите на Филозофскиот факултет.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Зоран Матевски с.р.

**III. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р МАРИЈА ДРАКУЛОВСКА
ЧУКАЛЕВСКА**

Краток опис на содржината:	Ракописот „Социологија“ поднесен за рецензија од проф. д-р Илија Ацески, се состои од деветнаесет поглавја, предговор и литература, која се структурирана од дела кои претставуваат референтни точки во рамките на социолошката наука. Во првото поглавје, авторот проф. д-р Илија Ацески го разработува Поимот, предметот и значењето на социологијата. Тој ги анализира основните прашања поврзани со статусот на социологијата како научна дисциплина. Овде централно место зазема анализата на прашањата и проблемите кои ги изучува социологијата, како и за специфичноста на социолошката перспектива. Во второто поглавје се анализира Културата и општеството. Најпрво, авторот не’ запознава поимот култура, како и функциите на културата, типовите на култури, елементите на културата. Следува анализата на сфаќањата за идентитетот, за односот на религијата и идентитетот и новите концепции за културата. Во следното поглавје, со наслов Масовни медиуми. Популарна култура, авторот Ацески ја анализира виртуелната реалност преку знаци и симболи, масовните медиуми и нивната моќ во современото општество, посебно за интернетот како нов медиум. Четвртото поглавје на овој труд е посветено на Социјална структура, во кое се анализира компонентите кои се врзани за структурите на општеството и поединците. Тие се: односот на улогите и општеството, положбата и статусите на поединците, судирот на улогите, типовите социјални структури. Во следното поглавје, со наслов Социјални промени, колективно однесување и социјални движења, авторот проф. д-р Илија Ацески ги анализира теоретските гледишта за социјалните промени, посебно теоријата на конфликтот, како и изворите кои ја предизвикуваат социјалната промена. Во таа смисла, авторот ги нагласува поимот, видовите и теориите за колективното однесување и нивното поврзување со

	социјалните движења. Посебно, авторот го анализира прашањето за граѓанското општество и неговите карактеристики во македонскиот контекст. Во поглавјето со наслов Социјализација, социјална интеракција социјални групи, авторот се задржува посебно за секое прашање. Најпрво, авторот не' запознава во основни црти со процесот на социјализацијата, а потоа следува детална анализа на фазите во развојот на социјализацијата, главните фактори на социјализацијата (семејството, училиштето, врсничките групи и медиумите). Понатаму, авторот ја анализира социјалната интеракција, посебно типовите на интеракција, социјалните групи и организациите, со посебен осврт на бирократската организација во рамките на современото општество. Во седмото поглавје, авторот се фокусира на прашањата за девијациите и социјалната контрола. Детално е анализиран односот на криминалитетот, деликвенцијата и девијантноти однесување, создавањето на исклучувачко општество, криминалот и постмодерната. Авторот, во продолжение, се задржува на теориите за девијантното однесување, како и на криминалот и обличите на социопатолошките појави (самоубиство, наркоманија и дрога). Социјална стратификација, нееднаквост, сиромаштија и социјална исклученост е наслов на осмото поглавје на овој труд. Авторот систематски ја следи еволуцијата на сфаќањата за нееднаквостите, системите на стратификацијата и теоретизациите во врска со неа. Понатаму, авторот го анализира прашањето за општествената мобилност, сиромаштијата и социјалната исклученост. Во поглавјето Етницитет, етничка стратификација и судири, проф. д-р Илија Ацески ги анализира поимите раса, етничка група, етницитет и нација, кои се извор на етнички предрасуди, социјална дистанца, етноцентризам и етнички судири. Авторот детално ги анализира односите меѓу етничките групи, етничкиот идентитет и социјалната затвореност на етничките групи. Во поглавјето Родова стратификација, авторот го анализира односот на родот и

	биологијата, посебно се фокусира на зголемената нееднаквост меѓу половите во современото општество и при тоа ги презентира клучните теории за родовата стратификација. Авторот во поглавјето со наслов Труд, економски живот, слободно време, на почетокот го анализира поимот труд и наведува неколку концепции за него, понатаму го објаснува поимот поделба на трудот, кој го поврзува со прашањето за постиндустриската економија, прашањето за невработеноста, глобалната економија (улогата на мултинационалните компании), иднината на трудот, економиите во транзиција. Во дванаесеттото поглавје Власта, државата, политиката и демократијата, ги анализира поимите моќ и власт, а потоа ги елаборира теориите за политичката моќ, државата како институција, организација на власта, држава на благосостојба, државата во земјите во транзиција, државата во ера на глобализација, како и прашањето за иднината на државата, нација. Тринаесеттото поглавје од овој ракопис е посветено на прашањето на Семејството, во кое се анализира сродството, семејството во модерното општество преку теоретизациите на Гиденс и Бек, различните форми на семејство, семејното насилство и планирањето на семејството. Во поглавјето со наслов Образование, авторот го објаснува односот на образованието и општеството, истакнувајќи ја теоријата на Бурдие за културниот капитал и образованието. Авторот, во ова поглавје, исто така, го разгледува односот на супкултурата и успехот во образованието, етнички мешовитите училишта и насилството во образовните институции. Петнаесеттото поглавје на овој труд е посветено на феноменот Религија, во кое се анализирани поимите религија и религиски вредности, основните димензии на религијата, како и функциите на религијата. Понатаму, авторот ги анализира односите помеѓу религијата и идентитетот, религијата и нацијата, религиозните организации, верските движења, прашањето за религијата и процесите на глобализацијата. Во поглавјето со наслов Население - демографија, авторот ги анализира проблемите на

	населението, процесите на демографска транзиција, и движењето на населението. Потоа, следиува анализата за демографските карактеристики во Република Македонија, наталитетот, како и популациската политика. Поглавјето со наслов: Животна средина, еколошка криза и социјален развој го анализира економскиот, демографскиот и технолошкиот развој и последиците за екосистемот, ефектите на стаклената градина и состојбата на животната средина во Република Македонија. Социологија на здравје, болести и стареење е претпоследното поглавје од ракописот, во кое се анализира прашањето за здравјето и болеста од социолошка перспектива. Посебно, тој понатаму упатува на социолошките истражувања на болестите и здравјето. Последното поглавје на овој труд, авторот го посветува на процесите на глобализирање и интегрирање на светот. Тој детално ги анализира концепциите и пристапите за глобализацијата. Посебно, сфаќањата на хиперглобалистите, скептиците и трансформационистите за глобализацијата, глобализацијата како „згуснување на светот“, глобално-локално/локално-глобално, глобална економија и култура.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Постои потполна усогласеност на содржините од ракописот со содржините од предметната програма.
Предлози за потребни корекции:	Нема предлози за корекции.
Оцена на ракописот:	Поднесениот ракопис претставува систематско елаборирање на основните димензии на социологијата како научна дисциплина. Студентите по социологија, студентите од другите институти и од другите факултети, сите оние што професионално се занимаваат со социологија, преку овој труд ќе можат најнепосредно да се запознаат со природата на општеството и противречните тенденции на неговиот развој и, исто така, ќе ја развиваат специфичната социолошка перспектива, која има поширока теориска и практична релеванција. Со овој труд ќе се збогати литературата од областа на македонската социологија.

Категоризација:	учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 422 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот - 12. Текстот е поделен во 19 поглавја.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметите Социологија I и II и Социологија, примарно наменет за студентите на Институтот за социологија, но и другите студиски групи при Филозофскиот факултет.

Рецензент

Проф. д-р Марија Дракуловска Чукалевска с. р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „СТРАТЕГИСКИТЕ ПАРТНЕРСТВА НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА КАКО ИНСТРУМЕНТ НА ЗАЕДНИЧКАТА НАДВОРЕШНА И БЕЗБЕДНОСНА ПОЛИТИКА ВО КОНТЕКСТ НА МУЛТИПОЛАРНИОТ ПОРЕДОК“ ОД М-Р ЈОВАН МАНАСИЈЕВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 15.03.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Јован Манасијевски со наслов „Стратегиските партнерства на Европската Унија како инструмент на заедничката надворешна и безбедносна политика во контекст на мултиполарниот поредок“, во состав: проф. д-р Ѓорѓе Младеновски (претседател), проф. д-р Билјана Ванковска (ментор), проф. д-р Ило Трајковски (член), проф. д-р Марија Дракуловска-Чукалевска (член) и проф. д-р Блерим Река (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Јован Манасијевски, со наслов „Стратегиските партнерства на Европската Унија како инструмент на заедничката надворешна и безбедносна политика во контекст на мултиполарниот поредок“, содржи 398 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со проред 1,5 и големина на букви 12, со 1.096 фусноти, 687 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во два дела, шест глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** се образложени предметот, целите и задачите на истражувањето, клучните поими користени во трудот (мултиполарниот поредок во настанување, меѓузависноста, ЗНБП, стратегиските партнерства и акомодацијата како облик на интеракција), хипотетската рамка на истражувањето и методолошките постапки кои што се користени во трудот.

Првиот дел на трудот (Теоретска и концептуална рамка на истражувањето) се состои од четири оддели. Во првиот оддел, Меѓународниот поредок во транзиција и позицијата на ЕУ во него, се анализираат карактеристиките на променетата меѓународна констелација, преку концептуализирање на новиот мултиполарен поредок во настанување и растечката сеопфатна и структурна меѓузависност. Во рамките на новиот меѓународен поредок се прави и иницијално ситуирање на ЕУ во него, преку тематизирањето на нејзината актерска способност и нејзиниот карактер како меѓународен актер.

Во вториот оддел, Заедничката надворешна и безбедносна политика на ЕУ во променетото меѓународно окружување, се анализираат модалитетите на оперирање на ЕУ како меѓународен актер во променетата меѓународна констелација преку балансирањето и ребалансирањето на билатерализмот, интеррегионализмот и мултилатерализмот. Посебно е разгледано влијанието на екстерните кризи на еволуцијата на ЗНБП и

конституирањето на ЕУ како регионален и глобален безбедносен актер, и карактеристичниот образец на трансформација на Унијата каде што екстерните кризи се ползуваат во функција на лансирање нови интеграциски зафати.

Во третиот оддел, Европската стратедиска култура во настанување - од Европската безбедносна стратегија до Глобалната стратегија на ЕУ, се анализираат клучните стратедиски документи на ЗНБП, преку анализа на дефинираните закани по европската безбедност, клучните параметри на дистинктивниот пристап на ЕУ во соочувањето со заканите и градењето на европска стратедиска култура по пат на конвергирање на стратедиските култури на земјите членки и процесите на институционална социјализација при што преку употреба на меѓувладините механизми се тежнее кон создавање на наднационална стратедиска култура. Во овој оддел е направена и детална анализа на најновиот стратедиски документ на ЕУ - Глобалната стратегија донесена во јуни 2016 г.

Во четвртиот оддел, Стратедиските партнерства како инструмент на ЗНБП, направена е исцрпна анализа на овој инструмент во документите на ЕУ, како и на неговата тематизација во секундарната литература. Врз основа на тоа, пристапено е кон конструирање на соодветна работна определба на стратедиските партнерства во функција на истражувањето. Понатаму, детално и сеопфатно се анализирани структурните и функционалните параметри на СП како инструмент со кој што на подолгорочна основа се управува билатералната соработка со најрелевантните државни меѓународни актери.

Во вториот дел на тезата, Истражување на мултидимензионалноста и мултифункционалноста на стратедиските партнерства на ЕУ, пристапено е кон мапирање на сите стратедиски партнерства на ЕУ засновано на широка емпириска база собрана од примарните извори, односно документите кои што ги регулираат билатералните односи на ЕУ со нејзините десет стратедиски партнери. Паралелно со тоа, спроведена е и основна каталогизација на билатералните односи и продуктите од тие односи низ предефинираната рамка во тринаесет домени кои што се релевантни за проценка на функционалноста на СП како инструмент на ЗНБП. Мапирањето и каталогизација не се реализирани само како дескриптивни операции, туку содржат и компаративна и интерпретативна димензија кои што се неопходни за разбирање на функциите што ги вршат СП.

Петтиот оддел, Димензии и домени на анализа на стратедиските партнерства, ја анализира способноста на ЕУ како меѓународен актер во трите дефинирани димензии, во секој од обработените домени на билатерална интеракција низ повеќе критериуми - обемот на интеграцијата во дадената област; расположивите капацитети и способности за надворешно дејствување во дадената област; признавањето на таквата улога и статус на ЕУ од останатите меѓународни актери.

Во шестиот оддел, Стратедиските партнерства на Европската Унија, се обработуваат посебно и детално сите десет стратедиски партнерства на ЕУ (со САД, Русија, Кина, Канада, Јапонија, Индија, Бразил, Јужно африканската Република, Мексико и Јужна Кореја), во идентификуваните три димензии и тринаесет домени врз основа на дефинираните индикатори, со што се дава прецизен и сеопфатен увид во СП како инструмент на ЗНБП.

Заклучните согледувања го претставуваат завршниот дел на дисертацијата во кој се сублимирани најважните сознанија до кои е дојдено во истражувањето.

Предмет на истражување

Докторскиот труд „Стратедиските партнерства на Европската Унија како инструмент на Заедничката надворешна и безбедносна политика во контекст на мултиполарниот поредок“ ги анализира стратедиските партнерства (СП) како важен инструмент на акомодирањето на ЕУ кон променетата меѓународна констелација. Појавата, развојот и институционализацијата на СП се разгледуваат во контекст на мултиполарниот поредок во настанување и растечката глобална меѓузависност. Целта на тезата е да ја согледа и разбере поврзаноста помеѓу појавата и еволуцијата на

стратегиските партнерства на ЕУ и транзицијата на глобалниот поредок. Иако развојот на стратегиските партнерства е детерминиран од повеќе фактори, во докторскиот труд се контекстира во два клучни фактора - во тековната трансформација на меѓународниот поредок, односно динамиката на мултиполарниот свет во настанување, како и во растечката меѓузависност. Во тезата се прави обид да се разбере влијанието на мултиполарниот поредок во настанување врз развојот на ЗНБП и на нејзините инструменти, но и повратната спрега - влијанието на развојот на стратегиските партнерства врз трансформацијата на глобалниот поредок.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Научните истражувања и литература за новите меѓународни односи и улогата на Европската унија како глобален актер, се од релативно понов датум, поради динамичните промени, особено по економската криза од 2008 година и променетиот баланс на моќ помеѓу глобалните актери во последните неколку години. Оттука, м-р Манасијевски се соочил и успешно го совладал предизвикот на теориско осмислување на стратегиските партнерства како инструмент на Европската надворешна и безбедносна политика во еден период на сериозно преиспитување на теориите на меѓународни односи и облиците на акомодација на Унијата, а со цел остварување на сопствените надворешно-политички, економски и безбедносни интереси. На овој план, оваа докторска дисертација не само што се надоврзува на досегашните научни истражувања од врвни академски центри, туку е оригинална и издржана во приодот, анализата и сознанијата до кои доаѓа. Затоа може да се констатира дека ова докторско истражување пополнува една значајна научна потреба со што се збогатува научната мисла во неколку комплементарни научни дисциплини, а која ги надминува границите на Република Македонија.

Краток опис на применетите методи

Поради комплексноста на предметот на истражувањето, дизајнот на истражувањето е поставен интердисциплинарно и ги опфаќа научните дисциплини на европските студии и меѓународните односи. Европскиот потсистем на интеграции се развива во поширокиот меѓународен контекст кој што значајно влијае на процесите во ЕУ, особено во домените на надворешната и безбедносната политика.

Основната хипотетска рамка на истражувањето ја чинат општата хипотеза и пет посебни хипотези. Општата хипотеза гласи: Новиот мултиполарен поредок во настанување и растечката сеопфатна меѓузависност, имаат определувачко влијание на појавата, развојот и институционализацијата на стратегиските партнерства како значаен инструмент на ЗНБП на ЕУ. Формулирани се и пет посебни хипотези чие што испитување треба да ни ги доближи и разјасни различните аспекти на СП како функција на акомодацијата на ЕУ - мултидимензионалноста, мултифункционалноста, хетерогеноста, флексибилноста и интегративноста на СП.

Мултиполарниот поредок во настанување е поставен како независна варијабла. Тој влијае на стратегиските партнерства на два начина: директно, со своето форматирање тој има влијание врз ЕУ во насока таа да развива инструменти што соодветно ќе го рефлектираат; и индиректно, преку степенот на меѓузависност. Оттука, во улога на посредувачка варијабла се поставува меѓузависноста. Степенот на меѓузависност влијае на содржината и карактерот на стратегиските партнерства. Во овој модел, во улога на зависна варијабла се стратегиските партнерства.

За да се истражат поставените прашања, се анализираат клучните одлики и функции на стратегиските партнерства, и тоа во три различни димензии, низ тринаесет единици на анализа, односно домени на билатерална соработка: економска димензија, безбедносна димензија, и вредносната димензија. Анализата на стратегиските партнерства во секоја од единиците на анализа е фокусирана на пет параметри: ниво на развиеност на билатерални механизми и билатерална инфраструктура; усвоени билатерални документи; реализирани билатерални активности; координација на

политиките и градење на капацитети врзани за трети земји; и соработката во мултилатерални рамки. Во функција на детална анализа на секој од нив, дефинирани се и следени 17 индикатори. Во текот на истражувањето се применети повеќе методи, односно реализиран е комбиниран методолошки пристап. Првенствено применет е методот на концептуална анализа, односно анализирање и критичко преиспитување на централните поими на истражувањето. Понатаму, применет е компаративниот метод во анализата на димензиите и домените на стратегиските партнерства, како и на параметрите за нивната институционална устроеност и функционалните механизми. Во третманот на примарните извори применет е методот на анализа на содржина преку анализа на најрелевантните документи на ЕУ кои што се однесуваат на ЗНБП и нејзините инструменти, заедничките билатерални документи на ЕУ и нејзините десет стратегиски партнери, документите на интеррегионалните партнерства на Унијата, најрелевантните мултилатерални документи, документите на други релевантни регионални и глобални меѓународни организации, повеќе релевантни статистичките извори, во односниот период кој што го покрива истражувањето. Покрај анализата на примарните извори - нормативните акти, стратегии, акциски планови, извештаи, декларации, заклучоци и други официјални документи, како и релевантни говори, обраќања и изјави на официјални лица на ЕУ и нејзините стратегиски партнери, истражувањето користи и широк дијапазон на секундарни извори, првенствено други спроведени истражувања и релевантна литература. Во рамките на истражувањето, во периодот од септември 2013 г. до декември 2015 г. извршени се 12 интервјуа со актуелни и поранешни официјални лица на ЕУ и на дел од нејзините стратегиски партнери, кои што најнепосредно биле ангажирани во следењето и имплементацијата на одделни аспекти на ЗНБП и на одделни стратегиски партнерства.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Главниот придонес на оваа теза е во проширеното разбирање на улогата и на функциите на стратегиските партнерства во приспособувањето на ЕУ на трансформацијата на меѓународниот поредок. Со спроведената мултидимензионална и мултифункционална анализа истражувањето ги продлабочува сознанијата за СП преку разбирање на нивните билатерални и системски функции. Истражувањето ги доближува комплексните релации на СП со останатите инструменти на ЗНБП и дава поблиски координати за нивното место во вкупниот инструментариум на ЗНБП, нивното значење и потенцијал во меѓународното профилирање на ЕУ. Истражувањето ја потврди општата хипотеза дека новиот мултиполарен поредок во настанување и растечката сеопфатна меѓузависност, имаат определувачко влијание на појавата, развојот и институционализацијата на стратегиските партнерства како инструмент на ЗНБП. СП, како инструмент на ЗНБП, се востановени за да и' овозможат на Унијата да функционира на глобално ниво во една променета меѓународна констелација - да овозможат нејзина акомодација на новиот мултиполарен поредок во настанување. Во новата мултиполарна конфигурација, СП, како флексибилен и мултифункционален инструмент, добиваат се поголем приоритет, особено во однос на ефективниот мултилатерализам. Гледано од тој аспект, СП претставуваат израз на ребалансирањето на инструментариумот на ЕУ, односно приоритизирање на билатерализмот во услови на напредната мултиполаризација.

Појавата и развојот на СП е резултат на новите реалности на дистрибуцијата на моќта во меѓународниот поредок. Таквата дифузија и редистрибуција на моќта, поради инертноста и бавноста на етаблираните мултилатерални институции не е соодветно претставена во нив. Оттаму, потребата и притисокот таа да изнајде соодветна материјализација се операционализира преку креирање на нови инструменти и механизми на билатерална и мултилатерална соработка кои што служат како коректив на видливиот дефицит на репрезентативност во меѓународниот систем. Креирањето на СП како инструмент на ЗНБП е, всушност, најдиректно предизвикано од растот на новите глобални и регионални актери. Во контекст на растечката комплексност на системот на

меѓународни односи, СП се генерираат како флексибилен и мултифункционален дел на инструментариумот на Унијата и како такви даваат широки можности за постојани приспособувања за што подобар опфат на приоритетите на партнерите и за промените на нивниот профил на глобалната сцена. Поради брзата трансформација на меѓународниот поредок, дизајнот на СП како инструмент на потребната континуирана акомодација е флексибилен. Како резултат на неефективноста на мултилатерализмот, која директно произлегува од самата криза на претставувањето и легитимноста на традиционалните мултилатерални институции, своите клучни цели и интереси, не само оние од билатерален карактер, туку и оние од глобален карактер, ЕУ доминантно ги адресира низ стратегиските партнерства. Оттаму, и континуираното ширење на опфатот на стратегиските партнерства со вклучување во нив дури и на 'најтврдите' безбедносни прашања. За економската димензија на стратегиските партнерствата се констатира дека претставува 'рбет на секое од СП. Таа е единствен постојан елемент во секое одделно стратегиско партнерство присутен во него од самиот почеток, со еден збор конститутивен елемент на секое од нив. Во безбедносната димензија, споредено со економската димензија може да се констатира еден побавен и повнимателен, но, сепак, јасно забележлив тренд на делумна конвергенција. Јасно е идентификувано значајно и видливо приближување во идентификацијата на безбедносните закани и во сличното или идентично разбирање на безбедносните закани. Исто така, со самото забрзано влегување во соработка во повеќе разни безбедносни домени јасно е манифестирана потребата и определбата за координација и соработка во соочувањето со идентификуваните безбедносни закани. Истражувањето, разгледувајќи ја билатералната соработка детално, врз основа на секоја од дефинираните безбедносни закани одделно, утврдува одреден напредок, но наодите од истражувањето сугерираат дека главна пречка за уште поголеми резултати во безбедносната димензија на СП е недоизградениот и неубедлив формат на ЕУ и како класичен, 'тврд' безбедносен актер. Во вредносната димензија се констатира најголем диверзитет во стратегиските партнерства. Во дел од СП не само што нема знаци на конвергенција, туку се видливи јасни трендови на продлабочување на разликите во однос на одредени вредности, како и во однос на нивното различно разбирање од страна на стратегиските партнери. Ваквите трендови говорат за слабеењето на нормативната моќ на ЕУ. Наодите упатуваат на заклучок дека вредносната блискост не е неопходен услов за воспоставување и одржување на едно стратегиско партнерство, но и дека големите разлики во вредностите имаат големо влијание врз ефективноста на СП. Кога станува збор за најсилните глобални актери, вистинските носители на мултиполарниот поредок, ЕУ нема доволно моќ и доследност во дејствувањето. За да не ги загрози своите трговски, инвестициски, енергетски и безбедносни интереси, ЕУ е подготвена да ги стави на маргините на билатералните односи своите вредности. Тука лежи дистинктивната практична вредност на СП како инструмент на надворешната политика на ЕУ, затоа што дозволуваат исклучоци од декларираната генерална линија на ЕУ, односно ѝ овозможуваат флексибилност и отстапувања од нормативните заложби. СП претставуваат инструмент кој што е подобро прилагоден на меѓународниот контекст каде што билатералните односи стануваат преобладавајќи, дури и во рамките на мултилатералните форуми. Наодите од истражувањето целосно ја потврдуваат хипотезата за значајна хетерогеност на СП која што произлегува од спектарот на различни актери кои што го конституираат новиот мултиполарен поредок, и тоа по сите испитувани основи: по основ на асиметричноста во односот помеѓу стратегиските партнери; по основ на сеопфатноста, односно, спектарот на домени кои што се адресираат преку СП; како и по основ на степенот на институционализација, односно, бројот и структурираноста на дијалозите и вкупната институционална развиеност на СП.

Натаму, регистрирана е групата на структурни функции на СП кои што се однесуваат на интеракциите на системско ниво, односно на градењето и одржувањето на системот на глобална регулација преку мобилизирање и утилизирање на билатералните односи и инструменти. Притоа, најважна е акомодацијата функција, која што се реализира преку свртување на меѓународните актери кон јакнење на билатерализмот, што кумулативно создава густа мрежа на билатерални односи кои што обезбедуваат базична регулација на

поредокот. Тесно поврзана со неа е стабилизаторската функција. СП се одраз на интенцијата на актерите да го стабилизираат системот на меѓународни односи кој што се движи кон нестабилност, непрегледност и неуправливост. СП создаваат рамка која овозможува натпреварот да не излезе од контрола, односно овозможуваат преку поширок опфат на односи да воспостават соработка која што преку артикулацијата на заедничките интереси и цели континуирано го пацифизира натпреварот, односно го омеѓува просторот каде што тој е дозволен, од оној каде што тој би бил ризичен и би предизвикал штети по клучните интереси на партнерите. Оттаму, СП претставуваат инструмент на стабилизација на меѓународниот поредок. Нивното значење ќе јакне дотолку повеќе доколку јакне мултиполаризацијата на поредокот. Инхерентната нестабилноста на мултиполарниот поредок ја наметнува потребата од натамошно јакнење на СП, па ЕУ ќе тежнее кон се поголема и позначајна употреба на овој инструмент. Од големо значење е групата на конститутивните функции на СП кои што ги овозможуваат интеракциите како такви, односно ја конституираат, реконституираат и одржуваат ЕУ како актер способен за дејствување во меѓународните односи. Во овој домен се исклучително важни легитимизациските функции. Со наодите од истражувањето утврдено е дека тоа се случува симултано на две нивоа. Интерните легитимизациски функции на СП и овозможуваат на ЕУ на внатрешен план, во самата Унија, диференцијација на Унијата како меѓународен актер наспроти земјите членки и нејзино позиционирање како двигател и управувач на процесите внатре во ЕУ врзани за градењето на позициите кон стратешките партнери. Екстерните легитимизациски функции на СП низ развојот и функционирањето на стратешките партнерства овозможуваат глобална присутност и видливост на ЕУ, артикулација на нејзините глобални амбиции, нејзино профилирање како атрактивен стратешки партнер, односно, нејзина субјективизација на мапата на мултиполарниот поредок во настанување наспроти останатите меѓународни актери. Како посебна подгрупа на конститутивните функции детектирани се интегративните функции на СП. Дополнително, операционализацијата на надворешната политика на ЕУ преку инструментот на СП бара продлабочување на политичката кохезија на Унијата и интензивирање на соработката помеѓу земјите членки во доменот на надворешната политика, односно повисоко ниво на хармонизација на националните политики. СП се инструмент кој што низ своето оперативно дејствување ја најави, а по нејзината формализација со Договорот од Лисабон најдобро ја илустрира депиларизацијата на ЕУ. Како во ниту еден друг инструмент на Унијата, тука јасно се гледа поврзаноста и меѓузависноста на одделните области од поранешните три столба. И не само тоа, туку самите СП се поставени на начин да генерираат поврзаност и меѓузависност, и на тој начин да ја консолидираат надворешната политика на ЕУ.

Истражувањето покажува контрадикторни резултати во однос на хипотезата дека СП се и инструмент за постепено, внимателно трансферирање на надворешнополитичките интереси на земјите членки од национално на супранационално и меѓувладино ниво. Од една страна, неспорни се показателите кои одат во прилог на ова и кои јасно се регистрирани низ анализата во сите домени. Гледано содржински, во СП јасно се вградени клучните национални интереси на најмоќните земји членки на Унијата, што дава дополнителна тежина и легитимација во смисла на тоа дека клучните национални интереси на земјите членки можат да бидат успешно вградени, интегрирани и реализирани низ инструментариумот на ЕУ. Но, од друга страна, се' позачестената реторика на ресуверенизација, како и преземените чекори на одредени земји членки во соочувањето со одредени безбедносни закани укажуваат на нестабилизираниот, неконсолидиран, се' уште реверзибилен карактер на интеграцијата.

Релативната моќ на ЕУ во глобални рамки е во опаѓање како резултат на растот на релативната моќ на останатите актери. СП се дел од одговорот на ЕУ на нејзината опаѓачка улога во новонастанатата глобална редистрибуција на моќта. Но, тука не станува збор само за екстерни поместувања, туку и за внатрешни структурни кризи кои што ја одразуваат напрегнатоста помеѓу тежината на предизвиците и очекувањата, од една страна, и капацитетите за дејствување во соочувањето со нив, од друга. Оттаму, одговорот дали ЕУ ќе успее да се одржи и афирмира како релевантен меѓународен актер ќе го даде

комплексната интеракција на екстерниот системски притисок врз ЕУ за нејзино приспособување на глобалните промени преку јакнење на нејзините капацитети за стратешко дејствување, од една страна, и внатрешната динамика на Унијата, односно обезбедување таква рамнотежа помеѓу супранационалната и меѓувладината димензија која е способна да произведе и одржи стратешко дејствување, а не да го ескивира или инхибира, од друга страна.

Истражувањето покажува дека ЕУ мора јасно да ги дефинира своите стратешки интереси, односно да развие своја глобална стратегија во вистинска смисла на зборот, за да може оптимално да ги ползува СП како инструмент. Без тоа, употребата на СП, поради нивната голема хетерогеност и флексибилност, може да предизвика обратен ефект од посакуваниот. Наместо консолидација на надворешната политика и хармонизација на дејствувањето кон остварувањето на јасни приоритети, да доведе до конфузија во однос на тоа што во политиката на ЕУ е од тактички, а што од стратешки карактер, како и релативизација наместо приоритизација во дејствувањето. Врз основа на јасно идентификуваните сопствени интереси и од нив деривирани приоритети, ЕУ ќе може да определи точно што сака во односите со секој од своите стратешки партнери, во секоја од димензиите на нивниот однос, а потоа ќе може да пристапи кон оперативен преговарање и доаѓање до компромиси кои што оперираат и преку границите на одделните домени во рамките на секое поединечно СП, не само внатре во рамките на економската, безбедносната и вредносната димензија, туку и помеѓу нив, со цел да извлече максимум од секој свој билатерален однос. Првичната анализа на одредбите од 'Глобалната стратегија', донесена во јуни 2016 г., дава надеж дека е направен важен чекор во вистинската насока. Останува, во периодот пред нас, низ прецизни анализи внимателно да се следи имплементацијата на овој нов стратешки документ на ЕУ.

Членството во ЕУ е дефинирано како стратешки приоритет на РМ, како и на останатите држави во нашиот регион. Оттаму, од големо значење е продлабочено да се познава и во континуитет да се следи развојот на инструментите на ЗНБП во контекст на поместувањата во меѓународните односи. Истражувањето е дизајнирано на начин кој дава придонес во запознавањето и разбирањето на тековните трансформации на меѓународниот поредок и развојот и динамиката на инструментите на ЗНБП во функција на акомодација кон него. На тој начин се гради поголема свесност за целите и капацитетите на оваа специфична политика, како и перспективите на нејзиниот натамошен развој. За РМ е од извонредно значење одблиску да ја следи оваа динамика и да извлекува соодветни сознанија и заклучоци. Ова истражување пополнува една постојна празнина во академската дејност и создава добри основи за натамошно тематизирање на инструментите на ЗНБП и нивната ефективност. Наодите од ова истражување можат да бидат корисни во дејствувањето на македонската надворешна политика во остварувањето на нејзините дефинирани стратешки приоритети. Во таа насока, истражувањето дава конкретни препораки за начинот и степенот на акомодација на РМ кон ЗНБП. РМ, како и останатите земји од регионот, како ЕУ -кандидати треба се подисциплинирано да се придржуваат на заедничките ставови на Унијата. Нивниот простор за т.н. неутрална или независна политика во однос на заеднички утврдената на Унијата ќе биде се помал. Тие ќе мора да ја зајакнат својата способност соодветно да ги артикулираат своите интереси низ дадените рамки на своите односи со ЕУ и кон приспособување на своите ресурси и капацитети во рамките на колективните институционални приспособување на инструментите на Унијата.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Јован Манасијевски, со наслов „Стратешките партнерства на Европската Унија како инструмент на заедничката надворешна и безбедносна политика во контекст на мултиполарниот поредок“, претставува истражување во областа на европските студии, и особено на европската безбедност, како и на меѓународните односи. Научната цел на ова истражување е постигната преку научната анализа на стратешките партнерства кои Европската Унија

ги има воспоставено со одделни држави, како и со научно предвидување на можноста за подобро искористување на овој инструмент во еден динамичен мултиполарен свет.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Јован Манасијевски, со наслов „Стратегиските партнерства на Европската Унија како инструмент на заедничката надворешна и безбедносна политика во контекст на мултиполарниот поредок“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд. Уште повеќе, станува збор за исклучително вредна докторска дисертација, бидејќи е резултат на оригинално истражување кое применува интердисциплинарен пристап и доаѓа до нови сознанија од областа на европските студии и европската безбедност.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот пред одбраната на докторскиот труд ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

[1]. Manasijevski Jovan, “The Strategic Partnerships as an Instrument of the EU’s Accommodation to the Emerging Multipolar Order”, *Security Dialogues*, Vol.6, Number 2-1, 2015, pp.387-399.

[2]. Manasijevski Jovan, “The European Security Strategy and Formatting of the EU as a Functional Global Actor - Between Ambitions and Limitations”, во Dimitrijevic D. (ed.), *The Old and the New World Order - between European integration and the historical burdens: Prospects and challenges for Europe of 21st century*, Institute of International Politics and Economics, Belgrade, 2014, pp.310-325.

[3]. Manasijevski Jovan, “The Transformation of the EU’s Position in the International Order and the New Balkans”, in Togo T., Ostojic N. and Bradley J. (eds.), *New Balkans and Europe - Peace, Development, Integration: Proceedings of the Ninth ECPD International Conference on Reconciliation, Tolerance and Human Security in the Balkans*, European Centre for Peace and Development, Belgrade, 2014, pp.55-72.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главниот научен придонес на докторската дисертација на кандидатот м-р Јован Манасијевски се состои во прецизна детекција на силните и слабите страни на стратегиските партнерства како инструмент на европската надворешна и безбедносна политика, докажани низ систематично и сестрано истражување како на генералниот модел на овој инструмент, така и преку педантна и продлабочена анализа и оценка на секој конкретен случај, т.е. стратегиско партнерство одделно. Уште повеќе, докторандот м-р Манасијевски покажува способност и за научна и практична антиципација на проблемите во нивното функционирање во свет кој сè повеќе добива контури на мултиполарен, што ќе рече динамичен и несигурен меѓународен поредок. До сите стекнати сознанија е дојдено со употребата на соодветна научна методологија во истражувањето на едно мошне комплексно и деликатно прашање. Имајќи ги предвид специфичностите на проблемот и на предметот на истражување, кандидатот успеал да изнесе аргументиран и научно заснован заклучок од голема полза и за теоријата на меѓународните односи и европските студии.

Подрачјето на примена и ограничувањата се состојат од следното: резултатите од дисертацијата, презентирани во разбирлив облик и за пошироката јавност, можат да послужат како основа во процесот за дилберација во експертските и политичките дебати за улогата на Европската Унија во меѓународните односи, како и за нејзината адаптација

на променетите меѓународни состојби. Резултатите од истражувањата, во научни и/или практични цели, можат да ги користат бројни институции во јавната сфера, особено оние кои се занимаваат со европската интеграција и надворешната политика на Република Македонија, но и пошироко. Ограничувањата се состојат во неможноста да се направи подлабинско емпириско истражување во сферата на меѓународните односи, како и фактот дека станува збор за исклучително динамична материја и мултиполарен меѓународен поредок во настанување, чии конечни контури е тешко да се прогнозираат.

Можните натамошни истражувања најверојатно ќе се движат во следење на развојот на европската надворешна и безбедносна политика, во светлина на промените на американската администрација (по доаѓањето на претседателот Доналд Трамп), но и промените во останатите големи сили во мултиполарната меѓународна констелација.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Јован Манасијевски**, со наслов **, Стратегиските партнерства на Европската Унија како инструмент на заедничката надворешна и безбедносна политика во контекст на мултиполарниот поредок.**

КОМИСИЈА

**16. Проф. д-р Ѓорѓе Младеновски, претседател
с.р.**

17. Проф. д-р Билјана Ванковска, ментор с.р.

**18. Проф. д-р Ило Трајковски,
член с.р.**

**19. Проф. д-р Марија
Дракуловска-Чукалевска, член с.р.**

**20. Проф. д-р Блерим Река, член
с.р.**

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**

3. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	М-р Драгана Јованоска	„Радикалните исламистички групи на Балканот и нивното влијание врз националната безбедност на Република Македонија“	„Radical Islamist Groups on the Balkan and their Influence on the National Security on the Republic of Macedonia“	Проф. д-р Митко Котовчевски	15. III 2017 10-2007/16
2.	М-р Есат Елези	„Улогата на регионалната соработка врз менаџирањето на кризи и предизвиците за Република Македонија“	„The role of regional cooperation on the crises management and challenges for the Republic of Macedonia“	Проф. д-р Марина Митревска	15. III 2017 10-1293/16
3.	Д-р Наум Илиевски	„Духовниот развој и општествената интеграција на православните верници во Р. Македонија“	„The Spiritual Development and Social Integration of the Faithful Orthodox Christians in R. Macedonia“	Проф. д-р Зоран Матовски	15. III 2017 10-1827/16
4.	м-р Лета Барџиева Миовска	„Современи модели на планирање, програмирање и буџетирање и нивна примена во работењето на полицијата и армијата на Република Македонија“	„Contemporary Models of Planning, Programming and Budgeting and their Implementation in the Police and in the Army of Republic of Macedonia“	Проф. д-р Оливер Бакрески	15. III 2017 10-2380/16
5.	м-р Александар Василески	„Сликаството во сакралните објекти на културниот комплекс Зрзе“	„The Painting of the Sacred Edifices within the Cultural Complex of Zrze“	Проф. д-р Анета Серафимова	15. III 2017 10-2304/16

ПРЕГЛЕД НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

2. Магистерски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Ненад Саздовски	„Српската вооружена пропаганда во североисточна Македонија (Кумановско, Кривопаланечко и Кратовско)“	„Serbian Armed Propaganda in Northeast Macedonia (Kumanovo, Kriva Palanka and Kratovo)“	проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев	15. III 2017 година Бр. 10-337/17
2.	Коста Митрески	„Меѓународно менаџирање на конфликти преку спречување на ширење на нуклеарното оружје за масовно уништување“	„International Conflict Management trough Prevention of Proliferation of Nuclear Weapons of Mass Destruction“	проф. д-р Лидија Георгиева	15. III 2017 година Бр. 10-2526/16
3.	Александар Ликарски	„Археолошки локалитети во Неготино и неговата околина“	„Archeological Sites in Negotino and its Surrounding“	доц. д-р Антонио Јакимовски	15. III 2017 година Бр. 10-2404/16
4.	Благица Димитрова	„Европскиот пристап во справување со терористички закани во светот по 11 Септември“	„European Approaches to Dealing with Terrorist Threats in a Post-9/11 world“	проф. д-р Тања Милошевска	15. III 2017 година Бр. 10-281/17
5.	Алисија Колевска	„Димензии на појавување на возрастоста и чувство на постигната возрастност кај млади возрасни од машки и женски пол“	„Dimensions of Emerging Adulthood and Feeling of Achieved Adulthood among Young Male and Female“	проф. д-р Ана Фрицханд	15. III 2017 година Бр. 10-313/17
6.	Маја Христовска Ташковска	„Обука на кадри во меѓународни компании“	„The Training of Personnel in International Companies“	проф. д-р Јован Пејковски	15. III 2017 година Бр. 10-202/17
7.	Анета Петровска	„Стресот кај родителите на ученици со интелектуална попреченост“	„The Stress in Parents of Children with Intellectual Disabilities“	проф. д-р Горан Ајдински	15. III 2017 година Бр. 10-504/17

8.	Јасмина Гудоманова	„Училишниот менаџмент во средното стручно образование и демократско раководење“	„School Management in the Vocational High Schools and the Democratic Leadership“	проф. д-р Анета Баракоска	15. III 2017 година Бр. 10- 444/17
9.	Ема Зафирова	„Улогата на организацискиот контекст на училиштата во мотивацијата за работа на наставниците“	„The Role of the Organizational Context of Schools for Motivation of Teachers“	проф. д-р Милева Ѓуровска	15. III 2017 година Бр. 10- 516/17
10.	Јоана Шишкова	„Интеркултурна комуникација на танцови идентитети“	„Intercultural communication of dance identities“		15. III 2017 година Бр. 10- 484/17

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ): ГЕРМАНИСТИКА, ПРИМЕНЕТА ЛИНГВИСТИКА И КОМПАРАТИВНА ЛИНГВИСТИКА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весникот НОВА МАКЕДОНИЈА од 28.12.2016 година, Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на својата петта редовна седница одржана на 18 јануари 2017 година, нè избра за членови на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: германистика, применета лингвистика и компаративна лингвистика на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Заблагодарувајќи се за укажаната доверба, чест ни е по разгледувањето на доставената документација да го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во научните области: германистика, применета лингвистика и компаративна лингвистика, во предвидениот рок се пријави д-р Бисера Станкова.

13. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Д-р Станкова е родена на 26.8.1976 година во Скопје. Основното и средното образование ги завршила во родниот град. Со високо образование се стекнала во 1999 година на Групата за германски јазик и книжевност со англиски јазик и книжевност, Филолошки факултет „Блаже Конески“ во Скопје, со просечен успех 8,98.

Кандидатката активно се служи со германскиот и со англискиот јазик.

Од 2001 до 2005 година работела како библиотекар, секретар и координатор на европскиот систем за пренесување на бодови (во натамошниот текст: ЕКТС-координатор) на Катедрата за германски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Нејзината наставно-научна и наставно-стручна дејност на горенаведената институција започнала во 2006 година, кога била избрана во звањето помлад асистент во областа граматика на германскиот јазик. Во 2010 година била преизбрана во истото звање.

Во академската 2004/2005 година се запишала на вториот циклус (магистерски) студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, кои ги завршила во 2009 година со просечен успех 9,50. На 22.11.2010 година го одбрала магистерскиот труд под наслов: *Минајќиот-идно време и нејовите германски еквиваленти* и се стекнала со научниот степен магистер по филолошки науки.

Докторска дисертација под наслов: *Глаголските времиња претеритум и перфект во германскиот јазик и нивните македонски еквиваленти* ја пријавила на 31.5.2011 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, а ја одбрала на 21.9.2016 година пред Комисија во состав: проф. д-р Билјана Ивановска, проф. д-р Емилија Бојковска, проф. д-р Емина Авдиќ, проф. д-р Славица Велева и проф. д-р Симон Саздов, по што се стекнала со научниот степен доктор на филолошки науки.

Двата научни труда кандидатката ги изработила под менторство на проф. д-р Емилија Бојковска.

Во 2011 година била избрана во наставно-стручното звање лектор, а во 2015 година – во наставно-стручното звање виш лектор по германски јазик на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, звање во кое кандидатката работи и денес. Рефератите за избор се објавени во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1008 од 2011 година, одн. бр. 1096 од 2015 година.

Во текот на својата дејност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, д-р Станкова учествувала на голем број курсеви, работилници и конференции во земјата и во странство.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на д-р Станкова од почетокот на кариерата, а особено тие од последниот избор до денот на пријавата за горенаведениот конкурс, кои произлегуваат од документацијата поднесена од кандидатката.

14. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

а. Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Станкова изведува настава на првиот циклус студии на студиската програма Германски јазик и книжевност и на студиската програма Преведување и толкување на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена и одбрана на педесет дипломски трудови и во три комисии за комисијско полагање на испити на додипломските студии.

Д-р Станкова е авторка на четири скрипти за вежби и на еден пакет материјали по предметите: Морфологија на германскиот јазик 1 и 2 и Германски јазик 1, 2, 3 и 4 на првиот циклус студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

б. Научноистражувачка дејност

Д-р Станкова објавила научни трудови од областите германистика, компаративна лингвистика и применета лингвистика (од кои еден во меѓународно научно списание, еден во Зборникот на Филолошкиот факултет, два во зборници од научни собири) и пет апстракти во зборници од меѓународни научни конференции. Учествовала со реферат на две меѓународни научни конференции во земјава и на четири меѓународни научни конференции во странство. Како слушателка зела учество на една меѓународна конференција во странство, на пет семинари за усовршување на наставници во земјава и на два семинара за усовршување на наставници во странство. Била учесничка во еден домашен и во два меѓународни научноистражувачки проекта.

По покана на Универзитетот „Ј. Ј. Штросмаер“ во Осиек, Хрватска, одржала две предавања во рамките на СЕЕРУС-проектот за транскulturна мобилност за 2015 година.

с. Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Станкова е активно вклучена во стручно-апликативната дејност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Таа врши стручна работа како ЕКТС-координатор на Катедрата за германски јазик и книжевност. Членува во две меѓународни здруженија на германисти.

Особен интерес кандидатката покажува за дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и на работни групи при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, и тоа во: Комисија за отпис на основни средства 2012 година, во Комисија за попис на библиотечен фонд на Катедрата за германски јазик и книжевност во 2013, 2014 и 2016 година, Комисијата за евалуација

на студиска група во 2014 година, Работната група за изработка на студиски и на предметни програми на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, во својство на ЕКТС-координатор на Катедрата за германски јазик и книжевност во 2012–2015 година и Тим за промотивни активности на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје во 2012 година.

Д-р Станкова остварила еднонеделен престој на Универзитетот „Ј. Ј. Штросмаер“ во Осиек, Хрватска, во рамките на СЕЕРУС-проектот за транскulturна мобилност во 2015 година.

d. Оценка од самоевалуација

На 5.2.2017 година, кандидатката Бисера Станкова доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје

15. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на доставената документација и на личната соработка со кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Бисера Станкова.

Врз основа на богатата активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Станкова поседува научни и стручни квалитети според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и дека ги исполнува условите за избор во звањето доцент во научните области: германистика, применета лингвистика и компаративна лингвистика.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје **да ја избере д-р Бисера Станкова во звањето доцент во научните области: германистика, применета лингвистика и компаративна лингвистика.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Емилија Бојковска,
с.р.
2. Проф. д-р Емина Авдиќ, с.р.
3. Проф. д-р Зорица Николовска,
с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Бисера Марко Станкова

Институција: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
Филолошки факултет „Блаже Конески”

Научна област: Германистика
Применета лингвистика
Компаративна лингвистика

1. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (наставно-образовна):	Поени
1.1.	Одржување на настава од прв циклус студии (Катедра за германски јазик и книжевност и Катедра за преведување и толкување)	
1.1.1.	2011–2012 (летен семестар)	
	Германски јазик 2 (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Германски јазик 4 (0+4) (4x15=60x0,03=1,8)	1,80
	Морфологија на германскиот јазик 2 (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Германски јазик 2 (за други јазични групи) (2+2) (2x15=30x0,04)+(2x15=30x0,03)=1,2+0,9=2,1	2,10
	Германски јазик 4 (за други јазични групи) и Германски јазик 4В (0+2)	0,90

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	(2x15=30x0,03=0,9)	
	Вкупен број бодови за настава во прв циклус 2011/2012 лет. сем.: 6,60	
1.1.2.	2012–2013 (зимски семестар)	
	Германски јазик 1 (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Германски јазик 3 (0+4) (4x15=60x0,03=1,8)	1,80
	Морфологија на германскиот јазик 1 (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Германски јазик 1 (за други јазични групи) (2+2) (2x15=30x0,04)+(2x15=30x0,03)=1,2+0,9=2,1	2,10
	Германски јазик 3 (за други јазични групи) и Германски јазик 3В (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Вкупен број бодови за настава во прв циклус 2012/2013 зим. сем.: 6,60	
1.1.3.	2012–2013 (летен семестар)	
	Германски јазик 2 (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Германски јазик 4 (0+4) (4x15=60x0,03=1,8)	1,80
	Морфологија на германскиот јазик 2 (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Германски јазик 2 (за други јазични групи) (2+2) (2x15=30x0,04)+(2x15=30x0,03)=1,2+0,9=2,1	2,10
	Германски јазик 4 (за други јазични групи) и Германски јазик 4В (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Вкупен број бодови за настава во прв циклус 2012/2013 лет. сем.: 6,60	

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
1.1.4.	2013–2014 (зимски семестар)	
	Германски јазик 3 (0+6) (6x15=90x0,03=2,7)	2,70
	Морфологија на германскиот јазик 1 (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Германски јазик 1 (за други јазични групи) (2+2) (2x15=30x0,04)+(2x15=30x0,03)=1,2+0,9=2,1	2,10
	Германски јазик 3 (за други јазични групи) и Германски јазик 3В (0+3) (3x15=45x0,03=1,35)	1,35
	Вкупен број бодови за настава во прв циклус 2013/2014 зим. сем.: 7,05	
1.1.5.	2013–2014 (летен семестар)	
	Германски јазик 4 (0+6) (6x15=90x0,03=2,7)	2,70
	Морфологија на германскиот јазик 2 (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Германски јазик 2 (за други јазични групи) (2+2) (2x15=30x0,04)+(2x15=30x0,03)=1,2+0,9=2,1	2,10
	Германски јазик 4 (за други јазични групи) и Германски јазик 4В (0+3) (3x15=45x0,03=1,35)	1,35
	Вкупен број бодови за настава во прв циклус 2013/2014 лет. сем.: 7,05	
1.1.6.	2014–2015 (зимски семестар)	
	Германски јазик 3 (0+6) (6x15=90x0,03=2,7)	2,70
	Морфологија на германскиот јазик 1 (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Германски јазик 1 (ниво А1/1) (2+2)	2,10

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	$(2 \times 15 = 30 \times 0,04) + (2 \times 15 = 30 \times 0,03) = 1,2 + 0,9 = 2,1$	
	Германски јазик 3В (0+3) $(3 \times 15 = 45 \times 0,03 = 1,35)$	1,35
	Вкупен број бодови за настава во прв циклус 2014/2015 зим. сем.: 7,05	
1.1.7.	2015–2016 (летен семестар)	
	Германски јазик 4 (0+6) $(6 \times 15 = 90 \times 0,03 = 2,7)$	2,70
	Морфологија на германскиот јазик 2 (0+2) $(2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,9)$	0,90
	Германски јазик 2 (ниво А1/1) (2+2) $(2 \times 15 = 30 \times 0,04) + (2 \times 15 = 30 \times 0,03) = 1,2 + 0,9 = 2,1$	2,10
	Германски јазик 4В (0+3) $(3 \times 15 = 45 \times 0,03 = 1,35)$	1,35
	Вкупен број бодови за настава во прв циклус 2015/2016 лет. сем.: 7,05	
1.1.8.	2015–2016 (зимски семестар)	
	Германски јазик 1 (0+4) $(4 \times 15 = 60 \times 0,03 = 1,8)$	1,80
	Германски јазик 3 (0+6) $(6 \times 15 = 90 \times 0,03 = 2,7)$	2,70
	Морфологија на германскиот јазик 1 (0+2) $(2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,9)$	0,90
	Германски јазик 1 (ниво А1/1) (2+0) $(2 \times 15 = 30 \times 0,04 = 1,2)$	1,20
	Вкупен број бодови за настава во прв циклус 2015/2016 зим. сем.: 6,60	
1.1.9.	2015–2016 (летен семестар)	
	Германски јазик 2 (0+4)	1,80

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	(4x15=60x0,03=1,8)	
	Германски јазик 4 (0+6) (6x15=90x0,03=2,7)	2,70
	Морфологија на германскиот јазик 2 (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Германски јазик 2 (ниво А1/1) (2+0) (2x15=30x0,04=1,2)	1,20
	Вкупен број бодови за настава во прв циклус 2015/2016 лет. сем.: 6,60	
1.1.10.	2016–2017 (зимски семестар)	
	Германски јазик 1 (0+4) (4x15=60x0,03=1,8)	1,80
	Германски јазик 3 (0+6) (6x15=90x0,03=2,7)	2,70
	Морфологија на германскиот јазик 1 (0+2) (2x15=30x0,03=0,9)	0,90
	Германски јазик 1 (ниво А1/1) (2+0) (2x15=30x0,04=1,2)	1,20
	Вкупен број бодови за настава во прв циклус 2016/2017 зим. сем.: 6,60	
	Вкупен број бодови за настава во прв циклус: 67,80	
1.2.	Настава во школи и работилници (учесник)	
	Настава во школи и работилници: учесник во работилница за наставници по германски јазик „Методика и дидактика во наставата по германски како странски јазик“, во организација на Фондацијата Роберџ Бош, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, Македонија, 11.3.2011.	1,00
	Настава во школи и работилници: учесник во работилница за наставници по германски јазик „Денови на Австрија“, во организација на Амбасадата на Република Австрија, во СУУ „Лазар Танев“ во Скопје, Македонија, 15-16.11.2013.	1,00

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	Настава во школи и работилници: учесник во работилницата „Ресурси“, во организација на Австриското здружение за германски јазик како странски јазик во Виена, 28-29.03.2014.	1,00
	Вкупно бодови за учество во настава во школи и работилници: 3,00	
1.3.	Подготовка на нов предмет	
	2011–2012 (летен семестар)	
	Германски јазик 1	0,50
	Германски јазик 2	0,50
	2012–2013 (зимски семестар)	
	Германски јазик 3	0,50
	Германски јазик 4	0,50
	Вкупно бодови за подготовка на нов предмет: 2,00	
1.4.	Консултации со студенти	
	2011–2012: во просек 200 студенти зимски семестар: 200 студенти x 0,002 = 0,4 летен семестар: 200 студенти x 0,002 = 0,4	0,80
	2012–2013: во просек 200 студенти зимски семестар: 200 студенти x 0,002 = 0,4 летен семестар: 200 студенти x 0,002 = 0,4	0,80
	2013–2014: во просек 200 студенти зимски семестар: 200 студенти x 0,002 = 0,4 летен семестар: 200 студенти x 0,002 = 0,4	0,80
	2014–2015: во просек 200 студенти зимски семестар: 200 студенти x 0,002 = 0,4 летен семестар: 200 студенти x 0,002 = 0,4	0,80
	2015–2016 зимски семестар зимски семестар: 200 студенти x 0,002 = 0,4	0,80

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	летен семестар: $200 \text{ студенти} \times 0,002 = 0,4$	
	2016–2017 зимски семестар зимски семестар: $200 \text{ студенти} \times 0,002 = 0,4$	0,40
	Вкупен број бодови за консултации со студенти: 4,40	
1.5.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
	Марија Симоновска (решение бр. 09-33/93 од 18.5.2011)	0,10
	Мартина Миќановиќ (решение бр. 09-од 9.9.2011)	0,10
	Семира Џило (решение бр. 09-од 9.9.2011)	0,10
	Тања Бочварова (решение бр. 09-32/282 од 29.9.2011)	0,10
	Жозефина Томашевска (решение бр. 09-32/320 од 19.10.2011)	0,10
	Павлина Мишкова (решение бр. 09-32/403 од 7.12.2011)	0,10
	Маја Радојевска (решение бр. 09-32/424 од 21.12.2011)	0,10
	Марица Тасевска (решение бр. 09-32/425 од 21.12.2011)	0,10
	Сања Атанасова (решение бр. 09-1/5 од 10.1.2012)	0,10
	Моника Стојановска (решение бр. 09-1/4 од 10.1.2012)	0,10
	Марина Брсакоска (решение бр. 09-1/29 од 17.2.2012)	0,10
	Софче Георгиева (решение бр. 09-1/80 од 3.4.2012)	0,10
	Босилка Здравкова (решение бр. 09-1/85 од 3.4.2012)	0,10
	Зоран Стојменов (решение бр. 09-1/91 од 9.4.2012)	0,10
	Ивана Даскаловска (решение бр. 09-1/17 од 30.5.2012)	0,10
	Сања Христова (решение бр. 09-1/208 од 27.6.2012)	0,10
	Афродита Бојациева (решение бр. 09-1/368 од 2.11.2012)	0,10
	Катарина Поповиќ (решение бр. 09-1/428 од 10.12.2012)	0,10
	Анета Младеновска (решение бр. 09-1/435 од 24.12.2012)	0,10
	Лина Танурова (решение бр. 09-1/434 од 24.12.2012)	0,10
	Ива Николиќ (решение бр. 09-1/181 од 31.5.2013)	0,10

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	Ана Симоновска (решение бр. 09-1/222 од 25.6.2013)	0,10
	Моме Цветковски (решение бр. 09-1/371 од 30.9.2013)	0,10
	Сандра Јовановска (решение бр. 09-1/480 од 12.11.2013)	0,10
	Наташа Димитрова (решение бр. 09-1/497 од 11.12.2013)	0,10
	Трајче Марков (решение бр. 09-1/78 од 16.5.2014)	0,10
	Марија Чагороска (решение бр. 09-1/153 од 26.6.2014)	0,10
	Бојана Цветановска (решение бр. 09-1/147 од 26.6.2014)	0,10
	Ангела Паноска (решение бр. 09-1/146 од 26.6.2014)	0,10
	Моника Јованоска (решение бр. 09-1/145 од 26.6.2014)	0,10
	Катарина Радичевиќ (решение бр. 09-1/142 од 26.6.2014)	0,10
	Елена Стрезоска (решение бр. 09-1/143 од 26.6.2014)	0,10
	Бојана Спиrowsка (решение бр. 09-1/304 од 17.9.2014)	0,10
	Јована Алексовска (решение бр. 09-1/303 од 17.9.2014)	0,10
	Виолета Пеева (решение бр. 09-1/376 од 16.10.2014)	0,10
	Александра Атанасовска (решение бр. 10-1/49 од 25.2.2015)	0,10
	Жанета Савиќ (решение бр. 10-1/146 од 18.6.2015)	0,10
	Јелена Пејиќ (решение бр. 10-1/325 од 28.9.2015)	0,10
	Симонида Столеска (решение бр. 10-1/334 од 2.10.2015)	0,10
	Ивона Наумовска (решение бр. 10-1/384 од 30.10.2015)	0,10
	Рабије Мемети (решение бр. 10-1/4 од 15.1.2016)	0,10
	Јован Дракалски (решение бр. 10-1/18 од 5.2.2016)	0,10
	Анџела Грубер (решение бр. 10-1/108 од 22.4.2016)	0,10
	Сашка Грујовска (решение бр. 10-1/196 од 24.6.2016)	0,10
	Ангела Димитрова (решение бр. 10-1/212 од 24.6.2016)	0,10
	Дијана Павлеска (решение бр. 10-1/230 од 01.7.2016)	0,10
	Александра Атанасовска (решение бр. 10-1/286 од 15.8.2016)	0,10

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	Ирина Заркадова (решение бр. 10-1/336 од 14.10.2016)	0,10
	Елизабета Андоновска (решение бр. 10-1/365 од 14.10.2016)	0,10
	Зорица Јованова (решение бр. 10-1/364 од 14.10.2016)	0,10
	Вкупен број бодови за член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа: 5,00	
1.6.	Интерна скрипта од вежби	
	Германски јазик 1	3,00
	Германски јазик 2	3,00
	Германски јазик 3	3,00
	Германски јазик 4	3,00
	Вкупен број бодови од интерна скрипта вежби: 12,00	
1.7.	Пакет материјали за одреден предмет	
	Морфологија на германскиот јазик 1	1,00
	Морфологија на германскиот јазик 2	1,00
	Германски јазик 1 (за други јазични групи)	1,00
	Германски јазик 2 (за други јазични групи)	1,00
	Германски јазик 3 (за други јазични групи)	1,00
	Германски јазик 4 (за други јазични групи)	1,00
	Вкупен број бодови од пакет материјали за одреден предмет: 6,00	
	Вкупен број бодови за наставно-образовна дејност	100,20

БИСЕРА СТАНКОВА

2. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
2.1.	Учество во национален научен проект	

	Електронски филолошки ресурси, проект на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, 15 септември 2012–15 септември 2013.	3,00
	Вкупен број бодови за учество во национален научен проект: 3,00	
2.2.	Учество во меѓународни научни проекти	
	Меѓународен научен проект за изработка на електронскиот јазичен корпус „Гралис“ во рамките на договорот за соработка меѓу Институтот за славистика при Универзитетот во Грац, Австрија, и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје 2009–2016 (http://www-gewi.kfunigraz.ac.at/gralis/korpusarium/gralis_korpus.html).	5,00
	Меѓународен научен проект за мобилност на наставници меѓу „J. J. Штросмаер“ во Осиек, Хрватска, и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, CEEPUS-SI-0711-031415 во 2015–2016.	5,00
	Вкупен број бодови за учество во меѓународен научен проект: 10,00	
2.3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	„Видови еквивалентност меѓу македонскиот и германскиот јазик“, во: <i>Славистички студии. Списание на Катедра за славистика при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“</i> , бр.15–16/2013, стр.197–203.	3,00
	Вкупен број бодови за труд со оригинални научни резултати во стручно/научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор: 3,00	
2.4.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
	„Минато-идното време и неговите германски еквиваленти“, во: <i>Зборник на трудови од Меѓународниот научен симпозиум „Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура“</i> . Филолошки факултет „Блаже Конески“. Скопје, 2012, стр. 403–415.	3,00
	„Видови еквивалентност помеѓу компаративните фразеологизми (српски-германски-македонски)“, во: <i>Зборник на трудови од Меѓународна научна конференција „Зборот зборотвор“</i> . Филолошки факултет „Блаже Конески“. Скопје, 2016, стр.275–288.	3,00

	„Nonverbale Kommunikation der Politiker in den Medien“ [„Невербална комуникација на политичарите во медиумите“], во: <i>Зборник на трудови од Меѓународната конференција на Здружениеџо на ѝерманисџи на Јуџоисџочна Евроџа „Politik und Macht in der deutschen Sprache, Literatur und Kultur“</i> [„Политика и моќ во германскиот јазик, литература и култура“]. Бар, 9–13 ноември 2016 (во печат)	3,00
	Вкупен број бодови за труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: 9,00	
2.5.	Труд објавен во зборник на трудови на в.о. институција	
	Експозе на магистерски труд: „Минато-идното време и неговите германски еквиваленти“, во: <i>Годишен зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје</i> , книга 37, 2011, стр. 569–582.	2,00
	Вкупен број бодови за труд во зборник на трудови на в.о. институција: 2,00	
2.6.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	„Минато-идното време и неговите германски еквиваленти“, <i>Меѓународен научен симпозиум</i> Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура. Филолошки факултет „Блаже Конески“ во Скопје, 15–16 декември 2011.	2,00
	„Der Verbalaspekt am Beispiel von Kafkas Erzählung IN DER STRAFKOLONIE und seine mazedonische Übersetzung [„Глаголскиот аспект врз примерот на расказот ВО КАЗНЕНАТА КОЛОНИЈА од Кафка и неговиот македонски превод“], <i>Меѓународна конференција на Здружениеџо на ѝерманисџи на Јуџоисџочна Евроџа</i> Das Jahr 1914 [1914 година] во Сараево, Босна и Херцеговина, 15–19 октомври 2014.	2,00
	„Nähe und Distanz zwischen dem mazedonischen Original und der deutschen Übersetzung von Dukovskis Stück DAS PULVERFASS“. [„Близина и дистанца меѓу македонскиот оригинал и германскиот превод на драмата БУРЕ БАРУТ од Дуковски“]. <i>Меѓународна конференција на Здружениеџо на ѝерманисџи на Јуџоисџочна Евроџа</i> Nähe und Distanz [Близина и дистанца] во Крагуевац, 11–15 ноември 2015.	2,00
	„Online resources for teaching German as foreign language“ [„Онлајн ресурси во наставата по германски како странски јазик“]. <i>Вшор</i>	2,00

	меѓународен симпозиум за настава по странски јазици ISLET 2016. Филолошки факултет во Белград, 25–28 мај 2016.	
	„Видови еквивалентност помеѓу компаративните фразеологизми (српски-германски-македонски)“. Меѓународна научна конференција Зборот збор отвора. Филолошки факултет „Блаже Конески“ во Скопје, 29–30 октомври 2016.	2,00
	„Nonverbale Kommunikation der Politiker in den Medien“ [„Невербална комуникација на политичарите во медиумите“]. Меѓународна конференција на Здружениеџо на ѝерманисџи на Јуџоисџочна Евроџа Politik und Macht in der deutschen Sprache, Literatur und Kultur [Политика и моќ во германскиот јазик, литература и култура] во Бар, 9–13 ноември 2016.	2,00
	Вкупен број бодови за секц.предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество: 12,00	
2.7.	Предавање одржано по покана на референтен странски универзитет	
	„Unterschiedliche Äquivalenzstufen beim Übersetzen aus dem Deutschen“ [„Видови еквивалентност при преведување од германски јазик“], на Универзитетот „Ј. Ј. Штросмаер“ во Осиек, Хрватска (CEEPUS-SI-0711-031415).	3,00
	Вкупен број бодови за предавање на реф. стр. унив. 3,00	
2.8.	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција	
	„Der Verbalaspekt am Beispiel von Kafkas Erzählung IN DER STRAFKOLONIE und seine mazedonische Übersetzung [„Глаголскиот аспект врз примерот на расказот ВО КАЗНЕНАТА КОЛОНИЈА од Кафка и неговиот македонски превод“], Меѓународна конференција на Здружениеџо на ѝерманисџи на Јуџоисџочна Евроџа Das Jahr 1914 [Годината 1914. Сараево, Босна и Херцеговина, 15–19 октомври 2014.	1,00
	„Nähe und Distanz zwischen dem mazedonischen Original und der deutschen Übersetzung von Dukovskis Stück DAS PULVERFASS“. [„Близина и дистанца меѓу македонскиот оригинал и германскиот превод на драмата БУРЕ БАРУТ од Дуковски“]. Меѓународна конференција на Здружениеџо на ѝерманисџи на Јуџоисџочна Евроџа Nähe und Distanz [Близина и дистанца]. Крагуевац, 11–15 ноември 2015.	1,00
	„Online Resources for Teaching German as Foreign Language“ [„Онлајн ресурси во наставата по германски како странски јазик“].	1,00

	<i>Втор меѓународен симпозиум за настава по странски јазици ISLET 2016. Филолошки факултет. Белград, 25–28 мај 2016.</i>	
	Вкупен број бодови за апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција: 3,00	
	Вкупен број бодови за научноистражувачка дејност	45,00

БИСЕРА СТАНКОВА

3. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
3.1.	Координатор во подготовка на елаборат за нови студиски програми	
	Координатор во подготовка на елаборат за нови студиски програми за германски јазик и книжевност за студиската 2013–2014	1,00
	Координатор во подготовка на елаборат за нови студиски програми за германски јазик и книжевност за студиската 2018–2019	1,00
	Вкупен број бодови за координатор во подготовка на елаборат за нови студиски програми: 2,00	
3.2.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	
	Промотивни активности на Филолошкиот факултетот „Блаже Конески“ мај 2012	0,50
	Вкупен број бодови за учество во промотивни активности на факултетот: 0,50	
3.3.	Превод	
	Mitrev, Zan (2012): <i>Makedonische Geschichten über Philipp und Alexander</i> . Aus dem Makedonischen: Bisera Stankova. Skopje	3,00
	Вкупен број бодови за превод: 3,00	
	Вкупен број бодови за стручно-апликативна дејност	5,50

БИСЕРА СТАНКОВА**4. ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС**

Ред. број	Назив на дејноста од поширок интерес:	Поени
4.1.	Студиски престој во странство	
	21.3.–28.3.2015. Визитинг-професор на Универзитетот „Ј. Ј. Штросмаер“ во Осиек, Хрватска, во рамките на меѓународниот научен проект за мобилност за наставници меѓу наведениот универзитет и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, СЕЕРUS-SI-0711-031415 за 2015–2016.	0,50
	Вкупен број бодови за студиски престој во странство: 0,50	
4.2.	Член на факултетска комисија	
	Комисија за испит по Морфологија на германскиот јазик 2 (решение бр. 09.1015/2 од 25.9.2013).	0,50
	Комисија за испит по предметот Преведување од германски на македонски јазик и обратно 4 (решение бр. 10-1390/7 од 5.10.2015).	0,50
	Комисија за попис на библиотечен фонд на Катедрата за германски јазик и книжевност (решение бр.05-1715/2 од 12.12.2013).	0,50
	Комисија за евалуација на ниво на студиска група (решение бр.02-869/85 од 8.2.2014).	0,50
	Универзална единица за заштита и спасување (решение бр.03-697/5 од 19.6.2014).	0,50
	Комисија за попис на библиотечен фонд на Катедрата за германски јазик и книжевност (решение бр.05-2375 од 1.12.2014).	0,50
	Комисија за попис на библиотечен фонд на Катедрата за германски јазик и книжевност (решение бр. 05-1688/1 од 1.11.2016).	0,50
	Вкупен број бодови за учество во комисии и други тела: 3,50	
4.3.	Членство во извршно тело на меѓународна организација што поддржува/организира научноистражувачка дејност	

Ред. број	Назив на дејноста од поширок интерес:	Поени
	Член на Австриското здружение за германски како странски/втор јазик при Институтот за германистика/германски како странски јазик на Универзитетот во Виена, Австрија (28.3.2014).	2,00
	Член на Здружението на германисти на Југоисточна Европа (од 16.10.2014)	2,00
	Вкупен број бодови за членство во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувачка дејност: 4,00	
4.4.	Координатор на студиска програма	
	Координатор на студиска програма на Катедрата за германски јазик и книжевност (решение бр.07-285/1 од 28.2.2012)	
	2012 (зимски семестар)	1,00
	2012 – 2013	1,00
	2013 – 2014	1,00
	2014 – 2015	1,00
	2015 – 2016	1,00
	2016 – 2017	1,00
	Вкупен број бодови за координатор на студиска програма: 6,00	
	Вкупен број бодови за дејности од поширок интерес	14,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
1. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	100,20
2. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	45,00
3. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	5,50
4. ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	14,00
Вкупен број бодови на м-р Бисера Станкова	164,70

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

4. Проф. д-р Емилија Бојковска,
с.р.
5. Проф. д-р Емина Авдиќ, с.р.
6. Проф. д-р Зорица Николовска,
с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА
НА ПОЛИТИЧКОТО НАСИЛСТВО ВО НАРАТИВНИТЕ ТЕКСТОВИ
(ВРЗ ОД ПРИМЕРИ ОД ЛАТИНО-АМЕРИКАНСКАТА И
МАКЕДОНСКАТА ПРОЗА И ФИЛМ), ПРИЈАВЕНА ОД М-Р СЛАВИЦА
ГАЦОВА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО
СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на својата петта редовна седница одржана на 18.1.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Славица Гацова со наслов „Репрезентација на политичкото насилство во наративните текстови (врз примери од латино-американската и македонската проза и филм“ во состав: проф. д-р Маја Бојациевска (претседател), проф. д-р Славица Србиновска (ментор), проф. д-р Лидија Капушевска Дракулевска (член), проф. д-р Елизабета Шелева (член) и проф. д-р Владимир Мартиновски (член).

Комисијата во наведениот состав со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Славица Гацова со наслов „Репрезентација на политичкото насилство во наративните текстови (врз примери од латино-американската и македонската проза и филм) содржи 192 страници во фонт Times New Roman (со кирилична поддршка), со 1,5 проред и големина на букви 12, со 55 фусноти, со 73 библиографски единици меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран од шест поглавја, вовед, четири и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со тоа се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во првиот дел или **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката го дефинира насилството како категорија која е иманентна на човековото однесување, таа е одредена како „деструктивниот нагон“, како составен дел на човековата личност, меѓутоа и категорија со чија помош се актуализира проблемот на репресијата или „насилство на општеството“ врз човекот. Во класификацијата на формите на насилство, кандидатката говори за насилство насочено кон себеси, интерперсонално насилство кое се случува меѓу поединецот, семејството и заедницата, а од трета страна, таа ги диференцира и формите на насилство од социјален, политички и економски вид. Типологијата е изведена со тенденција да се избегнат анализите кои се концентрираат само врз насилничкиот чин, врз опкружувањето во кое се случува насилството и него го мотивира или анализа која го засега само односот меѓу жртвата и насилникот. Поаѓајќи од антиката и Аристотеловото определување на „мимезисот“ како суштествена одлика на уметноста, кандидатката го објаснува современото поимање на феноменот „репрезентација“. Одликите на постапката се објаснуваат преку чинот на

симболизирање, преку соочувањето со патеката на реализација на артефактот која започнува во реалноста, меѓутоа доживува мисловна обработка или конституција во свеста, во сферата на мислењето преку поими, а потоа остварува проекција на мислите, идеите во јазикот сфатен како систем од знаци. Во финалниот чин, со примена на постапка на репрезентацијата се случува обликувањето на артефактот. Феноменот на репрезентација е постоветен со меморирањето или снимањето, според теоретските становишта на кандидатката, но не во смисла на имитација, туку како чин на сетилно регистрирање на аспектите на реалноста и нивно вградување во определен медиум. Суштината на репрезентацијата, кандидатката ја изложува низ призмата на двосмисленото напрегање на уметноста која од една страна „создава“, а од друга опрема гради „слика на стварноста“. Сложеноста на односот меѓу реалноста и текстот во воведен дел на трудот се сведува на постапките со чија помош уметноста настојува да ја опише реалноста која е претставена и според тоа слика на свет исполнет со низа противречности и конфликти.

Во овој дел, кандидатката ја проблематизира и втората категорија, а тоа е „политичкото насилство“, и при тоа ги анализира поимањата на државата сфатена како „апарат“, додека наспроти неа како систем и моќ е сопоставен „бунтот“, сфатен како недржавен чинител. Политичкото насилство се тематизира на рамниште на практиката, реалноста и живеењето во тоталитарни држави и на рамниште на дискурс. Во овој дел се проблематизира комплексноста на релацијата уметност и тоталитаризам со оглед на фактот дека во двете подрачја станува збор за продукција на вредносни системи и норми за живеење.

Во толкувањето на клучни филозофски ставови по однос на прашањата за политичкото насилство, кандидатката говори за неколку аспекти, првиот се врзува за концепциите од периодот на 18 век и го засега односот меѓу задоволството и болката кај човекот, го проблематизира одделувањето на моралот од законот, го разгледува прашањето за државата како институционално нормирање на болката по однос на изразувањето на т.н. „слободна воља“ на поединецот, потоа го актуализира Хобсовото начело за т.н. „пренесување на правото на користење на друг“, односно идејата за суверената моќ како предност пред насилствата направени во т.н. живеење во „состојба на природа“, за ова се расправа во концепцијата на Русо за т.н. живеење во согласност со природата и постигнување на „општествен договор“ според принципи /права кои го обезбедуваат востановувањето на една влада. Двете спротивставени концепции се засновуваат на убедувањето за зголемување на притисокот „од горе“ (според Хобс) за да се намали насилството кое се случува во форма на бунт и поаѓа од „оние долу“, а втората концепција претпоставува намалување на притисокот „од горе“ за да се намали бунтот заради практикуваната репресија меѓу оние кои живеат под услови кои се именувани како „услови на живот меѓу оние долу“. Размислувањата на Бекарија, претставник на политичката мисла од периодот на просветителството, се однесуваат на интерпретацијата на законите, а потоа и на постапките за промислување на законите преку рационално и економично институционално дистрибуирање на болката. Во овој дел од толкувањето на политичката филозофска мисла, кандидатката ја изведува тезата за конфликтот произлезен од убедувањата дека институциите се моќ која успешно умее да ја регулира болката и задоволството (мислења на Бентам и Бекарија) и укажува на вклопувањето на уште една димензија во целиот овој проблем, а тоа е аспектот на невидливоста на насилното дејствување на институциите, разделување на постапката на казнување од отвореноста на јавниот простор и откривање или обезбедување на видливост на виновниците. Во таа смисла станува клучно соочувањето со архитектонскиот модел на паноптиконот како форма на дистрибуција на информациите за индивидуите кои според овој модел се видливо изложени, а нивното самодисциплинирање според нормите

произлегува од изложеноста. Самата изложеност и меѓусебна контрола на однесувањата е форма на репресија изведувана со цел за присилно прифаќање на перформанси кои се соодветни на институционалните начела. Оваа идеја ја анализира Бентам, меѓутоа во своите историски проследувања на примената на надзирањето и казнувањето ја актуализира и М.Фуко.

Трудот ја користи историјата на концепции во политичката филозофија како основа за градење на интерпретацијата на фикционалните форми на репрезентација на насилството. Во овој обемен состав од политички расправи за насилството, кандидатката го проблематизира и т.н. функционистичко становиште на поимање на политичкото насилство. Таа ја толкува дистинкцијата меѓу „атавистичкото насилство“ (она во мускулна форма), кое се врзува за условите на човековото живеење и „еволутивното насилство“ (промени во политички поредок), кое се однесува на општествено-политичките контексти и нивните промени. Во исто време, овие становишта го активираат и прашањето за постоењето на човекот како социјално суштество кое во себе го антиципира аспектот на насилното однесување, за што стануваше збор во почетниот дел од овој извештај. Низ призмата на дистинкцијата „нормално-патолошко“ врзана за Диркемовата и Мосовата концепција, кандидатката го анализира насилството насочено кон рушење на определен општествен предок. Оние што се на власт го означуваат како патолошко насилство бунтот насочен против поредокот, а легитимноста на поредокот ја оправдуваат со збир од концепции, закони, дискурзивни практики, цел збир од симболи кои треба да го потврдат вредносниот систем на елитата која владее. Други функционалистички концепции, како оние на Персон и на Мертон, го тематизираат прашањето за насилството произлезено од егзогени фактори, но и од фактори на постојан конфликт меѓу биолошките импулси и општествените граници кои влијаат врз формирањето на група на општествено мнозинство која е кохезивна со оглед на фактот дека нејзин противник е малата група или малцинската група која страда и која „се брани“ практикувајќи го насилството. Во овие политички ставови се одделуваат неколку видови на односи на поединецот кон културните цели и институционалните механизми, а тоа се конформизам, иновација, ритуализам, ретретизам и бунтовништво. Во комплексот од политичко-филозофски анализи, во воведот е проблематизирана и теоријата на конфликтот, според која односите на моќ и насилство се одликуваат со разлики во дистрибуцијата на моќ и примена на насилство, оние што ја имаат моќта го пропишуваат системот од вредности, а покрај тоа имаат моќ и да ја дефинираат политиката на насилно придржување до тие вредности.

Врз основа на изложените становишта, кандидатката изведува заклучоци во кои општеството се објаснува како „состав од антагонистички потреби и барања,“ во него „интеракциите се проследени со колизија и експлоатација, а политичкото насилство е само еден од инструментите на постигнување на групните и поединечните цели.“ Со политичкото насилство е тесно поврзано и она што Маркузе го нарекува *рејресивна толеранција*, таа која е објаснета како производ на репресивните општествени механизми, „институционалната дистрибуција на болката“ и дискурсите на болката. Со проблематизирање на концепцијата на Рене Жирар, кандидатката го вклучува и прашањето за примитивните форми на жртвување и теологијата и трансцендентноста на системот кој настојува да споведува правда. Правниот систем во историјата на општествените системи ја презема улога на инструмент кој остварува монопол врз насилството, односно врз чинот на причинување на болка или применување на казна со примена на правила и ред. Трансцендентноста на правниот систем во областа на сите општествени контексти, без оглед на тоа низ какви институции се остварува правдата, според Жирар е неопходна, затоа што со таа трансценденталност се попречува бесконечниот механизам на освета како радикална форма на легитимирање на насилството. Во составот на овие теории

се анализира концепцијата на В.Бенјамин за насилството во смисла на законотворно насилство (law-making violence) и законо-зачувувачко насилство (law-preserving violence). Тоа се два феномени кои се антагонистички, но кои можат да се трансформираат од еден во друг облик. Самата природа на насилството во голема мерка е политичка, според оваа филозофија, затоа што човекот е *homo politicus*. Во овој контекст „природното право“ се обидува да ги оправда средствата со праведноста на целите, додека „позитивното право“ се стреми да ја осигури праведноста на целите преку оправдување на средствата,“ објаснува Бенјамин. Насилството од долу, односно насилството на поединците и групите кои не се во позиција на моќ е законотворно насилство, затоа што, метафорично кажано, „се стреми да донесе нов закон“, рушејќи го стариот/постојниот. Поврзувајќи го насилството со политичкиот контекст или реалноста, Хана Арент се надоврзува на споменатите теории со сосема поинакво становиште. Таа смета дека ниту моќта, а ниту насилството се природни феномени, тие се во однос со реалноста. Арент прави јасна разлика меѓу моќта и насилството, според неа моќта по природа е експанзионистичка и креативна, а насилството е инструментално и секогаш му требаат имплементации. „Насилството“ е феномен, кој во нејзините објаснувања, се споредува со „цврстината“ на личноста, а та цврстина може да дејствува позитивно во насока на зголемување, а потоа и во нејзино трансформирање во сила. За разлика од гореизложените становишта на филозофите и теоретичарите, кои насилството го сметаат за облик или манифестација на моќта, Арент ја нагласува различност на двата феномена. За разлика од моќта, насилството е инструмент за доаѓање до одредена цел, а Жак Дерида го засилува овој став со објаснувањето дека насилството е впишано во самиот закон. Х.Арент и Ж. Дерида го застапуваат ставот дека насилството припаѓа на симболичкиот поредок на правото, политиката и моралот, на сите форми и облици на авторитет. Специфичноста на расправата на овие филозофи се огледа и во тоа што постои уште една категорија која се смета за исклучително значајна, а тоа е „силата“. Силата, според нив, е иманентна на законот како таков и е суштински неразделна од неговото постоење. Законот се дефинира преку силата; тој влегува во постоење *стигајувајќи на сила*. Ако законот е насилен перформатив, тогаш Дерида во правдата која е надвор од јазикот гледа само желба, копнеж за правда. Последната политичко-филозофска расправа врз која се осврнува кандидатката е онаа на Франц Фанон. Тој говори за „насилството од долу“, во колонијален контекст, и за политичкото насилство од долу, кое има поинакви функции на рамниште на колективот, тоа добива обединувачко - инклузивна функција, а на ниво на поединец добива ослободувачка функција. Во воведниот дел се расправа за методологијата при толкувањата на наративните текстови (роман, расказ и филм) со примена на политичкото насилство на ниво на приказна, потоа политичкото насилство на ниво на дискурс и на крај, се толкуваат начините на репрезентација во наративниот универзум на романот.

Во вториот дел на трудот под наслов „Есента на патријархот-проблематизација на авторитарното насилство и насилството на маскулинитетот“, кандидатката прави детално толкување на романот „Есента на патријархот“ од колумбискиот писател Г.Г.Маркес (1927-2014). Романот *Есениа на патријархот* (*El otoño del patriarca*) е напишан во 1975 година, самиот автор го карактеризира како „песна за осаменоста на моќта. Тоа е роман за животот на еден вечен, архетипски диктатор од Карибите кој во романот се нарекува *генерал*. Според кажувањата на авторот, фикционалниот лик на диктаторот е креиран врз основа на неколку реални диктатори автократи, вклучувајќи ги Густаво Рохас Пинила (Колумбија), Франциско Франко (Шпанија) Маркос Перез Хименез и Хуан Висенте Гомез (Венецуела), Анастасио Сомоза ДеБаил (Никарагва). Романот жанровски припаѓа на историјата и традицијата на латино-американскиот политички роман во кој е присутен и жанрот *роман за диктатор*

(*novella del dictator*). Романите за *gukūāīīor* раскажуваат за нешта, појави и фигури кои се историската константа на воени диктатури на латино-американскиот континент. Тие ја преферираат темата на *каудилизмот* и низ неа го тематизираат односот на моќта, насилството, диктатурата и книжевноста. Од зачетоците на жанрот, неговата цел не е анализа на животот и улогата на определени диктатори или фокусирањето врз историските факти, туку преиспитување на апстрактната природа на фигурите на авторитетот, односно авторитетот воопшто. Романсиерот се повикува на историски ликови во креирањето на ликот на диктаторот, создава колаж од историски факти, зазема мета-историска позиција во однос на неколку реални историски ликови и создава фикционален диктатор. Романите кои се создадени во согласност со овој жанр, а потекнуваат од 19 век прават значајна и впечатлива книжевна рефлексија на политичката моќ, но сепак, „романот за диктатор“ се поврзува со „латино-американскиот бум“ во шеесеттите и седумдесеттите години на 20 век.

Есениа на Пајријархој е роман во кој диктаторот станува протагонист и светот е виден од негова гледна точка. Приказната на романот е приказна за еден диктатор, *Пајријарх*, стар можеби двесте години, тој не бира средства да ја одржи својата моќ. Значи, овој роман на прв поглед е роман за „насилството од горе“. Колумбиската реалност како заднина на приказната на романот е обележана со систематско кршење на човековите права, со јасна и нагласена деполитизација на поединците (нивно изземање од доменот на политичкото), затоа што во услови на репресија тие губат глас или им се одзема себеизразувањето и можноста за акција. Романот за диктатор ја имплицира субверзијата врз хегемониските модалитети на маскулинитетот кои се втемелени во општествено-политичкиот контекст на милитаристичките диктатури и автократии. Хегемонискиот маскулинитет стои на врвот на родовата општествена хиерархија, тој е културно идеализирана дефиниција на маскулинитетот, тој е конструиран во опозиција со феминитетот, но постои во тесна зависност со милитаризмот. Романите на овој жанр користат комбинирани наративни техники на модерното и постмодерното пишување: внатрешни монолози, радикални зафати на тек на свеста, фрагментација, промена на точките на гледање, иновативни наративни стратегии и често отсуство на каузалност. Романите од овој жанр го „дијалогизираат“ доминантно монолошкиот дискурзивен простор, отвораат простор за понатамошни дискурзивни корективи и репрезентираат спектар од насилства кои го исполнуваат наративниот свет. Речениците се долги, се појавува мноштво од наратори кои наизменично фигурираат во една реченица, има огромни пасажии на внатрешните монолози на анонимни фокализатори, множинскиот фокализатор и наратор *ние*, мноштво од т.н. пасажии на текот на свеста, објаснува кандидатката во сопственото толкување. Заокружено тело на романот сочинето од шест поглавја ја открива сликата на светот каде што насилството е доминанта на општествениот живот, а истиот е обележан од сеопштата дехуманизација и патолошкото демонстрирање на моќта. Романот е изведен со користење на стратегии во кои доминира митологизација, односно митскиот хронотоп, обоготворувањето на фигурата на Патријархот и матрицата на есхатолошките митови, но овие стратегии на митологизација семантички се конфронтираат со стратегиите на карневализација. Стратегиите на митологизација имаат за цел да го стабилизираат значењето, а стратегиите на карневализација буквално ја рушат карневализацијата.

Во третиот дел на трудот под наслов „Големата вода“ или за институционалната дистрибуција на болката, тоталитарното насилство и индоктринацијата, кандидатката пристапува кон интерпретација на романот и филмот „Големата вода“ (1971) од романсиерот Живко Чинго и од филмскиот режисер, кој го адаптира романот, Иво Трајков. Филмот е продуциран во 2004-та година. Приказната на филмот е концентрирана врз темата определена со

насилното „дисциплинирање“ на индивидуата, конкретно на децата со изоштетување остварувано со примена на постапки на изгладнување и тепање. Овие постапки се означувани од страна на моќта, воспитачите како „постапки на т.н. уништување на ‘абнормалното‘“. Во дневниот живот на децата се практикуваат со изразита дисциплинираност повторливи дејствија на вежбање или учење во духот на остварување на она што Фуко го нарекува контрола и надзирање. Тоа се постапки на синхронизирање на телото, умот и дејствувањето во согласност со нормите и вредносните начела наложени од власта или моќта. Режисерот Трајков тоа ги доловува со низа гротескни секвенци. Во романот и филмот како адаптација на книжевното дело се претставени „ритуалните“ практики на тоталитарните режими, постои континуитет во примената на постапките на отстранување на неподобното, нечистото, различното, индивидуалното и оригиналното. Доминантните начела и вредности, определени од системот кој владее и има моќ, спроведувани од ликовите Оливера Стрезовска и Аритон Јаковлевски, подразбираат практикување на хигиената во смисла на примена на ритуалните системи каде што индивидуите се развиваат и генерациски се заменуваат со индивидуи во кои е инскрибирана вредноста која во дадениот историски момент е промовирана како чинење на добро, доблесно дејство, како исправност во мислењето и во однесувањето според идеолошката парадигма на комунизмот. Децата со сопственото тело и ум се најподатлива територија за практикување на такви насилни методи. Во филмот и во романот е актуелен дискурсот на тоталитаризмот, потоа *мајрицајџа на жртвувањето*, како и *мајрицајџа на иницијацијата* во смисла на обезбедување влез во општеството кое функционира според сопствените пропишани закони и вредности. Штитениците на домот за деца без родители се изложени на политички процедури на тестирање за здравствената, физичката, психичката и идеолошката подготвеност за живеење во комунистички организираниот поредок на заедницата. Преку сликите и кадрите на училницата и дворот на домот (често прикажани во замаглена и мрачна атмосфера, режисерот Трајков ги доловува минуциозните контроли што власта ги врши врз телата. Тој практикува и низа гротескни секвенци во функција на субверзивен инструмент за преиспитување на пропишаните норми. Некои од децата, како на пример Ленче, не ги поминуваат тестовите на иницијацијата во системот. Другите, пак, како што е Лем Никодиноски, успешно ги пребродува искушенијата во подрумот и неколкуте дена на леб и вода, за подоцна успешно да се реинтегрира во заедницата, станувајќи нејзин најистакнат член, преземајќи улога на составувач на пофални реферати за системот, за неговите вредности, за делото на другарот Сталин.

Нарацијата (и во романот, и во филмот) се впишува во пукнатините на тоталитарниот дискурс, аргументира кандидатката, „за да ги обезбеди дискурзивните артикулации кои ќе ги дестабилизираат значењата што се наметнати од дискурсот на моќта како неприкосновени. Дискурсите на моќта, каков што е тоталитарниот се стремат кон деноминација, воспоставување, стабилизација со практиките на означувањето. Сите дискурси на моќта имаат свои, сопствени начини на означување и насилно наметнување на идеолошки кодирани значења,“ заклучува таа. Во дискурсот кој претендира кон монофони и сеопфатно загосподарување со полето на означувања, авторите го вградуваат „двогласен говор“ (Бахтин). Инаку, тоталитарните дискурси се воспоставуваат преку поништувањето на различните гласови и перспективи, преку тенденцијата да го покријат сиот дискурзивен простор и да се идентификуваат со неговиот тоталитет. Идеологијата на тоталитаризмот која подразбира освојување или подредување на масите кои размислуваат низ призмата на една идеја со сиот дискурзивен, политички и семантички потенцијал (и во романот, и во филмот) е доведена во конфликт со идеологијата на индивидуалниот глас и дискурс на раскажувачот. Преку конфликтот се отвора простор за имплицирање на значења

кои се спротивни, а кои произлегуваат од разголнувањето, поткопувањето и деконструирање на тоталитаризмот.

Во четвртиот дел од трудот под наслов „Поетиката на Хулио Кортасар или за односите на насилството на државата и фантастиката“ предмет на толкување е расказот „Вторпат“ од збирката раскази „Некој што се вртка тука“ (1977) од творештвото на Хулио Кортасар. Тој е автор на проза која изобикува со множество од раскажувачки ситуации кои се повеќеслојни, полиперспективни, а со сопствената амбивалентност упатуваат на многубројни интерпретации и реинтерпретации. Во овој дел, кандидатката го нагласува токму огромниот потенцијал на творештвото кое поттикнува нови читања и во истите гледа предност и успех на книжевното остварување. Овој труд е толкување кое се занимава со промислување на реципрочните односи меѓу книжевноста и дискурсите на моќта и уметничките стратегии за репрезентација на политичкото насилство. Одликите на овој расказ се земени предвид при интерпретацијата, со цел да се актуализира фикционалната репрезентација на политичкото насилство со различен пристап од претходните дела, а тоа се *Есениа на џајријархои* и *Големата вода*. Изборот на расказот е заснован со примена на компаративно-контрастивни техники на истражување на фикцијата. Кандидатката се потпира врз избор кој проблематизира поинаква перспектива на репрезентација. Во него, центарот на насилството е неозначен, а насилството е маскирано, бидејќи во репрезентацијата не е вклучено ниту конкретно, а ниту симболички, означеното место/институција или субјект и моќ/ од каде поттекнува насилството. Овој вид на пристап, кандидатката го објаснува како вид на насилство кое се соединува со секојдневјето, настанот е „банален, предвидлив, здодевен“, објаснува кандидатката. Раскажувањето на содржината се сведува на „раскажување на уште една вообичаена приказна“ што, во суштина, алудира на прифаќање на приказна во која исчезнувањата и убиствата се претставуваат како стандардна и секојдневна општествено-политичка практика. Светот кој е присутен го засновува своето постоење на прифаќањето на насилството или соединувањето со него што резултира со заклучок во кој кандидатката вели: „Предметот и начинот на репрезентација, во овој расказ на Кортасар се една иста категорија.“ Суштината на репрезентирањето на политичкото насилство во наведениот книжевен текст е во однос со ситуацијата во општествено-историски контексти каде се прави идентификација и стигматизација на специфични општествени групи кои се ставени под „машината“ на уништувањето“ (Кафка) по случаен избор или, кандидатката тоа го именува како однос кон обични луѓе кои стануваат жртви на „мистериозен начин.“ Расказот е алузија на Аргентина од периодот меѓу 1976-1983 година. Историскиот феномен на аргентинскиот државен терор кој е предмет на расказот го актуелизираат проблемот на *исчезнајишије* (desaparecidos) од 70-тите години на 20 век во Аргентина. *Исчезнајишије* се дискурзивна конструкција со која се именуваат луѓе што никогаш не се прогласени за мртви, ниту за живи. Тие припаѓаат на еден концептуален регистар кој затоа што стои зад конвенционални категории на времето и просторот, кандидатката смета дека може да го именува како *фантасична димензија на ошћесивениот дискурс*. Дискурсот на исчезнатите е наративната позадина во расказот *Вторпат*. Него го исчитуваме во двоакцентските хибридни конструкции на иронично омнисциентниот наратор кој раскажува во прво лице множина. Во одредени општествено-историски контексти, со пристап заснован врз институција која е именувана се прави идентификацијата и стигматизацијата на специфичните општествени групи и со тоа селекцијата на жртвите, но во овој случај, каков што е претставен во расказот „Вторпат“ одговорниот за исчезнувањето на обичните луѓе не е именуван, односно станува збор за постапки кои говорат за отсуство на историски и општествен „здрав разум“. Во таа смисла, кандидатката смета дека е оперативен поимот „фантастична реалност“. Во анализата на лингвистичките

аспекти на искажувањето во расказот е содржана политиката на насилството без одговорност, имено номинализацијата на глаголот во формата „исчезнатите“ укажува на случајниот избор на жртвите. Кандидатката во анализата на лингвистичките аспекти на раскажувањето учува: „Краткиот расказ на Кортасар е напишан на аргентински шпански; го доловува карактеристичниот разговорен јазик во Буенос Аирес. Додека пасусите што известуваат за перспективите на функционерите содржат социолект својствен за помалку образованиот слој, главниот дел од расказот кој се фокусира на Марија Елена и го претставува нејзиниот глас е повозвишен, речиси класичен. Метафорите кои се искористени за да го доловат начинот на изразување на функционерите се земени од секојдневниот жаргон. Највисоката цел, глаткото течење на настаните (*ише рабои мораа да се случуваат без да се крева многу прашина*), е повторена во голем број метафорички варијации и е конкретна задача зададена од страна на шефот, „збор на шефот“. Честото повторување го одразува повтореното инсистирање на задачата зададена од шефот: „ќе повторува многу често, за секој случај“. Шпанската метафора „sin escombros“ се преведува како „без да се крева прашина“, што буквално значи „без да се прваат гребне“, во смисла без потсетник, или без трага. Глаткото течење на застрашувачкиот владин бизнис е исто така евоциран во метафората „rueden proceder po mas“, која се однесува на процедурите, напредокот од процедурите, но буквално значи „не можат да продолжат понатаму“, односно ги води луѓето директно во смрт. Расказот е приказна за две врати, едната е влез во канцеларија на властите, а другата води кон надвор, на улица. При првата посета на канцеларијата се заминува надвор, на слобода, кога тоа се случува по втор пат, излез од владината канцеларија во која се пополнуваат мноштво документи не постои, излезот е самата смрт.

Во петтиот дел од трудот под наслов „Литума во Андите или за една канибалистичка слика на светот“, кандидатката се осврнува на роман од Хорхе Марио Педро Варгас Љоса (1936), перуански писател, новинар, политичар, есеист, универзитетски професор и добитник на Нобеловата награда за книжевност во 2010-та година. Марио Варгас Љоса е еден од најзначајните романскиери и есеисти на Латинска Америка и еден од водечките писатели на својата генерација. Тој е значаен и затоа што влијае врз светската читателска публика. Според критиката, Љоса е творец на картографијата на структурите на моќта, тој е писател кој во центарот на вниманието става проникливи слики за отпорот, револтот и поразот на поединецот. Неговите дела ја третираат проблематиката на перуанското општество, а по однос на постапките, тој се движи по линијата на премин од книжевниот модернизам кон постмодернизмот. Во конкретниот дел од трудот е направена интерпретација на романот „Литума во Андите“, иако авторот има голем број други романи како што е *Разговор во каишгиралата*, *Војна за крајот на светот* и *Празникот на козиите* (кој може да се споредува со *Есената на иаширијархот*, како припадник на истиот жанр, роман за диктатор). Ова дело е избрано со оглед на напорот за доследно придржување до методот според кој во апликативниот корпус на докторската дисертација клучна е логиката на разликата (и на предметот, и на начинот на репрезентација), со цел да се збогатат сознанијата во детектирањето на различните видови и подвидови политичко насилство присутно во наративните текстови. Романите напишани пред наведениот, се романи кои содржат примери на семејни (генерациски) саги, мистерии, тоа се панорамски историски романи, романтични комедии и политички алегии. *Литума во Андите*, кандидатката го нарекува „книжевен амалгам од сите овие жанрови. Во него е презентираан специфичен вид на политичко насилство, тој го отвора прашањата за законот и правдата на еден деконструктивистички начин, затоа што е репрезентација и дискурс кој говори за практиките на левиот револуционерен тероризам. Романот на М.В.Љоса е вграден во ова истражување со цел да се проблематизира феноменот на прекумерното насилство кое на крајот стапува во однос со

дискурсите на расизмот и дискриминацијата, иако истиот е претставен/репрезентиран на многу специфичен начин. Во споредба со романот *Есениа на патиријархои*, каде што ликот на Патријархот претставува архетип на диктатор, а просторно-временските координати се неодредени и митологизирани, за разлика од расказот *Второј пат*, каде што хронотопот е неодреден, а отсуствува името на оној кој го изведува насилството, како и името за изведување на чин на насилство, романот *Литума во Андиите* има конкретни просторно-временски координати и експлицитен политички контекст, дејството се случува во Перу, во регионот на централната сiera (област во Андите), за време на Граѓанската војна од 1980-та година. Суштината на приказната е содржана во дејствувањето на терористичката организација *Сендеро луминосо*. Врз основа на студијата на В. Бенјамин, кандидатката овој роман го толкува ојаснувајќи ја историјата на т.н. „дијалектичките подеми и падови на законотворните и законопрезервативните форми на насилство.“ Таа укажува на тоа дека претставниците или оние кои го создаваат законот и оние коишто го бранат востановениот закон се заменуваат со надоаѓањето на нови сили или силите на оние што биле поттиснати и кои настојуваат да практикуваат нов закон кој самите ќе го воспостават. Нововостановениот закон е извесно дека, според дијалектиката, ќе биде подложен на распаѓање во фазата кога наспроти него е група која е под репресија од практикувањето на востановениот закон, имено таа ќе настојува да воспостави сопствен нов закон итн. Овој роман е толкуван низ призмата на политичката филозофија која упатува на вкрстување на законотворното и законорепрезентативното насилство и на постоењето на паралелни центри на моќ, паралелни правди, а со тоа и паралелни казнувања или постоење на т.н. „народни судови.“ Овој роман е слика за постоењето на паралелните правди и казнувања, тие не се рушат меѓусебно, тие егзистираат едната паралелно со другата. Во контекст на овој паралелизам на казнувања е актуелизирано и постоењето на терористички организации, тие пресудуваат врз основа на својот закон кој е востановен и се потпира, се реализира преку насилство. Сцената на народното судење во Андамарка во романот на Љоса е чин на казнување на оние кои се престапници според законот на сендеристите кој постои паралелно со законот на властите. Суштината на толкување на овој вид политичко насилство лежи во идејата да се упати на актуелноста на жртвената матрица за која говори Рене Жирар, а која значи примена на хиперболизирано, деформирано насилство со корени во древното минато кое е активно се уште во 20 век. Казнувањето кое е претставено како перформанс, спектакл е во суштина перцептибилна, визуелна варијанта на практикување на насилството. Овој вид насилство влегува во реалноста како спектакл кој треба да остави порака за тоа дека Другоста треба да се збрише. Се уништуваат претставниците на Другоста во самата заедница, како и оние кои што доаѓаат однадвор (како што е случајот со туристите) заради можноста да воведат нов систем од вредности и да ги проблематизираат востановените. „Терористичкото насилство на сендеристите ја затвора заедницата од влијанијата однадвор и ја „чисти“ однатре, наметнувајќи го дискурсот на *хомогенизирана, односно чиста заедница*,“ заклучува кандидатката. Револуционерните терористички движења, како ова на сендеристите воспоставуваат реформи во сите пори на општественото живеење, тие настојуваат да се издигнат како цврста структура, организација и имаат за цел да и дадат нов облик на историјата и традицијата, да воспостават нов систем на вредности. Романот на Марио Варгас Љоса е слика на еден канибалистички свет, меѓутоа репрезентацијата која експлицитно го третира проблемот на револуционерното терористичко насилство и создава слика на перуанскиот свет како општество на канибали не може да се чита и интерпретира како неутрален текст. Тој е резултат на определена стратегија која се приклонува кон определено убедување. Имено субјектот кој говори или Литума е човек што е дојден од брегот, а освен тоа е и белец, тој е во постојан судир со Другоста или различноста

на планинските луѓе (los serranos, los seruchos), а овој судир постојано му предизвикува нелагодност. Неговата интерпретација го поттикнува размислувањето за тоа дека М.В.Љоса имплицитно настојува да го наслика и аукторијалниот статус и убедување на човек/ликот Литума, кој е застапник на дискриминаторската или расистичка идеологија. Во неговите гледишта и интерпретации, Перу е претставено преку сликата за една варварска заедница. Во суштина, со актуализација на практиките на означување на Другоста („Process of othering“) се актуализираат и практиките на дискриминација, особено кога за една група се говори со означување на карактеристиките кои значат отстапување од нормата. Кандидатката во овој дел од трудот укажува на активните означувања на Другоста кои имаат фундаментална улога во историјата на расизмот, колонијализмот и империјализмот, а во контекст на овие политики е вклопена и идејата за опозицијата варварство-цивилизација. Сите претставувања на една култура како нешто сосема различно, егзотично или неразвиено во однос на параметрите на една „нормална заедница“, нагласувањето на канибализмот како *modus vivendi* на таа заедница станува неоспорен индикатор за дискриминација и прогласување на една култура како варварска, а тоа значи култура нужно поставена наспроти „нормалната култура“.

Во заклучните согледувања се синтетизираат сознанијата добиени по спроведените теоретски, филозофски и херменевтички резултати од истражувањето.

ЗАКЛУЧОК

Докторската дисертација под наслов „Репрезентација на политичкото насилство во наративните текстови (врз примери од латино-американската и македонската проза и филм), изработена од кандидатката м-р Славица Гацова, претставува оригинален научен труд. Овој труд, воедно, претставува прва компаратистичка студија во која се споредуваат дела од латино-американската и македонската литература. Со темелен и систематски пристап, студијата во толкувањето на книжевноста се потпира врз политичката филозофија, теоријата на книжевноста и херменевтиката.

Рецензентската комисијата позитивно ја оценува дисертацијата и цени дека по својот пристап, начинот на изработка и резултатите, трудот ги исполнува формалните и суштински норми на исклучително квалитетно истражување презентирани во рамките на докторскиот труд. Докторската дисертација претставува придонес во научноистражувачката дејност од областа на компаративната книжевност и нуди значајни толкувања од една современа перспектива на категориите политичко насилство, репрезентација и уметност. Врз основа на изнесените согледувања, Рецензентската комисија му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ да ја прифати позитивната рецензија, да го усвои извештајот за докторската дисертација на м-р Славица Гацова и да ѝ одобри јавно да ја реализира одбраната на докторската дисертација.

Комисија

Проф. д-р Славица Србиновска, с.р.

Проф. д-р Маја Бојациевска, с.р.

Проф. д-р Лидија Капушевска-
Дракулевска, с.р.

Проф. д-р Елизабета Шелева, с.р.

Проф. д-р Владимир Мартиновски, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПАДЕЖНИОТ СИСТЕМ ВО АЛБАНСКИОТ И ВО ЛАТИНСКИОТ ЈАЗИК (КОМПАРАТИВНО-КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА)“ ОД М-Р ШЕЈНАЗЕ АЈДИНИ-МУРТЕЗИ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на седмата редовна седница одржана на 15.2.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Шејназе Ајдини-Муртези со наслов „Падежниот систем во албанскиот и во латинскиот јазик (компаративно-контрастивна анализа)“, во состав: д-р Аслан Хамити, редовен професор, д-р Халит Халими, редовен професор (Универзитет во Приштина), д-р Хаки Имери, редовен професор, д-р Ајтен Камили, вонреден професор и д-р Исмет Османи, вонреден професор.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Шејназе Ајдини-Муртези со наслов *Падежниот систем во албанскиот и во латинскиот јазик (компаративно-контрастивна анализа)*, содржи 188 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman (со македонска поддршка), со 1,5 проред и големина на букви 12, со 136 библиографски единици, меѓу кои има научни трудови, статии, речници, граматика на албански, на латински, на француски, на хрватски, на англиски јазик и др., како и 21 извори од интернет.

Трудот, освен предговорот и воведот, е структуриран во три глави, и тоа: I. Падежниот систем во албанскиот јазик (1-64); II. Падежите во латинскиот јазик (65-101); III. Разлики и сличности на падежниот систем меѓу албанскиот и латинскиот јазик (102-167); Заклучок (168-174), Summary (175-180) и Библиографија (181-188). Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот, целите и задачите на истражувањето, хипотезите, методи, значење на истражувањето, очекувани резултати и краток опис на содржината на трудот.

Општопознато е дека граматичката структура на латинскиот и на албанскиот јазик е резултат на долг историски развој на овие јазици кои потекнуваат од единствен праиндоевропски јазик. Независно од разликите како последица на внатрешната еволуција на секој јазик одделно, сепак меѓу нив се запазени многу заеднички карактеристики. Ова се објаснува не само со заедничкото индоевропско потекло, туку и со сличната јазична еволуција и влијанието на латинскиот врз албанскиот јазик низ вековите а особено во времето на петокевовното владеење на Римското Царство во Балканот и пошироко.

Имено, кандидатката нагласува дека од историска гледна точка, во граматичките структури на двата јазика може да се забележат две главни тенденции: во текот на историскиот развој врз секој јазик дејствуваат јазични законитости од општ или универзален карактер и посебни закони кои се последица на одделни јазични законитости.

Во **првата глава** се дадени неколку историски податоци за потеклото на албанскиот јазик, задржувајќи сè посебно на неговите падежни форми. Врз основа на многубројни научни истражувања од странски и албански лингвисти, како и од овој истражувачки труд произлегува дека:

- падежниот систем на именките во албанскиот јазик е наследен од праиндоевропскиот јазик, додека со текот на времето претрпел многу промени. Некои од

дамнешните индоевропски падежни наставки се запазени до ден-денес во албанскиот современ јазик со одредени фонетски промени; одредени такви се изгубиле, а се создадоа и нови наставки како резултат на сопствен внатрешен развој;

- создадените падежи со внатрешен развој на албанскиот јазик го запазувале поранешниот синтетичен карактер кои вршат неколку функции, односно за означување на падеж, род и број на именката;

- во албанскиот јазик, како и во многу други индоевропски јазици, со текот на времето бројот на падежите е постепено се намалило. Врз основа на граматичките форми на именките во еднина и во множина како и нивните функции, утврдено е дека во староалбанскиот јазик се разликуваат пет падежа, и тоа: номинатив, генитив, датив, акузатив и аблатив. И вокативот се сметало за посебен падеж, но во современите граматики овој падеж се смета за номинатив со извик (извикот може да стои пред или после именката, или пак и пред и по именката);

- во намалувањето и реорганизацијата на падежите влијаела и синкретизацијата на падежните наставки која ги опфатила различните падежни форми на двата броја и на трите рода. Имено, именките од трите рода во номинатив имаат наставка нула, што значи дека наставките **-s** и **-m** кај одредени именки од машки и среден род од поодамна се исчезнати. Во оваа смисла, како последица на синкретизацијата на номинативот и акузативот во машки род во неопределената форма исчезнала и разликата меѓу овие два падежа, разлика која се реализираше со отсуство на наставка во номинатив, наспроти наставката **-ë** во акузатив. Исто така, синкретизацијата влијаела и врз едначењето на наставките на генитивот, дативот, а делумно и на аблативот.

Општоприфатливо е дека исчезнала старата еднинска форма на генитивот, која е заменета со формата на дативот, додека множинската формата на дативот е заменета со формата на генитивот. Употребата на падежната множинска форма на дативот со наставката **-ve** (*shokëve*) наместо формата на аблативот со **-sh** (*shokësh*) се мисли дека е последица на тоа дека овие форми во еднина беа хомонимни, како и под влијание на соодветните множински форми во определена деклинација каде што наставката **-shit** на аблативот од поодамна е заменета со дативната наставка **-vet**;

- заедно со редукција на падежите во албанскиот јазик утврдена е една спротивна појава - удвојување на падежните форми преку образување на определена и неопределена деклинација како последица на постпозитивниот член во неколку балкански јазици, следствено на ова и разликување нечленувана ~ членувана форма на именките.

Во **втората глава** од оваа докторска дисертација се пренесени одредени историски податоци за потеклото на латинскиот јазик од заедничкиот праиндоевропски јазик, задржувајќи се посебно на индоевропските карактеристики на неговиот падежен систем. Имено, општопознато е дека латинскиот јазик го наследил падежниот систем од праиндоевропскиот јазик. Со текот, на времето и во латинскиот јазик, бројот на падежите се намалил по сличен пат со другите јазици од индоевропското семејство.

Врз основа на досегашните проучувањата, како и потпирајќи се врз истражувањата на кандидатката м-р Ајдини – Муртези, произлегува дека:

- дури уште од времето на почетокот на класичниот период во латинскиот јазик се намалило бројот на падежите, се изгубил двојноста (дуалноста), се отстранил дејството на алтернацијата на тонот, но сепак се зачувал флексијата со посредство на наставките;

- како во праиндоевропскиот јазик, така и во латинскиот јазик номинативот останал сличен на акузативот од среден род, додека во првата деклинација номинативот е различен од акузативот. Дамнешниот множински номинатив **-as** во латинскиот јазик е променет на **-ae**, создаден по аналогија со втората деклинација;

- номинативот и акузативот се слични и во петтата деклинација, било да е акузативот во множина со **-iēs**, било со промената на **-iens** со **-ies**, акузативот се воедначува со множинскиот номинатив (од типот *faciēs*). Во основите на именките кои завршуваат со **-i** множинскиот акузатив со **-is** (**-ins**) кој беше различен од номинативот е зачуван се до класичната епоха, покрај формата со **-ēs**, позајмувана од основите на именките кои завршуваат со согласка, од типот множински номинатив *civēs*, акузатив множина *civis* или *cives*;

- во латинскиот класичен јазик, генитивот беше сличен со номинативот во основите на именките со **-i**, од типот *civīs*. Се претпоставува дека ова сличност не потекнува од праиндоевропски јазик, туку тоа е една нова сличност која произлегува во латинскиот јазик како последица на промената на генитивот со основа на самогласка со првичен генитив со основа на **-i**;

- генитивот во латинскиот јазик се разликува од аблативот како во еднина така и во множина во сите именски основи, иако во праиндоевропскиот јазик именките кои завршиле со основа на **-o**, од типот **nawós*, било заедничка единствена форма за генитив и аблатив;

- сличноста меѓу дативот и аблативот потекнува уште од праиндоевропскиот јазик. Така изедначувањето на дативот и аблативот со основите на **-o**, пред класичната епоха, е резултат на исчезнувањето на согласката (фонемата) **-d** од аблативот и на полувокалот **y** од дативот (**-ō** од **-ōy**). Исто така, во консонантските основи на именките (*prudens*) кои го позајмија аблативот во еднина од основите со **-i**, има сличност меѓу аблативот и дативот (*prudenti*). На пример, аблатив еднина *forti*, кој произлегува од *fortid*, е сличен на дативот *forti* (*fortei*). И во темите кои завршуваат на **-u** (**ui**) дативот е сличен на аблативот. Меѓутоа во латинскиот класичен јазик нема целосна синонимија меѓу овие два падежа;

- аблативот и инструменталот формираат еден единствен падеж во латинскиот јазик. Во праиндоевропскиот јазик истата форма се употребувала и за аблатив и за инструментал во множина, додека во основите со **-o**, **-ōd** имало посебна форма за еднина;

- во основите со **-o**, како во еднина така и во множина, локативот, инструменталот и аблативот се измешани. Исто така, се смета дека аблативот со предлогот *cum* го претставува дамнешниот инструментал. Фактички аблативот е резултат на соединување на првичниот аблатив, на инструменталот и делумно на локативот, бидејќи еден дел на функциите на дамнешниот локатив ги преземал латинскиот генитив.

Споредувањето на падежните системи на албанскиот и на латинскиот јазик, која беше и главната цел на ова научно истражување, е обработена во **третата глава** која е поделена на два дела. Проучувањето на падежите во латинскиот и во албанскиот јазик се врши врз основа на две гледни точки: едната морфолошка дескрипција, т.е. опис на парадигмите на сите деklinации; додека другата гледна точка е синтаксичкиот опис на функцијата на падежите.

Имено, во првиот дел на ова поглавје, кандидатката м-р Шејназе Ајдимни-Муртези ги проучува проблематичните состојби кои се појавуваат во двата јазика во врска со постоењето или непостоењето на некои морфемски наставки, потоа создавањето на именските наставки со граматикализација на старите лексеми или пак исчезнувањето на некои морфемски наставки поради фонетски причини од каде што произлегува и едначењето (унифицирањето) на одредени падежни форми.

Поаѓајќи од фактот дека граматичките категории на род, број и падеж при секоја анализа на именката учествуваат, секоја на свој начин во развојот на номиналната флексија како во латинскиот така и во албанскиот јазик, токму затоа кандидатката се обиде да даде општ преглед на овие категории што фактички претставува една почетна точка на компарацијата на двата јазика.

Карактеристично за двата јазика, претходно утврдена од други познати лингвисти, е редукцијата на падежите во споредба со праиндоевропскиот јазик, потоа употребата на предлозите со соодветни падежи, процесот на синкретизација на падежите, едначењето на дативот и аблативот во албанскиот јазик, соединувањето на локативот и инструменталот со аблативот во латинскиот јазик и други појави.

За разлика од латинскиот, во албанскиот јазик се воспоставувало двојна (бинарна) деklinација, т.е. врз основа на определена и неопределена форма на именката. Определената форма се образува додавајќи ѝ го на неопределената форма на именка постпозитивен член, така што на тој начин се разликува неопределената од определената деklinација. Како последица на ова и бројот на падежните форми се определува според неопределената и определената деklinација во двата броја, еднина и множина.

За разлика од албанскиот, латинскиот јазик нема ни определен ни неопределен член, што значи дека има само по една форма за секој падеж. По оваа особеност,

латинскиот јазик спаѓа во групата на синтетички јазици, за разлика од албанскиот јазик кој е синтетичко-аналитички, со развојна склоност кон аналитичноста.

Кандидатката м-р Шејназе Ајдини-Муртези се согласува со веќе воспоставената констатација дека во албанскиот јазик има помалку реални падежни форми како резултат на редукцијата на крајните слогови на зборот, изедначувањето на падежните наставки, како и аналогното ширење на некои форми врз други падежи. Исто така, таа се согласува со мислењето дека намалувањето на бројот на падежите во класичниот латински јазик е последица на процесот на поедноставување или едначење на два или повеќе падежа. Како резултат на овој процес, падежните наставките се изравнија, создавајќи хомонимни падежни форми: во албанскиот јазик останале пет падежа, додека во латинскиот шест падежа. Падежниот систем на латинскиот јазик го познава и вокативот кој во почеток беше надвор од падежниот систем поради синтаксичката автономија.

Од морфолошка гледна точка, вокативот на латинскиот јазик се разликува од номинативот само кај именките од втора деклинација во машки род (вок. *porrŭle*, ном. *populus*), додека кај другите деклинации се исти. Во албанскиот јазик, лингвистите не го прифатија како посебен падеж вокативот, поради истата форма што го има со номинативот. Бидејќи со процесот на синкретизмот се изедначиле генитивот, дативот и аблативот, во последно време има тенденција на понатамошната редукција од пет на четири падежи.

Во последниот дел од третото поглавје е обработена употребата на падежите според функциите. Со споредбена анализа меѓу падежите во латинскиот класичен јазик и падежите во современиот, како и делумно во старите текстови на албанскиот јазик, кандидатката се обиде да ги забележи можностите на совпаѓање на употребите на овие падежи во соодветните јазици, како и разликите меѓу нив.

Во оваа насока, номинативот, како во латинскиот, така и во албанскиот јазик според функцијата е падеж на подметот и на другите делови на реченицата кои се однесуваат на него. Следствено на ова, номинативот во реченицата има функција на субјект, именски предикат, атрибутска одреденост на субјектот и апозиција. За разлика од латинскиот јазик, номинативот во албанскиот јазик се употребува и како вокатив. Во двата јазика, генитивот е обично се употребува за искажување на односите меѓу две именки, тој е пред сè падеж во функција на додаток на именката.

Од друга страна, за разлика од албанскиот јазик, генитивот во латинскиот јазик се користи за одредување и утврдување не само на именката, туку и на придавката и на глаголот. Латинскиот генитив кој е поврзан со именка, во албанскиот јазик е еквивалентен со генитивот, кој кога се употребува со претпозитивна замена секогаш се употребува во членувана форма или пак со аблативот, проследен редовно со нечленувана именка. Бидејќи во албанскиот јазик не постои соодветен генитив употребен со глагол како во латинскиот јазик, тогаш тој се преведува со акузатив без или со предлог.

Кандидатката во оваа докторска дисертација забележала дека како во латинскиот, така и во албанскиот јазик, дативот е падеж на индиректен предмет и го означува лицето или предметот кон кого е насочено дејството. Во латинскиот јазик, дативот се употребува со преодни и непреодни глаголи, како и со придавки, додека во албанскиот јазик со преодни, непреодни и со повратни глаголи. Имено, во латинскиот јазик, реченицата со датив има следен редослед: *Dativus + esse + nominativus* (*Ciceroni erat unus filiis.*) или во некој случај и *Nominativus + esse + Dativus* (*Hortus est Paulo*). Од даденот пример и други реченици кандидатката нагласува дека ваквиот датив е еквивалентен со номинативот, додека глаголот *esse* во албанскиот јазик се преведува со глаголот *kam* (има). Фактички латинскиот номинатив станува предметен додаток, додека во албанскиот јазик истото се искажува преку акузатив.

Во албанскиот јазик, дативот за цел е еквивалентен со акузативот кому му претходи предлогот *për*. Акузативот е падеж на директен предмет како во латинскиот, така и во албанскиот јазик. Ваквиот акузатив може да се преведува со акузатив во албанскиот јазик (*E rrethoj kampin*, *Kapërcej vendin*), или, пак, со датив кому му претходи предлог (*I bie rreth e rrotull kampit*, *Kaloj pranë vendit*).

Во латинскиот јазик, конструкцијата акузатив со инфинитив се употребува многу често, додека неговото значење во албанскиот јазик се дава според случајот, или со помош на предметна реченица или со помош на подметна реченица. Во споредба со аблативот во латинскиот јазик, употребата на истиот падеж во албанскиот јазик е доста ограничен. Сличноста меѓу двата аблатива е многу мала, тоа значи дека аблативот во латинскиот не се преведува во сите случаи со аблатив во албанскиот јазик.

Тука треба да се спомене аблативот кој во латинскиот јазик се употребува како додаток на место, кој во албанскиот јазик (како во старите текстови така и во современиот јазик) се изразува воопшто со акузатив кому му претходат предлози, а во некои случаи и со прилошки форми кои имаат значење на локатив.

Во класичниот латински јазик, додатокот за причина се изразува често со обичен аблатив, додека во албанскиот јазик аблативот во ваква функција се употребува повеќе со предлози иако можат да се најдат примери и само со обичен аблатив. Исто така, аблативот за причина во албанскиот јазик се преведува и со номинатив кому му претходат предлози.

Бидејќи аблативот се смета како синкретичен падеж, тој ги преземал функциите на инструменталот и на локативот. За разлика од латинскиот, во албанскиот јазик овие функции се реализираат како со посредство на аблатив или на акузатив, така и со прилошки форми од типот *verës*, *dimrit* (во лето, во зима) итн.

Предмет на истражување

Предмет на ова истражување е споредбената анализа на падежите, особено проучувањето на многуте прашања кои се поставуваат од синхроничните варијации, конкуренцијата меѓу падежите на секој од двата јазика, како и последиците од овие промени, т.е. нивниот дијахрониски развој. Исто така, се идентификуваат и објаснуваат подетално нивните особености, сличности и разлики, како и причините за постоењето на овие разлики во албанскиот и во латинскиот јазик.

Целта на трудот е утврдување на структурални и функционални разлики и сличности меѓу падежите во албанскиот и во латинскиот јазик. Во доменот на контрастивната лингвистика, овој истражувачки труд има две основни цели: а) анализа на падежните форми во албанскиот и во латинскиот јазик, т.е. конструкцијата, значењето, морфолошките категории, синтаксичките функции, како и особеностите на секоја падежна форма; б) споредување на тие падежни форми, за да се воочат сличностите и разликите, поткрепени со помош на многубројни примери пренесени од различни дела. За да се постигнат овие цели, кандидатката користела богата литература од двата јазика. Корпусот на примерите е составен од извадоци преземени од литературни дела, како и од одредени граматички на латинскиот јазик (некои од нив преведени на албански, на македонски, на хрватски и на француски јазик). Во ова морфосинтаксичко компаративно-контрастивно истражување меѓу албанскиот и латинскиот јазик се користени досегашните традиционални теории преплетени со генеративни теории во врска со падежите.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Служејќи се со многубројни досегашни истражувања по оваа тематика, м-р Ајдини-Муртези се обидела и успеала да ни даде севкупно и до некаде исцрпно проучување на падежните системи на два соодветни јазика.

Падежните форми на латинскиот јазик се проучени од врвни странски лингвисти, како што се: Edouard Audouin (Е. Одуе), Alfred Ernout (А. Ерну), Paulo de Carvalho (П. де

Карвало), Guy Serbat (Г. Серба), Jean Haudry (Ж. Одри), Christian Touratier (К. Туратје), Vittorio Tantucci (В. Тантучи) и др.

Во проучувањето на падежните форми во албанскиот јазик, голем придонес дадоа голем број познати странски и албански лингвисти, како: Holger Pedersen (Х. Педерсен), Norbert Jokl (Н. Јокл), Petar Skok (П. Скок), Auguste Dozon (А. Дозо), Eqrem Çabej (Е. Чабеј), Selman Riza (С. Риза), Shaban Demiraj (Ш. Демирај), Mahir Domi (М. Доми), Kolec Topalli (К. Топали), Ethem Likaj (Е. Ликај), Fatmir Agalliu (Ф. Агалиу) и др.

Во граматиките и прилозите на овие лингвисти се обработени прашања од голем интерес поврзани со начинот на конструкцијата, морфолошките форми и синтаксичките функции на падежите.

Во заклучокот, кандидатката својата скромност ја искажала со она што подвлече дека покрај своите напори како и одредени постигнати резултати, третираните прашања не се исцрпени, им останува на идните истражувачи да ја дополнуваат оваа јазична појава со нови резултати.

Краток опис на применетите методи

Овој труд претставува обид за анализа и споредба на падежните форми на албанскиот и на латинскиот јазик. Во анализата на сличностите и разликите меѓу двата система користена е интерпретативно-компаративната метода: развојот на синкретизмот во двата падежни система, употребата на предлозите, потоа појавата на одреденост и постпозиција членот, употребата на претпозитивниот член во албанскиот јазик и нивното отсуство во латинскиот јазик како и во многу други индоевропски јазици. Преку контрастивна анализа посебно е обработена падежната корелација меѓу албанскиот и латинскиот јазик, поткрепена со примери од двата јазика.

Во овој труд, преку историско-компаративната како и контрастивната метода, таа успеала да ги анализира морфосинтаксичките особености на падежните системи на двата јазика. Бидејќи секој јазик има самостоен пат на развој, во двата система кандидатката забележувала паралелни падежни сличности и разлики, реликти и иновации. Исто така, преку контрастивната метода се разгледува состојбата на секој јазик посебно, одредувајќи ги јасно наследените карактеристики од заедничкиот прајазик, како и промените кои ја карактеризираат нивната автентичност.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Со утврдувањето на припадноста на албанскиот јазик во семејството на индоевропските јазици, интересот на лингвистите за проучување на албанскиот јазик сè повеќе се зголемува. Падежните форми на албанскиот јазик беа предмет на проучување на странски и албански лингвисти, кои меѓу другото се обидоа да ги споредуваат со падежните форми на други јазици. Меѓутоа, досегашните компаративни истражувања во врска со падежите во албанскиот и во латинскиот јазик се фрагментарни и нецелосни. Според наше сознание, досега нема објавено сеопфатно синтетичко истражување на оваа тема.

Од целосната обработка на материјалот, кандидатката м-р Шејназе Ајдини – Муртези извлекла неколку клучни сличности, како и разлики помеѓу падежниот систем

во албанскиот јазик и во латинскиот јазик. За изработката на овој труд таа користела богата литература, граматика на латинскиот и на албанскиот јазик, прирачници како и литературни текстови од двата јазика.

Сметаме дека трудот е значаен за морфосинтаксичко отсликување на сличности и разлики на падежите во албанскиот и во латинскиот јазик. Се надеваме дека ова истражување е придонес за понатамошниот развој на компаративните студии во областа на индоевропската лингвистика. Разликите и сличностите што произлегуваат од контрастивното проучување на јазиците, според елементите или особеностите што се појавуваат или отсутствуваат во едниот или во другиот јазик, не треба да се сметаат за предност, односно за недостаток на соодветниот јазик, бидејќи станува збор за материјално и духовно наследство на луѓето што го зборуваат дадениот јазик.

Овој труд има и практична важност, пред сè за изучување на латинскиот јазик од страна на студентите на кои албанскиот им е мајчин јазик како и за превод и толкување од латински на албански јазик и обратно.

Заклучок и предлог

Докторската дисертација на м-р Шејназе Ајдини-Муртези со наслов „Падежниот систем во албанскиот и во латинскиот јазик (компаративно-контрастивна анализа)“, претставува истражување во областа на споредбената морфосинтакса меѓу два јазика, односно компаративната лингвистика. Изработката на темата на оваа докторска дисертација дава посебен и сериозен осврт на оваа проблематика, која за прв пат се проучува темелно и исцрпно, а албанско-латинската компаративна морфологија се збогатува со ново сериозно гледиште. Трудот е корисен за наставниците, студентите, преведувачите, па и за унапредување на албанско-латинските споредбени проучувања, како и придонес за компаративната лингвистика воопшто.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Шејназе Ајдини-Муртези, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд. Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Шејназе Ајдини-Муртези со наслов „Падежниот систем во албанскиот и во латинскиот јазик (компаративно-контрастивна анализа).“

Рецензентска комисија

1. Д-р Аслан Хамити, редовен професор, с.р.
2. Д-р Халит Халими, редовен професор, Универзитет во Приштина, с.р.
3. Д-р Хаки Имери, редовен професор, с.р.
4. Д-р Ајтен Камили, вонреден професор, с.р.
5. Д-р Исмет Османи, вонреден професор, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ:
„ТОПОНИМИТЕ НА БАЛКАНСКИТЕ ЗЕМЈИ ВО ОСМАНСКАТА
ИСТОРИОГРАФИЈА И ПАТЕПИСНА ЛИТЕРАТУРА“ ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р
ФЕРХАТ АШИКФЕРКИ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ
КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 63 од Правилникот за внатрешните односи и
работењето на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје во состав на
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со член 56, од

Правилникот за единствените основи за организирање на постдипломски студии и добивање докторат на науки на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно- научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на својата 5. редовна седница одржана на 18.1.2017 година, не избра за членови на Рецензентската комисија за оцена на докторската дисертација под наслов: „Топонимите на балканските земји во османската историографија и патеписна литература“, изработена од кандидатката м-р Ферхат Ашикферки.

Заблагодарувајќи се за укажаната доверба, чест ни е на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје да му го доставиме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Научна и општествена оправданост на темата

Кандидатот м-р Ферхат Ашикферки, во својот изработен и доставен докторски труд, мошне успешно ги изнесува клучните задачи за изработка на еден докторски труд од областа на историјата на турската култура и цивилизација.

Предлогот на кандидатот за избор на оваа тема за докторски труд произлегува од оригиналноста на самата тема, која освен во некои објавени статии на турски, на српски и на албански јазик, како и во некои попатни осврнувања направени по повод изработка и анализа на други теми кои во себе како посебни делови апсорбирале и делови од оваа тема, конкретно предложената и изработената тема досега кај нас, па дури и во Турција не бил предмет на некое посебно, студиозно и целосно истражување од областа на историјата на турската култура и цивилизација.

Историјата на турската култура и цивилизација, како и старата – народната турска книжевност има свое доста далечно минато и претставува основа на старата турска, односно османско-турска книжевност, која на балканските простори датира уште од почетокот на XV век. Конкретно, во овој докторски труд се работи за една многу суптилна и, би рекле, недоволно истражувана тема од времето на османското владеење, конкретно речено од областа на следењето и на истражувањето на топонимите, создадена во османскиот период, како и на компаративната анализа на топонимите во турската и во балканската историографија.

Горенаведената тема, која е изработена како докторски труд, е насочена и конкретизирана токму кон разгледување и севкупна споредбена анализа на топонимите на балканските земји во османската историографија и патеписна литература со намера и со цел целосно да бидат расветлени сите нејзини основни и тематски карактеристики, кои, според нашите досегашни согледувања, претставуваат прв обид на сеопфатна анализа не само на дадената тема, туку и во расветлувањето на севкупниот општествен, културен, цивилизациски и народнокнижевен живот во балканските простори од времето на османскиот период.

2. Предмет на истражување

Историјата на турската култура и цивилизација, како и старата - народна турска книжевност, има значителен број на топоними од различен тип и

карактер. Целта на ова истражување е да прикаже и да докаже дека за време на многувековното владеење на Османско Царство и во многувековната стара - народна турска книжевност, од османскиот период има доста меѓукултурни и меѓукнижевни влијанија и испреплетеност на формите и на темите вклучително и на топонимите во балканските земји. Патеписот на Евлија Челеби, всушност, претставува основно дело на ова севкупно истражување.

Имено, Евлија Челеби е светски познат патописец кој е неповторлив во турската историја и литература. Ова дело на Челеби, содржи широки и важни податоци за живеалиштата, како и за топонимите за сите балкански земји каде што владеела османската држава. Така, овие податоци имаат големо и неприкосновено значење за истражувањата во повеќе области, како што се етнологијата, архитектурата, литературата, јазикот, географијата и фолклорот.

Ова обемно дело на Евлија Челеби, во овој труд е анализиран во девет основни поглавја. Овој труд, исто така, може да се каже дека претставува интердисциплинарен труд. Опсежната материја е обработена од јазичен – лингвистички, социолингвистички, како и од историско-културолошки аспект. Но во самото истражување посебно место и значење е дадено на населените места, на нивните оригинални дескриптивни форми, како и на промените и на девијациите кои се случиле во текот на историските околности.

Оттука произлегува и потребата за научното истражување и за комплексна -студиозна анализа и споредба на топонимите од османскиот период со топонимите од подоцнежниот период.

Поаѓајќи од овој факт, оваа докторска дисертација која го обработува овој период од развојот на историјата на турската култура и цивилизација, како и старата - народна турска книжевност, има повеќеслојно и повеќеенаменско историографско - книжевно и компаративно значење.

3. Методи на проучување и истражување

Во овој изработен докторски труд, како методи на проучување, на анализа, како и на истражување на дадената тема се користени во комбинација неколку општопознати и научно фундирани комплементарни методи за проучување и за анализа на горенаведената тема од областа на историјата на турската култура и цивилизација како и на старата - народна турска книжевност.

При обработката на горенаведената докторска дисертација, најмногу е користена методологијата која при вакви истражувања обично се применува во истражувањата во историографската и на народната литературна наука, односно од областа на историскиот развој на старата турска народна книжевност.

Имено, во зависност од конкретниот случај, како и од самиот аспект на анализа и разгледување на тематските особености и различноста на оваа истражувана тема, во текот на истражувањето во комбинација се употребени повеќе книжевноисториски методи. Конкретно, во самата докторска дисертација се употребени различните лингвистички методи, како и теоретско – историската, но најмногу компаративно – структуралната метода на анализа со критичко мислење.

4. Содржина на истражувањето

Докторскиот труд „Топонимите на балканските земји во османската историографија и патеписна литература“, изработен од кандидатот м-р Ферхат

Ашикферки, има резиме на македонски и на англиски јазик, како и Предговор и Вовед со вкупно 194 страници (I-IX).

Содржината на докторскиот труд е многу прецизна и современо конципирана и е поделена на 8 главни поглавја во кои имаме повеќе поттеми со вкупно 48 одделни единици на истражување, со бројка од 158 фусноти, како и богата библиографија од 88 извори на различни јазици (турски, српски, бошњачки, албански и др.) од печатени и електронски книги, статии објавени во научни списанија, статии објавени во електронска форма како и на необјавени докторски и магистерски трудови.

Во првиот дел станува збор за дефиниција на проблематиката и на почетокот на владеењето на османлиите во балканските простори. Во овој дел станува збор за турската припадност во балканските простори од предосманскиот период. Потоа, за историскиот след и околностите под кои Балканот потпаѓа под османлиска власт. Како трето, во овој дел се истражува развојот населените места на Балканот за време на османското владеење.

Во вториот дел се зборува за патописот и за писателите на патописи. Воедно се образложува што е патопис, како и за значајните турски и светски патописци и за нивните неприкосновени дела.

Во третиот дел опширно и конкретно се анализираат турски топоними на Балканскиот Полуостров во патописот на познатиот турски патописец Евлија Челеби. Во овој дел конкретно се обработени делови како што се: Основни податоци на населените места на Балканот од III до VII том на патописите на Евлија Челеби поминати низ сите градови, села и населени места низ кои поминувал по сите балкански земји и простори поединечно.

Во четвртиот дел, дадени се конкретни согледувања и резултати од направената сеопфатна анализа и истражување на заедничките турски топоними на балканските простори според азбучен ред. Исто така, дадени се и конкретни примери на различни топоними. Во овој завршен дел е даден опширен приказ и на компаративната анализа на вкупно евидентираниите топоними во турската и во балканските земји од османскиот период. Исто така, даден е опширен приказ и на топонимите кои се модифицирани на турскиот јазик, а кои биле и содржале претходни називи на топонимите.

Во петтиот дел се прикажани други трудови од различни автори и јазици кои се објавени во врска со турските топоними во балканските простори. Овој дел е вметнат во самиот труд со цел претходните истражувања од оваа проблематика да добијат една сеопфатна целина бидејќи претходните истражувања опфаќаат поединечни делови на балканските простори. Треба да се истакне фактот дека досега не постои труд кој ја истражувал оваа тема базирајќи се на патописното дело на Евлија Челеби.

На крајот на овој петти дел се дадени конкретните согледувања, како и научни размислувања и анализи како завршни заклучоци од направената

сеопфатна и обемна компаративна анализа како на истородните, така и на различните топоними од османскиот период.

Во последниот дел е даден опширен приказ на литература на различни јазици и од различни извори.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на гореизложеното научно образложение, како и врз основа на направените и изнесени констатации во врска со изработената и доставена докторска дисертација, може да се заклучи дека кандидатот м-р Ферхат Ашикферки целосно ги задоволува барањата поставени во Правилникот за критериумите за рецензија на оцена на една докторска дисертација. Проследувајќи и анализирајќи го внимателно приложениот обемен и многу концизен докторски труд, слободно може да констатираме дека кандидатот м-р Ферхат Ашикферки доста умешно и научно фундирано ги анализираше и ги конципираше лингвистичките и компаративните анализи и истражувања од областа на историјата на турската култура и цивилизација и дека веќе е профилиран во својата самостојна научноистражувачка работа од областа на историјата на турската култура и цивилизација и на старата народна патописна книжевност.

Поради гореизнесените факти и завршни научни констатации, Рецензентската комисија има задоволство и чест на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје во составот на УКИМ, на кандидатот м-р Ферхат Ашикферки да му се дозволи одбрана на докторскиот труд.

Рецензентска комисија

1. Д-р Фадил Хоџа, вонреден професор, с.р.
2. Д-р Таџида Хафиз, редовен професор, од Универзитет во Приштина, с.р.
3. Д-р Ахмет Шериф, научен советник, УКИМ, Институт за национална историја

4. Д-р Октај Ахмед, редовен професор, с.р.

5. Д-р Назим Ибрахим, вонреден професор, с.р.

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“- СКОПЈЕ

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС
		на македонски јазик	на англиски јазик		

					за прифаќа ње на темата
1.	Билјана Оровчанец - Нинеска	„Формативното оценување како фактор во развивање на говорната компетенција при изучување на англискиот јазик како странски во високото образование“	„Formative assessment as a factor in developing speaking competence in learning English as a foreign language in higher education“	Проф. д-р Анжела Николовска	21.3.2017 10-267/3
2.	Ника Гавровска	„Поетика на сликовницата: вербалната и визуелната нарација во илустрираните книги за деца“	„Poetics of Children's picture books verbal and visual narrative in children's illustrated literature“	Проф. д-р Владимир Мартиновски	21.3.2017 10-348/3

ПРЕГЛЕД
НА ПРИЈАВЕНИ И ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ
ТРУД НА УКИМ -ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ СО ОДЛУКА НА
НАСТАВНО-НАУЧНИОТ СОВЕТ ДОНЕСЕНА НА СЕДНИЦАТА ОДРЖАНА
НА ДЕН 28.3.2017 ГОДИНА

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/Н
		на македонски јазик	на англиски јазик		

					С за прифаќање на темата
1.	Дипл. шум.инж. ВЛАТКО ДИМИТРОВСКИ	„Зелените површини во Македонска Каменица и предлог мерки за нивно подобрување“	The green areas in the town of Makedonska Kamenica and suggested measures for their improvement	проф. д-р ЈАСМИНКА РИЗОВСКА АТАНАСОВСКА	Бр.02- 204/5 од 28.3.201 7 година

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

**„СКУЛПТУРАТА ВО УРБАНИОТ ПРОСТОР ВРЗ ПРИМЕРОТ НА
СКОПЈЕ“ ОД М-Р СТОЈЧЕ ТОЦИНОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА
ИНСТИТУТОТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА ВО СКОПЈЕ**

Советот на Институтот за македонска литература во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата 9. редовна седница одржана на 21.12.2016 година, формира Комисија за оцена и за одбрана на докторската дисертација под наслов „Скулптурата во урбаниот простор врз примерот на Скопје“, изработена од кандидатот м-р Стојче Тоциновски. Комисијата е во состав: проф. д-р Наташа Аврамовска, претседател, проф. д-р Лорета Георгиевска-Јаковлева (ментор), член, проф. д-р Мишел Павловски, член проф. Валентина Христовска-Миронска, член и проф. д-р Ана Мартиноска, член.

Заблагодарувајќи се за укажаната доверба, Комисијата во наведениот состав ја прегледа и ја оцени подготвената докторска дисертација и на Советот на Институтот за македонска литература во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Анализа на докторската дисертација

Докторската дисертација под наслов **Скулптурата во урбаниот простор врз примерот на Скопје**, изработена од кандидатот **м-р Стојче Тоциновски**, содржи 180 страници компјутерски изработен текст во А4-формат. Од нив на 174 страници се изнесуваат аргументите на тезата, а на 6 страници е дадена библиографија. Текстот е систематизиран во 6 глави, проследени со вовед и заклучок и со вкупно користени 62 библиографски единици, коректно цитирани и поделени на латинични и кирилични извори и 8 други извори на податоци.

1.1. Податоци за предметот на истражување

Општата цел на истражувањето јасно е наведена во **воводот**. Таа се идентификува во напорот да се направи анализа на современите теории на просторот и на начините на кои скулптурата него го обликува, го означува и го поврзува со (историската) меморијата на заедницата која го населува тој простор. Според кандидатот, скулптурата на просторот му дава нови димензии и значења. Дизајнирањето на урбаната средина преку скулптурата, смета Тоциновски, одреден простор може да го идентификува како близок и пријателски за луѓето кои го населуваат, но и да го претвори во простор кој збунува и заплашува. Оттука, посебната цел на истражувањето е дефинирана како: 1) проследување на начините на менување на пејзажот со поставувањето на одредена скулптура во даден простор, за кој одредена заедница/етникум/народ чувствено е врзан; 2) одредување на улогата на скулптурата во дефинирањето на т.н. „позитивен и негативен простор“.

Појдовна точка на анализата е ставот за постмодерната на Џеф Луис, кој смета дека прашањето за дистрибуција на моделот центар – периферија во современоста е надминат, бидејќи светските географии конвергираат во споделениот простор на „имагинарното“. Поаѓајќи од ваквите теоретски

постулати, кандидатот ја прифаќа тезата дека скулптурата поставена во просторот е еден од начините за имагинирање на просторот преку одреден начин на дизајнирање, со кој тој симболички се означува. Оттука, според кандидатот, разгледувањето на скулптурата во просторот не ги повикува само уметничките теории, туку на дневен ред ги поставува релациите на скулптурата со економските, политичките, социјалните и културните контексти.

Предмет на истражување на докторската дисертација се скулптурите на почвата на град Скопје, со цел да се идентификува и опише состојбата на хармонијата/дисхармонијата на скулптурата со просторот, со што се толкува конкретениот простор – градот Скопје. Како посебна цел на истражувањето се поставува проследувањето на релациите меѓу:

- а) скулптурата, просторот и времето;
- б) светлината, времето и илузијата на просторот.

Кандидатот поаѓа од тезата дека скулптурата во урбаниот простор создава нови релации: јавниот простор добива нови значења и праќа нови пораки. Истражувањето на начините со кои урбаниот простор на градот Скопје просторот се означува е тема која кај нас предизвикува внимание. Со оглед на актуелната и интензивна изградба на градот, кандидатот смета дека вака поставениот предмет на истражувањето, скулптурата во Скопје, не само што ќе се придружи во толкувањето на актуелните дилеми на изградбата на градот, туку ќе се обиде нив да ги постави во теоретска рамка во која, низ дијахронискиот пресек на поставувањето на скулптурата од римскиот и ранохристијанскиот период до денес, ќе ја испрца историјата/меморијата на градот Скопје, која, пак, ќе биде маркер за неговата иднина.

1.2. Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Предметниот докторски труд е посветен на едно актуелните прашање, како од теоретски аспект, т.е прашањето за чувствувањето на место (sense of place), така и од аспект на македонската културна политика и реализацијата на т.н. проект „Скопје 2014“.

Во теоретската литература, голем број актуелни истражувања се посветени на прашањето на чувствувањето на местото и неговата поврзаност со културната меморија и културната политика. Станува збор за релативно ново мултидисциплинарно подрачје кое ги користи знаењата на повеќе дисциплини.

Токму затоа што е подрачје кое се развива во последниве неколку децении, а со теоретскиот пресврт во 80-тите и 90-тите добива сосема нови насоки, може да се констатира дека станува збор за истражувања кои на старите идеи и дилеми гледаат од нов аспект. Оваа состојба се однесува на глобално ниво, а на национално ниво, толкувањето на местото од аспект на скулптурата речиси е првичен обид. Дизајнот на просторот како тема која е нагласено

мултидисциплинарна (подразбира знаења од архитектурата, географијата, урбаното планирање, историјата и историјата на уметноста итн.), претставува предизвикувачки предмет на интерес и за културолошките истражувања.

1.3. Краток опис на применетите методи

Во трудот се поаѓа од краток опис на теоретската литература која ги разгледува релациите помеѓу просторот и времето. Ставањето акцент на просторот во новиот глобален свет (на географијата) наместо на времето (историјата) има свои последици и во толкувањето на скулптурата и дизајнирањето на просторот. Оттука, акцентот се става на опис на импликациите што теоретската литература ги воочува во однос на толкување на скулптурата не само како естетска и уметничка категорија, туку и како релевантно поврзана со политичките, социјалните, економските и културните прашања.

Теоретското разгледување е основа за понудената типологија на скулптурите поставени во Скопје, и тоа:

2. а) типологија врз основа на периодите: (римски и ранохристијански скулптури, скулптурални одбележувања од Втората светска војна и модерни и современи скулптури);
3. б) типологија врз основа на формата и просторот: скулптури на плоштади, во паркови, пред институции, скулптури на посебно одвоени простори, скулптури – надгробни споменици;
4. в) скулптурите како историја и меморија (скулптури од македонската цивилизација, од историјата на Македонија, скулптури на историски личности, на личности од културата и уметноста и на историски и општествени пројави, процеси, автори и дела).

1.4. Краток опис на резултатите од истражувањето

Првиот дел од трудот - УРБАНАТА СРЕДИНА – СКОПЈЕ КАКО ПОЧВА ЗА СКУЛПТУРАТА, поделен е во три дела, и тоа: Римски и ранохристијански скулптури, Скулптурни одбележувања на Втората светска војна и Современи и модерни скулптури.

Кандидатот поаѓа од тезата дека скулптурата го означува и го дефинира просторот, кој со неа станува културен и репрезентативен. Повикувајќи се на Кенет Фрамpton, Тоциновски заклучува дека изградениот простор може да ги реконструира традиционалните регионални вредности. Оттука се заклучува дека архитектонските решенија и скулптурата можат да функционираат како жив музеј, при што доаѓа и до засилување и заштита на културните разлики во урбаниот пејзаж. На тој начин, како што смета Фрамpton, јазикот на одреден регион е фузиран со јазикот на просторот, така што произведува одредени архитектонски типови. Тоа е т.н. двојна кодираност која ја вклучува „ново и старо разликата“, кадешто географијата и традицијата се видливи, го обезбедува континуитетот.

Оттука, сосем е точна констатацијата дека многувековната традиција и континуитет останале трајно меморирани со скулптурата како една своевидна, оригинална историја на Скопје. Скулптуралната уметност на неговата почва се проследува низ трите, погоре споменати, доминантни историски и уметнички периоди.

Вториот дел – ФОРМА И ПРОСТОР има 5 пододдели, и тоа: Скулптури на плоштади, Скулптури во паркови, Скулптури пред институции, Скулптури на посебно одвоени простори и Скулптури – надгробни споменици. Во трудот се дава детален попис на скулптурите поставени во овие простори, како и нивен опис и толкување.

Описот и толкувањата го наведуваат кандидатот да заклучи дека формата и просторот се неделива целина: формата ништо не му одзема на просторот и обратно, просторот не ѝ штети на формата. Тие се заеднички јазик и израз.

Според кандидатот, кој го истакнува општоприфатениот став, најтешко и најмасовно делува сосема затворената форма. Колку повеќе е раздробена, перфорирана, расечена, толку, во истовреме, формата е полесна и динамична. Формата и просторот меѓусебно си помагаат за да дојдат до заеднички израз. Според дадениот опис, би можело да се извлече заклучок, иако тоа не е директно посочено, дека во градот Скопје формата и просторот најчесто се усогласени. Следејќи го ставот на Борко Лазески, кој вели дека една веќе создадена форма, на пример, скулптура, бара место во просторот каде што ќе дојде до израз самата, но во исто време и ќе го облагороди тој ист простор, може да се констатира дека со скулптурите во град Скопје најчесто тоа и се случува.

Третиот дел – СКУЛПТУРИТЕ КАКО ИСТОРИЈА И МЕМОРИЈА ВО УРБАНИОТ ПРОСТОР, составен е од подглавите: Скулптури од македонската цивилизација, Скулптури од историјата на Македонија, Скулптури на историски личности, Скулптури на личности од културата и уметноста, Скулптури на историски и општествени пројави, процеси, автори и дела

Тезата од која се поаѓа е укажувањето на опасноста, која речиси не може да биде избегната, а која произлегува од историчарите на уметноста. Тие, во своите истражувања, најчесто се ограничуваат со анализи и проучувања на одделни уметнички творби – скулптури и низ призма на уметноста ја разгледуваат епохата, карактерот на развитокот на културниот и уметничкиот живот, а не обратно. Кандидатот смета дека без продлабочено познавање на историјата, најчесто и не може да се разбере скулптурата. Зашто, според Тоциновски, скулптурата дава можност да се растолкува и разбере животот во времето на нејзиното настанување, но и животот воопшто, време кое ја предопредува нивната појава, смисла, содржина, естетски и формалните карактеристики и посебности. Во тој контекст се разгледуваат двата проекта од програмата „Скопје 2014“: „Мост на цивилизациите“ и „Мост на уметноста“, кои, според авторот, претставуваат осмислени естетски остварувања со трајни вредности.

Четвртиот дел – БИОГРАФСКИ РЕЛАЦИИ МЕЃУ СКУЛПТУРАТА И УРБАНИОТ ПРОСТОР е составен од деловите: Модерниот концепт на просторот,

Просторот наспроти концепцијата на времето и Разлики меѓу просторот/колективното и местото/индивидуалното.

Трудот прави обид да се разоткрие специфичноста на скулптурата како посебен вид уметност, и тоа во нејзината историска еволуција. Поаѓајќи од ставот дека модерната скулптура е *нов јовор* кој се отвора за ретрополињата на другите воневропски цивилизации, кандидатот трага по туѓото, архаичното и далечното во македонската скулптура, како и по уделот на техничко-технолошките иновации. Оттука, и класификацијата (без разлика на исказот и на нивната далечна или блиска врска со уметноста на другите) на: оние што и останале лојални на проверената класична постапка (вајање, лиење) и на познатите материјали (бронза, камен, дрво) и на оние што ја избрале техниката на конструирање на делото користејќи нови технологии (заварување, колажирање, асамблирање, компресија, акумулирање) и нова граѓа (пластика, метал, стакло и други природни материјали, отпадоци и готови предмети).

Петтиот дел насловен како СКУЛПТУРА, ПРОСТОР И ВРЕМЕ, го сочинуваат: деловите: Скулптурата и просторот, Позитивен и негативен простор и Хармонија меѓу скулптурата и урбаната средина

Во овој дел, кандидатот поаѓа од разликата во модерната и постмодерната концепција за просторот. Тој констатира дека модерната мисла е одредена од историската епистемологија што ја привилегира идејата за времето. Просторот се третира како „празен“, а историјата (времето) го конструира и го впишува општествено произведениот простор. Во ваквата концепција, просторот е мртов, недијалектички, фиксиран, а времето е дијалектичко и подложно на општествена теоретизација. Повикувајќи се на Едвард Соца, Тоциновски понатаму наведува дека со пресвртот на теоретската парадигма, просторот станува привилигиран и се поврзува со прашањето за идентитетите. Со тоа, смета авторот, сè повеќе се јавува потребата од подлабоко разбирање на односот време – простор, како однос на заемност. Обликувањето на просторот, заклучува тој, делува на разбирањето на развојот и на општествените односи, но и на архитектурата, на естетиката на градовите и на нивното толкување. Во таа насока, како елемент кој го обликува просторот на градот се исчитува и скулптурата.

Констатацијата дека скулптурата го менува просторот за градот Скопје е радикална, па Тоциновски констатира дека минувачот е збунет и се прашува каде се наоѓа, дали тоа е неговиот град. Тој заклучува дека градското јадро својата промена ја остварува на две нивоа. Барокот се наметнува како доминантна „политика“ на архитектурата со бројните нови згради, а постојните се покриваат со комплексот на знаците од овој стил. Според него, историјата едноставно се наметнала и ја совладала географијата, како што е тоа случај со двојниот плоштад „Македонија“, паркот „Жена борец“ и новиот плоштад во населбата Автокоманда.

Второто ниво е големината, при што се заклучува дека во поимот големина релевантна функција има растојанието меѓу линиите и меѓу формите. Во дводимензионалниот израз тоа како по некое непишано правило е фонот, а

во тридимензионалниот израз околу формите или објектите е просторот. Тој ги обезбедува скулптурите и архитектурата.

Шестиот дел - СКУЛПТУРА, ПРОСТОР - СВЕТЛИНА, ВРЕМЕ И ИЛУЗИЈА НА ПРОСТОР е составен од подглавите: Релации простор и светлина, Релации простор и време и Илузија на простор.

Анализата на предметните релации и поими наоѓа свој исхот во толкувањето на конкретни скулптури и тоа, за релацијата простор и светлината како единство од Градската порта и Воинот на коњ; отворената галерија на скулптури од академик Томе Серафимовски; скулптурите на плоштад Автокоманда, четирите лавови на мостот „Гоце Делчев“, двете фигури на мајка Тереза пред нејзиниот дом-музеј, скулптурите на Мостот на цивилизациите и на Мостот на уметноста или извонредната складност на формата, скулптурите на илинденците Горги Сугарев, Андон Лазев Јанев-Ќосето, Хасан Приштина и Никола Петров Русински на раскрницата кај Скопскиот универзитет и посебно би ги одвоиле скулптурите и позициите на Павел Шатев и Христо Татарчев кај Градската порта, скулпторските композиции на св. Кирил и Методиј и на св. Климент и св. Наум Охридски, скулптурите на плоштад „Македонија“: Цар Самоил, Јустинијан Први и Методија Андонов-Ченто, Димитар Георгиев Беровски и Методија Шаторов Шарло, потоа композицијата „Тешкото“, бикот, семејството составено од маж и жена со дете во прегратки, просјакот, чистачот на чевли, *шизлаша* и средбата на двете *шизли*.

За релацијата простор и време илустративни се црквата во с. Нерези и Соборната црква во Скопје, скулптурите и комплексот на Александар Македонски, Св. Климент Охридски пред Националната и универзитетска библиотека, Јосип Броз Тито пред гимназијата што го носи неговото име, композицијата за борците од 2001 година во паркот „Жена борец“ и ослободителите на Скопје пред Владата на Република Македонија.

За делот Илузија на простор, толкувани се трите птици една над друга над форма топка што ја симболизира планетата Земја пред Домот на културата „Кочо Рацин“ и трите квадрати бел камен во спомен на провоборецот на истоимениот булевар.

Заклучокот претставува концизен преглед на материјата изложена во претходно наведените делови. Во него се посочува дека дизајнот на просторот, кој до скоро претставуваше предмет на интерес за архитектурата и географијата, денес е една од темите за кои културолошките истражувања сè повеќе се интересираат. Во овој дел се дава и генеза на интересот на културолошките студии за оваа тема. Според Тоциновски, неомарксистите (влијателни во културолошките студии) и нивниот интерес за глобалниот простор, резултира со поделба на светот на центар од една и на периферија/маргина од друга страна. Првиот ја одредува теоријата за развиениот свет, посебно за развиените градови, додека другиот ги маркира неразвиените, со посебен акцент на аграрните региони. Ваквата перцепција на просторот во граници на бинарно означениот свет и материјализмот во културолошките студии се надминува со нагласување на репрезентативни димензии на просторот. Со тоа светските географии конвергираат во споделениот простор на „имагинарното“. Поаѓајќи од овие

теоретски решенија, кандидатот скулптурата (поставена во просторот) ја набљудува како еден од принципите за дизајнирање/имагинирање на просторот и како релевантен знак со кој просторот симболички се означува.

Кандидатот заклучува дека градот Скопје е означен и преку скулптурата. Новите скулптури создаваат нови вредносни релации во урбаниот простор. Нови значења и пораки го маркираат јавниот простор. Со скулптурата, улиците, булеварите, плоштадите и парковите добиваат нови вид и облик, кој бараат свое толкување, што е и предмет на интерес на предметниот труд.

2. Оцена на дисертацијата и заклучок

2.1. Главни научни придонеси на кандидатот

Посочениот труд не само што дава попис, опис и толкување на скулптурите на територијата на град Скопје, туку засега и низа актуелни прашања кои се актуализирани од т.н. теорија на чувствување на местото, а што подразбира расветлување на односите помеѓу старото и новото, историјата и меморијата, со што се дава придонес во развивањето на концептите кои го анализираат односот помеѓу просторот и местото.

2.2. Подрачје на примена и ограничувања

Докторската дисертација под наслов „Скулптурата во урбаниот простор врз примерот на Скопје“, изработена од кандидатот м-р Стојче Тоциновски, ќе биде корисна лектира за оние коишто се занимаваат со прашањата посветени на односот помеѓу историјата и современоста, за студиите за меморијата, историјата на уметноста, а свој интерес ќе најдат и урбанистите, архитектите и оние што се посветени на проблемот на т.н. чувствување на местото.

2.3. Можни понатамошни истражувања

Иако кандидатот децидно не наведува, овој истражувачки труд може да биде материјал од кој ќе се црпат податоци за можни идни истражувања во областите на културниот туризам (односно да се одговори на прашањето колку скулптурите на град Скопје може да придонесат за привлекување на туристи), во областа на релациите меѓу културната меморија и политиката (односно да се одговори на прашањето колку новите скулпторски и архитектонски решенија ја бришат меморијата на претходните епохи) и во областа на историјата на уметноста (односно со оглед на естетските критериуми да се покренат прашања релевантни за теоријата на уметноста).

Со оглед на сето досега речено, може да се заклучи дека докторската дисертација под наслов **Скулптурата во урбаниот простор врз примерот на Скопје**, изработена од кандидатот м-р **Стојче Тоциновски**, е сериозен научноистражувачки труд во областа на културолошките студии кои се

занимаваат со чувствувањето на местото како мултидисциплинарно поле кое подразбира вклучување на повеќе дисциплини, како: историја на уметноста, архитектура, урбаното планирање, културна политика, дизајн и сл. Со оглед на тезата дека скулптурата го менува просторот и со оглед на фактот дека градот Скопје интензивно се гради, кандидатот успешно ја реализира целта да направи детален попис, опис и толкување на скулптурите на територијата на градот Скопје, како и да даде анализа и толкување на низа релации кои го допираат односот на старото и новото, на скулптурата и просторот, на историјата и меморијата и сл.

Имајќи го предвид претходно изнесеното, на Советот на Институтот за македонска литература во Скопје со задоволство му предлагаме да го прифати овој Извештај и да закаже одбрана на докторската дисертација под наслов „Скулптурата во урбаниот простор врз примерот на Скопје“, изработена од кандидатот м-р Стојче Тоциновски.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Наташа Аврамовска, претседател, с.р.

Проф. д-р Лорета Георгиевска-Јаковлева (ментор),
член, с.р.

Проф. д-р Мишел Павловски, член, с.р.

Проф. д-р Валентина Миронска-Христовска,
член, с.р.

Проф. д-р Ана Мартиноска, член, с.р.

ПРЕГЛЕД

**НА ОДОБРЕНА ТЕМА НА ИНСТИТУТОТ ЗА МАКЕДОНСКА
ЛИТЕРАТУРА – СКОПЈЕ**

МАГИСТЕРСКИ ТРУД

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќа ње на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Симона Трајанова	Влијанието на културните разлики врз меѓународниот маркетинг	The Impact of Cultural Differences on International Marketing	проф. д-р Соња Стојменска -Елзесер	12 – 65/14 од 28.3.2017

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК/ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР ВО
ИНСТИТУТОТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА ВО СКОПЈЕ

Рецензентската комисија за избор во звањето ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК/ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР на д-р Исамедин Азизи, именувана со Одлука бр. 02-58/2 на седницата на Советот на ИНИ од 13. 03. 2017 година во состав: проф. д-р Катерина Тодороска, проф. д-р Љубица Јанчева и проф. д-р Габриела Топузовска, по разгледување на материјалите приложени по пријавата на д-р Исамедин Азизи, има чест на Советот на Институтот за национална историја да му го достави следниов:

ИЗВЕШТАЈ

1. Податоци за кандидатот

Д-р Исамедин Азизи постдипломски студии запишал и завршил во Институтот за национална историја во Скопје, каде што магистрирал во април 2009 година на тема „Албанците на Балканот 1912-1920“.

Веднаш потоа, кандидатот пријавил докторски труд во ИНИ, кој го одбрал во септември 2013 год. на тема „Односите меѓу Албанија и Кралството на СХС/Југославија 1918-1939 год.“.

Со Одлука на Советот на ИНИ од 12.3.2014 година е избран за научен соработник/доцент во Институтот за национална историја.

Со оглед на неговата општествена и политичка ангажираност, во периодот од 2007-2008 година, ја извршувал функцијата државен советник за надворешна соработка во Министерството за наука на РМ.

Во годините 2013-2015 му бил одобрен стручен ангажман на Меѓународниот универзитет во Струга.

2. Оценки на научните и стручните остварувања на кандидатот

Д-р Исамедин Азизи во периодот од изборот за научен соработник/доцент до денес, со својата работа покажа дека сериозно се етаблира во историографијата.

Трудовите, кои се доставени од страна на кандидатот, а кои се состојат од објавени монографии, зборници на документи, статии и прикази, укажуваат на неговата посветеност на научната работа.

Во тој контекст, можеме да говориме и за негово постојано ангажирање во нови проекти и теми за работа во областа на историјата. Неговото познавање на повеќе јазици овозможува и ангажирање на меѓународни проекти, а кои д-р Азизи ги работи со колеги од соодветни институции на Балканот и Европа.

Комисијата, ценејќи ги неговите научни трудови, констатации и ставови ги вреднуваше како исклучително темелни со оглед на фактот што тие се поткрепени со архивска граѓа, а се забележува и широка информираност на кандидатот, уредно цитирање на литературата и изворите. Многу важен е и пристапот на кандидатот кон изворите и литературата, при што во пишувањата на кандидатот нема исклучивост во ставовите.

Во досегашната работа, д-р Азизи како позначајни, има објавено бројни проекти. Минатата година, од печат излезе повеќегодишниот проект како едиција во седум тома „Македонија и соседите“. Секој посебен том од оваа едиција содржи по 200-250 страници и нуди исклучително значајни податоци за соработката меѓу Македонија и Албанија од осамостојувањето на македонската држава наваму. При тоа, таму се поместени билатералните договори, укази и други значајни документи за современата македонско-албанска билатерална соработка. Секако, имајќи го предвид неговиот ангажман во повеќе меѓународни проекти, во оваа едиција се среќаваат и книги што се однесуваат на соработката на македонската држава и со другите балкански држави, како Србија и Бугарија. Всушност, тоа ја претставува и неговата ориентираност кон балканската историја со која професионално се занимава во Институтот за национална историја.

Покрај тоа, има објавено повеќе статии, и тоа:

- Прашањето на границите на Албанија, Гласник на ИНИ, Скопје 2015;
- Балканот: Луѓе, војна и мир, Материјали од меѓународната конференција по повод 65 години од ИНИ. (Скопје: 4-5.11.2013);
- Kryengritja e shtatorit në Ohër e Dibër 1913, (punime nga konferenca shkencore 4-5 tetor 2013, Ohër-Dibër);
- “Shqipëria në sy të politikave të shteteve ballkanike dhe Fuqive të Mëdha”, Studime Albanologjike nr. 8, Shkup 2013;
- “Koncesionet e Italisë në Shqipëri”, Studime Albanologjike nr. 12, Shkup 2015;
- Scupi, Lëvizjet demografike të shqiptarëve midis dy luftërave botërore, Shkup 2015;
- “Ndikimi i politikës shtetërore jugosllave në Shqipëri në vitet 1918-1926 “Kosova”, Prishtinë 2016;
- “Raportet ndërmjet Komitetit të Kosovës dhe organizatave revolucionare maqedonase”, Kosova”, Prishtinë 2016;
- Bashkëpunimi ndërmjet Komitetit të Kosovës dhe Komitetit Maqedonas 1918-1920”, Studime Albanologjike”, Shkup.

Согласно со спомнатата соработка со меѓународни организации, д-р Азизи бил ангажиран како главен и одговорен истражувач на проектот „Муслиманите на Балканот во периодот меѓу двете светски војни“, организиран и реализиран од Фондацијата ЦИОН. Основната идеја на овој проект била да се помогне во разрешувањето на постојните конфликти во однос на меѓуверската нетрпеливост. Секако, како главен истражувач врши координација на сите партиципенти во овој повеќегодишен проект. Резултатите од овој повеќегодишен проект се систематизираат и се очекува во најскоро време да бидат објавени.

Како учесник во проектот „Наративите во нашите истории“, организиран и реализиран од Центарот за човекови права и разрешување конфликти во соработка со Институт за социолошки и политичко-правни истражувања, д-р Азизи ја покажал својата професионалност и доследност во работата. Тоа било причина да биде ангажиран и во проектот на Flexible Invisible College од Босна и Херцеговина насловен како „Пасош на компетенции“. Проектот кој започнува во 2017 година треба да одговори на бројни дилеми од областа на образованието, од основното до високото.

Што се однесува до неговиот професионален ангажман, д-р Азизи во изминатиов период бил присутен на значајни домашни и меѓународни конференции во Македонија и странство. Така, ќе ги спомнеме неговите трудови:

- „Територијалните претензии и граничното прашање на Албанија“, Првата светска војна 1914-1918, Институт за духовно и културно наследство на Албанците, Скопје 11.9.2014;
- „Македонско-албанската сореботка 1878-1912“, Ослободителните борби на Македонија од Источната криза до Балканските војни“, Македонска академија на науките и уметностите и Бугарската академија на науките, Битола 24.7. 2015;
- „Демографските движења на Албанците во скопската околина меѓу двете светски војни“, Општествениот живот на Албанците во Скопје и околината меѓу двете светски војни, Институт за духовно и културно наследство на Албанците, Скопје, 14-15.10.2015;
- Tokat e liruara – të ripushruara, qasje historike në çështje terminologjike, Институт за духовно и културно наследство на Албанците, на тема “75-години од отворањето на албанските училишта во Косово и во Западна Македонија“, Скопје, 20. 11. 2016;
- “Isa boletini në Lëviyjen Kombëtare Shqiptare“, Историски институт во Приштина, Историски институт од Тирана и Институт за духовно и културно наследство на Албанците од Скопје, Скопје, 5. 6. 2015 г;
- “Noli – figurë emblematike për shqipen dhe shqiptarët“, Институт за духовно и културно наследство на Албанците – Скопје, Скопје 20. 11. 2015.

Покрај тоа, д-р Азизи има учествувало и на меѓународниот албаноолошки семинар во Тетово, со тема “*Të huajt për shqipërinë dhe shqiptarët*” одржан на 1. 10. 2016 и организиран од Државниот Тетовски Универзитет.

Забележителен е и неговиот придонес на бројни семинари поврзани со наставата по историја, повеќето организирани од меѓународни асоцијации.

Секако, во текот на неговиот професионален ангажман во ИНИ ги извршува и своите обврски во однос на предавањата на постдипломските и докторските студии. Така, во изминатиов период го среќаваме како:

- член на Комисија во одбраната на докторската дисертација на кандидатот Ќерим Лита на тема: „Албанците во СР Македонија по Брионскиот пленум 1966 до Уставот од 1974 година“;
- член на Комисија во одбраната на докторската дисертација на кандидатот Газменд Алији на тема: „Албанско-југословенските односи со посебен осврт на Македонија 1948-1968 год.“;
- член на Рецензентска комисија за избор во звање на кандидатот доц. д-р Селвер Џемаили;
- член на Рецензентска комисија за избор во звање на кандидатот доц.д-р Аднан Шериф;
- рецензент на проект-изложба „Македонска-албанска соработка 1850-2001год.“, подготвен од проф. д-р Катерина Тодороска и д-р Ќерим Лита;
- изготвување и доставување на мислење до Филозофски факултет – Скопје по авторезимето на кандидатот м-р Ајрула Јакупи за докторската тема: „Навлегувањето на италијанскиот капитал и неговата улога во Албанија од 1935-1939 година“.

Неговиот ангажман го следиме и во областа на издаваштвото преку стручно редактирање на книгата “Енвер Хоџа“ во издание на Фондацијата „Отворено општество – Македонија“.

Исто така, кандидатот е активен и во пренесувањето на знаењата како предавач на постдипломските докторските студии во ИНИ. Но, д-р Азизи своите знаења им ги пренесува и на студентите на Меѓународниот универзитет во Струга, по предметот: Меѓународни односи, I семестар, во учебната 2013/2014 година, 4 часа неделно. (13 недели x 4 часа), консултации (13 недели x 2 часа). Истиот ангажман го вршел и во учебната 2014/2015 година. Исто така, бил предавач во Меѓународниот универзитет во Струга, по предметот Академско пишување, II семестар, во учебната 2014/2015, како и во учебната 2015/2016 година, 2 часа неделно.

Активен предавач е и во Институтот за духовно и културно наследство на Албанците на вториот циклус студии по предметот Односите помеѓу Големите сили после Втората светска војна, II семестар, 24 часа, во учебната 2014/2015 како и во 2015/2016 година.

Д-р Исамедин Азизи го следиме и како автор на текстови за сценарија на емисии од областа на албанската историја, а е активен и во јавниот живот со презентирање на неговите сознанија и искуства. Така, тој има учествувало во повеќе телевизиски научни дебати: две во ТВ 21 на тема: *Илинден и Албанците* ; потоа *103 години од албанската независност*, МТВ на албански јазик на тема: *Shpërnguljet e shqiptarëve* и други.

3. Предлог за избор на кандидатот во научно звање

Членовите на Комисијата, ценејќи ја работата на кандидатот д-р Исамедин Азизи, во согласност со одредбите од Правилникот за условите и критериумите, постапката и начинот на избор во наставно-научни звања, научни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, согласни се дека кандидатот во изминатиот период покажал исклучителни резултати благодарение на способноста за самостојно или тимско реализирање на научноистражувачките и апликативните проекти. Неговата професионална подготвеност ја презентира и во македонската јавност, но и во соседните држави преку јавни настапи на дебати. Посебно за поздравување е неговиот богат ангажман во едукацијата на млади кадри во областа на историската наука, како на додипломско ниво надвор ИНИ, така и кај кандидати на постдипломски и докторски студии во и надвор ИНИ.

Врз основа на досега изнесеното, членовите на Комисијата имаат чест да му препорачаат на Советот на ИНИ да го избере д-р Исамедин Азизи во звањето **виш научен соработник/вонреден професор**.

Образец за одредување на целокупната активност во поени

за звањето виш научен соработник/вонреден професор.

Научноистражувачка дејност	Поени	
	во земјата	во странство
Монографија или научна книга	28	
Труд со оригинални научни резултати објавен во научно списание	14	
Труд со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови од научен собир	12	
Учество на научен собир со реферат	8	
Учество во научен проект	6	12
Превод на книга/дел од книга	9	
Дел од монографија или научна книга објавена во странство		6
Учество во Комисии	6	
Член на редакциски одбор	4	
Учество во радио, ТВ-емисии и др. јавни настапи	5	
Вкупно		110

Комисија

Проф. д-р Катерина Тодороска с.р.

Проф. д-р Љубица Јанчева с.р.

Проф. д-р Габриела Топузовска с.р.

